
 FINCA®	ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ ՖԻՆՔԱ ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ի կողմից թողարկվող կորպորատիվ արժեկտրոնային պարտատոմսերի	
Թողարկող		Տեղաբաշխող

ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ

Արժեթղթերի դասը՝	Անվանական, չփոխարկվող, արժեկտրոնային պարտատոմս
Արժեթղթերի ձևը՝	Ոչ փաստաթղթային
Արժեթղթերի քանակը՝	Ծրագրային Ազդագիրը ՀՀ ԿԲ կողմից գրանցումից հետո յուրաքանչյուր տրանշի համար լրացուցիչ կասեմանվի «ՖԻՆՔԱ» ՈՒՎԿ ՓԲԸ Խորհրդի առանձին որոշումներով
Արժեկտրոնային եկամտաբերություն՝	
Շրջանառության ժամկետը՝	
Տեղաբաշխման ձևը՝	
Արժեթղթերի անվանական արժեքը (արժույթը)՝	ՀՀ դրամով թողարկվող պարտատոմսերի համար՝ 10,000 (տասը հազար) ՀՀ դրամ, ԱՄՆ դոլարով թողարկվող պարտատոմսերի համար՝ 25 (քսանհինգ) ԱՄՆ դոլար
Արժեթղթերի ընդհանուր անվանական արժեքը՝	Մինչև 1,500,000,000 (մեկ միլիարդ հինգ հարյուր միլիոն) ՀՀ դրամ և 7,000,000 (յոթ միլիոն) ԱՄՆ դոլար, ընդ որում՝ դրամային պարտատոմսերի թողարկման ծավալը կկազմի դոլարով թողարկված պարտատոմսերի ծավալի առնվազն 10%-ը

Թողարկողի ֆիրմային անվանումը՝	«ՖԻՆՔԱ» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն
Կազմակերպա-իրավական ձևը՝	Փակ բաժնետիրական ընկերություն
Տեղեկություններ թողարկողի վերաբերյալ՝	0023, Հայաստանի Հանրապետություն, ք.Երևան, Ագաթանգեղոս փ. 2ա, հեռ. (+374 12) 55 55 55, էլ. փոստ՝ info@finca.am Ինտերնետային կայք՝ www.finca.am

Տեղաբաշխողի ֆիրմային անվանումը՝	ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ
Կազմակերպա-իրավական ձևը՝	Բաց բաժնետիրական ընկերություն
Տեղեկություններ տեղաբաշխողի վերաբերյալ՝	0010, Հայաստանի Հանրապետություն, ք.Երևան, Պուշկինի 19, հեռ. (+374 10) 59 23 23, էլ. փոստ՝ araratbank@araratbank.am Ինտերնետային կայք՝ www.araratbank.am

«ՀՀ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿԻ ԿՈՂՄԻՑ ԱԶԴԱԳՐԻ ԳՐԱՆՑՈՒՄԸ ՉԻ ՀԱՎԱՍՏՈՒՄ ՆԵՐԴՐՄԱՆ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹՅՈՒՆԸ, ՆԵՐԿԱՅԱՑՎԱԾ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅԱՆ ՃՇՏՈՒԹՅՈՒՆԸ ԿԱՄ ԻՍԿՈՒԹՅՈՒՆԸ»:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

 FINCA®	ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ ՖԻՆԱՔԱ ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ի կողմից թողարկվող կորպորատիվ արժեկտրոնային պարտատոմսերի	ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ
Թողարկող		Տեղաբաշխող

ԲԱԺԻՆ 1. ԱՄՓՈՓԱԹԵՐԹ..... 6

- 1.1. Տեղեկատվություն Թողարկողի և Թողարկողի գործունեության վերաբերյալ 7
- 1.2. Թողարկողին և Թողարկողի պարտատոմսերին առնչվող ռիսկերի համառոտ նկարագիրը . 12
- 1.3. Թողարկողի գործունեության զարգացման և ֆինանսական վիճակի փոփոխության միտումները
16
- 1.4. Թողարկողի աուդիտն իրականացնող անձ 19
- 1.5. Թողարկողի կառավարման մարմնի անդամները, աշխատակիցները և բաժնետերերը..... 20
- 1.6. Թողարկողի կողմից առաջարկվող պարտատոմսերի վերաբերյալ հիմնական տվյալները.... 21
- 1.7. Արժեթղթերի տեղաբաշխման գործընթացի համառոտ նկարագիրը 22
- 1.8. Այլ էական տեղեկություններ 23
- 1.9. Թողարկողի ամփոփ ֆինանսական տվյալները 24

ԲԱԺԻՆ 2. ԹՈՂԱՐԿՎՈՂ ՊԱՐՏԱՏՈՄՍԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ.....25

- 2.1. Ռիսկային գործոններ.....25
- 2.2. Հիմնական տեղեկատվություն 28
- 2.3. Տեղեկատվություն առաջարկվող պարտատոմսերի վերաբերյալ.....29
- 2.4. Առաջարկի ժամկետները և պայմանները 40
- 2.5. Առևտրին թույլտվությունը և առևտրի կազմակերպումը.....47
- 2.6. Լրացուցիչ տեղեկատվություն 48

ԲԱԺԻՆ 3. ԹՈՂԱՐԿՈՂԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ 49

- 3.1. Անկախ աուդիտորները..... 49
- 3.2. Ռիսկային գործոններ 50
- 3.3. Տեղեկատվություն Թողարկողի մասին 64
- 3.4. Բիզնեսի նկարագիրը 67
- 3.5. Թողարկողի կառուցվածքը 74
- 3.6. Հիմնական միջոցները.....76
- 3.7. Զարգացման վերջին միտումները 77
- 3.8. Շահույթի կանխատեսումը կամ գնահատումը.....78
- 3.9. Թողարկողի կառավարման մարմինները և կառավարման մարմինների անդամները 80
- 3.10. Թողարկողի կառավարման մարմինների անդամները և գործունեությունը 89
- 3.11. Կառավարման մարմինների գործունեությունը..... 94
- 3.12. Հսկող անձինք..... 96
- 3.13. Տեղեկատվություն Թողարկողի ակտիվների, պարտավորությունների, ֆինանսական վիճակի, եկամուտների և ծախսերի մասին 96
- 3.14. Լրացուցիչ տեղեկատվություն 97

 FINCA®	ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ ՖԻՆԱՔԱ ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ի կողմից թողարկվող կորպորատիվ արժեկտրոնային պարտատոմսերի	ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ
Թողարկող		Տեղաբաշխող

3.15. Էական պայմանագրերը 99

3.16. Փորձագետի, գնահատողի, խորհրդատուի կամ հաշվապահի մասնագիտական կարծիքը և երրորդ անձանցից վերցված տեղեկատվությունը..... 99

3.17. Այլ տեղեկատվություն 100

 FINCA® Թողարկող	ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ ՖԻՆԲԱ ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ի կողմից թողարկվող կորպորատիվ արժեկտրոնային պարտատոմսերի	ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ
		Տեղաբաշխող

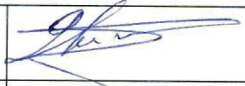

ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ ԱՆՁԻՆՔ

«Մենք՝ ստորագրող անձինք, հավաստիացնում ենք, որ գործադրել ենք բոլոր ողջամիտ ջանքերը, որպեսզի պարզենք ծրագրային ազդագրում ներառված տեղեկությունների ճշգրիտ և լիարժեք լինելը: Ըստ այդմ, մենք հավաստիացնում ենք, որ մեր լավագույն տեղեկացվածության համաձայն ծրագրային ազդագրում ներառված տեղեկությունները ճշգրիտ և լիարժեք են, չեն պարունակում բացթողումներ, որոնք կարող են խեղաթուրել ծրագրային ազդագրի բովանդակությունը»:

ստորագրող անձինք՝

Վաժա Մայսուրադե	«ՖԻՆԲԱ» ՈՒՎԿ ՓԲԸ Խորհրդի նախագահ		29.11.18
(անուն, ազգանուն)	(պաշտոն)	(ստորագրություն)	(ամսաթիվ)
Դեյն Սթիվեն ՄաքԳվայեր	«ՖԻՆԲԱ» ՈՒՎԿ ՓԲԸ Խորհրդի անդամ		
(անուն, ազգանուն)	(պաշտոն)	(ստորագրություն)	(ամսաթիվ)
Արարատ Գյուլումյան	«ՖԻՆԲԱ» ՈՒՎԿ ՓԲԸ Խորհրդի անդամ		29.11.18
(անուն, ազգանուն)	(պաշտոն)	(ստորագրություն)	(ամսաթիվ)
Հրայա Թոխմախյան	«ՖԻՆԲԱ» ՈՒՎԿ ՓԲԸ Գլխավոր տնօրեն		29.11.18
(անուն, ազգանուն)	(պաշտոն)	(ստորագրություն)	(ամսաթիվ)
Անուշ Պետրոսյան	«ՖԻՆԲԱ» ՈՒՎԿ ՓԲԸ Գլխավոր ֆինանսական տնօրեն		29.11.18
(անուն, ազգանուն)	(պաշտոն)	(ստորագրություն)	(ամսաթիվ)
Արտակ Միքայելյան	«ՖԻՆԲԱ» ՈՒՎԿ ՓԲԸ Գլխավոր հաշվապահ		29.11.18
(անուն, ազգանուն)	(պաշտոն)	(ստորագրություն)	(ամսաթիվ)

 FINCA® Թողարկող	ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ ՖԻՆՔԱ ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ի կողմից թողարկվող կորպորատիվ արժեկտրոնային պարտատոմսերի	ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ Տեղաբաշխող

Հարություն Չաղրյան	Իրավաբանական բաժնի ղեկավար		29.11.18
(անուն, ազգանուն)	(պաշտոն)	(ստորագրություն)	(ամսաթիվ)
/ Աշոտ Օսիպյան	ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ ԲԲԸ Վարչության նախագահ, Գործադիր տնօրեն		29.11.18
(անուն, ազգանուն)	(պաշտոն)	(ստորագրություն)	(ամսաթիվ)

Ստորագրությունները վավերացնում են՝

Հրայր Թոխմախյան <hr/> (անուն, ազգանուն)	«ՖԻՆՔԱ» ՈՒՎԿ ՓԲԸ Գլխավոր տնօրեն <hr/> (պաշտոն)	 <hr/> (ստորագրություն)	29.11.18 <hr/> (ամսաթիվ)
---	--	--	------------------------------------

Կ.Տ.

 FINCA®	ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ ՖԻՆՔԱ ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ի կողմից թողարկվող կորպորատիվ արժեկտրոնային պարտատոմսերի	
Թողարկող		Տեղաբաշխող

ԲԱԺԻՆ 1. ԱՄՓՈՓԱԹԵՐԹ

Ամփոփաթերթը պետք է դիտվի որպես «ՖԻՆՔԱ» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն փակ բաժնետիրական ընկերության (այսուհետ՝ Թողարկող կամ Կազմակերպություն) պարտատոմսերի ծրագրային ազդագրի (այսուհետ՝ Ազդագիր) ներածական համառոտ նկարագրություն, և առաջարկվող պարտատոմսերում ներդրում անելու վերաբերյալ ներդրողի որոշումը պետք է հիմնված լինի ամբողջական Ազդագրի վրա:

Ամփոփաթերթի կազմման համար պատասխանատու անձն ամփոփաթերթում պարունակվող տեղեկատվության ոչ ամբողջական կամ ապակողմնորոշիչ լինելու համար (այդ թվում՝ թարգմանությանը վերաբերող մասով) կրում է քաղաքացիական պատասխանատվություն, եթե այն ոչ ամբողջական կամ ապակողմնորոշիչ է Ազդագրի մյուս մասերի հետ դիտարկելու դեպքում:

Ներդրողը կարող է ձեռք բերել Ազդագիրը և Ազդագրին կից ներկայացվող փաստաթղթերը թղթային տարբերակով Թողարկողի և/կամ ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ ՔԲԸ (այսուհետ՝ Տեղաբաշխող) գլխամասային գրասենյակում և մասնաճյուղերում, իսկ էլեկտրոնային տարբերակով՝ վերջիններիս ինտերնետային կայքերում՝ www.finca.am, www.araratbank.am:

2015-2017 թվականների դրությամբ ներկայացված բոլոր ֆինանսական տվյալների աղբյուրն են հանդիսանում Ընկերության աուդիտ արված տարեկան ֆինանսական հաշվետվությունները, իսկ 2018թ դրությամբ ներկայացված տվյալներինը՝ աուդիտի չենթարկված հրապարակվող միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվությունները ու Կազմակերպության՝ ըստ ՖՀՄՍ-ների պատրաստված հաշվետվությունները:

Սույն ազդագրում ներկայացված տեղեկատվությունը, բացառությամբ տարեկան ֆինանսական հաշվետվությունների, անկախ աուդիտորի կողմից աուդիտի չի ենթարկվել, ինչպես նաև ներկայացված տեղեկատվության համար աղբյուր չեն հանդիսացել երրորդ անձինք:

 FINCA®	ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ ՖԻՆՔԱ ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ի կողմից թողարկվող կորպորատիվ արժեկտրոնային պարտատոմսերի	 ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ
Թողարկող		Տեղաբաշխող

1.1. Տեղեկատվություն Թողարկողի և Թողարկողի գործունեության վերաբերյալ

Թողարկողի լրիվ ֆիրմային անվանումն է՝

հայերեն՝ «ՖԻՆՔԱ» ՈՒՆԻՎԵՐՍԱԼ ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ փակ բաժնետիրական ընկերություն

ռուսերեն՝ «ФИНКА» УНИВЕРСАЛЬНАЯ КРЕДИТНАЯ ОРГАНИЗАЦИЯ Закрытое Акционерное Общество.

անգլերեն՝ “FINCA” UNIVERSAL CREDIT ORGANIZATION Closed Joint-Stock Company.

Թողարկողի կրճար ֆիրմային անվանումն է՝

հայերեն՝ «ՖԻՆՔԱ» ՈՒՎԿ ՓԲԸ

ռուսերեն՝ «ФИНКА» УКО ЗАО

անգլերեն՝ “FINCA” UCO CJSC

Թողարկողի պետական գրանցման վայրն է՝

ՀՀ, ք. Երևան, Ագաթանգեղոսի փ. 2ա, գրանցման համարը՝ 13:

Թողարկողի գտնվելու վայրն է՝

ՀՀ, ք. Երևան, Ագաթանգեղոսի փ. 2ա:

Կապի միջոցները՝

հեռ.՝ (+374 12) 55 55 55

էլ. փոստ՝ info@finca.am,

ինտերնետային կայք՝ www.finca.am:

Թողարկողի հիմնադրման երկիրը՝ Հայաստանի Հանրապետություն:

Պարտատոմսերում ներդրումների հետ կապված հարցերի դեպքում ներդրողները կարող են կապվել Կազմակերպության մասնագետների հետ հետևյալ հեռախոսահամարով՝ (+374 12) 55 55 55:

1.1.1. Կազմակերպության համառոտ նկարագիրը

 FINCA®	ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ ՖԻՆՔԱ ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ի կողմից թողարկվող կորպորատիվ արժեկտրոնային պարտատոմսերի	 ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ
Թողարկող		Տեղաբաշխող

Կազմակերպությունը հիմնադրվել է Հայաստանի Հանրապետության (այսուհետ՝ ՀՀ) օրենսդրության շրջանակներում 2006 թվականի մարտի 28-ին որպես ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն փակ բաժնետիրական ընկերություն: ՀՀ կենտրոնական բանկի (այսուհետ՝ նաև ՀՀ ԿԲ) խորհրդի 2006 թվականի մարտի 28-ի թիվ 128Ա որոշմամբ Կազմակերպությունը գրանցվել է և ստացել թիվ 13 գրանցման վկայական:

Կազմակերպությունը ստեղծվել է «ՖԻՆՔԱ Ինթերնեյշնլ Ինք.» ամերիկյան ոչ առևտրային կազմակերպության կողմից ՀՀ միկրոֆինանսական շուկայի ձևավորման նախնական փուլում՝ նպատակ ունենալով ֆինանսական ծառայություններ մատուցել ֆինանսական հաստատություններից սահմանափակ վարկավորման հնարավորություն և ամենացածր եկամուտ ունեցող ձեռնարկատերերին:

Կազմակերպության առաքելությունն է հիմնավոր լուծումների միջոցով հաղթահարել աղքատությունը՝ օգնելով մարդկանց ստեղծել ակտիվներ, նոր աշխատատեղեր և բարելավել իրենց ապրելակերպը:

Կազմակերպության նպատակն է լինել ոչ ավանդական համայնքային ֆինանսական հաստատություն, որը շահեկանորեն ու ամենայն պատասխանատվությամբ մատուցում է նորարական և արդյունավետ ֆինանսական ծառայություններ՝ հասանելի դարձնելով կայուն, սոցիալապես պատասխանատու ֆինանսական ծառայությունները կարիքավոր անհատներին ու համայնքներին՝ նշված խմբերին հնարավորություն ընձեռելով ներդրում կատարել ապագայի մեջ:

Կազմակերպության կանոնադրական կապիտալը կազմում է 4,905,960,000 ՀՀ դրամ, որը բաժանված է 490,596 հասարակ (սովորական) անվանական բաժնետոմսերի, յուրաքանչյուրը 10,000 ՀՀ դրամ անվանական արժեքով:

Կազմակերպության միակ բաժնետեր է հանդիսանում «ՖԻՆՔԱ Մայքրոֆայնենս Կոոպերատիվ ՅՈւ. Էյ» կազմակերպությունը:

1.1.2. Բիզնեսի համառոտ նկարագիրը

 FINCA®	ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ ՖԻՆԲԱ ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ի կողմից թողարկվող կորպորատիվ արժեկտրոնային պարտատոմսերի	 ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ
Թողարկող		Տեղաբաշխող

Կազմակերպությունը ՀՀ օրենսդրությամբ և այլ իրավական ակտերով սահմանված կարգով կարող է իրականացնել ունիվերսալ վարկային կազմակերպությանը բնորոշ բոլոր ֆինանսական գործառնությունները կամ դրանց մի մասը:

Գործունեությունը սկսելուց ի վեր Կազմակերպությունն իր բնույթով հանդիսանում է ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն, մասնավորապես, որպես հիմնական գործունեություն ձեռնարկատիրական, գյուղատնտեսական և սպառողական վարկեր է տրամադրում ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց, որպես գործակալ կնքում է ԱՊՊԱ և ապահովագրական այլ պայմանագրեր: Իր կողմից մատուցվող ծառայություններն ամբողջականացնելու նպատակով Կազմակերպությունը սկսած 2013 թվականից մատուցում է նաև արտարժույթի փոխանակման ծառայություններ:

Վարկավորման գործընթացը Կազմակերպությունն իրականացնում է ինչպես սեփական կապիտալի, այնպես էլ ներգրավված միջոցների հաշվին: Կազմակերպությունը միջնաժամկետ և երկարաժամկետ դրամական միջոցներ ներգրավելու նպատակով համագործակցում է այնպիսի միջազգային հեղինակավոր կազմակերպությունների հետ, ինչպիսիք են «Միջազգային ֆինանսական կորպորացիան» (IFC), «Ասիական Զարգացման Բանկը» (ADB) և «ՔեյէֆԴաբլյու բանկը» (KfW Bankengruppe): 2017թ նոյեմբերին ՖԻՆԲԱ-ն և «Ասիական Զարգացման Բանկը» ստորագրեցին 6 միլիոն ԱՄՆ դոլարի պայմանագիր, որով նախատեսված միջոցների 75%-ն ուղղվելու է Երևանից դուրս գործող ՓՄՁ-ների ֆինանսավորմանը:

Հիմնադրման օրվանից Կազմակերպությունը համագործակցում է նաև մի շարք հեղինակավոր միկրոֆինանսավորման զարգացման հիմնադրամների հետ, ինչպես, օրինակ, «responsAbility Investments AG», «Symbiotics», «Blue Orchard», «Triple Jump», «OikoCredit», «DWM», «Incofin», «Triodos»:

Կազմակերպությունն ունի 38 մասնաճյուղ և վարկավորում է իրականացնում ՀՀ բոլոր մարզերում: 2017թ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կազմակերպության վարկային պորտֆելը կազմել է շուրջ 24.5 մլրդ դրամ, որն 2016թ ցուցանիշից պակաս է 5.8%-ով, իսկ 2018թ

 FINCA®	ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ ՖԻՆԱՆՍԱՆԻ ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ի կողմից թողարկվող կորպորատիվ արժեկտրոնային պարտատոմսերի	
Թողարկող		Տեղաբաշխող

սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ՝ 22.2 մլրդ դրամ, որը 2017թ համադրելի ժամակաշրջանի ցուցանիշից պակաս է 9.4%-ով¹:

Ստորև ներկայացվում է Կազմակերպության ակտիվների և եկամտաբեր ակտիվների ամփոփ բնութագիրը.

	հազ. ՀՀ դրամ			
	30.09.2018թ ¹	2017թ	2016թ	2015թ
Ակտիվներ, այդ թվում՝	25,761,599	27,096,288	29,277,311	31,293,894
Եկամտաբեր ակտիվներ, այդ թվում՝	23,414,871	25,934,881	28,024,091	29,189,517
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	22,186,329	24,495,291	26,015,468	28,240,546
Բանկերում տեղաբաշխված ավանդներ	-	135,064	740,383	-
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	1,228,542	1,304,526	1,268,240	948,971
<i>Եկամտաբեր ակտիվների տեսակարար կշիռը</i>	90.89%	95.71%	95.72%	93.28%

Կազմակերպության ներքին վարչակազմակերպական կառուցվածքը հետևյալն է.

¹ 2018թ տվյալները ներկայացված են հրապարակվող միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվություններից և աուդիտի կողմից ստուգված չեն:

 FINCA®	ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ ՖԻՆՔԱ ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ի կողմից թողարկվող կորպորատիվ արժեկտրոնային պարտատոմսերի	 ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ
Թողարկող		Տեղաբաշխող

1.2. Թողարկողին և Թողարկողի պարտատոմսերին առնչվող ռիսկերի համառոտ նկարագիրը

Ինչպես բոլոր տնտեսվարող սուբյեկտները, Կազմակերպությունն իր գործունեության ընթացքում բախվում է տարբեր ռիսկային գործոնների հետ: Ներդրողները մինչև պարտատոմսերում ներդրում կատարելու մասին որոշում ընդունելը պետք է տեղյակ լինեն այդ ներդրման հետ կապված ռիսկերի մասին:

Ընդհանուր առմամբ, պարտատոմսերում ներդրում կատարողները բախվում են ինչպես թողարկող կազմակերպության գործունեության հետ կապված, այնպես էլ ֆինանսական շուկայում տիրող իրավիճակից առաջացող ռիսկերի և պարտատոմսերի հետ կապված ռիսկերի հետ:

1.2.1. Թողարկողին առնչվող ռիսկեր

Թողարկողին առնչվող ռիսկերը կապված են նրա ֆինանսատնտեսական գործունեության արդյունքներից և արտահայտվում են ստանձնած պարտավորությունները սահմանված ժամկետներում ամբողջությամբ կամ մասամբ չկատարելու հանգամանքով: Կազմակերպությունը մշտապես զարգացնում է իր ֆինանսատնտեսական վիճակին սպառնացող ռիսկերի կառավարման արդյունավետությունը և որպես հիմնական ռիսկեր դիտարկում վարկային, իրացվելիության, տոկոսադրույքի, արտարժույթային, գործընկերոջ (Counterparty Risk), գործառնական, տնտեսության վիճակի և օրենսդրության փոփոխություններով պայմանավորված ռիսկերը: Կազմակերպությունը ռիսկերի կառավարման հարցում առաջնորդվում է ՖԻՆՔԱ Իմպերթ Ֆայնենսի կողմից մշակված «Դուստր Կազմակերպությունների Քաղաքականությունների Ձեռնարկ»-ով և ներքին մշակված կանոնակարգերով:

Թողարկողի բնականոն գործունեությանը սպառնացող ռիսկեր կարող են առաջացնել նաև արտաքին գործոնները, որոնք թողարկողից անկախ են: Նման ռիսկերից զերծ մնալու կամ հետևանքները նվազեցնելու նպատակով Թողարկողը մշակում է գործունեության առնչվող ռիսկերի անվտանգության ապահովման և արտակարգ իրավիճակներում գործելու ընթացակարգեր:

 FINCA®	ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ ՖԻՆ.ՔԱ ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ի կողմից թողարկվող կորպորատիվ արժեկտրոնային պարտատոմսերի	ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ
Թողարկող		Տեղաբաշխող

Թողարկողի գործունեությանն առնչվող ռիսկերը կարող են հանգեցնել պարտատոմսերի գնի նվազմանը: Կազմակերպության ֆինանսատնտեսական գործունեության արդյունքները գնահատելու համար ներդրողները կարող են օգտվել Թողարկողի ինտերնետային կայքում հրապարակվող ֆինանսական հաշվետվություններից՝ www.finca.am:

Թողարկողի կողմից որպես առավել էական ռիսկեր են դիտարկվում.

- *Վարկային ռիսկը* Կազմակերպության վարկառուների, փոխառուների և վերջինիս նկատմամբ պարտավորություններ ստանձնած անձանց կողմից պայմանագրային պարտավորությունները ժամանակին և սահմանված չափով կամ մասամբ չկատարելու հավանականությունն է, ինչը կարող է վնաս հասցնել Կազմակերպության կապիտալին: Վարկային ռիսկի արդյունավետ կառավարումը Թողարկողի կարևորագույն խնդիրներից է:
- *Իրացվելիության ռիսկը*, երբ Կազմակերպության ազատ դրամական միջոցները բավարար չեն ստանձնած պարտավորությունները սահմանված ժամկետներում կատարելու համար: Իրացվելիության ռիսկը կարող է առաջանալ դրամական ներհուսքի կրճատման, ներգրավման աղբյուրների սահմանափակման, մակրոտնտեսական իրավիճակի փոփոխության, օրենսդրական փոփոխությունների, նորմատիվային դաշտի փոփոխությունների և այլ պատճառներով: Իրացվելիության ռիսկի հետևանքով դժվարություններ կարող են առաջանալ Կազմակերպության ակտիվներն արագ և շուկայական գնով իրացնելու ժամանակ, հետևաբար նաև խնդիրներ կարող են առաջանալ պայմանագրային պարտավորությունները ժամանակին և ամբողջությամբ կատարելու հետ կապված:
- *Տոկոսադրույքի ռիսկը*, երբ շուկայում գործող տոկոսադրույքների փոփոխությունները կարող են բացասական ազդեցություն ունենալ Կազմակերպության ֆինանսական ցուցանիշների վրա, տոկոսային եկամուտների և արդյունքում նաև կապիտալի վրա:

 FINCA®	ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ ՖԻՆ.ՔԱ ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ի կողմից թողարկվող կորպորատիվ արժեկտրոնային պարտատոմսերի	
Թողարկող		Տեղաբաշխող

- *Արդարժութային ռիսկը*, որը սահմանվում է որպես փոխարժեքի փոփոխության հետևանքով Կազմակերպության ֆինանսական արդյունքների և կապիտալի վրա ունեցած բացասական ազդեցության ռիսկ:
- *Գործընկերոջ ռիսկի* սահմանաչափն իրենից ներկայացնում է մեկ ֆինանսական հաստատության գծով ռիսկի առավելագույն չափը, որը Կազմակերպությունը կարող է ունենալ: Կախված ռիսկի ծագման աղբյուրից՝ միջբանկային գործընկերոջ ռիսկը կարելի է տրոհել ռիսկերի հետևյալ տեսակների՝ մայր գումարի կորստի ռիսկ, փոխարինման ռիսկ, առաջին վճարողի ռիսկ և վճարման ռիսկ, թողարկողի ռիսկ:
- *Ընդհանուր փնտրտության ռիսկեր*, երբ ՀՀ մակրոտնտեսական իրավիճակի վատթարացումը կարող է բացասաբար ազդել Կազմակերպության գործունեության վրա, մասնավորապես կարող է ուղեկցվել Կազմակերպության կողմից սպասվող եկամուտների նվազմամբ և շահույթի պլանային ցուցանիշի մակարդակի ապահովման դժվարություններով:
- *Օրենսդրական դաշտի փոփոխության ռիսկը*, որի պատճառ կարող են հանդիսանալ օրենսդրության փոփոխությունները, որոնք կարող են ազդել ինչպես Կազմակերպության գործունեության, այնպես էլ շուկայում տիրող իրավիճակի վրա:
- *Մրցակցային ռիսկ*, որն առաջանում է ՀՀ ֆինանսական, մասնավորապես՝ վարկային ծառայությունների շուկայում անընդհատ սրվող մրցակցության պայմաններում, ինչն էլ իր ազդեցությունն է ունենում Կազմակերպության ֆինանսական ցուցանիշների վրա, որի պատճառով Թողարկողը չի կարող երաշխավորել պլանավորված շահույթի ստացումը:
- *Գործառնական ռիսկը*, որը կարող է ի հայտ գալ ներքին գործընթացների, համակարգերի խափանմամբ, մարդկային գործոնի կամ արտաքին գործոնների բացասական ազդեցության արդյունքում, ինչը կարող է կորուստ բերել Թողարկողի կապիտալի և/կամ շահույթի վրա: Գործառնական ռիսկի հետևանքով կարող է վտանգվել նաև Թողարկողի համբավը:

 FINCA®	ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ ՖԻՆԱՔԱ ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ի կողմից թողարկվող կորպորատիվ արժեկտրոնային պարտատոմսերի	ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ
Թողարկող		Տեղաբաշխող

1.2.2. Թողարկվող պարտատոմսերին առնչվող ռիսկեր

Ցանկացած տնտեսվարող սուբյեկտի, այդ թվում՝ վարկային կազմակերպությունների պարտատոմսերում ներդրումները կապված են որոշակի ռիսկերի հետ: Ներդրողը պետք է ուշադիր դիտարկի ստորև շարադրված ռիսկերի ամփոփ նկարագրությունը և Ազդագրի մեջ տեղ գտած բոլոր այլ տեղեկությունները մինչև առաջարկվող պարտատոմսերի գնելու որոշումն ընդունելը:

Կազմակերպությունը խուսափել է Ազդագրում ներկայացված ցուցանիշների, կանխատեսումների և տեղեկատվության մեկնաբանություններից, որպեսզի ներդրողն ինքնուրույն ուսումնասիրի դրանք՝ պարտատոմսեր գնելու կամ չգնելու որոշում կայացնելու համար:

Ներդրողը պետք է գիտակցի, որ Թողարկողի ֆինանսատնտեսական գործունեության վրա բացասական ազդեցություն ունեցող ռիսկերի հետևանքով պարտատոմսերը կարող են կորցնել իրենց գրավչությունը կապված գնի անկման և շուկայում իրացվելիության հետ: Թողարկված պարտատոմսերը շրջանառության ժամկետի ընթացքում կարող են բացասական փոփոխությունների ենթարկվել տնտեսական վիճակի անբարենպաստ փոփոխությունների հետևանքով, ուստի Թողարկողը չի կարող երաշխավորել, որ ներդրողը ցանկացած պահի կարող է իրացնել պարտատոմսերը երկրորդային շուկայում իր համար շահավետ գնով: Այնուամենայնիվ, Թողարկողը տեղեկացնում է նաև, որ իր գործունեությամբ նպաստելու է պարտատոմսերի շուկայի զարգացմանն՝ ակտիվություն ցուցաբերելով պարտատոմսերի թողարկման և ֆոնդային բորսայում դրանց ցուցակման շնորհիվ:

Հնարավոր ռիսկերի շարքում կարելի է նշել.

- *Պարտատոմսերի իրացվելիության ռիսկը*, որը կարող է առաջանալ շուկայում ձևավորված իրավիճակի կտրուկ փոփոխության կամ Թողարկողի ֆինանսական վիճակի վատթարացման հետևանքով: Արդյունքում՝ պարտատոմսերը կարող են կորցնել իրենց գրավչությունը և ներդրողը ստիպված լինի իրացնել պարտատոմսերն ավելի ցածր գնով, քան ձեռք բերման գինը:

 FINCA®	ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ ՖԻՆ.ՔԱ ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ի կողմից թողարկվող կորպորատիվ արժեկտրոնային պարտատոմսերի	ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ
Թողարկող		Տեղաբաշխող

- *Արտարժութային ռիսկը:* Ներդրողը կարող է կրել նաև փոխարժեքների տատանման հետ կապված կորուստներ ՀՀ դրամի և արտարժույթի փոխանակման ժամանակ: Սույն ռիսկը, հատկապես առնչվելի է այն ներդրողների համար, ովքեր պարտատոմսերի ձեռքբերման և մարման դիմաց ստացվող գումարները փոխանակելու են մեկ արժույթից մեկ այլ արժույթի:
- *Տոկոսադրույքի ռիսկը:* Շուկայում գործող տոկոսադրույքների փոփոխությունները կարող են բացասական ազդեցություն ունենալ պարտատոմսերի գնի և եկամտաբերության վրա, քանի որ պարտատոմսի գինն ու եկամտաբերությունը գտնվում են միմյանցից հակադարձ կախվածության մեջ:
- *Վարկային/դեֆոլտի ռիսկ:* Ներդրողները ցանկացած թողարկողի կորպորատիվ պարտատոմսեր ձեռք բերելիս իրենց վրա են վերցնում թողարկողի վարկային ռիսկը:
- *Օրենսդրական դաշտի փոփոխության ռիսկը,* որի պատճառ կարող են հանդիսանալ օրենսդրության փոփոխությունները, որոնք կազդեն ինչպես Կազմակերպության գործունեության, այնպես էլ շուկայում տիրող իրավիճակի վրա: Միաժամանակ հարկ է նշել, որ փոփոխությունները կարող են ազդել նաև պարտատոմսերի գրավչության և արդյունքում՝ իրացվելիության վրա:

1.3. Թողարկողի գործունեության զարգացման և ֆինանսական վիճակի փոփոխության միտումները

Կազմակերպությունն իր գործունեությունն իրականացնում է որդեգրած ռազմավարությանը համաձայն: Կազմակերպության գործունեությունը մշտապես գտնվում է Կազմակերպության խորհրդի և գործադիր մարմնի ուշադրության ներքո, որոնք օպերատիվ արձագանքում են շուկայական իրավիճակի փոփոխություններին՝ համապատասխանեցնելով Կազմակերպության կողմից առաջարկվող ծառայությունները և դրանց սակագները շուկայի պահանջներին:

 FINCA®	ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ ՖԻՆԱՆՍԱՆԻ ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ի կողմից թողարկվող կորպորատիվ արժեկտրոնային պարտատոմսերի	ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ
Թողարկող		Տեղաբաշխող

2018թ առաջին ինն ամիսների ընթացքում Կազմակերպության ակտիվները կրճատվել են 1,334.7 մլն դրամով կամ 4.9%-ով և 30.09.2018թ. դրությամբ կազմել 25.8 մլրդ ՀՀ դրամ: Կրճատումը հիմնականում պայմանավորված է վարկային պորտֆելի նվազմամբ: 2017թ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կազմակերպության ակտիվները կազմել են 27.1 մլրդ դրամ՝ 2016թ դեկտեմբերի 31-ի նկատմամբ նվազելով 2,181.0 մլն դրամով կամ 7.4%-ով, ինչը հիմնականում պայմանավորված է վարկային պորտֆելի և դրամական միջոցների ու դրանց համարժեքների նվազմամբ:

Կազմակերպության ընդհանուր կապիտալը 2018թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի համեմատ նվազել է 467.2 մլն դրամով կամ 6.4%-ով և կազմել 6.9 մլրդ ՀՀ դրամ՝ հիմնականում պայմանավորված շահութաբաժինների բաշխմամբ, իսկ 2017թ տարեկան արդյունքներով աճել է 763.0 մլն դրամով կամ 11.6%-ով՝ կազմելով 7.3 մլրդ ՀՀ դրամ:

2018թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ պարտավորությունների ծավալը կազմել է 18.9 մլրդ ՀՀ դրամ՝ 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի համեմատ նվազելով 867,5 մլն դրամով կամ 4.4%-ով:

2018թ առաջին ինն ամիսների ընթացքում Կազմակերպության զուտ շահույթը կազմել է 1,248.2 մլն դրամ՝ նախորդ տարվա նույն ժամանակահատվածի համեմատ ավելանալով 283.5 մլն դրամով կամ 29.4%-ով: 2017թ ընթացքում Կազմակերպությունը ստացել է 1.3 մլրդ ՀՀ դրամի զուտ շահույթ, որը նախորդ տարվա համեմատ աճել է շուրջ 707.3 մլն դրամով:

2016թ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կազմակերպության վարկային պորտֆելը կազմել է շուրջ 26 մլրդ ՀՀ դրամ, ինչը 7.9%-ով պակաս է 2015թ ցուցանիշի նկատմամբ, 2017թ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 24.5 մլրդ դրամ, որն 2016թ ցուցանիշից պակաս է 5.8%-ով, 2018թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ կազմել է 22.2 մլրդ դրամ², որը 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի ցուցանիշից պակաս է 9,4%-ով: Կազմակերպության 2016 և 2017թթ խնդիրն է եղել բարելավել վարկային պորտֆելի որակը: Դրա հետ կապված ներդրվել է վարկերի կենտրոնացված հաստատման ստորաբաժանումը և

² 2018թ. տվյալները վերցված են արտաքին աուդիտ չանցած միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվություններից

 FINCA®	ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ ՖԻՆ.ՔԱ ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ի կողմից թողարկվող կորպորատիվ արժեկտրոնային պարտատոմսերի	
Թողարկող		Տեղաբաշխող

ձեռնարկած միջոցառումների արդյունքում գրանցվել է պորտֆելի որակի բարելավում 2017թ. վերջի դրությամբ: Միևնույն ժամանակ Կազմակերպությունը 2016թ հունվարի 1-ից դադարեցրել է խմբային վարկերի տրամադրումը, որը նույնպես նպաստել է վարկային պորտֆելի կրճատմանը: Նշված գործողությունների արդյունքում տեղի է ունեցել վարկային պորտֆելի նվազում, սակայն 2018–2019թթ. նոր վարկատեսակների ներդրմամբ և վարկերի տրամադրման պայմաններում գործընթացում բարելավումների իրականացմամբ նախատեսվում է վերականգնել վարկային պորտֆելի մեծությունը:

Կազմակերպության փաստացի կանոնադրական կապիտալը 2018 թվականի սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ կազմել է 4,905,960,000 ՀՀ դրամ, որը բաղկացած է 490,596 սովորական բաժնետոմսերից՝ յուրաքանչյուրը 10,000 ՀՀ դրամ անվանական արժեքով:

2018թ ընթացքում՝ մինչև Ազդագրի գրանցման ներկայացման օրը, Կազմակերպության գործունեության և ֆինանսական վիճակի էական փոփոխություն տեղի չի ունեցել:

Ազդագրի գրանցման ներկայացման օրվա դրությամբ Թողարկողի գործունեության համար անհրաժեշտ բոլոր արտոնագրերը և լիցենզիաներն ուժի մեջ են, Կազմակերպության դեմ չկան և չեն սպասվում դատական հայցեր, որոնք կարող են նյութական, բացասական ազդեցություն ունենալ Կազմակերպության ֆինանսական վիճակի կամ Կազմակերպության զարգացման հեռանկարների վրա:

Կազմակերպությունը համապատասխանում է միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից ներգրավված փոխառությունների պայմանագրերով ստանձնած բոլոր ֆինանսական նորմատիվներին:

Կազմակերպության որևէ ակտիվ չի հանդիսանում գրավի առարկա, և Կազմակերպությունը չի հանդիսանում որևէ պայմանագրի կողմ՝ պայմանական կամ ոչ պայմանական, համաձայն որի իր ակտիվները կարող են գրավ հանդիսանալ:

Միևնույն ժամանակ հարկ է նշել, որ Կազմակերպության ղեկավարությունը մշտապես իր ուշադրության ներքո է պահում նաև Կազմակերպության կազմակերպական կառուցվածքը

 FINCA®	ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ ՖԻՆԱՆՍԱՆ ԵՎ ՓԲԸ-Ի Կողմից թողարկվող կորպորատիվ արժեկտրոնային պարտատոմսերի	 ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ
Թողարկող		Տեղաբաշխող

արդիական և ժամանակակից բիզնեսի վարման կանոններին համապատասխանեցնելու խնդիրը, որի հետևանքով հնարավոր են Թողարկողի կազմակերպական կառուցվածքի փոփոխություններ, որոնք միտված կլինեն Կազմակերպության գործունեության բարելավմանը և արդյունավետության ու շահութաբերության բարձրացմանը:

1.4. Թողարկողի աուդիտն իրականացնող անձ

Կազմակերպության 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017 թվականների ֆինանսական հաշվետվությունների անկախ աուդիտորական ստուգումն իրականացրել է «Դելոյթ Արմենիա» ՓԲԸ աուդիտորական կազմակերպությունը:

«Դելոյթ Արմենիա» ՓԲԸ

հասցե՝ ՀՀ, ք. Երևան 0010, Ամիրյան 4/7,

հեռ.՝ (+374 10) 52-65-20,

ֆաքս՝ (+374 10) 52-75-20

ինտերնետային կայք՝ www.deloitte.am,

Գործադիր տնօրեն-բաժնետեր՝ Սրբուհի Հակոբյան: «Դելոյթ Արմենիա» ՓԲԸ-ն գրանցվել է Հայաստանում 2012թ հոկտեմբերին: «Դելոյթ Արմենիա» ՓԲԸ-ն հանդիսանում է Դելոյթ ԱՊՀ Հոլդինգս Լիմիթեդի («Դելոյթ ԱՊՀ») փոխկապակցված կազմակերպությունը, որը DTTL անդամ ընկերությունն է:

Աուդիտի նպատակն է ձեռք բերել ողջամիտ հավաստիացում ֆինանսական հաշվետվությունների էական անճշտություններից զերծ լինելու և միջազգային ստանդարտներին համապատասխանելու մասին: «Դելոյթ Արմենիա» ՓԲԸ եզրակացությունները Կազմակերպության կողմից պատրաստված ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ ներկայացված են կից Հավելվածներում: Վերջին 5 տարիների ընթացքում Կազմակերպության աուդիտն իրականացրած անձի կողմից աշխատանքից հրաժարման դեպք չի եղել:

 FINCA®	ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ ՖԻՆԱՆՍԱՆԻ ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ի կողմից թողարկվող կորպորատիվ արժեկտրոնային պարտատոմսերի	ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ
Թողարկող		Տեղաբաշխող

1.5. Թողարկողի կառավարման մարմնի անդամները, աշխատակիցները և բաժնետերերը

Թողարկողի կանոնադրությամբ սահմանված են Կազմակերպության կառավարման հետևյալ մարմինները՝

- Բաժնետերերի ժողով,
- Տնօրենների խորհուրդ,
- Տնօրենների թիմ,
- Գլխավոր տնօրեն:

Կազմակերպության Բաժնետերերի ժողովը կազմակերպության կառավարման բարձրագույն մարմինն է: Կազմակերպության Տնօրենների խորհուրդն ընտրվում է Բաժնետերերի որոշմամբ՝ Կազմակերպության կանոնադրությանը համապատասխան: Տնօրենների թիմը և Գլխավոր տնօրենը կառավարում են Վարկային կազմակերպության առօրյա ընթացիկ գործունեությունը:

Կազմակերպության Տնօրենների խորհուրդը բաղկացած է երեք անդամներից.

Հ/հ	Անուն Ազգանուն	Պաշտոն	Փորձառությունը
1	Վաթա Մայսուրադզե	Խորհրդի նախագահ	19 տարի
2	Դեյն Սթիվեն ՄաքԳվայեր	Խորհրդի անդամ	42 տարի
3	Արարատ Գյուլումյան	Խորհրդի անդամ	20 տարի

Կազմակերպության Տնօրենների թիմը բաղկացած է չորս անդամներից.

Հ/հ	Անուն Ազգանուն	Պաշտոն	Փորձառությունը
1	Հրաչյա Թոխմախյան	Տնօրենների թիմի նախագահ, Գլխավոր տնօրեն	24 տարի

 FINCA®	ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ ՖԻՆՔԱ ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ի կողմից թողարկվող կորպորատիվ արժեկտրոնային պարտատոմսերի	
	Թողարկող	Տեղաբաշխող

2	Անուշ Պետրոսյան	Տնօրենների թիմի անդամ, Գլխավոր ֆինանսական տնօրեն	17 տարի
3	Արտակ Միքայելյան	Տնօրենների թիմի անդամ, Գլխավոր հաշվապահ	23 տարի
4	Հարություն Չադրյան	Իրավաբանական բաժնի ղեկավար	9 տարի

Կազմակերպության վերստուգողն է Հովհաննես Հովհաննիսյանը:

Կազմակերպության աշխատակիցների թիվը նշված ժամանակաշրջանների վերջի դրությամբ կազմել է.

	30.09.2018թ	2017թ	2016թ	2015թ
Աշխատակիցների ցուցակային թվաքանակը	529	543	577	602

2011թ նոյեմբերի 1-ից «ՖԻՆՔԱ» ՈՒՎԿ ՓԲԸ միակ բաժնետերն է հանդիսանում «ՖԻՆՔԱ Մայքրոֆայնենս Կորպորատիվ» ՅՈՒ. Էյ նիդերլանդական կազմակերպությունը: Վերջինս ստեղծվել է Նիդերլանդներում «ՖԻՆՔԱ Մայքրոֆայնենս Հոլդինգ Քոմփանի» ՍՊԸ և «ՖԻՆՔԱ Ինթերնեյշնլ» ՍՊԸ կողմից: «ՖԻՆՔԱ» ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ի հայտարարված բաժնետոմսերը կազմել են 490,596՝ յուրաքանչյուրը 10,000 ՀՀ դրամ անվանական արժեքով: Իսկ ՖԻՆՔԱ-ի կանոնադրական կապիտալը կազմում է 4,905,960,000 ՀՀ դրամ:

1.6. Թողարկողի կողմից առաջարկվող պարտատոմսերի վերաբերյալ հիմնական տվյալները

Պարտատոմսերի տեսակը՝	անվանական արժեկտրոնային
----------------------	-------------------------

 FINCA®	ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ ՖԻՆՔԱ ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ի կողմից թողարկվող կորպորատիվ արժեկտրոնային պարտատոմսերի	ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ
Թողարկող		Տեղաբաշխող

Արժեկտրոնի պարբերականությունը՝	վճարման կիսամյակային
Պարտավորումների ձևը՝	ոչ փաստաթղթային
Պարտավորումների փոխարկելիությունը՝	ոչ փոխարկելի
Պարտավորումների թողարկման ծավալը՝	մինչև 1,500,000,000 (մեկ միլիարդ հինգ հարյուր միլիոն) ՀՀ դրամ և 7,000,000 (յոթ միլիոն) ԱՄՆ դոլար ծավալով, ընդ որում՝ դրամային պարտատոմսերի թողարկման ծավալը կկազմի դոլարով թողարկված պարտատոմսերի ծավալի առնվազն 10%-ը
Մեկ պարտավորմանի անվանական արժեքը՝	ՀՀ դրամով թողարկվող պարտատոմսերի համար՝ 10,000 (տասը հազար) ՀՀ դրամ, ԱՄՆ դոլարով թողարկվող պարտատոմսերի համար՝ 25 (քսանհինգ) ԱՄՆ դոլար
Պարտավորումների քանակը՝	
Պարտավորումների թողարկման և տեղաբաշխման օրը՝	Ծրագրային Ազդագիրը ՀՀ ԿԲ կողմից գրանցումից հետո յուրաքանչյուր տրանշի համար լրացուցիչ կսահմանվի «ՖԻՆՔԱ» ՈՒՎԿ ՓԲԸ Խորհրդի առանձին որոշումներով
Պարտավորումների շրջանառության ժամկետը՝	
Պարտավորումների շրջանառության ձևը՝	Տեղաբաշխումից հետո արժեթղթերի առուվաճառքը երկրորդային շուկայում կարող է իրականացվել բացառապես կարգավորվող շուկայում:

Թողարկողի կողմից պարտատոմսերի տեղաբաշխման արդյունքում ներգրավված դրամական միջոցներն օգտագործվելու են վարկային պորտֆելի աճը ֆինանսավորելու նպատակով:

1.7. Արժեթղթերի տեղաբաշխման գործընթացի համառոտ նկարագիրը

 FINCA®	ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ ՖԻՆԱՆՍԱՆ ԵՎ ՓԲԸ-Ի Կողմից թողարկվող կորպորատիվ արժեկտրոնային պարտատոմսերի	ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ
Թողարկող		Տեղաբաշխող

Պարտատոմսերը տեղաբաշխվելու են «ՆԱՍԴԱՔ ՕԷՄԷՔՍ ԱՐՄԵՆԻԱ» ԲԲԸ (այսուհետ՝ Բորսա) տեղաբաշխման համակարգով՝ ստանդարտ փակ (եվրոպական) աճուրդի անցկացման միջոցով՝ Բորսայի «Արժեթղթերի տեղաբաշխման կազմակերպման կանոններով» սահմանված կարգով:

Կազմակերպության և Տեղաբաշխողի կողմից սահմանվում է պոտենցիալ Շուկա ստեղծողի կողմից ձեռքբերման ենթակա պարտատոմսերի ծավալ ընդհանուր ծավալի առնվազն 10%-ի չափով, որը Շուկա ստեղծողի կողմից ձեռք է բերվում անվանական արժեքով:

Յուրաքանչյուր տրանշով թողարկվող պարտատոմսերի թողարկման վերջնական պայմանները տեղաբաշխման օրվանից առնվազն 3 աշխատանքային օր առաջ հրապարակվելու են Կազմակերպության, ինչպես նաև Տեղաբաշխողի պաշտոնական ինտերնետային կայքերում՝ www.finca.am, www.araratbank.am:

Պարտատոմսերի տեղաբաշխման ավարտից հետո կարգավորվող շուկայում պարտատոմսերի առևտրի նպատակով Թողարկողը հնարավորինս սեղմ ժամկետում դիմելու է «ՆԱՍԴԱՔ ՕԷՄԷՔՍ ԱՐՄԵՆԻԱ» ԲԲԸ: Հարկ է նշել, որ հնարավոր է որոշակի հանգամանքներում կարգավորվող շուկայում պարտատոմսերի առևտրի հայտը չբավարարվի: Տեղաբաշխման ավարտից հետո երեք ամսվա ընթացքում կարգավորվող շուկայում առևտրի թույլտվություն չստանալու դեպքում պարտատոմսերի թողարկումը և տեղաբաշխումը համարվում է չեղյալ: Չեղյալ համարելու վերաբերյալ Կազմակերպության խորհրդի որոշումն ուժի մեջ մտնելու պահից 2 օրվա ընթացքում ներդրողներին վերադարձվում են պարտատոմսերը ձեռք բերելու նպատակով վճարված և մինչ որոշման ուժի մեջ մտնելու օրն արժեկտրոնի հաշվեգրված գումարները:

1.8. Այլ էական տեղեկություններ

 FINCA®	ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ ՖԻՆԱՔԱ ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ի կողմից թողարկվող կորպորատիվ արժեկտրոնային պարտատոմսերի	
Թողարկող		Տեղաբաշխող

Կազմակերպության ֆինանսական հաշվետվությունները հասանելի են Կազմակերպության պաշտոնական կայքում՝ www.finca.am, ինչպես նաև Ազգագրին կից Հավելվածներում:

1.9. Թողարկողի ամփոփ ֆինանսական տվյալները

հազ. ՀՀ դրամ

Ցուցանիշի անվանումը	30.09.2018 ³	2017 ⁴	2016
Զուտ շահույթ շահութահարկի գծով ծախսի նվազեցումից հետո	1,248,170	1,299,419	592,089
Սեփական կապիտալի միջին մեծություն	7,083,683	6,935,780	6,226,733
Սեփական կապիտալի շահութաբերություն (ROE), %	17.62%	18.74%	9.51%
Զուտ շահույթ շահութահարկի գծով ծախսի նվազեցումից հետո	1,248,170	1,299,419	592,089
Ընդհանուր ակտիվների միջին մեծություն	26,428,944	28,186,800	30,285,603
Ակտիվների շահութաբերություն (ROA), %	4.72%	4.61%	1.96%
Զուտ շահույթ շահութահարկի գծով ծախսի նվազեցումից հետո	1,248,170	1,299,419	592,089
Գործառնական եկամուտ	4,706,872	5,736,176	4,882,027
Զուտ շահույթի մարժա (NPM), %	26.52%	22.65%	12.13%
Գործառնական եկամուտ	4,706,872	5,736,176	4,882,027
Ընդհանուր ակտիվների միջին մեծություն	26,428,944	28,186,800	30,285,603
Ակտիվների օգտագործման գործակից (AU), %	17.81%	20.35%	16.12%
Ընդհանուր ակտիվների միջին մեծություն	26,428,944	28,186,800	30,285,603
Սեփական կապիտալի միջին մեծություն	7,083,683	6,935,780	6,226,733
Սեփական կապիտալի մուտքիայլիկարոր (EM)	3.73	4.06	4.86
Զուտ տոկոսային և կոմիսիոն եկամուտներ	4,307,900	5,257,496	4,783,572
Եկամտաբեր ակտիվների միջին մեծություն	24,674,876	26,979,486	28,606,804
Զուտ տոկոսային մարժա (NIM)	17.5%	19.5%	16.7%
Տոկոսային և կոմիսիոն եկամուտներ	5,435,342	7,605,546	8,845,784
Եկամտաբեր ակտիվների միջին մեծություն	24,674,876	26,979,486	28,606,804
Եկամտաբեր ակտիվների եկամտաբերություն, %	22.0%	28.2%	30.9%

³ 2018թ. տվյալների համար աղբյուր են հանդիսացել 2018թ. 3-րդ եռամսյակի միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվությունները, որոնք արտաքին աուդիտի կողմից ստուգված չեն:

⁴ 2016-2017թթ տվյալների համար աղբյուր են հանդիսացել արտաքին աուդիտի կողմից ստուգված տարեկան հաշվետվությունները:

 FINCA®	ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ ՖԻՆԲԱ ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ի կողմից թողարկվող կորպորատիվ արժեկտրոնային պարտատոմսերի	
	Թողարկող	Տեղաբաշխող

Տոկոսային ծախսեր	1,127,442	1,698,049	2,762,455
Պարտավորություններ, որոնց գծով կատարվում են տոկոսային ծախսեր	17,982,955	17,817,776	21,028,839
Ծախսատարություն այն պարտավորությունների, որոնց գծով կատարվում են տոկոսային ծախսեր, %	6.3%	9.5%	13.1%
Զուտ շահույթ շահութահարկի գծով ծախսի նվազեցումից հետո	1,248,170	1,299,419	592,089
Բաժնետոմսերի միջին կշռված թիվը	490,596	490,596	490,596
Զուտ շահույթ մեկ բաժնեգրմանի հաշվով (EPS), դրամ	2.5	2.6	1.2
Տոկոսային և կոմիսիոն եկամուտներ	5,435,342	7,605,546	8,845,784
Եկամտաբեր ակտիվների միջին մեծություն	24,674,876	26,979,486	28,606,804
Տոկոսային ծախսեր	1,127,442	1,698,049	2,762,455
Պարտավորություններ, որոնց գծով կատարվում են տոկոսային ծախսեր	17,982,955	17,817,776	21,028,839
ՍՊՐԵԴ	15.8%	18.7%	17.8%

ԲԱԺԻՆ 2. ԹՈՂԱՐԿՎՈՂ ՊԱՐՏԱՏՈՄՍԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

2.1. Ռիսկային գործոններ

Արժեթղթերում ներառյալ պարտատոմսերում, ներդրումները կապված են որոշակի հավանական ռիսկերի հետ, այդ իսկ պատճառով, ներդրում կատարելու վերաբերյալ որոշում ընդունելուց առաջ ներդրողները պետք է մանրակրկիտ ուսումնասիրեն և վերլուծեն ներդրման հետ կապված և Ազդագրում բացահայտված հավանական ռիսկերը, ինչպես նաև ներկայացված այլ տեղեկատվությունը: Անհրաժեշտ է, այնուամենայնիվ, հաշվի առնել, որ Ազդագրում ներկայացված ռիսկերից բացի կարող է նաև առաջանալ այլ անկանխատեսելի բնույթ ունեցող որևէ ռիսկ, և ներդրողը պետք է ներդրման որոշումը կայացնելիս լիարժեք գիտակցի ներդրման էությունը և

 FINCA®	ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ ՖԻՆԲԱ ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ի կողմից թողարկվող կորպորատիվ արժեկտրոնային պարտատոմսերի	 ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ
Թողարկող		Տեղաբաշխող

առաջնորդվի նաև իր սեփական փորձով, նպատակներով ու ակնկալիքներով:

Ներկայացված ռիսկերից յուրաքանչյուրը կարող է որոշակի բացասական ազդեցություն ունենալ ինչպես Կազմակերպության վիճակի, այնպես էլ շուկայում առկա իրավիճակի վրա՝ արդյունքում հանգեցնելով Թողարկողի կողմից ստանձնած պարտավորությունների չկատարմանը կամ շուկայում պարտատոմսերի իրացվելիության և, հետևաբար, գնի անկմանը:

2.1.1. Թողարկվող պարտատոմսերին առնչվող ռիսկեր

Ցանկացած տնտեսվարող սուբյեկտի, այդ թվում՝ վարկային կազմակերպությունների պարտատոմսերում ներդրումները կապված են որոշակի ռիսկերի հետ: Ներդրողը պետք է ուշադիր դիտարկի ստորև շարադրված ռիսկերի ամփոփ նկարագրությունը և Ազդագրի մեջ տեղ գտած բոլոր այլ տեղեկությունները մինչև առաջարկվող պարտատոմսերի գնելու որոշումն ընդունելը: Կազմակերպությունը խուսափել է Ազդագրում ներկայացված ցուցանիշների, կանխատեսումների և տեղեկատվության մեկնաբանություններից, որպեսզի ներդրողն ինքնուրույն ուսումնասիրի դրանք՝ պարտատոմսեր գնելու կամ չգնելու որոշում կայացնելու համար:

Ներդրողը պետք է գիտակցի, որ Թողարկողի ֆինանսատնտեսական գործունեության վրա բացասական ազդեցություն ունեցող ռիսկերի հետևանքով պարտատոմսերը կարող են կորցնել իրենց գրավչությունը կապված գնի անկման և շուկայում իրացվելիության հետ: Թողարկված պարտատոմսերը շրջանառության ժամկետի ընթացքում կարող են բացասական փոփոխությունների ենթարկվել տնտեսական վիճակի անբարենպաստ փոփոխությունների

Ֆիզիկական անձ ներդրողներին հայտնում ենք, որ **ՊԱՐՏԱՏՈՄՍԵՐԻ ՄԱՐՈՒՄԸ ՉԻ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎՈՒՄ ԱՎԱՆԴՆԵՐԻ ՀԱՏՈՒՑՈՒՄԸ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՈՂ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄԻ ԿՈՂՄԻՑ:**

 FINCA®	ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ ՖԻՆԲԱ ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ի կողմից թողարկվող կորպորատիվ արժեկտրոնային պարտատոմսերի	ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ
Թողարկող		Տեղաբաշխող

հետևանքով, ուստի Թողարկողը չի կարող երաշխավորել, որ ներդրողը ցանկացած պահի կարող է իրացնել պարտատոմսերը երկրորդային շուկայում իր համար շահավետ գնով: Այնուամենայնիվ, Թողարկողը տեղեկացնում է նաև, որ իր գործունեությամբ նպաստելու է պարտատոմսերի շուկայի զարգացմանն՝ ակտիվություն ցուցաբերելով պարտատոմսերի թողարկման և ֆոնդային բորսայում դրանց ցուցակման շնորհիվ:

Հնարավոր ռիսկերի շարքում կարելի է նշել.

- *Պարտատոմսերի իրացվելիության ռիսկը* պարտատոմսերի շուկայի ծավալի և ցածր զարգացվածության պայմաններում պարտատոմսի սեփականատիրոջ կողմից ցանկացած պահի պարտատոմսերը վաճառելու հետ կապված դժվարությունների առաջացումն է: Վերջինս կարող է առաջանալ շուկայում ձևավորված իրավիճակի կտրուկ փոփոխության կամ Թողարկողի ֆինանսական վիճակի վատթարացման հետևանքով: Արդյունքում պարտատոմսերը կարող են կորցնել իրենց գրավչությունը և ներդրողը ստիպված լինի իրացնել պարտատոմսերն ավելի ցածր գնով, քան ձեռքբերման գինը:

Կազմակերպությունը պարտատոմսերի իրացվելիության բարձրացման համար վերջիններիս նախատեսում է օժտել որոշակի ներդրումային որակներով, այն է՝ շուկա ստեղծողի (Market Maker) միջոցով ապահովել պարտատոմսերի իրացվելիությունը: Այնուամենայնիվ, Թողարկողը չի կարող երաշխավորել, որ իր կողմից թողարկված պարտատոմսերը դրանց շրջանառության ժամկետի ընթացքում ներդրողները ցանկացած պահի կարող են իրացնել կամ ձեռք բերել երկրորդային շուկայում (կարգավորվող շուկայում) իրենց համար ֆինանսապես շահավետ գնով:

- *Արտարժույթային ռիսկը:* Ներդրողը կարող է կրել նաև փոխարժեքների տատանման հետ կապված կորուստներ ՀՀ դրամի և արտարժույթի փոխանակման ժամանակ: Քանի որ Կազմակերպությունը նախատեսում է թողարկել նաև ԱՄՆ դոլարով արտահայտված պարտատոմսեր, հետևաբար ներդրումները և ներդրումների մարումներն իրականացվելու են ԱՄՆ դոլարով: Ուստի, այս իմաստով արտարժույթային ռիսկն առկա է այն ներդրողների մոտ, ովքեր

 FINCA®	ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ ՖԻՆԱՔԱ ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ի կողմից թողարկվող կորպորատիվ արժեկտրոնային պարտատոմսերի	
Թողարկող		Տեղաբաշխող

իրենց դրամական միջոցները նշված պարտատոմսերում ներդրումներ կատարելու նպատակով ստիպված կլինեն փոխարկել այլ արժույթներից ԱՄՆ դոլարի: Արտարժույթային ռիսկ է առաջանում նաև արժեկտրոնների վճարման ժամանակ, քանի որ արժեկտրոնը հաշվարկվում է արժեկտրոնների հաշվարկման օրվա նախորդ օրը ՀՀ ԿԲ հրապարակած փոխարժեքի հիման վրա, իսկ վճարումը տեղի է ունենում հաջորդ օրը, և մեկ օրվա մեջ հնարավոր է տեղի ունենա փոխարժեքի տատանում:

- *Տոկոսադրույքի ռիսկը:* տոկոսադրույքի փոփոխության հետևանքով պարտատոմսերում ներդրողների կորուստներ կրելու վտանգն է, որը կարող է հետևանք լինել շուկայում գործող տոկոսադրույքների կտրուկ փոփոխության, այն կարող է ազդել ինչպես պարտատոմսի գնի, եկամտաբերության, այնպես էլ դրանց գրավչության և իրացվելիության վրա:

Պարտատոմսերի գները գտնվում են հակադարձ կախվածության մեջ տոկոսադրույքների մակարդակից, այսինքն՝ տոկոսադրույքների մակարդակի բարձրացումն այլ հավասար պայմաններում կարող է հանգեցնել պարտատոմսերի գնի անկմանը և հակառակը:

- *Վարկային/դեֆոլտի ռիսկ:* Ներդրողները ցանկացած թողարկողի կորպորատիվ պարտատոմսեր ձեռք բերելիս իրենց վրա են վերցնում թողարկողի վարկային ռիսկը:

- *Օրենսդրական դաշտի փոփոխության ռիսկը,* որի պատճառ կարող են հանդիսանալ օրենսդրության փոփոխությունները, որոնք կազդեն ինչպես Կազմակերպության գործունեության, այնպես էլ շուկայում տիրող իրավիճակի վրա: Միաժամանակ հարկ է նշել, որ փոփոխությունները կարող են ազդել նաև պարտատոմսերի գրավչության և արդյունքում իրացվելիության վրա:

2.2. Հիմնական տեղեկատվություն
2.2.1. Առաջարկի նպատակը և ներգրավվող միջոցների օգտագործումը

Կազմակերպության անվանական արժեկտրոնային պարտատոմսերի թողարկման և դրան հետևող տեղաբաշխման հիմնական նպատակն է հանդիսանում շուկայից միջոցների ներգրավումը: Թողարկողի կողմից պարտատոմսերի տեղաբաշխման արդյունքում ներգրավված

 FINCA®	ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ ՖԻՆՔԱ ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ի կողմից թողարկվող կորպորատիվ արժեկտրոնային պարտատոմսերի	ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ
Թողարկող		Տեղաբաշխող

դրամական միջոցներն օգտագործվելու են վարկային պորտֆելի աճը ֆինանսավորելու նպատակով:

2.3. Տեղեկատվություն առաջարկվող պարտատոմսերի վերաբերյալ

«ՖԻՆՔԱ» ՈՒՎԿ ՓԲԸ պարտատոմսերն անվանական, չփոխարկվող, արժեկտրոնային ոչ փաստաթղթային, առանց ապահովվածության պարտատոմսեր են, որոնց թողարկումն իրականացվում է ՀՀ օրենսդրության համաձայն, և դրանց շուրջ ծագող վեճերը, այդ թվում՝ դատական, ենթակա են լուծման ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով: Պարտատոմսերի ռեեստրը վարվում է «Հայաստանի կենտրոնական դեպոզիտարիա» ԲԲԸ-ի կողմից:

Հիմք ընդունելով «Վարկային կազմակերպությունների գործունեության կարգավորումը, Վարկային կազմակերպությունների գործունեության տնտեսական նորմատիվները» կանոնակարգ 14-ի 7.5 և 7.6 կետերի պահանջները «ՖԻՆՔԱ» ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ն 2018թ. մայիսի 14-ին դիմում է ներկայացրել ՀՀ ԿԲ Ֆինանսական վերահսկողության վարչություն՝ ֆիզիկական անձանցից փոխառություն ներգրավելու նպատակով պարտատոմսերի թողարկում և հրապարակային տեղաբաշխում իրականացնելու համար բավարարում ստանալու նպատակով:

Համաձայն «Վարկային կազմակերպությունների գործունեության կարգավորումը, Վարկային կազմակերպությունների գործունեության տնտեսական նորմատիվները» կանոնակարգ 14-ի 7.7 կետի պահանջների և հաշվի առնելով, որ ՀՀ ԿԲ Ֆինանսական վերահսկողության վարչությունից 30-օրյա ժամկետում մերժման վերաբերյալ գրություն չի ստացվել, ապա պարտատոմսերի հրապարակային տեղաբաշխում իրականացնելու միջոցով ֆիզիկական անձանցից փոխառություն ներգրավելու վերաբերյալ «ՖԻՆՔԱ» ՈՒՎԿ ՓԲԸ դիմումը համարվում է բավարարված:

2.3.1. Պարտատոմսերի պայմանները

 FINCA®	ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ ՖԻՆՔԱ ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ի կողմից թողարկվող կորպորատիվ արժեկտրոնային պարտատոմսերի	
Թողարկող		Տեղաբաշխող

Պարտատոմսերի տեսակը	Անվանական արժեկտրոնային
Պարտատոմսերի ձևը	Ոչ փաստաթղթային
Պարտատոմսերի փոխարկելիությունը	Ոչ փոխարկելի
Արժեթղթերի անվանական արժեքը (արժույթը)	ՀՀ դրամով թողարկվող պարտատոմսերի համար՝ 10,000 (տասը հազար) ՀՀ դրամ, ԱՄՆ դոլարով թողարկվող պարտատոմսերի համար՝ 25 (քսանհինգ) ԱՄՆ դոլար
Արժեթղթերի ընդհանուր անվանական արժեքը՝	մինչև 1,500,000,000 (մեկ միլիարդ հինգ հարյուր միլիոն) ՀՀ դրամ և 7,000,000 (յոթ միլիոն) ԱՄՆ դոլար
Պարտատոմսերի քանակը	
Թողարկման տեղաբաշխման օրը	Ծրագրային Ազդագիրը ՀՀ ԿԲ կողմից գրանցումից հետո յուրաքանչյուր տրանշի համար լրացուցիչ կսահմանվի «ՖԻՆՔԱ» ՈւՎԿ ՓԲԸ Խորհրդի առանձին որոշումներով
Տեղաբաշխման ձևը	
Պարտատոմսերի շրջանառության ժամկետը	
Արժեկտրոնի եկամտաբերությունը	
Պարտատոմսերի ռեեստրը	
Պարտատոմսերի ապահովվածությունը	Առաջարկվող պարտատոմսերն ապահովված չեն
Տեղաբաշխող	«ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ» ԲԲԸ, համաձայն Թողարկողի և «ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ» ԲԲԸ միջև 30.10.2018թ. կնքված Համագործակցության պայմանագրի:

 FINCA®	ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ ՖԻՆՔԱ ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ի կողմից թողարկվող կորպորատիվ արժեկտրոնային պարտատոմսերի	ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ
Թողարկող		Տեղաբաշխող

Շուկա Ստեղծող	Յուրաքանչյուր տրանշի տեղաբաշխման ժամանակ Կազմակերպության և Տեղաբաշխողի կողմից սահմանվում է պոստենցիալ Շուկա ստեղծողի կողմից ձեռքբերման ենթակա պարտատոմսերի նվազագույն ծավալ /տվյալ տրանշի ընդհանուր ծավալի առնվազն 10%-ի չափով/, որը Շուկա ստեղծողի կողմից ձեռք է բերվում անվանական արժեքով:
Պարտատոմսերի տեղաբաշխումը	Պարտատոմսերը տեղաբաշխվում են Բորսայի տեղաբաշխման համակարգով, ստանդարտ փակ (եվրոպական) աճուրդի անցկացման միջոցով, Բորսայի «Արժեթղթերի տեղաբաշխման կազմակերպման կանոններով» սահմանված կարգով: Աճուրդը անցկացվում է մեկ անգամ
Թողարկումը	Համաձայն պարտատոմսերի թողարկման վերաբերյալ Կազմակերպության Խորհրդի կողմից 2018 թվականի 29.10. 2018-ին ընդունված թիվ 25/2018 որոշման
Արժեկտրոնների վճարման պարբերականությունը	Կիսամյակային (2 անգամ օրացուցային տարվա մեջ)
Արժեկտրոնների հաշվարկման օրերը	Ծրագրային Ազդագիրը ՀՀ ԿԲ կողմից գրանցումից հետո յուրաքանչյուր տրանշի համար լրացուցիչ կսահմանվի «ՖԻՆՔԱ» ՈՒՎԿ ՓԲԸ Խորհրդի առանձին որոշումներով
Օրերի հաշվարկման պայմանականությունը	փաստացի/փաստացի DCS=Օրերի փաստացի քանակը, D2M2Y2 - D1M1Y1 DCC=Օրերի փաստացի քանակը, D3M3Y3 - D1M1Y1 DSN=Օրերի փաստացի քանակը, D3M3Y3 - D2M2Y2 որտեղ՝ D1M1Y1 գործարքի կատարման օրվան նախորդող արժեկտրոնի

 FINCA®	ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ ՖԻՆԱՔԱ ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ի կողմից թողարկվող կորպորատիվ արժեկտրոնային պարտատոմսերի	ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ
Թողարկող		Տեղաբաշխող

մարման/արժեկտրոնի կուտակման սկզբի ամսաթիվն է.
 D2M2Y2 գործարքի կատարման ամսաթիվն է
 D3M3Y3 գործարքի կատարման օրվան հաջորդող արժեկտրոնի
 մարման/անվանական արժեքի մարման ամսաթիվն է:

Արժեկտրոնի կուտակումը

$$AI = FV * \frac{C}{f} * \frac{DCS}{DCC}$$

որտեղ

AI - կուտակված տոկոս,
 FV - պարտատոմսերի անվանական արժեք,
 C - արժեկտրոնի տարեկան անվանական տոկոսադրույք,
 f - արժեկտրոնի վճարման հաճախականությունն է (f=2՝
 կիսամյակային վճարումների դեպքում:
 Արժեկտրոնի կուտակումը սկսում է հաշվարկվել պարտատոմսերի
 թողարկման օրվանից,

Պարտատոմսերի գինը

Պարտատոմսերի գինը հաշվարկվում է հետևյալ բանաձևով

$$DP = \frac{C}{f} \sum_{i=1}^N \frac{1}{\left(1 + \frac{y}{100 * f}\right)^{i-1+\tau}} + \frac{FV}{\left(1 + \frac{y}{100 * f}\right)^{N-1+\tau}}$$

$$\tau = \frac{DSN}{DCC}$$

որտեղ՝
DP - Պարտատոմսի գինն է,
DSN - գործարքի կատարման օրվան հաջորդող արժեկտրոնի
 մարման ամսաթվի և գործարքի կատարման օրվա միջև եղած
 օրերի քանակն է,
DCC -գործարքին նախորդող արժեկտրոնի վճարման օրից մինչև
 գործարքին հաջորդող արժեկտրոնի վճարման օրերի քանակն է,

 FINCA®	ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ ՖԻՆՔԱ ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ի կողմից թողարկվող կորպորատիվ արժեկտրոնային պարտատոմսերի	ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ
Թողարկող		Տեղաբաշխող

	<p>f - արժեկտրոնի վճարման հաճախականությունն է (2 - կիսամյակային վճարումների համար),</p> <p>N - հաշվարկման պահին մնացած արժեկտրոնների վճարումների թիվը</p> <p>C - միավոր պարտատոմսի տարեկան արժեկտրոնը</p> <p>y - մինչև մարում եկամտաբերություն,</p> <p>i – արժեկտրոնի տվյալ հերթական համարն է, որը փոխվում է կախված տվյալ պահից մինչև վերջնական մարումը մնացած արժեկտրոնների վճարումների քանակից,</p> <p>FV- պարտատոմսի անվանական արժեք:</p>
Պարտատոմսերի եկամտաբերությունը	Պարտատոմսերի եկամտաբերությունը հաշվարկվում է նախորդ կետում ներկայացված բանաձևի միջոցով
Պարտատոմսերի մարման օրը	Ծրագրային Ազդագիրը ՀՀ ԿԲ կողմից գրանցումից հետո յուրաքանչյուր տրանշի համար լրացուցիչ կսահմանվի «ՖԻՆՔԱ» ՈւՎԿ ՓԲԸ Խորհրդի առանձին որոշումներով
Արժեկտրոնների վճարումը և պարտատոմսերի մարումը	<p>ՀՀ դրամով, անկանխիկ եղանակով</p> <p>Արժեկտրոնի հաշվարկման օրվան և/կամ պարտատոմսերի մարման օրվան նախորդող օրվա վերջի (Ժամը 18:00–ի) դրությամբ Դեպոզիտարիայից ստացված պարտատոմսերի սեփականատերերի ռեեստրից քաղվածքի հիման վրա, համաձայն որի Կազմակերպությունը արժեկտրոնի վճարման/ պարտատոմսերի մարման կատարման օրը հանձնարարական է տալիս իր սպասարկող բանկին՝ համապատասխան վճարումները փոխանցելու Պարտատոմսերի սեփականատերերի՝ ՀՀ տարածաքում գործող բանկերում բացված ՀՀ դրամով բանկային հաշիվներին (այսուհետ՝ բանկային հաշիվ):</p> <p>Կազմակերպությունը չի փոխանցում վճարումները այն սեփականատերերին, որոնց բանկային հաշվի մասին տեղեկությունները բացակայում են Դեպոզիտարիայից ստացված</p>

 FINCA®	ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ ՖԻՆԲԱ ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ի կողմից թողարկվող կորպորատիվ արժեկտրոնային պարտատոմսերի	ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ
Թողարկող		Տեղաբաշխող

	<p>պարտատոմսերի սեփականատերերի ռեեստրից քաղվածքում և Կազմակերպությունը այլ կերպ չի տիրապետում այդ տեղեկությանը: Այս դեպքում Կազմակերպությունը երեք աշխատանքային օրվա ընթացքում այդ սեփականատերերի վճարումները փոխանցում է նուտարի դեպոզիտ:</p>
Պարտատոմսերի մարման կատարում և/կամ արժեկտրոնների վճարում	<p>Պարտատոմսերի մարման օրը և/կամ արժեկտրոնների վճարման օրը պարտատոմսի սեփականատիրոջ բանկային հաշվին համապատասխան վճարումների մուտքագրում:</p> <p>Պարտատոմսի մարման և մարման կատարման (վճարման) ամսաթվերը նույնն են:</p> <p>Արժեկտրոնի մարման և արժեկտրոնների վճարման ամսաթվերը (յուրաքանչյուր ժամկետի համար) նույնն են:</p>
Պարտատոմսերի ազատ շրջանառելիության սահմանափակում	<p>Տեղաբաշխումից հետո արժեթղթերի առուվաճառքը երկրորդային շուկայում կարող է իրականացվել բացառապես կարգավորվող շուկայում:</p>
Ցուցակումը	<p>Պարտատոմսերի տեղաբաշխման ավարտից հետո 5 աշխատանքային օրվա ընթացքում Կազմակերպությունը սահմանված կարգով դիմում է Բորսա՝ պարտատոմսերի շրջանառությունը կարգավորվող շուկայում ապահովելու նպատակով: Շուկայում առևտրին թույլատրված արժեթուղթն արգելվում է վաճառել տվյալ շուկայից դուրս, բացառությամբ ՀՀ ԿԲ նորմատիվ իրավական ակտերով սահմանված դեպքերի:</p>

2.3.2. Առաջարկվող պարտատոմսերի դասակարգման մասին տեղեկատվություն

Կազմակերպության առաջարկվող պարտատոմսերի մարումների և Կազմակերպության կողմից ներգրավված այլ պարտավորությունների մարումների միջև ստորադասություն չկա: Այսինքն, Կազմակերպությունը չունի այնպիսի պարտավորություն, որի պարտատերերն ունեն մարման առաջնահերթություն այլ պարտատերերի, այդ թվում նաև առաջարկվող

 FINCA®	ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ ՖԻՆ.ԲԱ ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ի կողմից թողարկվող կորպորատիվ արժեկտրոնային պարտատոմսերի	ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ
Թողարկող		Տեղաբաշխող

պարտատոմսերի սեփականատերերի նկատմամբ: Կազմակերպության սնանկության դեպքում Կազմակերպության գրավով ապահովված պարտավորությունները բավարարվում են տվյալ պարտավորության ապահովման միջոց հանդիսացող գրավի առարկայի իրացումից ստացված գումարից՝ արտահերթ: Եթե պարտավորության արժեքը գերազանցում է տվյալ պարտավորության ապահովման միջոց հանդիսացող գրավի առարկայի իրացման արժեքը, ապա գրավով չապահովված պարտավորության մասը բավարարվում է այլ պարտատերերի նկատմամբ ունեցած պարտավորությունների հետ համատեղ՝ համաձայն «Բանկերի, վարկային կազմակերպությունների, ներդրումային ընկերությունների, ներդրումային ֆոնդի կառավարիչների և ապահովագրական ընկերությունների սնանկության մասին» ՀՀ օրենքի 31-րդ հոդվածով սահմանված կարգի:

Առաջարկվող պարտատոմսերի դեպքում, սեփականատերերի պահանջները՝ կբավարարվեն «Բանկերի, վարկային կազմակերպությունների, ներդրումային ընկերությունների, ներդրումային ֆոնդի կառավարիչների և ապահովագրական ընկերությունների սնանկության մասին» ՀՀ օրենքի 31-րդ հոդվածի 2-րդ կետի ա) և բ) ենթակետերով սահմանված պահանջները բավարարելուց հետո 3-րդ և 4-րդ հերթին:

Կազմակերպության պարտավորությունների մարման հերթականության տեսանկյունից պարտատոմսերից բխող պահանջները ենթակա չեն վերադասակարգման:

2.3.3. Տեղեկություններ պարտատոմսերի սեփականատերերի հիմնական իրավունքների վերաբերյալ

Պարտատոմսերի սեփականատերերն իրավունք ունեն.

- ✓ ինքնուրույն տնօրինել, տիրապետել և օգտագործել իրենց սեփականության ներքո գտնվող պարտատոմսերը,
- ✓ իրականացնել պարտատոմսերի սեփականության իրավունքից բխող ցանկացած գործառույթ,

 FINCA®	ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ ՖԻՆ.ՔԱ ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ի կողմից թողարկվող կորպորատիվ արժեկտրոնային պարտատոմսերի	ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ
Թողարկող		Տեղաբաշխող

✓ թողարկման օրվանից հաշված կիսամյակային պարբերությամբ՝ համապատասխան արժեկտրոնների վճարման օրերին ստանալ արժեկտրոնային եկամուտը: Եթե տվյալ օրը ոչ աշխատանքային օր է, ապա արժեկտրոնի վճարումն իրականացվում է տվյալ օրվան հաջորդող առաջին աշխատանքային օրը,

✓ պարտատոմսերի մարման օրը ստանալ պարտատոմսերի անվանական արժեքը (մարման գումարը): Եթե տվյալ օրը ոչ աշխատանքային օր է, ապա պարտատոմսերի մարման գումարի վճարումն իրականացվում է տվյալ օրվան հաջորդող առաջին աշխատանքային օրը,

✓ կազմակերպության կողմից Պարտատոմսերի մարման գումարը սահմանված ժամկետից ուշացնելու հիմքով դատական կարգով օգտվել պարտատիրոջ՝ օրենքով վերապահված իրավունքներից:

✓ օրենքով սահմանված կարգով գրավադրել պարտատոմսերը:

✓ Հայաստանի կենտրոնական դեպոզիտարիայի հաշվի օպերատորների միջոցով ստանալ իր արժեթղթերի հաշվից քաղվածք:

✓ Օրենքով և իրավական ակտերով նախատեսված այլ իրավունքներ:

Օրենքով և իրավական ակտերով սահմանված պարտատոմսերի սեփականատերերի իրավունքների սահմանափակումներ չկան:

ՊԱՐՏԱՏՈՄՍԵՐԻ ԹՈՂԱՐԿՄԱՄԲ ՆԵՐԳՐԱՎՎԱԾ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ՄԱՐՈՒՄԸ ՉԻ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎՈՒՄ ԱՎԱՆԴՆԵՐԻ ՀԱՏՈՒՑՈՒՄԸ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՈՂ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄԻ ԿՈՂՄԻՑ:

Պարտատոմսերում ներդրումներ կատարող անձինք պարտավոր են նախքան պարտատոմսերի ձեռք բերումը Հայաստանի կենտրոնական դեպոզիտարիայի արժեթղթերի հաշվառման և հաշվարկային միասնական համակարգում կամ Հայաստանի կենտրոնական դեպոզիտարիայի հաշվի օպերատորներից որևէ մեկում ունենալ սեփականատիրոջ (անվանատիրոջ) արժեթղթերի հաշիվ, ինչպես նաև կատարել պարտատոմսերի ձեռքբերման կամ օտարման հետ կապված պարտադիր վճարները՝ սեփականության իրավունքի գրանցման կամ գործարքների ձևակերպման նպատակով:

 FINCA®	ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ ՖԻՆՔԱ ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ի կողմից թողարկվող կորպորատիվ արժեկտրոնային պարտատոմսերի	ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ
Թողարկող		Տեղաբաշխող

Կազմակերպության պարտատոմսերի նկատմամբ իրավունքների և պարտավորությունների գրանցումը և հաշվառումն իրականացնում է «Հայաստանի կենտրոնական դեպոզիտարիա» ԲԲԸ հաշվի օպերատորի միջոցով:

ՀՀ օրենսդրությամբ, Թողարկողի կանոնադրությամբ և Կազմակերպության անվանական պարտատոմսերի թողարկման մասին Կազմակերպության խորհրդի որոշմամբ պարտատոմսերում ներդրումներ կատարողների նկատմամբ սահմանափակումներ սահմանված չեն:

2.3.4. Իրավասու մարմնի որոշումը նոր թողարկման մասին

«ՖԻՆՔԱ» ՈՒՎԿ ՓԲԸ անվանական պարտատոմսերը թողարկվելու են համաձայն Կազմակերպության խորհրդի 2018թ. Հոկտեմբերի 29-ին «Արժեկտրոնային պարտատոմսեր թողարկելու և տեղաբաշխելու մասին» թիվ 25/2018 որոշման, որով սահմանվել է թողարկել և պարտատոմսերի անվանական արժեքով տեղաբաշխել մինչև 1,500,000,000 (մեկ միլիարդ հինգ հարյուր միլիոն) ՀՀ դրամ և 7,000,000 (յոթ միլիոն) ԱՄՆ դոլար թողարկման ընդհանուր ծավալով պարտատոմսեր՝ արժեկտրոնների կիսամյակային վճարումների պարբերականությամբ, առանձին փուլերով (տրանշերով): ՀՀ դրամով թողարկվող պարտատոմսերի անվանական արժեքը սահմանվել է 10,000 (տասը հազար) ՀՀ դրամ, իսկ արտարժույթով թողարկվող պարտատոմսերի համար սահմանվել է 25 (քսանհինգ) ԱՄՆ դոլար:

Միաժամանակ, սահմանվել է, որ տեղաբաշխումը պետք է իրականացնել «ՆԱՍԴԱՔ ՕԷՄԷՔՍ ԱՐՄԵՆԻԱ» ԲԲԸ տեղաբաշխման համակարգով, ստանդարտ փակ (եվրոպական) աճուրդի անցկացման միջոցով:

Կազմակերպության խորհրդի որոշմամբ սահմանվել է, որ «ՖԻՆՔԱ» ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ի կողմից պարտատոմսերի վաղաժամկետ հետգնում և մարում չի նախատեսվում՝ բացառությամբ կարգավորվող շուկայում առևտրի թույլտվություն ստանալու հայտի՝ «ՆԱՍԴԱՔ ՕԷՄԷՔՍ ԱՐՄԵՆԻԱ» ԲԲԸ կողմից մերժման դեպքի, որի պարագայում տեղաբաշխումը համարվելու է չեղյալ, և գումարները հետ են վերադարձվելու ներդրողներին:

 FINCA®	ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ ՖԻՆ.ՔԱ ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ի կողմից թողարկվող կորպորատիվ արժեկտրոնային պարտատոմսերի	ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ
Թողարկող		Տեղաբաշխող

2.3.5. Տեղաբաշխված (տեղաբաշխվող) պարտատոմսերից ստացվող եկամուտների հարկման կարգի ամբողջական և մանրամասն նկարագիրը

Պարտատոմսերի հարկումը

Պարտատոմսերից ստացված եկամուտը ենթակա է հարկման ըստ հետևյալ հարկատեսակների.

- ✓ Շահութահարկ,
- ✓ Եկամտային հարկ:

Շահութահարկ

Շահութահարկ վճարողներ են համարվում՝

1. Ռեզիդենտ կազմակերպությունները, բացառությամբ Հայաստանի Հանրապետությունը ի դեմս պետական մարմինների, Հայաստանի Հանրապետության համայնքները՝ ի դեմս և համայնքային կառավարչական հիմնարկների, Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի, Հայաստանի Հանրապետությունում հավատարմագրված դիվանագիտական ներկայացուցչությունների և հյուպատոսական հիմնարկների, դրանց հավասարեցված միջազգային կազմակերպությունների, Հայաստանի Հանրապետության պաշտպանության ժամանակ զինծառայողների կյանքին կամ առողջությանը պատճառված վնասների հատուցման մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի հիման վրա ստեղծված հատուցման հիմնադրամը:
2. Հայաստանի Հանրապետությունում հաշվառված անհատ ձեռնարկատերերը և նոտարները,
3. Հայաստանի Հանրապետությունում հաշվառված, կանոնները գրանցած պայմանագրային ներդրումային ֆոնդերը (բացառությամբ կենսաթոշակային ֆոնդերի և երաշխիքային ֆոնդերի),

 FINCA®	ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ ՖԻՆ.ՔԱ ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ի կողմից թողարկվող կորպորատիվ արժեկտրոնային պարտատոմսերի	ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ
Թողարկող		Տեղաբաշխող

4. ոչ ռեզիդենտ կազմակերպությունները, ինչպես նաև մշտական հաստատության միջոցով Հայաստանի Հանրապետությունում գործունեություն իրականացնող և (կամ) մշտական հաստատության միջոցով Հայաստանի Հանրապետության աղբյուրներից եկամուտ ստացող ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձինք:

Կազմակերպությունը, որպես հարկային գործակալ, ոչ ռեզիդենտ շահութահարկ վճարողներին վճարված տոկոսների մասով շահութահարկը հաշվարկում և պահում է 10% դրույքաչափով, եթե՝

- եկամուտները վճարվում են առանց մշտական հաստատության Հայաստանի Հանրապետությունում գործունեություն իրականացնող ոչ ռեզիդենտ շահութահարկ վճարողին,
- եկամուտները վճարվում են մշտական հաստատության միջոցով Հայաստանի Հանրապետությունում գործունեություն իրականացնող ոչ ռեզիդենտ շահութահարկ վճարողին, սակայն այդ եկամուտները չեն վերագրվում մշտական հաստատությանը:

Եկամտային հարկ

Եկամտային հարկ վճարող են համարվում՝

1. ՀՀ ռեզիդենտ և ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձիք (ռեզիդենտությունը սահմանվում է ՀՀ օրենսդրությամբ),
2. Անհատ ձեռնարկատերերը և նոտարները՝ որպես ֆիզիկական անձինք, (վերջիններս եկամտային հարկ վճարողներ են համարվում միայն անձնական եկամուտների մասով):

Եկամտային հարկով հարկման օբյեկտ է համարվում՝

1. ռեզիդենտ ֆիզիկական անձանց համար՝ Հայաստանի Հանրապետության աղբյուրներից և (կամ) Հայաստանի Հանրապետությունից դուրս գտնվող աղբյուրներից ստացվող համախառն եկամուտը՝ բացառությամբ Հայաստանի Հանրապետությունում հաշվառված անհատ ձեռնարկատերերի և նոտարների ձեռնարկատիրական եկամուտների,
2. ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձանց համար՝ Հայաստանի Հանրապետության աղբյուրներից ստացվող համախառն եկամուտը՝ բացառությամբ մշտական հաստատության միջոցով

 FINCA®	ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՓԲԸ-ի կողմից թողարկվող կորպորատիվ արժեկտրոնային պարտատոմսերի	
Թողարկող		Տեղաբաշխող

Հայաստանի Հանրապետությունում գործունեություն իրականացնող և (կամ) մշտական հաստատության միջոցով Հայաստանի Հանրապետության աղբյուրներից եկամուտ ստացող ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձանց մշտական հաստատությանը վերագրվող եկամուտների, ինչպես նաև արտաքին տնտեսական գործունեությունից ստացվող եկամուտների:

Կազմակերպությունը, որպես հարկային գործակալ, ռեզիդենտ և ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձանց վճարված տոկոսների մասով եկամտային հարկը հաշվարկում և պահում է 10 տոկոս դրույքաչափով:

Կարևոր ծանուցում

Թողարկողը ցանկանում է հայտարարել, որ իր կողմից թողարկվող պարտատոմսերում ներդրումներ կատարելիս ներդրողները արժեթղթերից ստացվող եկամուտների հարկման վերաբերյալ սույն բաժնում ներկայացված տեղեկատվությունը չպետք է համարեն հարկային խորհրդատվություն և հիմնվեն վերջինիս վրա, ուստի խորհուրդ է տալիս օգտվել մասնագիտացված հարկային խորհրդատվության ծառայություններից: Թողարկողը ցանկանում է հայտարարել, որ սույնով զերծ է մնում հարկային օրենսդրության և հարկման մեխանիզմների կիրառման կամ փոփոխության արդյունքում ներդրողների ֆինանսական պահանջների նկատմամբ պատասխանատվությունից:

2.4. Առաջարկի ժամկետները և պայմանները

2.4.1. Առաջարկի պայմանները, առաջարկի վիճակագրությունը, ակնկալվող ժամանակացույցը և այն գործողությունները, որոնք անհրաժեշտ են առաջարկից օգտվելու համար

- Ազդագրի շրջանակում առաջարկը կարող է իրականացվել մեկ տարվա ընթացքում՝ պայմանով, որ առկա է ՀՀ ԿԲ Ֆինանսական վերահսկողության վարչության թույլատվությունը:
- Ազդագրի շրջանակում Կազմակերպությունը նախատեսում է թողարկել անվանական արժեկտրոնային պարտատոմսեր՝ մինչև 1,500,000,000 (մեկ միլիարդ հինգ հարյուր միլիոն) ՀՀ դրամ և 7,000,000 (յոթ միլիոն) ԱՄՆ դոլար թողարկման ընդհանուր ծավալով, արժեկտրոնների կիսամյակային վճարումների պարբերականությամբ, առանձին փուլերով (տրանշերով):
- ՀՀ դրամով թողարկվող պարտատոմսերի անվանական արժեքը կազմելու է 10,000 (տասը

 FINCA®	ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ ՖԻՆԱՔԱ ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ի կողմից թողարկվող կորպորատիվ արժեկտրոնային պարտատոմսերի	
Թողարկող		Տեղաբաշխող

հազար) ՀՀ դրամ, իսկ արտարժույթով թողարկվող պարտատոմսերինը՝ 25 (քսանհինգ) ԱՄՆ դոլար:

- Պարտատոմսերի յուրաքանչյուր տրանշի թողարկման և տեղաբաշխման ժամկետները, արժույթը, ծավալը, եկամտաբերությունը և այլ էական պայմանները կսահմանվեն Կազմակերպության Խորհրդի առանձին որոշումներով: Այդ մասին տեղեկատվությունը կհրապարակվի տեղաբաշխումից ոչ ուշ, քան 3 աշխատանքային օր առաջ Թողարկողի և Տեղաբաշխողի պաշտոնական ինտերնետային կայքերում՝ www.finca.am, www.araratbank.am:
- Պարտատոմսերը տեղաբաշխվելու են Բորսայի տեղաբաշխման համակարգով, ստանդարտ փակ (եվրոպական) աճուրդի անցկացման միջոցով, Բորսայի «Արժեթղթերի տեղաբաշխման կազմակերպման կանոններով» սահմանված կարգով, ընդ որում՝ աճուրդին ոչ մրցակցային, ինչպես նաև լրիվ բավարարմամբ հայտեր չեն կարող ներկայացվել:
- Պարտատոմսերի տեղաբաշխման աճուրդին անմիջապես կարող են մասնակցել միայն Բորսայի անդամները, որոնց ցանկը հասանելի է «ՆԱՍԴԱՔ ՕԷՄԷՔՍ ԱՐՄԵՆԻԱ» ԲԲԸ պաշտոնական կայքում՝ www.nasdaqomx.am: Բորսայի անդամ չհանդիսացող ներդրողները կարող են աճուրդին մասնակցել (օգտվել առաջարկից) Բորսայի անդամների միջոցով՝ վերջիններիս կողմից սահմանված կարգով և պայմաններով:
- Բորսայի տարբեր մասնակիցներ կարող են սահմանել աճուրդին մասնակցելու (առաջարկից օգտվելու) տարբեր գործընթացներ, պարտատոմսերի դիմաց վճարումներ կատարելու մեթոդներ և ժամկետներ, արժեթղթերը ստանալու մեթոդներ և ժամկետներ, արժեթղթերի վերաբերյալ քաղվածք ստանալու ձևեր, ներդրողների հայտերի բավարարման արդյունքների մասին իրազեկման կարգեր և ձևեր, ինչպես նաև սահմանել տարբեր սակագներ: Այդ իսկ պատճառով, Կազմակերպությունը չի կարող սպառիչ տեղեկություններ հրապարակել նշված հարցերի վերաբերյալ և հորդորում է Բորսայի անդամ չհանդիսացող պոտենցիալ ներդրողներին ուսումնասիրել Բորսայի անդամների կողմից առաջարկվող պայմանները իրենց համար լավագույն տարբերակ գտնելու համար:

 FINCA®	ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ ՖԻՆՔԱ ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ի կողմից թողարկվող կորպորատիվ արժեկտրոնային պարտատոմսերի	
Թողարկող		Տեղաբաշխող

- Պարտատոմսերի թողարկման օրը՝ Ծրագրային Ազդագիրը ՀՀ ԿԲ կողմից գրանցումից հետո յուրաքանչյուր տրանշի համար լրացուցիչ կսահմանվի «ՖԻՆՔԱ» ՈՒՎԿ ՓԲԸ Խորհրդի առանձին որոշումներով:
- Յուրաքանչյուր տրանշի տեղաբաշխման ժամանակ Կազմակերպության և Տեղաբաշխողի կողմից սահմանվում է պոտենցիալ Շուկա ստեղծողի կողմից ձեռք բերման ենթակա պարտատոմսերի նվազագույն ծավալ /տվյալ տրանշի ընդհանուր ծավալի առնվազն 10%-ի չափով/, որը Շուկա ստեղծողի կողմից ձեռք է բերվում անվանական արժեքով:
- Պարտատոմսերի տեղաբաշխման օրը Ծրագրային Ազդագիրը ՀՀ ԿԲ կողմից գրանցումից հետո յուրաքանչյուր տրանշի համար լրացուցիչ կսահմանվի «ՖԻՆՔԱ» ՈՒՎԿ ՓԲԸ Խորհրդի առանձին որոշումներով:
- Տեղաբաշխման օրվանից առնվազն 3 աշխատանքային օր առաջ Կազմակերպությունն այդ մասին տեղեկությունը հրապարակում է իր պաշտոնական կայքում: Կազմակերպությունը նշված տեղեկությունը կարող է հրապարակել/տարածել նաև այլ միջոցներով:
- Գնորդները պարտատոմսերը ձեռք բերելու նպատակով գնման մրցակցային հայտեր են ներկայացնում տեղաբաշխման համակարգ՝ տեղաբաշխման օրվա ժամը 11⁰⁰-ից մինչև 13³⁰-ը: Գնորդներն իրավունք ունեն հետ կանչել կամ փոփոխել իրենց կողմից ներկայացված հայտերը և նոր հայտեր մուտքագրել մինչև 13³⁰-ը: Տեղաբաշխողի կողմից աճուրդի անցկացումը, որի ընթացքում տեղի է ունենում արժեթղթերով առքուվաճառքի գործարքների կնքման գործընթացը, տևում է մինչև տեղաբաշխման օրվա ժամը 15⁰⁰-ն:
- Գնման մրցակցային հայտով գործարքները կնքվում են այն գներով, որոնք նշված են գնման հայտերում՝ ըստ գների նվազման հաջորդականության: Միևնույն գին ունեցող հայտերը բավարարվում են ըստ դրանց տեղաբաշխման համակարգ մուտքագրման ժամանակային առաջնահերթության:
- Կազմակերպության պարտատոմսերի տեղաբաշխման աճուրդն իրականացվելու է դրամական միջոցների և պարտատոմսերի նախնական դեպոզիտային «Հայաստանի կենտրոնական

 FINCA®	ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ ՖԻՆ.ԲԱ ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ի կողմից թողարկվող կորպորատիվ արժեկտրոնային պարտատոմսերի	ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ
Թողարկող		Տեղաբաշխող

դեպոզիտարիա» ԲԲԸ-ի «Արժեթղթերի հաշվառման և հաշվարկային միասնական համակարգի գործունեության կանոններով» սահմանված կարգով: Տեղաբաշխման ընթացքում որպես գնորդ հանդես եկող տեղաբաշխման ցանկացած մասնակից գործարքներ կարող է կնքել նախապես դեպոնացված դրամական միջոցների սահմաններում, իսկ տեղաբաշխողը՝ նախապես դեպոնացված արժեթղթերի սահմաններում: Տեղաբաշխման նստաշրջանի ընթացքում գնորդները կարող են կատարել դրամական միջոցների լրացուցիչ դեպոնացումներ և ապադեպոնացումներ՝ Բորսայի «Կորպորատիվ արժեթղթերի առևտրի կանոններով» և ըստ Հայաստանի կենտրոնական դեպոզիտարիայի «Արժեթղթերի հաշվառման և հաշվարկային միասնական համակարգի գործունեության կանոններով» սահմանված ընթացակարգերի:

- Որպես գնորդ հանդես եկող տեղաբաշխման ցանկացած մասնակցի կողմից ներկայացված մրցակցային հայտերում նշված արժեթղթերի ընդհանուր քանակի համար սահմանափակում չկա: Գնորդը կարող է տեսնել միայն իր կողմից տեղաբաշխման համակարգ ներկայացված բոլոր գնման հայտերը:
- Տեղաբաշխման աճուրդը կարող է հետաձգվել, ընդմիջվել կամ դադարեցվել, աճուրդի ընթացքում տեխնիկական ընդմիջում կարող է հայտարարվել, ինչպես նաև տեղաբաշխումը կարող է չեղյալ համարվել Բորսայի՝ «Առևտրի ընդհանուր կանոններ»-ով և «Արժեթղթերի տեղաբաշխման կազմակերպման կանոններ»-ով սահմանված ընթացակարգերով և դեպքերում:
- Տեղաբաշխման ընթացքում կնքված գործարքների վերջնահաշվարկն իրականացվում է գործարքի կնքման օրվա ընթացքում:
- Տեղաբաշխման ավարտից հետո Բորսան «Տեղեկատվության բացահայտման կանոններին» համապատասխան կազմակերպում է տեղաբաշխման արդյունքների հրապարակումն իր պաշտոնական կայքում:
- Թողարկողն իր պաշտոնական ինտերնետային կայքում՝ www.finca.am, տեղաբաշխման ավարտից հետո մեկ աշխատանքային օրվա ընթացքում հրապարակում է աճուրդի

 FINCA®	ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ ՖԻՆ.ՔԱ ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ի կողմից թողարկվող կորպորատիվ արժեկտրոնային պարտատոմսերի	ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ
Թողարկող		Տեղաբաշխող

արդյունքների վերաբերյալ տեղեկատվություն՝ ներկայացնելով առաջարկությունների ընդհանուր ծավալը, բավարարված առաջարկությունների ընդհանուր ծավալը, տեղաբաշխված պարտատոմսերի միջին կշռված գինը (եկամտաբերությունը) և այլն:

- Թողարկողի պարտատոմսերի դիմաց սեփականության իրավունքը հավաստող քաղվածքները տրամադրվում են «Հայաստանի կենտրոնական դեպոզիտարիա» ԲԲԸ-ի հաշվի օպերատորի կողմից հաստատված կարգով և ժամկետներում:

2.4.2. Պարտատոմսերի տեղաբաշխման պլանը

Պարտատոմսերի առաջարկն ուղղված է ՀՀ ռեզիդենտ և ոչ ռեզիդենտ հանդիսացող ֆիզիկական ու իրավաբանական անձանց (այդ թվում որակավորված և ինստիտուցիոնալ ներդրողներին), անհատ ձեռնարկատերերին: Պարտատոմսերը տեղաբաշխվելու են Բորսայի տեղաբաշխման համակարգով, ստանդարտ փակ (եվրոպական) աճուրդի անցկացման միջոցով, Բորսայի «Արժեթղթերի տեղաբաշխման կազմակերպման կանոններով» սահմանված կարգով:

Պարտատոմսերի տեղաբաշխման ավարտից հետո 1 (մեկ) ժամվա ընթացքում Բորսայի իրավասու ստորաբաժանումը Բորսայի՝ «Առևտրի ընդհանուր կանոններ»-ին համապատասխան ձևակերպում է կնքված գործարքների գրանցման վկայականները և ուղարկում Բորսայի համապատասխան անդամին: Բորսայի անդամ չհանդիսացող ներդրողներն իրենց հայտերի բավարարման մասին տեղեկանում են Բորսայի այն անդամից, որի միջոցով մասնակցել են պարտատոմսերի տեղաբաշխման աճուրդին՝ վերջինիս կողմից սահմանված կարգով և պայմաններով:

2.4.3. Առաջարկի գինը

Տեղաբաշխման համակարգում գրանցվելուց հետո տեղաբաշխման մասնակիցները տեղաբաշխման նստաշրջանի բացման պահից տեղաբաշխման համակարգ են մուտքագրում պարտատոմսերի գնման հայտերը:

 FINCA®	ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ ՖԻՆԱՔԱ ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ի կողմից թողարկվող կորպորատիվ արժեկտրոնային պարտատոմսերի	 ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ
Թողարկող		Տեղաբաշխող

Պարտատոմսերի լրիվ գինը տեղաբաշխման առաջին օրվանից սկսած, հաշվարկվում է 2.3 կետում նշված բանաձևի հիման վրա: Ներդրողները աճուրդը կազմակերպողին ներկայացվող հայտում նշում են ձեռք բերվող պարտատոմսերի պահանջվող եկամտաբերությունը/գինը և պարտատոմսերի այն ծավալը, որը ներդրողը պատրաստ է ձեռք բերել հայտում ներկայացված եկամտաբերությամբ/գնով: Հայտերի բավարարման կտրման գնի վերաբերյալ տեղեկատվությունը յուրաքանչյուր տրանշով թողարկվող պարտատոմսերի համար կներառվի պարտատոմսերի տեղաբաշխման վերաբերյալ հրապարակվող համապատասխան տրանշով թողարկվող պարտատոմսերի վերջնական պայմանների և հայտարարության մեջ:

Տեղաբաշխման աճուրդի ընթացքում պարտատոմսեր ձեռք բերելու համար պոտենցիալ ներդրողները կարող են դիմել Բորսայի անդամ հանդիսացող կազմակերպություններին և մասնակցել աճուրդին՝ վերջիններիս կողմից սահմանված պայմաններով և սակագներով: Բորսայի անդամների ցանկը հասանելի է Բորսայի պաշտոնական ինտերնետային կայքում (www.nasdaqomx.am):

Արժեթղթերի հաշիվները բացվում և սպասարկվում են ՀԿԴ հաշվի օպերատորների միջնորդությամբ, վերջիններիս կողմից սահմանված պայմաններով և սակագներով: Հաշվի օպերատորների ցանկը հասանելի է ՀԿԴ պաշտոնական ինտերնետային կայքում (www.cda.am):

Բորսայի անդամ հանդիսացող ներդրողներից տեղաբաշխման աճուրդի ընթացքում ձեռք բերվող պարտատոմսերի դիմաց գանձվում են միջնորդավճարներ Բորսայի Սակագների մասին կանոններով սահմանված չափերով: Բորսայի անդամ չհանդիսացող ներդրողներն իրենց կողմից ձեռք բերվող պարտատոմսերի դիմաց գանձվող միջնորդավճարների մասին կարող են տեղեկանալ Բորսայի այն անդամից, որի միջոցով մասնակցել են պարտատոմսերի տեղաբաշխման աճուրդին:

2.4.4. Տեղաբաշխումը

Սույն Ազդագրով առաջարկվող պարտատոմսերի տեղաբաշխումն իրականացվելու է մասնագիտացված կազմակերպության (անդերոռայթերի) մասնակցությամբ:

 FINCA®	ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՓԲԸ-ի կողմից թողարկվող կորպորատիվ արժեկտրոնային պարտատոմսերի	
Թողարկող		Տեղաբաշխող

Պարտատոմսերի տեղաբաշխման յուրաքանչյուր տրանշի դեպքում պարտատոմսերի տեղաբաշխման ձևը (երաշխավորված կամ չերաշխավորված), պարտատոմսերի ծավալը, քանակը, պարտատոմսերի տեղաբաշխման կարգը, Թողարկողի և Տեղաբաշխողի իրավունքներն ու պարտականությունները, Տեղաբաշխողին վճարման ենթակա գումարի չափն ու կարգը, Թողարկողի և Տեղաբաշխողի պատասխանատվությունը կսահմանվեն վերջիններիս միջև կնքվող լրացուցիչ համաձայնագրերով:

Երաշխավորված տեղաբաշխման դեպքում տեղաբաշխման աճուրդի ժամանակ չտեղաբաշխված պարտատոմսերը ձեռք է բերում Տեղաբաշխողը անվանական արժեքով:

Կազմակերպության կողմից թողարկվող պարտատոմսերը տեղաբաշխվելու են մասնագիտացված կազմակերպության՝ ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ ԲԲԸ կողմից՝ համաձայն 30 հոկտեմբերի 2018 թվականին վերջիններիս միջև կնքված Համագործակցության պայմանագրի և դրա հիման վրա հետագայում կնքվելիք լրացուցիչ համաձայնագրերի:

ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ ԲԲԸ հասցեն է՝ ՀՀ, ք. Երևան, Պուշկինի 19, գրանցման համարը՝ 4, հեռ.՝ +(374 10) 59 23 23, ֆաքս՝ +(374 10) 54 78 94, էլ. փոստ՝ araratbank@araratbank.am, պաշտոնական ինտերնետային կայք՝ www.araratbank.am:

Յուրաքանչյուր տրանշի տեղաբաշխման ժամանակ Կազմակերպության և Տեղաբաշխողի կողմից սահմանվում է պոտենցիալ Շուկա ստեղծողի կողմից ձեռքբերման ենթակա պարտատոմսերի նվազագույն ծավալ /տվյալ տրանշի ընդհանուր ծավալի առնվազն 10%-ի չափով/, որը Շուկա ստեղծողի կողմից ձեռք է բերվում անվանական արժեքով:

Տեղաբաշխման աճուրդի ընթացքում պարտատոմսեր ձեռք բերելու համար պոտենցիալ ներդրողները կարող են դիմել Բորսայի անդամ հանդիսացող կազմակերպություններին և մասնակցել աճուրդին՝ վերջիններիս կողմից սահմանված պայմաններով և սակագներով: Բորսայի անդամների ցանկը հասանելի է Բորսայի պաշտոնական ինտերնետային կայքում՝ www.nasdaqomx.am: Տեղաբաշխումից հետո երկրորդային շուկայում պարտատոմսերի առքուվաճառքի գործարք կնքելու համար ներդրողները պետք է դիմեն կա՛մ ներդրումային

 FINCA®	ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ ՖԻՆԱՔԱ ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ի կողմից թողարկվող կորպորատիվ արժեկտրոնային պարտատոմսերի	 ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ
Թողարկող		Տեղաբաշխող

ընկերություններին, կա՛մ բրոքերային ծառայություն մատուցող բանկերին:

Պարտատոմսերում ներդրում կատարող անձինք պետք է ունենան արժեթղթերի հաշիվներ, որոնք բացվում և սպասարկվում են Հայաստանի կենտրոնական դեպոզիտարիայի հաշվի օպերատորների միջնորդությամբ, վերջիններիս կողմից սահմանված պայմաններով և սակագներով: Հաշվի օպերատորների ցանկը հասանելի է Հայաստանի կենտրոնական դեպոզիտարիայի պաշտոնական ինտերնետային կայքում՝ (www.cda.am):

Պարտատոմսեր ձեռք բերող անձը, նախքան ներդրում իրականացնելը, պարտավոր է նաև որևէ բանկում իր անվամբ բացել դրամային բանկային հաշիվ, իսկ եթե ձեռք է բերում դոլարային պարտատոմսեր՝ նաև դոլարային բանկային հաշիվ, և այդ հաշիվների վերաբերյալ տվյալները ներկայացնել «Հայաստանի կենտրոնական դեպոզիտարիա» ԲԲԸ-ին՝ պարտատոմսերում կատարված ներդրումների մարման և արժեկտրոնային եկամուտների ստացման համար:

2.5. Առևտրին թույլտվությունը և առևտրի կազմակերպումը

Պարտատոմսերի տեղաբաշխման ավարտից հետո կարգավորվող շուկայում պարտատոմսերի առևտրի նպատակով Թողարկողը հնարավորինս սեղմ ժամկետում դիմելու է «ՆԱՍԴԱՔ ՕԷՄԷՔՍ ԱՐՄԵՆԻԱ» ԲԲԸ: Հարկ է նշել, որ հնարավոր է որոշակի հանգամանքներում կարգավորվող շուկայում պարտատոմսերի առևտրի հայտը չբավարարվի: Տեղաբաշխման ավարտից հետո երեք ամսվա ընթացքում կարգավորվող շուկայում առևտրի թույլտվություն չստանալու դեպքում պարտատոմսերի թողարկումը և տեղաբաշխումը համարվում է չեղյալ: Չեղյալ համարելու վերաբերյալ Կազմակերպության խորհրդի որոշումն ուժի մեջ մտնելու պահից 2 օրվա ընթացքում ներդրողներին վերադարձվում են պարտատոմսերը ձեռք բերելու նպատակով վճարված և մինչ որոշման ուժի մեջ մտնելու օրն արժեկտրոնի հաշվեգրված գումարները:

Կազմակերպության՝ 30.12.2016 թվականին գրանցված ծրագրային ազդագրի շրջանակներում 2017 թվականի փետրվար և ապրիլ ամիսներին տեղաբաշխված 1-ին և 2-րդ թողարկման ոչ փաստաթղթային, ոչ փոխարկելի անվանական արժեկտրոնային պարտատոմսերը

 FINCA®	ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ ՖԻՆԵԲԱ ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ի կողմից թողարկվող կորպորատիվ արժեկտրոնային պարտատոմսերի	ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ
Թողարկող		Տեղաբաշխող

գտնվում են ազատ շրջանառության մեջ «ՆԱՍԴԱՔ ՕԷՄԷՔՍ ԱՐՄԵՆԻԱ» ֆոնդային բորսայում ընդգրկված լինելով պարտատոմսերի երկրորդային Bbond ցուցակում (նախատեսվում է, որ պարտատոմսերը կմնան ազատ շրջանառության մեջ «ՆԱՍԴԱՔ ՕԷՄԷՔՍ ԱՐՄԵՆԻԱ» ֆոնդային բորսայում՝ մինչև իրենց մարման օրը՝ համապատասխանաբար 2019թ փետրվարի 22-ը և ապրիլի 27-ը):

Այս ծրագրային ազդագրի շրջանակներում Կազմակերպությունը նախատեսում է վերաթողարկել վերոնշյալ 1-ին և 2-րդ թողարկման արժեկտրոնային պարտատոմսերի ծավալին համարժեք ծավալով պարտատոմսեր՝ ցանկացած պահի դրությամբ պահպանելով ՀՀ ԿԲ «Վարկային կազմակերպությունների գործունեության կարգավորումը, վարկային կազմակերպությունների գործունեության տնտեսական նորմատիվները» կանոնակարգ 14-ի 6-րդ կետի պահանջները:

Թողարկողը պարտատոմսերի տեղաբաշխումն ավարտելուց հետո կնքելու է համապատասխան պայմանագիր երկրորդային շուկայում վաճառքի ակտիվացման գործառույթներ իրականացնողի հետ (շուկա ստեղծող)՝ Կազմակերպության պարտատոմսերի շուկան ձևավորելու նպատակով: Շուկա ստեղծողը «ՆԱՍԴԱՔ ՕԷՄԷՔՍ ԱՐՄԵՆԻԱ» ԲԲԸ-ում իրականացնում է պարտատոմսերի առքի և վաճառքի գնանշումներ: Շուկա ստեղծողի պարտավորության հիմնական պայմանները սահմանվում են վերջինիս և Թողարկողի միջև կնքվելիք ծառայությունների մատուցման պայմանագրով և «Հայաստանի Հանրապետության ֆոնդային բորսա» ԲԲԸ-ի «Շուկա ստեղծողի կանոններ»-ով: Թողարկողը պարտավորվում է մասնագիտացված անձանց հետ երկրորդային շուկայում շուկա ստեղծողի պայմանագրի կնքումից հետո ողջամիտ ժամկետում տեղեկացնել իր պարտատոմսերի սեփականատերերին և անվանատերերին նման պայմանագրի ուժի մեջ մտնելու վերաբերյալ:

2.6. Լրացուցիչ տեղեկատվություն

 FINCA®	ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ ՖԻՆԱՆՍԱՆԻ ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ի կողմից թողարկվող կորպորատիվ արժեկտրոնային պարտատոմսերի	ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ
Թողարկող		Տեղաբաշխող

Սույն Բաժնում ներկայացված տեղեկատվության հավաքագրման և մշակման համար որպես խորհրդատու հանդես է եկել ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ ԲԲԸ-ն: Ներկայացված տեղեկատվությունն անկախ աուդիտորի կողմից աուդիտի չի ենթարկվել, ինչպես նաև ներկայացված տեղեկատվության համար աղբյուր չեն հանդիսացել երրորդ անձինք:

Կազմակերպությանը և Կազմակերպության կողմից տեղաբաշխված պարտատոմսերին վարկանշող կազմակերպությունների կողմից որևէ վարկանիշ չի շնորհվել:

ԲԱԺԻՆ 3. ԹՈՂԱՐԿՈՂԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

3.1. Անկախ աուդիտորները

Կազմակերպության 2012, 2013, 2014, 2015, 2016 և 2017 թվականների ֆինանսական հաշվետվությունների անկախ աուդիտորական ստուգումն իրականացրել է «Դելոյթ Արմենիա» ՓԲԸ աուդիտորական կազմակերպությունը:

«Դելոյթ Արմենիա» ՓԲԸ

հասցե՝ ՀՀ, ք. Երևան 0010, Ամիրյան 4/7,

հեռ.՝ (+374 10) 52-65-20,

ֆաքս՝ (+374 10) 52-75-20

ինտերնետային կայք՝ www.deloitte.am,

Գործադիր տնօրեն-բաժնետեր՝ Սրբուհի Հակոբյան:

«Դելոյթ Արմենիա» ՓԲԸ-ն գրանցվել է Հայաստանում 2012թ հոկտեմբերին: «Դելոյթ Արմենիա» ՓԲԸ-ն հանդիսանում է Դելոյթ ԱՊՀ Հոլդինգս Լիմիթեդի («Դելոյթ ԱՊՀ») փոխկապակցված կազմակերպությունը, որը DTTL անդամ ընկերությունն է:

Աուդիտի նպատակն է ձեռք բերել ողջամիտ հավաստիացում ֆինանսական հաշվետվությունների էական անճշտություններից զերծ լինելու և միջազգային ստանդարտներին

 FINCA®	ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ ՖԻՆ.ՔԱ ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ի կողմից թողարկվող կորպորատիվ արժեկտրոնային պարտատոմսերի	
Թողարկող		Տեղաբաշխող

համապատասխանելու մասին: «Դելոյթ Արմենիա» ՓԲԸ եզրակացությունները Կազմակերպության կողմից պատրաստված ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ ներկայացված են կից Հավելվածներում: Վերջին 5 տարիների ընթացքում Կազմակերպության աուդիտն իրականացրած անձի կողմից աշխատանքից հրաժարման դեպք չի եղել:

3.2. Ռիսկային գործոններ

Ցանկացած տնտեսվարող սուբյեկտի, այդ թվում՝ վարկային կազմակերպությունների, պարտատոմսերում ներդրումները կապված են որոշակի ռիսկերի հետ:

Ներդրողը պետք է ուշադիր դիտարկի ստորև շարադրված ռիսկերի ամփոփ նկարագրությունը և Ազդագրի մեջ տեղ գտած բոլոր այլ տեղեկությունները մինչև առաջարկվող պարտատոմսերի գնելու որոշումն ընդունելը: Ռիսկային գործոններից յուրաքանչյուրը կարող է նշանակալից կամ էական բացասական ազդեցություն ունենալ Կազմակերպության գործառնությունների, ֆինանսական իրավիճակի կամ արդյունքների վրա:

Ելնելով նշվածից՝ Թողարկողը խուսափել է Ազդագրում ներկայացված ցուցանիշների, կանխատեսումների և տեղեկատվության մեկնաբանություններից, որպեսզի ներդրողն ինքնուրույն ուսումնասիրի դրանք՝ պարտատոմսեր գնելու կամ չգնելու որոշում կայացնելու համար: Մասնավորապես կարելի է առանձնացնել հետևյալ հիմնական ռիսկերը.

- **Վարկային ռիսկ:** Կազմակերպության գործունեությունը ենթարկվում է վարկային ռիսկի՝ կապված գործընկերոջ վարկունակության, վարկառուի կողմից պարտավորության չկատարելու կամ մասնակի կատարելու հետ, որոնք Կազմակերպությանը կարող են կորուստներ պատճառել:

Վարկային ռիսկերի արդյունավետ կառավարման նպատակով Թողարկողը կարևորում է վարկային պորտֆելի դիվերսիֆիկացիան, հսկողություն սահմանում տարբեր տեսակի կենտրոնացումների վրա, վարկավորելիս որպես ապահովվածություն նախապատվություն է տալիս

 FINCA®	ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ ՖԻՆԱՆՍԱՆԿԱԿԱՆ ՓԲԸ-ի կողմից թողարկվող կորպորատիվ արժեկտրոնային պարտատոմսերի	
Թողարկող		Տեղաբաշխող

վարկառուի վարկունակությանը և վճարունակությանը, ինչի շնորհիվ ժամկետանց վարկերի տեսակարար կշիռը պորտֆելում բավականին փոքր է.

Հաճախորդներին տրված վարկեր	30.09.2018 (աուդիտ չանցած)	31.12.2017	31.12.2016
Ոչ ժամկետանց	21,799,466	24,440,588	25,827,599
Ժամկետանց՝			
- 1-ից 30 օր ժամկետանց	230,144	146,301	218,839
- 31-ից 60 օր ժամկետանց	127,204	104,722	165,095
- 61-ից 90 օր ժամկետանց	102,278	61,517	116,007
- 91 և ավել օր ժամկետանց	484,284	176,583	279,919
Ընդամենը ժամկետանց վարկեր	943,910	489,123	779,860
Ընդամենը համախառն վարկեր	22,743,376	24,929,711	26,607,459
Հնարավոր կորուստների պահուստ	(557,047)	(434,420)	(591,991)
Ընդամենը զուտ վարկեր	22,186,329	24,495,291	26,015,468
Խնդրահարույց վարկեր/Վարկային պորտֆել	4.15%	1.96%	2.93%

Կազմակերպության վարկային պորտֆելը դիվերսիֆիկացված է և իր մեջ չի պարունակում խոշոր կենտրոնացումներ. այն է՝ 30.09.2018թ դրությամբ մեկ հաճախորդին տրված վարկի առավելագույն գումարը կազմում է 72.407 ⁵հազ ՀՀ դրամ, իսկ վարկային պորտֆելի վարկի միջին գումարը՝ 615 հազ ՀՀ դրամ⁶:

Կազմակերպության հիմնական գործունեությունը միկրովարկերի տրամադրումն է: Համապատասխանաբար, վարկային ռիսկը մեծագույն կարևորություն ունի միկրոֆինանսավորման կազմակերպությունների ռիսկերի կառավարման մեջ: Զգալի ֆինանսական վնասներից խուսափելու համար Կազմակերպությունը կիրառում է տարբեր մեթոդներ վարկային ռիսկերը որոշելու և արդյունավետորեն կառավարելու նպատակով:

⁵ Սույն տվյալները արտաքին աուդիտի կողմից ստուգված չեն

 FINCA®	ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ ՖԻՆԱՆՍԱՆԻ ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ի կողմից թողարկվող կորպորատիվ արժեկտրոնային պարտատոմսերի	ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ
Թողարկող		Տեղաբաշխող

Ռիսկերի կառավարումը և մոնիթորինգն իրականացվում է սահմանված լիազորությունների շրջանակներում: Այս գործընթացներն իրականացվում են Վարկային կոմիտեների և Կազմակերպության Տնօրենների խորհրդի կողմից: Առօրյա ռիսկերի կառավարումն իրականացվում է վարկային ռիսկերի բաժնի, հետգործառնական և ներքին վերահսկողության բաժինների կողմից:

Կազմակերպության վարկային քաղաքականությունը սահմանված է ներքին քաղաքականություններում և ընթացակարգերում, որտեղ հստակ սահմանված են բոլոր առնչվող պահանջները համապատասխան վերահսկողական մեխանիզմների հետ մեկտեղ, ներառյալ վարկի տրամադրումը, չվճարված վարկերի մոնիտորինգը, ժամկետանց վարկերի հետ աշխատելու գործընթացը և այլն:

Վարկային կոմիտեն վերլուծող մարմին է, որը պատասխանատու է վարկային հայտերում ամփոփված տեղեկատվությունը վերլուծելու և վարկային ռիսկերը հնարավորինս նվազեցնելու համար: Վարկային կոմիտեն Կազմակերպության ներսում անկախ մարմին է, որը լիազորված է կայացնելու վերջնական որոշում վարկային հայտը ֆինանսավորելու կամ մերժելու վերաբերյալ:

Կազմակերպությունը բաշխում է վարկային ռիսկի մակարդակը՝ սահմանափակելով մեկ վարկառուի գծով կամ վարկառուների խմբի գծով: Վարկային ռիսկի սահմանաչափերն ըստ վարկառուի և ըստ վարկատեսակի հաստատում է Տնօրենների խորհուրդը և Կազմակերպության Գործադիր մարմինը: Փաստացի ռիսկերի համապատասխանությունը սահմանաչափերին հսկվում է օրական կտրվածքով՝ Կազմակերպության կողմից սահմանված վարկային սահմանաչափերի և վարկունակության ուղեցույցների չխախտվելու համար:

Ըստ նպատակահարմարության, և վարկերի մեծ մասի դեպքերում, Կազմակերպությունն ընդունում է գրավ կամ անձնական երաշխավորություն: Վարկերի զգալի մասն անհատական են, որտեղ որպես ապահովության միջոց հանդես են գալիս երաշխավորությունները: Այսպիսի ռիսկերը մոնիթորինգի են ենթարկվում շարունակական հիմունքով և ենթակա են տարեկան կամ ավելի հաճախակի վերանայումների:

 FINCA®	ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ի կողմից թողարկվող կորպորատիվ արժեկտրոնային պարտատոմսերի	 ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ
Թողարկող		Տեղաբաշխող

Վերանայված պայմաններով վարկերն իրենցից ներկայացնում են վարկեր, որոնք վերակառուցվել են վարկառուի ֆինանսական դրության վատթարացման արդյունքում, և Կազմակերպությունը կատարել է զիջումներ, որոնք այլապես չէր դիտարկի: Վարկի վերակառուցման դեպքում այն մնում է այդ կատեգորիայում անկախ այն բանից, որ վերակառուցումից հետո դրա կատարողականը եղել է բավարար:

Վերանայված պայմաններով ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը ներկայացված է ստորև բերված աղյուսակում:

Վերանայված պայմաններով ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեք

հազ. ՀՀ դրամ

	30 սեպտեմբերի, 2018թ. (աուդիտ չանցած)	31 դեկտեմբերի, 2017թ.	31 դեկտեմբերի, 2016թ.
<i>Հաճախորդներին տրված վարկեր</i>	323,765	765,715	1,178,580

Կազմակերպության վարկային ռիսկի առավելագույն չափը զգալիորեն տատանվում է և կախված է անհատական ռիսկերից, ինչպես նաև ընդհանուր շուկայական տնտեսության ռիսկերից:

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է վարկային ռիսկի առավելագույն չափը հաշվեկշռային ֆինանսական ակտիվների գծով: Հաշվեկշռային ֆինանսական ակտիվների գծով առավելագույն ռիսկը հավասար է այդ ակտիվների հաշվեկշռային արժեքին՝ նախքան որևէ հաշվանցում կամ գրավի ազդեցություն հաշվի առնելը:

Հաշվեկշռային ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեք նախքան որևէ հաշվանցում կամ գրավի ազդեցություն հաշվի առնելը

Հազ ՀՀ դրամ

 FINCA® Թողարկող	ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ ՖԻՆԲԱ ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ի կողմից թողարկվող կորպորատիվ արժեկտրոնային պարտատոմսերի	 Տեղաբաշխող

	30 սեպտեմբեր 2018թ (աուդիտ չանցած)	31 դեկտեմբերի 2017թ.	31 դեկտեմբերի 2016թ.
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	380,833	280,739	840,392
Հաճախորդներին տրված վարկեր	22,186,329	24,495,291	26,015,468
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	1,228,542	1,304,526	1,268,240
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	224,451	18,334	6,088
Ընդամենը ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	24,020,155	26,098,890	28,130,188
Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ	1,335	1,480	-
Ընդամենը ֆինանսական ակտիվներ	24,021,490	26,100,370	28,130,188

Կազմակերպությունը սկզբունքորեն կիրառում է ռիսկերի կառավարման միևնույն քաղաքականությունը հաշվեկշռային և հետհաշվեկշռային ռիսկերի համար:

Կազմակերպությունում մշակվել է վարկառուի գնահատման կենտրոնացված մոտեցում՝ փոքր և միջին ձեռնարկատիրական գործունեությունը գնահատելու և դրանց վարկավորման վերաբերյալ որոշումներ կայացնելու նպատակով: Այդ մոտեցումը ենթադրում է ստանդարտ վարկատեսակների հաստատում գլխամասային գրասենյակի կողմից՝ ելնելով վարկառուների արդյունավետության հիմնական ցուցանիշներից՝ վարկային պատմությունից, ֆինանսական վիճակից, վարկառուների հետ հարաբերություններից, կառավարման որակից, նպատակային օգտագործումից, գրավից և այլն:

- **Իրացվելիության ռիսկ:** Իրացվելիության ռիսկը կապված է Կազմակերպության ֆինանսական պարտավորությունները ժամանակին մարելու կարողությամբ՝ նորմալ և սթրեսային

 FINCA®	ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ ՖԻՆԲԱ ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ի կողմից թողարկվող կորպորատիվ արժեկտրոնային պարտատոմսերի	
Թողարկող		Տեղաբաշխող

իրավիճակներում: Իրացվելիության ռիսկն առաջանում է ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության անհամապատասխանության դեպքում: Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության և տոկոսադրույքների համապատասխանությունը և/կամ վերահսկվող անհամապատասխանությունը հանդիսանում է իրացվելիության կառավարման էական գործոն: Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության ոչ ամբողջական համապատասխանությունը բնական է ֆինանսական կազմակերպությունների համար՝ պայմանավորված իրականացվող գործարքների տարաբնույթությամբ և ժամկետների անորոշությամբ: Անհամապատասխանությունը հնարավորություն է տալիս բարձրացնել շահութաբերությունը, սակայն կարող է նաև մեծացնել վնասներ կրելու ռիսկը:

Կազմակերպության իրացվելիությունը գտնվում է տնօրինության ուշադրության կենտրոնում, մասնավորապես՝ Կազմակերպությունում գործում է Ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման հանձնաժողով, որը վերահսկում է Կազմակերպության իրացվելիության ռիսկերը ժամկետայնության վերլուծության միջոցով: Միաժամանակ իրացվելիության ռիսկի կառավարման շրջանակում իրականացվում են խիստ սթրես թեստերի մշակում և կիրառում, իրացվելիության սահմանաչափերի և գործակիցների պահպանում, վաղ զգուշացման ցուցիչների վերահսկողություն, մշակվել է արտակարգ իրավիճակների ֆինանսավորման պլան: Ընթացիկ իրացվելիության աջակցման և դրամական հոսքերի օպտիմալացման նպատակով ընթացիկ իրացվելիությունը կառավարվում է գանձապետի կողմից, ով վարում է կարճաժամկետ իրացվելի ակտիվների պորտֆելը,

Կազմակերպության դրամական հոսքերն իրենցից ներկայացնում են միայն երկարաժամկետ և միջնաժամկետ ժամկետային փոխառություններ, ինչպես նաև դրամական միջոցների կարճաժամկետ ներգրավումներ ՀՀ բանկերից և իրավաբանական անձանցից:

Ստորև բերված աղյուսակում ներկայացված է Կազմակերպության ներգրավված և տեղաբաշխված միջոցների ժամկետային կառուցվածքը 2017թ դեկտեմբերի 31-ի և 2018թ սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ:

 FINCA® Թողարկող	ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ ՖԻՆԱՆՍԱՆ ԵՎ ՓԲԸ-ի կողմից թողարկվող կորպորատիվ արժեկտրոնային պարտատոմսերի	ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ Տեղաբաշխող

Կազմակերպության ներգրավված և տեղաբաշխված միջոցների ժամկետային կառուցվածքը 2017թ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ

Հազ. ՀՀ դրամ

31.12.2017թ.	Մարման ժամանակահատվածը				
	Մինչև 1 ամիս	1-3 ամիս	3 ամսից 1 տարի	1 և ավելի տարի	Ընդամենը
Ընդամենը ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	2,588,375	1,692,781	8,385,940	13,751,696	26,418,792
Ընդամենը ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	1,548,667	1,844,586	6,046,747	9,717,122	19,157,122
Իրացվելիության տարբերություն (GAP)	1,039,708	(151,805)	2,339,193	4,034,574	7,261,670

Կազմակերպության ներգրավված և տեղաբաշխված միջոցների ժամկետային կառուցվածքը 2018թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ (աուդիտ չանցած).

Հազ. ՀՀ դրամ

30.09.2018թ. (աուդիտ չանցած)	Մարման ժամանակահատվածը				
	Մինչև 1 ամիս	1-3 ամիս	3 ամսից 1 տարի	1 և ավելի տարի	Ընդամենը
Ընդամենը ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	3,668,837	1,753,992	7,430,130	12,118,655	24,971,614
Ընդամենը ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	1,472,397	3,225,206	7,451,864	6,692,476	18,841,943
Իրացվելիության տարբերություն (GAP)	2,196,440	(1,471,214)	(21,734)	5,426,179	6,129,671

Կազմակերպությունը հնարավորինս ձգտում է համադրել իրացվելիության ռիսկի նվազեցման և իրացվելիության արդյունավետ կառավարման սկզբունքները՝ ՀՀ բանկերից ներգրավելով

 FINCA®	ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ ՖԻՆԱՆՍԱՆ ԱՆՎՈՒՄՈՒԹՅԱՆ ՓԲԸ-ի կողմից թողարկվող կորպորատիվ արժեկտրոնային պարտատոմսերի	
Թողարկող		Տեղաբաշխող

վարկային գծեր: Ազդագրի ԿԲ ներկայացման օրվա դրությամբ Կազմակերպությունը ՀՀ առևտրային բանկերից ունի չորս վարկային գիծ՝ ընդհանուր 6,2 մլն. ԱՄՆ դոլար ծավալով, մինչև մեկ տարի մարման ժամկետով:

Միաժամանակ Կազմակերպությունը ներկայումս բանակցություններ է վարում BlueOrchard, Deutsche AM Trust Company, Frankfurt School Financial Services ներդրումային ֆոնդերի հետ ֆինանսավորման ներգրավման նպատակով, ինչպես նաև ստորագրել է 3,250,000 ԱՄՆ դոլարի վարկային պայմանագիր DWM ներդրումային ֆոնդի հետ, որով նախատեսված գումարը պետք է տրամադրվի 2018թ դեկտեմբեր ամսին: Նշված միջոցառումներն էականորեն նվազեցնելու են Կազմակերպության իրացվելիության ռիսկը:

- **Տոկոսադրույքի ռիսկ:** Տոկոսադրույքի ռիսկը ֆինանսական գործիքների արժեքի փոփոխության ռիսկն է տոկոսադրույքների փոփոխությունների արդյունքում, որն էլ իր հերթին կարող է ազդել Կազմակերպության զուտ շահույթի վրա: Շուկայական տոկոսադրույքների փոփոխությունը կարող է ազդել Կազմակերպության ֆինանսական վիճակի և դրամական միջոցների հոսքերի վրա: Նման տատանումները կարող են ավելացնել տոկոսային մարժան, սակայն կարող են նաև այն նվազեցնել կամ հանգեցնել վնասների՝ տոկոսադրույքների անսպասելի փոփոխության դեպքում:

Կազմակերպությունը կառավարում է իրական արժեքով տոկոսադրույքի ռիսկը՝ պարբերաբար գնահատելով պոտենցիալ կորուստները, որոնք կարող են առաջանալ շուկայական պայմանների անբարենպաստ փոփոխություններից: Կազմակերպության ղեկավարությունն իրականացնում է Կազմակերպության ընթացիկ ֆինանսական գործունեության մոնիթորինգ, գնահատում է Կազմակերպության իրական արժեքով տոկոսադրույքի փոփոխությունների զգայունությունը և դրա ազդեցությունը Կազմակերպության շահութաբերության վրա:

- **Արտարժույթային ռիսկ:** Արտարժույթային ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների արժեքը կտատանվի արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխությունների հետևանքով: Արտարժույթի ռիսկն առաջանում է, երբ արտարժույթով արտահայտված փաստացի կամ կանխատեսված

 FINCA®	ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ ՖԻՆԱՆՍԱՆԻ ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ի կողմից թողարկվող կորպորատիվ արժեկտրոնային պարտատուների	ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ
Թողարկող		Տեղաբաշխող

ակտիվները գերազանցում են կամ պակաս են նույն արտարժույթով արտահայտված պարտավորություններից:

Կազմակերպությունը կիրառում է արտարժույթային ռիսկի կառավարման հետևյալ սկզբունքները.

☞ Կազմակերպությունը ձգտում է միանգամից փակել արտարժույթային դիրքերը և զերծ մնալ սպեկուլյատիվ գործառնություններից:

☞ Կազմակերպությունն արտարժույթային շուկաներում չի բացում սպեկուլյատիվ դիրքեր: Ածանցյալ գործիքները կարող են օգտագործվել միայն հեջավորման նպատակով՝ փակելու դիրքը:

☞ Կազմակերպությունը ձգտում է համապատասխանեցնել ակտիվների և պարտավորությունների արժույթներն ինչպես գումարներով, այնպես էլ ժամկետներով՝ պաշտպանված լինելու համար փոխարժեքային տատանումներից:

☞ Կազմակերպությունը վերահսկում է արտարժույթային դիրքն օրական կտրվածքով:

Կազմակերպության Գանձապետարանը ու Ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման հանձնաժողովը վերահսկում են արտարժույթի ռիսկը՝ կառավարելով արժույթային բաց դիրքն ԱՄՆ դոլարի արժեզրկման և այլ մակրոտնտեսական ցուցանիշների գնահատումների հիման վրա, ինչը Կազմակերպությանը հնարավորություն է տալիս նվազագույնի հասցնել վնասներն ազգային արժույթի նկատմամբ փոխարժեքի զգալի տատանումներից: Գանձապետն իրականացնում է Կազմակերպության արժույթային բաց դիրքի ամենօրյա մոնիթորինգ:

Արտարժույթի փոխարժեքի գծով ռիսկի ազդեցությունը Կազմակերպության վրա 2018թ. սեպտեմբերի 30-ի և 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ներկայացված են ստորև բերված աղյուսակներում.

Արտարժույթի փոխարժեքի գծով ռիսկի ազդեցությունը Կազմակերպության վրա 2018թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ (աուդիտ չանցած).

	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլար	Այլ	Ընդամենը
Ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ				
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	415,110	512,216	189,100	1,116,426

 FINCA®	ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ի կողմից թողարկվող կորպորատիվ արժեկտրոնային պարտատոմսերի	
	Թողարկող	Տեղաբաշխող

Հաճախորդներին տրված վարկեր	7,460,522	14,725,807	-	22,186,329
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	-	1,228,542	-	1,228,542
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	24,137	200,314	-	224,451
Ընդամենը ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	7,899,769	16,666,879	189,100	24,755,748
Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ				
Փոխառու միջոցներ	1,203,982	12,252,991	-	13,456,973
Կազմակերպության կողմից թողարկված պարտատոմսեր	1,581,350	1,946,305	-	3,527,655
Պարտավորություններ հետգնման Պայմանագրերով	-	998,327	-	998,327
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	72,847	53,325	164,199	290,371
Ընդամենը ոչ ածանցյալ ֆինանսական Պարտավորություններ	2,858,179	15,250,948	164,199	18,273,326
Հաշվեկշռային բաց դիրք	5,041,590	1,415,931	24,901	6,482,422
<i>Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ</i>				
Համախառն մարվող արժույթային սվոփեր	1,101,439	(1,100,579)	-	860
Բաց դիրք	6,143,029	315,352	24,901	6,483,282

Արտարժույթի փոխարժեքի գծով ռիսկի ազդեցությունը Կազմակերպության վրա 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ.

	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլար	Այլ	Ընդամենը
Ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ				
<i>Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ</i>	342,310	221,064	37,267	600,641
Հաճախորդներին տրված վարկեր	8,568,837	15,926,454	-	24,495,291
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	-	1,304,526	-	1,304,526
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	18,334	-	-	18,334
Ընդամենը ոչ ածանցյալ ֆինանսական Ակտիվներ	8,929,481	17,452,044	37,267	26,418,792
Ոչ ածանցյալ ֆինանսական Պարտավորություններ				
<i>Փոխառու միջոցներ</i>	1,174,330	13,122,298	-	14,296,628
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	63,102	42,852	-	105,954

 FINCA®	ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ ՖԻՆԱՆՍԱՆ ԱՆՎՈՐՈՒՄՆԵՐԻ ՓԲԸ-ի կողմից թողարկվող կորպորատիվ արժեկտրոնային պարտատոմսերի	
	Թողարկող	Տեղաբաշխող

Կազմակերպության կողմից թողարկված պարտատոմսեր	1,532,955	1,988,193	-	3,521,148
Պարտավորություններ հետգնման պայմանագրերով	-	1,233,392	-	1,233,392
Ընդամենը ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ				
Հաշվեկշռային բաց դիրք	2,770,387	16,386,735	-	19,157,122
Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ				
Համախառն մարվող արժույթային սվոփեր	477,961	(492,429)	-	(14,468)
Բաց դիրք	6,637,055	572,880	37,267	7,247,202

• Գործընկերոջ ռիսկ: Գործընկերոջ ռիսկի սահմանաչափն իրենից ներկայացնում է մեկ ֆինանսական հաստատության գծով ռիսկի առավելագույն չափը, որը Կազմակերպությունը կարող է կրել: Կազմակերպությունը գործընկերոջ ռիսկը կառավարում է համաձայն Խորհրդի կողմից հաստատված «Գործընկերոջ ռիսկի կառավարման, Ներդրումային քաղաքականության և Դուստր կազմակերպության ընդհանուր քաղաքականության» ձեռնարկի սկզբունքների համաձայն: Կազմակերպությունը ձգտում է նվազեցնել գործընկերոջ ռիսկը՝

- ↳ Սահմանափակելով գործընկերների ցանկը կառավարելի քանակով:
- ↳ Կիրառելով գործընկերների հաստատման հիմնավոր գործընթաց մինչև ցանկացած նոր գործընկերոջ հետ որևէ գործառնության կնքումը: Հաստատման գործընթացը ներառում է բազմակողմանի գնահատում՝ ապահովելու գործընկերոջ հաստատման գործընթացի համապատասխանությունը Դուստր կազմակերպության ընդհանուր քաղաքականության ձեռնարկին:
- ↳ Սահմանափակելով Կազմակերպության ռիսկը մեկ գործընկերոջ կամ գործընկերների խմբի նկատմամբ:

Սահմանաչափերի ցանկացած փոփոխություն պետք է հաստատվի Ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման հանձնաժողովի կողմից:

 FINCA®	ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ ՖԻՆԱՆՍԱՆԻ ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ի կողմից թողարկվող կորպորատիվ արժեկտրոնային պարտատոմսերի	ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ
Թողարկող		Տեղաբաշխող

- **Ընդհանուր տնտեսության ռիսկեր**, երբ ՀՀ մակրոտնտեսական իրավիճակի վատթարացումը կարող է բացասաբար ազդել Կազմակերպության գործունեության վրա: Բոլոր տեսակի իրադարձությունները, որոնք կհանգեցնեն Կազմակերպության վարկառուների կողմից պայմանագրային պարտավորությունների չկատարմանը, հաճախորդների կողմից Կազմակերպության հուսալիության հանդեպ կասկածանքի կամ բացասական վերաբերմունքի, կարող են էապես ազդել Կազմակերպության գործունեության վրա: Դա կարտահայտվի Կազմակերպության կողմից լրացուցիչ ծախսերի կատարմամբ և շահույթի պլանային ցուցանիշի մակարդակի ապահովման դժվարությամբ: Կազմակերպությունում ռիսկերի արդյունավետ կառավարման և նվազեցման նպատակով պարբերաբար իրականացվում են տնտեսության վիճակի հնարավոր բացասական փոփոխությունների ազդեցության տարբեր սցենարային իրավիճակների վերլուծություններ: Նման վերլուծությունները և սցենարները քննարկվում են ԱՊԿԿ-ի ընթացքում, որն իրականացվում է ամիսը մեկ կամ երկու անգամ: Նման հաճախականությունը հնարավորություն է տալիս արագ արձագանքել շուկայում սպասվող կամ տեղի ունեցող փոփոխություններին և մշակել գործունեության պլան փոփոխված իրավիճակին համապատասխան:

- **Օրենսդրական դաշտի փոփոխության ռիսկը**, որի պատճառ կարող են հանդիսանալ օրենսդրության փոփոխությունները, որոնք կարող են ազդել ինչպես Կազմակերպության գործունեության, այնպես էլ շուկայում տիրող իրավիճակի վրա: Վարկային կազմակերպության գործունեությունը պետական կառավարման մարմինների կողմից լիցենզավորման և կարգավորման ենթակա գործունեություն է: Վարկային կազմակերպության գործունեության ոլորտում պետական կարգավորման նպատակը հանդիսանում է ներդրողների և հաճախորդների իրավունքների պաշտպանությունը, որն իրականացվում է տնտեսական գործունեության նորմատիվների և վարկային կազմակերպությունների ռիսկերի կառավարման համակարգերի սահմանմամբ: Դա նշանակում է, որ հնարավոր են պետական կարգավորման հետ կապված փոփոխություններ, որոնք կարող են էապես ազդել Կազմակերպության գործառնությունների վրա

 FINCA®	ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ ՖԻՆԱՆՍԱՆ ԱՆՎՈՐՈՒՄԻ ՓԲԸ-ի կողմից թողարկվող կորպորատիվ արժեկտրոնային պարտատոմսերի	
Թողարկող		Տեղաբաշխող

և անգամ բացասաբար ազդել ֆինանսական ցուցանիշների վրա: Կազմակերպությունը գործում է ՀՀ տնտեսության ամենավերահսկվող հատվածներից մեկում:

- **Մրցակցային ռիսկ**, որն առաջանում է ՀՀ ֆինանսական, մասնավորապես վարկային ծառայությունների շուկայում անընդհատ սրվող մրցակցության պայմաններում: ՀՀ-ում վարկային ծառայությունների շուկան խիստ մրցակցային է, շուկայում գործում են նաև արտերկրի վարկային կազմակերպությունների դուստր կառույցները, որոնք ունեն հզոր ֆինանսական կարողություններ և անկայուն իրավիճակներում ֆինանսական ներարկումներ ստանալու մեծ հնարավորություններ, առաջավոր և փորձարկված տեխնոլոգիաներ, որի շնորհիվ նրանք ունեն պոտենցիալ առավելություններ ստանալու հավակնություն: Կազմակերպությունը, իր մրցակցային դիրքերն ամրապնդելու առումով, հետևողականորեն առաջնորդվում է կորպորատիվ կառավարման սկզբունքներով, իրականացնում է իր կառավարման համակարգի ինստիտուցիոնալ համակարգված բարեփոխումներ, ներդնում է վարկավորման ինովացիոն առաջավոր տեխնոլոգիաներ, բարձրացնում է մատուցվող սպասարկումների որակը և մատչելիությունը:

- **Կադրերի հոսունության ռիսկ**, որն իրենից ներկայացնում է մրցունակ կադրերի աշխատանքից ազատման դեպքում Կազմակերպության վնասներ կրելու հավանականությունը: Բարձրորակ մասնագետների առկայությունը Կազմակերպության աշխատակազմում շատ կարևոր է մրցունակ լինելու և պլանավորված աշխատանքների արդյունավետ իրականացման համար: Նման մասնագետների նկատմամբ մեծ պահանջարկի պատճառով՝ առաջանում է նաև կադրերի հոսունության ռիսկ, որի ազդեցությունը չեզոքացնելու նպատակով Կազմակերպության ղեկավարությունը նպատակային և հետևողական միջոցառումներ է իրականացնում աշխատողների որակավորման բարձրացման, նյութական խրախուսման և սոցիալական ապահովման խնդիրների բարելավման ուղղությամբ: Մասնավորապես, աշխատողների որակավորման բարձրացման նպատակով Կազմակերպությունը ստեղծել է ներքին աշխատակիցների օգտագործման համար նախատեսված առցանց դասընթացների հարթակ, իսկ

 FINCA®	ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ ՖԻՆՔԱ ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ի կողմից թողարկվող կորպորատիվ արժեկտրոնային պարտատոմսերի	
Թողարկող		Տեղաբաշխող

ՖԻՆՔԱ Ջարգացման Ակադեմիայի միջոցով կազմակերպում են միջին օղակի ղեկավարների վերապատրաստման համար դասընթացներ:

- **Գործառնական ռիսկ:** Գործառնական ռիսկն այն հնարավոր կորուստների ռիսկն է, որը կառաջանա համակարգերի թերություններից, մարդկային սխալից, կեղծիքից կամ արտաքին միջավայրի իրադարձություններից: Երբ վերահսկողությանը չի հաջողվում կատարել իր գործառույթները, գործառնական ռիսկերը կարող են վնասել Կազմակերպության հեղինակությանը, ունենալ իրավական կամ կանոնակարգող հետևանքներ, կամ հանգեցնել ֆինանսական կորուստների: Կազմակերպությունը չի կարող ակնկալել, որ կբացառի բոլոր գործառնական ռիսկերը, սակայն ջանքեր է ձեռնարկում կառավարելու դրանք, ինչպես վերահսկողական հայեցակարգի, այնպես էլ հնարավոր ռիսկերի մոնիթորինգի և դրանց հակազդման միջոցով: Վերահսկողությունը ներառում է պարտականությունների արդյունավետ տարանջատում, մուտքի հասանելիության, լիազորման և համադրման ընթացակարգեր, աշխատակազմի կրթության և գնահատման գործընթացներ:

Կազմակերպությունում գործառնական ռիսկը կառավարվում է այդ գործառույթի համար նախատեսված ստորաբաժանման՝ «Ներքին վերահսկողության» բաժնի կողմից: Գործառնական ռիսկերի կառավարման համար մշակված են և պարբերաբար վերանայվում են բազում հսկողական մեխանիզմներ, ինչպիսիք են՝ ռիսկային դեպքերի վերաբերյալ ազդակներ հաղորդող հատուկ մշակված 17 հաշվետվությունները գործընթացների մշակման, գրանցման և հաստատման գործառույթների բաժանումը տարբեր աշխատակիցների միջև, ամենամսյա այցելությունները մասնաճյուղեր և տվյալ տարածաշրջանի հաճախորդներին:

Գիտակցելով վերը նշված ռիսկերը, մշտապես գնահատելով գործունեության միջավայրի փոփոխությունները և դրանցով պայմանավորված մարտահրավերները՝ Կազմակերպությունը պատրաստ է իրականացնել այլընտրանքային ռազմավարություններ՝ նպատակ ունենալով ապահովել ծրագրավորված ակտիվապասիվային և եկամտային ցուցանիշների կատարումը:

 FINCA®	ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ ՖԻՆՔԱ ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ի կողմից թողարկվող կորպորատիվ արժեկտրոնային պարտատոմսերի	ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ
Թողարկող		Տեղաբաշխող

3.3. Տեղեկատվություն Թողարկողի մասին

3.3.1. Թողարկողի պատմությունը և զարգացումը

Թողարկողի լրիվ ֆիրմային անվանումն է՝

հայերեն՝ «ՖԻՆՔԱ» ՈՒՆԻՎԵՐՍԱԼ ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ փակ բաժնետիրական ընկերություն
ռուսերեն՝ «ФИНКА» УНИВЕРСАЛЬНАЯ КРЕДИТНАЯ ОРГАНИЗАЦИЯ Закрытое Акционерное Общество.
անգլերեն՝ “FINCA” UNIVERSAL CREDIT ORGANIZATON Closed Joint-Stock Company.

Թողարկողի կրճար ֆիրմային անվանումն է՝

հայերեն՝ «ՖԻՆՔԱ» ՈՒՎԿ ՓԲԸ
ռուսերեն՝ «ФИНКА» УКО ЗАО
անգլերեն՝ “FINCA” UCO CJSC

Թողարկողի պետական գրանցման վայրն է՝

ՀՀ, ք. Երևան, Ագաթանգեղոսի փ. 2ա, գրանցման համարը՝ 13:

Թողարկողի գործառնական վայրն է՝

ՀՀ, ք. Երևան, Ագաթանգեղոսի փ. 2ա:

Կապի միջոցները՝

հեռ.՝ (+374 12) 55 55 55
 էլ. փոստ՝ info@finca.am,
 ինտերնետային կայք՝ www.finca.am:

Թողարկողի հիմնադրման երկիրը՝ Հայաստանի Հանրապետություն:

Կազմակերպությունը հիմնադրվել է ՀՀ օրենսդրության շրջանակներում 2006թ. մարտի 28-

 FINCA®	ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ ՖԻՆԲԱ ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ի կողմից թողարկվող կորպորատիվ արժեկտրոնային պարտատոմսերի	ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ
Թողարկող		Տեղաբաշխող

ին որպես ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն փակ բաժնետիրական ընկերություն: ՀՀ ԿԲ խորհրդի 2006 թվականի մարտի 28-ի թիվ 128Ա որոշմամբ Կազմակերպությունը գրանցվել է և ստացել թիվ 13 գրանցման վկայական: Կազմակերպությունը ստեղծվել է «ՖԻՆԲԱ Ինթերնեյշնլ Ինք.» ամերիկյան ոչ առևտրային կազմակերպության կողմից ՀՀ միկրոֆինանսական շուկայի ձևավորման նախնական փուլում՝ նպատակ ունենալով ֆինանսական ծառայություններ մատուցել ֆինանսական հաստատություններից սահմանափակ վարկավորման հնարավորություն և ամենացածր եկամուտ ունեցող ձեռնարկատերերին:

Կազմակերպության ստեղծումը նպատակ էր հետապնդում տրամադրել միկրոֆինանսական ծառայությունների լայն տեսականի՝ նպատակ ունենալով կրճատել աղքատությունը, բարձրացնել զբաղվածության մակարդակը, խթանել ձեռներեցությունն ու Հայաստանի Հանրապետության բնակչության սոցիալական համախմբումը, ինչպես նաև ստանալ շահույթ, որը հիմնականում պետք է ուղղվի այդ նպատակների իրագործմանը:

Կազմակերպությունն ունի 38 մասնաճյուղ և վարկավորում է իրականացնում ՀՀ բոլոր մարզերում:

Թողարկողի մասնաճյուղերը և ներկայացուցչությունները

30.09.2018թ. դրությամբ Կազմակերպությունն ունի 38 մասնաճյուղ, որոնց ցանկը և գործունեության հասցեները ներկայացվում են ստորև բերվող աղյուսակում.

	Մասնաճյուղի անվանում	Հասցե
1.	Ագաթանգեղոս մասնաճյուղ	ք. Երևան, Ագաթանգեղոսի փ. 2 ա
2.	Կոմիտաս մասնաճյուղ	ք. Երևան, Կոմիտասի պող. 59 շենք, 5
3.	Մալաթիա մասնաճյուղ	ք. Երևան, Րաֆֆու փ. 29/3
4.	Աշտարակ մասնաճյուղ	ք. Աշտարակ, Սիսակյան փ. 14/48բ
5.	Ապարան մասնաճյուղ	ք. Ապարան, Մ. Բաղրամյան փ. 24
6.	Թալին մասնաճյուղ	ք. Թալին, Շահումյան փ. 1, հյուրանոց

FINCA®

Թողարկող

ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐՖԻՆԱՔԱ ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ի կողմից
թողարկվող կորպորատիվ
արժեկտրոնային պարտատոմսերի**ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ**

Տեղաբաշխող

7.	Արարատ մասնաճյուղ	ք. Արարատ, Աղբյուր Սերոբ փ. 10, 10/1-1
8.	Արտաշատ մասնաճյուղ	ք. Արտաշատ, Շահումյան փ. 33
9.	Մասիս մասնաճյուղ	ք. Մասիս, Հանրապետության փ. 5/1
10.	Վեդի մասնաճյուղ	ք. Վեդի, Արարատյան փ. 54/6
11.	Արմավիր մասնաճյուղ	ք. Արմավիր, Երևանյան փ. 33/2 ,33/3
12.	Էջմիածին մասնաճյուղ	ք. Էջմիածին, Խորենացու փ. 8
13.	Մյասնիկյան մասնաճյուղ	գ. Մյասնիկյան, Մյասնիկյան փ., թիվ 42
14.	Գավառ մասնաճյուղ	ք. Գավառ, Կենտրոնական փ. 4
15.	Ճամբարակ մասնաճյուղ	ք. Ճամբարակ, Սեպտեմբերի 21 փ., 2
16.	Մարտունի մասնաճյուղ	ք. Մարտունի, Մյասնիկյան փ. 8
17.	Վարդենիս մասնաճյուղ	ք. Վարդենիս, Հ. Անդրեասյան փ. 6/5
18.	Ալավերդի մասնաճյուղ	ք. Ալավերդի, Թումանյան փ. 51/2
19.	Սպիտակ մասնաճյուղ	ք. Սպիտակ, Ս. Ավետիսյան փ. 2
20.	Սրբեփանավան մասնաճյուղ	ք. Սրբեփանավան, Սուրբ-Նշանի փ. 12բ
21.	Վանաձոր 1 մասնաճյուղ	ք. Վանաձոր, Տիգրան Մեծ պող. 22գ
22.	Տաշիր մասնաճյուղ	ք. Տաշիր, Երևանյան փ. 199
23.	Աբովյան մասնաճյուղ	ք. Աբովյան, Հանրապետության փ 22/14
24.	Եղվարդ մասնաճյուղ	ք. Եղվարդ, Չարենցի փ., թիվ 23/2
25.	Հրազդան մասնաճյուղ	ք. Հրազդան, Կենտրոն թաղամաս, Օգոստոսի-23-ի փ., թիվ 22
26.	Աշոցք մասնաճյուղ	Աշոցք համայնք, Ռուդակովի փ. 3
27.	Արթիկ մասնաճյուղ	ք. Արթիկ, Անկախության փ. 29/1
28.	Գյումրի մասնաճյուղ	ք. Գյումրի, Խրիմյան Հայրիկ փ. 46ա
29.	Մարալիկ մասնաճյուղ	ք. Մարալիկ, Հ. Շահինյան փ. 16

 FINCA®	ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ ՖԻՆԱՔԱ ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ի կողմից թողարկվող կորպորատիվ արժեկտրոնային պարտատոմսերի	ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ
Թողարկող		Տեղաբաշխող

30.	Շիրակ մասնաճյուղ	ք. Գյումրի, Պարույր Սևակի փ. 8/4
31.	Գորիս մասնաճյուղ	ք. Գորիս, Մաշտոցի փ. 5
32.	Կապան մասնաճյուղ	ք. Կապան, Շահումյան փ. 2/1,62 առևտրի սրահ
33.	Մեղրի մասնաճյուղ	ք. Մեղրի, Փարամազ փ. 4/6
34.	Եղեգնաձոր մասնաճյուղ	ք. Եղեգնաձոր, Անդրանիկի փ. 10/1
35.	Բերդ մասնաճյուղ	ք. Բերդ, Նահապետի փ. թիվ 8
36.	Դիլիջան մասնաճյուղ	ք. Դիլիջան, Մյասնիկյանի փ. 30Ե
37.	Իջևան մասնաճյուղ	ք. Իջևան, Վալանսի փ. 6/2
38.	Նոյեմբերյան մասնաճյուղ	ք. Նոյեմբերյան, Բարեկամության փ. 2

Կազմակերպությունը ՀՀ տարածքում և տարածքից դուրս գրանցված ներկայացուցչություններ չունի:

3.3.2. Ներդրումները

Պատմական ֆինանսական ժամանակաշրջանի ընթացքում և դրանից հետո մինչև Ազդագրի ներկայացման պահը կազմակերպության կողմից էական ներդրումներ չեն կատարվել:

Կազմակերպության կառավարման մարմինները չեն ստանձնել որևէ պարտավորություն ապագայում էական ներդրումներ իրականացնելու վերաբերյալ:

3.4. Բիզնեսի նկարագիրը

3.4.1. Հիմնական գործունեությունը

Թողարկողն իրականացնում է «Վարկային կազմակերպությունների մասին» ՀՀ օրենքով, այլ իրավական ակտերով և իր Կանոնադրությամբ սահմանված ֆինանսական գործառնություններ: Կազմակերպությունը կարող է իրավաբանական անձանցից, իր մասնակիցներից, անհատ

 FINCA®	ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՓԲԸ-ի կողմից թողարկվող կորպորատիվ արժեկտրոնային պարտատոմսերի	
Թողարկող		Տեղաբաշխող

ձեռնարկատերերից, Հայաստանի Հանրապետությունից և համայնքներից, այլ պետություններից, միջազգային կազմակերպություններից ներգրավել փոխառություններ և կնքել նմանատիպ գործարքներ:

Կազմակերպության գործունեության հիմնական ուղղվածությունը վարկերի տրամադրումն է, որոնք էլ ձգտում է հասանելի դարձնել տնտեսության տարբեր հատվածների, ինչպես նաև հասարակության լայն շրջանակների համար: Կազմակերպությունը, որպես հիմնական գործունեություն ձեռնարկատիրական, գյուղատնտեսական և սպառողական վարկեր է տրամադրում ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց:

Ավելին, որպես պատասխանատու վարկատու, Կազմակերպությունը նախաձեռնել է «Հաճախորդների պաշտպանության սերտիֆիկատ»-ի (SMART Certificate) ստացումը, և որպես սերտիֆիկացում իրականացնող կազմակերպություն ընտրել է MicroFinanza Rating LLC (այսուհետ՝ MFR) իտալական ծագմամբ կազմակերպությունը: Նախնական գնահատումը սկսվել է 2018 թվականի փետրվարին, երբ MFR ներկայացուցիչը այցելել է Հայաստան: Այցի նպատակն էր անցկացնել անկախ ուսումնասիրություն և գնահատում: Ըստ Ղեկավարության գնահատականի ակնկալվում է, որ «Հաճախորդների պաշտպանության սերտիֆիկատը» կշնորհվի 2018թ.-ի 4-րդ եռամսյակի ընթացքում:

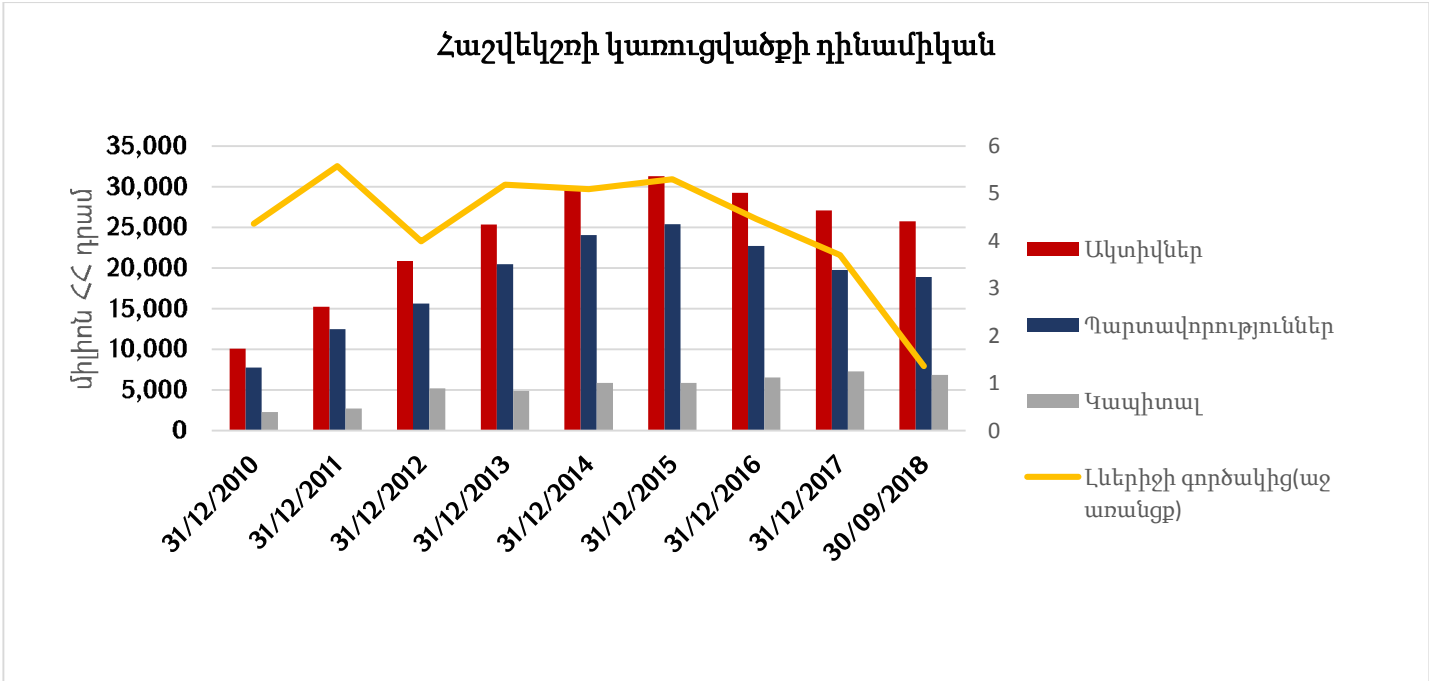
2013 թվականի հոկտեմբերից Կազմակերպությունը հաճախորդներին մատուցում է տարադրամի փոխանակման ծառայություն, ինչը Կազմակերպության հաճախորդներին և համայնքների բնակիչներին առավել հարմարավետ և բազմառեսակ սպասարկման հնարավորություն է տալիս:

Ֆինանսական գործառնությունները Կազմակերպության կողմից իրականացվում են ինչպես ՀՀ դրամով, այնպես էլ արտարժույթով՝ կանխիկ և անկանխիկ եղանակներով:

Կազմակերպության շահութաբերությունը զգալիորեն աճել է վերջին 3 տարիների ընթացքում՝ առավելապես պայմանավորված ծախսերի արդյունավետության բարձրացմամբ և ֆինանսական ծախսերի արդյունավետ կառավարմամբ (ROA և ROE դինամիկան ներկայացված է

Բաժին 1.7-ում):

Կազմակերպության հաշվեկշռի կառուցվածքի դինամիկան ներկայացվում է ստորև.

Կազմակերպության կողմից տրամադրված վարկերի և փոխառությունների ծավալների աճի դինամիկան ներկայացվում է ստորև.

FINCA®

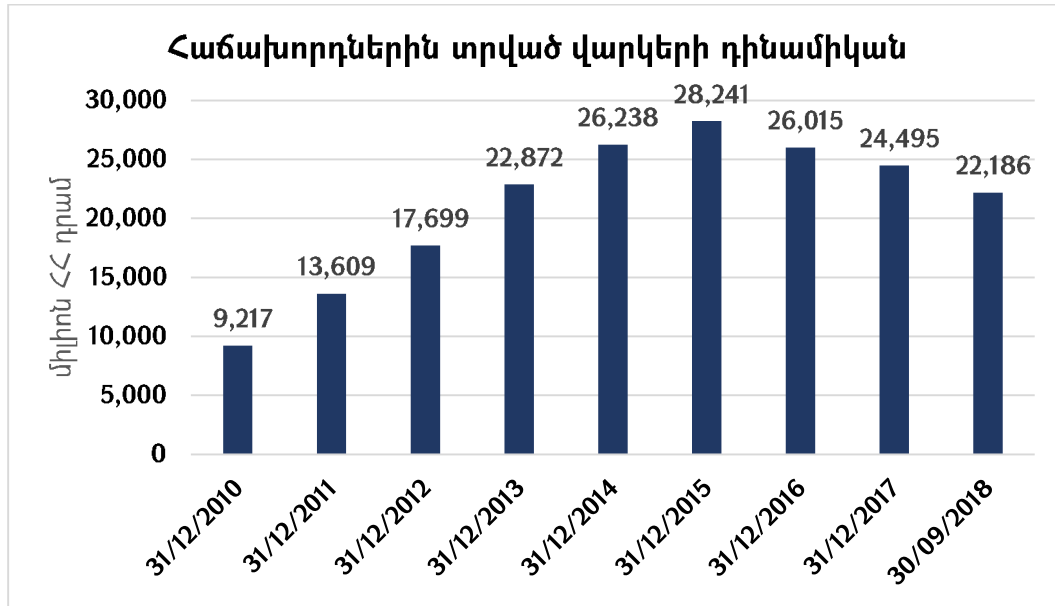
Թողարկող

ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ

ՖԻՆԱՆՍԱՆԻ ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ի կողմից
թողարկվող կորպորատիվ
արժեկտրոնային պարտատոմսերի

ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ

Տեղաբաշխող

Կազմակերպության վարկային պորտֆելն 2010թ-ից արձանագրել է կայուն դինամիկ աճ, բացառությամբ 2016-2018թթ-ի: Կազմակերպության 2016 և 2017թթ. նպատակն է եղել բարելավել վարկային պորտֆելի որակը: Դրա հետ կապված ներդրվել է վարկերի կենտրոնացված հաստատման ստորաբաժանումը և ձեռնարկած միջոցառումների արդյունքում գրանցվել է պորտֆելի որակի բարելավում: Մինևույն ժամանակ Կազմակերպությունը 2016թ. հունվարի 1-ից դադարեցրել է խմբային վարկերի տրամադրումը, որը նույնպես նպաստել է վարկային պորտֆելի կրճատմանը: Նշված գործողությունների արդյունքում տեղի է ունեցել վարկային պորտֆելի նվազում, սակայն 2018թ նոր վարկատեսակների ներդրմամբ և վարկերի տրամադրման գործընթացնում փոփոխությունների իրականացմամբ պլանավորվում է վերականգնել վարկային պորտֆելի մեծությունը:

Կազմակերպության կողմից հաճախորդներին տրված վարկերի ծավալներն ըստ վարկատեսակների 30.09.2018թ, 31.12.2017թ., 31.12.2016թ. դրությամբ ներկայացված են ստորև.

Հաճախորդներին տրված վարկերն ըստ վարկատեսակների

Հազ. ՀՀ դրամ

 FINCA®	ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ ՖԻՆԱՆՍԱՆ ԵՎ ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ի կողմից թողարկվող կորպորատիվ արժեկտրոնային պարտատոմսերի	
	Թողարկող	Տեղաբաշխող

	30.09.2018 (աուդիտ չանցած)	31.12.2017	31.12.2016
Անհատական գյուղատնտեսական վարկեր	11,845,367	12,825,528	13,755,785
Անհատական բիզնես վարկեր	9,294,664	10,646,075	12,235,002
Սպառողական վարկեր	1,603,345	1,454,729	212,451
Խմբային բիզնես վարկեր	-	2,358	184,783
Խմբային գյուղատնտեսական վարկեր	-	1,021	219,438
Հաճախորդներին տրված համախառն վարկեր	22,743,376	24,929,711	26,607,459
Նվազեցված՝ արժեզրկման կորուստների պահուստը	(557,047)	(434,420)	(591,991)
Ընդամենը հաճախորդներին տրված վարկեր	22,186,329	24,495,291	26,015,468

Կազմակերպությունը 2018թ. գործարկել է սպառողական վարկի նոր պրոդուկտ՝ արևային ջրատաքացուցիչներ ձեռք բերելու համար, ինչպես նաև ներդրել է վարկային հայտի ընդունման օնլայն տարբերակը՝ Online Loan Application (OLA), որը էապես մեծացրել է վարկերի տրամադրման արագությունը:

3.4.2. Հիմնական շուկաները

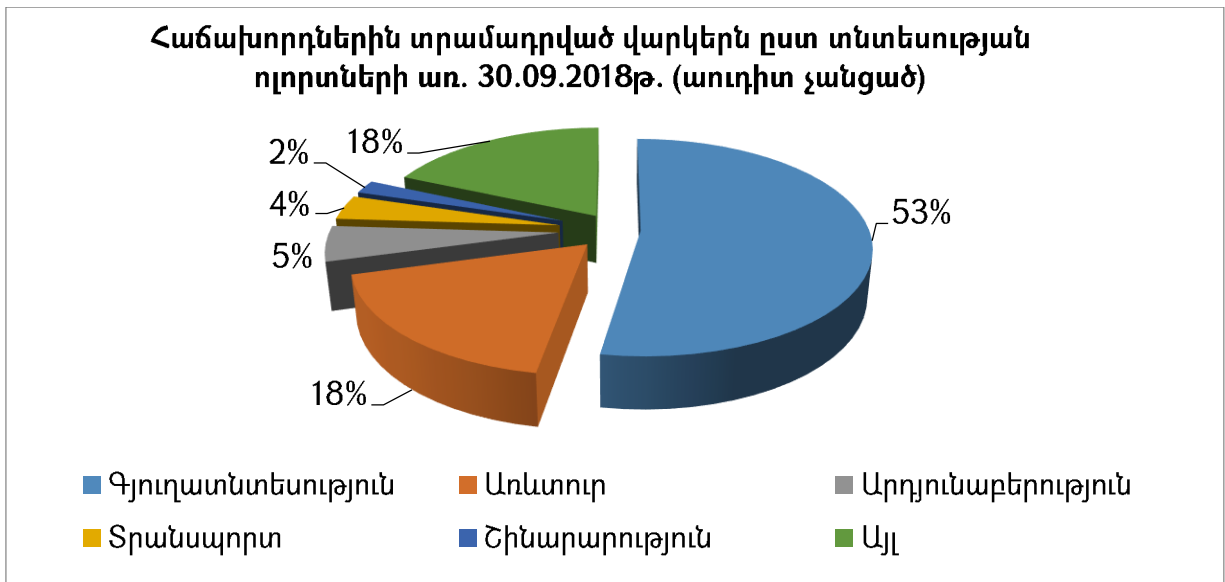
«Քինանսական շուկայում կազմակերպությունն առանձնանում է միկրոֆինանսական ծառայությունների լայն տեսականու մատուցմամբ՝ նպատակ հետապնդելով կրճատել աղքատությունը, բարձրացնել զբաղվածության մակարդակը, խթանել ձեռներեցությունն ու Հայաստանի Հանրապետության բնակչության սոցիալական համախմբումը: Ստորև ներկայացվում է հաճախորդներին տրամադրված վարկերն ըստ տնտեսության ոլորտների.

Հաճախորդներին տրված վարկերն ըստ տնտեսության ոլորտների՝ Հազ. ՀՀ դրամ

	30.09.2018թ. (աուդիտ չանցած)	31.12.2017թ.	31.12.2016թ.
Գյուղատնտեսություն	11,980,529	12,942,518	14,095,231

 FINCA®	ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ ՖԻՆԱՆՍԱՆԻ ՈՒՎՎ ՓԲԸ-ի կողմից թողարկվող կորպորատիվ արժեկտրոնային պարտատոմսերի	ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ
Թողարկող		Տեղաբաշխող

Առևտուր	4,111,782	4,856,916	5,811,488
Արդյունաբերություն	1,192,411	1,323,358	1,527,933
Տրանսպորտ	829,471	938,834	1,161,260
Շինարարություն	452,131	486,706	681,099
Այլ	4,177,052	4,381,379	3,330,448
Հաճախորդներին տրված համախառն վարկեր	22,743,376	24,929,711	26,607,459
Նվազեցված՝ արժեզրկման կորուստների պահուստը	(557,047)	(434,420)	(591,991)
Ընդամենը հաճախորդներին տրված վարկեր	22,186,329	24,495,291	26,015,468

Ինչպես տեսնում ենք Կազմակերպության վարկային պորտֆելում մեծ տեսակարար կշիռ են կազմում գյուղատնտեսության, առևտրի և արդյունաբերության ոլորտներին տրամադրված վարկերը՝ համապատասխանաբար 53%, 18% և 5%:

Վարկային կազմակերպությունների ընդհանուր վարկային ներդրումներում Թողարկողի վարկային պորտֆելի մասնաբաժինը 2015-2018թթ.-ին հետևյալն է.

Թողարկողի վարկային պորտֆելի մասնաբաժինը՝

Հազ. ՀՀ դրամ

 FINCA® Թողարկող	ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ ՖԻՆԱՆՍԱՆԻ ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ի կողմից թողարկվող կորպորատիվ արժեկտրոնային պարտատոմսերի	 Տեղաբաշխող

	30.09.2018	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2015
Վարկային կազմակերպությունների կողմից տրամադրված վարկեր ⁶	311,866,675	262,897,176	207,171,592	180,649,197
Կազմակերպության կողմից հաճախորդներին տրամադրված վարկեր ⁷	22,186,329	24,495,291	26,015,468	28,240,546
Թողարկողի մասնաբաժինը (%)	7.1%	9.3%	12.6%	15.6%

Թողարկողի դիրքն այլ վարկային կազմակերպությունների համեմատ 30.09.2018 թվականի դրությամբ հետևյալն է⁸.

Հ/Հ	Ակտիվներ	Վարկային ներդրումներ	Պարտավորություններ	Ընդհանուր կապիտալ	Կանոնադրական կապիտալ	Զուտ շահույթ
1						
2					4,905,960	
3		22,186,330				1,248,170
4	25,761,599		18,911,512	6,850,087		
5						
.						
.						
12						

Աղյուսակից ակնհայտ երևում է, որ Թողարկողը հիմնական ֆինանսական ցուցանիշներով վարկային կազմակերպությունների մեջ ամուր տեղ է զբաղեցնում առաջին քայակում, մասնավորապես՝ Կանոնադրական կապիտալով 2-րդն է, Ակտիվներով, Պարտավորություններով

⁶ ՀՀ Կենտրոնական Բանկի կողմից հրապարակվող ամսական տվյալներ

⁷ Կազմակերպության՝ աուդիտ չանցած 2018թ. երրորդ եռամսյակի միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվություն

⁸ Մրցակցային դիրքի որոշման համար դիտարկվել են 12 խոշոր վարկային կազմակերպության միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվություններ(աուդիտ չանցած), որոնք 24,10,2018թ դրությամբ հրապարակված են եղել վերջիններիս պաշտոնական ինտերնետային կայքերում:

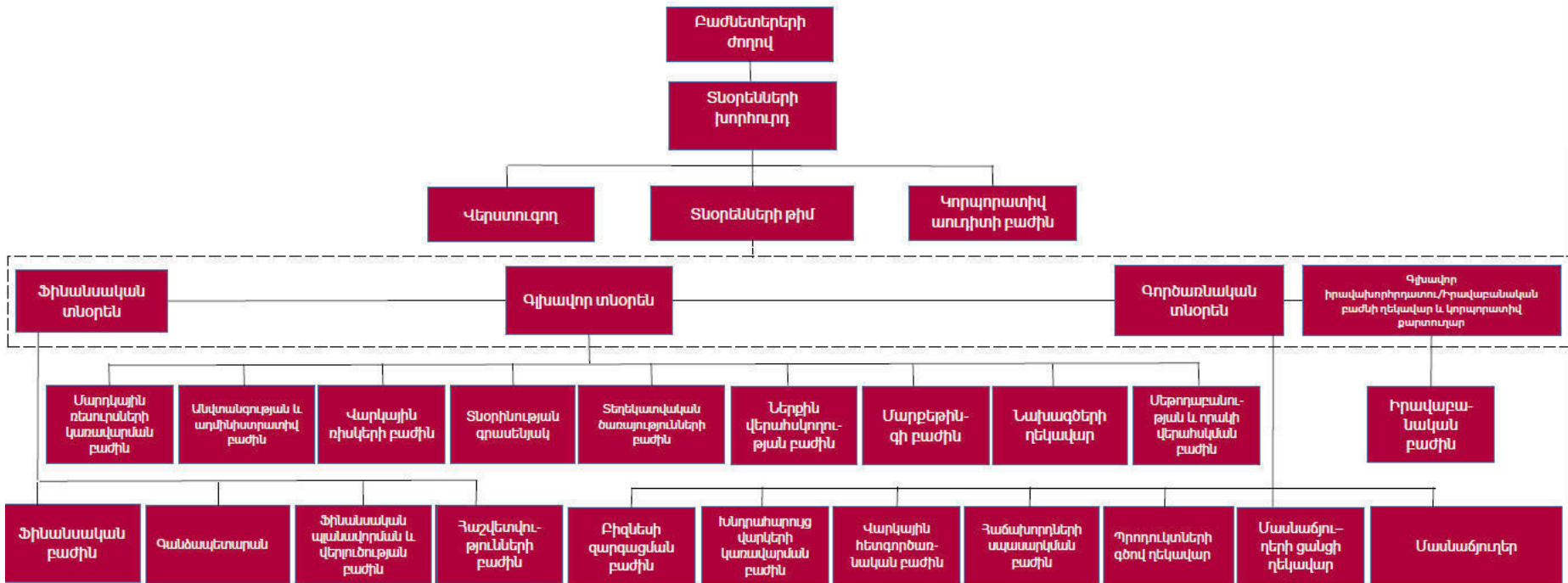
 FINCA®	ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ ՖԻՆՔԱ ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ի կողմից թողարկվող կորպորատիվ արժեկտրոնային պարտատոմսերի	ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ
Թողարկող		Տեղաբաշխող

և Ընդհանուր կապիտալով 4-րդը, իսկ Վարկային ներդրումներով և Զուտ շահույթի ցուցանիշով 3-րդը:

3.5. Թողարկողի կառուցվածքը

 FINCA®	ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ ՖԻՆՔԱ ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ի կողմից թողարկվող կորպորատիվ արժեկտրոնային պարտատոմսերի	ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ
Թողարկող		Տեղաբաշխող

"ՖԻՆՔԱ" ՈՒՎԿ ՓԲԸ կազմակերպական կառուցվածք

 FINCA® Թողարկող	ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ ՖԻՆԱՔԱ ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ի կողմից թողարկվող կորպորատիվ արժեկտրոնային պարտատոմսերի	ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ
		Տեղաբաշխող

3.6. Հիմնական միջոցները

Կազմակերպությունն իր բնականոն գործունեության ապահովման նպատակով ձեռք է բերել հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ, որոնց արժեքի հանրագումարը չի գերազանցում Կազմակերպության ընդհանուր ակտիվների հաշվեկշռային արժեքի 10%-ը: 30.09.2018 թվականի դրությամբ Կազմակերպության հիմնական միջոցների հաշվեկշռային արժեքը կազմել է 361.1 մլն ՀՀ դրամ, իսկ ոչ նյութական ակտիվներինը՝ 263.8 մլն ՀՀ դրամ⁹:

Կազմակերպության ոչ նյութական ակտիվների կազմը և կառուցվածքը 30.09.2018թ դրությամբ (աուդիտ չանցած).

հազ. ՀՀ դրամ

	Համակարգչային ծրագրեր	Լիցենզիաներ	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք	157,808	301,087	458,895
Կուտակված մաշվածություն	(25,162)	(169,925)	(195,087)
Զուտ Հաշվեկշռային արժեք	132,646	131,162	263,808

Կազմակերպության կողմից իր հիմնական միջոցների օգտագործումը սահմանափակող հանգամանքներ առկա չեն:

2018թ սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ Կազմակերպության հիմնական միջոցներն ունեցել են հետևյալ կազմը և կառուցվածքը.

Կազմակերպության հիմնական միջոցների կազմը և կառուցվածքը 30.09.2018թ դրությամբ (աուդիտ չանցած)

հազ. ՀՀ դրամ

	Վարձակալած հիմնական միջոցների վրա կապիտալ ներդրումներ	Կապի և հաղորդակցման միջոցներ	Գրասենյակային գույք	Փոխադրամիջոցներ	Այլ հիմնական միջոցներ	Ընդամենը

⁹ Սույն տվյալներն արտաքին աուդիտի կողմից ստուգված չեն

 FINCA®	ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ ՖԻՆԱՆՍԱՆ ԵՎ ՓԲԸ-Ի Կողմից թողարկվող կորպորատիվ արժեկտրոնային պարտատոմսերի					
	Թողարկող				Տեղաբաշխող	

Սկզբնական արժեք	323,371	453,236	320,392	76,599	211,535	1,385,133
Կուտակված մաշվածություն	(212,373)	(273,946)	(275,262)	(76,599)	(185,899)	(1,024,079)
Զուտ Հաշվեկշռային արժեք	110,998	179,290	45,130	-	25,636	361,054

Կազմակերպությունը մոտ ապագում էական մեծություն կազմող հիմնական միջոցների ձեռքբերում չի պլանավորում:

3.7. Զարգացման վերջին միտումները

Տնտեսության ներքին և արտաքին հատվածներում ընթացող զարգացումներով պայմանավորված՝ Կազմակերպության կողմից մատուցվող ծառայությունների սակագները պարբերաբար վերանայվում են՝ նպաստելով վերջիններիս մրցունակության բարձրացմանը և մատչելիության ապահովմանը:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացվում է Կազմակերպության ակտիվապասիվային հիմնական ցուցանիշների վերաբերյալ տեղեկատվություն, որը ողջամիտ ներդրողը կկարևորեր ներդրումային որոշումներ կայացնելիս:

հազ. ՀՀ դրամ

Միջոցների ներգրավում	30.09.2018 (աուդիտ չանցած)	31.12.2017	Աճ / նվազում	%
Ներգրավված վարկեր բանկերից, ֆինանսական հաստատություններից և այլ առևտրային կազմակերպություններից	13,456,973	14,296,628	(839,655)	(5.9%)
Թողարկված պարտատոմսեր	3,527,655	3,521,148	6,506	0.2%

 FINCA® Թողարկող	ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ ՖԻՆԱՔԱ ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ի կողմից թողարկվող կորպորատիվ արժեկտրոնային պարտատոմսերի	 Տեղաբաշխող

Պարտավորություն հետզնման պայմանագրերի գծով	998,327	1,233,392	(235,065)	(19.1%)
Ընդամենը միջոցների ներգրավում	17,982,955	19,051,168	(1,068,213)	(5.6%)

Միջոցների տեղաբաշխում	30.09.2018 (աուդիտ չանցած)	31.12.2017	Աճ / նվազում	%
Հաճախորդներին տրված վարկեր	22,186,329	24,495,291	(2,308,962)	(9.4%)
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	1,228,542	1,304,526	(75,984)	(5.8%)
Ընդամենը միջոցների տեղաբաշխում	23,414,871	25,799,817	(2,384,946)	(9.2%)

Կազմակերպության գործունեության վերաբերյալ առավել մանրամասն տեղեկություններ իմանալու համար ներդրողը կարող է ծանոթանալ Կազմակերպության տարեկան և միջանկյալ հաշվետվություններին, որոնք տեղադրված են Թողարկողի պաշտոնական ինտերնետային կայքի www.finca.am «Հաշվետվություններ» բաժնում:

3.8. Շահույթի կանխատեսումը կամ գնահատումը

Մոտակա տարիների գործունեության և շահույթի կանխատեսումներում Կազմակերպությունը հիմնվել է հետևյալ հիմնարար սկզբունքների վրա.

- ✓ Կազմակերպության գործունեությունը նպատակամղել շահույթի, բաժնետիրական կապիտալի և ակտիվների եկամտաբերության աճին,
- ✓ Կազմակերպության ռեսուրսները տեղաբաշխել բարձր եկամտաբերություն ունեցող ակտիվներում (վարկեր հաճախորդներին)՝ ընդունելի մակարդակի վրա պահելով Կազմակերպության ռիսկերը, պահպանելով վարկային կազմակերպությունների գործունեությունը կարգավորող ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից սահմանված տնտեսական նորմատիվները,

 FINCA®	ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ ՖԻՆԱՆՍԱՆԻ ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ի կողմից թողարկվող կորպորատիվ արժեկտրոնային պարտատոմսերի	ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ
Թողարկող		Տեղաբաշխող

- ✓ ապահովել Կազմակերպության դինամիկ զարգացման համար անհրաժեշտ մասնաճյուղերի ստեղծում, տեխնիկատեխնոլոգիական, տեղեկատվական համակարգերի արդիականացում,
- ✓ ապահովել Կազմակերպության զարգացմանը համահունչ անձնակազմի վարձատրության, ուսուցման և վերապատրաստման ծախսեր,
- ✓ Կազմակերպության գործունեության ապահովման ծախսեր:

Կազմակերպությունը կանխատեսել է 2018 թվականի գործունեության արդյունքում ստանալ 1,091,628 հազ. ՀՀ դրամի զուտ շահույթ, իսկ մինչև 2021 թվականը զուտ շահույթի ցուցանիշը հասցնել 1,292,949 հազ. ՀՀ դրամի:

Առաջիկա տարիների համար Կազմակերպության զուտ շահույթի կանխատեսված ցուցանիշներ.

	Հազ. ՀՀ դրամ			
	2018թ	2019թ	2020թ	2021թ
Զուտ շահույթ	1,091,628	876,749	1,029,066	1,146,517

Կազմակերպության կառավարման մարմինները հնարավորություն ունեն ազդելու (կառավարելու) Կազմակերպության գործունեության և շահույթի վրա ազդող հետևյալ հիմնական գործոնների վրա.

- ✓ Կազմակերպության ներգրավող և տեղաբաշխվող միջոցների ծավալների կառավարում,
- ✓ Կազմակերպության ռիսկերի ընդունելի մակարդակի պահպանում և կառավարում,
- ✓ Կազմակերպության տեխնիկատեխնոլոգիական և տեղեկատվական բազայի արդիականացմանն ուղղված ներդրումներ,
- ✓ Կազմակերպության անձնակազմի վարձատրության, ուսուցման և վերապատրաստման ծախսեր,
- ✓ Կազմակերպության գործունեության ապահովման ծախսեր,
- ✓ Նոր ծառայությունների ներդրման ծախսեր:

 FINCA®	ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ ՖԻՆ.ՔԱ ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ի կողմից թողարկվող կորպորատիվ արժեկտրոնային պարտատոմսերի	ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ
Թողարկող		Տեղաբաշխող

Կազմակերպության կառավարման մարմինները կարող են արձագանքել, սակայն հնարավորություն չունեն ազդելու Կազմակերպության գործունեության և շահույթի վրա ազդող հետևյալ հիմնական գործոնների վրա.

- ✓ ներգրավվող միջոցների և վարկերի առաջարկի ու պահանջարկի և դրանից բխող տոկոսադրույքների փոփոխության վարքագիծ,
- ✓ արժեզրկման ու փոխարժեքի վարքագիծ,
- ✓ անհաղթահարելի ուժի ազդեցության գործոններ (արտակարգ դրության հայտարարելը, հաղորդակցության միջոցների աշխատանքների դադարեցումը, բնական աղետները, պատերազմը, պետական մարմինների ակտերը և այլն, որոնք անհնարին են դարձնում Կազմակերպության բնականոն գործունեությունը):

3.9. Թողարկողի կառավարման մարմինները և կառավարման մարմինների անդամները

3.9.1. Կառավարման մարմինների կառուցվածքը, իրավասություններն ու պարտականությունները

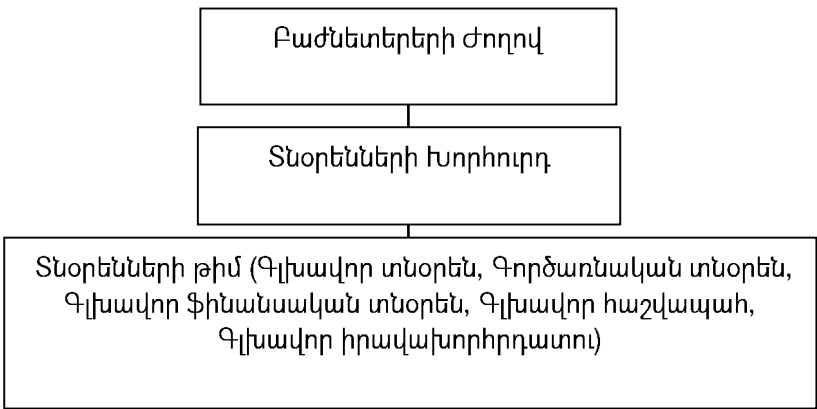
Կազմակերպության կանոնադրությամբ և ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված են Կազմակերպության կառավարման հետևյալ մարմինները.

- ✓ Բաժնետերերի ժողով,
- ✓ Տնօրենների խորհուրդ,
- ✓ Տնօրենների թիմ,
- ✓ Գլխավոր տնօրեն:

Կառավարման մարմինների սխեմատիկ կառուցվածքը ներկայացված է ստորև.

 FINCA®	ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ ՖԻՆԱՆՍԱՆԻ ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ի կողմից թողարկվող կորպորատիվ արժեկտրոնային պարտատոմսերի	ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ
Թողարկող		Տեղաբաշխող

Կազմակերպության Կանոնադրությամբ Կազմակերպության կառավարման մարմիններին վերապահված են հետևյալ իրավասությունները.

Բաժնետերերի ժողովը (Ժողով)

Ժողովը Կազմակերպության կառավարման բարձրագույն մարմինն է: Ժողովի բացառիկ իրավասություններն են՝

- ա) Կազմակերպության Կանոնադրության հաստատումը, դրանում փոփոխությունների և լրացումների կատարումը,
- բ) Կազմակերպության վերակազմակերպման մասին որոշումներ կայացնելը,
- գ) Կազմակերպության լուծարման մասին որոշումներ կայացնելը, լուծարման հանձնաժողով նշանակելը, լուծարման պլանի, ամփոփ, միջանկյալ և լուծարման հաշվեկշիռների հաստատումը,
- դ) Խորհրդի քանակական կազմի հաստատումը, դրա անդամների ընտրությունը և նրանց լիազորությունների վաղաժամկետ դադարեցումը,
- ե) Թողարկված բաժնետոմսերի առավելագույն քանակի որոշումը,
- զ) Հայտարարված բաժնետոմսերի քանակի, անվանական արժեքի, տեսակների, և այդ բաժնետոմսերի սեփականատերերին վերապահված իրավունքների որոշումը,
- է) Բաժնետոմսերի անվանական արժեքը մեծացնելու կամ լրացուցիչ բաժնետոմսեր թողարկելու միջոցով Կազմակերպության Կանոնադրական կապիտալի ավելացումը,

 FINCA®	ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ ՖԻՆԱՔԱ ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ի կողմից թողարկվող կորպորատիվ արժեկտրոնային պարտատոմսերի	ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ
Թողարկող		Տեղաբաշխող

ը) Կազմակերպության բաժնետոմսերի անվանական արժեքի փոքրացման, ընդհանուր քանակի կրճատման նպատակով Կազմակերպության կողմից տեղաբաշխված բաժնետոմսերի ձեռքբերման, ինչպես նաև Կազմակերպության կողմից ձեռքբերված կամ հետ գնված բաժնետոմսերի մարման ճանապարհով Կանոնադրական կապիտալի չափի նվազեցումը,

թ) Կազմակերպության Վերստուգողի ընտրությունը և նրա լիազորությունների վաղաժամկետ դադարեցումը,

ժ) Կազմակերպության Գլխավոր տնօրենի և Տնօրենների թիմի անդամների վարձատրության չափի և պայմանների որոշումը,

ժա) Արտաքին աուդիտորի հաստատումը,

ժբ) Կազմակերպության տարեկան հաշվետվությունների, հաշվապահական հաշվեկշիռների, շահույթների և վնասների բաշխման հաստատումը, տարեկան շահութաբաժինների վճարման մասին որոշման ընդունումը և տարեկան շահութաբաժինների չափի հաստատումը, Կազմակերպության մասնաճյուղերի և ներկայացուցչությունների գործունեության տարեկան արդյունքների հաստատումը,

ժգ) Բաժնետերերի ժողովի անցկացման կարգի որոշումը,

ժդ) Տնօրենների խորհրդի ներկայացմամբ՝ առաջին եռամսյակի, կիսամյակի, ֆինանսական տարվա առաջին ինը ամիսների արդյունքների հիման վրա շահութաբաժինների վճարման մասին որոշման կայացումը, ինչպես նաև դրանց գումարի, վճարման ձևի և ամսաթվի որոշումը,

ժե) Օրենքով սահմանված կարգով խոշոր գործարքների կնքման թույլատրումը,

ժզ) Օրենքով սահմանված դեպքերում Կազմակերպության թողարկված բաժնետոմսերի ձեռքբերման թույլատրումը,

ժէ) Տնօրենների խորհրդի ներկայացմամբ՝ բաժնետոմսերի համախմբման կամ բաժանման մասին որոշումը,

ժը) Կազմակերպության Տնօրենների թիմի կազմի հաստատումը,

 FINCA®	ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ ՖԻՆԱՆՍԱՆԻ ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ի կողմից թողարկվող կորպորատիվ արժեկտրոնային պարտատոմսերի	ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ
Թողարկող		Տեղաբաշխող

ժթ) Հայաստանի օրենսդրությամբ ժողովին վերապահված այլ իրավասությունների իրականացումը:

Տնօրենների խորհուրդը (խորհուրդ)

Կազմակերպության Խորհուրդն իրականացնում է Կազմակերպության գործունեության ընդհանուր ղեկավարումը, բացառությամբ այն հարցերի, որոնք վերապահված են ժողովի բացառիկ իրավասությանը, կամ Կազմակերպության Կանոնադրության համաձայն կամ Տնօրենների խորհրդի որոշմամբ պատվիրակված են Տնօրենների թիմին կամ Տնօրենների թիմի նախագահին:

Խորհրդի բացառիկ իրավասություններն են՝

- ա) Որոշել Կազմակերպության գործունեության հիմնական ոլորտները,
- բ) Վերահսկել Կազմակերպության ղեկավար մարմինների գործունեությունը,
- գ) Հաստատել Կազմակերպության վարչակազմակերպական կառուցվածքը,
- դ) Գումարել տարեկան և արտահերթ ժողովներ, բացառությամբ Օրենքով նախատեսված դեպքերի,
- ե) Հաստատել ժողովների օրակարգը,
- զ) Հաստատել ժողովներին մասնակցելու իրավունք ունեցող բաժնետերերի ցուցակը կազմելու ամսաթիվը, ինչպես նաև լուծել բոլոր այն հարցերը, որոնք կապված են ժողովների նախապատրաստման ու գումարման հետ և վերապահված են Խորհրդի իրավասությանն Օրենքի դրույթներին համապատասխան,
- է) Օրենքի համաձայն առաջարկություններ ներկայացնել ժողովների քննարկմանը,
- ը) Օրենքով սահմանված կարգով որոշել գույքի շուկայական արժեքը,
- թ) Կազմակերպության Վերստուգողի վարձատրության և ծախսերի փոխհատուցումների վճարման կարգի և պայմանների վերաբերյալ առաջարկություններ նախապատրաստել ժողովի համար,

 FINCA®	ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ ՖԻՆ.ՔԱ ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ի կողմից թողարկվող կորպորատիվ արժեկտրոնային պարտատոմսերի	ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ
Թողարկող		Տեղաբաշխող

ժ) Սահմանել Վարկային կազմակերպության Արտաքին աուդիտն իրականացնող անձի վճարման չափը,

ժա) Միջանկյալ և տարեկան շահութաբաժինների չափի և վճարման կարգի վերաբերյալ ժողովին ներկայացվելիք առաջարկություններ նախապատրաստել,

ժբ) Օգտագործել Կազմակերպության պահուստային և այլ հիմնադրամները,

ժգ) Հաստատել կառավարման մարմինների գործունեությունը կանոնակարգող ներքին փաստաթղթեր և այլ ներքին կանոնակարգեր,

ժդ) Հաստատել Կազմակերպության ամենամյա ծախսերի նախահաշիվը և գործարար ծրագիրը,

ժե) Որոշումներ կայացնել Կազմակերպության տեղաբաշխված բաժնետոմսեր, պարտատոմսեր և այլ արժեթղթեր ձեռք բերելու վերաբերյալ,

ժզ) Որոշումներ կայացնել Կազմակերպության պարտատոմսերի և այլ արժեթղթերի տեղաբաշխման, այդ թվում՝ հրապարակային տեղաբաշխման մասին

ժէ) Նշանակել Վարկային կազմակերպության Գլխավոր տնօրենի և Տնօրենների թիմի այլ անդամների, վաղաժամկետ դադարեցնել նրանց իրավասությունները,

ժը) Որոշում կայացնել դուստր ընկերությունների ստեղծման, դրանց կանոնադրական կապիտալում Կազմակերպության մասնակցության չափի մասին, եթե այդ մասնակցությունն իրենից խոշոր գործարք չի ներկայացնում, որը ենթակա է հաստատման Բաժնետերերի ժողովի կողմից՝ Օրենքով սահմանված կարգով,

ժթ) Որոշում կայացնել Վարկային կազմակերպության մասնաճյուղերի և ներկայացուցչությունների ստեղծման մասին և հաստատել դրանց ներքին կանոնակարգերը,

ժի) Որոշում կայացնել այլ իրավաբանական անձանց կանոնադրական կապիտալում մասնակցելու մասին, եթե այդ մասնակցությունն իրենից խոշոր գործարք չի ներկայացնում, որը ենթակա է հաստատման Բաժնետերերի ժողովի կողմից՝ Օրենքով սահմանված կարգով,

 FINCA®	ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՈՒՎԿ ԲԲԸ-ի կողմից թողարկվող կորպորատիվ արժեկտրոնային պարտատոմսերի	 ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ
Թողարկող		Տեղաբաշխող

ի) Որոշում կայացնել հոլդինգային ընկերություններում, ֆինանսական և արդյունաբերական խմբերում, միավորումներում և առևտրային կազմակերպությունների այլ միություններում մասնակցության մասին,

իա) Հաստատել ցանկացած պայմանագիր, ներառյալ՝ առանց սահմանափակման, Վարկային կազմակերպության գույքի օտարման պայմանագրեր, վարկային պայմանագիր, ծախսերի նախահաշվով չնախատեսված՝ գումարի փոխանցում, չեկ, մուրհակ, վարկ, երաշխիք կամ հավաստագիր, կամ այլ ֆինանսական գործիք կամ գործառնություն, որը գերազանցում է 50,000 ԱՄՆ դոլարի համարժեքը տեղական արժույթով: Ընդ որում, 50,000 ԱՄՆ դոլարի սահմանափակման մեջ չեն մտնում Վարկային կազմակերպության բանկային հաշվից ծախսերի նախահաշվով նախատեսված գործունեության կապակցությամբ կատարվող փոխանցումները, ինչպես նաև Վարկային կազմակերպության կողմից որպես հիմնական գործունեություն հաճախորդներին տրվող վարկերը և ՀՀ բանկերում դրված ավանդները, ինչպես նաև կարճաժամկետ (վեց ամիսը չգերազանցող) դրամական հոսքերի փոխադարձ ապահովմամբ կատարվող գործարքների (back to back transactions (ներառյալ սվոփ)), ռեպո, դրամական միջոցների գրավով ապահովված վարկեր գործառնությունների, բանկերից ստացվող վարկերի և դեպոզիտների, ֆինանսական կազմակերպություն չհամարվող Հայաստանի Հանրապետության ռեզիդենտ հանդիսացող իրավաբանական անձանցից ստացվող փոխառությունների, արտարժույթի առքուվաճառքի և կանխիկացման գործարքները,

իբ) Օրենքով նախատեսված դեպքերում թույլատրել խոշոր գործարքների կնքումը,

իգ) Սահմանել և ըստ անհրաժեշտության փոփոխել վարկային քաղաքականության ուղղությունը և ներքին վերահսկողության կանոնները, այդ թվում՝ կազմակերպության ներքին աուդիտի և ֆինանսական վերահսկողության ընթացակարգերը,

իդ) Լուծել այլ հարցեր, որոնք Խորհուրդն էական է համարում Վարկային կազմակերպության զարգացման համար, կամ որոնք նախատեսված են Օրենքով և կազմակերպության կանոնադրությամբ:

 FINCA®	ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ ՖԻՆԱՆՍԱՆԻ ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ի կողմից թողարկվող կորպորատիվ արժեկտրոնային պարտատոմսերի	 ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ
Թողարկող		Տեղաբաշխող

Վերը ներկայացված հարցերը պատկանում են Կազմակերպության խորհրդի բացառիկ իրավասությանը և չեն կարող պատվիրակվել Տնօրենների թիմին՝ բացառությամբ Օրենքով նախատեսված դեպքերի:

Կազմակերպության Տնօրենների թիմը

Կազմակերպության ընթացիկ գործունեությունը ղեկավարվում է Կազմակերպության Գլխավոր տնօրենի կողմից՝ Տնօրենների թիմի հետ միասին: Կազմակերպության Գլխավոր տնօրենը և Տնօրենների թիմը հաշվետու են Տնօրենների խորհրդին և Բաժնետերերի ժողովին:

Տնօրենների թիմը Կազմակերպության կոլեգիալ գործադիր մարմին է: Կազմակերպության կանոնադրության, միակ բաժնետիրոջ որոշմամբ և ՀՀ օրենսդրության համաձայն Գլխավոր տնօրենը, Ֆինանսական տնօրենը, Գործառնական տնօրենը, Գլխավոր հաշվապահը և իրավաբանական բաժնի ղեկավարը հանդիսանում են Տնօրենների թիմի անդամներ: Տնօրենների թիմի կազմը կարող է ժամանակ առ ժամանակ փոփոխվել Տնօրենների խորհրդի որոշմամբ: Գլխավոր տնօրենը հանդիսանում է Տնօրենների թիմի նախագահը և պատասխանատու է Տնօրենների թիմի գործունեության համար:

Տնօրենների թիմն իրականացնում է հետևյալ գործառույթները.

- ա) Նախապատրաստում և Տնօրենների խորհրդի հաստատմանն է ներկայացնում Կազմակերպության վարչակազմակերպական կառուցվածքը,
- բ) Նախապատրաստում և Տնօրենների խորհրդի հաստատմանն է ներկայացնում Կազմակերպության ծախսերի ամենամյա նախահաշիվը և գործարար ծրագիրը,
- գ) Իրականացնում է Կազմակերպության ընթացիկ գործունեությունը և բոլոր գործառնությունները, ներառյալ պայմանագրերի բանակցումը և կնքումը, որը սույն Կանոնադրությամբ պահանջվող դեպքերում ենթակա է հաստատման Բաժնետերերի ժողովի կամ Տնօրենների խորհրդի կողմից,

 FINCA®	ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ ՖԻՆԱՆՍԱՆԻ ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ի կողմից թողարկվող կորպորատիվ արժեկտրոնային պարտատոմսերի	ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ
Թողարկող		Տեղաբաշխող

դ) Որոշումներ է կայացնում աշխատակազմի ընտրության, նշանակման և վերապատրաստման մասին, մշակում, հաստատում և անհրաժեշտության դեպքում Տնօրենների խորհրդի հաստատմանն է ներկայացնում Կազմակերպության աշխատակիցների աշխատավարձի կառուցվածքը, խթանները և նյութական պարգևների ծրագրերը,

ե) Կազմակերպության ներքին կանոնակարգերը և մասնաճյուղերի ու ներկայացուցչությունների կանոնակարգերը ներկայացնում է Տնօրենների խորհրդի հաստատմանը,

զ) Խորհրդի հաստատմանն է ներկայացնում Կազմակերպության ծառայությունների նոր տեսակները և նոր գործառնությունների ու գործունեության իրականացման կարգը՝ սույն Կանոնադրությամբ նախատեսված շրջանակներում, ի նպաստ Կազմակերպության նպատակների իրագործման,

է) Սահմանում է Կազմակերպության կողմից վարկերի և փոխառությունների տրամադրման կարգն ու պայմանները, վարկային կազմակերպության կողմից մատուցվող ծառայությունների սակագները, ինչպես նաև վարկավորման ընթացակարգին վերաբերվող ներքին իրավական ակտերը, բացառությամբ Վարկային կազմակերպության առաքելության, Վարկային բաժնի կառուցվածքի, հաճախորդների ընտրության չափանիշների, վարկային ծառայողների, թիմի ղեկավարների և տարածքային ստորաբաժանումների ղեկավարների խրախուսական համակարգի, վարկերի վերակառուցման (վարկային գործող պայմանագրի պայմանների փոփոխության) կարգի, վարկային կազմակերպության կողմից մատուցվող ծառայությունների ընդհանուր բնութագրման, ներքին վերահսկողության հետ հարաբերությունների ընթացակարգերի, որոնք սահմանելու իրավասությունը հանդիսանում է Կազմակերպության Տնօրենների խորհրդի իրավասությունը:

ը) Ամենամյա հաշվետվություններ է պատրաստում Կազմակերպության գործարար գործունեության կարևորագույն ուղղությունների վերաբերյալ և դրանք ներկայացնում Տնօրենների խորհրդին,

 FINCA®	ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ ՖԻՆՔԱ ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ի կողմից թողարկվող կորպորատիվ արժեկտրոնային պարտատոմսերի	ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ
Թողարկող		Տեղաբաշխող

թ) Որոշումներ է կայացնում Կազմակերպության գործունեության այլ կարևոր հարցերի վերաբերյալ:

Տնօրենների թիմը կարող է իրականացնել Հայաստանի օրենսդրությամբ և Վարչության կանոնակարգով նախատեսված այլ գործառույթներ:

Կազմակերպության Գլխավոր տնօրենը

Գլխավոր տնօրենը Տնօրենների թիմի ղեկավարն է: Գլխավոր տնօրենը գործում է Կազմակերպության անունից առանց լիազորագրի, մասնավորապես.

- ա) Տնօրինում է Կազմակերպության գույքը,
- բ) Կազմակերպության անունից Կանոնադրության դրույթների համաձայն կնքում է գործարքներ և պայմանագրեր, այդ թվում՝ աշխատանքային պայմանագրեր,
- գ) Ներկայացնում է Կազմակերպությունը Հայաստանի Հանրապետության կառավարության և պետական գերատեսչությունների, ինչպես նաև Հայաստանի Հանրապետությունում և արտերկրում կազմակերպությունների, իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց հետ հարաբերություններում,
- դ) Տալիս է Կազմակերպության անունից գործելու լիազորագրեր,
- ե) Արձակում է հրամաններ, հրահանգներ, տալիս է կատարման համար պարտադիր ցուցումներ աշխատակիցներին և աշխատակազմի անդամներին և վերահսկում է դրանց կատարումը,
- զ) Աշխատանքի է ընդունում և աշխատանքից ազատում Վարկային կազմակերպության աշխատակիցներին,
- է) Աշխատակիցների նկատմամբ կիրառում է Տնօրենների թիմի կողմից հաստատված խրախուսման և շահադրդման միջոցներ, ինչպես նաև կարգապահական պատասխանատվության միջոցներ կիրառում Կազմակերպության աշխատակիցների նկատմամբ,

 FINCA®	ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ ՖԻՆԱՆՍԱՆԻ ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ի կողմից թողարկվող կորպորատիվ արժեկտրոնային պարտատոմսերի	ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ
Թողարկող		Տեղաբաշխող

ը) Ապահովում է, որպեսզի Կազմակերպության ծախսերը չգերազանցեն հաստատված բյուջեն,

թ) Իրականացնում է Հայաստանի օրենսդրությամբ և Տնօրենների թիմի Կանոնակարգով նախատեսված այլ լիազորություններ:

3.10. Թողարկողի կառավարման մարմինների անդամները և գործունեությունը

Տնօրենների խորհուրդ՝

1. Խորհրդի նախագահ՝ Վաթա Մայսուրադե

Բնակության վայր	Վրաստան, Թբիլիսի, Զուրգովանի Դիպլոմատիկ գյուղ, Թբիլիլեքս # 1, Տուն # 3
Իրավասությունները	Մասնակցում է Խորհրդի նիստերին, կարծիք/առաջարկություն է ներկայացնում քննարկվող հարցի վերաբերյալ: Խորհրդի նախագահն իր պարտականություններն ու իրավասությունները իրականացնում է օրենքով, Կազմակերպության կանոնադրությամբ և ներքին կարգերով սահմանված իրավասությունների սահմաններում՝ Խորհրդի նիստում առաջարկությունների ներկայացման և որոշումների ընդունման քվեարկության միջոցով:
Կազմակերպությունից դուրս կառավարման մարմնի անդամի ծավալված գործունեությունը	Կազմակերպության գործունեությունից դուրս այլ գործունեություն չի ծավալում:

2. Խորհրդի անդամ՝ Դեյն Սթիվեն ՄաքԳվայեր

 FINCA®	ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՓԲԸ-ի կողմից թողարկվող կորպորատիվ արժեկտրոնային պարտատոմսերի	ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ
Թողարկող		Տեղաբաշխող

Բնակության վայրը	126 Ուայթ Էշ Դրայվ Իսթ, Էշվիլ, Հյուսիսային Կարոլինա 28803-5503, ԱՄՆ
Իրավասությունները	Մասնակցում է Խորհրդի նիստերին, կարծիք/առաջարկություն է ներկայացնում քննարկվող հարցի վերաբերյալ: Խորհրդի անդամն իր պարտականություններն ու իրավասությունները իրականացնում է օրենքով, Կազմակերպության կանոնադրությամբ և ներքին կարգերով սահմանված իրավասությունների սահմաններում՝ Խորհրդի նիստում առաջարկությունների ներկայացման և որոշումների ընդունման քվեարկության միջոցով:
Պարտականությունները	Կազմակերպության գործունեությունից դուրս կառավարման մարմնի անդամի ծավալված գործունեությունը
Կազմակերպությունից դուրս կառավարման մարմնի անդամի ծավալված գործունեությունը	Կազմակերպության գործունեությունից դուրս այլ գործունեություն չի ծավալում:

3. Խորհրդի անդամ՝ Արարատ Գյուլումյան

Բնակության վայր	Կանադա, Մոնթրեալ H2H 1W9, Քլարք փ. 4074
Իրավասությունները	Մասնակցում է Խորհրդի նիստերին, կարծիք/առաջարկություն է ներկայացնում քննարկվող հարցի վերաբերյալ: Խորհրդի անդամն իր պարտականություններն ու իրավասությունները իրականացնում է օրենքով, Կազմակերպության կանոնադրությամբ և ներքին կարգերով սահմանված իրավասությունների սահմաններում՝ Խորհրդի նիստում առաջարկությունների ներկայացման և որոշումների ընդունման քվեարկության միջոցով:
Պարտականությունները	Կազմակերպության գործունեությունից դուրս կառավարման մարմնի անդամի ծավալված գործունեությունը
Կազմակերպությունից դուրս կառավարման մարմնի անդամի ծավալված գործունեությունը	Վերահսկողի օգնական, «ԿՈՐԴԻԱՆՏ» ներդրումների կառավարմամբ զբաղվող կազմակերպություն

 FINCA®	ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ ՖԻՆԱՆՍԱՆԻ ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ի կողմից թողարկվող կորպորատիվ արժեկտրոնային պարտատոմսերի	
Թողարկող		Տեղաբաշխող

Տնօրենների թիմը՝

1. Տնօրենների թիմի նախագահ - գլխավոր տնօրեն՝ Հրաչյա Թոխմախյան

Բնակության վայրը	ք. Երևան, Դավթաշեն 1 թաղամաս, 10 շ., բն. 25
Իրավասությունները	Իրականացնում է Կազմակերպության ընթացիկ կառավարումը:
Պարտականությունները	Պատասխանատու է հաճախորդներին բարձրորակ ֆինանսական ծառայություններով ապահովման, կորպորատիվ, ֆինանսական, ռիսկերի կառավարման լավագույն փորձի կիրառման, անձնակազմի զարգացման, Կազմակերպության Կանոնադրության, ընթացակարգերի և ծրագրերի ներդրման և իրականացման համար:
Կազմակերպությունից դուրս կառավարման մարմնի անդամի ծավալած գործունեությունը	Կազմակերպության գործունեությունից դուրս այլ գործունեություն չի ծավալում:

2. Տնօրենների թիմի անդամ – գլխավոր ֆինանսական տնօրեն՝ Անուշ Պետրոսյան

Բնակության վայրը	ք. Երևան, 28, Յաղոբյան փողոց
Իրավասությունները	Իրականացնում է Կազմակերպության ֆինանսական կառավարումը:
Պարտականությունները	Պատասխանատու է Կազմակերպության արդյունավետ ֆինանսական գործունեության, հաշվապահական հաշվառման, ֆինանսական վերլուծությունների և պլանավորման, համապատասխան ընթացակարգերի և կանոնակարգերի ստեղծման և այլ գործառույթների իրականացման համար:
Կազմակերպությունից դուրս կառավարման մարմնի անդամի ծավալած գործունեությունը	Կազմակերպության գործունեությունից դուրս այլ գործունեություն չի ծավալում:

 FINCA®	ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ ՖԻՆԱՆՍԱՆԿԱԿԱՆ ՓԲԸ-ի կողմից թողարկվող կորպորատիվ արժեկտրոնային պարտատոմսերի	ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ
Թողարկող		Տեղաբաշխող

3. Տնօրենների թիմի անդամ - գլխավոր հաշվապահ՝ Արտակ Միքայելյան

Բնակության վայրը	Ք. Երևան, Ն.Նորքի 9-րդ գ., 162., բն 3
Իրավասությունները	Ֆինանսական տնօրենի անմիջական
Պարտականությունները	ղեկավարության ներքո ապահովում է ֆինանսական և հաշվապահական բնականոն գործընթացները: Պատասխանատու է հաշվապահական և ֆինանսական ընթացակարգերի և ընդհանուր հաշվապահական համակարգերի ներդրման և կորոդինացման, հաշվապահական հաշվառման բոլոր գործառույթների վերահսկման համար:
Կազմակերպությունից դուրս կառավարման մարմնի անդամի ծավալած գործունեությունը	Կազմակերպության գործունեությունից դուրս այլ գործունեություն չի ծավալում:

4. Տնօրենների թիմի անդամ – Իրավաբանական բաժնի ղեկավար՝ Հարություն Չաղրյան

Բնակության վայրը	Ք. Երևան, Ավան, Ծարավ-Աղբյուր 55/202., բն. 76
Իրավասությունները	Պատասխանատու է կազմակերպությանը, այդ թվում՝ կազմակերպության Տնօրենների թիմին և Տնօրենների խորհրդին համապարփակ
Պարտականությունները	իրավաբանական և ռազմավարական խորհրդատվության տրամադրման, ինչպես նաև կազմակերպության ընդհանուր իրավական ռիսկի կառավարման համար: Իրավաբանական բաժնի ղեկավարը կազմակերպության Տնօրենների թիմի անդամ է, ուստիև մասնակցում է տվյալ մարմնի կողմից իրականացվող բոլոր քննարկումներին և որոշումներին: Իրավաբանական բաժնի ղեկավարը երկակի դեր ունի՝ բաղկացած հետևյալից՝ (I) որպես Իրավաբանական բաժնի ղեկավար և Տնօրենների թիմի անդամ՝ նա կրում է հիմնական

 FINCA®	ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ ՖԻՆ.ՔԱ ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ի կողմից թողարկվող կորպորատիվ արժեկտրոնային պարտատոմսերի	ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ
Թողարկող		Տեղաբաշխող

	պատասխանատվություն Կազմակերպության իրավաբանական բաժնի գործառույթների համար և (II) որպես կորպորատիվ քարտուղար՝ նա կրում է պատասխանատվություն Կազմակերպության կորպորատիվ կառավարման համար:
Կազմակերպությունից դուրս կառավարման մարմնի անդամի ծավալած գործունեությունը	Կազմակերպության գործունեությունից դուրս այլ գործունեություն չի ծավալում:

Ազդագրի ներկայացման պահին Կազմակերպության ակտիվների 10 և ավելի տոկոսը կենտրոնացված չէ որևէ մասնաճյուղում:

Կազմակերպության և նրա կառավարմանը մասնակցող անձանց միջև Ազդագրի ներկայացման պահի դրությամբ շահերի բախում չկա:

 FINCA®	ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ ՖԻՆՔԱ ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ի կողմից թողարկվող կորպորատիվ արժեկտրոնային պարտատոմսերի	ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ
Թողարկող		Տեղաբաշխող

3.11. Կառավարման մարմինների գործունեությունը

Կազմակերպությունում գործում է Տնօրենների Խորհրդի, Ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման հանձնաժողով, որի նպատակն է կարգավորել և վերահսկել Կազմակերպության ֆինանսական ռիսկերը, ներառյալ իրացվելիության (ֆինանսավորման) ռիսկը, տոկոսադրույքների ռիսկը և արտարժույթի ռիսկը: Հանձնաժողովի ուշադրության կենտրոնում են նաև վարկային ռիսկը, վարկավորման ռիսկը և գործառնական ռիսկն այնքանով, որքանով դրանք ազդում են ֆինանսական ռիսկերի գնահատման և դրան առնչվող գործողությունների վրա: Ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման հանձնաժողովը գնահատում է նաև և խորհուրդներ է տրամադրում կապիտալի կառուցվածքին վերաբերող որոշումների շուրջ և ռիսկի կառավարման գործողությունների շրջանակում վերահսկում է կապիտալի բավարարությունը:

Ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման հանձնաժողովի նիստերը կազմակերպվում են առնվազն ամիսը մեկ անգամ: Կազմակերպության Ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման հանձնաժողովի կազմը ներկայացված է ստորև.

Անուն, Ազգանուն	Զբաղեցրած պաշտոնը	Իրավասություններն ու պարտականությունները	Հանձնաժողովի գործունեությունից դուրս հանձնաժողովի անդամի ծավալած գործունեությունը
Ֆլորին Լիլա	Ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման հանձնաժողովի անդամ	Մասնակցում է Ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման հանձնաժողովի նիստերին, գնահատում ռիսկերը, հանդես գալիս համապատասխան առաջարկություններով:	ՖԻՆՔԱ Իմփեքթ Ֆայնենսի փոխնախագահ, Եվրասիա տարածաշրջանի ղեկավար
Անդրե Կոստանյան	Ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման	Մասնակցում է Ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման հանձնաժողովի նիստերին, գնահատում	ՖԻՆՔԱ Իմփեքթ Ֆայնենսի Կապիտալ շուկաների խմբի գլխավոր

 FINCA®	ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ ՖԻՆՔԱ ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ի կողմից թողարկվող կորպորատիվ արժեկտրոնային պարտատոմսերի	ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ
Թողարկող		Տեղաբաշխող

	հանձնաժողովի անդամ	ռիսկերը, հանդես գալիս համապատասխան առաջարկություններով:	ներդրումային մասնագետ
Գևորգ Տեր-Հովհաննիսյան	Ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման հանձնաժողովի անդամ	Մասնակցում է Ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման հանձնաժողովի նիստերին, գնահատում ռիսկերը, հանդես գալիս համապատասխան առաջարկություններով:	ՖԻՆՔԱ Իմփեքթ Ֆայնենսի Գանձապետական ծառայությունների տնօրեն
Հրաչյա Թոխմախյան	Ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման հանձնաժողովի նախագահ	Կազմակերպում է Ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման հանձնաժողովի աշխատանքները, գումարում է հանձնաժողովի նիստերն ու նախագահում է դրանք, կազմակերպում է նիստերի արձանագրության վարումը:	Կազմակերպության Գլխավոր տնօրեն
Անուշ Պետրոսյան	Ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման հանձնաժողովի անդամ	Մասնակցում է Ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման հանձնաժողովի նիստերին, գնահատում ռիսկերը, հանդես գալիս համապատասխան առաջարկություններով:	Կազմակերպության Գլխավոր ֆինանսական տնօրեն

Թողարկողի գլխավոր հաշվապահը

Կազմակերպության գլխավոր հաշվապահին իրականացնում է ՀՀ օրենսդրությամբ և այլ իրավական ակտերով գլխավոր հաշվապահի համար սահմանված իրավունքները և պարտականությունները և ի պաշտոնե հանդիսանում է Տնօրենների թիմի անդամ:

Կազմակերպության գլխավոր հաշվապահը պատասխանատվություն է կրում Կազմակերպության հաշվապահական հաշվառման վարման, դրա վիճակի և հավաստիության, տարեկան հաշվետվության, ֆինանսական և վիճակագրական հաշվետվություններն օրենքներով

 FINCA®	ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ ՖԻՆՔԱ ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ի կողմից թողարկվող կորպորատիվ արժեկտրոնային պարտատոմսերի	
Թողարկող		Տեղաբաշխող

և այլ իրավական ակտերով սահմանված պետական կառավարման մարմիններին ժամանակին ներկայացնելու, ինչպես նաև Կազմակերպության բաժնետերերին, պարտատերերին և մամուլի ու զանգվածային լրատվության մյուս միջոցներին Կազմակերպության մասին տրամադրվող ֆինանսական տեղեկությունների հավաստիության համար՝ ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով: Կազմակերպության գլխավոր հաշվապահին է Արտակ Միքայելյանը:

Կազմակերպությունում ներդրված կորպորատիվ կառավարման սկզբունքները համապատասխանում են, «Բաժնետիրական ընկերությունների մասին» ՀՀ օրենքով, «Արժեթղթերի շուկայի մասին» ՀՀ օրենքով, Կազմակերպության Կանոնադրության, Դուստր կազմակերպության ընդհանուր քաղաքականության ձեռնարկի կորպորատիվ կառավարման չափանիշներին և այլ իրավական ակտերով սահմանված պահանջներին:

3.12. Հսկող անձինք

Կազմակերպության հսկող անձ է հանդիսանում «ՖԻՆՔԱ Մայքրոֆայնենս Կոոպերատիվ ՅՈՒ Էյ» ընկերությունը (հասցե՝ Դե Էնտրե 99, 1101 Էյչ-Ի Ամստերդամ, Նիդերլանդներ), որպես Կազմակերպության միակ բաժնետեր:

3.13. Տեղեկատվություն Թողարկողի ակտիվների, պարտավորությունների, ֆինանսական վիճակի, եկամուտների և ծախսերի մասին

3.13.1. Պատմական ֆինանսական տեղեկատվություն

Կազմակերպության 2015-2017 թվականների տարեկան ֆինանսական հաշվետվությունները՝ անկախ աուդիտորական եզրակացություններով և 2018 թվականի առաջին, երկրորդ և երրորդ եռամսյակների միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվությունները ներառված են Ազդագրում:

Ցանկության դեպքում ներդրողները Կազմակերպության ֆինանսական հաշվետվությունները կարող են ստանալ նաև Կազմակերպության գլխավոր գրասենյակից և մասնաճյուղերից, ինչպես նաև ծանոթանալ Թողարկողի պաշտոնական ինտերնետային տնային էջում՝ www.finca.am:

 FINCA®	ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ ՖԻՆԲԱ ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ի կողմից թողարկվող կորպորատիվ արժեկտրոնային պարտատոմսերի	ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ
Թողարկող		Տեղաբաշխող

3.13.2. Թողարկողի ֆինանսական վիճակի էական փոփոխությունները

2018թ. սեպտեմբերի 30-ից մինչև ՀՀ ԿԲ-ի կողմից Ազդագիրը գրանցման ներկայացնելու օրն ընկած ժամանակահատվածում Թողարկողի ֆինանսական վիճակի էական փոփոխություն տեղի չի ունեցել:

3.13.3. Դատական, արբիտրաժային և վարչական վարույթների մասին տեղեկատվություն

Ազդագրի գրանցման ներկայացմանը նախորդող 12 ամսվա ընթացքում Կազմակերպությունը ներգրավված չէ ֆինանսական վիճակի կամ շահութաբերության վրա էական ազդեցություն ունեցող դատական, արբիտրաժային և (կամ) վարչական վարույթներում:

3.14. Լրացուցիչ տեղեկատվություն

3.14.1. Կազմակերպության կանոնադրական կապիտալը

ՖԻՆԲԱ ՈՒՎԿ ՓԲԸ հիմնադրման պահին՝ 2006 թվականի մարտի 28-ի դրությամբ, Կազմակերպության կանոնադրական կապիտալը կազմել է 155 մլն ՀՀ դրամ, որը բաժանված է եղել 15,500 ոչ փաստաթղթային սովորական բաժնետոմսերի, ընդ որում, մեկ բաժնեմասի անվանական արժեքը կազմել է 10,000 ՀՀ դրամ: Գործունեության ընթացքում Կազմակերպության կանոնադրական կապիտալը համալրվել է մի քանի անգամ՝ 2006 թվականի օգոստոսի 28-ին 744,720,000 ՀՀ դրամով, 2009 թվականի օգոստոսի 14-ին 465 մլն ՀՀ դրամով, 2012 թվականի հուլիսի 19-ին 3,126,990,000 ՀՀ դրամով, որից 850 մլն ՀՀ դրամը նախորդ ժամանակաշրջանի չբաշխված շահույթի հաշվին և 2014 թվականի հունիսի 11-ին 414,250,000 ՀՀ դրամով՝ կազմելով 4,905,960,000 ՀՀ դրամ:

Ներկայումս Կազմակերպության փաստացի համալրված կանոնադրական կապիտալը կազմում է 4,905,960,000 (չորս միլիարդ ինը հարյուր հինգ միլիոն ինը հարյուր վաթսուն հազար) ՀՀ դրամ, որը բաժանված է ոչ փաստաթղթային տեսքով թողարկված 490,596 (չորս հարյուր իննսուն հազար հինգ հարյուր իննսունվեց) սովորական բաժնետոմսերի՝ յուրաքանչյուրը 10,000

 FINCA®	ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ ՖԻՆՔԱ ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ի կողմից թողարկվող կորպորատիվ արժեկտրոնային պարտատոմսերի	 ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ
Թողարկող		Տեղաբաշխող

(տաս հազար) ՀՀ դրամ անվանական արժեքով:

Կազմակերպության կանոնադրական կապիտալի բոլոր բաժնետոմսերը տեղաբաշխված են, լրիվ վճարված և պատկանում են Կազմակերպության միակ բաժնետիրոջը՝ «ՖԻՆՔԱ Մայքրոֆայնենս Կորպորատիվ ՅՈՒ. Էյ» կազմակերպությանը:

3.14.2. Կազմակերպության Կանոնադրության վերաբերյալ տեղեկատվություն

Կազմակերպության հիմնական նպատակը¹⁰ հանդիսանում է, բացառությամբ Հայաստանի օրենսդրությամբ նախատեսված սահմանափակումների, միկրոֆինանսական ծառայությունների ողջ տեսականու տրամադրումը՝ նպատակ հետապնդելով կրճատել աղքատությունը, բարձրացնել զբաղվածության մակարդակը և խթանել ձեռներեցությունն ու Հայաստանի Հանրապետության բնակչության սոցիալական համախմբումը, ինչպես նաև ստանալ շահույթ Կազմակերպության գործունեությունից, որը հիմնականում պետք է ուղղվի այդ նպատակների իրագործմանը:

Վերը ներկայացված նպատակներն իրագործելու նպատակով Կազմակերպությունն իրավասու է ՀՀ Կենտրոնական բանկի կողմից տրված արտոնագրի հիման վրա զբաղվել գործունեության հետևյալ տեսակներով¹¹.

- ա) օրենքով թույլատրված սահմաններում ներգրավել փոխառություններ և/կամ կնքել նմանատիպ գործարքներ,
- բ) տրամադրել վարկեր, այդ թվում՝ ձեռնարկատիրական և սպառողական վարկեր, ինչպես նաև իրականացնել պարտքի կամ առևտրային գործարքների ֆինանսավորում (ֆակտորինգ),
- գ) տրամադրել երաշխիքներ,
- դ) թողարկել, գնել (զեղչել), վաճառել արժեթղթեր, ճանապարհային չեկեր, քարտեր և այլ գործիքներ, այդ կապակցությամբ կատարել նման այլ գործառնություններ,
- ե) մատուցել ֆինանսական գործակալի (ներկայացուցչի) ծառայություններ, կառավարել այլ

¹⁰ «ՖԻՆՔԱ» ՈՒՎԿ ՓԲԸ Կանոնադրություն, կետ 2.1
¹¹ «ՖԻՆՔԱ» ՈՒՎԿ ՓԲԸ Կանոնադրություն, կետ 2.2

 FINCA®	ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ ՖԻՆԱՔԱ ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ի կողմից թողարկվող կորպորատիվ արժեկտրոնային պարտատոմսերի	ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ
Թողարկող		Տեղաբաշխող

անձանց ներդրումները, իրականացնել հավատարմագրային (լիազորագրային) կառավարում, պետական պարտատոմսերի շուկայում իրականացնել մասնագիտացված գործունեություն (դիլերային, բրոքերային, գործակալական, ենթապահառուական),

զ) մատուցել ֆինանսական խորհրդատվություն,

է) գնել և վաճառել արտարժույթ, այդ թվում՝ կնքել դրամի և արտարժույթի ֆյուչերսներ, օպցիոններ և նման այլ գործարքներ կանխիկ և անկանխիկ ձևերով,

ը) իրականացնել ֆինանսական վարձակալություն (լիզինգ),

թ) ի պահ ընդունել թանկարժեք մետաղներ, քարեր, ոսկերչական իրեր, արժեթղթեր, փաստաթղթեր և այլ արժեքներ,

ժ) ստեղծել և սպասարկել հաճախորդների վարկարժանության տեղեկատվական համակարգ, իրականացնել պարտքի հետ ստացման գործունեություն, և

ժա) Կենտրոնական բանկի համաձայնությամբ իրականացնել վարկային կազմակերպություններին բնորոշ միջազգային պրակտիկայում ընդունված գործառնություններ, որը կնպաստի Կազմակերպության կանոնադրությամբ նախատեսված նպատակների իրագործմանը:

3.15. Էական պայմանագրերը

Կազմակերպությունում առկա չեն Ազդագրի գրանցման ներկայացմանը նախորդող վերջին 1 տարվա ընթացքում Կազմակերպության կողմից բնականոն գործունեության շրջանակներից դուրս կնքված և գործողության մեջ գտնվող պայմանագրեր, որոնց գինը գերազանցում է Կազմակերպության վերջին հաշվետու ժամանակաշրջանի ֆինանսական հաշվետվություններում նշված սեփական կապիտալի արժեքի 5 տոկոսը:

3.16. Փորձագետի, գնահատողի, խորհրդատուի կամ հաշվապահի մասնագիտական

 FINCA®	ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ ՖԻՆԲԱ ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ի կողմից թողարկվող կորպորատիվ արժեկտրոնային պարտատոմսերի	ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ
Թողարկող		Տեղաբաշխող

կարծիքը և երրորդ անձանցից վերցված տեղեկատվությունը

Ներկայացվող Ազդագրում պարտատոմսերի թողարկման կազմակերպման վերաբերյալ որպես խորհրդատու հանդես է գալիս՝ ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ ԲԲԸ-ն: Այլ անձանց մասնագիտական կարծիք կամ երրորդ անձանցից վերցված տեղեկատվություն ներկայացվող Ազդագրում չի օգտագործվել:

3.17. Այլ տեղեկատվություն

Ազդագրի կիրառության ողջ ժամկետի ընթացքում Կազմակերպության կանոնադրությունը, միջանկյալ և տարեկան ֆինանսական հաշվետվությունները, տարեկան անկախ աուդիտորական եզրակացությունները մշտապես հասանելի են հանրությանը ինչպես էլեկտրոնային, այնպես էլ թղթային ձևով: Նշված փաստաթղթերի էլեկտրոնային տարբերակները տեղադրված են Կազմակերպության պաշտոնական կայքում՝ www.finca.am հասցեով, իսկ թղթային տարբերակով ստանալու համար ներդրողները կարող են դիմել Կազմակերպության գլխամասային գրասենյակ:

Թողարկող

ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ
ՖԻՆՔԱ ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ի կողմից
թողարկվող կորպորատիվ
արժեկտրոնային պարտատոմսերի

Տեղաբաշխող

ԹՈՂԱՐԿՄԱՆ ՎԵՐՋՆԱԿԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

« 08 » նոյեմբերի 2018թ.

ՖԻՆՔԱ ՈՒՎԿ ՓԲԸ

(թողարկողի անվանումը)

Կորպորատիվ անվանական, արժեկտրոնային ոչ փաստաթղթային, առանց
ապահովվածության պարտատոմսեր

(արժեթղթի տեսակը)

Թողարկողի և թողարկվող արժեթղթերի վերաբերյալ ամբողջական տեղեկատվության ձեռքբերման համար անհրաժեշտ է համատեղ դիտարկել ծրագրային ազդագիրը (գրանցված է ----- 20 թ.__), դրա լրացումները և սույն թողարկման վերջնական պայմանները: Ծրագրային ազդագիրը, դրա լրացումները գտնվում են ..... հասցեում:

Ընդհանուր տեղեկություններ

(Այն տեղեկությունները, որոնք կիրառելի չեն, նշվում է «ոչ կիրառելի»: Եթե միևնույն սերիայի ներքո տարբեր հիմնական պայմաններով (թողարկման արժույթ, առաջարկի գին, անվանական արժեք և այլն) արժեթղթեր են թողարկվում, ապա յուրաքանչյուր պայմանին բավարարող արժեթղթերի խմբի համար տարբերվող պայմանները ներկայացվում են տարանջատված):

1.	Թողարկողը՝	ՖԻՆՔԱ ՈՒՎԿ ՓԲԸ
2.	Երաշխավորողը՝	
3.	Սերիան (տվյալ ծրագրային ազդագրի հիման վրա իրականացվող հերթական թողարկման համարը և տարեթիվը)՝	2018-1
4.	Տվյալ սերիայի թողարկման ընդհանուր ծավալը՝	

Թողարկող

ՇՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ
ՖԻՆՔԱ ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ի կողմից
թողարկվող կորպորատիվ
արժեկտրոնային պարտատոմսերի

Տեղաբաշխող

5.	Արժեթղթերի դասակարգման մասին տեղեկատվություն՝ թողարկողի պարտավորությունների մարման հերթականության տեսանկյունից (ստորադասությունը), ներառյալ՝ տվյալ սերիայի ներքո յուրաքանչյուր թողարկման ծավալը՝ ըստ ստորադասության	Թողարկողի առաջարկվող պարտատոմսերի մարումների և Թողարկողի կողմից ներգրավված այլ պարտավորությունների մարումների միջև ստորադասություն չկա: Այսինքն, Թողարկողը չունի այնպիսի պարտավորություն, որի պարտատերերն ունեն մարման առաջնահերթություն այլ պարտատերերի, այդ թվում նաև առաջարկվող պարտատոմսերի սեփականատերերի նկատմամբ:
6.	Թողարկման արժույթը՝	
7.	Առաջարկի գինը՝	
8.	Անվանական արժեքը՝	
9.	Քանակը՝	
10.	Առաջարկի իրականացման սկիզբը (ներառյալ՝ ժամկետի ցանկացած հնարավոր փոփոխությունները)՝	
11.	Առաջարկի իրականացման ավարտը (ներառյալ՝ ժամկետի ցանկացած հնարավոր փոփոխությունները)՝	
12.	Արժեթղթերի տարբերակիչ ծածկագիրը (ISIN) կամ այլ նմանատիպ տարբերակիչ ծածկագիր՝	
13.	Թողարկման և տեղաբաշխման վերաբերյալ որոշում ընդունած իրավասու մարմինը և որոշման ամսաթիվը՝	ՖԻՆՔԱ ՈՒՎԿ ՓԲԸ Տնօրենների Խորհրդի՝ 2018թ. հոկտեմբերի 29-ի «Արժեկտրոնային պարտատոմսեր թողարկելու մասին» թիվ N 25/2018 որոշումը

Արժեկտրոնի վերաբերյալ տեղեկատվություններ

14.	Արժեկտրոնի հաշվարկման առաջին օրը՝	
15.	Արժեկտրոնի տոկոսադրույքը և վճարման պարբերականությունը՝	կիսամյակային
16.	Արժեկտրոնի վճարման հստակ օրերը (օր, ամիս, տարի)՝	

Թողարկող

ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ
ՖԻՆ.ՔԱ ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ի կողմից
թողարկվող կորպորատիվ
արժեկտրոնային պարտատոմսերի

Տեղաբաշխող

17.	Արժեկտրոնի օրերի հաշվարկման կարգը՝	փաստացի/փաստացի
18.	Լողացող արժեկտրոնի հաշվարկն իրականացնողը՝	«ոչ կիրառելի»
19.	Արժեկտրոնի հաշվարկման այլ էական պայմաններ՝	
20.	Զրոյական արժեկտրոնով (գեղջատոկոսային) արժեթղթերի վերաբերյալ դրույթ՝	«ոչ կիրառելի»

Մայր գումարի մարման վերաբերյալ տեղեկություններ

21.	Մարման (մասնակի մարումների) ժամկետը՝	
22.	Մարման (մասնակի մարումների) արժեքը՝	անվանական արժեքով
23.	Մարման արժեքի փոփոխությունը	«ոչ կիրառելի»
24.	Վաղաժամկետ մարման հնարավորություն թողարկողի նախաձեռնությամբ/քոլ օպցիոն՝	«ոչ կիրառելի»
	1) Ժամկետ(ներ)ը	
	2) Օպցիոնի իրականացման գինը, դրա հաշվարկման մեթոդը (առկայության դեպքում),	
	3) Մասնակի մարման հնարավորության դեպքում՝ նվազագույն և առավելագույն մարման արժեքը	
	4) Այլ տեղեկություններ	
25.	Վաղաժամկետ մարման հնարավորություն ներդրողի նախաձեռնությամբ/փոխ օպցիոն՝	«ոչ կիրառելի»

Թողարկող

ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ
ՖԻՆՔԱ ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ի կողմից
թողարկվող կորպորատիվ
արժեկտրոնային պարտատոմսերի

Տեղաբաշխող

1) Ժամկետ(ներ)ը	
2) Օպցիոնի իրականացման գինը, դրա հաշվարկման մեթոդը (առկայության դեպքում),	
3) Այլ տեղեկություններ (տեղեկացման ժամանակաշրջանը)	

Տեղաբաշխման վերաբերյալ տեղեկություններ

26. Տեղաբաշխողի անվանումը, գտնվելու վայրը՝	ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ ԲԲԸ, ՀՀ, ք. Երևան, Պուշկինի 19
27. Տեղաբաշխման այլ պայմաններ՝	

Այլ տեղեկություններ

28. Տվյալ դասի արժեթղթերի կարգավորվող առևտրին շուկայում առկայություն՝	Առկա չէ
29. Եթե առաջարկվող արժեթղթերի մասով հետագայում հայցվելու է կարգավորվող շուկայում առևտրին թույլտվություն, ապա նշվում է տեղեկությունների այդ մասին՝	Պարտատոմսերի տեղաբաշխման ավարտից հետո կարգավորվող շուկայում պարտատոմսերի առևտրի նպատակով Թողարկողը հնարավորինս սեղմ ժամկետում դիմելու է «ՆԱՍԴԱՔ ՕԷՄԷՔՍ ԱՐՄԵՆԻԱ» ԲԲԸ: Հնարավոր է որոշակի հանգամանքներում կարգավորվող շուկայում պարտատոմսերի առևտրի հայտը չբավարարվի: Տեղաբաշխման ավարտից հետո երեք ամսվա ընթացքում կարգավորվող շուկայում առևտրի թույլտվություն չստանալու դեպքում պարտատոմսերի թողարկումը և տեղաբաշխումը համարվում է չեղյալ: Չեղյալ համարելու վերաբերյալ Կազմակերպության խորհրդի որոշումն ուժի մեջ մտնելու պահից 2 օրվա ընթացքում ներդրողներին վերադարձվում են պարտատոմսերը ձեռք բերելու նպատակով վճարված և մինչ որոշման ուժի մեջ մտնելու օրն արժեկտրոնի հաշվեգրված գումարները:

Թողարկող

ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ
ՖԻՆՔԱ ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ի կողմից
թողարկվող կորպորատիվ
արժեկտրոնային պարտատոմսերի

Տեղաբաշխող

30.	Արժեթղթերի վարկանիշը՝	«ոչ կիրառելի»
31.	Արժեթղթերի դիմաց վճարներ կատարելու մեթոդները (պարբերականությունը, բանկային հաշիվները և այլն) և ժամկետները, ինչպես նաև արժեթղթերը ստանալու մեթոդները և ժամկետները, արժեթղթերի սեփականության վերաբերյալ քաղվածք ստանալու ձևը՝	<p>«Հ դրամով, անկանխիկ եղանակով</p> <p>Արժեկտրոնի հաշվարկման օրվան և/կամ պարտատոմսերի մարման օրվան նախորդող օրվա վերջի (ժամը 18:00–ի) դրությամբ Դեպոզիտարիայից ստացված պարտատոմսերի սեփականատերերի ռեեստրից քաղվածքի հիման վրա, համաձայն որի Կազմակերպությունը արժեկտրոնի վճարման/ պարտատոմսերի մարման կատարման օրը հանձնարարական է տալիս իր սպասարկող բանկին՝ համապատասխան վճարումները փոխանցելու Պարտատոմսերի սեփականատերերի՝ ՀՀ տարածաքում գործող բանկերում բացված ՀՀ դրամով բանկային հաշիվներին (այսուհետ՝ բանկային հաշիվ):</p> <p>Կազմակերպությունը չի փոխանցում վճարումները այն սեփականատերերին, որոնց բանկային հաշվի մասին տեղեկությունները բացակայում են Դեպոզիտարիայից ստացված պարտատոմսերի սեփականատերերի ռեեստրից քաղվածքում և Կազմակերպությունը այլ կերպ չի տիրապետում այդ տեղեկությանը: Այս դեպքում Կազմակերպությունը երեք աշխատանքային օրվա ընթացքում այդ սեփականատերերի վճարումները փոխանցում է նոտարի դեպոզիտ:</p>

Թողարկողը (երաշխավորողը) պատասխանատու է սույն «Թողարկման վերջնական պայմաններում» ներառված տեղեկությունների համար: Թողարկողը (երաշխավորողը) հավաստիացնում է, որ սույն փաստաթղթում ներառված տեղեկությունները համապատասխանում են այն տեղեկություններին (ներկայացված ընդհանուր մեթոդաբանությանը), որոնք ներառված են ծրագրային ազդագրում, դրա լրացումներում, ինչպես նաև ճշգրիտ են (այնքանով, որքանով հայտնի են), և որևէ փաստ բաց չի թողնվել կամ խեղաթյուրվել:

Ենթահավելված 2

Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդի
2010 թվականի հունիսի 8-ի թիվ 126-Ն որոշմամբ հաստատված հավելված 1-ի

**Ֆինանսական վիճակի մասին
«30» սեպտեմբեր 2018թ.**

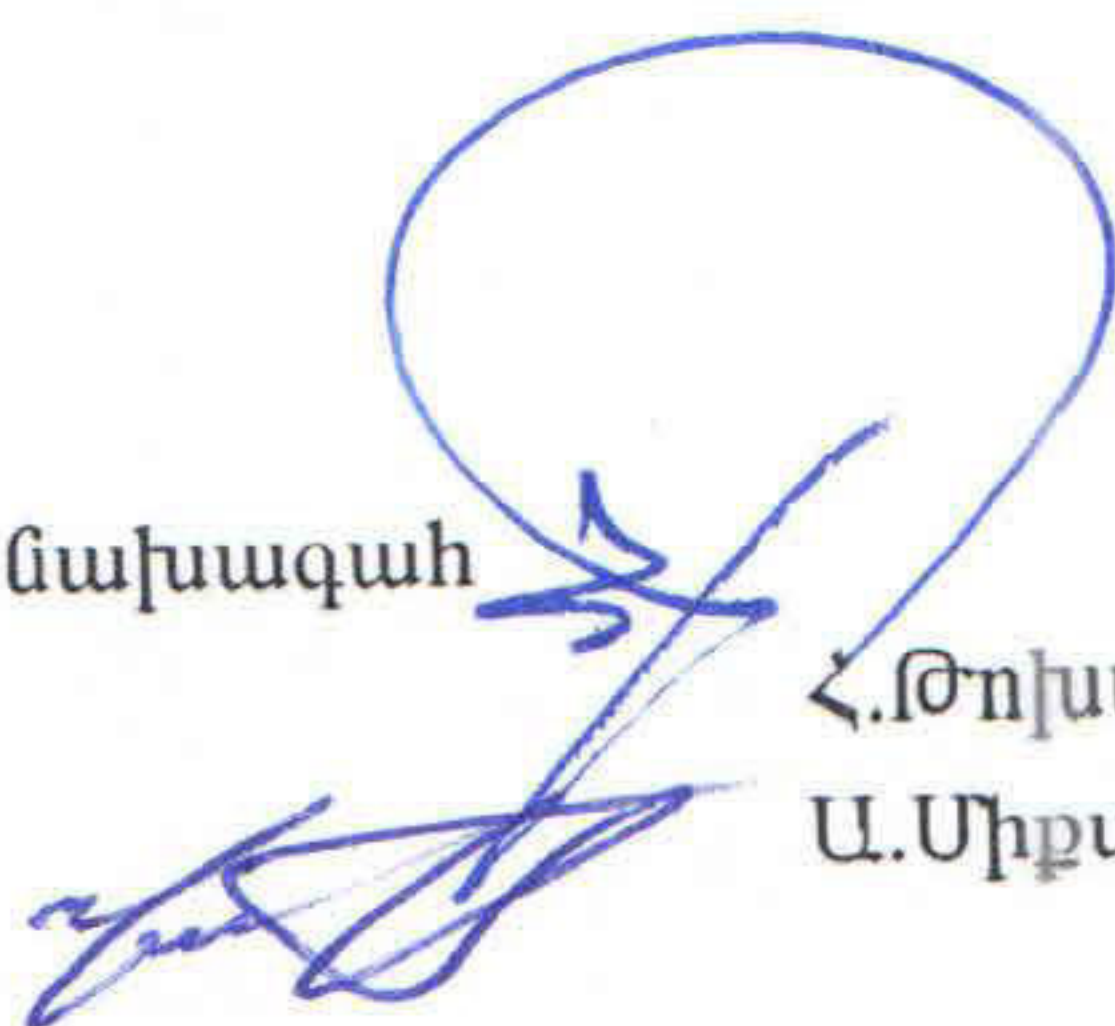
"ՖԻՆԲԱ" ՈՒՎԿ ՓԲԸ ք.Երևան Ազաթանգեղոսի 2ա
(վարկային կազմակերպության անվանումը և գտնվելու վայրը)

(հազար դրամ)

ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ տարվա վերջ
Ակտիվներ		
Դրամական միջոցներ և բանկային հաշիվներ	1,120,273	465,577
Բանկերում տեղաբաշխված միջոցներ	-	135,020
Հաճախորդներին տրված վարկեր և այլ փոխառություններ	21,852,641	23,706,584
Վաճառքի համար նախատեսված ներդրումներ	1,228,542	1,285,973
Այլ գործառնությունների գծով ստացվելիք գումարներ	224,451	19,375
Կապիտալ ներդրումներ հիմնական միջոցներում	110,998	135,761
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	513,864	429,795
Հետաձգված հարկային ակտիվներ	115,017	128,638
Ստացվելիք տոկոսներ	333,689	293,162
Այլ ակտիվներ	262,124	377,654
<i>Ընդամենը՝ ակտիվներ</i>	25,761,599	26,977,539
Պարտավորություններ		
Բանկերից ստացված փոխառություններ և վարկեր	7,267,148	7,134,925
Դրամական շուկայից ստացված այլ փոխառություններ	5,907,786	8,025,334
Հաճախորդներից ներգրավված փոխառություններ	948,086	242,026
Պարտավորություններ ՀՀ կառավարության նկատմամբ	398,838	643,683
Վարկային կազմակերպության կողմից թողարկված արժեթղթեր	3,430,154	3,435,107
Պահուստներ	50,339	26,166
Վճարվելիք տոկոսներ	429,781	224,137
Այլ պարտավորություններ	479,380	338,628
<i>Ընդամենը՝ պարտավորություններ</i>	18,911,512	20,070,006
Կապիտալ		
Կանոնադրական կապիտալ	4,905,960	4,905,960
Պահուստներ		
Գլխավոր պահուստ	251,166	186,195
Վերազմահատման պահուստներ	12,448	75,204
Կուտակված շահույթ	1,680,513	1,740,174
<i>Ընդամենը՝ կապիտալ</i>	6,850,087	6,907,533
<i>Ընդամենը՝ պարտավորություններ և կապիտալ</i>	25,761,599	26,977,539

Հաշվետվության վավերացման ամսաթիվը 10/10/2018

Վարկային կազմակերպության վարչության նախագահ
(Գործադիր տնօրեն)
Գլխավոր հաշվապահ

Հ.Թոխմախյան
Ա.Միքայելյան

ՄԻՋԱՆԿՅԱԼ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ
Ֆինանսական արդյունքների մասին (ձև թիվ 6 ա)

«30» սեպտեմբեր 2018թ.

"ՖԻՆԲԱ" ՈՒՎԿ ՓԲԸ ք.Երևան Ազաթանգեղոսի 2ա
(վարկային կազմակերպության անվանումը և գտնվելու վայրը)

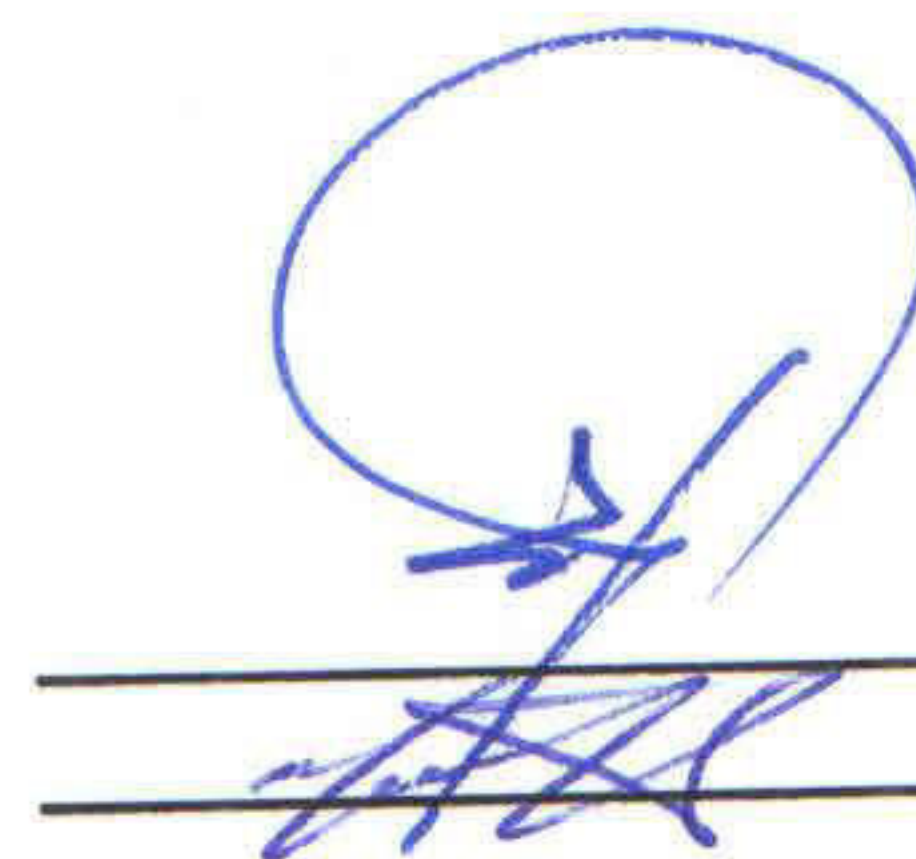
(հազար դրամ)

ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ	3,802,485	4,132,755
Տոկոսային և նմանատիպ ծախսեր	(1,127,442)	(1,230,773)
Ջուտ տոկոսային և նմանատիպ եկամուտ	2,675,043	2,901,982
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ	1,632,857	1,651,617
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով ծախսեր	(6,338)	(9,822)
Շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներից զուտ շահույթ/վնաս	29,947	(53,265)
Արտարժութային գործարքներից ստացված զուտ շահույթ/(վնաս)	76,503	63,122
Այլ գործառնական եկամուտներ	298,860	324,755
Գործառնական եկամուտներ	4,706,872	4,878,389
Վարկերից և այլ փոխատվություններից առաջացած կորուստներ	(171,185)	(603,155)
Ընդհանուր վարչական ծախսեր	(2,803,556)	(2,876,225)
Այլ գործառնական ծախսեր	(171,919)	(193,224)
Շահույթը/ (վնասը) մինչև հարկումը	1,560,212	1,205,785
Շահութահարկի գծով ծախս (փոխհատուցում)	(312,042)	(241,158)
Ժամանակաշրջանի շահույթ	1,248,170	964,627
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք		
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ վերագնահատումներ	(62,756)	11,347
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք հարկումից հետո	(62,756)	11,347
Ընդամենը համապարփակ ֆինանսական արդյունք	1,185,414	975,974

Հաշվետվության վավերացման ամսաթիվը 10/10/2018

ԿՏ

Վարկային կազմակերպության վարչության նախագահ
(Գործադիր տնօրեն)
Գլխավոր հաշվապահ

Հ.Թոխմախյան
Ա.Միքայելյան

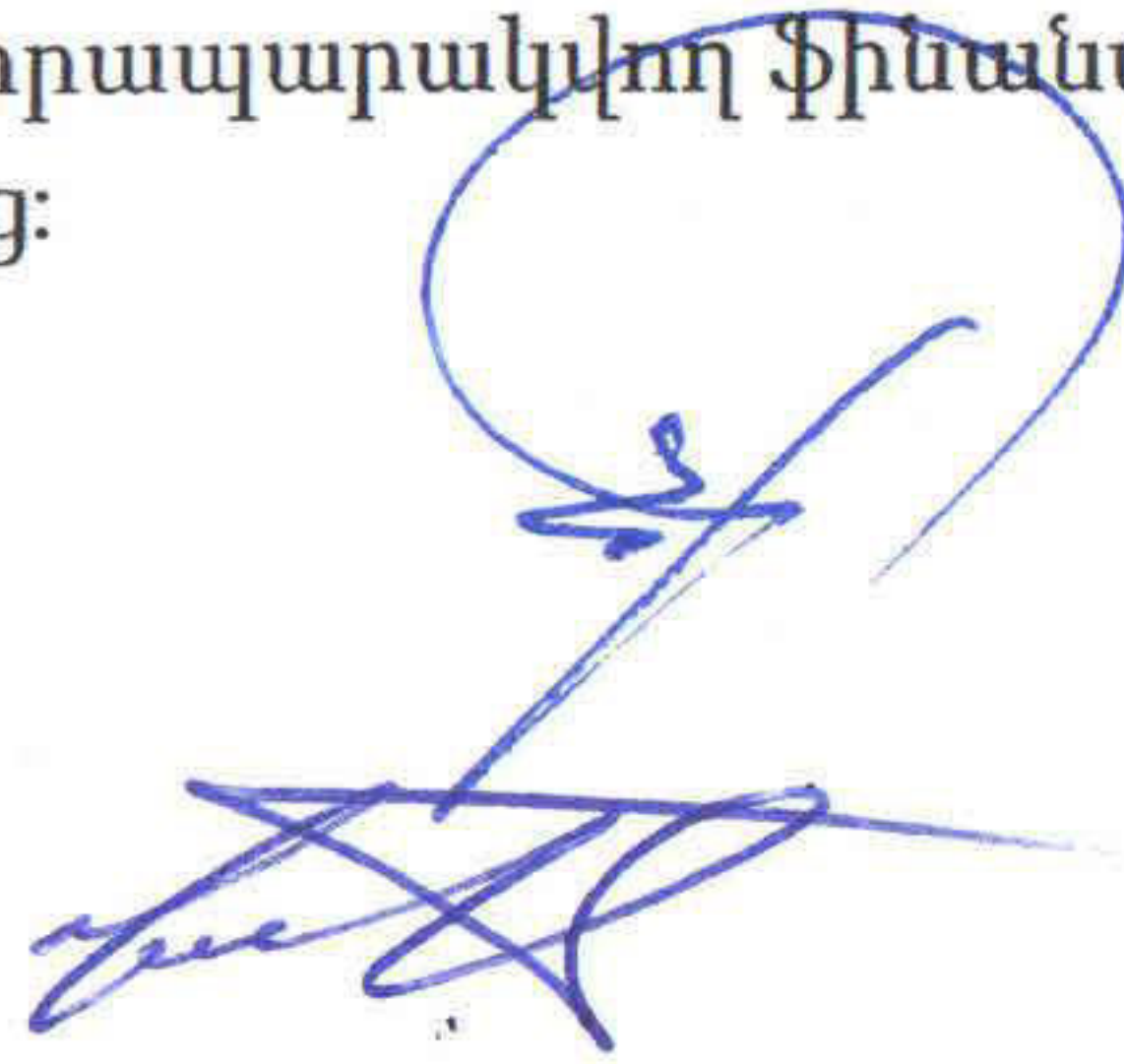
«ՖԻՆԲԱ» ՈւՎԿ ՓԲԸ-ի կողմից տրամադրվող վարկերը եվ վարկավորման պայմանները

Տրամադրվող վարկերը	Բիզնես վարկեր, գյուղատնտեսական վարկեր, սպառողական վարկեր,
Տրամադրման ժամկետ	1 – 84 ամիս
Վարկի մարման պայմաններ	Վարկի մայր գումարի, տոկոսագումարի և վարկի սպասարկման վճարի(առկայության դեպքում) հանրագումարի վճարումները յուրաքանչյուր ամիս հավասարաչափ, իսկ արտոնյալ ամիսների դեպքում՝ տոկոսագումարի և վարկի սպասարկման վճարի(առկայության դեպքում) հանրագումարի վճարումները յուրաքանչյուր ամիս հավասարաչափ: Բիզնես և Գյուղատնտեսական վարկերի դեպքում հնարավոր է մարման ճկուն գրաֆիկ:
Տոկոսադրույքներ	0 % - 24% տարեկան
Վարկի գումար	20.000 – 10.000.000 ՀՀ դրամ 150 – 150 000 ԱՄՆ դոլար
Վարկի սպասարկման վճար	ՀՀ դրամով բիզնես, գյուղատնտեսական և սպառողական վարկեր 0 - 1 %՝ վճարվում է ամսական, հաշվարկվում է տրամադրված գումարից ԱՄՆ դոլարով բիզնես և գյուղատնտեսական վարկեր 0 - 0.25 %
Վարկի տրամադրման և կանխիկացման վճարներ	ՀՀ դրամով բիզնես, գյուղատնտեսական և սպառողական վարկեր - Վարկի տրամադրման վճար՝ 0 - 3.5 %: Կախված գումարի չափից, վճարվում է միանվագ՝ վարկի տրամադրման ժամանակ: 2,500,000 ՀՀ դրամը գերազանցող «գյուղ» վարկերի տրամադրման դեպքում՝ 3% առավելագույնը 200,000 ՀՀ դրամ: 2,500,000 ՀՀ դրամը գերազանցող բիզնես վարկերի տրամադրման դեպքում՝ 3,5% առավելագույնը 250,000 ՀՀ դրամ: ԱՄՆ դոլարով բիզնես, գյուղատնտեսական վարկեր - Վարկի տրամադրման վճար՝ 1.5% - 4,5% նվազագույնը 12,000 ՀՀ դրամ՝ կախված գումարի չափից, վճարվում է միանվագ՝ վարկի տրամադրման ժամանակ: 5,001-20,000 ԱՄՆ դոլարով «գյուղ» վարկերի տրամադրման դեպքում՝ 3% առավելագույնը 200,000 ՀՀ դրամ: 5,001-20,000 ԱՄՆ դոլարով բիզնես վարկերի տրամադրման դեպքում՝ 3% առավելագույնը 175,000 ՀՀ դրամ: 20,000 ԱՄՆ դոլարը գերազանցող բիզնես վարկերի տրամադրման դեպքում՝ 1,5%առավելագույնը 450.000 ՀՀ դրամ:

Վարկային կազմակերպության աշխատողների միջին եռամսյակային թվաքանակը կազմում է 526 մարդ

Տրամադրվող վարկերի պայմանների մանրամասներին և հրապարակվող ֆինանսական հաշվետվությունների ամբողջությամբ կարող եք ծանոթանալ նաև կազմակերպության www.finca.am կայքից:

Վարկային կազմակերպության վարչության նախագահ
(գլխավոր տնօրեն)
Գլխավոր հաշվապահ

Հ.Թոխմախյան
Ա.Միքայելյան

ՄԻՋԱՆԿՅԱԼ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ
 Դրամական միջոցների հոսքերի վերաբերյալ (Ձև 4)

«30» սեպտեմբեր 2018թ.

"ՖԻՆԲԱ" ՈՒՎԿ ՓԲԸ ք.Երևան Ազաթանգեղոսի 2ա
 (վարկային կազմակերպության անվանումը և գտնվելու վայրը)

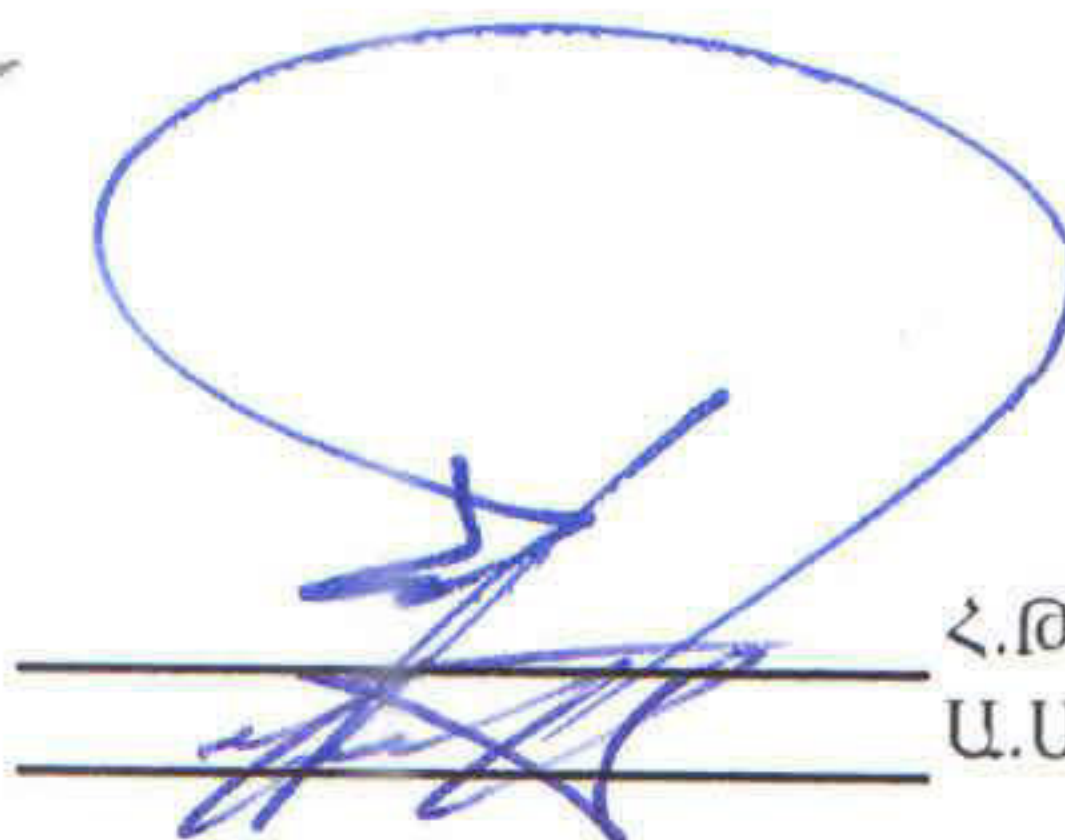
(հազար դրամ)

ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ	Ընթացիկ տարվա սկզբից մինչև հաշվետու ամսաթիվը	Նախորդ տարվա սկզբից մինչև հաշվետու ամսաթիվը
1. Դրամական միջոցների զուտ հոսքեր գործառնական գործունեությունից	3,368,041	3,804,997
<i>Դրամական միջոցների զուտ հոսքեր մինչև գործառնական ակտիվների և պարտավորությունների փոփոխությունը</i>	<i>2,922,190</i>	<i>3,206,287</i>
Ստացված տոկոսներ	3,463,096	3,684,938
Վճարված տոկոսներ	(849,948)	(1,082,189)
Կորուստների վերականգնում	966,300	837,457
Ստացված զուտ կոմիսիոն գումարներ	1,594,848	1,611,500
Վճարված աշխատավարձ և դրան հավասարեցված այլ վճարումներ	(1,047,035)	(1,038,198)
Վճարված հարկեր	(1,205,072)	(807,221)
<i>Դրամական միջոցների զուտ հոսքեր գործառնական ակտիվների և պարտավորությունների փոփոխություններից</i>	<i>445,851</i>	<i>598,710</i>
Տեղաբաշխված միջոցների նվազում	1,205,931	1,511,774
Առևտրային նպատակով պահվող և վաճառքի համար մատչելի արժեթղթերի նվազում	-	25,403
Հետզման պայմանագրերով պարտավորությունների ան	317,402	-
Դրամական միջոցների զուտ հոսքեր այլ գործառնական գործունեությունից	(1,077,482)	(938,467)
2. Դրամական միջոցների զուտ հոսքեր ներդրումային գործունեությունից	(153,831)	(75,211)
Հիմնական միջոցներում և ոչ նյութական ակտիվներում կապիտալ ներդրումների ավելացում	(6,630)	(4,509)
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների ձեռքբերում	(147,201)	(70,702)
3. Դրամական միջոցների զուտ հոսքեր ֆինանսական գործունեությունից	(2,687,206)	(3,914,635)
Վճարված շահաբաժիններ	(1,172,726)	(534,361)
Բանկերից ստացված վարկերի ավելացում/(նվազում)	367,301	(2,481,131)
Ստացված այլ փոխառությունների նվազում	(1,881,781)	(4,346,943)
Վարկային կազմակերպությունների կողմից թողարկված արժեթղթերի ավելացում	-	3,447,800
Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխության ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա	(7,328)	(5,678)
Դրամական միջոցների զուտ հոսք	519,676	(190,527)
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ ժամանակաշրջանի սկզբում	600,597	1,248,025
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ ժամանակաշրջանի վերջում	1,120,273	1,057,498

Հաշվետվության վավերացման ամսաթիվը 10/10/2018

ԿՏ

Վարկային կազմակերպության վարչության նախագահ
 (գործադիր տնօրեն)
 Գլխավոր հաշվապահ

Հ.Թոխմախյան
 Ա.Սիրայեղյան

ՄԻՋԱՆԿՅԱԼ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին (ձև թիվ 8)
«30» սեպտեմբեր 2018թ.
"ՖԻՆԵԱ" ՈՒՎԿ ՓԲԸ ք.Երևան Ազաթանգեղոսի 2ա
(վարկային կազմակերպության անվանումը և գտնվելու վայրը)

(հազար դրամ)

Սեփական կապիտալի տարրերի անվանումը	Կանոնադրական կապիտալ	Գլխավոր պահուստ	Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ վերագրահատումներ	Հրաշխված շահույթ/վնաս	Ընդամենը կապիտալ
Նախորդ հաշվետու ժամանակաշրջան (I աղյուսակ)					
<i>Մնացորդը նախորդ ժամանակաշրջանի սկզբում առ 01 հունվարի 2017թ.</i>	4,905,960	125,799	58,375	1,088,276	6,178,410
Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխությունների ընդհանուր արդյունքը և էական սխալների ճշգրտումը	-	-	-	(8,482)	(8,482)
Վերահաշվարկված մնացորդը	4,905,960	125,799	58,375	1,079,794	6,169,928
Բաժնետերերի (սեփականատերերի) հետ գործարքներ բաժնետոմսերի (բաժնեմասերի) գծով, այդ թվում՝	-	-	-	(562,485)	(562,485)
Հայտարարված շահաբաժիններ	-	-	-	(562,485)	(562,485)
Համապարփակ եկամուտ	-	60,396	11,347	904,231	975,974
Հաշվետու ժամանակաշրջանի զուտ շահույթ	-	-	-	964,627	964,627
Ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի զուտ փոփոխություն	-	-	11,347	-	11,347
Ներքին շարժեր - մասհանումներ գլխավոր պահուստին	-	60,396	-	(60,396)	-
Մնացորդը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում առ 30 սեպտեմբեր 2017թ.	4,905,960	186,195	69,722	1,421,540	6,583,417
Հաշվետու ժամանակաշրջան (II աղյուսակ)					
<i>Մնացորդը նախորդ ժամանակաշրջանի սկզբում առ 01 հունվարի 2018թ.</i>	4,905,960	186,195	75,204	1,740,174	6,907,533
Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխությունների ընդհանուր արդյունքը և էական սխալների ճշգրտումը	-	-	-	(8,412)	(8,412)
Վերահաշվարկված մնացորդը	4,905,960	186,195	75,204	1,731,762	6,899,121
Բաժնետերերի (սեփականատերերի) հետ գործարքներ բաժնետոմսերի (բաժնեմասերի) գծով, այդ թվում՝	-	-	-	(1,234,448)	(1,234,448)
Հայտարարված շահաբաժիններ	-	-	-	(1,234,448)	(1,234,448)
Համապարփակ եկամուտ	-	64,971	(62,756)	1,183,199	1,185,414
Հաշվետու ժամանակաշրջանի զուտ շահույթ	-	-	-	1,248,170	1,248,170
Ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի զուտ փոփոխություն	-	-	(62,756)	-	(62,756)
Ներքին շարժեր - մասհանումներ գլխավոր պահուստին	-	64,971	-	(64,971)	-
Մնացորդը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում առ 30 սեպտեմբեր 2018թ.	4,905,960	251,166	12,448	1,680,513	6,850,087

Հաշվետվության վավերացման ամսաթիվը 10/10/2018

ԿՏ

Վարկային կազմակերպության վարչության նախագահ
(Գործադիր տնօրեն)
Գլխավոր հաշվապահ

Հ.Թոխմախյան
Ա.Սիբայելյան

ՀՐԱՊԱՐԱԿՎՈՂ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

Հիմնական տնտեսական նորմատիվների վերաբերյալ
Վարկային կազմակերպության անվանումը «ՖԻՆԲԱ» ՈՒՎԿ ՓԲԸ

Ամսաթիվը 01-07-18

30-09-18

(հազ. դրամ)

Նորմատիվներ*	Փաստացի մեծությունը	Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի սահմանած նորմատիվի թույլատրելի մեծությունը	Հաշվետու եռամսյակում խախտումների թիվը
<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>
Վարկային կազմակերպության կանոնադրական կապիտալի նվազագույն չափը	4,905,960	150,000	խախտում առկա չէ
Ընդհանուր (սեփական) կապիտալի նվազագույն չափը	6,793,814	1,000,000	խախտում առկա չէ
Ն ₁ Ընդհանուր կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների գումարների միջև նվազագույն հարաբերակցությունը	27.6%	10.0%	խախտում առկա չէ
Ն ₃ ¹ Մեկ փոխառուի գծով ռիսկի առավելագույն չափը	1.1%	25.0%	խախտում առկա չէ

Հաշվետվության վավերացման ամսաթիվը 10/10/2018

ԿՏ

Վարկային կազմակերպության վարչության նախագահ
(Գործադիր տնօրեն)
Գլխավոր հաշվապահ

Հ.Թոխմախյան
Ա.Սիբայեյան

«Ֆինբա»

**Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն
փակ բաժնետիրական ընկերություն**

Ֆինանսական հաշվետվություններ և
անկախ աուդիտորի եզրակացություն
2017թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

«ՖԻՆԶԱ» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն փակ բաժնետիրական ընկերություն

Բովանդակություն

Էջ

ԴԵՎԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ 2017Թ. ԴԵՎՏԵՄԲԵՐԻ 31-ԻՆ ԱՎԱՐՏՎԱԾ ՏԱՐՎԱ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՊԱՏՐԱՍՏՄԱՆ ԵՎ ՀԱՍՏԱՏՄԱՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ	1
ԱՆԿԱԽ ԱՈՒԴԻՏՈՐԻ ԵԶՐԱՎԱՑՈՒԹՅՈՒՆ.....	2
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿԻ ՄԱՍԻՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ 2017Թ. ԴԵՎՏԵՄԲԵՐԻ 31-Ի ԴՐՈՒԹՅԱՄԲ	6
Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն 2017թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար.....	7
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն 2017թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար.....	8
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն 2017թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար	
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2017 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար	
1. Կազմակերպությունը	10
2. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության էական հիմնադրույթներ	11
3. Կարևոր հաշվապահական դատողություններ և գնահատումների հետ կապված անորոշության հիմնական աղբյուրները.....	22
4. Նոր և վերանայված ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների կիրառումը.....	24
5. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ.....	29
6. Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ	29
7. Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	30
8. Հաճախորդներին տրված վարկեր	30
9. Հիմնական միջոցներ	34
10. Ոչ նյութական ակտիվներ	35
11. Այլ ակտիվներ	35
12. Պարտավորություններ հետզնման պայմանագրերով.....	35
13. Փոխառու միջոցներ.....	36
14. Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	37
15. Այլ պարտավորություններ	37
16. Բաժնետիրական կապիտալ.....	37
17. Չուտ տոկոսային եկամուտ.....	38
18. Չուտ օգուտ արտարժույթային գործառնություններից	38
19. Անձնակազմի գծով ծախսեր.....	38
20. Այլ գործառնական ծախսեր.....	39
21. Շահութահարկ.....	39
22. Պայմանական պարտավորություններ	40
23. Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ.....	42
24. Ֆինանսական գործիքների իրական արժեքը	43
25. Ֆինանսական գործունեությունից առաջացած պարտավորությունների համադրում	46
26. Կապիտալի ռիսկի կառավարում	46
27. Ռիսկերի կառավարում	47

«ՖԻՆԸԱ» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն փակ բաժնետիրական ընկերություն

Ղեկավարության հայտարարությունը 2017թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման և հաստատման պատասխանատվության վերաբերյալ

Ղեկավարությունը պատասխանատու է «ՖԻՆԸԱ» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն փակ բաժնետիրական ընկերության (այսուհետ՝ Կազմակերպություն) 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակը, Նույն ամսաթվին ավարտված տարվա գործունեության արդյունքները, դրամական միջոցների հոսքերը և սեփական կապիտալում փոփոխությունները ճշմարիտ ներկայացնող, Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտներին (ՖՀՄՍ) համապատասխան ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման համար:

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս ղեկավարությունը պատասխանատու է՝

- Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության պատշաճ ընտրության և կիրառման համար,
- Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության մեջ ներկայացվող տեղեկատվության համապատասխանության, վստահելիության, համեմատականության և հասկանալիության համար,
- Լրացուցիչ բացահայտումների տրամադրման համար, երբ ՖՀՄՍ-ի հատուկ պահանջների համապատասխանությունը բավարար չէ, որպեսզի օգտագործողները պատկերացում կազմեն Կազմակերպության ֆինանսական վիճակի և կատարողականի վրա որոշակի գործարքների, այլ իրադարձությունների և պայմանների ունեցած ազդեցության մասին:
- Կազմակերպության գործունեության անընդհատությունն ապահովելու կարողության գնահատման համար:

Ղեկավարությունը նաև պատասխանատու է՝

- Կազմակերպությունում ներքին վերահսկողության արդյունավետ և ողջամիտ համակարգ մշակելու, իրականացնելու և պահպանելու համար,
- Համապատասխան հաշվապահական գրանցումներ վարելու համար, որոնք բավարար կլինեն Կազմակերպության գործառնությունները արտացոլելու և ներկայացնելու և ցանկացած ժամանակ Կազմակերպության ֆինանսական վիճակը ողջամիտ ճշգրտությամբ բացահայտելու համար, ինչպես նաև հնարավորություն կընձեռեն Ղեկավարությանը հավաստիանալու, որ Կազմակերպության ֆինանսական հաշվետվությունները համապատասխանում են ՖՀՄՍ-ներին,
- ՀՀ օրենսդրության և հաշվապահական ստանդարտների պահանջներին համապատասխան հաշվապահական հաշվառում վարելու համար,
- Կազմակերպության ակտիվների անվտանգության ապահովման համար խելամիտ քայլերի իրականացման համար, և
- Խարդախությունների և նմանատիպ այլ երևույթների բացահայտման և կանխարգելման համար:

2017թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ֆինանսական հաշվետվությունները հաստատված են հրապարակման համար 2018թ. ապրիլի 19-ին:

Ստորագրված է Կազմակերպության ղեկավարության անունից՝

Յրաջա Թոխմախյան
Գործադիր տնօրեն

Արտակ Միքայելյան
Գլխավոր հաշվապահ

Ապրիլի 19, 2018թ.
Երևան, Հայաստանի Հանրապետություն

Ապրիլի 19, 2018թ.
Երևան, Հայաստանի Հանրապետություն

ԱՆԿԱՆ ԱՈՒԴԻՏՈՐԻ ԵՃՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

«ՖԻՆԶ» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն փակ բաժնետիրական կազմակերպության բաժնետերերին՝

Կարծիք

Մենք աուդիտի ենք ենթարկել «ՖԻՆԶ» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն փակ բաժնետիրական ընկերության (այսուհետ՝ կազմակերպություն) ֆինանսական հաշվետվությունները, որոնք ներառում են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը՝ առ 2017թ. դեկտեմբերի 31-ը, ինչպես նաև այդ ամսաթվին ավարտված տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունքի, սեփական կապիտալում փոփոխությունների և դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունները, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրությունները, ներառյալ՝ հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականության ամփոփ նկարագիրը:

Մեր կարծիքով, կից ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր էական առումներով ճշմարիտ են ներկայացնում կազմակերպության ֆինանսական վիճակը 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, ինչպես նաև այդ ամսաթվին ավարտվող տարվա ֆինանսական արդյունքը և դրամական միջոցների հոսքերը՝ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՀՀՄՍ-ներ):

Կարծիքի հիմք

Աուդիտն իրականացրել ենք Աուդիտի միջազգային ստանդարտներին (ԱՄՍ-ներ) համապատասխան: Այդ ստանդարտներից բխող մեր պատասխանատվությունը նկարագրված է մեր հաշվետվության՝ «Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար» բաժնում: Մենք անկախ ենք կազմակերպությունից՝ համաձայն Հաշվապահների էթիկայի միջազգային ստանդարտների խորհրդի կողմից հրապարակված Պրոֆեսիոնալ հաշվապահների էթիկայի կանոնագրի (ՀԷՄՍ կանոնագիր) և Հայաստանի Հանրապետությունում ֆինանսական հաշվետվությունների՝ մեր աուդիտի համար կիրառելի վարքագծի պահանջների, և պահպանել ենք էթիկայի այլ պահանջները՝ համաձայն նշված պահանջների և ՀԷՄՍ կանոնների: Համոզված ենք, որ ձեռք ենք բերել բավարար և համապատասխան աուդիտորական ապացույցներ՝ մեր կարծիքն արտահայտելու համար:

Առանցքային աուդիտորական հարցեր

Աուդիտի առանցքային հարցերն այն հարցերն են, որոնք մեր մասնագիտական դատողության համաձայն՝ առավել նշանակալի էին ընթացիկ ժամանակաշրջանի ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի ընթացքում: Այդ հարցերը դիտարկվել են ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համատեքստում՝ որպես մեկ ամբողջություն, և ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու նպատակով: Մենք չենք տրամադրում առանձին կարծիք այդ հարցերի վերաբերյալ:

Ինչու է հարցը սահմանվել աուդիտի առումով առանցքային**Հաճախորդներին տրված վարկերի արժեզրկում**

Տես ծանոթագրություն 3-ը (Կարևոր հաշվապահական դատողություններ և գնահատումների հետ կապված անորոշության հիմնական աղբյուրները)

Ծանոթագրություն 8-ում Կազմակերպության կողմից ներկայացված են հաճախորդներին տրված վարկերը, որոնք 2017 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կազմել են 24,495,291 հազար ՀՀ դրամ:

Կազմակերպության վարկային պորտֆելը կազմված է փոքր վարկային մնացորդ ունեցող մեծ թվով հաճախորդներից: Միևնույն բնույթի վարկային պորտֆելների համար արժեզրկման գծով պահուստները հաշվարկվում են հավաքական հիմունքով: Ակնկալվող դրամական հոսքերը սահմանելու համար ղեկավարությունն օգտագործում է հավաքագրման պատմական գործակիցները՝ հիմնվելով միգրացիոն մոդելների տվյալների վրա: Մոդելները գնահատվում են վեցամսյա հիմունքով՝ հաշվի առնելով հավաքագրումների պատմական փորձը և հետագա ակնկալիքները: Մնացորդների էական լինելու հանգամանքի և հաշվարկման սուբյեկտիվ բնույթի պատճառով սույն հանգամանքը սահմանվել է որպես աուդիտի առանցքային հանգամանք:

Ինչպես է հարցը հաշվի առնվել աուդիտի ընթացքում

Իրականացվել են հետևյալ ընթացակարգերը՝

- Մենք ստուգել ենք վարկի հաստատման, վարչարարության և մոնիտորինգի նկատմամբ կիրառվող հիմնական վերահսկողությունների կառուցվածքը, իրականացումը և գործառնական արդյունավետությունը, ինչպես նաև վարկի արժեզրկման պահուստների բացահայտման և գրանցման գործընթացները:
- Դեֆոլտի հավանականության գնահատումը կատարվում է Կազմակերպության կողմից՝ հիմնվելով վարկային գումարների՝ ժամկետանց խմբերում շարժերի տվյալների վրա: Հաշվարկը, որը ամսական վարկային շարժի (յուրաքանչյուր խմբից 180 և ավել ժամկետանց օրեր ունեցող վարկերի խումբ տեղափոխվելու հաճախականությունը) և յուրաքանչյուր խմբում գումարների կշռված միջինն է, հիմնված է 2014 թվականի դեկտեմբերից մինչև 2017 թվականի նոյեմբեր ժամանակահատվածում ընկած տվյալների վրա:
- Մենք դիտարկել ենք Կազմակերպության կողմից օգտագործվող՝ վարկային պորտֆելների արժեզրկումից կորուստների հաշվարկման մոդելները՝ ուսումնասիրելով վարկերի միգրացիոն ժամկետանց օրերի խմբերի միջև: Այդ նպատակով ստուգել ենք մոդելներում կիրառված ընտրանքային տվյալներ, ինչպիսիք են միգրացիոն մոդելներում օգտագործված ժամկետանց օրերը:
- Մենք գնահատել ենք, թե արդյոք մոդելավորման մեջ կիրառված ենթադրությունները հաշվի են առնում բոլոր առնչվող ռիսկերը, և թե արդյոք չմոդելավորված ռիսկերը ներկայացնելու նպատակով կիրառված հավելյալ ճշգրտումները հիմնավորված են: Եթե պահուստի գնահատման ժամանակ, մեր կարծիքով, հնարավոր էր կիրառել առավել համապատասխան ենթադրություն կամ տվյալ, ապա պահուստը վերահաշվարկել ենք ըստ այդմ և համեմատել դրանք ղեկավարության հաշվարկների հետ, որպեսզի հավաստիանանք, որ ղեկավարության կատարած հաշվարկների միջև չկա կողմնակալություն:
- Մենք գնահատել են բացահայտումների համապատասխանությունը և ամբողջականությունը:

Ղեկավարության և կառավարման օղակներում գտնվող անձանց պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Ղեկավարությունը պատասխանատու է ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների համապատասխան սույն ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման և ճշմարիտ ներկայացման և այնպիսի ներքին հսկողության համար, որը ղեկավարությունը համարում է անհրաժեշտ սխալի կամ խարդախության արդյունքում առաջացող էական խեղաթյուրումներից զերծ ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումն ապահովելու համար:

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս ղեկավարությունը պատասխանատու է Կազմակերպության անընդհատ գործելու կարողությունը գնահատելու համար՝ անհրաժեշտության դեպքում բացահայտելով անընդհատությանը վերաբերող հարցերը, ինչպես նաև հաշվապահական հաշվառման անընդհատության հիմունքը կիրառելու համար, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ ղեկավարությունը մտադիր է լուծարել Կազմակերպությունը, ընդհատել դրա գործունեությունը, կամ էլ չունի այդպես չվարվելու որևէ իրատեսական այլընտրանք:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձինք պատասխանատու են Կազմակերպության ֆինանսական հաշվետվողականության գործընթացի վերահսկման համար:

Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար

Մեր նպատակն է ձեռք բերել ողջամիտ հավաստիացում առ այն, որ ֆինանսական հաշվետվությունները, ամբողջությամբ դիտարկված, զերծ են սխալի կամ խարդախության արդյունքում առաջացող էական խեղաթյուրումներից, և ներկայացնել աուդիտորական եզրակացություն, որը ներառում է մեր կարծիքը: Ողջամիտ հավաստիացումը բարձր մակարդակի հավաստիացում է, բայց այն չի երաշխավորում, որ ԱՄՍ-ների համապատասխան իրականացված աուդիտը միշտ կհայտնաբերի էական խեղաթյուրումը, երբ այն առկա է: Խեղաթյուրումները կարող են առաջանալ խարդախության կամ սխալի արդյունքում, և համարվում են էական, երբ խելամտորեն կարող է ակնկալվել, որ դրանք, առանձին, կամ միասին վերցրած, կազդեն ֆինանսական հաշվետվություններն օգտագործողների՝ սույն ֆինանսական հաշվետվությունների հիման վրա կայացվող տնտեսական որոշումների վրա:

ԱՄՍ-ների համաձայն իրականացրած աուդիտի ողջ ընթացքում մենք կիրառում ենք մասնագիտական դատողություն և պահպանում մասնագիտական թերահավատություն: Ի լրումն՝

- Բացահայտում և գնահատում ենք խարդախության կամ սխալի հետևանքով ֆինանսական հաշվետվություններում առկա էական խեղաթյուրումների ռիսկը, նախագծում և իրականացնում ենք աուդիտորական ընթացակարգեր՝ այդ ռիսկերին արձագանքելու նպատակով, և ձեռք ենք բերում աուդիտորական ապացույցներ, որոնք բավականաչափ և համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքի համար: Խարդախության հետևանքով առաջացած էական խեղաթյուրման չհայտնաբերման ռիսկն ավելի բարձր է, քան սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրման չհայտնաբերման ռիսկը, քանի որ խարդախությունը կարող է ներառել հանցավոր համաձայնություն, զեղծարարություն, միտումնավոր բացթողումներ, սխալ ներկայացումներ, կամ ներքին վերահսկողության համակարգի չարաշահում:
- Ձեռք ենք բերում աուդիտին առնչվող ներքին հսկողության համակարգի մասին պատկերացում՝ տվյալ հանգամանքներին համապատասխան աուդիտորական ընթացակարգեր նախագծելու, և ոչ թե Կազմակերպության ներքին հսկողության համակարգի արդյունավետության վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու համար:
- Գնահատում ենք հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության տեղին լինելը, ինչպես նաև ղեկավարության կողմից կատարված հաշվապահական գնահատումների և առնչվող բացահայտումների հիմնավորվածությունը:

- Եզրահանգում ենք ղեկավարության կողմից հաշվապահական հաշվառման անընդհատության հիմունքի կիրառման տեղին լինելու վերաբերյալ, և հիմնվելով ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա՝ գնահատում ենք, թե արդյոք առկա է Էական անորոշություն ղեպքերի կամ իրավիճակների վերաբերյալ, որը կարող է Էական կասկած առաջացնել Կազմակերպության անընդհատ գործելու կարողության նկատմամբ: Եթե մենք եզրահանգում ենք, որ առկա է Էական անորոշություն, ապա պարտավոր ենք աուդիտորական եզրակացությունում ուշադրություն հրավիրել ֆինանսական հաշվետվությունների համապատասխան բացահայտումներին, կամ, երբ այդպիսի բացահայտումները համապատասխան չեն, ձևավորել մեր աուդիտորական եզրակացությունը: Մեր եզրահանգումները հիմնված են մինչև մեր աուդիտորական եզրակացության ամսաթիվը ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա: Սակայն, ապագա ղեպքերը կամ իրավիճակները կարող են ստիպել Կազմակերպությանը դադարեցնել գործունեության անընդհատության հիմունքի կիրառումը:
- Գնահատում ենք ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացումը, կառուցվածքն ու բովանդակությունը, ներառյալ բացահայտումները, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած գործարքների ու ղեպքերի ճշմարիտ ներկայացումը:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձանց, ի թիվս այլ հարցերի, հաղորդակցում ենք աուդիտի պլանավորված շրջանակի և ժամկետների, ինչպես նաև աուդիտի ընթացքում հայտնաբերված նշանակալի հարցերի, ներառյալ՝ ներքին հսկողության համակարգին վերաբերող նշանակալի թերությունների մասին:

Մենք կառավարման օղակներում գտնվող անձանց նաև տրամադրում ենք հայտարարություն, ըստ որի՝ մենք պահպանել ենք անկախության վերաբերյալ վարքագծի պահանջները, ինչպես նաև նրանց տեղեկացնում ենք բոլոր հարաբերությունների կամ այլ հարցերի մասին, որոնք, ըստ ողջամիտ ենթադրության, կարող են անդրադառնալ մեր անկախության վրա, և, որտեղ կիրառելի է, նախագուշակական միջոցառումների մասին:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձանց հաղորդված հարցերից մենք որոշում ենք այն հարցերը, որոնք համարվել են առավել նշանակալի ընթացիկ ժամանակաշրջանի ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի ընթացքում, և, հետևաբար, հանդիսանում են աուդիտի պռանցքային հարցեր:

Արտուրի Բակոբյան
 Գործադիր տնօրեն

Արտուրեն Բակոբյան
 Աուդիտի տնօրեն

Ապրիլի 19, 2018 թ.
 Երևան, Հայաստանի Հանրապետություն

«Դելոյթ Արմենիա» ՓԲԸ

«ՖԻՆԸԱ» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն փակ բաժնետիրական ընկերություն

**Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
(հազար ՀՀ դրամով, եթե այլ բան նշված չէ)**

	Ծան.	2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Ակտիվներ			
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	5	600,641	1,267,703
Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ	6	1,480	-
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	7		
- Հետգնման պայմանագրերի դիմաց գրավադրված		1,304,526	1,268,240
Հաճախորդներին տրված վարկեր	8	24,495,291	26,015,468
Շահութահարկի գծով ընթացիկ ակտիվներ		-	2,781
Հետաձգված հարկային ակտիվներ	21	7,128	29,001
Հիմնական միջոցներ	9	276,967	360,820
Ոչ նյութական ակտիվներ	10	288,589	275,187
Այլ ակտիվներ	11	121,666	58,111
Ընդամենը ակտիվներ		27,096,288	29,277,311
Պարտավորություններ			
Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական պարտավորություններ	6	15,948	58,338
Պարտավորություններ հետգնման պայմանագրի գծով	12	1,233,392	1,196,795
Փոխառու միջոցներ	13	14,296,628	21,028,839
Պարտքային արժեթղթերի թողարկում	14	3,521,148	-
Շահութահարկի գծով ընթացիկ պարտավորություններ		268,797	-
Այլ պարտավորություններ	15	443,097	439,058
Ընդամենը պարտավորություններ		19,779,010	22,723,030
Սեփական կապիտալ	16		
Բաժնետիրական կապիտալ		4,905,960	4,905,960
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների վերագնահատման պահուստ		68,688	42,624
Չբաշխված շահույթ		2,342,630	1,605,697
Ընդամենը սեփական կապիտալ		7,317,278	6,554,281
Ընդամենը պարտավորություններ և սեփական կապիտալ		27,096,288	29,277,311

**Ֆինանսական հաշվետվությունները 2018թ. ապրիլի 19-ին ստորագրվել են Տնօրենների
խորհրդի անունից՝**

Հրաչյա Թոխմախյան
Գործադիր տնօրեն

Ապրիլի 19, 2018 թ.
Երևան

Արտակ Միքայելյան
Գլխավոր հաշվապահ

Ապրիլի 19, 2018 թ.
Երևան

10-60 էջերում ներկայացված ծանոթագրությունները ֆինանսական հաշվետվությունների անբաժանելի մասն են կազմում:

«ՖԻՆԶԱ» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն փակ բաժնետիրական ընկերություն

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին
հաշվետվություն 2017թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար
(հազար ՀՀ դրամով, եթե այլ բան նշված չէ)

	Ծան.	2017թ.	2016թ.
Տոկոսային եկամուտ	17	7,605,546	8,451,074
Տոկոսային ծախս	17	(1,698,049)	(2,762,455)
Չուտ տոկոսային եկամուտ մինչև տոկոսակիր ակտիվների արժեզրկումից կորուստների գծով ծախսը		5,907,497	5,688,619
Տոկոսակիր ակտիվների արժեզրկումից կորուստների գծով ծախս	8	(650,001)	(1,299,757)
Չուտ տոկոսային եկամուտ		5,257,496	4,388,862
Վարձավճարային և կոմիսիոն ծախսեր		(40,518)	(57,814)
Չուտ օգուտ/(վնաս) շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներից և պարտավորություններից		7,317	(10,461)
Չուտ օգուտ արտարժույթային գործառնություններից	18	102,470	112,565
Այլ եկամուտ		409,411	448,875
Չուտ ոչ տոկոսային եկամուտ		478,680	493,165
Գործառնական եկամուտ		5,736,176	4,882,027
Անձնակազմի գծով ծախսեր	19	(2,080,600)	(2,121,501)
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	9, 10	(187,783)	(192,522)
Այլ գործառնական ծախսեր	20	(1,840,146)	(1,819,389)
Գործառնական ծախսեր		(4,108,529)	(4,133,412)
Շահույթ՝ նախքան շահութահարկով հարկումը		1,627,647	748,615
Շահութահարկի գծով ծախս	21	(328,228)	(156,526)
Տարվա զուտ շահույթ		1,299,419	592,089
Այլ համապարփակ եկամուտ			
Չետազայում շահույթում կամ վնասում վերադասակարգման ենթակա հոդվածներ			
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի զուտ շարժը՝ շահութահարկով հարկումից հետո, 6,516 հազար ՀՀ դրամ (2016թ.՝ 15,751 հազար ՀՀ դրամ)		26,064	63,007
Չաշվետու տարվա այլ համապարփակ վնաս, շահութահարկով հարկումից հետո		26,064	63,007
Ընդամենը տարվա համապարփակ եկամուտ		1,325,483	655,096

10-60 էջերում ներկայացված ծանոթագրությունները ֆինանսական հաշվետվությունների անբաժանելի մասն են կազմում:

«ՖԻՆԶԱ» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն փակ բաժնետիրական ընկերություն

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն
2017թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար
(հազար ՀՀ դրամով, եթե այլ բան նշված չէ)

	Ծան.	Բաժնետիրական կապիտալ	Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների վերագնահատման պահուստ	Չբաշխված շահույթ	Ընդամենը սեփական կապիտալ
Մնացորդը 2016թ. հունվարի 1-ի դրությամբ		4,905,960	(20,383)	1,013,608	5,899,185
Տարվա շահույթ		-	-	592,089	592,089
Տարվա այլ համապարփակ օգուտ, շահութահարկից հետո		-	63,007	-	63,007
Ընդամենը տարվա համապարփակ եկամուտ		-	63,007	592,089	655,096
Մնացորդը 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ		4,905,960	42,624	1,605,697	6,554,281
Տարվա շահույթ		-	-	1,299,419	1,299,419
Տարվա այլ համապարփակ եկամուտ, շահութահարկից հետո		-	26,064	-	26,064
Ընդամենը տարվա համապարփակ եկամուտ, շահութահարկից հետո		-	26,064	1,299,419	1,325,483
Շահաբաժիններ	16	-	-	(562,486)	(562,486)
Մնացորդը 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ		4,905,960	68,688	2,342,630	7,317,278

«ՖԻՆԶ» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն փակ բաժնետիրական ընկերություն

**Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն
2017թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար
(հազար ՀՀ դրամով, եթե այլ բան նշված չէ)**

	Ծան.	2017թ.	2016թ.
Գործառնական գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր			
Շահույթ՝ մինչև շահութահարկը		1,627,647	748,615
Ճշգրտումներ՝			
Տոկոսակիր ակտիվների արժեզրկումից կորուստ		650,001	1,299,757
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների օտարումից վնաս		1,599	3,690
Չուտ փոփոխություններ հաշվեգրված տոկոսագումարներում		(347,230)	(728,560)
Մաշվածություն և ամորտիզացիա		187,783	192,522
Արտարժույթային գործառնականություններից զուտ վնաս/(օգուտ)		4,133	(1,699)
Գործառնական գործունեությունից դրամական միջոցների ներհոսք նախքան գործառնական ակտիվներում և պարտավորություններում փոփոխությունները		2,123,933	1,514,325
Գործառնական ակտիվներում և պարտավորություններում փոփոխություններ			
Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների աճ		(43,870)	(29,509)
Հաճախորդներին տրված վարկերի նվազում		1,205,491	1,548,418
Այլ ակտիվների (աճ)/նվազում		(23,203)	277,657
Հետզնման պայմանագրերով պարտավորությունների աճ/(նվազում)		36,627	(12,650)
Այլ պարտավորությունների աճ/(նվազում)		3,088	(15,600)
Դրամական միջոցների ներհոսք գործառնական գործունեությունից՝ մինչև շահութահարկի պարտավորությունների գծով վճարումները		3,302,066	3,282,641
Վճարված շահութահարկ		(41,293)	(19,768)
Գործառնական գործունեությունից ստացված զուտ դրամական միջոցներ		3,260,773	3,262,873
Ներդրումային գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր			
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների ձեռքբերում		-	(238,672)
Հիմնական միջոցների ձեռքբերում		(97,895)	(63,987)
Ոչ նյութական ակտիվների ձեռքբերում		(61,385)	(86,440)
Ներդրումային գործունեությունում օգտագործված դրամական միջոցների զուտ հոսքեր		(159,280)	(389,099)
Ֆինանսական գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր			
Փոխառու միջոցներից մուտքեր		34,091,942	33,489,281
Փոխառու միջոցների մարումներ		(40,744,777)	(35,081,298)
Մուտքեր պարտատոմսերի թողարկումից		3,447,800	-
Վճարված շահաբաժիններ		(562,486)	-
Ստորադաս փոխառությունի մարումներ		-	(1,192,075)
Ֆինանսական գործունեությունում օգտագործված դրամական միջոցների զուտ հոսքեր		(3,767,521)	(2,784,092)
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ (նվազում)/աճ		(666,028)	89,682
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ տարեսկզբի դրությամբ	5	1,267,703	1,190,298
Փոխարժեքի տատանումների ազդեցությունն արտարժույթով պահվող դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա		(1,034)	(12,277)
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ տարեվերջի դրությամբ	5	600,641	1,267,703
Հավելյալ տեղեկություններ՝			
Ստացված տոկոսագումարներ		7,713,661	8,204,670
Վճարված տոկոսագումարներ		(1,588,602)	(2,674,945)

10-60 էջերում ներկայացված ծանոթագրությունները ֆինանսական հաշվետվությունների անբաժանելի մասն են կազմում:

«ՖԻՆԶԱ» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն փակ բաժնետիրական ընկերություն

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2017 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

1. Կազմակերպությունը

«ՖԻՆԶԱ» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպությունը (այսուհետ՝ Կազմակերպություն) հանդիսանում է փակ բաժնետիրական ընկերություն, որի 100% բաժնետոմսերը պատկանում են FINCA Microfinance Coöperatief U.A-ին: Կազմակերպության գործունեությունը կարգավորվում է ՀՀ կենտրոնական բանկի (այսուհետ՝ ՀՀ ԿԲ) կողմից և այն գործունեություն է իրականացնում 2006թ. մարտի 28-ին տրված N13 արտոնագրի համաձայն:

Կազմակերպությունը զբաղվում է միկրոֆինանսավորմամբ և տրամադրում է անհատական բիզնես վարկեր, ինչպես նաև սպառողական և գյուղատնտեսական միկրո վարկեր: Վարկերը տրամադրվում են ինչպես տեղական արժույթով, այնպես էլ արտարժույթով:

Կազմակերպության գրանցման հասցեն է՝ Հայաստանի Հանրապետություն, ք. Երևան, Ագաթանգեղոսի փող., 2ա:

2017թ.ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կազմակերպությունը ՀՀ-ում ունի 38 մասնաճյուղ (2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 37 մասնաճյուղ):

«ՖԻՆԶԱ» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպության հիմնադիրը FINCA International Inc.՝ հարկերից ազատված, շահույթ չհետապնդող կազմակերպությունն է, որը հիմնադրվել և գործում է Լյու Յորքի նահանգային օրենքների համաձայն: FINCA International Inc.-ը 2011թ.-ին FINCA Microfinance Coöperatief U.A-ին (սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերակցություն (կոոպերատիվ), որի պաշտոնական գրասենյակը գտնվում է Նիդեռլանդների Ամստերդամ քաղաքում), փոխանցել է Կազմակերպության 100% բաժնետոմսերը (թվով 136,472 բաժնետոմս)՝ որպես Ընկերակցության անդամակցության վճար:

2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերակցության անդամներն են՝

1. FINCA Microfinance Holding Organization LLC սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերությունը՝ գրանցված ԱՄՆ-ի Դելավեր նահանգում, գրանցման հասցեն՝ ԱՄՆ, Դելավեր 19808, Վիլմինգտոն, բն. 400, Սենթըրվիլ խճուղի 2711: FINCA Microfinance Holding Organization LLC-ն ունի 99 քվե՝ որպես Ընկերակցության A դասի անդամ և 1 քվե որպես Ընկերակցության Բ դասի անդամ:
2. FINCA International LLC՝ սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերությունը՝ գրանցված ԱՄՆ-ի Մերիլենդ նահանգում, գրանցման հասցեն՝ ԱՄՆ, Մերիլենդ 21202, Բալթիմոր, 11 Իսթ Չեյս փողոց: FINCA International LLC-ն ունի 1 քվե՝ որպես Ընկերակցության Բ դասի անդամ:

2017 և 2016թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ FINCA Microfinance Holding Company LLC-ի բաժնետերերն են հանդիսացել՝

	2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Առաջին մակարդակի բաժնետերեր/թողարկված բաժնային կապիտալին տիրապետողներ		
FINCA International LLC	62.93%	62.93%
International Finance Corporation (Միջազգային ֆինանսական կորպորացիա)	14.27%	14.27%
KfW	8.87%	8.87%
Nederlandse Financierings Maatschappij voor Ontwikkelingslanden N.V.	7.25%	7.25%
Credit Suisse Microfinance Fund Management Organization	2.96%	2.96%
ASN-NOVIB FONDS	1.67%	1.67%
Triodos Custody B.V.	1.03%	1.03%
Triodos SICAV II	1.02%	1.02%
Ընդամենը	100.00%	100.00%

Finca International Inc.-ը շահույթ չհետապնդող կազմակերպություն է՝ գրանցված Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների օրենսդրության համաձայն և, որպես այդպիսին, նրա անդամները սեփականություն չունեն կազմակերպությունում, ինչպես նաև չունեն տնտեսական իրավունքներ: 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ FINCA International Inc.-ի անդամները հետևյալներն են՝ Ռուպերտ Սթոֆիլդ, Ջոն Հեթչ, Ռոբերտ Հեթչ և Ռիչարդ Ուիլյամսոն: FINCA

«ՖԻՆԶԱ» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն փակ բաժնետիրական ընկերություն

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2017 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

International Inc.-ը թողարկում է հրապարակայնորեն հասանելի ֆինանսական հաշվետվություններ:

«ՖԻՆԶԱ»-ի նպատակն է «Օգնել անապահովներին օգնելու իրենք իրենց»: «ՖԻՆԶԱ»-ն հավատում է, որ համաշխարհային սովը և աղքատությունը չեն կարող հաղթահարվել պարզապես սնունդ բաժանելով և դրամաշնորհներով, բայց կարող են մեկընդմիջտ կրճատվել անապահով մարդկանց ինքնաաջակցման և ինքնաապահովման միջոցով: Ամբողջ աշխարհում «ՖԻՆԶԱ»-ն ցածր եկամուտներ ունեցող անձանց տրամադրում է հաջողության հասնելու գործիքներ՝ նրանց առաջարկելով պատասխանատու ֆինանսական ծառայություններ, ինչպիսիք են փոքր վարկերը կամ խնայողական հաշիվները, հեռավոր համայնքների բնակիչների հետ տեխնոլոգիաների՝ բջջային հեռախոսների և պլանշետների միջոցով կապի հաստատում, ինչպես նաև մատչելի դարձնելով կյանքի որակը բարելավող ապրանքները: «ՖԻՆԶԱ»-ն իր գործունեությունը համայնքներում ծավալում է դուստր ընկերությունների միջոցով:

Դուստր ընկերությունները, սովորաբար, առանձին իրավաբանական անձինք են, որոնք «ՖԻՆԶԱ»-ի հետ կնքել են համապատասխան համաձայնագրեր: Փոքր վարկերը հնարավորություն են տալիս ներդրումներ կատարել անհատական կամ համայնքային շահութաբեր միկրո ձեռնարկություններում: Սասնակիցները բարելավում են իրենց վստահությունը սեփական հնարավորությունների նկատմամբ, արժանապատվության զգացումը և ստեղծում խնայողությունների ֆոնդ, որը պատկանում է համայնքին՝ որպես շարունակական ներդրումների մշտական աղբյուր:

2. Դաշվապահական հաշվառման քաղաքականության էական հիմնադրույթներ

Դամապատասխանության մասին հայտարարություն. սույն ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ) համաձայն:

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են այն ենթադրության հիման վրա, որ Կազմակերպությունը գործում է անընդհատության հիմունքով և կշարունակի գործունեությունը մոտ ապագայում:

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացված են հազար ՀՀ դրամով (այսուհետ՝ հազար դրամ), եթե այլ բան նշված չէ:

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստված են պատմական արժեքի հիմունքով, բացառությամբ որոշ ֆինանսական գործիքների, որոնք չափվում են իրական արժեքով յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, ինչպես ներկայացված է ստորև հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունում:

Պատմական արժեքը սովորաբար հիմնված է ակտիվների դիմաց տրված հատուցման իրական արժեքի վրա:

Իրական արժեքն այն գումարն է, որը շուկայի մասնակիցների միջև սովորական գործարքի արդյունքում կստացվեր ակտիվը վաճառելիս, կամ կվճարվեր պարտավորությունը փոխանցելիս՝ անկախ նրանից, թե արդյոք գինը ուղղակիորեն դիտարկելի է կամ գնահատվել է՝ օգտագործելով այլ գնահատման մեթոդներ: Ակտիվի կամ պարտավորության իրական արժեքը գնահատելիս Կազմակերպությունը հաշվի է առնում ակտիվի կամ պարտավորության բնութագրերը, եթե շուկայի մասնակիցները այդ բնութագրերը հաշվի կառնեն չափման ամսաթվի դրությամբ ակտիվի կամ պարտավորության գինը որոշելիս: Այս ֆինանսական հաշվետվություններում չափման և/կամ այլ բացահայտումների նպատակով իրական արժեքը որոշվում է նման սկզբունքներով, բացառությամբ վարձակալության գործարքներից, որոնք նկարագրված են ՀՀՄՍ 17-ում, և չափումներից, որոնք թեև համանման են իրական արժեքին, սակայն իրական արժեքով չեն, մասնավորապես օգտագործման արժեքը՝ ըստ ՀՀՄՍ 36-ի:

Ի լրումն՝ ֆինանսական հաշվետվությունների նպատակով իրական արժեքի չափումները դասակարգվում են մակարդակ 1, 2 և 3-ի՝ ելնելով իրական արժեքի չափումներում օգտագործված սկզբնական տվյալների դիտարկելիության աստիճանից, ինչպես նաև այդ սկզբնական տվյալների՝ իրական արժեքով չափման ամբողջական պատկերի վրա ազդեցության էականության աստիճանից: Այդ մակարդակները կարելի է նկարագրել հետևյալ կերպ՝

«ՖԻՆԶԱ» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն փակ բաժնետիրական ընկերություն

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2017 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

- Մակարդակ 1-ի դեպքում ելակետային տվյալներ են հանդիսանում ակտիվ շուկայում համանման ակտիվների կամ պարտավորությունների նշված գները (չճշգրտված), որոնք Կազմակերպությանը հասանելի են չափման ամսաթվի դրությամբ:
- Մակարդակ 2-ի ելակետային տվյալները իրենցից ներկայացնում են մակարդակ 1-ում նշված գներից տարբերվող ելակետային տվյալները, որոնք ուղղակիորեն կամ անուղղակիորեն դիտարկելի են ակտիվների կամ պարտավորությունների գծով:
- Մակարդակ 3-ի ելակետային տվյալները իրենցից ներկայացնում են ակտիվների կամ պարտավորությունների գծով ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալները:

Կազմակերպությունն ընդհանուր առմամբ ներկայացնում է իր ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունն ըստ իրացվելիության: Ստացվելիք և վճարվելիք գումարներին վերաբերող վերլուծությունները ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության օրվանից հետո 12 ամիսների ընթացքում (ընթացիկ) և ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության օրվանից ավելի քան 12 ամիսների ընթացքում (ոչ ընթացիկ) ներկայացված են ծանոթագրություն 2և-ում:

Գործառնական արժույթ. ֆինանսական հաշվետվություններում ներառված միավորները չափվում են այն տնտեսական միջավայրում գործող արժույթով, որում Կազմակերպությունն իրականացնում է իր գործունեությունը («Գործառնական արժույթ»): Կազմակերպության գործառնական արժույթը ՀՀ դրամն է (այսուհետ՝ դրամ): Դրամը նաև սույն ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացման արժույթն է:

Հաշվանցում. ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները հաշվանցվում են՝ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում՝ արտացոլվելով զուտ գումարով, եթե գոյություն ունի ճանաչված գումարները հաշվանցելու իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք և հաշվարկը զուտ հիմունքով իրականացնելու կամ միաժամանակ ակտիվն իրացնելու և պարտավորությունը մարելու մտադրություն: Եկամուտները և ծախսերը չեն հաշվանցվում համապարփակ եկամուտների մասին հաշվետվությունում, եթե դա չի պահանջվում կամ թույլատրվում որևէ հաշվապահական հաշվառման ստանդարտով կամ մեկնաբանությամբ և հստակ բացահայտված չէ Կազմակերպության հաշվապահական քաղաքականության մեջ:

Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության հիմնական դրույթները ներկայացված են ստորև:

Հասույթի ճանաչում

Տոկոսային եկամուտների և ծախսերի ճանաչումը. ֆինանսական ակտիվներից տոկոսային եկամուտները ճանաչվում են, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կհոսեն Կազմակերպություն և եկամտի գումարը կարող է արժանահավատորեն չափվել: Տոկոսային եկամուտները և ծախսերը ճանաչվում են հաշվեգրման սկզբունքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույթի մեթոդը: Արդյունավետ տոկոսադրույթի մեթոդը ֆինանսական ակտիվի կամ պարտավորության (կամ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների խմբի) ամորտիզացված արժեքի հաշվարկման և համապատասխան ժամանակահատվածի կտրվածքով տոկոսային ծախսի և տոկոսային եկամտի բաշխման մեթոդն է:

Արդյունավետ տոկոսադրույթն այն դրույթն է, որը ֆինանսական գործիքի գործողության ակնկալվող ժամկետի կամ, համապատասխան դեպքերում, ավելի կարճ ժամանակահատվածի համար գնահատված դրամական միջոցների ապագա վճարումները կամ ստացվելիք գումարները գեղջում է ճշգրիտ միջև ֆինանսական ակտիվի կամ պարտավորության զուտ հաշվեկշռային արժեքը:

Այն դեպքերում, երբ տեղի է ունենում ֆինանսական ակտիվի կամ նմանատիպ ակտիվների խմբի արժեքի նվազում արժեզրկումից կորստի հետևանքով, տոկոսային եկամուտն այդուհետև ճանաչվում է՝ կիրառելով այն տոկոսադրույթը, որը կիրառվել էր արժեզրկումից կորուստը չափելու նպատակով ապագա դրամական հոսքերը գեղջելիս:

Իրական արժեքով չափվող ակտիվների գծով ստացված տոկոսները դասակարգվում են որպես տոկոսային եկամուտ:

Ծառայության վճարների և միջնորդավճարների ճանաչումը. վարկի տրամադրման վճարները հետաձգվում են հարակից ուղղակի ծախսումների հետ միասին և ճանաչվում են որպես վարկի արդյունավետ տոկոսադրույթի ճշգրտում: Երբ հավանական է, որ վարկ տրամադրելու պարտավորությունը կհանգեցնի որոշակի պայմաններով վարկային համաձայնության, վարկային պարտավորության ստանձնման վճարները հետաձգվում են

«ՖԻՆԶԱ» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն փակ բաժնետիրական ընկերություն

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2017 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

հարակից ուղղակի ծախսումների հետ միասին և հետագայում ճանաչվում որպես տրամադրված վարկի արդյունավետ տոկոսադրույքի ճշգրտում: Երբ քիչ հավանական է, որ վարկ տրամադրելու պարտավորությունը կհանգեցնի որոշակի վարկային համաձայնագրի, վարկ տրամադրելու պարտավորության ստանձնման վճարները ճանաչվում են ֆինանսական արդյունքում վարկի տրամադրման պարտավորության մնացորդային ժամանակահատվածի ընթացքում: Այն դեպքում, երբ վարկ տրամադրելու պարտավորությունն ավարտվում է առանց վարկի տրամադրման, ապա վարկ տրամադրելու պարտավորության վճարները ճանաչվում են ֆինանսական արդյունքում՝ պարտավորության ավարտի պահին: Վարկի սպասարկման վճարները ճանաչվում են եկամտում, երբ մատուցվում են համապատասխան ծառայությունները: Բոլոր այլ միջնորդավճարները ճանաչվում են այն ժամանակ, երբ ծառայությունները մատուցվում են:

Ֆինանսական գործիքներ. Կազմակերպությունը ճանաչում է ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, երբ այն դառնում է ֆինանսական գործիքի պայմանագրային կողմ: Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների կանոնավոր կերպով գնումները և վաճառքը հաշվառվում են վերջնահաշվարկի ամսաթվի դրությամբ: Ֆինանսական գործիքների կանոնավոր գնումները կամ վաճառքն իրենցից ներկայացնում են ֆինանսական ակտիվների այն գնումները կամ վաճառքը, որոնք պահանջում են ակտիվների մատակարարումը շուկայում ընդունված պայմաններով սահմանված կարգով:

Ֆինանսական ակտիվի կամ պարտավորության սկզբնական չափումը տեղի է ունենում իրական արժեքով: Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքների խմբում չդասակարգված ֆինանսական ակտիվների կամ պարտավորությունների դեպքում իրական արժեքին գումարվում են գործարքի հետ կապված ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են ֆինանսական ակտիվի կամ պարտավորության ձեռքբերմանը կամ թողարկմանը: Գործարքի գծով ծախսերը, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների կամ պարտավորությունների ձեռքբերմանը, անմիջապես ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում:

Ֆինանսական ակտիվներ. ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են հետևյալ կատեգորիաների՝ ա) շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ, բ) մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ, գ) տրամադրված վարկեր և դեբիտորական պարտքեր, դ) վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ: Դասակարգումը կախված է ֆինանսական ակտիվների ձեռքբերման բնույթից և նպատակից և որոշվում է սկզբնական ճանաչման պահին:

ա) Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ. ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող այն դեպքում, երբ ֆինանսական ակտիվը պահվում է վաճառքի համար կամ նախատեսված է որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ակտիվ:

Ֆինանսական ակտիվը դասակարգվում է որպես վաճառքի համար պահվող, եթե՝

- այն ձեռք է բերվել հիմնականում տեսանելի ապագայում վաճառքի նպատակով, կամ
- սկզբնական ճանաչման պահին այն կազմում է Կազմակերպության կողմից համատեղ կառավարվող որոշակի ֆինանսական գործիքների պորտֆելի մաս և ունի կարճաժամկետ կտրվածքով շահույթի ստացման իրատեսական հնարավորություն, կամ
- այն հանդիսանում է ածանցյալ գործիք, որը նախատեսված չէ կամ չի օգտագործվում որպես հեջավորման գործիք:

Ֆինանսական ակտիվը, բացի վաճառքի համար պահվող ֆինանսական ակտիվներից, կարող է ճանաչման պահին դասակարգվել որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող, եթե՝

- նման դասակարգումը բացառում, կամ զգալիորեն կրճատում է չափման կամ ճանաչման անհամապատասխանությունը, որն այնպես կառաջանար, կամ՝
- ֆինանսական ակտիվը կազմում է ֆինանսական ակտիվների կամ պարտավորությունների կամ այդ երկուսի խմբի մի մաս, որը կառավարվում է, և դրա կատարողականը գնահատվում է իրական արժեքի հիմունքով, Կազմակերպության փաստաթղթավորված ռիսկերի կառավարման կամ ներդրումային ռազմավարության համաձայն, և խմբավորման վերաբերյալ տեղեկատվությունը տրամադրվում է ներքին կարգով՝ այդ հիմունքներով, կամ

«ՖԻՆԶ» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն փակ բաժնետիրական ընկերություն

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2017 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

- այն կազմում է պայմանագրի մի մաս, որը պարունակում է ներկառուցված ածանցյալ գործիքներից մեկը կամ մի քանիսը և ՀՀՄՍ 39. *Ֆինանսական գործիքներ: Ճանաչումը և չափումը* թույլ է տալիս ողջ պայմանագիրը (ակտիվները կամ պարտավորությունները) դասակարգել որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող:

Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվները ներկայացվում են իրական արժեքով՝ ներառյալ ողջ օգուտը կամ վնասները, որոնք առաջանում են եկամուտներում կամ ծախսերում ճանաչվող վերաչափման արդյունքում: Շահույթում կամ վնասում ճանաչվող գույք օգուտը կամ վնասները ներառում են ֆինանսական ակտիվի գծով վաստակած բոլոր շահաբաժինները և տոկոսները և ներառվում են համապատասխանաբար «այլ օգուտներ և վնասներ» և «տոկոսային եկամուտ» տողում, շահույթի, վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

բ) Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ. մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումները ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ են, որոնց գծով Կազմակերպությունն ունի մինչև մարման ժամկետը պահելու հաստատուն մտադրություն և կարողություն: Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումները չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույթի մեթոդը՝ հանած արժեզրկումը:

Եթե Կազմակերպությունը որոշեր վաճառել կամ վերադասակարգել մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումների զգալի մասը նախքան դրանց մարման ժամկետը (բացառությամբ հատուկ հանգամանքների առկայության), ողջ դասը կորակարկվեր և պետք է դասակարգվեր որպես վաճառքի համար մատչելի: Ավելին, Կազմակերպությանը կարգելվեր ընթացիկ տարում և դրան հաջորդող երկու տարիների ընթացքում դասակարգել որևէ ֆինանսական ակտիվ որպես մինչև մարման ժամկետը պահվող ակտիվ:

գ) Վարկեր և դեբիտորական պարտքեր. առևտրային դեբիտորական պարտքերը, վարկերը և այլ դեբիտորական պարտքերը, որոնք ունեն ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներ, որոնք գնանշված չեն ակտիվ շուկայում (ներառյալ բանկերից ստացվելիք միջոցներ, հաճախորդների տրված վարկեր և այլ ֆինանսական ակտիվներ) դասակարգվում են որպես «վարկեր և դեբիտորական պարտքեր»: Վարկերը և դեբիտորական պարտքերը չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույթի մեթոդը՝ հանած արժեզրկումը: Տոկոսային եկամուտը ճանաչվում է՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույթի մեթոդը, բացառությամբ կարճաժամկետ դեբիտորական պարտքերի, որոնց դեպքում տոկոսի ճանաչումը էական ազդեցություն չէր ունենա:

դ) Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ. վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվները ոչ ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ են, որոնք նախատեսվում են որպես վաճառքի համար մատչելի, կամ չեն դասակարգվում որպես (ա) իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ, (բ) մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ կամ (գ) վարկեր և դեբիտորական պարտքեր:

Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում. ֆինանսական ակտիվները, բացի շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներից, յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի վերջին գնահատվում են արժեզրկման հայտանիշների հայտնաբերման նպատակով: Ֆինանսական ակտիվները համարվում են արժեզրկված, եթե առկա է օբյեկտիվ վկայություն այն մասին, որ ֆինանսական ակտիվի սկզբնական ճանաչումից հետո տեղի ունեցած մեկ կամ մի քանի դեպքեր կարող են ազդեցություն ունենալ ներդրման գծով գնահատված ապագա դրամական հոսքերի վրա:

Որպես վաճառքի համար մատչելի դասակարգված՝ ցուցակված կամ չցուցակված կապիտալի ներդրումներում արժեթղթի իրական արժեքի զգալի կամ տևական անկումը իր ինքնարժեքից համարվում է արժեզրկման օբյեկտիվ վկայություն: Բոլոր այլ ֆինանսական ակտիվների գծով արժեզրկման օբյեկտիվ վկայություն կարող են համարվել հետևյալ հայտանիշները՝

- թողարկողի կամ գործընկերոջ զգալի ֆինանսական դժվարությունները, կամ
- պայմանագրի խախտումը, մասնավորապես տոկոսների կամ մայր գումարի վճարման ուշացումը կամ չկատարումը, կամ
- տոկոսների կամ մայր գումարի վճարման ուշացումը կամ չկատարումը
- փոխառուի կողմից սնանկության կամ ֆինանսական վերակազմավորման գործընթացի նախաձեռնումը, կամ

«ՖԻՆԶԱ» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն փակ բաժնետիրական ընկերություն

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2017 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

- Ֆինանսական դժվարությունների արդյունքում տվյալ ֆինանսական ակտիվի գծով ակտիվ շուկայի անհետացումը:

Ֆինանսական ակտիվների որոշ կատեգորիաների համար, ինչպիսիք են վարկերը և դեբիտորական պարտքերը, ակտիվները, որոնք ըստ գնահատականների առանձին արժեզրկված չեն, ի լրումն գնահատվում են նաև խմբային արժեզրկման տեսանկյունից: Վարկային պորտֆելի արժեզրկման օբյեկտիվ վկայություն կարող է համարվել Կազմակերպության նախկին փորձը վճարումների հավաքագրման գծով, հետաձգված վճարումների թվի աճը պորտֆելում ինչպես նաև ազգային կամ տեղական մակարդակում դիտարկելի փոփոխությունները, որոնք կարող են հանգեցնել պարտքի անհավաքագրելիության:

Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման գծով ծախսի գումարը իրենից ներկայացնում է ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի և գնահատված ապագա դրամական հոսքերի ներկա արժեքի տարբերությունը՝ զեղչված ֆինանսական ակտիվի համար սկզբնապես սահմանված տոկոսադրույքով:

Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման գծով ծախսի գումարը իրենից ներկայացնում է ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի և գնահատված ապագա դրամական հոսքերի ներկա արժեքի տարբերությունը՝ զեղչված շուկայում համանման ֆինանսական ակտիվի եկամտաբերության դրույքաչափով: Նման արժեզրկումից կորուստը ենթակա չէ հակադարձման հաջորդ ժամանակաշրջաններում:

Ֆինանսական ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է արժեզրկումից կորստի չափով անմիջականորեն բոլոր ակտիվների գծով, բացառությամբ վարկերի և դեբիտորական պարտքերի, որոնց դեպքում հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է պահուստային հաշվի միջոցով: Երբ ակտիվը կամ դեբիտորական պարտքը համարվում է անհուսալի, այն դուրս է գրվում պահուստային հաշվի միջոցով: Հետագայում դուրս գրված գումարների վերականգնումը կատարվում է դրանք պահուստային հաշվին կրեդիտագրելու միջոցով: Պահուստային հաշվի հաշվեկշռային արժեքի փոփոխությունները ճանաչվում են եկամուտներում կամ ծախսերում:

Երբ վաճառքի համար պահվող ֆինանսական ակտիվը համարվում է արժեզրկված, այլ համապարփակ եկամուտում ճանաչված կուտակված օգուտները կամ վնասները վերադասակարգվում են որպես տվյալ ժամանակաշրջանի շահույթ կամ վնաս:

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների համար, այն դեպքում, եթե հաջորդող ժամանակաշրջանում արժեզրկումից կորուստի գումարը նվազում է, և նվազեցումը կարող է օբյեկտիվորեն վերագրվել արժեզրկման ճանաչումից հետո տեղի ունեցող դեպքերի, նախկինում ճանաչված արժեզրկումից կորուստը հակադարձվում է շահույթի կամ վնասի միջոցով այնքանով, որքանով արժեզրկման ամսաթվի դրությամբ ներդրման հաշվեկշռային արժեքը չի գերազանցում ամորտիզացված արժեքն այն դեպքում, եթե այդ արժեզրկումը ճանաչված չլիներ:

Վերանայված վարկեր. վարկի պայմանագրային պայմանները կարող են փոփոխվել մի շարք պատճառներով, ներառյալ՝ շուկայի փոփոխվող պայմանները, հաճախորդների պահպանումը և այլ գործոններ, որոնք չեն առնչվում հաճախորդի ներկա կամ հնարավոր վարկային դրույթյան վատթարացման հետ: Երբ վարկի՝ պայմանագրով նախատեսված վճարման պայմանները փոփոխվում են այն պատճառով, որ ղեկավարությունը Եական մտավախություններ ունի վարկառուի կողմից վարկային պարտավորությունների կատարման ունակության վերաբերյալ, ապա այս վարկերը դասակարգվում են որպես վերանայված վարկեր: Մանրաձախ վարկավորման դեպքում, երբ դիտարկվում է, թե արդյոք առկա են Եական մտավախություններ վարկառուի կողմից իր պայմանագրով նախատեսված վճարումների կատարման ունակության վերաբերյալ, ղեկավարությունը գնահատում է հաճախորդի կողմից վճարման ուշացումների կարգավիճակը, հաշվի շարժը, մարումների պատմությունը, ընթացիկ ֆինանսական վիճակը և վճարունակության շարունակականությունը: Եթե հաճախորդը չի կատարում պայմանագրով նախատեսված վճարումները կամ ակնհայտ է, որ դրա իրականացումն անհնար է առանց վերանայման, կառաջանա Եական մտավախություն նրանց կողմից պայմանագրային պարտավորությունների կատարման վերաբերյալ, և վարկը կբացահայտվի որպես արժեզրկված, եթե տրամադրված զիջումը Եական չէ և առկա չէ արժեզրկման որևէ այլ հայտանիշ:

Երբ վարկի պայմանագրային պայմանների փոփոխությունն իրենից ներկայացնում է զիջում տևտեսական կամ իրավական պատճառներով, որոնք առնչվում են վարկառուի ֆինանսական դժվարություններին և իրենից ներկայացնում է զիջում, որը ղեկավարությունը այլապես չէր դիտարկի, ապա վերանայված վարկը համարվում է արժեզրկված:

«ՖԻՆԶԱ» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն փակ բաժնետիրական ընկերություն

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2017 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

Վերանայված վարկը ներկայացվում է որպես արժեզրկված և արժեզրկումից կորուստները չափվում են այն ժամանակ, երբ`

- տեղի են ունեցել պայմանագրով նախատեսված դրամական միջոցների հոսքերի փոփոխություններ այնպիսի զիջման արդյունքում, որը վարկատուն այլապես չէր դիտարկի,
- հավանական է, որ առանց զիջման, վարկառուն չէր կարողանա լիարժեքորեն կատարել իր պայմանագրային պարտավորությունները:

Վերանայված վարկը կշարունակի բացահայտվել որպես արժեզրկված, քանի դեռ առկա չէ բավարար վկայություն առ այն, որ տեղի է ունեցել ապագա դրամական հոսքերի չվճարման ռիսկի էական նվազում, և առկա չեն արժեզրկման այլ հայտանիշներ: Այն վարկերի գծով, որոնք գնահատվում են արժեզրկման տեսանկյունից խմբային հիմունքներով, այդ վկայությունը որպես կանոն իրենից ներկայացնում է վճարման պատմության համեմատումը սկզբնական կամ վերանայված պայմանների հետ, ըստ անհրաժեշտության: Այն վարկերի գծով, որոնք գնահատվում են արժեզրկման տեսանկյունից առանձին հիմունքներով, բոլոր առկա վկայությունները գնահատվում են յուրաքանչյուր դեպքի համար առանձին:

Վերանայված վարկերը դասակարգվում են որպես չարժեզրկված, եթե վերանայումը արդյունք է վարկառուի կողմից պայմանագրային պայմանների կատարման վերաբերյալ էական մտավախությունների, սակայն վերանայման պայմանները հիմնված են ներկա շուկայական դրույթաչափերի վրա և նման վերանայման արդյունքում պայմանագրով նախատեսված դրամական հոսքերի հավաքագրումն ակնկալվում է ամբողջությամբ: Չարժեզրկված վերանայված վարկերը նաև ներառում են նախկինում արժեզրկված վերանայված վարկերը, որոնց գծով ժամանակի ընթացքում դիտվել է բավարար կատարողական, կամ որոնք գնահատվել են` հիմք ընդունելով բոլոր առկա վկայություններն այն մասին, որ առկա չեն արժեզրկման մնացած այլ հայտանիշներ: Վերանայված վարկերը տարանջատված են վարկային պորտֆելի այլ մասերից` կոլեկտիվ արժեզրկման գնահատման տեսանկյունից` այդ սեգմենտներում վնասի ավելի բարձր ցուցանիշը արտացոլելու նպատակով:

Որոշելիս, թե արդյոք վերակառուցված վարկը պետք է ապաճանաչվի և նոր վարկը ճանաչվի, դեկավարությունը դիտարկում է, թե որքանով են պայմանագրի սկզբնական պայմանների փոփոխությունները հանգեցնում վարկի այնպիսի վերանայման, որն ընդհանուր առմամբ, կհամարվեր էականորեն տարբեր ֆինանսական գործիք: Գործոնները, որոնք ցույց են տալիս, որ վերանայված վարկը էականորեն տարբեր գործիք է, մասնավորապես ներառում են, երաշխիքների կամ վարկի պայմանների փոփոխությունը, գրավի առարկայի գծով պակաս էական փոփոխությունները, մարման դրույթների կամ կանխավճարի դրույթների ավելացումը:

Վարկերը, որոնք սահմանվել են որպես վերանայված, պահպանում են այս կարգավիճակը մինչև դրանց մարումը կամ ապաճանաչումը:

Վարկերի և կանխավճարների դուրսգրում. Վարկերի և կանխավճարների արժեզրկումից կորուստները վերագրվում են պահուստներին, երբ համարվում են անհավաքագրելի: Վարկերը և կանխավճարները դուրս են գրվում Կազմակերպության դեկավարության կողմից գումարների հավաքագրման ուղղությամբ իրականացված բոլոր հնարավորություններն օգտագործելուց և գրավները իրացնելուց հետո: Դուրս գրված գումարների հետագա հավաքագրումը համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում արտացոլվում է որպես ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման պահուստներին կատարած մասհանումների վերադարձ հավաքագրման ժամանակաշրջանում:

Ֆինանսական ակտիվների ապաճանաչումը. Կազմակերպությունն ապաճանաչում է ֆինանսական ակտիվները, երբ ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները կորցնում են իրենց ուժը, կամ երբ երրորդ կողմին է փոխանցվում ֆինանսական ակտիվներից առաջացող դրամական միջոցների նկատմամբ իրավունքը: Եթե Կազմակերպությունը չի փոխանցում և չի պահպանում ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերը և հատույցները, սակայն պահպանում է փոխանցված ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը, ապա Կազմակերպությունը շարունակում է ճանաչել ֆինանսական ակտիվը, ինչպես նաև դրա հետ կապված պարտավորությունը այնքանով, որքանով շարունակվում է իր ներգրավվածությունը ֆինանսական ակտիվում: Եթե Կազմակերպությունը պահպանում է ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն և հատույցները, ապա Կազմակերպությունը պետք է շարունակի ճանաչել ֆինանսական ակտիվը ինչպես նաև ստացված միջոցների գծով գրավով ապահովված պարտավորությունը:

«ՖԻՆԶԱ» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն փակ բաժնետիրական ընկերություն

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2017 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

Ֆինանսական ակտիվը ամբողջությամբ ապահանջելիս ստացված կամ ստացվելիք հատուցման և ֆինանսական ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի ու այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում նախկինում ճանաչված կուտակված որևէ օգուտի կամ վնասի գումարի տարբերությունը պետք է ճանաչվի շահույթում կամ վնասում:

Եթե Կազմակերպության շարունակվող ներգրավվածությունը ֆինանսական ակտիվի միայն մի մասով է (օրինակ՝ երբ Կազմակերպությունը պահպանում է փոխանցված ակտիվի մի մասը հետգնելու իրավունքը), ապա Կազմակերպությունը ֆինանսական ակտիվի նախկին հաշվեկշռային արժեքը բաշխում է այն մասի, որն այն շարունակում է ճանաչել շարունակվող ներգրավվածության ներքո, և այն մասի միջև, որն այն այլևս չի ճանաչում փոխանցման ամսաթվի դրությամբ այդ մասերի հարաբերական իրական արժեքների հիման վրա: Այլևս չճանաչվող մասի վրա բաշխված հաշվեկշռային արժեքի և այլևս չճանաչվող մասի դիմաց ստացված հատուցման և դրա վրա բաշխված այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում ճանաչված կուտակված որևէ օգուտի կամ վնասի գումարների տարբերությունը պետք է ճանաչվի շահույթում կամ վնասում: Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում ճանաչված կուտակված օգուտը կամ վնասը բաշխվում է այն մասի, որը շարունակվում է ճանաչվել, և այլևս չճանաչվող մասի միջև՝ այդ մասերի հարաբերական իրական արժեքների հիման վրա:

Ֆինանսական պարտավորություններ և թողարկված բաժնային գործիքներ

Որպես պարտք կամ սեփական կապիտալ դասակարգումը. պարտքային և բաժնային գործիքները դասակարգվում են որպես ֆինանսական պարտավորություններ կամ սեփական կապիտալ՝ ելնելով պայմանագրային պարտավորությունների էությունից և ֆինանսական պարտավորության կամ բաժնային գործիքի սահմանումից:

Բաժնային գործիքներ. բաժնային գործիքը ցանկացած այն պայմանագիրն է, որը վկայում է Կազմակերպության ակտիվում ունեցած բաժնեմասնակցության մասը՝ հանած բոլոր պարտավորությունները: Բաժնային գործիքները ճանաչվում են որպես մուտքեր՝ հանած թողարկման ուղղակի ծախսերը:

Կազմակերպության սեփական բաժնային գործիքների հետգնումը ճանաչվում և ուղղակիորեն նվազեցվում սեփական կապիտալից: Կազմակերպության սեփական բաժնային գործիքների գնման, վաճառքի, թողարկման կամ դադարեցման արդյունքում առաջացած օգուտները կամ վնասները չեն ճանաչվում շահույթում կամ վնասում:

Ֆինանսական պարտավորություններ. ֆինանսական պարտավորությունները դասակարգվում են որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող կամ որպես այլ ֆինանսական պարտավորություններ:

Ֆինանսական պարտավորությունները դասակարգվում են որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող այն դեպքում երբ ֆինանսական պարտավորությունը պահվում է վաճառքի համար կամ նախատեսվում է որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող:

Ֆինանսական պարտավորությունը դասակարգվում է որպես վաճառքի համար պահվող, եթե՝

- այն ձեռք է բերվել հիմնականում կարճաժամկետ կտրվածքով հետգնման նպատակով, կամ
- սկզբնական ճանաչման պահին այն կազմում է Կազմակերպության կողմից համատեղ ղեկավարվող որոշակի ֆինանսական գործիքների պորտֆելի մաս և ունի կարճաժամկետ կտրվածքով շահույթի ստացման իրատեսական հնարավորություն, կամ
- այն հանդիսանում է ածանցյալ գործիք, որը չի նախատեսված կամ չի օգտագործվում որպես հեջավորման գործիք:

Ֆինանսական պարտավորությունը, բացի վաճառքի համար պահվող ֆինանսական պարտավորություններից, կարող է ճանաչման պահին դասակարգվել որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող, եթե՝

- նման դասակարգումը բացառում, կամ զգալիորեն կրճատում է չափման կամ ճանաչման անհամապատասխանությունը, որն այլապես կառաջանար, կամ

«ՖԻՆԶԱ» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն փակ բաժնետիրական ընկերություն

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2017 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

- ֆինանսական պարտավորությունը կազմում է ֆինանսական ակտիվների կամ ֆինանսական պարտավորությունների կամ այդ երկուսի խմբի մի մաս, որը կառավարվում է, և դրա կատարողականը գնահատվում է իրական արժեքի հիմունքով, Կազմակերպության փաստաթղթավորված ռիսկերի կառավարման կամ ներդրումային ռազմավարության համաձայն և խմբավորման վերաբերյալ տեղեկատվությունը տրամադրվում է ներքին կարգով՝ այդ հիմունքներով, կամ
- այն կազմում է պայմանագրի մի մաս, որը պարունակում է ներկառուցված ածանցյալ գործիքներից մեկը կամ մի քանիսի և ՀՀՄՍ 39. *Ֆինանսական գործիքներ: Ճանաչումը և չափումը* թույլ է տալիս ողջ պայմանագիրը (ակտիվները կամ պարտավորությունները) դասակարգել որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող:

Այլ ֆինանսական պարտավորություններ. այլ ֆինանսական պարտավորությունները, (ներառյալ փոխառու միջոցները, ստորադաս պարտավորությունները և այլ ֆինանսական պարտավորությունները) սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով, հանած գործարքի ծախսերը:

Այլ ֆինանսական պարտավորությունները հետագայում չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույթի մեթոդը՝ տոկոսային ծախսը ճանաչելով արդյունավետության հիմունքով:

Արդյունավետ տոկոսադրույթի մեթոդն իրենից ներկայացնում է որոշակի ժամանակահատվածում ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեքի հաշվարկի մեթոդ: Արդյունավետ տոկոսադրույթն այն տոկոսադրույթն է, որը ճշգրտորեն գեղջում է ապագա գնահատված կանխիկ վճարումները (ներառյալ բոլոր տեսակի միջնորդավճարները և ստացված կամ վճարված գումարները, որոնք կազմում են արդյունավետ տոկոսադրույթի անբաժանելի մասը, գործարքի հետ կապված ծախսերը և այլ պարգևավճարներ կամ զեղչեր) ֆինանսական պարտավորության ակնկալվող գործողության ժամանակահատվածի ողջ ընթացքում, կամ (ըստ անհրաժեշտության) ավելի կարճ ժամանակահատվածում՝ հասցնելով սկզբնական ճանաչման պահին առկա զուտ հաշվեկշռային արժեքին:

Ֆինանսական պարտավորությունների ապաճանաչումը. Կազմակերպությունն ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունները միայն այն ժամանակ, երբ Կազմակերպության պարտականությունները մարվում են, չեղյալ են համարվում կամ ուժը կորցնում են: Երբ միևնույն փոխատուի հանդեպ ունեցած ֆինանսական պարտավորությունը փոխարինվում է այլ ֆինանսական պարտավորությամբ, որի պայմաններն էականորեն տարբերվում են նախորդից, կամ եթե տեղի է ունեցել առկա պարտավորության պայմանների էական փոփոխություն, ապա նմանատիպ փոխանակումը կամ փոփոխությունը ճանաչվում է որպես սկզբնական պարտավորության ապաճանաչում և նոր պարտավորության ճանաչում: Ապաճանաչված ֆինանսական պարտավորության հաշվեկշռային արժեքի և վճարված և վճարվելիք հատուցման տարբերությունը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքում:

Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ. իր բնականոն գործունեության ընթացքում Կազմակերպությունը կնքում է գործարքներ տարբեր ածանցյալ ֆինանսական գործիքներով, այդ թվում՝ արտարժույթի սվոփեր և արտարժույթի փոխանակման պայմանագրեր:

Սվոփն իրենից ներկայացնում է կողմերի միջև որոշակի ժամանակահատվածում վճարումների հոսքերի փոխանակման պայմանագրային համաձայնություն՝ դրանց հիմքում ընկած որոշակի ցուցանիշի նկատմամբ, օրինակ տոկոսադրույթի, արտարժույթի փոխարժեքի կամ կապիտալի ինդեքսի նկատմամբ: Արժույթային սվոփի ընթացքում Կազմակերպությունը վճարում է որոշակի գումար մեկ արժույթով և ստանում գումար մեկ այլ արժույթով: Արժույթային սվոփերը մեծ մասամբ համախառն են վճարվում:

Նման ֆինանսական գործիքները դասակարգվում են որպես առևտրային նպատակով պահվող և դրանց հաշվառումն իրականացվում է ֆինանսական գործիքների սկզբնական ճանաչման քաղաքականությունների համաձայն, այնուհետև դրանք չափվում են իրական արժեքով: Կախված գործիքի շուկայական կամ պայմանագրային արժեքից, ինչպես նաև մի շարք այլ գործոններից, իրական արժեքը որոշվում է շուկայական գնանշումներով կամ գնային մոդելներով: Ածանցյալ ֆինանսական գործիքները համարվում են ակտիվներ, եթե դրանց իրական արժեքը դրական է և պարտավորություններ, եթե դրանց արժեքը բացասական է: Վերոնշյալ գործիքներով իրականացված գործարքներից շահույթը և վնասը գրանցվում են համապարփակ եկամտի մասին հաշվետվություններում՝ որպես իրական արժեքով շահույթի և վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվների (պարտավորությունների) գործարքներից առաջացած զուտ օգուտ

«ՖԻՆԶԱ» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն փակ բաժնետիրական ընկերություն

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2017 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

կամ վնաս: Ածանցյալ գործիքների իրական արժեքի փոփոխությունները ներառվում են օգուտում կամ վնասում:

Կազմակերպությունը որպես վարձակալ. գործառնական վարձակալության վճարները ծախսագրվում են գծային մեթոդով վարձակալության ժամկետի ընթացքում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ որևէ այլ պարբերական հիմունք ավելի ճշգրիտ է ներկայացնում վարձակալությունից տնտեսական օգուտների ստացման ժամանակային բաշխումը: Գործառնական վարձակալության պայմանագրով նախատեսված պայմանական վարձավճարները ծախսագրվում են այն ժամանակաշրջանում, երբ դրանք առաջանում են:

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ. դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները ներառում են կանխիկ միջոցները, վարկավորող կազմակերպություններից ստացվելիք գումարները, որոնց մարման սկզբնական ժամկետը չի գերազանցում 90 օրը և որոնք ծանրաբեռնված չեն պայմանագրային պարտավորություններով:

Բռնագանձված ակտիվներ. որոշակի հանգամանքներում ակտիվները բռնագանձվում են ժամկետանց վարկերի գծով գրավադրված գույքի վրա արգելանքի կիրառման դեպքում: Բռնագանձված ակտիվները չափվում են հաշվեկշռային արժեքից և վաճառքի ինքնարժեքից նվազագույնով:

Հիմնական միջոցներ. հիմնական միջոցի միավորը հաշվառվում է սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված մաշվածությունը և արժեզրկման կորուստները, եթե այդպիսիք կան:

Մաշվածությունը հաշվարկվում է հիմնական միջոցների հաշվեկշռային արժեքի հիման վրա և նախատեսված է գրոյացնելու ակտիվների արժեքը դրանց օգտակար ծառայության վերջում: Մաշվածությունը հաշվարկվում է ուղիղ գծային մեթոդով հետևյալ օգտակար ծառայության ժամկետներով՝

Կապի և հաղորդակցության միջոցներ	— 3 տարի
Գրասենյակային գույք	— 5 տարի
Փոխադրամիջոցներ	— 5 տարի
Այլ հիմնական միջոցներ	— 5 տարի

Վարձակալած հիմնական միջոցների վրա կապիտալ ներդրումները մաշեցվում են վարձակալության ժամկետից և օգտակար ծառայության ժամկետից նվազագույնով, եթե առկա չէ ողջամիտ համոզվածություն այն մասին, որ Կազմակերպությունը կստանա ակտիվի նկատմամբ սեփականության իրավունքը վարձակալության ժամկետի վերջում կամ կերկարաձգի վարձակալության ժամկետը:

Հիմնական միջոցների տարրը ապաճանաչվում է այն օտարելիս կամ, երբ այդ ակտիվի շարունակական օգտագործումից այլևս տնտեսական օգուտներ չեն ենթադրվում: Հիմնական միջոցների վաճառքից կամ շրջանառությունից դուրս բերումից առաջացած ցանկացած օգուտ կամ վնաս հաշվարկվում է որպես ակտիվի վաճառքից ստացված միջոցների և հաշվեկշռային արժեքի տարբերություն և ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

Ոչ նյութական ակտիվներ

Առանձին ձեռքբերված ոչ նյութական ակտիվներ. ոչ նյութական ակտիվները բաղկացած են հիմնականում համակարգչային ծրագրերից և լիցենզիաներից: Որոշակի օգտակար ծառայության ժամկետ ունեցող ոչ նյութական ակտիվները, որոնք առանձին են ձեռք բերվել, հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված ամորտիզացիան և կուտակված արժեզրկումից կորուստները: Ամորտիզացիան օգտակար ծառայության ժամանակահատվածում հաշվարկվում է ուղիղ գծային մեթոդով՝ օգտական ծառայության հաշվարկված ժամկետի համար, որը գնահատվում է 5-10 տարի: Օգտակար ծառայության ժամանակահատվածը և ամորտիզացիայի հաշվարկման մեթոդը վերանայվում են յուրաքանչյուր հաշվետու տարվա վերջում՝ գնահատումներում ցանկացած փոփոխություն հաշվառելով առաջընթաց կերպով: Անորոշ օգտակար ծառայության ժամկետով ոչ նյութական ակտիվները, որոնք ձեռք են բերվել առանձին, հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված արժեզրկումից կորուստները:

Ոչ նյութական ակտիվների ապաճանաչում. ոչ նյութական ակտիվները ապաճանաչվում են դրանք օտարելիս կամ երբ այլևս դրանց օգտագործումից կամ օտարումից չեն ակնկալվում հետագա տնտեսական օգուտներ: Ապաճանաչումից օգուտները կամ վնասները չափվում են որպես ակտիվի օտարումից զուտ մուտքերի և հաշվեկշռային արժեքի տարբերություն և

«ՖԻՆԶԱ» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն փակ բաժնետիրական ընկերություն

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2017 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

ճանաչվում են ֆինանսական արդյունքում այն ժամանակաշրջանում, երբ ակտիվն ապաճանաչվում է:

Նյութական և ոչ նյութական ակտիվների արժեզրկում, բացի գուղվիլից. յուրաքանչյուր հաշվետու տարվա վերջում Կազմակերպությունը վերանայում է իր նյութական և ոչ նյութական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքները՝ որոշելու համար արդյո՞ք կա որևէ հայտանիշ, որ այս ակտիվներում եղել են արժեզրկումից կորուստներ: Եթե առկա է որևէ նմանատիպ հայտանիշ, ապա գնահատվում է ակտիվների փոխհատուցվող գումարը, որպեսզի գնահատվեն արժեզրկումից կորուստները (եթե այդպիսիք կան): Եթե առանձին ակտիվի փոխհատուցվող գումարը հնարավոր չէ որոշել, Կազմակերպությունը գնահատում է այն դրամաստեղծ միավորի փոխհատուցվող գումարը, որին այդ ակտիվը պատկանում է: Եթե հնարավոր է որոշել բաշխման ողջամիտ և հետևողական հիմունք, ապա կորպորատիվ ակտիվները ևս բաշխվում են առանձին դրամաստեղծ միավորներին, այլապես դրանք բաշխվում են դրամաստեղծ ակտիվների փոքրագույն խմբին, որոնց համար կարելի է որոշել խելամիտ և հետևողական հիմունք:

Անորոշ օգտակար ծառայությամբ և օգտագործման համար դեռևս ոչ մատչելի ոչ նյութական ակտիվները ստուգվում են արժեզրկման առկայության համար առնվազն տարեկան մեկ անգամ, ինչպես նաև երբ առկա է հայտանիշ, որ ակտիվը կարող է արժեզրկված լինել: Փոխհատուցվող գումարն իրական արժեքից (հանած վաճառքի հետ կապված ծախսերը) և օգտագործման արժեքից առավելագույնն է: Օգտագործման արժեքը գնահատելիս ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերը բերվում են ներկա արժեքի՝ կիրառելով մինչև հարկումը տոկոսադրույքը, որն արտացոլում է փողի ժամանակային արժեքի ընթացիկ շուկայական գնահատումը և ակտիվին բնորոշ ռիսկերը, որոնցով ապագա գնահատված հոսքերը չեն ճշգրտվել:

Եթե ակտիվի (կամ դրամաստեղծ միավորի) փոխհատուցվող գումարը գնահատվում է ավելի քիչ քան հաշվեկշռային արժեքը, ապա հաշվեկշռային արժեքն իջեցվում է մինչև փոխհատուցվող գումարը: Արժեզրկումից կորուստն անհապաղ ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքում, եթե տվյալ ակտիվը չի հաշվառվում վերագնահատված արժեքով: Վերջինիս դեպքում արժեզրկումից կորուստը դիտարկվում է որպես վերագնահատումից արժեքի նվազում:

Եթե հետագայում արժեզրկումից կորուստը հակադարձվում է, ապա ակտիվի (կամ դրամաստեղծ միավորի) հաշվեկշռային արժեքն ավելացվում է մինչև վերանայված փոխհատուցվող գումարը, բայց այնպես, որ ավելացումից հետո հաշվեկշռային արժեքը չգերազանցի այն հաշվեկշռային արժեքը, որը կորոշվել էր, եթե նախորդ ժամանակաշրջաններում ակտիվի (կամ դրամաստեղծ միավորի) գծով արժեզրկումից կորուստ ճանաչված չլիներ: Արժեզրկումից կորուստի հակադարձումը անմիջապես ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքում, եթե տվյալ ակտիվը չի հաշվառվում վերագնահատված արժեքով, ինչի դեպքում արժեզրկումից կորուստի հակադարձումը դիտարկվում է որպես վերագնահատումից արժեքի աճ:

Յարկում. շահութահարկի գծով ծախսը ներառում է ընթացիկ հարկի գծով պարտավորությունը և հետաձգված հարկը:

Ընթացիկ հարկ. ընթացիկ հարկի գծով պարտավորությունը հիմնված է տարվա հարկվող շահույթի վրա: Յարկվող շահույթը տարբերվում է համապարփակ եկամուտների մասին հաշվետվությունում ներկայացվող շահույթից եկամտի և ծախսի այնպիսի տարրերի պատճառով, որոնք հարկման կամ նվազեցման ենթակա են այլ հաշվետու ժամանակաշրջաններում, ինչպես նաև այն տարրերի, որոնք երբևէ չեն հարկվելու կամ նվազեցվելու: Կազմակերպության ընթացիկ հարկային պարտավորությունները հաշվարկվում են՝ կիրառելով հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ ուժի մեջ մտած կամ, ըստ էության, ուժի մեջ մտած հարկի դրույթաչափերը:

Յետաձգված հարկ. հետաձգված հարկերը ճանաչվում են ժամանակավոր տարբերությունների գծով, որոնք առաջանում են ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային գումարների և հարկման բազաների միջև: Յետաձգված հարկային պարտավորությունները ընդհանուր առմամբ ճանաչվում են բոլոր հարկվող ժամանակավոր տարբերությունների գծով: Յետաձգված հարկային ակտիվները ընդհանուր առմամբ ճանաչվում են բոլոր նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների գծով միայն այն չափով, որքանով հավանական է, որ ապագայում առկա կլինի հարկման ենթակա շահույթ, որի դիմաց կարող են օգտագործվել նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունները: Նմանատիպ հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները չեն ճանաչվում այն ժամանակավոր տարբերությունների համար (բացի բիզնես միավորումից), որոնք առաջանում են ակտիվների և պարտավորությունների սկզբնական ճանաչման պահին այնպիսի գործարքների արդյունքում, որոնք ազդեցություն չունեն ինչպես հաշվապահական, այնպես էլ հարկվող շահույթի վրա:

«ՖԻՆԶԱ» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն փակ բաժնետիրական ընկերություն

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2017 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

Չետաձգված հարկային պարտավորությունները ճանաչվում են հարկվող ժամանակավոր տարբերությունների գծով՝ կապված հիմնական միջոցների և հաճախորդներին տրված վարկերի հետ: Չետաձգված հարկային ակտիվները նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների գծով, կապված վերը նշված ներդրումների հետ, ճանաչվում են միայն այն չափով, որով հավանական է, որ առկա կլինի հարկվող շահույթ, որի դիմաց կարող է օգտագործվել ժամանակավոր տարբերությունը և ժամանակավոր տարբերությունը կմարի տեսանելի ապագայում:

Չետաձգված հարկային ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը պետք է վերանայվի յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում և նվազեցվի այն չափով, որով այլևս հավանական չէ, որ կստանա բավարար հարկվող շահույթ, որը թույլ կտա հետաձգված հարկային ակտիվից օգուտն ամբողջությամբ կամ մասամբ իրացնել:

Չետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները պետք է չափվեն հարկերի այն դրույքների օգտագործմամբ, որոնք ակնկալվում է, որ կկիրառվեն ակտիվի իրացման կամ պարտավորության մարման ժամանակ՝ հիմք ընդունելով հարկերի այն դրույքները (և հարկային օրենքները), որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում:

Չետաձգված հարկային պարտավորությունների և հետաձգված հարկային ակտիվների չափումը պետք է արտացոլի հարկային հետևանքները, որոնք կառաջանան՝ կախված այն եղանակից, որով Կազմակերպությունը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում, ակնկալում է փոխհատուցել կամ մարել իր ակտիվների կամ պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքները:

Տարվա ընթացիկ և հետաձգված հարկեր. ընթացիկ և հետաձգված հարկերը ճանաչվում են ֆինանսական արդյունքում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ դրանք վերաբերում են տարրերի, որոնք ճանաչվել են այլ համապարփակ եկամուտներում կամ ուղղակիորեն սեփական կապիտալում, ինչի դեպքում ընթացիկ և հետաձգված հարկերը նույնպես ճանաչվում են այլ համապարփակ եկամուտներում կամ ուղղակիորեն սեփական կապիտալում:

Գործունեության հետ կապված հարկեր. Հայաստանի Հանրապետությունում կիրառվում են նաև տարբեր այլ հարկատեսակներ, որոնց գծով գումարների հաշվարկը կապված է Կազմակերպության գործունեության հետ: Այս հարկերը ներառվում են համապարփակ եկամուտների մասին հաշվետվությունում որպես գործառնական ծախսերի բաղադրիչ:

Պահուստներ. պահուստները ճանաչվում են, երբ Կազմակերպությունն ունի ներկա պարտականություն (իրավական կամ կառուցողական), որպես անցյալ դեպքերի արդյունք և հավանական է, որ Կազմակերպությունից կպահանջվի կատարել պարտականությունը և պարտականության գումարը հավաստիորեն կարող է գնահատվել:

Պահուստում ճանաչված գումարն իրենից ներկայացնում է հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ լավագույն գնահատականը, որը կպահանջվի ներկա պարտականությունը մարելու համար՝ հաշվի առնելով հարակից ռիսկերը և անորոշությունները: Եթե ժամանակի մեջ դրամի արժեքի ազդեցությունը էական է, ապա պահուստի գումարը պետք է իրենից ներկայացնի այն ծախսումների ներկա արժեքը, որոնք, ըստ ակնկալության, կպահանջվեն այդ պարտականությունը մարելու համար:

Եթե ակնկալվում է, որ որևէ այլ կողմ ամբողջությամբ կամ մասամբ փոխհատուցելու է պահուստը մարելու համար պահանջվող ծախսումները, ապա փոխհատուցումը պետք է դիտվի որպես առանձին ակտիվ, երբ ըստ էության որոշակի է, որ Կազմակերպության կողմից պարտականությունը մարելու դեպքում փոխհատուցումը կստացվի և փոխհատուցման գումարը կարող է արժանահավատորեն չափվել:

Պայմանական ակտիվներ և պարտավորություններ. պայմանական պարտավորությունները չեն ճանաչվում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում սակայն բացահայտվում են, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ տնտեսական օգուտներ մարմնավորող միջոցների արտահոսքի հավանականությունը շատ փոքր է: Պայմանական ակտիվները չեն արտացոլվում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, բայց դրանք բացահայտվում են հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններում այն դեպքերում, երբ դրանց հետ կապված տնտեսական օգուտների ներհոսքը համարվում է հավանական:

Արտարժույթ. ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս Կազմակերպության գործառնական արժույթից տարբեր արժույթով (արտարժույթով) կատարված գործարքները ճանաչվում են գործարքի օրվա փոխարժեքով: Յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի

«ՖԻՆԶԱ» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն փակ բաժնետիրական ընկերություն

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2017 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

վերջում արտարժույթով արտահայտված դրամային հոդվածները (տարրերը) վերահաշվարկվում են այդ օրվա փոխարժեքով: Իրական արժեքով հաշվառվող արտարժույթով արտահայտված ոչ դրամային հոդվածները, վերահաշվարկվում են իրական արժեքի սահմանման օրվա փոխարժեքով: Արտարժույթով հաշվարկված սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ դրամային հոդվածները չեն վերահաշվարկվում:

Դրամական միավորների գծով փոխարժեքային տարբերությունները ճանաչվում են եկամուտներում կամ ծախսերում՝ դրանց առաջացման ժամանակաշրջանում:

Ֆինանսական հաշվետվություններ պատրաստելիս Կազմակերպության կողմից կիրառված փոխարժեքները տարվա վերջում հետևյալն են՝

	Միջին փոխարժեք		Սփոթ փոխարժեք	
	2017թ.	2016թ.	2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
ՀՀ դրամ/1 ԱՄՆ դոլար	482.39	480.45	484.10	483.94

Գրավ. Կազմակերպությունը որպես հաճախորդի պարտավորությունների ապահովման միջոց ընդունում է գրավ, երբ դա նպատակահարմար է համարվում: Գրավը հիմնականում լինում է հաճախորդի ակտիվների նկատմամբ կոշտ գրավի տեսքով և Կազմակերպությանը վերապահվում է պահանջի իրավունք այս ակտիվների նկատմամբ հաճախորդի առկա և ապագա պարտավորությունների դիմաց:

Բաժնետիրական կապիտալ. բաժնետիրական կապիտալի համալրումները ճանաչվում են սկզբնական արժեքով: Թողարկված նոր բաժնեմասերին ուղղակիորեն վերագրելի ծախսերը, բացառությամբ ձեռնարկատիրական գործունեության միավորումներից, նվազեցվում են սեփական կապիտալից՝ հանած շահութահարկը:

Սեզմենտային հաշվետվություն. գործառնական սեզմենտը Կազմակերպության բաղադրիչ է, որը ներգրավված է ձեռնարկատիրական գործունեության մեջ և որոնցից այն կարող է ստանալ եկամուտներ և կրել ծախսեր (ներառյալ Կազմակերպության այլ բաղադրիչների հետ գործառնություններին վերաբերող եկամուտները և ծախսերը), որի գործառնական արդյունքները պարբերաբար վերանայվում են Գործառնական Հարցերով Հիմնական Որոշումները Կայացնողի կողմից՝ սեզմենտին հատկացվելիք միջոցների վերաբերյալ որոշումներ կայացնելու և դրա կատարողականը գնահատելու նպատակով, և որի համար առկա է առանձին ֆինանսական տեղեկատվություն:

Կազմակերպության աշխատանքները մեծապես ինտեգրացված են և ՖՀՄՍ 8. «Գործառնական սեզմենտներ» ստանդարտի իմաստով հանդիսանում են մեկ բիզնես սեզմենտ: Դեկլարությունը Կազմակերպության առանձին բաղադրիչների գործառնական արդյունքներն առանձին չի ուսումնասիրում: Ակտիվները հիմնականում կենտրոնացած են Հայաստանի Հանրապետությունում, իսկ եկամուտների ու ծախսերի մեծ մասը ստացվում են Հայաստանի Հանրապետությունում կատարվող գործարքներից կամ դրանց առնչությամբ: Գործառնական Հարցերով Հիմնական Որոշում Կայացնողը՝ Կազմակերպության դեպքում Տնօրենների խորհուրդը, միայն ստանում և վերանայում է Կազմակերպության վերաբերյալ ամբողջական տեղեկությունները:

3. Կարևոր հաշվապահական դատողություններ և գնահատումների հետ կապված անորոշության հիմնական աղբյուրները

Կազմակերպության հաշվապահական քաղաքականությունը կիրառելիս՝ Կազմակերպության դեկլարությանը անհրաժեշտ է կատարել դատողություններ, գնահատումներ և ենթադրություններ այն ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների վերաբերյալ, որոնք այլ աղբյուրներից ակնհայտ չեն երևում: Գնահատումները և դրա հետ կապված ենթադրությունները հիմնված են նախկին փորձի և այլ համապատասխան գործոնների վրա: Փաստացի արդյունքները կարող են տարբերվել այդ գնահատումներից:

Գնահատումները և ենթադրությունները շարունակաբար վերանայվում են: Հաշվապահական գնահատումներում փոփոխությունները ճանաչվում են այն ժամանակաշրջանում, երբ փոփոխությունը տեղի է ունենում, եթե փոփոխությունը վերաբերում է միայն այդ ժամանակաշրջանին կամ փոփոխությունը ճանաչվում է այդ և ապագա ժամանակաշրջաններում, եթե փոփոխությունն ազդում է ընթացիկ և ապագա ժամանակաշրջանների վրա:

«ՖԻՆԶԱ» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն փակ բաժնետիրական ընկերություն

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2017 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

Գնահատման անորոշությունների հիմնական աղբյուրները. ստորև ներկայացվում են ապագային վերաբերող առանցքային ենթադրությունները և ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ գնահատումներից բխող անորոշության այլ հիմնական աղբյուրները, որոնք կրում են ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների՝ հաջորդող ֆինանսական տարում էական ճշգրտումների առաջացման զգալի ռիսկ:

Վարկերի և դեբիտորական պարտքի արժեզրկում. Կազմակերպությունը կանոնավոր կերպով վերանայում է իր վարկերը և դեբիտորական պարտքերը՝ դրանք արժեզրկման տեսանկյունից գնահատելու համար: Կազմակերպության վարկերի արժեզրկման պահուստները ձևավորվում են վարկերի և դեբիտորական պարտքերի պորտֆելում առաջացած արժեզրկումից կորուստները ճանաչելու համար: Կազմակերպությունը վարկերի և դեբիտորական պարտքերի արժեզրկման պահուստին կատարվող մասհանումների վերաբերյալ գնահատումները դիտարկում է որպես գնահատման անորոշությունների հիմնական աղբյուր, որովհետև ա) դրանք բավականին զգայուն են մի ժամանակաշրջանից մյուսը տեղի ունեցող փոփոխությունների նկատմամբ, քանի որ հիմնված են չվճարումների չափերի և ապագա կորուստների գնահատման վերաբերյալ ենթադրությունների վրա, որոնք կատարվել են անցյալ գործունեության փորձի հիման վրա և բ) ցանկացած զգալի տարբերություն Կազմակերպության կողմից գնահատված կորուստների և դրանց փաստացի չափերի միջև կհանգեցնի անհրաժեշտության, որ Կազմակերպությունը գրանցի հավելյալ պահուստներ, որոնք կարող են ունենալ նշանակալի ազդեցություն նրա ապագա ժամանակաշրջանների ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

Կազմակերպությունը կիրառում է անհատական և խմբային գնահատումների համադրություն՝ հաշվետու ամսաթվի դրությամբ արժեզրկման պահուստին մասհանումները որոշելիս:

Անհատական գնահատումները կիրառվում են այն վարկերի և դեբիտորական պարտքերի համար, որոնք առանձին վերցված նշանակալի են: Վարկերը և դեբիտորական պարտքերը, որոնց մնացորդը սեփական կապիտալի 0.5%-ից ավելին է կազմում, համարվում են առանձին վերցված նշանակալի: Այն դեպքում, երբ վարկառուն ունի ֆինանսական դժվարություններ, և առկա են սակավաթիվ պատմական տվյալներ՝ կապված համանման վարկառուների հետ, Կազմակերպությունը արժեզրկումից կորուստների գումարները գնահատելու համար հիմնվում է ղեկավարության դատողության վրա:

Առանձին վերցված նշանակալի վարկերը և դեբիտորական պարտքերը, որոնք արժեզրկված չեն, ինչպես նաև բոլոր այն վարկերը և դեբիտորական պարտքերը, որոնք անհատապես չեն գնահատվել, ներառվում են խմբային հիմունքով գնահատվող վարկերի և դեբիտորական պարտքերի մեջ: Խմբային հիմունքով գնահատվող վարկերը և դեբիտորական պարտքերը խմբավորվում են ըստ նմանատիպ վարկային ռիսկի բնութագրիչների և ժամկետանության կարգավիճակի և գնահատվում համապատասխանաբար: Կազմակերպությունը ապագա դրամական հոսքերում փոփոխությունները գնահատում է՝ ելնելով նախկին ցուցանիշներից, հաճախորդների նախկին վարքագծից, տվյալ խմբի վարկառուների կողմից վճարումների կատարման իրավիճակի վատթարացման դիտարկելի տվյալներից, ինչպես նաև տնտեսական պայմաններից, որոնք առնչություն ունեն խմբի ակտիվների գծով պարտավորությունների չկատարման հետ: Ղեկավարությունն օգտագործում է գնահատականներ՝ ելնելով վնասների նախորդ փորձից այն ակտիվների գծով, որոնք ունեն վարկային ռիսկին բնորոշ հատկանիշներ և առկա է վարկերի խմբին համանման արժեզրկման հայտանիշ: Կազմակերպությունը հիմնվում է ղեկավարության դատողության վրա՝ վարկերի խմբի գծով դիտարկելի տվյալները ճշգրտելու համար այնպես, որ դրանք արտացոլեն պատմական տվյալներում չարտացոլված ընթացիկ հանգամանքները: Խմբային հիմունքով գնահատման մեթոդաբանության խնդիրն է՝ ապահովել, որ արժեզրկումից կորստի պահուստը արտացոլի կորստի պատճառ հանդիսացող իրադարձությունները, որոնք արդեն տեղի են ունեցել, սակայն դեռ չեն գնահատվել անհատական հիմունքով:

Ֆինանսական հաշվետվություններում ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման գծով պահուստավորումը որոշվում է՝ ելնելով ներկա տնտեսական և քաղաքական հանգամանքներից: Կազմակերպությունը հնարավորություն չունի կանխատեսելու հանգամանքների փոփոխությունները Չայաստանում և դրանց հնարավոր ազդեցությունները ֆինանսական ակտիվների արժեզրկումից կորուստների պահուստի համարժեքության վրա ապագա ժամանակաշրջաններում:

«ՖԻՆԶԱ» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն փակ բաժնետիրական ընկերություն

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2017 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

2017 և 2016 թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ համախառն վարկերը կազմել են համապատասխանաբար 24,929,711 և 26,607,459 հազար դրամ, իսկ արժեզրկման գծով պահուստները՝ համապատասխանաբար 434,420 և 591,991 հազար դրամ: 2017 և 2016 թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ վարկերում ներառված էին համապատասխանաբար 892,531 և 1,375,183 հազար դրամի չափով վերանայված պայմաններով վարկեր և արժեզրկման գծով պահուստներ՝ համապատասխանաբար 126,816 և 196,603 հազար դրամի չափով:

Յիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետ. հիմնական միջոցները ճանաչվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված մաշվածությունը և կուտակված արժեզրկումից կորուստները: Կազմակերպությունը վերանայում է հիմնական միջոցների գնահատված օգտակար ծառայության ժամկետները յուրաքանչյուր հաշվետու տարվա վերջում: Յիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետի գնահատումը ղեկավարության դատողության առարկա է՝ հիմնված նմանատիպ ակտիվների գծով ունեցած նախկին փորձի վրա: Ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետը որոշելիս ղեկավարությունը հաշվի է առնում ակնկալվող օգտագործումը, գնահատված տեխնիկական կամ բարոյական մաշվածությունը, ֆիզիկական մաշվածքը և ֆիզիկական միջավայրը, որում գործարկվում է ակտիվը: Նշված հանգամանքներում կամ գնահատումներում որևէ փոփոխություն կարող է բերել ապագա մաշվածության դրույթաչափերի փոփոխության:

Գործառնական արժույթ. չնայած այն հանգամանքին, որ Կազմակերպությունն իր ֆինանսավորումը հիմնականում ստանում է ԱՄՆ դոլարով, Կազմակերպության գործառնական արժույթը դրամն է, որը հանդիսանում է այն հիմնական տնտեսական միջավայրի արժույթը, որտեղ գործում է Կազմակերպությունը:

Ֆինանսավորման ավելացման շարունակական կարողություններ. քանի որ Կազմակերպությանն անհրաժեշտ է ֆինանսավորել իր աշխատանքները՝ որպես միկրոֆինանսավորող Կազմակերպություն և փոխառությունները հիմնականում 1-ից 3 տարի ժամկետով են, Կազմակերպությունն ամեն տարի գնահատում է ֆինանսական միջոցների ներգրավման շարունակականությունը:

Բնականոն բիզնես գործընթացներից ելնելով՝ Կազմակերպությունը վարկատուների հետ մշտապես բանակցությունների և հաղորդակցման գործընթացում է գտնվում՝ թե՛ ընթացիկ վարկերի պայմանների վերանայման, թե՛ նոր վարկային պայմանագրերի ստացման նպատակներով:

4. Նոր և վերանայված ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների կիրառումը

Փոփոխություններ ՖՀՄՍ-ներում, որոնք ազդում են ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված գումարների վրա

Ընթացիկ տարում ընդունվել են հետևյալ նոր և լրամշակված Ստանդարտները և դրանց Մեկնաբանությունները: Այս փոփոխությունների կիրառումը Էական ազդեցություն չի ունեցել Կազմակերպության ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված գումարների վրա:

- Փոփոխություններ ՀՀՄՍ 7 ստանդարտում. *Բացահայտման նախաձեռնություն*
- ՀՀՄՍ-ների տարեկան բարելավումներ՝ 2014-2016 թթ. ցիկլ. փոփոխություններ ՀՀՄՍ 12 ստանդարտում

Փոփոխություններ ՀՀՄՍ 7 ստանդարտում. Բացահայտման նախաձեռնություն

Կազմակերպությունն այս փոփոխություններն առաջին անգամ կիրառել է ընթացիկ տարում: Փոփոխությունները Կազմակերպությունից պահանջում են տրամադրել բացահայտումներ, որոնք հնարավորություն են տալիս ֆինանսական հաշվետվություններն օգտագործողներին գնահատել ֆինանսական գործունեության արդյունքում առաջացող պարտավորությունների փոփոխությունները՝ ներառյալ կանխիկ դրամական և ոչ դրամական փոփոխությունները:

Կազմակերպության ֆինանսական գործունեությունից բխող պարտավորությունները բաղկացած են փոխառություններից (ծան. 13) և որոշ այլ ֆինանսական պարտավորություններից: Այդ հոդվածների սկզբնական և վերջնական մնացորդների համադրումը ներկայացված է ծան. 25-ում: Փոփոխությունների անցումային դրույթների համաձայն, Կազմակերպությունը նախկին ժամանակաշրջանների համեմատական տվյալները չի բացահայտել: Բացի

«ՖԻՆԶԱ» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն փակ բաժնետիրական ընկերություն

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2017 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

Ծանոթագրություն 25-ի հավելյալ բացահայտումներից, սույն փոփոխությունների կիրառումը որևէ ազդեցություն չի ունեցել Կազմակերպության ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

ՖՅՄՍ 2014-2016 թթ. տարեկան բարելավումների ցիկ. փոփոխություններ ՖՅՄՍ 12 ստանդարտում

Կազմակերպությունը 2014-2016 թթ. ՖՅՄՍ-ների տարեկան բարելավումների մեջ ներառված ՖՅՄՍ 12-ի փոփոխություններն առաջին անգամ կիրառել է ընթացիկ տարում: Այս փաթեթում ընդգրկված մյուս փոփոխությունները դեռևս պարտադիր ուժ չունեն և Կազմակերպության կողմից ավելի վաղ կիրառության մեջ չեն դրվել (տես Նոր և վերանայված ՖՅՄՍ-ների ցանկը ստորև, որոնք դեռևս չեն գործում):

ՖՅՄՍ 12-ի փոփոխությունը հստակեցնում է, որ Կազմակերպությունը կարող է դուստր ձեռնարկություններում, ասոցացված կամ համատեղ ձեռնարկություններում շահաբաժինների (կամ դասակարգված օտարման խմբում ներառված) մասով, որոնք դասակարգվել են որպես վաճառքի համար պահվող, չներկայացնել ամփոփ ֆինանսական տվյալներ: Փոփոխությամբ հստակեցվում է, որ այդ տվյալների ներկայացման պահանջի զիջումը միակ զիջումն է, որը վերաբերում է նման շահաբաժիններին:

Այս փոփոխությունների կիրառումը որևէ ազդեցություն չի ունեցել Կազմակերպության համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

Կազմակերպությունը չի կատարել որևէ հրապարակված, սակայն դեռևս չգործող ստանդարտի, փոփոխության կամ մեկնաբանության վաղաժամկետ ընդունում:

Չրապարակված, սակայն դեռևս չգործող Նոր և վերանայված ՖՅՄՍ-ներ

Կազմակերպությունը չի իրականացրել հրապարակված, սակայն դեռևս չգործող հետևյալ Նոր և վերանայված ՖՅՄՍ-ների վաղ կիրառում:

- ՖՅՄՍ 9. Ֆինանսական գործիքներ¹
- ՖՅՄՍ 15. Հաճախորդների հետ պայմանագրերի գծով հասույթ (և առնչվող Պարզաբանումները)¹
- ՖՅՄՍ 16. Վարձակալություն²
- ՖՅՄՍԿ 22. Արտարժույթով գործարքներ և կանխավճարներ¹
- ՖՅՄՍ-ների 2015-2017 թթ. տարեկան բարելավումների ցիկ²

¹ Գործում է 2018թ. հունվարի 1-ին սկսվող կամ դրանից հետո ընկած տարեկան ժամանակահատվածների համար, և թույլատրվում է դրանց ավելի վաղ կիրառումը:

² Գործում է 2019թ. հունվարի 1-ին սկսվող կամ դրանից հետո ընկած տարեկան ժամանակահատվածների համար, և թույլատրվում է դրանց ավելի վաղ կիրառումը:

ՖՅՄՍ 9. Ֆինանսական գործիքներ

2009 թ. Նոյեմբերին հրապարակված ՖՅՄՍ 9 Նոր պահանջներ է սահմանել ֆինանսական ակտիվների դասակարգման և չափման համար: ՖՅՄՍ 9 փոփոխվել է 2010 թ. հոկտեմբերին՝ ներառելով ֆինանսական պարտավորությունների դասակարգման և չափման, ինչպես նաև ապաճանաչման պահանջներ, ինչպես նաև՝ 2013 թ. Նոյեմբերին՝ սահմանելով հեջավորման ընդհանուր հաշվառման Նոր պահանջներ: 2014 թ. հուլիսին թողարկվեց ՖՅՄՍ 9-ի լրամշակված տարբերակը, որում հիմնականում ներկայացված են ա) ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման գծով պահանջները, բ) ֆինանսական ակտիվների դասակարգման և չափման գծով սահմանափակ թվով փոփոխություններ՝ ներկայացնելով «այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող իրական արժեք» հասկացությունը որոշակի պարզ պարտքային գործիքների գծով:

«ՖԻՆԶ» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն փակ բաժնետիրական ընկերություն

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2017 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

ՖՅՄ 9-ի հիմնական պահանջները հետևյալն են՝

Ֆինանսական ակտիվների դասակարգումը և չափումը. բոլոր ճանաչված ֆինանսական ակտիվները, որոնք գտնվում են ՖՅՄ 9 ստանդարտի շրջանակներում, պետք է հետազայում դասակարգվեն ամորտիզացված արժեքով կամ իրական արժեքով: Մասնավորապես, պարտքային գործիքները, որոնք պահվում են բիզնես մոդելում, որի նպատակն է հավաքագրել պայմանագրով նախատեսված դրամական հոսքերը, և պայմանագրով նախատեսված դրամական հոսքերն իրենից ներկայացնում են միայն մայր գումար և դրա չվճարված մասի նկատմամբ հաշվարկված տոկոսների հավաքագրում, սկզբնական ճանաչումից հետո սովորաբար չափվում են ամորտիզացված արժեքով: Այն բիզնես մոդելում պահվող պարտքային գործիքները, որոնց նպատակն իրագործվում է թե՛ պայմանագրային դրամական հոսքերի հավաքագրման, թե՛ ֆինանսական ակտիվների վաճառքի միջոցով, և որոնք ունեն ֆինանսական ակտիվին բնորոշ պայմանագրային պայմաններ, ըստ որոնց առաջանում են դրամական հոսքերի որոշակի ժամկետներ, որոնք իրենցից ներկայացնում են միայն մայր գումարի և դրա վրա կուտակված տոկոսի մարում՝ որպես կանոն չափվում են իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով: Բոլոր այլ պարտքային և կապիտալ ներդրումները չափվում են իրենց իրական արժեքով: Ավելին, ՖՅՄ 9-ի համաձայն, Կազմակերպությունները կարող են անփոփոխ որոշում կայացնել հետագա փոփոխությունները ներկայացնելու սեփական կապիտալում (որը չի պահվում առևտրային նպատակներով) ներդրման իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում, ընդ որում շահույթում կամ վնասում ճանաչելով միայն շահութաբաժինների տեսքով եկամուտը:

- **Արժեզրկում.** Ինչ վերաբերում է ֆինանսական ակտիվների արժեզրկմանը, ՖՅՄ 9-ով պահանջվում է «Ակնկալվող վարկային կորստի» մոդելը ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման չափման նպատակով՝ ի հակադրություն ՖՅՄ 39-ով նախատեսված տեղի ունեցած վարկային կորստի մոդելի: Ակնկալվող վարկային կորստի մոդելով պահանջվում է, որպեսզի Կազմակերպությունը հաշվառի ակնկալվող վարկային կորուստները և այդ ակնկալվող վարկային կորուստներում տեղի ունեցած փոփոխությունները յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ՝ արտացոլելու համար վարկային ռիսկում սկզբնական ճանաչման պահից ի վեր տեղի ունեցած փոփոխությունները: Այլ կերպ ասած՝ վարկունակության անկման դեպքի տեղի ունենալը այլևս անհրաժեշտ պայման չէ վարկային վնաս ճանաչելու տեսանկյունից:

Կազմակերպությունը ՖՅՄ 9 ստանդարտը կսկսի կիրառել դրա ուժի մեջ մտնելու ամսաթվից՝ 2018թ. հունվարի 1-ից, կիրառելով այն հետադարձ կերպով և ճանաչելով դրա կուտակային ազդեցությունը՝ որպես 2018 թվականի հունվարի 1-ի դրությամբ չբաշխված շահույթի սկզբնական մնացորդի ճշգրտում: Մենք շարունակում ենք գնահատել այս ուղեցույցի ազդեցությունը մեր ֆինանսական հաշվետվությունների վրա: Մենք ակնկալում ենք, որ ՖՅՄ 9-ի ակնկալվող վարկային կորուստների մոդելի կիրառումը կհանգեցնի համապատասխան հոդվածների վարկային կորուստների ավելի վաղ ճանաչման և կմեծացնի այդ հոդվածների գծով ճանաչված՝ կորուստների պահուստի գումարը:

ՖՅՄ 15. Հաճախորդների հետ պայմանագրերի գծով հասույթ

2014 թ. մայիսին հապարակվեց ՖՅՄ 15-ը, որը միասնական համընդհանուր մոդել է սահմանում Կազմակերպությունների կողմից հաճախորդների հետ պայմանագրերից գոյացած հասույթի հաշվառման համար: ՖՅՄ 15-ը ուժի մեջ մտնելուց հետո կփոխարինի ներկայումս գործող հասույթի ճանաչման ուղեցույցը, այդ թվում՝ ՖՅՄ 18 Հասույթ, ՖՅՄ 11 Կառուցման պայմանագրեր և դրանց հարակից մեկնաբանությունները:

ՖՅՄ 15-ի հիմնական սկզբունքը կայանում է նրանում, որ Կազմակերպությունը պետք է ճանաչի հասույթը՝ խոստացված ապրանքների կամ ծառայությունների՝ հաճախորդին փոխանցման փաստը ներկայացնելով այն գումարով, որն Կազմակերպությունը ակնկալում է ստանալ այդ ապրանքների և ծառայությունների դիմաց: Մասնավորապես, ստանդարտը ներկայացնում է որոշակի հիմունքներով մշակված հինգ քայլից բաղկացած մոդել, որը կիրառելի է հաճախորդների հետ ունեցած բոլոր պայմանագրերի գծով:

Մոդելի հինգ քայլերը հետևյալն են՝

- հաճախորդի հետ ունեցած պայմանագրի սահմանում
- պայմանագրի կատարման պարտավորությունների սահմանում
- գործարքի գնի որոշում

«ՖԻՆԶԱ» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն փակ բաժնետիրական ընկերություն

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2017 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

- գործարքի գնի բաշխում պայմանագրի կատարման պարտավորությունների նկատմամբ
- հասույթի ճանաչում այն ժամանակ (կամ այն բանից հետո), երբ Կազմակերպությունը բավարարում է պայմանագրի կատարման պարտավորությունը:

Ըստ ՖՀՄՍ 15-ի, Կազմակերպությունը ճանաչում է հասույթը այն ժամանակ, կամ այն բանից հետո, երբ պայմանագրի կատարման պարտավորությունը բավարարված է, այսինքն՝ երբ տվյալ կատարման պարտավորությանն առնչվող ապրանքների կամ ծառայությունների վերահսկողությունը փոխանցվում է հաճախորդին:

ՖՀՄՍ 15-ում առավել հստակ ուղեցույցներ են ավելացվել մի շարք որոշակի սցենարների վերաբերյալ: Ավելին, ՖՀՄՍ 15-ով պահանջվում են ավելի հանգամանալից բացահայտումներ:

2016 թվականի ապրիլ ամսին Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների խորհուրդը (ՀՀՄՍԽ/ IASB) թողարկեց ՖՀՄՍ 15-ի Պարզաբանումները՝ կապված պայմանագրի կատարման պարտավորությունների սահմանման հետ, պրինցիպալ-գործակալ մոդելի, ինչպես նաև լիցենզավորման կիրառման ուղեցույցի հետ:

Կազմակերպության ղեկավարությունը գնահատել է հիմնական եկամտային հոսքերը և սահմանել, որ պայմանագրի կատարման պարտավորությունները բավարարվում են ժամանակի ընթացքում, և եկամտի ճանաչման համար ներկայում կիրառվող մեթոդը կշարունակի համապատասխանել ՖՀՄՍ 15-ի պահանջներին:

ՖՀՄՍ 16 Վարձակալություն

ՖՀՄՍ 16-ում ներկայացվում է վարձակալական ձեռնարկումների և հաշվապահական մոտեցումների սահմանման համապարփակ մոդել՝ նախատեսված վարձակալի և վարձատուի համար: ՖՀՄՍ 16-ն ուժի մեջ մտնելուց հետո կփոխարինի վարձակալության վերաբերյալ գործող ուղեցույցը, ներառյալ ՀՀՄՍ 17. «Վարձակալություն» ստանդարտը և առնչվող մեկնաբանությունները:

ՖՀՄՍ 16-ում վարձակալությունը և ծառայության մատուցման պայմանագրերը տարբերակվում են՝ ելնելով այն բանից, թե արդյոք սահմանված ակտիվը վերահսկվում է հաճախորդի կողմից: Գործառնական վարձակալության (հետհաշվեկշռային) և ֆինանսական վարձակալության (հաշվեկշռային) տարբերությունները վերացվում են վարձակալի հաշվապահական հաշվառման նպատակով, և այն փոխարինվում է այնպիսի մոդելով, որտեղ օգտագործման իրավունքով ակտիվը և համապատասխան պարտավորությունը պետք է ճանաչվեն վարձակալների կողմից՝ բոլոր վարձակալությունների համար (հաշվեկշռում արտացոլված), բացառությամբ կարճաժամկետ վարձակալությունը և փոքրարժեք ակտիվների վարձակալությունը:

Օգտագործման իրավունքով ակտիվը սկզբնապես չափվում է իր սկզբնական արժեքով և հետագայում ճանաչվում է սկզբնական արժեքով (ենթակա է որոշ բացառությունների)՝ հանած կուտակված մաշվածությունը և արժեզրկման կորուստները՝ ճշգրտված վարձակալության գծով պարտավորությունների վերահաշվարկման չափով: Վարձակալության պարտավորությունը սկզբնապես չափվում է այդ ամսաթվին չվճարված վարձակալական վճարների ներկա արժեքով: Հետագայում վարձակալության պարտավորությունը ճշգրտվում է տոկոսային և վարձակալական վճարների, ինչպես նաև վարձակալության փոփոխությունների ազդեցության չափով: Ավելին, փոփոխությունները ազդեցություն կունենան նաև դրամական հոսքերի հաշվետվության ներկայացման վրա, քանի որ գործառնական վարձակալության վճարներն, ըստ ՀՀՄՍ 17 ստանդարտի, ներկայացվում են որպես գործառնական դրամական հոսքեր, մինչդեռ, ըստ ՖՀՄՍ 16-ի մոդելի, վարձակալական վճարները կառանձնացվեն մայր գումարի և տոկոսային բաժնի, որը կներկայացվի համապատասխանաբար որպես ֆինանսավորման և գործառնական դրամական հոսքեր:

Ի հակադրություն վարձակալի ֆինանսական հաշվետվություններում նախատեսվող փոփոխությունների, ՖՀՄՍ 16-ը հիմնականում պահպանում է ՀՀՄՍ 17 ստանդարտով նախատեսված վարձատուի ֆինանսական հաշվառման պահանջները և շարունակում է վարձատուից պահանջել վարձակալությունը դասակարգել որպես ֆինանսական կամ գործառնական վարձակալություն:

Ի լրումն, ՖՀՄՍ 16 ստանդարտով պահանջվում են մեծածավալ բացահայտումներ:

«ՖԻՆԶԱ» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն փակ բաժնետիրական ընկերություն

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2017 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կազմակերպությունն ունի 52,902 հազար դրամի չափով չեղյալ չհամարվող ապագա վարձավճարների գծով պարտավորվածություններ: Ըստ ՀՀՄՍ 17-ի, այս ապագա վարձավճարների գծով չի պահանջվում օգտագործման իրավունքով որևէ ակտիվի կամ պարտավորության ճանաչումը: Ծանոթագրություն 22-ում բացահայտված է ապագա վարձավճարների գծով պարտավորվածությունների վերաբերյալ տեղեկատվությունը:

Նախնական գնահատումը ցույց է տալիս, որ այս գործառնությունները կբավարարեն ՀՀՄՍ 16-ով նախատեսված վարձակալության սահմանմանը, ուստի Կազմակերպությունը կճանաչի այն օգտագործման իրավունքով ակտիվը և համապատասխան պարտավորությունը այս բոլոր վարձակալությունների գծով, բացառությամբ փոքրաթեք կամ կարճաժամկետ վարձակալական պայմանագրերի:

Ակնկալվում է, որ օգտագործման իրավունքով ակտիվի և վարձակալության համապատասխան պարտավորության ճանաչման նոր պահանջը զգալի ազդեցություն կունենա Կազմակերպության ֆինանսական հաշվետվությունների վրա, ուստի դեկավարությունը ներկայում գնահատում է դրա հնարավոր ազդեցությունը: Այնուամենայնիվ նպատակահարմար չէ որջամիտ գնահատում կատարել դրա ֆինանսական ազդեցության վերաբերյալ, քանի դեռ դեկավարությունը չի ավարտել ուսումնասիրությունը:

ՀՀՄՍԿ 22. Արտարժույթով գործարքներ և կանխավճարներ

ՀՀՄՍԿ 22-ը սահմանում է, թե ինչպես պետք է որոշել «գործարքի ամսաթիվը»՝ փոխարժեքը որոշելու նպատակով, որը կօգտագործվի ակտիվի, ծախսի կամ եկամտի սկզբնական ճանաչման ժամանակ, երբ այդ միավորի համար վճարումը նախապես վճարվել է կամ ստացվել է արտարժույթով և հանգեցրել ոչ դրամային ակտիվի կամ պարտավորության ճանաչմանը (օրինակ, չփոխհատուցված ավանդ կամ հետաձգված եկամուտ):

Մեկնաբանությամբ պարզաբանվում է, որ գործարքի ամսաթիվն այն ամսաթիվն է, երբ անձը կատարում է կանխավճարի ստացման կամ վճարման արդյունքում առաջացած ոչ դրամային ակտիվի կամ ոչ դրամային պարտավորության սկզբնական ճանաչումը: Եթե կանխավճարները կատարվել են կամ ստացվել են բազմակի անգամ, մեկնաբանությամբ պահանջվում է սահմանել յուրաքանչյուր կանխավճարի ստացման կամ վճարման ամսաթիվը:

Մեկնաբանությունն ուժի մեջ է մտնում 2018 թվականի հունվարի 1-ին կամ դրանից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար: Կազմակերպությունները կարող են կիրառել մեկնաբանությունը հետադարձ կամ առաջընթաց հիմունքներով: Հատուկ անցումային դրույթները կիրառվում են առաջընթաց հիմունքներով կիրառման դեպքում:

Կազմակերպության դեկավարությունը չի նախատեսում, որ այս փոփոխությունների կիրառումը զգալի ազդեցություն կունենա ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

ՀՀՄՍ-ների 2015-2017 թթ. տարեկան բարելավումների ցիկ

ՀՀՄՍ-ների 2015-2017 թթ. տարեկան բարելավումների ցիկով փոփոխություններ են կատարվում մի քանի ստանդարտների մեջ:

ՀՀՄՍ ստանդարտ 3-ում նշվում է, որ երբ Կազմակերպությունը ձեռք է բերում իրենից համատեղ գործունեություն ներկայացնող բիզնեսի նկատմամբ վերահսկողությունը, նա վերագնահատում է այդ բիզնեսում նախկինում վաճառքի համար պահվող տոկոսները: ՀՀՄՍ 11-ում կատարված փոփոխությամբ հստակեցվում է, որ երբ Կազմակերպությունը ձեռք է բերում իրենից համատեղ գործունեություն հանդիսացող բիզնեսի նկատմամբ վերահսկողությունը, նա չի վերագնահատում այդ բիզնեսում նախկինում առկա օգուտները:

ՀՀՄՍ 12-ի փոփոխություններով հստակեցվում է, որ շահաբաժինների վրա շահութահարկի ազդեցությունը (այսինքն՝ շահույթի տեղաբաշխում) պետք է ճանաչվի շահույթում կամ վնասում, անկախ հարկի առաջացման եղանակից:

ՀՀՄՍ 23-ի փոփոխություններով հստակեցվում է, որ եթե փոխառությունը մնում է չմարված մինչև համապատասխան ակտիվի նպատակային օգտագործումը կամ վաճառքը, ապա այդ պարտավորությունը դառնում է Կազմակերպության փոխառությամբ վերցրած միջոցների մասը, երբ հաշվարկվում է ընդհանուր փոխառությունների կապիտալացման տոկոսադրույթը:

«ՖԻՆԶԱ» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն փակ բաժնետիրական ընկերություն

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2017 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

Բոլոր փոփոխություններն ուժի մեջ են մտնում 2019 թվականի հունվարի 1-ին կամ դրանից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար:

Կազմակերպության ղեկավարությունը չի ակնկալում, որ այս փոփոխությունների կիրառումը նշանակալի ազդեցություն կունենա Կազմակերպության ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

5. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

	2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Կանխիկ դրամ	319,902	427,311
Ընթացիկ հաշիվներ	145,675	100,009
Ժամկետային ավանդներ՝ մինչև 90 օր մարման ժամկետով	135,064	740,383
Ընդամենը դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	600,641	1,267,703

2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, ընթացիկ հաշիվները պահվում են առևտրային ռեզիդենտ բանկերում, ընդ որում մնացորդի 67.6%-ը պահվում է երկու ռեզիդենտ առևտրային բանկում: 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, Կազմակերպությունը չունի որևէ ֆինանսական հաստատությունում կենտրոնացած միջոցներ, որոնց մնացորդը կգերազանցեր սեփական կապիտալի 10%-ը (2016 թ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 742,638 հազար դրամ):

6. Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ

Կազմակերպությունը կնքել է տարբեր արժույթային սվոփեր: Նման ածանցյալ ֆինանսական գործիքները հետագայում չափվում են իրական արժեքով: Ածանցյալ գործիքները հաշվառվում են որպես ակտիվներ այն դեպքում, երբ նրանց իրական արժեքը դրական է, և որպես պարտավորություն այն դեպքում, երբ այն բացասական է:

Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվները/ պարտավորությունները ներառում են հետևյալը.

	Իրական արժեք		Անվանական գումար		Միջին կշռված պայմանագրային փոխարժեք	
	2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2017թ.	2016թ.	2017թ.	2016թ.
Ակտիվներ						
ՀՀ դրամի առք ԱՄՆ դոլարի վաճառք						
- մինչև 1 ամիս	1,480	-	242,190	-	486.78	
	1,480	-	242,190	-		
Պարտավորու- թյուններ						
ՀՀ դրամի առք ԱՄՆ դոլարի վաճառք						
- մինչև 1 ամիս	(14,346)	-	175,869	-	478.91	-
ՀՀ դրամի առք ԱՄՆ դոլարի վաճառք						
- մինչև 1 ամիս	(1,602)	-	445,533	-	482.18	-
- 1-ից 3 ամիս	-	(13,691)	-	960,760	481.2	480.38
- 1-ից 2 տարի	-	(44,647)	-	574,692	-	478.91
	(15,948)	(58,338)	621,402	1,535,452		

Նշված ֆինանսական ակտիվներից/պարտավորություններից որևէ մեկը ժամկետանց կամ արժեզրկված չէ:

«ՖԻՆԶԱ» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն փակ բաժնետիրական ընկերություն

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2017 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

7. Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ

2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 1,304,526 հազար դրամի չափով վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվները բաղկացած են Հայաստանի Հանրապետության ֆինանսների նախարարության թողարկած եվրոպարտատոմսերից (2016 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 1,268,240 հազար դրամ): 2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այս ակտիվները գրավադրվել են հետգնման պայմանագրերով Կազմակերպության ստանձնած պարտավորությունների դիմաց (տես ծան. 12-ը): Եվրոպարտատոմսերի անվանական տոկոսադրույքը 6.90% է (1 եվրոպարտատոմսի դիմաց) և մարման ժամկետը՝ 2020 թվականը:

8. Հաճախորդներին տրված վարկեր

	2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Հաճախորդներին տրված վարկեր	24,929,711	26,607,459
Արժեզրկման կորուստների պահուստ	(434,420)	(591,991)
Ընդամենը հաճախորդներին տրված վարկեր	24,495,291	26,015,468

Ստորև ներկայացված են հաճախորդներին տրված վարկերը ըստ վարկատեսակների՝

	2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Անհատական բիզնես վարկեր	10,646,075	12,235,002
Սպառողական վարկեր	1,454,729	212,451
Անհատական գյուղատնտեսական վարկեր	12,825,528	13,755,785
Խմբային գյուղատնտեսական վարկեր*	2,358	184,783
Խմբային վարկեր*	1,021	219,438
Հաճախորդներին տրված համախառն վարկեր	24,929,711	26,607,459
Արժեզրկման կորուստների պահուստ	(434,420)	(591,991)
Ընդամենը հաճախորդներին տրված վարկեր	24,495,291	26,015,468

*Սրանք ներկայացնում են խմբային վարկերը և խմբային գյուղատնտեսական վարկերը, որոնք Կազմակերպությունն այլևս չի տրամադրում որպես առանձին վարկատեսակ: Հաշվետու ժամանակաշրջանի դրությամբ նշված մնացորդները ներկայացնում են համապատասխան վարկատեսակների գծով մնացորդները:

2016 թվականի հունվարից սկսած Կազմակերպությունը ֆիզիկական անձանց տրամադրում է սպառողական վարկեր՝ ի լրումն բիզնես և ձեռնարկատիրական նպատակների:

Ստորև ներկայացված են հաճախորդներին տրված վարկերն ըստ տնտեսության ոլորտների՝

	2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Գյուղատնտեսություն	12,942,518	14,095,231
Առևտուր	4,856,916	5,811,488
Արդյունաբերություն	1,323,358	1,527,933
Տրանսպորտ	938,834	1,161,260
Շինարարություն	486,706	681,099
Այլ	4,381,379	3,330,448
Հաճախորդներին տրված համախառն վարկեր	24,929,711	26,607,459
Արժեզրկման կորուստների պահուստ	(434,420)	(591,991)
Ընդամենը հաճախորդներին տրված վարկեր	24,495,291	26,015,468

«ՖԻԼԶ» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն փակ բաժնետիրական ընկերություն

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2017 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

Ստորև ներկայացված է արժեզրկման գծով պահուստի շարժը:

	<u>Գյուղատնտեսություն</u>	<u>Առևտուր</u>	<u>Արդյունաբերություն</u>	<u>Տրանսպորտ</u>	<u>Շինարարություն</u>	<u>Այլ</u>	<u>Ընդամենը</u>
2016թ. հունվարի 1	181,796	134,556	41,436	20,422	13,830	68,704	460,744
Հավելյալ ճանաչված պահուստներ	662,755	277,607	78,185	85,654	38,360	157,196	1,299,757
Ակտիվների դուրս գրում	(629,185)	(360,104)	(117,024)	(78,417)	(44,508)	(210,763)	(1,440,001)
Նախկինում դուրս գրված ակտիվների վերականգնում	68,434	93,936	37,227	9,794	8,969	53,131	271,491
2016թ. դեկտեմբերի 31	283,800	145,995	39,824	37,453	16,651	68,268	591,991
Հավելյալ ճանաչված պահուստներ	412,388	84,001	31,962	28,923	27,298	65,429	650,001
Ակտիվների դուրս գրում	(599,834)	(271,799)	(74,129)	(79,873)	(43,617)	(148,864)	(1,218,116)
Նախկինում դուրս գրված ակտիվների վերականգնում	124,430	138,939	29,050	29,906	10,490	77,729	410,544
2017թ. դեկտեմբերի 31	220,784	97,136	26,707	16,409	10,822	62,562	434,420

Ստորև բերվող աղյուսակն ամփոփում է հաճախորդներին տրված վարկերի հաշվեկշռային արժեքն ըստ Կազմակերպության կողմից ստացված ապահովվածության տեսակի 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝

	<u>Գյուղատնտեսություն</u>	<u>Առևտուր</u>	<u>Արդյունաբերություն</u>	<u>Տրանսպորտ</u>	<u>Շինարարություն</u>	<u>Այլ</u>	<u>Ընդամենը</u>
Վարկեր ապահովված անշարժ գույքով	678,418	1,711,767	500,066	84,432	5,311	474,116	3,454,110
Վարկեր ապահովված շարժական գույքով	246,487	697,609	166,886	218,879	5,720	158,855	1,494,436
Ոսկով ապահովված վարկեր	-	-	-	-	-	25,674	25,674
Վարկեր ապահովված անհատների երաշխավորությամբ	11,996,706	2,447,540	656,406	635,523	475,675	2,815,183	19,027,033
Չապահովված վարկեր	20,907	-	-	-	-	907,551	928,458
	12,942,518	4,856,916	1,323,358	938,834	486,706	4,381,379	24,929,711
Արժեզրկման կորուստների պահուստը	(220,784)	(97,136)	(26,707)	(16,409)	(10,822)	(62,562)	(434,420)
Ընդամենը հաճախորդներին տրված վարկեր 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	12,721,734	4,759,780	1,296,651	922,425	475,884	4,318,817	24,495,291

«ՖԻՆԵԱ» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն փակ բաժնետիրական ընկերություն

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2017 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

Ստորև բերվող աղյուսակն ամփոփում է հաճախորդներին տրված վարկերի հաշվեկշռային արժեքն՝ ըստ Կազմակերպության կողմից ստացված ապահովվածության տեսակի 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝

	<u>Գյուղատնտեսություն</u>	<u>Առևտուր</u>	<u>Արդյունաբերություն</u>	<u>Տրանսպորտ</u>	<u>Շինարարություն</u>	<u>Այլ</u>	<u>Ընդամենը</u>
Վարկեր ապահովված անշարժ գույքով	570,290	1,905,889	444,566	93,045	-	238,536	3,252,326
Վարկեր ապահովված շարժական գույքով	248,629	1,152,119	229,823	164,786	4,983	237,030	2,037,370
Վարկեր ապահովված անհատների երաշխավորությամբ	13,276,312	2,753,480	853,544	903,429	676,116	2,854,882	21,317,763
	14,095,231	5,811,488	1,527,933	1,161,260	681,099	3,330,448	26,607,459
Նվազեցված՝ արժեզրկման կորուստների պահուստը	(283,800)	(145,995)	(39,824)	(37,453)	(16,651)	(68,268)	(591,991)
Ընդամենը հաճախորդներին տրված վարկեր 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	13,811,431	5,665,493	1,488,109	1,123,807	664,448	3,262,180	26,015,468

«ՖԻՆԶԱ» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն փակ բաժնետիրական ընկերություն

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2017 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

2017 և 2016թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդներին տրված բոլոր վարկերը (ընդհանուր պորտֆելի 100%) տրվել են Հայաստանի Հանրապետությունում գործող անհատներին և Կազմակերպություններին, որը ցույց է տալիս, որ առկա է նշանակալի աշխարհագրական կենտրոնացում մեկ շրջանում:

Ստորև ներկայացված է 2017թ.-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ պորտֆելի վարկային որակի վերաբերյալ վերլուծությունը՝

	Համախառն վարկեր	Արժեզրկման գծով պահուստ	Չուտ վարկեր	Համախառն վարկերի արժեզրկման պահուստ
Խմբային գնահատված				
Ոչ ժամկետանց ժամկետանց՝	24,440,588	169,000	24,271,588	0.69%
- 1-ից 30 օր ժամկետանց	146,301	32,743	113,558	22.38%
- 31-ից 60 օր ժամկետանց	104,722	50,341	54,381	48.07%
- 61-ից 90 օր ժամկետանց	61,517	37,852	23,665	61.53%
- 91-ից 180 օր ժամկետանց	176,583	144,484	32,099	81.82%
Ընդամենը հաճախորդներին տրված վարկեր	24,929,711	434,420	24,495,291	1.74%

Ստորև ներկայացված է 2016թ.-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ պորտֆելի վարկային որակի վերաբերյալ վերլուծությունը՝

	Համախառն վարկեր	Արժեզրկման գծով պահուստ	Չուտ վարկեր	Համախառն վարկերի արժեզրկման պահուստ
Խմբային գնահատված				
Ոչ ժամկետանց ժամկետանց՝	25,827,599	246,596	25,581,003	0.95%
- 1-ից 30 օր ժամկետանց	218,839	36,910	181,929	16.87%
- 31-ից 60 օր ժամկետանց	165,095	58,107	106,988	35.20%
- 61-ից 90 օր ժամկետանց	116,007	57,498	58,509	49.56%
- 91-ից 180 օր ժամկետանց	279,919	192,880	87,039	68.91%
Ընդամենը հաճախորդներին տրված վարկեր	26,607,459	591,991	26,015,468	2.22%

2017 և 2016թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կազմակերպությունը չի ունեցել անհատապես նշանակալի համարվող փոխառուներ:

Պայմանագրային պայմանների փոփոխությունն իրենից ներկայացնում էր վարկի պայմանագրային պայմանների ժամանակավոր փոփոխություն, որը հանգեցրեց որոշակի սահմանափակ ժամանակահատվածում պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերի նկատմամբ իրավունքից հրաժարվելուն: 2017 թվականի ընթացքում Կազմակերպության վարկային ռիսկերի բաժինը դիտարկել է հաճախորդներից ստացված վարկերի վերանայման դիմումները, և վերանայվել է 664 վարկ՝ 861,594 հազար դրամ ընդհանուր գումարով (2016թ. դեկտեմբերի 31՝ 1,133 վարկ՝ 1,078,833 հազար դրամ գումարով): Ընդհանուր վերանայված վարկերի հաշվեկշռային արժեքը 2017 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կազմել է 765,715 հազար դրամ (2016թ. դեկտեմբերի 31՝ 1,178,580 հազար դրամ):

**«ՖԻՆԶԱ» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն
փակ բաժնետիրական ընկերություն**

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2017 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

9. Հիմնական միջոցներ

	Վարձակալած հիմնական միջոցների վրա կապիտալ ներդրումներ	Կապի և հաղոր- դակցման միջոցներ	Գրասենյակային գույք	Փոխադ- րամիջոցներ	Այլ հիմնական միջոցներ	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք 2016թ. հունվարի 1	319,253	247,344	293,795	76,546	213,816	1,150,754
Ավելացումներ	13,148	26,210	15,375	-	9,254	63,987
Օտարումներ	(12,457)	(363)	(1,817)	-	(2,210)	(16,847)
Փոխանցումներ	(123)	(20)	359	-	(216)	-
2016թ. դեկտեմբերի 31	319,821	273,171	307,712	76,546	220,644	1,197,894
Ավելացումներ	6,751	33,387	10,785	-	6,623	57,546
Օտարումներ	(540)	(17,307)	(6,137)	-	(15,457)	(39,441)
Փոխանցումներ	620	(22)	(89)	-	(509)	-
2017թ. դեկտեմբերի 31	326,652	289,229	312,271	76,546	211,301	1,215,999
Կուտակված մաշվածություն 2016թ. հունվարի 1	131,582	206,625	172,708	63,246	119,288	693,449
Մաշվածության ծախս	34,001	30,042	46,377	10,080	36,282	156,782
Օտարումներ	(9,204)	(362)	(1,449)	-	(2,142)	(13,157)
Փոխանցումներ	(11)	198	28	-	(215)	-
2016թ. դեկտեմբերի 31	156,368	236,503	217,664	73,326	153,213	837,074
Մաշվածության ծախս	34,751	27,789	42,313	3,220	31,727	139,800
Օտարում	(265)	(17,252)	(5,429)	-	(14,896)	(37,842)
Փոխանցումներ	36	17	231	-	(284)	-
2017թ. դեկտեմբերի 31	190,890	247,057	254,779	76,546	169,760	939,032
Չուտ հաշվեկշռային արժեք 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	135,762	42,172	57,492	-	41,541	276,967
2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	163,453	36,668	90,048	3,220	67,431	360,820
2016թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	187,671	40,719	121,087	13,300	94,528	457,305

2017 և 2016թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ամբողջությամբ մաշված, բայց դեռ օգտագործվող ակտիվների համախառն հաշվեկշռային արժեքը կազմում էր 493,918 հազար և 350,381 հազար դրամ, համապատասխանաբար: 2017 և 2016թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կազմակերպությունը չի ունեցել գրավադրված հիմնական միջոց:

«ՖԻՆԶԱ» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն փակ բաժնետիրական ընկերություն

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2017 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

10. Ոչ նյութական ակտիվներ

	<u>Համակարգչային ծրագրեր</u>	<u>Ընդամենը</u>
Սկզբնական արժեք		
2016թ. հունվարի 1	292,621	292,621
Ավելացումներ	86,440	86,440
2016թ. դեկտեմբերի 31	379,061	379,061
Ավելացումներ	61,385	61,385
2017թ. դեկտեմբերի 31	440,446	440,446
Կուտակված ամորտիզացիա		
2016թ. հունվարի 1	68,134	68,134
Ամորտիզացիայի ծախս	35,740	35,740
2016թ. դեկտեմբերի 31	103,874	103,874
Ամորտիզացիայի ծախս	47,983	47,983
2017թ. դեկտեմբերի 31	151,857	151,857
Չուտ հաշվեկշռային արժեք		
2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	288,589	288,589
2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	275,187	275,187
2016թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	224,487	224,487

2017 և 2016 թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ամբողջությամբ մաշված, բայց դեռևս օգտագործվող ոչ նյութական ակտիվների արժեքը կազմել է համապատասխանաբար 24,458 և 14,581 հազար դրամ:

Կազմակերպությունը 2017 և 2016 թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ գրավադրված ոչ նյութական ակտիվներ չի ունեցել:

11. Այլ ակտիվներ

	<u>2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ</u>	<u>2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ</u>
Հիմնական միջոցների ձեռք բերման գծով կանխավճարներ	40,349	-
Կանխավճարներ ապրանքների և ծառայությունների գծով	37,540	36,695
Ստանալիք գումարներ վճարահաշվարկային կազմակերպություններից	18,334	6,089
Պաշարներ	17,640	10,137
Այլ	7,803	5,190
Ընդամենը այլ ակտիվներ	121,666	58,111

12. Պարտավորություններ հետզևման պայմանագրերով

Կազմակերպությունն ունի հետզևման համաձայնագրերի գծով գործարքներ: Հետզևման համաձայնագրերով փոխատվություն տրված կամ վաճառված արժեթղթերը փոխանցվում են երրորդ կողմին Կազմակերպության կողմից ստացած կանխիկ դրամի փոխարեն: Այս ֆինանսական ակտիվները կարող են վերագրավադրվել կամ վերավաճառվել գործընկերների կողմից Կազմակերպության պարտավորությունների չկատարման (դեֆոլտի) բացակայության դեպքում, սակայն գործընկերը պարտավորվում է վերադարձնել արժեթղթերը պայմանագրի ավարտին: Կազմակերպության սահմանմամբ այդ արժեթղթերի գծով բոլոր ռիսկերն ու օգուտները պահպանվել են և այդ իսկ պատճառով դրանք չեն ապաճանաչվել: Այս գործարքներն իրականացվում են այն պայմաններով, որոնք ընդունված են ստանդարտ վարկավորման և արժեթղթերի փոխառության ու վարկային գործունեության ժամանակ, ինչպես նաև այնպիսի փոխանակման գործարքներում, որտեղ Կազմակերպությունը հանդես է գալիս որպես միջնորդ:

«ՖԻՆԶԱ» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն փակ բաժնետիրական ընկերություն

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2017 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կազմակերպության պարտավորությունները ֆինանսական հատվածի Կազմակերպությունների հետ կնքված հետգնման պայմանագրերի գծով կազմել է 1,233,392 հազար դրամ (2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 1,196,795 հազար դրամ): 2017 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այս պարտավորությունների դիմաց գրավի ապահովման միջոց հանդիսացող ֆինանսական ակտիվների (որոնք բաղկացած են ՀՀ ֆինանսների նախարարության եվրոպարտատոմսերից) իրական արժեքը կազմել է 1,304,526 հազար դրամ (2016 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 1,268,240 հազար դրամ): Տես ծանոթագրություն 7-ը:

13. Փոխառու միջոցներ

	Արժույթ	Մարման ժամկետ	Անվանական տոկոսա- դրույթ %	2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Անվանական տոկոսադրույթ %	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Վարկեր բանկերից և ֆինանսական հաստատություն- ներից	ԱՄՆ դոլար	1-4 տարի	6.2-7.8%	12,879,288	6.2-8.0%	16,694,294
Վարկեր բանկերից և ֆինանսական հաստատություն- ներից	ՀՀ դրամ	2 տարի	12.25%	957,331	11.60%-22.22%	3,630,432
Վարկեր ֆինանսական կազմակերպու- թյուն չհանդիսացող իրավաբանական անձանցից	ԱՄՆ դրամ	1 տարի	5.5 %	243,010	6.25%	486,148
ՀՀ Կենտրոնական բանկից միջազգային ծրագրերով ստացված վարկեր	ՀՀ դրամ	5 տարի	6.25%-6.75%	216,999	6.75%	217,965
				14,296,628		21,028,839

2017թ.-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կազմակերպությունն ունի փոխառություններ յոթ ֆինանսական հաստատություններից (2016թ.-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ ինը ֆինանսական հաստատություններից), որոնց մնացորդներից յուրաքանչյուրը գերազանցում է սեփական կապիտալի 10%: Այս մնացորդների համախառն արժեքը 2017թ.-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կազմում է 12,623,452 հազար դրամ (2016թ.-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 20,111,054 հազար դրամ): Պարտավորությունները չափվում են ամորտիզացված արժեքով:

Կազմակերպությունը պարտավոր է համապատասխանություն ապահովել փոխառու միջոցներին առնչվող ֆինանսական պայմանների դրույթներին: Այս դրույթները ներառում են սահմանված գործակիցներ, պարտավորություն/սեփական կապիտալ հարաբերակցությունը և մի շարք այլ ֆինանսական գործակիցներ:

2017 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կազմակերպությունը չի խախտել ֆինանսական գործունեությանը վերաբերող ոչ մի գործակից (2016 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ մեկ խախտում մեկ վարկառուի համաձայնագրի հետ կապված):

«ՖԻՆԶԱ» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն փակ բաժնետիրական ընկերություն

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2017 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

14. Թողարկված պարտքային արժեթղթեր

	Արժույթ	Մարման ժամկետ	Արժե- կտրոնի %	2017 թ. դեկտեմբերի 31	2016 թ. դեկտեմբերի 31
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	ԱՄՆ դոլար	2 տարի	7.50%	1,988,193	-
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	ՀՀ դրամ	2 տարի	12.75%	1,532,955	-
				3,521,148	-

15. Այլ պարտավորություններ

	2017թ. դեկտեմբերի 31	2016թ. դեկտեմբերի 31
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ		
Պարտավորություններ մատուցած ծառայությունների գծով	97,243	107,695
Պարտավորություններ անձնակազմի նկատմամբ	8,711	35,928
Պայմանագրային պարտավորությունների գծով վճարելիք գումարներ	-	19,700
	105,954	163,323
Այլ ոչ ֆինանսական պարտավորություններ		
Արձակուրդի գծով պահուստ	193,039	163,392
Պարտավորություններ հարկերի գծով բացառությամբ շահութահարկի	109,506	109,585
Այլ	34,598	2,758
	337,143	275,735
Ընդամենը այլ պարտավորություններ	443,097	439,058

16. Բաժնետիրական կապիտալ

2017 և 2016թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հայտարարված, թողարկված և ամբողջությամբ վճարված բաժնետիրական կապիտալը բաղկացած էր 490,596 սովորական բաժնետոմսերից՝ 10,000 ՀՀ դրամ անվանական արժեքով: Սովորական բաժնետոմսեր տնօրինողները իրավունք ունեն ստանալ շահաբաժիններ, որոնք հայտարարվում են ժամանակ առ ժամանակ և Կազմակերպության տարեկան ընդհանուր ժողովներին ունեն մեկ բաժնետոմսի դիմաց մեկ ձայնի իրավունք:

Կազմակերպության բաժնետիրական կապիտալը բաժնետերերի կողմից վճարվել է ՀՀ դրամով և նրանք իրավունք ունեն ստանալ շահաբաժիններ և կապիտալի բաշխում ՀՀ դրամով:

Կազմակերպության բաժնետերերի միջև բաշխվող պահուստները սահմանափակված են իր կուտակված չբաշխված շահույթով, որոնք ներկայացված են տեղական հաշիվներում: Չբաշխվող պահուստները ներկայացվում են պահուստավորման ֆոնդով, որը ստեղծվում է օրենսդրության պահանջով: Կազմակերպության պահուստային ֆոնդը ձևավորվում է պարտադիր տարեկան հատկացումների միջոցով՝ հաշվարկված Կազմակերպության զուտ շահույթի 5%-ի չափով, մինչև ֆոնդը կազմի բաժնետիրական կապիտալի 15%-ը: Պահուստի այս գումարը կարող է օգտագործվել Կազմակերպության կորուստները ծածկելու, ինչպես նաև Կազմակերպության պարտատոմսերը մարելու և բաժնետոմսերը հետ գնելու համար, եթե այլ միջոցները դրա համար չեն բավարարում: Պահուստային հիմնադրամը չի կարող օգտագործվել այլ նպատակների համար:

2017 թվականին Կազմակերպությունը հայտարարել և վճարել է 562,486 հազար դրամի չափով շահաբաժիններ (2016 թվականին՝ 0):

«ՖԻՆԶԱ» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն փակ բաժնետիրական ընկերություն

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2017 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

17. Չուտ տոկոսային եկամուտ

	2017թ.	2016թ.
Տոկոսային եկամուտ		
<i>Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներից տոկոսային եկամուտ</i>		
- հաճախորդներին տրված վարկեր	7,486,463	8,283,112
- դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	15,649	73,001
	7,502,112	8,356,113
Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներից տոկոսային եկամուտ	27,834	20,497
Վաճառքի համար մատչելի ֆին. ակտիվներից տոկոսային եկամուտներ	75,600	74,464
Ընդամենը տոկոսային եկամուտ	7,605,546	8,451,074
Տոկոսային ծախս		
<i>Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական պարտավորություններից տոկոսային ծախս</i>		
- փոխառու միջոցներ	1,313,963	2,231,617
- ստորադաս փոխառություն	-	141,748
- թողարկված պարտքային արժեթղթեր	254,250	-
- հետզնման պայմանագրեր	34,677	59,668
	1,602,890	2,433,033
Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներից տոկոսային ծախս	95,159	329,422
Ընդամենը տոկոսային ծախս	1,698,049	2,762,455
Չուտ տոկոսային եկամուտ մինչև տոկոսակիր ակտիվների արժեզրկումներից կորուստների գծով ծախսը	5,907,497	5,688,619

Վարկային պորտֆելից ստացված տույժերը և տուգանքները տարվա ընթացքում կազմել են 384,095 հազար ՀՀ դրամ (2016 թ.՝ 394,710 հազար դրամ): Տույժերը և տուգանքները ներառված են այլ եկամտում:

18. Չուտ օգուտ արտարժույթային գործառնություններից

	2017թ.	2016թ.
Արտարժույթի առթուվաճառքից զուտ օգուտ	106,603	110,866
Արտարժույթի վերազնահատումից զուտ (վնաս)/օգուտ	(4,133)	1,699
Ընդամենը զուտ օգուտ արտարժույթային գործառնություններից	102,470	112,565

19. Անձնակազմի գծով ծախսեր

	2017թ.	2016թ.
Աշխատավարձ, պարգևավճարներ և այլ հատուցումներ աշխատակիցներին	2,072,657	2,114,666
Վերապատրաստման ծախսեր	7,943	6,835
Ընդամենը անձնակազմի գծով ծախսեր	2,080,600	2,121,501

«ՖԻՆԶԱ» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն փակ բաժնետիրական ընկերություն

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2017 թվականի դեկտեմբերի 31-ին
ավարտված տարվա համար

20. Այլ գործառնական ծախսեր

	2017թ. դեկտեմբերի 31	2016թ. դեկտեմբերի 31
Ռոյալթիներ և կառավարման վճար	737,489	753,946
Գործառնական վարձակալություն	330,607	331,797
Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների ծախսեր	120,048	134,005
Ապահովագրություն	83,806	94,699
Հարկեր բացառությամբ շահութահարկի	53,291	37,325
Կոմունալ վճար	45,855	64,804
Հաղորդակցություն	44,524	42,349
Գրասենյակային պարագաներ	42,814	51,961
Մասնագիտական ծառայություններ	42,070	42,157
Գործուղման ծախսեր	40,169	24,107
Վարկերի հավաքագրման ծախսեր	39,114	12,303
Անվտանգության ծախսեր	25,525	28,930
Ներկայացուցչական ծախսեր	21,477	15,952
Հիմնական միջոցների սպասարկում	21,149	32,485
Փոխառու միջոցների վաղաժամկետ մարման տուգանքներ	16,701	322
Գովազդի ծախսեր	6,094	1,735
Հիմնական միջոցների օտարումից կորուստներ	1,599	3,690
Այլ ծախսեր	167,814	146,822
Ընդամենը այլ գործառնական ծախսեր	1,840,146	1,819,389

21. Շահութահարկ

Կազմակերպությունը գնահատում և գրանցում է իր ընթացիկ վճարվելիք շահութահարկը և իր ակտիվների և պարտավորությունների հարկային բազան համաձայն ՀՀ հարկային օրենսդրության, որը տարբերվում է ՀՀՄՍ-ից:

Կազմակերպությունն ունի որոշակի մշտական հարկային տարբերություններ, որոնք առաջանում են շահութահարկի նպատակներով չնվազեցվող որոշակի ծախսերից և շահութահարկի նպատակներով չհարկվող որոշակի եկամուտներից:

Հետաձգված հարկերը հաշվարկվում են ժամանակավոր տարբերությունների նկատմամբ, որոնք առաջանում են ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային գումարների և դրանց հարկման բազաների միջև: 2017 և 2016թ.-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ առկա ժամանակավոր տարբերությունները հիմնականում վերաբերում են եկամտի և ծախսի ճանաչման համար տարբեր մեթոդների/ժամկետների կիրառությանը, ինչպես նաև որոշակի ակտիվների հարկային և հաշվեկշռային բազաների ժամանակավոր տարբերություններին:

Ստորև բերված հաշվարկներում օգտագործվում է ներկայիս հարկի դրույթաչափը` 20%, որը ՀՀ-ում վճարում են կորպորատիվ ձեռնարկությունները հարկվող շահույթի համար (ինչպես սահմանված է) ՀՀ հարկային օրենսդրության համապատասխան:

«ՖԻՆԶԱ» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն փակ բաժնետիրական ընկերություն

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2017 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

Ժամանակավոր տարբերությունները 2017թ. և 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ներկայացված են հետևյալ աղյուսակում՝

	2017թ. դեկտեմբերի 31	2016թ. դեկտեմբերի 31
<i>Չետաձգված հարկային ակտիվներ/(պարտավորություններ) հետևյալի գծով՝</i>		
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	(17,172)	(10,656)
Հաճախորդներին տրված վարկեր	(37,878)	807
Հիմնական միջոցներ	23,172	8,672
Այլ ակտիվներ	(1,523)	(1,741)
Փոխառու միջոցներ	(5,616)	(10,274)
Այլ պարտավորություններ	46,145	42,193
Չուտ հետաձգված հարկային ակտիվ	7,128	29,001

	2017թ. 1,627,647	2016թ. 748,615
Շահույթ մինչև հարկումը		
Սահմանված դրույթաչափով հարկ (20%)	325,529	149,723
Մշտական տարբերություններից հարկի ազդեցությունը	9,824	6,803
Նախորդ տարվան վերաբերվող ընթացիկ հարկային ծախս	1,554	-
Հիմնական միջոցների գծով՝ նախկինում չճանաչված հետաձգված հարկի ճանաչում	(8,679)	-
Շահութահարկի գծով ծախս	328,228	156,526

Ընթացիկ շահութահարկի գծով ծախս	311,317	55,012
Նախորդ տարվան վերաբերվող ընթացիկ հարկային ծախս	1,554	-
Չետաձգված հարկային ծախս՝ ճանաչված ընթացիկ տարում	15,357	101,514
Շահութահարկի գծով ծախս	328,228	156,526

	2017թ.	2016թ.
Չետաձգված հարկային ակտիվներ		
Հունվարի 1-ի դրությամբ հետաձգված հարկային ակտիվներ	29,001	146,266
Շահույթում կամ վնասում ճանաչված հետաձգված հարկային հաշվեկշիռների փոփոխություններ	(15,357)	(101,514)
Այլ համապարփակ եկամտում ճանաչված հետաձգված հարկային հաշվեկշիռների փոփոխություններ	(6,516)	(15,751)
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հետաձգված հարկային ակտիվներ	7,128	29,001

22. Պայմանական պարտավորություններ

Գործունեության բնականոն ընթացքում Կազմակերպությունը կնքում է հետհաշվեկշռային ռիսկեր ունեցող ֆինանսական գործիքներ, որպեսզի բավարարի հաճախորդների կարիքները: Այս գործիքները, որոնք ներառում են վարկային ռիսկի տարբեր աստիճաններ, չեն արտացոլվում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում:

Կազմակերպությունը հետհաշվեկշռային պարտավորությունները ստանձնելիս օգտագործում է նույն վարկային վերահսկողության և կառավարման քաղաքականությունը, ինչն օգտագործում է հաշվեկշռային գործառնությունների ժամանակ:

2017 և 2016թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կազմակերպությունը պայմանական պարտավորությունների կորուստների համար պահուստներ չունի:

Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների ձեռքբերման

պարտավորվածություններ. 2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կազմակերպության Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների ձեռքբերման պարտավորվածությունները՝ կազմել են 94,147 հազար դրամ (2016 թ. դեկտեմբերի 31՝ 0):

«ՖԻՆԶԱ» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն փակ բաժնետիրական ընկերություն

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2017 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

Պարտավորություններ գործառնական վարձակալության գծով. Կազմակերպությունը գործառնական վարձակալությամբ վարձակալում է մի շարք գրասենյակային տարածքներ: Սովորաբար վարձակալության ժամկետը տևում է 3-5 տարի: Կարձակալության վճարները յուրաքանչյուր 2-3 տարին մեկ վերանայվում են՝ շուկայական վարձավճարներն արտացոլելու համար: Որոշակի վարձակալություններ տրվում են հավելյալ վարձավճարով, որը հիմնված է տեղական զնային ինդեքսի փոփոխությունների վրա: Երբ Կազմակերպությունը հանդիսանում է վարձակալ, չեղյալ չհամարվող գործառնական վարձակալությամբ վարձակալված գրասենյակների ապագա նվազագույն վարձավճարների կառուցվածքը հետևյալն է՝

	2017թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2016թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Մինչև 1 տարի	52,902	53,288
Ընդամենը պարտավորություններ գործառնական վարձակալության գծով	52,902	53,288

Ղատական վարույթներ. գործունեության բնականոն ընթացքում, Կազմակերպությունը ենթարկվում է ղատական վարույթների և բողոքների ռիսկերի: Ղեկավարությունը համոզված է, որ նման ղատական վարույթները և բողոքներն անբարենպաստ ազդեցություն չեն ունենա ֆինանսական վիճակի կամ Կազմակերպության ապագա գործունեության արդյունքների վրա, և ֆինանսական հաշվետվություններում ստեղծված պահուստը բավարար և համապատասխան է:

Հարկային օրենսդրություն. Հայաստանի Հանրապետության առևտրային համակարգը կարգավորող օրենսդրությունը, ներառյալ հարկային օրենսդրությունը, կարող է ունենալ մեկից ավելի մեկնաբանություններ: Ավելին, վտանգ կա, որ հարկային մարմինները կամայական ղատողություններ կարող են անել ձեռնարկատիրական գործունեության վերաբերյալ: Եթե Կազմակերպության գործունեության վերաբերյալ ղեկավարության որոշակի որոշումներ հարկային մարմինների կողմից վիճարկվեն, Կազմակերպությունը կարող է ենթարկվել հավելյալ հարկերի, տույժերի և տուգանքների: Սովորաբար հարկային ստուգումը վերաբերում է աուդիտի տարվան նախորդող երեք օրացուցային տարիներին:

Գործարար միջավայրը. զարգացող երկրների ֆինանսական շուկաները, ինչպիսին է Հայաստանի Հանրապետությունը, ավելի շատ են ենթարկվում զանազան ռիսկերի, քան ավելի զարգացած երկրների շուկաները, ներառյալ տնտեսական, քաղաքական և սոցիալական և իրավական և օրենսդրական ռիսկերը: Իրավական, հարկային և օրենսդրական համակարգերը շարունակում են զարգանալ, սակայն կարող են ունենալ տարբեր մեկնաբանություններ և ենթակա են հաճախակի փոփոխությունների: Հայաստանը դեռևս գտնվում է տնտեսական և քաղաքական փոփոխությունների գործընթացում: Որպես զարգացող շուկա, Հայաստանը չունի այն աստիճան զարգացած գործարար և կանոնակարգային ենթակառուցվածք, որը բնորոշ է ավելի հասուն ազատ շուկայական տնտեսություններին: Ի լրումն, տնտեսական պայմանները շարունակում են սահմանափակել ֆինանսական շուկաների գործունեության ծավալները, ինչը թերևս չի արտացոլում ֆինանսական գործիքների արժեքները: Հետագա տնտեսական զարգացման հիմնական խոչընդոտ են հանդիսանում տնտեսական և ինստիտուցիոնալ զարգացման ցածր մակարդակը և տնտեսավարման կենտրոնացվածությունը, տարածաշրջանային անկայունությունները և միջազգային տնտեսական ճգնաժամը:

Համաշխարհային ֆինանսական համակարգերում համակարգային ռիսկերը, այդ թվում՝ վարկային շուկաների իրադրության վատթարացումը կարող են բացասական ազդեցություն ունեն Կազմակերպության կապիտալի և դրա հասանելիության, ավելի ընդհանրականորեն՝ գործունեության արդյունքների, ֆինանսական դրության և հեռանկարների վրա: Ավելին, դեռևս առկա են անորոշություններ՝ կապված երկրների տնտեսական իրավիճակի հետ, որը կարող է հանգեցնել արտասահմանից ներհոսող դրամական միջոցների պակասորդի, ինչպես նաև հանքարդյունաբերական արտադրանքի գների անկման, որը մեծապես որոշիչ դեր է խաղում ՀՀ տնտեսության համար: Առավել խիստ զգալի շուկայական սպառնալիքների և ղժվարությունների արդյունքում ՀՀ տնտեսությունը, ինչպես նաև Կազմակերպության գործունեությունը կարող են վատթարանալ: Այնուամենայնիվ, քանի որ նման ենթադրությունների հիմքում ընկած են բազմաթիվ փոփոխական պայմաններ և անորոշություններ, ղեկավարությունը հնարավորություն չունի արժանահավատ գնահատական տալ, թե նման հանգամանքները ինչ ազդեցություն կունենան Կազմակերպության ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների վրա: Կազմակերպության ֆինանսական հաշվետվությունները չեն ներառում ճշգրտումների ազդեցությունը, եթե այդպիսիք կան, որոնք կարող էին անհրաժեշտ համարվել, եթե վերը նշված գործոնների ազդեցությունը դիտարկելի և արժանահավատորեն չափելի դառնար ՀՀ համար:

«ՖԻՆԶԱ» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն փակ բաժնետիրական ընկերություն

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2017 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

24. Ֆինանսական գործիքների իրական արժեքը

ՖՀՄՍ-ն սահմանում է իրական արժեքը որպես գումար, որով ակտիվը կարող է վաճառվել կամ պարտավորությունը փոխանցվել շուկայի մասնակիցների միջև սովորական պայմաններով ընթացող գործարքում չափման ամսաթվի դրությամբ: Այստեղ ներկայացված գնահատումները պարտադիր կերպով չեն արտացոլում այն գումարները, որոնք Կազմակերպությունը կարող է ստանալ որոշակի գործիքի շուկայական փոխանակման արդյունքում:

Այնուամենայնիվ, անհրաժեշտ է տրամաբանորեն մեկնաբանել շուկայական տվյալները, գնահատված իրական արժեքը որոշելու համար: Հայաստանի Հարապետության շուկան կարելի է բնութագրել որպես զարգացող, և տնտեսական պայմանները շարունակում են սահմանափակել ֆինանսական շուկաներում գործունեության ծավալները: Շուկայի գնանշումները կարող են հնացած լինել կամ արտացոլել վաճառքի գործարքների կրճատում և արդյունքում չեն արտացոլի ֆինանսական գործիքների իրական արժեքները: Ղեկավարությունն օգտագործել է շուկայի ամբողջ հասանելի տեղեկատվությունը ֆինանսական գործիքների իրական արժեքը գնահատելիս:

Կազմակերպության՝ շարունակական հիմունքներով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը.

Կազմակերպության որոշ ֆինանսական ակտիվներ և պարտավորություններ չափվում են իրական արժեքով յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում: Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է նշված ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի որոշման մեթոդները (մասնավորապես՝ օգտագործված գնահատման մեթոդները և ելակետային տվյալները):

Ֆինանսական ակտիվներ/ պարտավորություններ	իրական արժեք		իրական արժեքի հիմնարկ	Գնահատման հմտություն(ներ) և հիմնական ելակետային տվյալ(ներ)	Նախկին ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալ(ներ)	Ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալների հարաբերակցությունն իրական արժեքին
	2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ				
Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ/ (պարտավորություններ) – արտարժույթային սվոփեր	1,480	-	Մակարդակ 3	Չեղչված դրամական հոսքեր. Ապագա դրամական հոսքերը գնահատվում են՝ հիմք ընդունելով ֆորվարդային փոխարժեքները և պայմանագրով սահմանված ֆորվարդային դրույթաչափերը, զեղչված այն դրույթաչափով, որն արտացոլում է տարբեր պայմանագրային կողմերի վարկային ռիսկերը	Ֆորվարդային փոխարժեքները՝ Որբան բարձր օգտագործելով են գնողունակության ֆորվարդային և տոկոսադրույթի , այնքան բարձր համարժեքության է իրական համակցությունը արժեքը:	
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	1,304,526	1,268,240	Մակարդակ 2	Գնանշումներ ակտիվ շուկայում Չեղչված դրամական հոսքեր. Ապագա դրամական հոսքերը գնահատվում են՝ հիմք ընդունելով ֆորվարդային փոխարժեքները և պայմանագրով	Ֆորվարդային փոխարժեքները՝ Որբան բարձր օգտագործելով են գնողունակության ֆորվարդային և տոկոսադրույթի , այնքան բարձր համարժեքության է իրական համակցությունը արժեքը:	
Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ/ պարտավորություններ - արտարժույթային սվոփեր	(15,948)	(58,338)	Մակարդակ 3	Ֆորվարդային փոխարժեքները և պայմանագրով	Ֆորվարդային փոխարժեքները՝ Որբան բարձր օգտագործելով են գնողունակության ֆորվարդային և տոկոսադրույթի , այնքան բարձր համարժեքության է իրական համակցությունը արժեքը:	

«ՖԻՆԶԱ» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն փակ բաժնետիրական ընկերություն

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2017 թվականի դեկտեմբերի 31-ին
ավարտված տարվա համար

սահմանված
ֆորվարդային
դրույթաչափերը,
գեղչված այն
դրույթաչափով,
որն արտացոլում
է տարբեր
պայմանագրային
կողմերի
վարկային
ռիսկերը

Ֆինանսական ակտիվների մակարդակ 3-ի իրական արժեքով չափումների համեմատագրումը
ներկայացված է ստորև՝

	2017 թ.		2016 թ.
	Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող Ֆինանսական պարտավոր- ություններ	Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող Ֆինանսական ակտիվներ	Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող Ֆինանսական պարտավոր- ություններ
Հունվարի 1-ի դրությամբ	(58,338)	-	(87,847)
Ընդամենը օգուտներ և վնասներ՝			
- շահույթում կամ վնասում	(61,488)	1,480	(319,386)
Մարումներ	103,878	-	348,895
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	(15,948)	1,480	(58,338)

**Կազմակերպության՝ ոչ շարունակական հիմունքներով իրական արժեքով չափվող
Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը.** հաշվի առնելով
մի շարք ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների կարճաժամկետ բնույթը՝
դեկավարությունը կարծում է, որ դրանց հաշվեկշռային արժեքները մոտ են դրանց իրական
արժեքին: Մի շարք այլ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների գծով
դեկավարությունն օգտագործում է գեղչված դրամական հոսքերը՝ իրական արժեքը գնահատելու
համար: Այս գնահատված դրամական միջոցների հոսքերի գեղչման համար օգտագործված
տոկոսադրույթները հիմնված են հաշվետու ամսաթվի դրությամբ պետական պարտատոմսերի
եկամտաբերության կորի վրա, գումարած արժույթի, ժամկետայնության և պայմանագրային
կողմի վարկային ռիսկի վրա:

«ՖԻՆԶԱ» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն փակ բաժնետիրական ընկերություն

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2017 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

	2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ		2016 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	
	Հաշվեկշռային արժեք	Իրական արժեք	Հաշվեկշռային արժեք	Իրական արժեք
Ֆինանսական ակտիվներ				
Վարկեր և ստացվելիք գումարներ՝ - վարկեր հաճախորդներին	24,495,291	26,124,530	26,015,468	26,015,468
Ֆինանսական պարտավորություններ				
Ֆինանսական պարտավորություններ՝ ամորտիզացված արժեքով պահվող՝	17,817,776	17,903,420	21,028,839	21,028,839
- ստացված փոխառություններ	14,296,628	14,317,460	21,028,839	21,028,839
- թողարկված պարտքային արժեթղթեր	3,521,148	3,585,960	-	-
Իրական արժեքի հիերարխիա 2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ				
	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը
Ֆինանսական ակտիվներ				
Վարկեր և ստացվելիք գումարներ՝ - վարկեր հաճախորդներին	-	-	26,124,530	26,124,530
Ընդամենը	-	-	26,124,530	26,124,530
Ֆինանսական պարտավորություններ				
Ֆինանսական պարտավորություններ՝ ամորտիզացված արժեքով պահվող՝				
- ստացված փոխառություններ	-	-	14,317,460	14,317,460
- թողարկված պարտքային արժեթղթեր	-	3,585,960	-	3,585,960
Ընդամենը	-	3,585,960	14,317,460	17,903,420
Իրական արժեքի հիերարխիա 2016 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ				
	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը
Ֆինանսական ակտիվներ				
Վարկեր և ստացվելիք գումարներ՝ - վարկեր հաճախորդներին	-	-	26,015,468	26,015,468
Ընդամենը	-	-	26,015,468	26,015,468
Ֆինանսական պարտավորություններ				
Ֆինանսական պարտավորություններ՝ ամորտիզացված արժեքով պահվող՝				
- ստացված փոխառություններ	-	-	21,028,839	21,028,839
Ընդամենը	-	-	21,028,839	21,028,839

«ՖԻՆԶԱ» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն փակ բաժնետիրական ընկերություն

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2017 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

25. Ֆինանսական գործունեությունից առաջացած պարտավորությունների համադրում

	2017 թ. հունվարի 1	Մուտքեր/ մարումներ - կանխիկ դրամական հոսքեր	Տոկոսավճար	Ոչ կանխիկ փոփոխություններ		Վարկի ներգրավման միջնորդավճար	2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
				Սրտարժույթի վերագնահատում	Տոկոսային ծախս		
Փոխառու միջոցներ թողարկված պարտքային արժեթղթեր	21,028,839	(6,652,835)	(1,379,696)	1,313,963	15,289	(28,932)	14,296,628
	-	3,447,800	(167,387)	254,249	(11,753)	(1,761)	3,521,148
	21,028,839	(3,205,035)	(1,547,083)	1,568,212	3,536	(30,693)	17,817,776

26. Կապիտալի ռիսկի կառավարում

Կազմակերպությունը կառավարում է իր կապիտալն՝ ապահովելու Կազմակերպության գործունեության անընդհատությունը, միևնույն ժամանակ առավելագույնի հասցնելով շահագրգիռ կողմերի հատույցը ներգրավված և սեփական միջոցների մակարդակի պահպանման եղանակով:

ՀՀ կենտրոնական բանկը Կազմակերպության համար սահմանում և վերահսկում է կապիտալի պահանջները: Ըստ ՀՀ ԿԲ կողմից սահմանված՝ ներկայումս գործող կապիտալի պահանջների, ունիվերսալ վարկային կազմակերպությունները 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ պետք է ապահովեն 150,000 հազար ՀՀ դրամ նվազագույն բաժնետիրական կապիտալ (2016թ. դեկտեմբերի 31-ին՝ 150,000 հազար ՀՀ դրամ):

Համաձայն ՀՀ ԿԲ կանոնակարգային պահանջների, որոնք ուժի մեջ են մտել 2011թ.-ին, վարկային կազմակերպությունները, որոնք իրականացնում են արտարժույթի փոխանակման գործառնություններ կանխիկով վարկային մարումներից բացի այլ նպատակներով, ինչպես նաև հրապարակային օֆերտայի միջոցով ներգրավում են փոխառություններ, պարտավոր են ապահովել կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների հարաբերակցությունը (կապիտալի համարժեքության նորմատիվ) և ընդհանուր կապիտալի մեծությունը նվազագույնից բարձր մակարդակում: Կազմակերպությունն իր կանոնադրությամբ նախատեսել է արտարժույթի փոխանակման գործառնությունները որպես գործունեության առանձին տեսակ, ինչպես նաև հրապարակային օֆերտաների միջոցով փոխառությունների ներգրավումը: Հետևաբար Կազմակերպությունը պարտավոր է հաշվել և համապատասխանել կապիտալի համարժեքության նորմատիվի և ընդհանուր կապիտալի նվազագույն մեծության պահանջներին: 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ընդհանուր կապիտալի նվազագույն մեծության պահանջը կազմում է 1,000,000 հազար ՀՀ դրամ, իսկ կապիտալի համարժեքության հարաբերակցության նորմատիվը - նվազագույնը 10% (2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 1,000,000 հազար ՀՀ դրամ և 10%):

Հետևյալ աղյուսակը վերլուծում է Կազմակերպության կապիտալ ռեսուրսները կապիտալի համարժեքության նպատակներով՝ համաձայն ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից սահմանված սկզբունքների:

	31 դեկտեմբերի 2017թ. աուդիտ չարված	31 դեկտեմբերի 2016թ. աուդիտ չարված
Հիմնական կապիտալ	6,732,061	5,956,447
Լրացուցիչ կապիտալ	71,640	52,017
Ընդամենը կապիտալ	6,803,701	6,008,464
Ռիսկով կշռված ակտիվներ	26,064,899	26,920,782
Կանոնադրական կապիտալի հարաբերակցությունը (%)	26%	22%
Կանոնակարգային նվազագույն պահանջը կանոնադրական կապիտալի հարաբերակցության գծով (%)	10%	10%
Համապատասխանություն նվազագույն բաժնետիրական կապիտալի պահանջներին	Խախտումներ չեն արձանագրվել 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Խախտումներ չեն արձանագրվել 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ

«ՖԻՆԶ» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն փակ բաժնետիրական ընկերություն

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2017 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

Տնօրինությունը վերանայում է կապիտալի կառուցվածքը կիսամյակային կտրվածքով: Կազմակերպության կապիտալի համարժեքությունը սահմանվում և վերահսկվում է՝ օգտագործելով ՀՀ ԿԲ կողմից սահմանված սահմանաչափերը: Որպես նման վերանայման մի մաս, Խորհուրդը դիտարկում է կապիտալի եկամտաբերության դրույքը (cost of capital) և կապիտալի յուրաքանչյուր դասին առնչվող ռիսկերը: Խորհրդի առաջարկությունների հիման վրա Կազմակերպությունն իր ընդհանուր կապիտալի կառուցվածքը կառուցում է շահաբաժինների վճարման, նոր բաժնետոմսերի թողարկման, ինչպես նաև նոր պարտքի կամ գործող պարտքի մարման միջոցով: Ի լրումն, Կազմակերպությունը կառավարում է կապիտալը՝ պայմանագրային պահանջների իրականացման նպատակով:

27. Ռիսկերի կառավարում

Ռիսկերի կառավարումն Կազմակերպության բիզնեսի հիմնարար տարրերից է և Կազմակերպության գործունեության էական բաղկացուցիչը: Կազմակերպության գործունեությանը բնորոշ հիմնական ռիսկերն են՝

- վարկային ռիսկը,
- իրացվելիության ռիսկը,
- շուկայական ռիսկը:

Կազմակերպությունն ընդունում է, որ անհրաժեշտ է ունենալ ռիսկերի կառավարման արդյունավետ և նպատակային գործընթացներ: Նշվածն իրականացնելու համար Կազմակերպությունը ստեղծել է ռիսկերի կառավարման հայեցակարգ, որի հիմնական նպատակն է պաշտպանել Կազմակերպությանը ռիսկերից և թույլ տալ նրան հասնելու իր գործունեության նպատակներին:

Կազմակերպության ռիսկերի կառավարման նպատակների սահմանման և քաղաքականությունների մշակման ընդհանուր պատասխանատվությունը կրում է Տնօրենների խորհուրդը: Տնօրենների խորհրդի ընդհանուր նպատակն է սահմանել այնպիսի քաղաքականություն, որը հնարավորինս կնվազեցնի ռիսկերն առանց անհարկի վատթարացնելու Կազմակերպության մրցունակությունը և ճկունությունը: Պահպանելով վերջնական պատասխանատվությունը՝ այն միաժամանակ փոխանցել է իրավասություններն Կազմակերպության ֆինանսական բաժնին՝ նախագծելու և գործարկելու գործընթացներ, որոնք կապահովեն նպատակների և քաղաքականությունների արդյունավետ իրականացումը:

Կազմակերպության ռիսկերի կառավարման քաղաքականությունը և ընթացակարգերը սահմանված են՝ Կազմակերպության ռիսկերի հայտնաբերման և վերլուծության նպատակով, որը թույլ կտա սահմանել ռիսկերի և վերահսկողությունների համապատասխան սահմանաչափեր, վերահսկել ռիսկերը և ապահովել սահմանաչափերի հետ համապատասխանությունը: Ռիսկերի կառավարման քաղաքականությունը և համակարգերը վերանայվում են կանոնավոր կերպով՝ շուկայի պայմանների, առաջարկվող ապրանքների և ծառայությունների փոփոխությունների արտացոլման նպատակով: Վերապատրաստման և կառավարման ստանդարտների միջոցով Կազմակերպությունը նպատակ ունի կառուցել համակարգված և կառուցողական վերահսկողական միջավայր, որտեղ աշխատակիցները կպատկերացնեն իրենց դերը և պարտականությունները:

Վարկային, շուկայական և իրացվելիության ռիսկերը թե պորտֆելի և թե գործարքների մակարդակով կառավարվում և վերահսկվում են Վարկային կոմիտեների և ակտիվների և պարտավորությունների կառավարան կոմիտեի (այսուհետ՝ ԱՊԿԿ) միջոցով: ԱՊԿԿ-ն պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման քաղաքականության, ընթացակարգերի մշակման, վերահսկողության և օրենսդրական/կանոնակարգային դաշտում առկա ռիսկերի վերահսկողության համար և գնահատում է դրանց ազդեցությունը Կազմակերպության գործունեության վրա: Այս մոտեցումը թույլ է տալիս Կազմակերպությանը նվազեցնել ՀՀ ներդրումային միջավայրի փոփոխությունների դեպքում Կազմակերպությանը սպառնացող հնարավոր կորուստները:

Վարկային ռիսկ

Կազմակերպությունը ենթակա է վարկային ռիսկի, այն է՝ ռիսկ, որ ֆինանսական գործիքի մի կողմը չի կատարի իր պարտավորությունը՝ ֆինանսական կորուստներ պատճառելով մյուս կողմին:

«ՖԻՆԶԱ» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն փակ բաժնետիրական ընկերություն

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2017 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

Կազմակերպության հիմնական գործունեությունը միկրովարկերի տրամադրումն է: Չամապատասխանաբար, վարկային ռիսկը մեծագույն կարևորություն ունի միկրոֆինանսավորման կազմակերպությունների ռիսկերի կառավարման մեջ: Չգալի ֆինանսական վնասներից խուսափելու համար Կազմակերպությունը կիրառում է տարբեր մեթոդներ վարկային ռիսկերը որոշելու և արդյունավետորեն կառավարելու նպատակով:

Միկրոֆինանսավորման ոլորտը ընդհանուր առմամբ հակված է վարկային ռիսկի՝ հաճախորդներին տրամադրվող վարկերի և բանկային ավանդների միջոցով: Ինչ վերաբերում է հաճախորդներին տրված վարկերին, այս ռիսկը կենտրոնացած է Չայաստանի Չանրապետությունում: Այն մոնիտորինգի է ենթարկվում կանոնավորապես՝ վարկային սահմանաչափերի և վարկունակության վերաբերյալ Կազմակերպության ռիսկի կառավարման քաղաքականությամբ սահմանված ուղենիշերին հետևելը/ուղենիշերի պահպանումն ապահովելու համար:

Ռիսկերի կառավարումը և մոնիտորինգն իրականացվում է սահմանված լիազորությունների շրջանակներում: Այս գործընթացներն իրականացվում են վարկային Ռիսկերի բաժնի, վարկային կոմիտեների և Կազմակերպության վարչության կողմից: Նախքան որևէ հայտի կազմումը վարկային կոմիտեի կողմից, վարկային գործընթացի վերաբերյալ բոլոր առաջարկությունները (վարկառուի սահմանաչափի հաստատում կամ վարկային պայմանագրերի մեջ փոփոխությունների կատարում և այլն) վերանայվում և հաստատվում են վարկային ռիսկերի բաժնի կողմից: Առօրյա ռիսկերի կառավարումն իրականացվում է վարկային Ռիսկերի բաժնի ղեկավարի և Ներքին վերահսկողության բաժինների կողմից:

Կազմակերպության վարկային քաղաքականությունը սահմանված է վարկային ձեռնարկում, որտեղ հստակ սահմանված են բոլոր առնչվող ընթացակարգերը և պահանջները համապատասխան վերահսկողական մեխանիզմների հետ մեկտեղ, ներառյալ վարկի տրամադրումը, չվճարված վարկերի մոնիտորինգը և այլն:

Կազմակերպությունը շարունակաբար մոնիտորինգ է իրականացում առանձին վարկային ռիսկերի գծով և պարբերաբար վերանայում է իր հաճախորդների վարկունակությունը: Վերանայումը հիմնված է իրականացված ամենավերջին մոնիտորինգի և ֆինանսական վերլուծությունների վրա, ինչպես նաև փոխառուից, կամ որևէ այլ կերպ ստացված տեղեկությունների վրա:

Առանձին հաճախորդների վերլուծությունից բացի, վարկային պորտֆելը պարբերաբար վերլուծվում է Ներքին վերահսկողության բաժնի կողմից՝ կապված կենտրոնացման և շուկայական ռիսկերի հետ:

վարկային կոմիտեն այն վերլուծող մարմինն է, որը պատասխանատու է վարկային հայտերում ամփոփված տեղեկատվությունը վերլուծելու և վարկային ռիսկերը հնարավորինս նվազեցնելու համար: Վարկային կոմիտեն Կազմակերպության ներսում անկախ մարմին է, որը լիազորված է կայացնելու վերջնական որոշում վարկային հայտը հաստատելու կամ մերժելու վերաբերյալ:

վարկային կոմիտե ներկայացվող տեղեկատվության ճշգրտությունը վարկային մասնագետի պատասխանատվությունն է, ով լրացնում է նախնական հայտը դիմողի բիզնեսի և վարկային ռիսկերի պատշաճ ուսումնասիրությունից հետո: Ի վերջո վարկային կոմիտեի անդամները գնահատում են հայտի համապատասխանությունը սահմանված չափանիշներին (դիմողի վարկային պատմությունը, ֆինանսական վիճակը, մրցակցային ունակությունը և այլն):

Յուրաքանչյուր մասնաճյուղ պարտավոր է կիրառել Կազմակերպության վարկային քաղաքականությունը և ընթացակարգերը՝ Կազմակերպության ներքին կարգերում սահմանված վարկավորման լիազորությունների շրջանակներում: Յուրաքանչյուր մասնաճյուղի ղեկավար վարկային բոլոր տեսակի խնդիրների վերաբերյալ զեկուցում է ղեկավարությանը: Յուրաքանչյուր մասնաճյուղ պատասխանատու է իր վարկային պորտֆելի որակի և կատարողականի համար, ինչպես նաև իր պորտֆելի ներսում առկա ռիսկերի վերահսկողության և մոնիտորինգի համար: Ներքին աուդիտի և Ներքին վերահսկողության բաժիններն իրականացնում են մասնաճյուղերի և Կազմակերպության վարկային գործընթացների կանոնավոր ստուգումներ:

Կազմակերպության վարկային ռիսկերի բաժինն ուսումնասիրում է ժամկետանց վարկերի վերլուծությունը և հետամուտ է լինում ժամկետանց մնացորդների հավաքագրմանը: Դեկավարությունը, հետևաբար, տեղին է համարում ժամկետանց վարկերի և այլ վարկային ռիսկերի վերաբերյալ տեղեկությունների տրամադրումը:

«ՖԻՆԶ» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն փակ բաժնետիրական ընկերություն

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2017 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

Կազմակերպությունը կանոնավորում է վարկային ռիսկի մակարդակը՝ սահմանափակելով մեկ վարկառուի կամ վարկառուների խմբի գծով, ինչպես նաև ըստ տնտեսության և աշխարհագրական սեգմենտների ռիսկի ընդունելի մակարդակները: Վարկային ռիսկի սահմանաչափերն ըստ վարկառուի և ըստ վարկատեսակի հաստատում է Վարչությունը: Վարկառուի գծով ռիսկը հետագայում սահմանափակվում է ենթասահմանաչափերով, որոնք վերաբերում են հաշվեկշռային և հետհաշվեկշռային ռիսկերին և սահմանվում են վարկային կոմիտեի կողմից: Փաստացի ռիսկերի համապատասխանությունը սահմանաչափերին հսկվում է օրական կտրվածքով՝ ապահովելու համար, որ Կազմակերպության կողմից սահմանված վարկային սահմանաչափերը և վարկունակության ուղեցույցները չեն խախտվում:

Ըստ նպատակահարմարության, և վարկերի մեծ մասի դեպքերում, Կազմակերպությունն ընդունում է գրավ կամ անձնական երաշխավորություն: Այնուամենայնիվ, վարկերի զգալի մասը տրված է անհատներին, որտեղ այսպիսի ապահովության միջոցներ չեն կարող ձեռք բերվել: Այսպիսի ռիսկերը մոնիտորինգի են ենթարկվում շարունակական հիմունքով և ենթակա են տարեկան կամ ավելի հաճախակի վերանայումների:

Վերանայված պայմաններով վարկեր. վերանայված պայմաններով վարկերն իրենցից ներկայացնում են վարկեր, որոնք վերակառուցվել են՝ վարկառուի ֆինանսական դրության վատթարացման արդյունքում, և Կազմակերպությունը կատարել է զիջումներ, որոնք այլապես չէր դիտարկի: Վարկի վերակառուցման դեպքում այն մնում է այդ կատեգորիայում անկախ նրանից, որ վերակառուցումից հետո դրա կատարողականը եղել է բավարար:

Վերանայված պայմաններով ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը ներկայացված է ստորև բերված աղյուսակում.

	31 դեկտեմբերի, 2017թ.	31 դեկտեմբերի, 2016թ.
Հաճախորդներին տրված վարկեր	765,715	1,178,580

Արժեզրկման պահուստ. Կազմակերպությունը սահմանում է պահուստ արժեզրկումից կորուստների գծով, որն իրենից ներկայացնում է վարկային պորտֆելում կրած վնասների գնահատումը: Այս պահուստի հիմնական բաղկացուցիչը իրենից ներկայացնում է վարկերի գծով կորուստների խմբային պահուստ, որը սահմանված է Կազմակերպության համաձայն ակտիվների գծով՝ կապված այն վնասների հետ, որոնք հաշվեզրկվել են, սակայն չեն վերագրվել վարկերին:

Վարկային ռիսկի առավելագույն չափը. Կազմակերպության վարկային ռիսկի առավելագույն չափը զգալիորեն տատանվում է և կախված է և անհատական ռիսկերից, և ընդհանուր շուկայական տնտեսության ռիսկերից:

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է վարկային ռիսկի առավելագույն չափը հաշվեկշռի ֆինանսական ակտիվների գծով: Հաշվեկշռի ֆինանսական ակտիվների գծով առավելագույն ռիսկը հավասար է այդ ակտիվների հաշվեկշռային արժեքին՝ նախքան որևէ հաշվանցման կամ գրավի ազդեցության հաշվի առնելը:

	2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	280,739	840,392
Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ	1,480	-
Հաճախորդներին տրված վարկեր	24,495,291	26,015,468
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	1,304,526	1,268,240
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	18,334	6,089
	26,100,370	28,130,189

Վերը նշված հաշվեկշռային արժեքները լավագույնս ներկայացնում են վարկային ռիսկի առավելագույն չափը, երբ հաշվի է առնվում պահվող գրավի ապահովման միջոցի կամ ձեռք բերված անձնական երաշխավորությունը: Վարկային ռիսկի չափի նվազեցման նպատակով ակտիվների և պարտավորությունների հնարավոր գտացման ազդեցությունը էական չէ: Հաճախորդներին տրամադրված վարկերի դիմաց գրավի ապահովման միջոցի և հաճախորդներին տրամադրված վարկերի գծով վարկային ռիսկի կենտրոնացման վերլուծությունը ներկայացվում է ծանոթագրություն 8-ում:

«ՖԻՆԶԱ» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն փակ բաժնետիրական ընկերություն

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2017 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

Չետհաշվեկշռային ռիսկ. Կազմակերպությունը սկզբունքայնորեն կիրառում է միևնույն ռիսկերի կառավարման քաղաքականությունը հետհաշվեկշռային ռիսկերի համար, ինչը կիրառում է հաշվեկշռային ռիսկերի համար:

Կազմակերպության ակտիվների և պարտավորությունների աշխարհագրական կենտրոնացումը 2017թ.-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ներկայացված է ստորև՝

	Հայաստանի Հանրապետու- թյուն	ՏՀԶԿ երկրներ	Այլ	Ընդամենը
Ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ				
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	600,641	-	-	600,641
Հաճախորդներին տրված վարկեր Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	24,495,291	-	-	24,495,291
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	1,304,526	-	-	1,304,526
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	18,334	-	-	18,334
Ընդամենը ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	26,418,792	-	-	26,418,792
Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ				
Պարտավորություններ հետզևման պայմանագրերի գծով	1,233,392	-	-	1,233,392
Փոխառու միջոցներ	1,628,184	9,783,892	2,884,552	14,296,628
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	3,521,148	-	-	3,521,148
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	105,954	-	-	105,954
Ընդամենը ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	6,488,678	9,783,892	2,884,552	19,157,122
Ոչ ածանցյալ ֆինանսական գործիքների զուտ դիրքը	19,930,114	(9,783,892)	(2,884,552)	7,261,670
Համախառն մարվող արժույթային սվոփեր	(122)	(14,346)	-	(14,468)
Զուտ դիրքը	19,929,992	(9,798,238)	(2,884,552)	7,247,202

«ՖԻՆԶԱ» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն փակ բաժնետիրական ընկերություն

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2017 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

Կազմակերպության ակտիվների և պարտավորությունների աշխարհագրական կենտրոնացումը 2016թ.-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ներկայացված է ստորև՝

	Հայաստանի Հանրապետություն	ՏՀԶԿ երկրներ	Ընդամենը
Ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ			
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	1,267,703	-	1,267,703
Հաճախորդներին տրված վարկեր	26,015,468	-	26,015,468
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	1,268,240	-	1,268,240
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	6,088	-	6,088
Ընդամենը ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	28,557,499	-	28,557,499
Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ			
Պարտավորություններ հետգնման պայմանագրերի գծով	1,196,795	-	1,196,795
Փոխառու միջոցներ	2,159,014	18,869,825	21,028,839
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	163,323	-	163,323
Ընդամենը ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	3,519,132	18,869,825	22,388,957
Ոչ ածանցյալ ֆինանսական գործիքների զուտ դիրքը	25,038,367	(18,869,825)	6,168,542
Համախառն մարվող արժույթային սվոփեր	-	(58,338)	(58,338)
Զուտ դիրք	25,038,367	(18,928,163)	6,110,204

Կազմակերպությունը իրականացնում է բազմաթիվ գործարքներ, որտեղ գործընկերները վարկանշված չեն միջազգային վարկանշային գործակալությունների կողմից:

Կազմակերպությունը մշակել է ներքին մոդելներ, որոնք թույլ են տալիս նրան որոշելու գործընկերների վարկանիշները, որոնք համադրելի են միջազգային վարկանիշային գործակալությունների վարկանիշների հետ:

Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկի կառավարումը. իրացվելիության ռիսկը վերաբերում է բավարար միջոցների առկայությանը՝ բավարարելու փոխառու միջոցների և այլ ֆինանսական պարտավորվածությունների հետվերադարձը նշված ֆինանսական գործիքների մարման ժամկետին:

Կազմակերպության մոտեցումը իրացվելիության կառավարման խնդրին կայանում է նրանում, որպեսզի հնարավորինս ապահովվի բավարար իրացվելիություն պարտավորությունների մարման համար, թե ընթացիկ, և թե սթրեսային իրավիճակներում, առանց Կազմակերպության վարկանիշին անընդունելի վնաս հասցնելու կամ կորուստներ առաջացնելու:

ԱՊԿԿ-ն վերահսկում է այս տեսակի ռիսկերը ժամկետայնության վերլուծության միջոցով՝ որոշելով Կազմակերպության ռազմավարությունը հաջորդ ֆինանսական ժամանակաշրջանի համար: Իրացվելիության ռիսկի կառավարման համար Կազմակերպությունը կատարում է իր հաճախորդների գործառնությունների գծով ակնկալվող դրամական հոսքերի ամենօրյա մոնիտորինգ, որը ակտիվների/պարտավորությունների կառավարման գործընթացի մաս է կազմում: Ընթացիկ իրացվելիությունը կառավարվում է Գանձապետարանի կողմից, ով կառավարում է կարճաժամկետ իրացվելի միջոցները, որը հիմնականում բաղկացած է կարճաժամկետ ավանդներից ընթացիկ իրացվելիության աջակցման և դրամական հոսքերի օպտիմալացման նպատակով:

Իրացվելիության և տոկոսադրույքի ռիսկի վերլուծությունը ներկայացված է հետևյալ աղյուսակում: Ստորև ներկայացվածը հիմնված է Կազմակերպության ղեկավար անձնակազմին տրամադրված ներքին տեղեկատվության վրա:

**«ՖԻՆԶԱ» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն
փակ բաժնետիրական ընկերություն**

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2017 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

	2017 թ. դեկտեմբերի 31				Ընդամենը 2017թ. դեկտեմբերի 31- ի դրությամբ
	Միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույք	Մինչև 1 ամիս	1-3 ամիս	3 ամսից 1 տարի	
Ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ					
<i>Ֆիքսված տոկոսադրույքով գործիքներ</i>					
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	5.52%	177,332	-	-	-
Հաճախորդներին տրված վարկեր	35.01%	664,874	1,692,781	8,385,940	13,751,696
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	6.43%	1,304,526	-	-	-
Ընդամենը ֆիքսված տոկոսադրույքով ֆինանսական ակտիվներ		2,146,732	1,692,781	8,385,940	13,751,696
<i>Ոչ տոկոսակիր ֆինանսական ակտիվներ</i>					
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ		423,309	-	-	-
Այլ ֆինանսական ակտիվներ		18,334	-	-	-
Ընդամենը ոչ տոկոսակիր ֆինանսական ակտիվներ		441,643	-	-	-
Ընդամենը ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ		2,588,375	1,692,781	8,385,940	13,751,696
Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ					
<i>Ֆիքսված տոկոսադրույքով գործիքներ</i>					
Փոխառու միջոցներ	7.41%	18,477	1,792,545	5,515,298	2,928,615
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	10.14%	-	52,041	34,000	3,435,107
Պարտավորություններ հետգնման պայմանագրերի գծով	2.67%	1,233,392	-	-	-
Ընդամենը ֆիքսված տոկոսադրույքով ֆինանսական պարտավորություններ		1,251,869	1,844,586	5,549,298	6,363,722
<i>Փոփոխական տոկոսադրույքով գործիքներ</i>					
Փոխառու միջոցներ	9.57%	198,044	-	490,249	3,353,400
Ընդամենը փոփոխական տոկոսադրույքով ֆինանսական պարտավորություններ		198,044	-	490,249	3,353,400

**«ՖԻՆԶԱ» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն
փակ բաժնետիրական ընկերություն**

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2017 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

	Միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույք	Մինչև 1 ամիս	1-3 ամիս	3 ամսից 1 տարի	1-7 տարի	Ընդամենը 2017թ. դեկտեմբերի 31- ի դրությամբ
<i>Ոչ տոկոսակիր ֆինանսական պարտավորություններ</i>						
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ		98,754	-	7,200	-	105,954
Ընդամենը ոչ տոկոսակիր ֆինանսական պարտավորություններ		98,754	-	7,200	-	105,954
Ընդամենը ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ		1,548,667	1,844,586	6,046,747	9,717,122	19,157,122
Տոկոսադրույքի զգայունության տարբերություն		696,819	(151,805)	2,346,393	4,034,574	
Տոկոսադրույքի զգայունության կուտակային տարբերություն		696,819	545,014	2,891,407	6,925,981	
Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ						
Համախառն մարվող արժույթային սվոփեր		(14,468)	-	-	-	
Իրացվելիության տարբերություն		1,025,240	(151,805)	2,339,193	4,034,574	
Իրացվելիության կուտակային տարբերություն		1,025,240	873,435	2,187,388	6,373,767	

**«ՖԻՆԶԱ» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն
փակ բաժնետիրական ընկերություն**

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2017 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

	2016 թ. դեկտեմբերի 31				Ընդամենը 2016թ. դեկտեմբերի 31- ի դրությամբ
	Միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույթ	Մինչև 1 ամիս	1-3 ամիս	3 ամսից 1 տարի	
Ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ					
<i>Ֆիքսված տոկոսադրույթով գործիքներ</i>					
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	5.47%	840,392	-	-	-
Հաճախորդներին տրված վարկեր	35.93%	329,656	2,379,023	10,597,214	12,709,575
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	6.34%	1,268,240	-	-	-
Ընդամենը ֆիքսված տոկոսադրույթով ֆինանսական ակտիվներ		2,438,288	2,379,023	10,597,214	12,709,575
<i>Ոչ տոկոսակիր ֆինանսական ակտիվներ</i>					
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ		427,311	-	-	-
Այլ ֆինանսական ակտիվներ		6,089	-	-	-
Ընդամենը ոչ տոկոսակիր ֆինանսական ակտիվներ		433,400	-	-	-
Ընդամենը ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ		2,871,688	2,379,023	10,597,214	12,709,575
Փոխառու միջոցներ	8.72%	1,007,797	1,321,228	4,336,522	10,998,909
Պարտավորություններ հետզման պայմանագրերով	3.56%	1,196,795	-	-	-
Ընդամենը ֆիքսված տոկոսադրույթով ֆինանսական պարտավորություններ		2,204,592	1,321,228	4,336,522	10,998,909
<i>Փոփոխական տոկոսադրույթով գործիքներ</i>					
Փոխառու միջոցներ	12.14%	3,150,681	6,476	207,226	-
Ընդամենը փոփոխական տոկոսադրույթով ֆինանսական պարտավորություններ		3,150,681	6,476	207,226	-
<i>Ոչ տոկոսակիր ֆինանսական պարտավորություններ</i>					
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ		156,123	-	7,200	-
Ընդամենը ոչ տոկոսակիր ֆինանսական պարտավորություններ		156,123	-	7,200	-
Ընդամենը ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ		5,511,396	1,327,704	4,550,948	10,998,909
Տոկոսադրույթի զգայունության տարբերություն		(2,916,985)	1,051,319	6,053,466	1,710,666
Տոկոսադրույթի զգայունության կուտակային տարբերություն		(2,916,985)	(1,865,666)	4,187,800	5,898,466
Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ					
Համախառն մարվող արժույթային սվոփեր		-	(13,691)	-	(44,647)
Իրացվելիության տարբերություն		(2,639,708)	1,037,628	6,046,266	1,666,019
Իրացվելիության կուտակային տարբերություն		(2,639,708)	(1,602,080)	4,444,186	6,110,205

«ՖԻՆԶԱ» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն փակ բաժնետիրական ընկերություն

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2017 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

Ակտիվների և պարտավորությունների կուտակային իրացվելիության տարբերություն. վերը ներկայացված աղյուսակը ներկայացնում է Կազմակերպության ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների մարման ժամկետների վերլուծությունը ըստ պայմանագրով նախատեսված մարման ժամկետների: Վերը նշված գումարները փոփոխական տոկոսադրույքով գործիքների համար՝ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների գծով, ենթակա են փոփոխման, եթե փոփոխական տոկոսադրույքներում փոփոխությունները տարբերվեն հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում որոշված տոկոսադրույքների գնահատականներից: Արժեզրկված ակտիվները ներկայացված են հաշվեկշռային արժեքներով՝ հանած արժեզրկման գծով պահուստը և հիմնված են դրամական միջոցների ներհուսքի ակնկալվող ժամկետների վրա: Ինչպես քննարկվեց 13-րդ ծանոթագրության մեջ, Կազմակերպությունը չունի պայմանագրային դրույթների որևէ խախտում, որը կհանգեցնի փոխառու միջոցները որպես ցպահանջ դասակարգմանը (2016 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 2,954,571 հազար դրամի չափով փոխառու միջոցները դասակարգվել են ցպահանջ):

2017 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կազմակերպությունն ունի 2,209,917 հազար դրամի չափով չօգտագործված վարկային գծեր (2016 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 1,935,760 հազար դրամ) երեք տեղական բանկերում (2016 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ երկու տեղական բանկերում): Վերոնշյալ պայմանագրերից ելնելով, Կազմակերպությունը 2018 թ. ֆինանսական տարում իրացվելիության հետ կապված խնդիրներ չի ակնկալում:

Ստորև բերված աղյուսակներում մանրամասն ներկայացված է Կազմակերպության մնացած պայմանագրային մարման ժամկետը՝ ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորությունների համար համաձայնեցված մարման ժամկետներով: Աղյուսակները կազմվել են ֆինանսական պարտավորությունների չգեղջված կանխիկ դրամական հոսքերի հիման վրա՝ ելնելով պայմանագրային մարման հնարավոր ամենավաղ ժամկետի հիման վրա: Չի ակնկալվում, որ ստորև բերված աղյուսակում ներառված դրամական հոսքերը կարող են տեղի ունենալ զգալիորեն ավելի վաղ, կամ զգալիորեն տարբեր քանակությամբ: Աղյուսակները ներառում են ինչպես տոկոսային, այնպես էլ մայր գումարների գծով դրամական հոսքեր: Այն դեպքում, երբ տոկոսային հոսքերը տատանվող դրույքաչափով են, չգեղջված գումարը ստացվում է տոկոսադրույքի կորերից՝ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ:

**«ՖԻՆԵԱ» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն
փակ բաժնետիրական ընկերություն**

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2017 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

	2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ						
	Միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույթ	Մինչև 1 ամիս	1-3 ամիս	3 ամսից 1 տարի	1-5 տարի	Ընդամենը	Հաշվեկշռային արժեք
<i>Ֆիքսված տոկոսադրույթով գործիքներ</i>							
Փոխառու միջոցներ	7.41%	21,870	1,853,773	5,986,101	3,070,903	10,932,647	10,254,935
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	10.14%	-	73,019	264,268	3,606,254	3,943,541	3,521,148
Պարտավորություններ հետգնման պայմանագրերի գծով	2.67%	1,235,258				1,235,258	1,233,392
Ընդամենը ֆիքսված տոկոսադրույթով ֆինանսական պարտավորություններ		1,257,128	1,926,792	6,250,369	6,677,157	16,111,446	15,009,475
<i>Փոփոխական տոկոսադրույթով գործիքներ</i>							
Փոխառու միջոցներ	9.57%	200,284	-	790,614	3,887,405	4,878,303	4,041,693
Ընդամենը փոփոխական տոկոսադրույթով ֆինանսական պարտավորություններ		200,284	-	790,614	3,887,405	4,878,303	4,041,693
<i>Ոչ տոկոսակիր ֆինանսական պարտավորություններ</i>							
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ		98,754	-	7,200		105,954	105,954
Ընդամենը ոչ տոկոսակիր ֆինանսական պարտավորություններ		98,754	-	7,200	-	105,954	105,954
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ		1,556,166	1,926,792	7,048,183	10,564,562	21,095,703	19,157,122

**«ՖԻՆԵԱ» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն
փակ բաժնետիրական ընկերություն**

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2017 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ						Հաշվեկշռային արժեք
	Միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույթ	Մինչև 1 ամիս	1-3 ամիս	3 ամսից 1 տարի	1-5 տարի	Ընդամենը	
<i>Ֆիքսված տոկոսադրույթով գործիքներ</i>							
Փոխառու միջոցներ	8.72%	1,109,090	1,382,826	5,049,777	11,752,697	19,294,390	17,664,456
Պարտավորություններ հետզման պայմանագրերի գծով	3.56%	1,196,795	-	-	-	1,196,795	1,196,795
Ընդամենը ֆիքսված տոկոսադրույթով ֆինանսական պարտավորություններ		2,305,885	1,382,826	5,049,777	11,752,697	20,491,185	18,861,251
<i>Փոփոխական տոկոսադրույթով գործիքներ</i>							
Փոխառու միջոցներ	12.14%	3,628,248	12,150	219,376	-	3,859,774	3,364,383
Ընդամենը փոփոխական տոկոսադրույթով ֆինանսական պարտավորություններ		3,628,248	12,150	219,376	-	3,859,774	3,364,383
<i>Ոչ տոկոսակիր ֆինանսական պարտավորություններ</i>							
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ		156,123	-	7,200	-	163,323	163,323
Ընդամենը ոչ տոկոսակիր ֆինանսական պարտավորություններ		156,123	-	7,200	-	163,323	163,323
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ		6,090,256	1,394,976	5,276,353	11,752,697	24,514,282	22,388,957

«ՖԻՆԶԱ» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն փակ բաժնետիրական ընկերություն

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2017 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկն այն ռիսկն է, որ Կազմակերպության շահույթները կամ կապիտալը կամ իր գործունեության նպատակներին հասնելու կարողությունը կվատթարանան շուկայական տոկոսադրույթներում և գներում փոփոխությունների կամ դրանց անկայունության պատճառով: Շուկայական ռիսկն ընդգրկում է տոկոսադրույթի և արժույթային ռիսկերը: Փոփոխություններ տեղի չեն ունեցել Կազմակերպության ռիսկերի գնահատման մոտեցումներում կամ ռիսկի աստիճանում, ինչպես նաև ռիսկերի կառավարման և չափման մեթոդներում:

Տոկոսադրույթի ռիսկ. Կազմակերպության դրամական հոսքերի տոկոսային վերլուծությունը իրենից ներկայացնում է ռիսկ, որ ֆինանսական ակտիվի ապագա դրամական հոսքերը կտատանվեն շուկայում առկա տոկոսադրույթների փոփոխությունների արդյունքում, և տոկոսադրույթի ռիսկի իրական արժեքն իրենից ներկայացնում է ռիսկ, որ ֆինանսական գործիքի արժեքը կտատանվի շուկայում գերակշռող տոկոսադրույթներում տեղի ունեցող փոփոխությունների արդյունքում թե՛ արժեքի, և թե՛ դրամական միջոցների հոսքի ռիսկի գծով:

Տոկոսադրույթի զգայունություն. Կազմակերպությունը կառավարում է իրական արժեքով տոկոսադրույթի ռիսկը՝ պարբերաբար գնահատելով պոտենցիալ կորուստները, որոնք կարող են առաջանալ շուկայական պայմանների անբարենպաստ փոփոխություններից: Կազմակերպության ղեկավարությունը իրականացնում է Կազմակերպության ընթացիկ ֆինանսական գործունեության մոնիտորինգ, գնահատում է Կազմակերպության իրական արժեքով տոկոսադրույթի փոփոխությունների զգայունությունը և դրա ազդեցությունն Կազմակերպության շահութաբերության վրա:

Չգայունության վերլուծություններն իրականացվել են՝ հիմք ընդունելով հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ ոչ ածանցյալ գործիքների գծով տոկոսադրույթի ռիսկը:

Լողացող տոկոսադրույթով պարտավորությունների համար վերլուծությունները կատարվել են՝ ենթադրելով, որ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ չմարված պարտավորության գումարն այդպիսին է եղել ամբողջ տարվա ընթացքում: Հիմնական ղեկավար անձնակազմին տոկոսադրույթի ռիսկի փոփոխությունը ներկայացնելիս օգտագործվում է 200 բազիսային կետով աճ կամ նվազում, և ներկայացնում է ղեկավարության գնահատականը՝ տոկոսադրույթի գծով հնարավոր փոփոխությունների վերաբերյալ:

Եթե տոկոսադրույթները լինեին 200 բազիսային կետով ավելի բարձր կամ ցածր, և բոլոր մնացած փոփոխականները լինեին հաստատուն, ապա Կազմակերպության եկամուտը 2017թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար կաճեր/կնվազեր 40,892 հազար ՀՀ դրամի չափով (2016թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար՝ 49,421 հազար ՀՀ դրամի չափով):

Արտարժույթի ռիսկ. արտարժույթի ռիսկը սահմանվում է որպես ֆինանսական գործիքի արժեքի տատանումն արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխությունների հետևանքով: Կազմակերպության ֆինանսական վիճակը և դրամական հոսքերը ենթակա են գերիշխող արտարժույթի փոխարժեքի տատանումների ազդեցության ռիսկին:

ԱՊԿԿ-ն վերահսկում է արտարժույթի ռիսկը՝ կառավարելով արժույթային բաց դիրքն ԱՄՆ դոլարի արժեքով և այլ մակրոտնտեսական ցուցանիշների գնահատումների հիման վրա, ինչը Կազմակերպությանը հնարավորություն է տալիս նվազագույնի հասցնել վնասներն ազգային արժույթի նկատմամբ փոխարժեքի զգալի տատանումներից: Գանձապետն իրականացնում է Կազմակերպության արժույթային բաց դիրքի ամենօրյա մոնիտորինգ:

Արտարժույթի փոխարժեքի գծով ռիսկի ազդեցությունը Կազմակերպության վրա 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ներկայացված է ստորև բերված աղյուսակում

«ՖԻՆԶԱ» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն փակ բաժնետիրական ընկերություն

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2017 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

	Դրամ	ԱՄՆ դոլար	Այլ	Ընդամենը
Ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ				
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	342,310	221,064	37,267	600,641
Հաճախորդներին տրված վարկեր	8,568,837	15,926,454	-	24,495,291
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	-	1,304,526	-	1,304,526
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	18,334	-	-	18,334
Ընդամենը ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	8,929,481	17,452,044	37,267	26,418,792
Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ				
Փոխառու միջոցներ	1,174,330	13,122,298	-	14,296,628
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	63,102	42,852	-	105,954
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	1,532,955	1,988,193	-	3,521,148
Պարտավորություններ հետգնման պայմանագրերի գծով	-	1,233,392	-	1,233,392
Ընդամենը ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	2,770,387	16,386,735	-	19,157,122
Հաշվեկշռային բաց դիրք	6,159,094	1,065,309	37,267	7,261,670
Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ				
Համախառն մարվող արժույթային սվոփեր	477,961	(492,429)	-	(14,468)
Բաց դիրք	6,637,055	572,880	37,267	7,247,202

Արտարժույթի փոխարժեքի գծով ռիսկի ազդեցությունը Կազմակերպության վրա 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ներկայացված է ստորև բերված աղյուսակում

	Դրամ	ԱՄՆ դոլար	Այլ	Ընդամենը
Ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ				
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	924,640	300,714	42,349	1,267,703
Հաճախորդներին տրված վարկեր	10,171,926	15,843,542	-	26,015,468
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	-	1,268,240	-	1,268,240
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	6,089	-	-	6,089
Ընդամենը ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	11,102,655	17,412,496	42,349	28,557,500
Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ				
Փոխառու միջոցներ	3,848,397	17,180,442	-	21,028,839
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	89,594	54,029	19,700	163,323
Պարտավորություններ հետգնման պայմանագրերի գծով	-	1,196,795	-	1,196,795
Ընդամենը ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	3,937,991	18,431,266	19,700	22,388,957
Հաշվեկշռային բաց դիրք	7,164,664	(1,018,770)	22,649	6,168,543
Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ				
Համախառն մարվող արժույթային սվոփեր	(1,606,946)	1,548,608	-	(58,338)
Բաց դիրք	5,557,718	529,838	22,649	6,110,205

«ՖԻՆԶԱ» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն փակ բաժնետիրական ընկերություն

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2017 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

Արտարժույթի ռիսկի զգայունություն

Ստորև բերված աղյուսակը ներկայացնում է Կազմակերպության զգայունությունը ՀՀ դրամ/ ԱՄՆ դոլար փոխարժեքի 20% աճի կամ նվազման հանդեպ: Տվյալ 20%-ն իրենից ներկայացնում է այն զգայունակության տոկոսը, որն օգտագործվում է արտարժույթային ռիսկը հիմնական ղեկավար անձնակազմին ներկայացնելիս և իրենից ներկայացնում է արտարժույթի փոխարժեքի ողջամտորեն հնարավոր փոփոխությունն ըստ ղեկավարության գնահատականի: Չգայունության վերլուծությունը ներառում է միայն վճարման ենթակա արտարժույթով գնանշված դրամական միավորները և ճշգրտում է դրանց փոխարկումը ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ՝ արտարժույթի փոխարժեքների 20% փոփոխության տեսանկյունից: Չգայունության վերլուծությունը ներառում է արտաքին վարկերը, որոնց դեպքում վարկի գնանշումը կատարված է վարկատուի կամ վարկառուի գործառնական արժույթից տարբեր արժույթով: Ստորև նշված դրական թիվը նշանակում է շահույթի կամ կապիտալի տարրի աճ այն դեպքերում, երբ ՀՀ դրամն արժեվորվում է ԱՄՆ դոլարի նկատմամբ 20%-ի չափով:

	2017թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2016թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Շահույթի կամ վնասի վրա ազդեցությունը	(114,576)	(105,968)
Կապիտալի վրա ազդեցությունը	(114,576)	(105,968)

Չգայունության վերլուծության սահմանափակումները. վերը նշված աղյուսակում բերված է առանցքային ենթադրության փոփոխության ազդեցությունը այլ ենթադրությունների անփոփոխ պայմանների դեպքում: Իրականում ենթադրությունների, ինչպես նաև այլ գործոնների միջև գոյություն ունի փոխադարձ կապ: Հարկ է նաև նշել, որ այս զգայունությունները ոչ գծային են, և ավելի մեծ կամ փոքր ազդեցությունները չպետք է միջարկվեն (ինտերպոլյացիա) կամ արտարկվեն (էքստրապոլյացիա) այս արդյունքներից:

Չգայունության վերլուծությունում հաշվի չի առնվում այն հանգամանքը, որ Կազմակերպության ակտիվները և պարտավորությունները ակտիվորեն կառավարվում են: Ի լրումն, Կազմակերպության ներկայիս ֆինանսական դիրքը կարող է տարբեր լինել այն ժամանակ, երբ որևէ իրական շուկայական շարժ տեղի ունենա: Օրինակ, Կազմակերպության ֆինանսական ռիսկերի կառավարման ռազմավարությունը նպատակ ունի կառավարելու շուկայական տատանումների ազդեցությանը ենթակա լինելը: Երբ ներդրումային շուկաներն անցնում են զանազան շեմային մակարդակներից, Կազմակերպության ղեկավարության արձագանքը կարող է ներառել այնպիսի գործողություններ, ինչպիսիք են ներդրումների վաճառքը, ներդրումային պորտֆելի բաշխվածության փոփոխությունը և այլ կանխարգելիչ միջոցառումներ: Հետևաբար, ենթադրությունների իրական փոփոխության ազդեցությունը կարող է որևէ ազդեցություն չունենալ պարտավորությունների վրա, մինչդեռ ակտիվները ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում հաշվառվում են շուկայական արժեքով: Այս հանգամանքներում, ակտիվների և պարտավորությունների տարբեր չափման հիմունքները կարող են հանգեցնել բաժնետիրական կապիտալի տատանումների:

Չգայունության վերլուծության այլ սահմանափակումները ներառում են հիպոթետիկ շուկայական շարժերի կիրառումը պոտենցիալ ռիսկերը ներկայացնելու նպատակով, որոնք ընդամենը ներկայացնում են Կազմակերպության տեսակետը մոտակա ժամանակների շուկայական հնարավոր փոփոխությունների վերաբերյալ, որոնք չեն կարող կանխատեսվել որևէ հավաստիությամբ, ինչպես և այն ենթադրությունը, որ բոլոր տոկոսադրույքները շարժվում են համանմանորեն:

**«ՖԻՆՔԱ»
ՈՒՆԻՎԵՐՍԱԼ ՎԱՐԿԱՅԻՆ
ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ
ՓԱԿ ԲԱԺՆԵՏԻՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ**

Ֆինանսական հաշվետվություններ
2016 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

«ՖԻՆԶ» ՈՒՆԻՎԵՐՍԱԼ ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ ՓԲԸ

Բովանդակություն

Էջ

ԴԵՎԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ 2016 Թ. ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 31-ԻՆ ԱՎԱՐՏՎԱԾ ՏԱՐՎԱ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՊԱՏՐԱՍՏՄԱՆ ԵՎ ՀԱՍՏԱՏՄԱՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ	1
ԱՆԿԱԽ ԱՌԴԻՏՈՐԱԿԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ	2
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿԻ ՄԱՍԻՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ 2016 Թ. ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 31-Ի ԴՐՈՒԹՅԱՄԲ	6
ՇԱՅՈՒՅԹԻ ԿԱՄ ՎՆԱՍԻ ԵՎ ԱՅԼ ՀԱՄԱՊԱՐՓԱԿ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ 2016 Թ. ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 31-ԻՆ ԱՎԱՐՏՎԱԾ ՏԱՐՎԱ ՀԱՄԱՐ	7
ՍԵՓԱԿԱՆ ԿԱՊԻՏԱԼՈՒՄ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ 2016 Թ. ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 31-ԻՆ ԱՎԱՐՏՎԱԾ ՏԱՐՎԱ ՀԱՄԱՐ	8
ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ՀՈՍՔԵՐԻ ՄԱՍԻՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ 2016 Թ. ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 31-ԻՆ ԱՎԱՐՏՎԱԾ ՏԱՐՎԱ ՀԱՄԱՐ	9
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՆ ԿԻՑ ԾԱՆՈԹԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ 2016 Թ. ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 31-ԻՆ ԱՎԱՐՏՎԱԾ ՏԱՐՎԱ ՀԱՄԱՐ	10
1. Ընկերությունը	10
2. Հաշվապահական հաշվառման կշանակալի բաղաբաղականություն	11
3. Կարևոր հաշվապահական դատողություններ և գնահատումների հետ կապված անորոշության հիմնական աղբյուրները	22
4. Նոր և վերանայված ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների կիրառումը	24
5. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	29
6. Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ	29
7. Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	30
8. Հաճախորդներին տրված վարկեր	30
9. Հիմնական միջոցներ	35
10. Ոչ կյուրթական ակտիվներ	36
11. Այլ ակտիվներ	36
12. Պարտավորություններ հետգնման պայմանագրերով	36
13. Փոխառու միջոցներ	37
14. Այլ պարտավորություններ	38
15. Ստորադաս փոխառություններ	38
16. Բաժնետիրական կապիտալ	38
17. Չուտ տոկոսային եկամուտ	39
18. Չուտ օգուտ/(վնաս) արտարժույթային գործառնություններից	39
19. Անձնակազմի գծով ծախսեր	39
20. Այլ գործառնական ծախսեր	40
21. Շահութահարկ	40
22. Պայմանական պարտավորություններ	41
23. Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ	43
24. Ֆինանսական գործիքների իրական արժեքը	45
25. Կապիտալի ռիսկի կառավարում	46
26. Ռիսկերի կառավարում	47
27. Հաշվետու ժամանակաշրջանից հետո տեղի ունեցող դեպքեր	59

«ՖԻՆԵԱ» ՈՒՆԻՎԵՐՍԱԼ ԿԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ ՓԲԸ

Ղեկավարության հայտարարությունը 2016 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման և հաստատման պատասխանատվության վերաբերյալ

Ղեկավարությունը պատասխանատու է «ՖԻՆԵԱ» ունիվերսալ վարկային կազմակերպությունն փակ բաժնետիրական ընկերության (այսուհետ՝ Ընկերություն) 2016 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակը, նույն ամսաթվին ավարտված տարվա գործունեության արդյունքները, դրամական միջոցների հոսքերը և սեփական կապիտալում փոփոխությունները ճշմարիտ ներկայացնող, ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտներին (ՖՅՄՍ) համապատասխան ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման համար:

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս ղեկավարությունը պատասխանատու է՝

- Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության պատշաճ ընտրության և կիրառման համար,
- Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության մեջ ներկայացվող տեղեկատվության համապատասխանության, վստահելիության, համեմատականության և հասկանալիության համար,
- Լրացուցիչ բացահայտումների տրամադրման համար, երբ ՖՅՄՍ-ի հատուկ պահանջների համապատասխանությունը բավարար չէ, որպեսզի օգտագործողները պատկերացում կազմեն որոշակի գործարքների, իրադարձությունների և պայմանների Ընկերության ֆինանսական վիճակի և ֆինանսական գործունեության վրա ազդեցության վերաբերյալ:
- Ընկերության գործունեության անընդհատությունն ապահովելու կարողության գնահատման համար:

Ղեկավարությունը նաև պատասխանատու է՝

- Ընկերությունում արդյունավետ և ապահով ներքին վերահսկողության համակարգի մշակման, ներդրման և պահպանման համար,
- Համապատասխան հաշվապահական գրանցումներ վարելու համար, որոնք բավարար կլինեն Ընկերության գործառնությունները արտացոլելու և ներկայացնելու և ցանկացած ժամանակ Ընկերության ֆինանսական վիճակը ողջամիտ ճշգրտությամբ բացահայտելու համար, ինչպես նաև հնարավորություն կընձեռեն Ղեկավարությանը հավաստիանալու, որ Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունները համապատասխանում են ՖՅՄՍ-ներին,
- ՀՀ օրենսդրության և հաշվապահական ստանդարտների պահանջներին համապատասխան հաշվապահական հաշվառում վարելու համար,
- Ընկերության ակտիվների անվտանգության ապահովման համար խելամիտ քայլերի իրականացման համար, և
- Խարդախությունների և նմանատիպ այլ երևույթների բացահայտման և կանխարգելման համար:

2016 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ֆինանսական հաշվետվությունները հաստատված են հրապարակման համար 2017 թ. մայիսի 16-ին:

Ստորագրված է Ընկերության ղեկավարության անունից՝

Հրայր Թոխմախյան
Գլխավոր տնօրեն

Արտակ Միքայելյան
Գլխավոր հաշվապահ

16 մայիսի, 2017 թ.
Երևան, Հայաստանի Հանրապետություն

ԱՆԿԱՆ ԱՈՒԴԻՏՈՐԱԿԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

«ՖԻՆԶ» ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն փակ բաժնետիրական ընկերության բաժնետերերին և Տնօրենների խորհրդին՝

Կարծիք

Մեր կողմից իրականացվել է «ՖԻՆԶ» ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն փակ բաժնետիրական ընկերության (այսուհետ՝ Ընկերություն) ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտը, ընդ որում այդ հաշվետվությունները ներառում են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը՝ 2016 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, նույն ամսաթվին ավարտված տարվա շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների, սեփական կապիտալում փոփոխությունների և դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունները, ինչպես նաև հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության հիմնական դրույթները:

Մեր կարծիքով, կից ներկայացվող ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր էական առումներով ճշմարիտ են ներկայացնում 2016 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերության ֆինանսական վիճակը, նույն ամսաթվին ավարտված տարվա ֆինանսական արդյունքները և դրամական միջոցների հոսքերը՝ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՀՀՄՍ):

Կարծիքի արտահայտման հիմքեր

Մենք աուդիտն իրականացրել ենք Աուդիտի միջազգային ստանդարտներին (ԱՄՍ) համապատասխան: Սույն ստանդարտներով սահմանված մեր պատասխանատվությունը նկարագրված է մեր հաշվետվության՝ *Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար* բաժնում: Մենք անկախ ենք Ընկերությունից՝ համաձայն Հաշվապահների վարքագծի միջազգային ստանդարտների խորհրդի՝ *Պրոֆեսիոնալ հաշվապահների վարքագրի* (ՀՎՄՍ-ի վարքագրի) և Հայաստանի Հանրապետությունում ֆինանսական հաշվետվությունների մեր աուդիտի համար կիրառելի վարքագծի պահանջների, և մենք կատարել ենք վարքագծի հետ կապված մեր այլ պարտականությունները՝ համաձայն նշված պահանջների և ՀՎՄՍ-ի վարքագրի: Մենք գտնում ենք, որ ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցները բավարար են և համապատասխան՝ մեր կարծիքն արտահայտելու համար:

Աուդիտի առանցքային հարցեր

Աուդիտի առանցքային հարցերն այն հարցերն են, որոնք, ըստ մեր մասնագիտական դատողության, առավել նշանակալի էին ընթացիկ ժամանակաշրջանի ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի ընթացքում: Այդ հարցերը դիտարկվել են ֆինանսական հաշվետվությունների մեր աուդիտի համատեքստում ընդհանրապես, և այդ հաշվետվությունների վերաբերյալ մեր կարծիքը ձևավորելիս: Մենք չենք արտահայտում առանձին կարծիք այդ հարցերի վերաբերյալ:

Ինչու է հարցը սահմանվել աուդիտի առումով առանցքային

Ինչպես է հարցը հաշվի առնվել աուդիտի ընթացքում

Հաճախորդներին տրված վարկերի արժեզրկում

Տես՝ ծան. 3 (Կարևոր հաշվապահական դատողություններ և գնահատումներ):
Ընկերության կողմից հաճախորդներին տրված վարկերը, որոնք ներկայացված են ծան. 8-ում, 2016 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կազմել են 26,015,468 հազար դրամ:

Ընկերության վարկային պորտֆելը կազմված է փոքր վարկային գումարներից և մեծ թվով հաճախորդներից: Միևնույն բնույթի վարկային պորտֆելների համար արժեզրկման գծով պահուստները հաշվարկվում են հավաքական հիմունքով: Ակնկալվող դրամական հոսքերը սահմանելու համար ղեկավարությունն օգտագործում է հավաքագրման պատմական գործակիցների վրա հիմնված միզրացիոն մոդելները: Դեկավարությունը վեցամսյա հիմունքով գնահատում է մոդելները՝ հաշվի առնելով հավաքագրումների ներկա փորձը և հետագա ակնկալիքները: Մնացորդների էական լինելու և հաշվարկման սուբյեկտիվ բնույթի պատճառով սույն հարցը սահմանվել է որպես աուդիտի առանցքային հարց:

- Իրականացվել են հետևյալ գործողությունները.
- Մենք ստուգել ենք վարկի հաստատման, վարչարարության և մոնիտորինգի նկատմամբ կիրառվող հիմնական վերահսկողությունների կառուցվածքը, իրականացումը և գործառնական արդյունավետությունը, ինչպես նաև վարկի արժեզրկման պահուստների բացահայտման և գրանցման գործընթացները:
  - Մենք ներգրավել ենք մեր SS մասնագետներին՝ ստուգելու համակարգի սկզբնաղբյուրներից տվյալների հոսքը դեպի արժեզրկման մոդելներ և հավաստիանալու դրանց ամբողջականության և ճշգրտության մեջ:
  - Մեր ներքին փորձագետների օգնությամբ մենք գնահատել ենք Ընկերության կողմից օգտագործվող՝ վարկային պորտֆելների արժեզրկումից կորուստների հաշվարկման մոդելները: Այդ նպատակով ստուգել ենք մոդելներում կիրառված ընտրանքային տվյալներ:
  - Մենք գնահատել ենք, թե արդյոք մոդելավորման մեջ կիրառված ենթադրությունները հաշվի են առնում բոլոր առնչվող ռիսկերը, և թե արդյոք չմոդելավորված ռիսկերը ներկայացնելու նպատակով կիրառված հավելյալ ճշգրտումները հիմնավորված են: Եթե պահուստի գնահատման ժամանակ հնարավոր էր կիրառել առավել համապատասխան ենթադրություն կամ տվյալ, ապա պահուստը վերահաշվարկել ենք ըստ այդմ և համեմատել դրանք ղեկավարության հաշվարկների հետ, որպեսզի հավաստիանանք, որ ղեկավարության և մեր կատարած հաշվարկների միջև տարբերությունը էական չէ:

Համապատասխանությունը պայմանագրային դրույթներին

Ընկերությունը մի շարք միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների հետ փոխառության պայմանագրեր է ստորագրել, որոնք Ընկերությանը որոշակի ֆինանսական և ոչ ֆինանսական դրույթներին համապատասխանություն են պարտադրում: Այդ պայմանագրերը պարունակում են դրույթներ՝ կապված այլ պայմանագրերում համապատասխան դրույթների պայմանների խախտումից բխող պարտավորությունների հետ: Եթե դրույթների համապատասխանության խախտում է տեղի ունեցել, ապա նախատեսված են մի շարք տույժ-տուգանքներ, ներառյալ գումարի վաղաժամկետ մարում: Սա կարող է հետագայում բացասաբար անդրադառնալ Ընկերության՝ անընդհատ գործելու կարողության վրա: 2016 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունը խախտել էր պայմանագրային ֆինանսական դրույթներից մեկը: Դրա արդյունքում, մենք դիտարկել ենք Ընկերության անընդհատ գործելու կարողության գնահատման ժամանակաշրջանի համար ղեկավարության կողմից Ընկերության իրացվելիության դիրքի և հետագա դրամական միջոցների հոսքերի գնահատումը: Տես՝ ֆինանսական հաշվետվությունների ծանոթագրություններ 13 և 26-ը:

- Վերլուծել ենք ֆինանսական դրույթի խախտման ուղղությամբ ղեկավարության ձեռնարկած գործողությունները և դրանց ընթացքը:
- Գնահատել ենք ղեկավարության կողմից կատարված իրացվելիության վերլուծությունը և վարընթաց գայնությունները, այդ թվում՝ բոլոր վարկառու կազմակերպությունների կողմից գումարի վաղաժամկետ մարում պահանջելու սցենարը:
- Մենք դիտարկել ենք փոխառության վերաբերյալ բոլոր պայմանագրերը և վերահաշվարկել պայմանագրային դրույթները:
- Մենք ստուգել ենք բոլոր փոխառությունների ճշգրիտ դասակարգումը սույն ֆինանսական հաշվետվություններում:

Կատարված աշխատանքի արդյունքում չենք հայտնաբերել Ընկերության անընդհատ գործելու կարողության հետ կապված որևէ էական հանգամանք:

Ղեկավարության և կառավարման օղակներում գտնվող անձանց պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Ղեկավարությունը պատասխանատու է ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների համապատասխան սույն ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման, ճշմարիտ ներկայացման և այնպիսի ներքին վերահսկողության համակարգի ապահովման համար, որը ղեկավարությունը համարում է անհրաժեշտ սխալի կամ խարդախության արդյունքում առաջացող էական խեղաթյուրումներից զերծ ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման համար:

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս ղեկավարությունը պատասխանատու է Շնկերության անընդհատ գործելու կարողությունը գնահատելու, անհրաժեշտության դեպքում անընդհատ գործելու հետ կապված հարցերը բացահայտելու և Շնկերության գործունեության անընդհատության ենթադրության հիման վրա հաշվետվությունները պատրաստելու համար, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ ղեկավարությունը մտադիր է լուծարել Շնկերությունը, ընդհատել դրա գործունեությունը, կամ էլ չունի այդպես չվարվելու որևէ իրատեսական այլընտրանք:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձինք պատասխանատու են Շնկերության ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման գործընթացի նկատմամբ վերահսկողության համար:

Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար

Մեր նպատակն է ձեռք բերել ողջամիտ հավաստիացում առ այն, որ ֆինանսական հաշվետվությունները, ամբողջությամբ դիտարկված, զերծ են սխալի կամ խարդախության արդյունքում առաջացող էական խեղաթյուրումներից, և ներկայացնել աուդիտորական հաշվետվություն, որը ներառում է մեր կարծիքը: Ողջամիտ հավաստիացումը բարձր մակարդակի հավաստիացում է, ինչը, սակայն, երաշխիք չէ, որ Աուդիտի միջազգային ստանդարտներին համաձայն իրականացված աուդիտը միշտ կհայտնաբերի էական խեղաթյուրումները, եթե այդպիսիք առկա են: Ֆինանսական հաշվետվություններում խեղաթյուրումները կարող են առաջանալ խարդախության կամ սխալի հետևանքով և համարվում են էական, երբ ողջամտորեն կարելի է ակնկալել, որ դրանք, առանձին կամ միասին վերցրած, կազդեն ֆինանսական հաշվետվություններն օգտագործողների՝ սույն ֆինանսական հաշվետվությունների հիման վրա կայացվող տնտեսական որոշումների վրա:

Աուդիտի միջազգային ստանդարտներին համաձայն իրականացրած աուդիտի շրջանակներում մենք կիրառում ենք մասնագիտական դատողություն և պահպանում մասնագիտական կասկածամտություն աուդիտի ողջ ընթացքում: Մենք նաև իրականացնում ենք հետևյալը.

- Բացահայտում և գնահատում ենք խարդախության կամ սխալի հետևանքով ֆինանսական հաշվետվություններում առկա էական խեղաթյուրումների ռիսկը, նախագծում և իրականացնում ենք աուդիտորական ընթացակարգեր՝ այդ ռիսկերին արձագանքելու նպատակով, և ձեռք ենք բերում աուդիտորական ապացույցներ, որոնք բավարար և համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքն արտահայտելու համար: Խարդախության հետևանքով էական խեղաթյուրման չբացահայտման ռիսկն ավելի բարձր է, քան սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրման չբացահայտման ռիսկը, քանի որ խարդախությունը կարող է ներառել հանցավոր համաձայնություն, զեղծարարություն, միտումնավոր բացթողումներ, սխալ ներկայացումներ կամ ներքին վերահսկողության համակարգի չարաշահում:
- Դիտարկում ենք աուդիտին առնչվող ներքին վերահսկողության համակարգը՝ նպատակ ունենալով մշակել համապատասխան աուդիտորական ընթացակարգեր, բայց ոչ կարծիք արտահայտել Շնկերության ներքին վերահսկողության համակարգի արդյունավետության վերաբերյալ:
- Գնահատում ենք ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման համար կիրառված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության տեղին լինելը, ինչպես նաև ղեկավարության կողմից կատարված հաշվապահական

գնահատումների և առնչվող տեղեկատվության բացահայտումների
խելամտությունը:

- եզրահանգում ենք ղեկավարության կողմից հաշվապահական հաշվառման
անընդհատության սկզբունքի կիրառման տեղին լինելու վերաբերյալ և հիմնվելով
ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա՝ գնահատում ենք, թե արդյոք
առկա է դեպքերի կամ հանգամանքների հետ կապված էական անորոշություն,
որը կարող է էական կասկած առաջացնել Շնկերության անընդհատ գործելու
կարողության վերաբերյալ: Եթե մենք եզրահանգում ենք, որ առկա է էական
անորոշություն, ապա պարտավոր ենք աուդիտորական հաշվետվությունում
հղում կատարել ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված
համապատասխան բացահայտումներին, կամ, երբ այդ բացահայտումները
համապատասխան չեն, ձևափոխել մեր աուդիտորական եզրակացությունը: Մեր
եզրահանգումները հիմնված են մինչև մեր աուդիտորական հաշվետվության
ամսաթիվը ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա: Այսուհանդերձ,
ապագա իրադարձություններն ու հանգամանքները կարող են հանգեցնել
Շնկերության գործունեության անընդհատության դադարեցմանը:
- Գնահատում ենք ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացումը,
կառուցվածքն ու բովանդակությունը, ներառյալ՝ բացահայտումները, ինչպես
ևս և ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած գործարքների ու
դեպքերի ճշմարիտ ներկայացումը:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձանց, ի թիվս այլ հարցերի, տեղեկացնում ենք
աուդիտի առաջադրանքի պլանավորված շրջանակի և ժամկետների, ինչպես նաև
աուդիտի ընթացքում հայտնաբերված նշանակալի հարցերի, ներառյալ՝ ներքին
հսկողությանը վերաբերող էական թերությունների մասին:

Մենք կառավարման օղակներում գտնվող անձանց նաև տրամադրում ենք
հայտարարություն, ըստ որի մենք պահպանել ենք անկախության վերաբերյալ
վարքագծի պահանջները, ինչպես նաև նրանց տեղեկացնում ենք բոլոր
հարաբերությունների կամ այլ հարցերի մասին, որոնք, ըստ ողջամիտ
ենթադրության, կարող են անդրադառնալ մեր անկախության վրա, և, որտեղ
կիրառելի է, նախագգուշական միջոցառումների մասին:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձանց հաղորդված հարցերից մենք որոշում
ենք այն հարցերը, որոնք համարվել են առավել նշանակալի ընթացիկ
ժամանակաշրջանի ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի ընթացքում, և,
հետևաբար, հանդիսանում են աուդիտի առանցքային հարցեր:

Սյրուհի Գալոբյան
Գործադիր տնօրեն
Աուդիտի գործընկեր

Դելոյթ Արմենիա ՓԲԸ
16 մայիսի, 2017 թ.

«ՖԻՆԵԱ» ՈՒՆԻՎԵՐՍԱԼ ԿԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ ՓԲԸ

**Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն 2016 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
(Հազար ՀՀ դրամով, եթե այլ բան նշված չէ)**

Ակտիվներ	Ծան.	2016 թ.	2015 թ.
		դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	5	1,267,703	1,190,298
Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ	6	-	4,144
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ			
- Ֆետզնման պայմանագրերի դիմաց գրավադրված	7	1,268,240	948,971
Հաճախորդներին տրված վարկեր	8	26,015,468	28,240,546
Շահութահարկի գծով քննարկվող ակտիվներ		2,781	38,024
Հետաձգված հարկային ակտիվներ	21	29,001	146,266
Հիմնական միջոցներ	9	360,820	457,305
Ոչ կյութական ակտիվներ	10	275,187	224,487
Այլ ակտիվներ	11	58,111	43,853
Ընդամենը ակտիվներ		29,277,311	31,293,894
Պարտավորություններ			
Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական պարտավորություններ	6	58,338	91,991
Պարտավորություններ հետզնման պայմանագրերի գծով	12	1,196,795	914,599
Փոխառու միջոցներ	13	21,028,839	22,706,026
Այլ պարտավորություններ	14	439,058	451,069
Ստորադաս փոխառություն	15	-	1,231,024
Ընդամենը պարտավորություններ		22,723,030	25,394,709
Սեփական կապիտալ			
Բաժնետիրական կապիտալ	16	4,905,960	4,905,960
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների վերազնահատման պահուստ		42,624	(20,383)
Զբաղիված շահույթ	16	1,605,697	1,013,608
Ընդամենը սեփական կապիտալ		6,554,281	5,899,185
Ընդամենը պարտավորություններ և սեփական կապիտալ		29,277,311	31,293,894

Ֆինանսական հաշվետվությունները 2017 թ. մայիսի 16-ին ստորագրվել են Ընկերության
ղեկավարության անունից՝

Հրաչյա Թոխմախյան
Գլխավոր տնօրեն

Արտակ Միքայելյան
Գլխավոր հաշվապահ

10-59 էջերում ներկայացված ծանոթագրությունները ֆինանսական հաշվետվությունների անբաժանելի մասն են կազմում:

«ՖԻՆԸԱ» ՈՒՆԻՎԵՐՍԱԼ ԿԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ ՓԲԸ

Հահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն 2016 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (Հազար ՀՀ դրամով, եթե այլ բան նշված չէ)

	Ծան.	2016 թ.	2015 թ.
Տոկոսային եկամուտ	17	8,845,784	8,090,993
Տոկոսային ծախս	17	(2,762,455)	(2,965,689)
Չուտ տոկոսային եկամուտ մինչև տոկոսակիր ակտիվների արժեզրկումից կորուստների գծով ծախսը		6,083,329	5,125,304
Տոկոսակիր ակտիվների արժեզրկումից կորուստ	8	(1,299,757)	(758,339)
Չուտ տոկոսային եկամուտ		4,783,572	4,366,965
Վարձավճարային և կոմիսիոն ծախսեր		(57,814)	(60,759)
Չուտ (վնաս)/օգուտ շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներից		(10,461)	21,940
Չուտ օգուտ արտարժույթային գործառնություններից	18	112,565	85,638
Այլ եկամուտ		54,165	24,485
Չուտ ոչ տոկոսային եկամուտ		98,455	71,304
Գործառնական եկամուտ		4,882,027	4,438,269
Անձնակազմի գծով ծախսեր	19	(2,121,501)	(2,322,457)
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	9, 10	(192,522)	(197,415)
Այլ գործառնական ծախսեր	20	(1,819,389)	(1,839,603)
Ընդամենը գործառնական ծախսեր		(4,133,412)	(4,359,475)
Հահույթ՝ մինչև շահութահարկը		748,615	78,794
Շահութահարկի գծով ծախս	21	(156,526)	(33,731)
Տարվա զուտ շահույթ		592,089	45,063
Այլ համապարփակ եկամուտ			
Հետագայում շահույթում կամ վնասում վերադասակարգման ենթակա հոդվածներ			
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի զուտ շարժը՝ շահութահարկից հետո, 15,751 հազար ՀՀ դրամ (2015թ.՝ 5,096 հազար ՀՀ դրամ)		63,007	(20,383)
Տարվա այլ համապարփակ եկամուտ/(վնաս), շահութահարկից հետո		63,007	(20,383)
Ընդամենը տարվա համապարփակ եկամուտ		655,096	24,680

Ֆինանսական հաշվետվությունները 2017 թ. մայիսի 16-ին ստորագրվել են Ընկերության ղեկավարության անունից՝

Հրաչյա Թոխմախյան **Արտակ Միքայելյան**
 Գլխավոր տնօրեն **Գլխավոր հաշվապահ**

«ՖԻՆԸԱ» ՈՒՆԻՎԵՐՍԱԼ ԿԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ ՓԲԸ

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն
 2016 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար
 (Յազար 33 դրամով, եթե այլ բան նշված չէ)

Ծան.	Բաժնետիրական կապիտալ	Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների վերագնահատման պահուստ	Զբաղիված շահույթ	Ընդամենը սեփական կապիտալ
Մնացորդը 2015 թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	4,905,960	-	968,545	5,874,505
Տարվա զուտ շահույթ	-	-	45,063	45,063
Տարվա այլ համապարփակ վնաս, շահութահարկից հետո	-	(20,383)	-	(20,383)
Մնացորդը 2015 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	4,905,960	(20,383)	1,013,608	5,899,185
Տարվա զուտ շահույթ	-	-	592,089	592,089
Տարվա այլ համապարփակ եկամուտ, շահութահարկից հետո	-	63,007	-	63,007
Մնացորդը 2016 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	4,905,960	42,624	1,605,697	6,554,281

Ֆինանսական հաշվետվությունները 2017 թ. մայիսի 16-ին ստորագրվել են Ընկերության ղեկավարության անունից՝

Զրաչյա Թոխմախյան
 Գլխավոր տնօրեն

Արտակ Միքայելյան
 Գլխավոր հաշվապահ

10-59 էջերում ներկայացված ծանոթագրությունները ֆինանսական հաշվետվությունների անբաժանելի մասն են կազմում:

«ՖԻՆԵԱ» ՈՒՆԻՎԵՐՍԱԼ ԿԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ ՓԲԸ

**Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն
2016 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար
(Հազար ՀՀ դրամով, եթե այլ բան նշված չէ)**

	Ծան.	2016 թ.	2015 թ.
Գործառնական գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր			
Շահույթ՝ մինչև շահութահարկը		748,615	78,794
ճշգրտումներ՝			
Տոկոսակիր ակտիվների արժեզրկումից կորուստ		1,299,757	758,339
Հիմնական միջոցների և ոչ կյուլթական ակտիվների օտարումից վնաս		3,690	2,604
Չուտ փոփոխություններ հաշվեզրված տոկոսագումարներում		(728,560)	52,159
Մաշվածություն և ամորտիզացիա		192,522	197,415
Արտարժույթային գործառնականություններից զուտ (օգուտ)/վնաս		(1,699)	31,219
Գործառնական գործունեությունից դրամական միջոցների ներհոսք նախքան գործառնական ակտիվներում և պարտավորություններում փոփոխությունները		1,514,325	1,120,530
Գործառնական ակտիվներում կամ պարտավորություններում փոփոխություններ			
Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների (նվազում)/աճ		(29,509)	193,912
Հաճախորդներին տրված վարկերի նվազում/(աճ)		1,548,418	(2,691,891)
Հետգնման պայմանագրերով պարտավորությունների աճ		277,657	914,395
Այլ ակտիվների (աճ)/նվազում		(12,650)	59,190
Այլ պարտավորությունների (նվազում)/աճ		(15,600)	80,988
Գործառնական գործունեությունից դրամական միջոցների ներհոսք / (արտահոսք) մինչև շահութահարկի պարտավորությունների գծով վճարումները		3,282,641	(322,876)
Վճարված շահութահարկ		(19,768)	(79,081)
Գործառնական գործունեությունից դրամական միջոցների զուտ հոսքեր / (գործառնական գործունեությունում օգտագործված դրամական միջոցների զուտ հոսքեր)		3,262,873	(401,957)
Լերդրումային գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր			
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների ձեռքբերում		(238,672)	(958,388)
Հիմնական միջոցների ձեռքբերում		(63,987)	(82,851)
Ոչ կյուլթական ակտիվների ձեռքբերում		(86,440)	(100,089)
Լերդրումային գործունեությունում օգտագործված դրամական միջոցների զուտ հոսքեր		(389,099)	(1,141,328)
Ֆինանսական գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր			
Փոխառու միջոցներից մուտքեր		33,489,281	14,093,605
Փոխառու միջոցների մարումներ		(35,081,298)	(14,000,706)
Ստորադաս փոխառությունների մարումներ		(1,192,075)	-
(Ֆինանսական գործունեությունում օգտագործված դրամական միջոցների զուտ հոսքեր) / ֆինանսական գործունեությունից դրամական միջոցների զուտ հոսքեր		(2,784,092)	92,899
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ աճ / (նվազում)		89,682	(1,450,386)
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ տարեսկզբի դրությամբ			
Փոխարժեքի տատանումների ազդեցությունն արտարժույթով պահվող դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա	5	1,190,298	2,658,188
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ տարեվերջի դրությամբ	5	1,267,703	1,190,298

Ֆինանսական հաշվետվությունները 2017 թ. մայիսի 16-ին ստորագրվել են ԸՆԿԵՐՈՒԹՅԱՆ ղեկավարության անունից՝

Հրայր Թոխմախյան
 Գլխավոր տնօրեն

Արամ Ավակյան
 Գլխավոր հաշվապահ

«ՖԻՆԶԱ» ՈՒՆԻՎԵՐՍԱԼ ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ ՓԲԸ

**Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
2016 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար
(Հազար ՀՀ դրամով, եթե այլ բան նշված չէ)**

**Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2016 թվականի
դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար**

1. Ընկերությունը

«ՖԻՆԶԱ» ունիվերսալ վարկային կազմակերպությունը (այսուհետ՝ Ընկերություն) հանդիսանում է փակ բաժնետիրական ընկերություն, որի 100% բաժնետոմսերը պատկանում են FINCA Microfinance Coöperatief U.A-ին (Նիդերլանդներ): Ընկերության գործունեությունը կարգավորվում է ՀՀ կենտրոնական բանկի (այսուհետ՝ ՀՀ ԿԲ) կողմից և այն գործունեություն է իրականացնում 2006 թ. մարտի 28-ին տրված N13 արտոնագրի համաձայն:

Ընկերությունը զբաղվում է միկրոֆինանսավորմամբ և տրամադրում է անհատական բիզնես, սպառողական և գյուղատնտեսական վարկեր: Վարկերը տրամադրվում են ինչպես տեղական արժույթով, այնպես էլ արտարժույթով:

Ընկերության գրանցման հասցեն է՝ Հայաստանի Հանրապետություն, ք. Երևան, Ագաթանգեղոսի փող., 2ա:

2016 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունը ՀՀ-ում ունի 37 մասնաճյուղ (2015 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 36 մասնաճյուղ):

Ընկերության հիմնադիրը և վերջնական վերահսկողն է՝ FINCA International, Inc. միկրոֆինանսավորման հաստատությունների ցանցը, որի գլխավոր գրասենյակը գտնվում է Վաշինգտոնում, և որն ունի մասնաճյուղեր/դուստր ընկերություններ աշխարհի 21 երկրներում: FINCA International Inc.-ը 2011թ.-ին FINCA Microfinance Coöperatief U.A-ին (սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերակցություն (կոոպերատիվ), որի պաշտոնական գրասենյակը գտնվում է Նիդերլանդների Ամստերդամ քաղաքում), փոխանցել է Ընկերության 100% բաժնետոմսերը (թվով 136,472 բաժնետոմս) որպես ընկերակցության անդամակցության փայավճար:

2016 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ընկերակցության անդամներն են՝

1. FINCA Microfinance Holding Organization LLC սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերությունը գրանցված ԱՄՆ-ի Դելավեր նահանգում, գրանցման հասցեն՝ ԱՄՆ, Դելավեր 19808, Վիլմինգտոն, բն. 400, Սենթրալ Խոուսթ 2711: FINCA Microfinance Holding Organization LLC-ն ունի 99 քվե՝ որպես ընկերակցության Ա դասի անդամ և 1 քվե՝ որպես ընկերակցության Բ դասի անդամ:
2. FINCA International LLC՝ սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերությունը՝ գրանցված ԱՄՆ-ի Մերիլենդ նահանգում, գրանցման հասցեն՝ ԱՄՆ, Մերիլենդ 21202, ՝ Բալթիմոր, 11 Իսթ Չեյս փողոց: FINCA International LLC -ն ունի 1 քվե՝ որպես ընկերակցության Բ դասի անդամ:

2016 և 2015 թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ FINCA Microfinance Holding Company LLC -ի բաժնետերերն են հանդիսացել՝

	2016 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2015 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Առաջին մակարդակի բաժնետերեր/թողարկված բաժնային կապիտալին տիրապետողներ		
FINCA International LLC	62.64%	62.64%
International Finance Corporation (Միջազգային ֆինանսական Կորպորացիա)	14.38%	14.38%
KfW	8.94%	8.94%
Nederlandse Financierings Maatschappij voor Ontwikkelingslanden N.V.	7.30%	7.30%
Credit Suisse Microfinance Fund Management Organization	2.98%	2.98%
ASN-NOVIB FONDS	1.68%	1.68%
Triodos Custody B.V.	1.04%	1.04%
Triodos SICAV II	1.04%	1.04%
Ընդամենը	100.00%	100.00%

«ՖԻՆԸԱ» ՈՒՆԻՎԵՐՍԱԼ ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱՎԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ ՓԲԸ

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2016 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (շարունակություն) (Հազար ՀՀ դրամով, եթե այլ բան նշված չէ)

Finca International Inc.-ը շահույթ չհետապնդող կազմակերպություն է՝ գրանցված Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների օրենսդրության համաձայն և որպես այդպիսին, նրա անդամները սեփականություն չունեն կազմակերպությունում, ինչպես նաև չունեն տնտեսական իրավունքներ: 2016 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ FINCA International Inc.-ի անդամները հետևյալներն են՝ Ռուպերտ Սքոֆիլդ, Ջոն Հեթչ, Ռոբերտ Հեթչ և Ռիչարդ Ուիլյամսոն: FINCA International Inc.-ը թողարկում է հրապարակայնորեն հասանելի ֆինանսական հաշվետվություններ:

«ՖԻՆԸԱ»-ի նպատակն է «Օգնել անապահովներին օգնելու իրենք իրենց»: «ՖԻՆԸԱ»-ն հավատում է, որ համաշխարհային սովը և աղքատությունը չեն կարող հաղթահարվել պարզապես սնունդ բաժանելով և դրամաշնորհներով, բայց կարող են մեկընդմիջտ կրճատվել անապահով մարդկանց ինքնաաջակցման և ինքնապահովման միջոցով:

«ՖԻՆԸԱ»-ն տրամադրում է ինքնաաջակցման հնարավորություն՝ կարիքավոր համայնքներում ստեղծելով համայնքային վերականգնվող/չրջանառվող ֆոնդեր կամ «գյուղական բանկեր» իր դուստր կազմակերպությունների միջոցով:

Դուստր կազմակերպությունները, սովորաբար, առանձին իրավաբանական անձինք են, որոնք «ՖԻՆԸԱ»-ի հետ կնքել են համապատասխան համաձայնագրեր: Փոքր վարկերը հնարավորություն են տալիս ներդրումներ կատարել անհատական կամ համայնքային շահութաբեր միկրո ձեռնարկություններում: Մասնակիցները բարելավում են իրենց վստահությունը սեփական հնարավորությունների նկատմամբ, արժանապատվության զգացումը և ստեղծում խնայողությունների ֆոնդ, որը պատկանում է համայնքին՝ որպես շարունակական ներդրումների մշտական աղբյուր:

2. Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի բաղաբանություն

Համապատասխանության մասին հայտարարություն. Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների համաձայն:

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են այն ենթադրության հիման վրա, որ Ընկերությունը գործում է անընդհատության հիմունքով և կշարունակի գործունեությունը մոտ ապագայում:

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացված են հազար ՀՀ դրամով (այսուհետ՝ հազար դրամ), եթե այլ բան նշված չէ:

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստված են պատմական արժեքի հիման վրա, բացառությամբ որոշ ֆինանսական գործիքների, որոնք չափվում են իրական արժեքով յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, ինչպես ներկայացված է ստորև հաշվապահական հաշվառման բաղաբանությունում:

Պատմական արժեքը սովորաբար հիմնված է ակտիվների դիմաց տրված հատուցման իրական արժեքի վրա:

Իրական արժեքն այն գումարն է, որը շուկայի մասնակիցների միջև սովորական գործարքի արդյունքում կստացվեր ակտիվը վաճառելիս, կամ կվճարվեր պարտավորությունը փոխանցելիս՝ անկախ նրանից, թե արդյոք գինը ուղղակիորեն դիտարկելի է կամ գնահատվել է՝ օգտագործելով այլ գնահատման մեթոդներ: Ակտիվի կամ պարտավորության իրական արժեքը գնահատելիս՝ Ընկերությունը հաշվի է առնում ակտիվի կամ պարտավորության բնութագրերը, եթե շուկայի մասնակիցները այդ բնութագրերը հաշվի կառնեին չափման ամսաթվի դրությամբ ակտիվի կամ պարտավորության գինը որոշելիս: Այս ֆինանսական հաշվետվություններում չափման և/կամ այլ բացահայտումների նպատակով իրական արժեքը որոշվում է նման սկզբունքներով, բացառությամբ վարձակալության գործարքներից, որոնք նկարագրված են ՀՀՍՍ 17-ում, և չափումներից, որոնք թեև համանման են իրական արժեքին, սակայն իրական արժեքով չեն, մասնավորապես օգտագործման արժեքը՝ ըստ ՀՀՍՍ 36-ի:

Ի լրումն, ֆինանսական հաշվետվությունների նպատակով իրական արժեքի չափումները դասակարգվում են մակարդակ 1, 2 և 3-ի՝ ելնելով իրական արժեքի չափումներում օգտագործված սկզբնական տվյալների դիտարկելիության աստիճանից, ինչպես նաև այդ սկզբնական տվյալների՝ իրական արժեքով չափման ամբողջական պատկերի վրա ազդեցության էականության աստիճանից: Այդ մակարդակները կարելի է նկարագրել հետևյալ կերպ՝

«ՖԻՆԵԱ» ՈՒՆԻՎԵՐՍԱԼ ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ ՓԲԸ

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2016 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (շարունակություն) (Հագար 33 դրամով, եթե այլ բան նշված չէ)

- Մակարդակ 1-ի դեպքում ելակետային տվյալներ են հանդիսանում ակտիվ շուկայում համանման ակտիվների կամ պարտավորությունների նշված գները (չճշգրտված), որոնք Ընկերությանը հասանելի են չափման ամսաթվի դրությամբ:
- Մակարդակ 2-ի ելակետային տվյալները իրենցից ներկայացնում են մակարդակ 1-ում նշված գներից տարբերվող ելակետային տվյալները, որոնք ուղղակիորեն կամ անուղղակիորեն դիտարկելի են ակտիվների կամ պարտավորությունների գծով:
- Մակարդակ 3-ի ելակետային տվյալները իրենցից ներկայացնում են ակտիվների կամ պարտավորությունների գծով ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալները:

Ընկերությունն ընդհանուր առմամբ ներկայացնում է իր ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունն ըստ իրացվելիության: Ստացվելիք և վճարվելիք գումարներին վերաբերող վերլուծությունները ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության օրվանից հետո 12 ամիսների ընթացքում (ընթացիկ) և ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության օրվանից ավելի քան 12 ամիսների ընթացքում (ոչ ընթացիկ) ներկայացված են ծանոթագրություն 26-ում:

Գործառնական արժույթ. Ֆինանսական հաշվետվություններում ներառված միավորները չափվում են այն տնտեսական միջավայրում գործող արժույթով, որում Ընկերությունն իրականացնում է իր գործունեությունը («Գործառնական արժույթ»): Ընկերության գործառնական արժույթը ՀՀ դրամն է (այսուհետ՝ դրամ): Դրամը նաև սույն ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացման արժույթն է:

Հաշվանցում. Ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական պարտավորությունները հաշվանցվում են՝ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում արտացոլվելով գուտ գումարով, եթե գոյություն ունի ճանաչված գումարները հաշվանցելու իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք և հաշվարկը գուտ հիմունքով իրականացնելու կամ միաժամանակ ակտիվն իրացնելու և պարտավորությունը մարելու մտադրություն: Եկամուտները և ծախսերը չեն հաշվանցվում համապարփակ եկամուտների մասին հաշվետվությունում, եթե դա չի պահանջվում կամ թույլատրվում որևէ հաշվապահական հաշվառման ստանդարտով կամ մեկնաբանությամբ և հստակ բացահայտված չէ Ընկերության հաշվապահական քաղաքականության մեջ:

Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության հիմնական դրույթները ներկայացված են ստորև:

Հասույթի ճանաչում

Տոկոսային եկամուտների և ծախսերի ճանաչումը. Ֆինանսական ակտիվներից տոկոսային եկամուտները ճանաչվում են, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կհոսեն Ընկերություն և եկամտի գումարը կարող է արժանահավատորեն չափվել: Տոկոսային եկամուտները և ծախսերը ճանաչվում են հաշվեգրման սկզբունքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույթի մեթոդը: Արդյունավետ տոկոսադրույթի մեթոդը ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության (կամ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների խմբի) ամորտիզացված արժեքի հաշվարկման և համապատասխան ժամանակահատվածի կտրվածքով տոկոսային ծախսի և տոկոսային եկամտի բաշխման մեթոդն է:

Արդյունավետ տոկոսադրույթն այն դրույթն է, որը ֆինանսական գործիքի գործողության ակնկալվող ժամկետի կամ, համապատասխան դեպքերում, ավելի կարճ ժամանակահատվածի համար գնահատված դրամական միջոցների ապագա վճարումները կամ ստացվելիք գումարները գեղջում է ճշգրիտ մինչև ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության գուտ հաշվեկշռային արժեքը:

Այն դեպքերում, երբ տեղի է ունենում ֆինանսական ակտիվի կամ նմանատիպ ակտիվների խմբի արժեքի նվազում արժեզրկումից կորստի հետևանքով, տոկոսային եկամուտն այդուհետև ճանաչվում է՝ կիրառելով այն տոկոսադրույթը, որը կիրառվել էր արժեզրկումից կորուստը չափելու նպատակով ապագա դրամական հոսքերը գեղջելիս:

Իրական արժեքով չափվող ակտիվների գծով ստացված տոկոսները դասակարգվում են որպես տոկոսային եկամուտ:

Ծառայության վճարների և միջնորդավճարների ճանաչումը. Վարկի տրամադրման վճարները հետաձգվում են հարակից ուղղակի ծախսումների հետ միասին և ճանաչվում են որպես վարկի արդյունավետ տոկոսադրույթի ճշգրտում: Երբ հավանական է, որ վարկ տրամադրելու պարտավորությունը կհանգեցնի որոշակի պայմաններով վարկային համաձայնության, վարկային

«ՖԻՆԵԱ» ՈՒՆԻՎԵՐՍԱԼ ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱՎԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ ՓԲԸ

**Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
2016 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (շարունակություն)
(Հազար ՀՀ դրամով, եթե այլ բան նշված չէ)**

պարտավորության ստանձնման վճարները հետաձգվում են հարակից ուղղակի ծախսումների հետ միասին և հետագայում ճանաչվում որպես տրամադրված վարկի արդյունավետ տոկոսադրույքի ճշգրտում: Երբ քիչ հավանական է, որ վարկ տրամադրելու պարտավորությունը կհանգեցնի որոշակի վարկային համաձայնագրի, վարկ տրամադրելու պարտավորության ստանձնման վճարները ճանաչվում են ֆինանսական արդյունքում վարկի տրամադրման պարտավորության մնացորդային ժամանակահատվածի ընթացքում: Այն դեպքում, երբ վարկ տրամադրելու պարտավորությունն ավարտվում է առանց վարկի տրամադրման, ապա վարկ տրամադրելու պարտավորության վճարները ճանաչվում են ֆինանսական արդյունքում պարտավորության ավարտի պահին: Վարկի սպասարկման վճարները եկամտագրվում են, երբ համապատասխան ծառայությունները մատուցվում են: Բոլոր այլ միջնորդավճարները ճանաչվում են այն ժամանակ, երբ ծառայությունները մատուցվում են:

Ֆինանսական գործիքներ. Ընկերությունը ճանաչում է ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, երբ այն դառնում է ֆինանսական գործիքի պայմանագրային կողմ: Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների կանոնավոր կերպով գնումները և վաճառքը հաշվառվում են վերջնահաշվարկի ամսաթվի դրությամբ: Ֆինանսական գործիքների կանոնավոր գնումները կամ վաճառքն իրենցից ներկայացնում են ֆինանսական ակտիվների այն գնումները կամ վաճառքը, որոնք պահանջում են ակտիվների մատակարարումը շուկայում ընդունված պայմաններով սահմանված կարգով:

Ֆինանսական ակտիվի կամ պարտավորության սկզբնական չափումը տեղի է ունենում իրական արժեքով: Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքների խմբում չդասակարգված ֆինանսական ակտիվների կամ պարտավորությունների դեպքում իրական արժեքին գումարվում են գործարքի հետ կապված ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են ֆինանսական ակտիվի կամ պարտավորության ձեռքբերմանը կամ թողարկմանը: Գործարքի գծով ծախսերը, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների կամ ֆինանսական պարտավորությունների ձեռքբերմանը, անմիջապես ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում:

Ֆինանսական ակտիվներ. Ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են հետևյալ կատեգորիաների՝ ա) շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ, բ) մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ, գ) տրամադրված վարկեր և դեբիտորական պարտքեր, դ) վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ: Դասակարգումը կախված է ֆինանսական ակտիվների ձեռքբերման բնույթից և նպատակից և որոշվում է սկզբնական ճանաչման պահին:

ա) Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ. Ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող այն դեպքում, երբ ֆինանսական ակտիվը պահվում է վաճառքի համար կամ նախատեսված է որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ակտիվ:

Ֆինանսական ակտիվը դասակարգվում է որպես վաճառքի համար պահվող, եթե՝

- այն ձեռք է բերվել հիմնականում տեսանելի ապագայում վաճառքի նպատակով, կամ
- սկզբնական ճանաչման պահին այն կազմում է Ընկերության կողմից համատեղ կառավարվող որոշակի ֆինանսական գործիքների պորտֆելի մաս և ունի կարճաժամկետ կտրվածքով շահույթի ստացման իրատեսական հնարավորություն, կամ
- այն հանդիսանում է ածանցյալ գործիք, որը նախատեսված չէ կամ չի օգտագործվում որպես հեջավորման գործիք:

Ֆինանսական ակտիվը, բացի վաճառքի համար պահվող ֆինանսական ակտիվներից, կարող է ճանաչման պահին դասակարգվել որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող, եթե

- նման դասակարգումը բացառում, կամ զգալիորեն կրճատում է չափման կամ ճանաչման անհամապատասխանությունը, որն այնպես կառաջանար, կամ
- ֆինանսական ակտիվը կազմում է ֆինանսական ակտիվների կամ ֆինանսական պարտավորությունների կամ այդ երկուսի խմբի մի մաս, որը կառավարվում է, և դրա կատարողականը գնահատվում է իրական արժեքի հիմունքով, Ընկերության փաստաթղթավորված ռիսկերի կառավարման կամ ներդրումային ռազմավարության

«ՖԻՆԵԱ» ՈՒՆԻՎԵՐՍԱԼ ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ ՓԲԸ

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2016 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (շարունակություն) (*Հազար ՀՀ դրամով, եթե այլ բան նշված չէ*)

համաձայն, և խմբավորման վերաբերյալ տեղեկատվությունը տրամադրվում է ներքին կարգով՝ այդ հիմունքներով, կամ

- այն կազմում է պայմանագրի մի մաս, որը պարունակում է ներկառուցված ածանցյալ գործիքներից մեկը կամ մի քանիսը և ՀՀՄՍ 39. *Ֆինանսական գործիքներ: Ճանաչումը և չափումը* թույլ է տալիս ողջ պայմանագիրը (ակտիվները կամ պարտավորությունները) դասակարգել որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող:

Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվները ներկայացվում են իրական արժեքով՝ ներառյալ ողջ օգուտը կամ վնասները, որոնք առաջանում են եկամուտներում կամ ծախսերում ճանաչվող վերաչափման արդյունքում: Շահույթում կամ վնասում ճանաչվող զուտ օգուտը կամ վնասները ներառում են ֆինանսական ակտիվի գծով վաստակած բոլոր շահաբաժինները և տոկոսները և ներառվում են համապատասխանաբար «այլ օգուտներ և վնասներ» և «տոկոսային եկամուտ» տողում, շահույթի, վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

բ) Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ. Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումները ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ են, որոնք գծով ընկերությունն ունի մինչև մարման ժամկետը պահելու հաստատուն մտադրություն և կարողություն: Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումները չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույթի մեթոդը՝ հանած արժեզրկումը:

Եթե ընկերությունը որոշեր վաճառել կամ վերադասակարգել մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումների զգալի մասը նախքան դրանց մարման ժամկետը (բացառությամբ հատուկ հանգամանքների առկայության), ողջ դասը կորակարկվեր և պետք է դասակարգվեր որպես վաճառքի համար մատչելի: Ավելին, ընկերությանը կարգելվեր ընթացիկ տարում և դրան հաջորդող երկու տարիների ընթացքում դասակարգել որևէ ֆինանսական ակտիվ որպես մինչև մարման ժամկետը պահվող ակտիվ:

գ) Վարկեր և դեբիտորական պարտքեր. Առևտրային դեբիտորական պարտքերը, վարկերը և այլ դեբիտորական պարտքերը, որոնք ունեն ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներ, որոնք գնանշված չեն ակտիվ շուկայում (ներառյալ բանկերից ստացվելիք միջոցներ, հաճախորդներին տրված վարկեր և այլ ֆինանսական ակտիվներ) դասակարգվում են որպես «վարկեր և դեբիտորական պարտքեր»: Վարկերը և դեբիտորական պարտքերը չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույթի մեթոդը՝ հանած արժեզրկումը: Տոկոսային եկամուտը ճանաչվում է՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույթի մեթոդը, բացառությամբ կարճաժամկետ դեբիտորական պարտքերի, որոնց դեպքում տոկոսի ճանաչումը էական ազդեցություն չէր ունենա:

դ) Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ. Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվները ոչ ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ են, որոնք դասակարգվում են որպես վաճառքի համար մատչելի, կամ չեն դասակարգվում որպես (ա) իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ, (բ) մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ կամ (գ) վարկեր և դեբիտորական պարտքեր:

Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում. Ֆինանսական ակտիվները, բացի շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներից, յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի վերջին գնահատվում են արժեզրկման հայտանիշների հայտնաբերման նպատակով: Ֆինանսական ակտիվները համարվում են արժեզրկված, եթե առկա է օբյեկտիվ վկայություն այն մասին, որ ֆինանսական ակտիվի սկզբնական ճանաչումից հետո տեղի ունեցած մեկ կամ մի քանի դեպքեր կարող են ազդեցություն ունենալ ներդրման գծով գնահատված ապագա դրամական հոսքերի վրա:

Որպես վաճառքի համար մատչելի դասակարգված՝ ցուցակված կամ չցուցակված կապիտալի ներդրումներում արժեթղթի իրական արժեքի զգալի կամ տևական անկումը իր ինքնարժեքից համարվում է արժեզրկման օբյեկտիվ վկայություն: Բոլոր այլ ֆինանսական ակտիվների գծով արժեզրկման օբյեկտիվ վկայություն կարող են համարվել հետևյալ հայտանիշները՝

- թողարկողի կամ գործընկերոջ զգալի ֆինանսական դժվարությունները, կամ
- պայմանագրի խախտումը, մասնավորապես տոկոսների կամ մայր գումարի վճարման ուշացումը կամ չկատարումը, կամ
- տոկոսների կամ մայր գումարի վճարման ուշացումը կամ չկատարումը

«ՖԻՆԵԱ» ՈՒՆԻՎԵՐՍԱԼ ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ ՓԲԸ

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2016 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (շարունակություն) (Յազար 33 դրամով, եթե այլ բան նշված չէ)

- փոխառուի կողմից սնանկության կամ ֆինանսական վերակազմակերպման գործընթացի նախաձեռնումը, կամ
- ֆինանսական դժվարությունների արդյունքում տվյալ ֆինանսական ակտիվի գծով ակտիվ շուկայի անհետացումը:

Ֆինանսական ակտիվների որոշ կատեգորիաների համար, ինչպիսիք են վարկերը և դեբիտորական պարտքերը, ակտիվները, որոնք ըստ գնահատականների առանձին արժեզրկված չեն, ի լրումն գնահատվում են նաև խմբային արժեզրկման տեսանկյունից: Վարկային պորտֆելի արժեզրկման օբյեկտիվ վկայություն կարող է համարվել Ընկերության նախկին փորձը վճարումների հավաքագրման գծով, հետաձգված վճարումների թվի աճը պորտֆելում ինչպես նաև ազգային կամ տեղական մակարդակում դիտարկելի փոփոխությունները, որոնք կարող են հանգեցնել դեբիտորական պարտքի անհավաքագրելիության:

Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման գծով ծախսի գումարը իրենից ներկայացնում է ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի և գնահատված ապագա դրամական հոսքերի ներկա արժեքի տարբերությունը՝ զեղչված ֆինանսական ակտիվի համար սկզբնապես սահմանված տոկոսարդույթով:

Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման գծով ծախսի գումարը իրենից ներկայացնում է ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի և գնահատված ապագա դրամական հոսքերի ներկա արժեքի տարբերությունը՝ զեղչված շուկայում համանման ֆինանսական ակտիվի եկամտաբերության դրույթաչափով: Նման արժեզրկումից կորուստը ենթակա չէ հակադարձման հաջորդ ժամանակաշրջաններում:

Ֆինանսական ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է արժեզրկումից կորստի չափով անմիջականորեն բոլոր ակտիվների գծով, բացառությամբ վարկերի և դեբիտորական պարտքերի, որոնց դեպքում հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է պահուստային հաշվի միջոցով: Երբ ակտիվը կամ դեբիտորական պարտքը համարվում է անհուսալի, այն դուրս է գրվում պահուստային հաշվի միջոցով: Հետագայում դուրս գրված գումարների վերականգնումը կատարվում է դրանք պահուստային հաշվին կրեդիտագրելու միջոցով: Պահուստային հաշվի հաշվեկշռային արժեքի փոփոխությունները ճանաչվում են եկամուտներում կամ ծախսերում:

Երբ վաճառքի համար պահվող ֆինանսական ակտիվը համարվում է արժեզրկված, այլ համապարփակ եկամուտում ճանաչված կուտակված օգուտները կամ վնասները վերադասակարգվում են որպես տվյալ ժամանակաշրջանի շահույթ կամ վնաս:

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների համար, այն դեպքում, եթե հաջորդող ժամանակաշրջանում արժեզրկումից կորուստի գումարը նվազում է, և նվազեցումը կարող է օբյեկտիվորեն վերագրվել արժեզրկման ճանաչումից հետո տեղի ունեցող դեպքերի, նախկինում ճանաչված արժեզրկումից կորուստը հակադարձվում է շահույթի կամ վնասի միջոցով այնքանով, որքանով արժեզրկման ամսաթվի դրությամբ ներդրման հաշվեկշռային արժեքը չի գերազանցում ամորտիզացված արժեքն այն դեպքում, եթե այդ արժեզրկումը ճանաչված չլիներ:

Վերանայված վարկեր. Վարկի պայմանագրային պայմանները կարող են փոփոխվել մի շարք պատճառներով, ներառյալ՝ շուկայի փոփոխվող պայմանները, հաճախորդների պահպանումը և այլ գործոններ, որոնք չեն առնչվում հաճախորդի ներկա կամ հնարավոր վարկային դրության վատթարացման հետ: Երբ վարկի՝ պայմանագրով նախատեսված վճարման պայմանները փոփոխվում են այն պատճառով, որ դեկավարությունը էական մտավախություններ ունի վարկառուի կողմից վարկային պարտավորությունների կատարման ունակության վերաբերյալ, ապա այս վարկերը դասակարգվում են որպես վերանայված վարկեր: Մանրածախ վարկավորման դեպքում, երբ դիտարկվում է, թե արդյոք առկա են էական մտավախություններ վարկառուի կողմից իր պայմանագրով նախատեսված վճարումների կատարման ունակության վերաբերյալ, դեկավարությունը գնահատում է հաճախորդի կողմից վճարման ուշացումների կարգավիճակը, հաշվի շարժը, մարումների պատմությունը, ընթացիկ ֆինանսական վիճակը և վճարունակության շարունակականությունը: Եթե հաճախորդը չի կատարում պայմանագրով նախատեսված վճարումները կամ ակնհայտ է, որ դրա իրականացումն անհնար է առանց վերանայման, կառաջանա էական մտավախություն նրանց կողմից պայմանագրային պարտավորությունների կատարման վերաբերյալ, և վարկը կբացահայտվի որպես արժեզրկված, եթե տրամադրված զիջումը էական չէ և առկա չէ արժեզրկման որևէ այլ հայտանիշ:

«ՖԻՆԵԱ» ՈՒՆԻՎԵՐՍԱԼ ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ ՓԲԸ

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2016 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (շարունակություն) (*Յազար 33 դրամով, եթե այլ բան նշված չէ*)

Երբ վարկի պայմանագրային պայմանների փոփոխությունն իրենից ներկայացնում է զիջում տևտեսական կամ իրավական պատճառներով, որոնք առնչվում են վարկառուի ֆինանսական դժվարություններին և իրենից ներկայացնում է զիջում, որը ղեկավարությունը այլապես չէր դիտարկի, ապա վերանայված վարկը համարվում է արժեզրկված:

Վերանայված վարկը ներկայացվում է որպես արժեզրկված և արժեզրկումից կորուստները չափվում են այն ժամանակ, երբ`

- տեղի են ունեցել պայմանագրով նախատեսված դրամական միջոցների հոսքերի փոփոխություններ այնպիսի զիջման արդյունքում, որը վարկատուն այլապես չէր դիտարկի,
- հավանական է, որ առանց զիջման, վարկառուն չէր կարողանա լիարժեքորեն կատարել իր պայմանագրային պարտավորությունները:

Վերանայված վարկը կշարունակի բացահայտվել որպես արժեզրկված, քանի դեռ առկա չէ բավարար վկայություն առ այն, որ տեղի է ունեցել ապագա դրամական հոսքերի չվճարման ռիսկի էական նվազում, և առկա չեն արժեզրկման այլ հայտանիշներ: Այն վարկերի գծով, որոնք գնահատվում են արժեզրկման տեսանկյունից խմբային հիմունքներով, այդ վկայությունը որպես կանոն իրենից ներկայացնում է վճարման պատմության համեմատումը սկզբնական կամ վերանայված պայմանների հետ, ըստ անհրաժեշտության: Այն վարկերի գծով, որոնք գնահատվում են արժեզրկման տեսանկյունից առանձին հիմունքներով, բոլոր առկա վկայությունները գնահատվում են յուրաքանչյուր դեպքի համար առանձին:

Վերանայված վարկերը դասակարգվում են որպես չարժեզրկված, եթե վերանայումը արդյունք է վարկառուի կողմից պայմանագրային պայմանների կատարման վերաբերյալ էական մտավախությունների, սակայն վերանայման պայմանները հիմնված են ներկա շուկայական դրույթաչափերի վրա և նման վերանայման արդյունքում պայմանագրով նախատեսված դրամական հոսքերի հավաքագրումն ակնկալվում է ամբողջությամբ: Չարժեզրկված վերանայված վարկերը նաև ներառում են նախկինում արժեզրկված վերանայված վարկերը, որոնց գծով ժամանակի ընթացքում դիտվել է բավարար կատարողական, կամ որոնք գնահատվել են` հիմք ընդունելով բոլոր առկա վկայություններն այն մասին, որ առկա չեն արժեզրկման մնացած այլ հայտանիշներ: Վերանայված վարկերը տարանջատվում են վարկային պորտֆելի այլ մասերից` արժեզրկման խմբային հայտանիշների գնահատման համար` արտացոլելու համար այս սեգմենտներում հնարավոր կորուստների ավելի բարձր ցուցանիշները: Վերանայված վարկերը տարանջատված են վարկային պորտֆելի այլ մասերից` կոլեկտիվ արժեզրկման գնահատման տեսանկյունից` այդ սեգմենտներում վնասի ավելի բարձր ցուցանիշը արտացոլելու նպատակով:

Որոշելիս, թե արդյոք վերակառուցված վարկը պետք է ապաճանաչվի և ճանաչվի նոր վարկ, ղեկավարությունը դիտարկում է, թե որքանով են պայմանագրի սկզբնական պայմանների փոփոխությունները հանգեցնում վարկի վերանայման, որն ընդհանուր առմամբ, կհամարվեր էականորեն տարբեր ֆինանսական գործիք: Գործոնները, որոնք ցույց են տալիս, որ վերանայված վարկը էականորեն տարբեր գործիք է, մասնավորապես ներառում են, երաշխիքների կամ վարկի պայմանների փոփոխությունը, գրավի առարկայի գծով պակաս էական փոփոխությունները, մարման դրույթների կամ կանխավճարի դրույթների ավելացումը:

Վարկերը, որոնք սահմանվել են որպես վերանայված, պահպանում են այս կարգավիճակը մինչև դրանց մարումը կամ ապաճանաչումը:

Վարկերի և կանխավճարների դուրսգրում. Վարկերի և կանխավճարների արժեզրկումից կորուստները վերագրվում են պահուստներին, երբ համարվում են անհավաքագրելի: Վարկերը և կանխավճարները դուրս են գրվում ընկերության ղեկավարության կողմից գումարների հավաքագրման ուղղությամբ իրականացված բոլոր հնարավորություններն օգտագործելուց և գրավները վաճառելուց հետո: Դուրս գրված գումարների հետագա հավաքագրումը համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում արտացոլվում է որպես ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման պահուստներին կատարած մասհանումների վերադարձ հավաքագրման ժամանակաշրջանում:

Ֆինանսական ակտիվների ապաճանաչումը. Ընկերությունն ապաճանաչում է ֆինանսական ակտիվները, երբ ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները կորցնում են իրենց ուժը, կամ երբ երրորդ կողմին է փոխանցվում ֆինանսական ակտիվներից առաջացող դրամական միջոցների նկատմամբ իրավունքը: Եթե Ընկերությունը չի փոխանցում և չի պահպանում ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ

«ՖԻՆԵԱ» ՈՒՆԻՎԵՐՍԱԼ ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ ՓԲԸ

**Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
2016 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (շարունակություն)
(Յազար 33 դրամով, եթե այլ բան նշված չէ)**

կապված, ըստ եռլայան, բոլոր ռիսկերն և հատույցները, սակայն պահպանում է փոխանցված ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը, ապա Ընկերությունը շարունակում է ճանաչել ֆինանսական ակտիվը, ինչպես նաև դրա հետ կապված պարտավորությունը այնքանով, որքանով շարունակվում է իր ներգրավվածությունը ֆինանսական ակտիվում: Եթե Ընկերությունը պահպանում է ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված, ըստ եռլայան, բոլոր ռիսկերն և հատույցները, ապա Ընկերությունը պետք է շարունակի ճանաչել ֆինանսական ակտիվը:

Ֆինանսական ակտիվը ամբողջությամբ ապաճանաչելիս հաշվեկշռային արժեքի և ստացված հատուցման այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում նախկինում ճանաչված կուտակված որևէ օգուտի կամ վնասի գումարի տարբերությունը պետք է ճանաչվի շահույթում կամ վնասում:

Եթե Ընկերության շարունակվող ներգրավվածությունը ֆինանսական ակտիվի միայն մի մասով է (օրինակ՝ երբ Ընկերությունը պահպանում է փոխանցված ակտիվի մի մասը հետգնելու օպցիոնը), ապա Ընկերությունը ֆինանսական ակտիվի նախկին հաշվեկշռային արժեքը բաշխում է այն մասի, որն այն շարունակում է ճանաչել շարունակվող ներգրավվածության ներքո, և այն մասի միջև, որն այն այլևս չի ճանաչում՝ փոխանցման ամսաթվի դրությամբ այդ մասերի հարաբերական իրական արժեքների հիման վրա: Այլևս չճանաչվող մասի վրա բաշխված հաշվեկշռային արժեքի և այլևս չճանաչվող մասի դիմաց ստացված հատուցման և դրա վրա բաշխված այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում ճանաչված կուտակված որևէ օգուտի կամ վնասի գումարների տարբերությունը պետք է ճանաչվի շահույթում կամ վնասում: Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում ճանաչված կուտակված օգուտը կամ վնասը բաշխվում է այն մասի, որը շարունակվում է ճանաչվել, և այլևս չճանաչվող մասի միջև՝ այդ մասերի հարաբերական իրական արժեքների հիման վրա:

Ֆինանսական պարտավորություններ և թողարկված բաժնային գործիքներ

Որպես պարտք կամ սեփական կապիտալ դասակարգումը. Պարտքային և բաժնային գործիքները դասակարգվում են որպես ֆինանսական պարտավորություններ կամ սեփական կապիտալ՝ ելնելով պայմանագրային պարտավորությունների եռլայանից և ֆինանսական պարտավորության կամ բաժնային գործիքի սահմանումից:

Բաժնային գործիքներ. Բաժնային գործիքը ցանկացած այն պայմանագիրն է, որը վկայում է կազմակերպության ակտիվում ունեցած բաժնեմասնակցության մասը՝ հանած բոլոր պարտավորությունները: Բաժնային գործիքները ճանաչվում են որպես մուտքեր՝ հանած թողարկման ուղղակի ծախսերը:

Ընկերության սեփական բաժնային գործիքների հետգնումը ճանաչվում և ուղղակիորեն նվազեցվում սեփական կապիտալից: Ընկերության սեփական բաժնային գործիքների գնման, վաճառքի, թողարկման կամ դադարեցման արդյունքում առաջացած օգուտները կամ վնասները չեն ճանաչվում շահույթում կամ վնասում:

Ֆինանսական պարտավորություններ. Ֆինանսական պարտավորությունները դասակարգվում են որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող կամ որպես այլ ֆինանսական պարտավորություններ:

Ֆինանսական պարտավորությունները դասակարգվում են որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող այն դեպքում երբ ֆինանսական պարտավորությունը պահվում է վաճառքի համար կամ դասակարգվում է որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող:

Ֆինանսական պարտավորությունը դասակարգվում է որպես վաճառքի համար պահվող, եթե՝

- այն ձեռք է բերվել հիմնականում կարճաժամկետ կտրվածքով հետգնման նպատակով, կամ
- սկզբնական ճանաչման պահին այն կազմում է Ընկերության կողմից համատեղ ղեկավարվող որոշակի ֆինանսական գործիքների պորտֆելի մաս և ունի կարճաժամկետ կտրվածքով շահույթի ստացման իրատեսական հնարավորություն, կամ
- այն հանդիսանում է ածանցյալ գործիք, որը չի նախատեսված կամ չի օգտագործվում որպես հեջավորման գործիք:

«ՖԻՆԵԱ» ՈՒՆԻՎԵՐՍԱԼ ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ ՓԲԸ

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2016 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (շարունակություն) (Յազար 33 դրամով, եթե այլ բան նշված չէ)

Ֆինանսական պարտավորությունը, բացի վաճառքի համար պահվող ֆինանսական պարտավորություններից, կարող է ճանաչման պահին դասակարգվել որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող, եթե՝

- նման դասակարգումը բացառում, կամ զգալիորեն կրճատում է չափման կամ ճանաչման անհամապատասխանությունը, որն այլապես կառաջանար, կամ
- ֆինանսական պարտավորությունը կազմում է ֆինանսական ակտիվների կամ ֆինանսական պարտավորությունների կամ այդ երկուսի խմբի մի մաս, որը կառավարվում է, և դրա կատարողականը գնահատվում է իրական արժեքի հիմունքով, ընկերության փաստաթղթավորված ռիսկերի կառավարման կամ ներդրումային ռազմավարության համաձայն և խմբավորման վերաբերյալ տեղեկատվությունը տրամադրվում է ներքին կարգով՝ այդ հիմունքներով, կամ
- այն կազմում է պայմանագրի մի մաս, որը պարունակում է ներկառուցված ածանցյալ գործիքներից մեկը կամ մի քանիսի և ՀՀՄՍ 39. *Ֆինանսական գործիքներ: ճանաչումը և չափումը* թույլ է տալիս ողջ պայմանագիրը (ակտիվները կամ պարտավորությունները) դասակարգել որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող:

Այլ ֆինանսական պարտավորություններ. Այլ ֆինանսական պարտավորությունները, ներառյալ փոխառու միջոցները, ստորադաս պարտավորությունները և այլ ֆինանսական պարտավորությունները սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով, առանց գործարքի ծախսերի:

Այլ ֆինանսական պարտավորությունները հետագայում չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույթի մեթոդը՝ տոկոսային ծախսը ճանաչելով արդյունավետության հիմունքով:

Արդյունավետ տոկոսադրույթի մեթոդն իրենից ներկայացնում է որոշակի ժամանակահատվածում ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեքի հաշվարկման և համապատասխան ժամանակահատվածում տոկոսային ծախսի բաշխման մեթոդ: Արդյունավետ տոկոսադրույթն այն տոկոսադրույթն է, որը ճշգրտորեն զեղչում է ապագա գնահատված կանխիկ վճարումները (ներառյալ բոլոր տեսակի միջնորդավճարները և ստացված կամ վճարված գումարները, որոնք կազմում են արդյունավետ տոկոսադրույթի անբաժանելի մասը, գործարքի հետ կապված ծախսերը և այլ պարզավճարներ կամ զեղչեր) ֆինանսական պարտավորության ակնկալվող գործողության ժամանակահատվածի ողջ ընթացքում, կամ (ըստ անհրաժեշտության) ավելի կարճ ժամանակահատվածում՝ հասցնելով սկզբնական ճանաչման պահին առկա գուտ հաշվեկշռային արժեքին:

Ֆինանսական պարտավորությունների ապաճանաչումը. Ընկերությունն ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունները միայն այն ժամանակ, երբ Ընկերության պարտականությունները մարվում են, չեղյալ են համարվում կամ ուժը կորցնում են: Երբ միևնույն փոխատուի հանդեպ ունեցած ֆինանսական պարտավորությունը փոխարինվում է այլ ֆինանսական պարտավորությամբ, որի պայմաններն էականորեն տարբերվում են նախորդից, կամ եթե տեղի է ունեցել առկա պարտավորության պայմանների էական փոփոխություն, ապա նմանատիպ փոխանակումը կամ փոփոխությունը ճանաչվում է որպես սկզբնական պարտավորության ապաճանաչում և նոր պարտավորության ճանաչում: Ապաճանաչված ֆինանսական պարտավորության հաշվեկշռային արժեքի և վճարված և վճարվելիք հատուցման տարբերությունը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքում:

Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ. Իր բնականոն գործունեության ընթացքում Ընկերությունը կնքում է գործարքներ տարբեր ածանցյալ ֆինանսական գործիքներով, այդ թվում՝ արտարժույթի սվոփեր և արտարժույթի փոխանակման պայմանագրեր:

Սվոփի իրենից ներկայացնում է կողմերի միջև որոշակի ժամանակահատվածում վճարումների հոսքերի փոխանակման պայմանագրային համաձայնություն՝ դրանց հիմքում ընկած որոշակի ցուցանիշի նկատմամբ, օրինակ տոկոսադրույթի, արտարժույթի փոխարժեքի կամ կապիտալի ինդեքսի նկատմամբ: Արժույթային սվոփի ընթացքում Ընկերությունը վճարում է որոշակի գումար մեկ արժույթով և ստանում գումար մեկ այլ արժույթով: Արժույթային սվոփերը մեծ մասամբ համախառն են վճարվում:

Նման ֆինանսական գործիքները դասակարգվում են որպես առևտրային նպատակով պահվող և դրանց հաշվառումն իրականացվում է ֆինանսական գործիքների սկզբնական ճանաչման քաղաքականությունների համաձայն, այնուհետև դրանք չափվում են իրական արժեքով: Իրական

«ՖԻՆԵԱ» ՈՒՆԻՎԵՐՍԱԼ ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ ՓԲԸ

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2016 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (շարունակություն) (Յազար 33 դրամով, եթե այլ բան նշված չէ)

արժեքը որոշվում է հիմնվելով այնպիսի գնանշման մոդելների վրա, որոնք հաշվի են առնում վերոնշյալ գործիքների և այլ գործոնների ընթացիկ շուկան և պայմանագրային արժեքները: Ածանցյալ ֆինանսական գործիքները համարվում են ակտիվներ, եթե դրանց իրական արժեքը դրական է և պարտավորություններ, եթե դրանց արժեքը բացասական է: Վերոնշյալ գործիքներով իրականացված գործարքներից շահույթը և վնասը գրանցվում են համապարփակ եկամտի մասին հաշվետվություններում՝ որպես իրական արժեքով շահույթի և վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվների (պարտավորությունների) գործարքներից առաջացած զուտ օգուտ կամ վնաս: Ածանցյալ գործիքների իրական արժեքի փոփոխությունները ներառվում են օգուտում կամ վնասում:

Ընկերությունը որպես վարձակալ: Գործառնական վարձակալության վճարները ծախսագրվում են գծային մեթոդով վարձակալության ժամկետի ընթացքում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ որևէ այլ պարբերական հիմունք ավելի ճշգրիտ է ներկայացնում վարձակալությունից տնտեսական օգուտների ստացման ժամանակային բաշխումը: Գործառնական վարձակալության պայմանագրով նախատեսված պայմանական վարձավճարները ծախսագրվում են այն ժամանակաշրջանում, երբ դրանք առաջանում են:

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ: Դրամական միջոցներն և դրանց համարժեքները ներառում են կանխիկ միջոցները, վարկային կազմակերպություններից ստացվելիք գումարները, որոնց մարման նախնական ժամկետը չի գերազանցում 90 օրը, որոնք կարճ ժամկետում կարող են փոխարկվել կանխիկի և որոնք ծանրաբեռնված չեն պայմանագրային պարտավորություններով:

Բռնագանձված ակտիվներ: Որոշակի հանգամանքներում, ակտիվները բռնագանձվում են ժամկետանց վարկերի գծով գրավադրված գույքի վրա արգելանքի կիրառման դեպքում: Բռնագանձված ակտիվները չափվում են հաշվեկշռային արժեքից և վաճառքի ինքնարժեքից նվազագույնով:

Հիմնական միջոցներ: Հիմնական միջոցները հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված մաշվածությունը և արժեզրկման կորուստները, եթե այդպիսիք կան:

Մաշվածությունը հաշվարկվում է հիմնական միջոցների հաշվեկշռային արժեքի հիման վրա և նախատեսված է գրոյացնելու ակտիվների արժեքը դրանց օգտակար ծառայության վերջում: Մաշվածությունը հաշվարկվում է ուղիղ գծային մեթոդով հետևյալ օգտակար ծառայության ժամկետներով՝

Կապի և հաղորդակցության միջոցներ	— 3 տարի
Գրասենյակային գույք	— 5 տարի
Փոխադրամիջոցներ	— 5 տարի
Այլ հիմնական միջոցներ	— 5 տարի

Վարձակալած հիմնական միջոցների վրա կապիտալ ներդրումները մաշեցվում են վարձակալության ժամկետից և օգտակար ծառայության ժամկետից նվազագույնով, եթե առկա չէ ողջամիտ համոզվածություն այն մասին, որ Ընկերությունը կստանա ակտիվի նկատմամբ սեփականության իրավունքը վարձակալության ժամկետի վերջում կամ կերկարաձգի վարձակալության ժամկետը:

Հիմնական միջոցների տարրը ապաճանաչվում է այն օտարելիս կամ, երբ այդ ակտիվի շարունակական օգտագործումից այլևս տնտեսական օգուտներ չեն ենթադրվում: Հիմնական միջոցների վաճառքից կամ շրջանառությունից դուրս բերումից առաջացած ցանկացած օգուտ կամ վնաս հաշվարկվում է որպես ակտիվի վաճառքից ստացված միջոցների և հաշվեկշռային արժեքի տարբերություն և ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

Ոչ նյութական ակտիվներ

Առանձին ձեռքբերված ոչ նյութական ակտիվներ: Ոչ նյութական ակտիվները հիմնականում կազմված են ծրագրային ապահովումից և լիցենզիաներից: Որոշակի օգտակար ծառայության ժամկետ ունեցող ոչ նյութական ակտիվները, որոնք առանձին են ձեռք բերվել, հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված ամորտիզացիան և կուտակված արժեզրկումից կորուստները: Ամորտիզացիան օգտակար ծառայության ժամանակահատվածում հաշվարկվում է ուղիղ գծային մեթոդով Որը գնահատվում է 5-10 տարի: Օգտակար ծառայության ժամանակահատվածը և ամորտիզացիայի հաշվարկման մեթոդը վերանայվում են յուրաքանչյուր հաշվետու տարվա վերջում գնահատումներում ցանկացած փոփոխություն հաշվառելով առաջընթաց կերպով: Անորոշ օգտակար

«ՖԻՆԵԱ» ՈՒՆԻՎԵՐՍԱԼ ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ ՓԲԸ

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2016 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (շարունակություն) (*Հազար ՀՀ դրամով, եթե այլ բան նշված չէ*)

Ծառայության ժամկետով ոչ նյութական ակտիվները, որոնք ձեռք են բերվել առանձին, հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված արժեզրկումից կորուստները:

Ոչ նյութական ակտիվների ապաճանաչում. Ոչ նյութական ակտիվները ապաճանաչվում են դրանք օտարելիս կամ երբ այլևս դրանց օգտագործումից կամ օտարումից չեն ակնկալվում հետագա տնտեսական օգուտներ: Ապաճանաչումից օգուտները կամ վնասները չափվում են որպես ակտիվի օտարումից զուտ մուտքերի և հաշվեկշռային արժեքի տարբերություն և ճանաչվում են ֆինանսական արոյունքում այն ժամանակաշրջանում, երբ ակտիվն ապաճանաչվում է:

Նյութական և ոչ նյութական ակտիվների արժեզրկում, բացի գուղվից. Յուրաքանչյուր հաշվետու տարվա վերջում Ընկերությունը վերանայում է իր նյութական և ոչ նյութական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքները՝ որոշելու համար արդյոք կա որևէ հայտանիշ, որ այս ակտիվներում եղել են արժեզրկումից կորուստներ: Եթե առկա է որևէ նմանատիպ հայտանիշ, ապա գնահատվում է ակտիվների փոխհատուցվող գումարը, որպեսզի գնահատվեն արժեզրկումից կորուստները (եթե այդպիսիք կան): Եթե առանձին ակտիվի փոխհատուցվող գումարը հնարավոր չէ որոշել, Ընկերությունը գնահատում է այն դրամաստեղծ միավորի փոխհատուցվող գումարը, որին այդ ակտիվը պատկանում է: Եթե հնարավոր է որոշել բաշխման ողջամիտ և հետևողական հիմունք, ապա կորպորատիվ ակտիվները ևս բաշխվում են առանձին դրամաստեղծ միավորներին, այլապես դրանք բաշխվում են դրամաստեղծ ակտիվների փոքրագույն խմբին, որոնց համար կարելի է որոշել խելամիտ և հետևողական հիմունք:

Անորոշ օգտակար ծառայությամբ և օգտագործման համար դեռևս ոչ մատչելի ոչ նյութական ակտիվները ստուգվում են արժեզրկման առկայության համար առնվազն տարեկան մեկ անգամ, ինչպես նաև երբ առկա է հայտանիշ, որ ակտիվը կարող է արժեզրկված լինել: Փոխհատուցվող գումարն իրական արժեքից (հանած վաճառքի հետ կապված ծախսերը) և օգտագործման արժեքից առավելագույնն է. օգտագործման արժեքը գնահատելիս ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերը բերվում են ներկա արժեքի՝ կիրառելով մինչև հարկումը տոկոսադրույք, որն արտացոլում է փողի ժամանակային արժեքի ընթացիկ շուկայական գնահատումը և ակտիվին բնորոշ ռիսկերը, որոնցով ապագա գնահատված հոսքերը չեն ճշգրտվել:

Եթե ակտիվի (կամ դրամաստեղծ միավորի) փոխհատուցվող գումարը գնահատվում է ավելի քիչ քան հաշվեկշռային արժեքը, ապա հաշվեկշռային արժեքն իջեցվում է մինչև փոխհատուցվող գումարը: Արժեզրկումից կորուստն անհապաղ ճանաչվում է ֆինանսական արոյունքում, եթե տվյալ ակտիվը չի հաշվառվում վերագնահատված արժեքով: Վերջինիս դեպքում արժեզրկումից կորուստը դիտարկվում է որպես վերագնահատումից արժեքի նվազում:

Եթե հետագայում արժեզրկումից կորուստը հակադարձվում է, ապա ակտիվի (կամ դրամաստեղծ միավորի) հաշվեկշռային արժեքն ավելացվում է մինչև վերանայված փոխհատուցվող գումարը, բայց այնպես, որ ավելացումից հետո հաշվեկշռային արժեքը չգերազանցի այն հաշվեկշռային արժեքը, որը կորոշվեր, եթե նախորդ ժամանակաշրջաններում ակտիվի (կամ դրամաստեղծ միավորի) գծով արժեզրկումից կորուստ ճանաչված չլիներ: Արժեզրկումից կորուստի հակադարձումը անմիջապես ճանաչվում է ֆինանսական արոյունքում, եթե տվյալ ակտիվը չի հաշվառվում վերագնահատված արժեքով, ինչի դեպքում արժեզրկումից կորուստի հակադարձումը դիտարկվում է որպես վերագնահատումից արժեքի աճ:

Հարկում. Շահութահարկի գծով ծախսը ներառում է ընթացիկ հարկի գծով պարտավորությունը և հետաձգված հարկը:

Ընթացիկ հարկ. Ընթացիկ հարկի գծով պարտավորությունը հիմնված է տարվա հարկվող շահույթի վրա: Հարկվող շահույթը տարբերվում է համապարփակ եկամուտների մասին հաշվետվությունում ներկայացվող շահույթից եկամտի և ծախսի այնպիսի տարրերի պատճառով, որոնք հարկման կամ նվազեցման ենթակա են այլ հաշվետու ժամանակաշրջաններում, ինչպես նաև այն տարրերի, որոնք երբևէ չեն հարկվելու կամ նվազեցվելու: Ընկերության ընթացիկ հարկային պարտավորությունները հաշվարկվում են՝ կիրառելով հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ ուժի մեջ մտած կամ, ըստ էության, ուժի մեջ մտած հարկի դրույթաչափերը:

Հետաձգված հարկ. Հետաձգված հարկերը ճանաչվում են ժամանակավոր տարբերությունների գծով, որոնք առաջանում են ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային գումարների և հարկման բազաների միջև: Հետաձգված հարկային պարտավորությունները ընդհանուր առմամբ ճանաչվում են բոլոր հարկվող ժամանակավոր տարբերությունների գծով: Հետաձգված հարկային ակտիվները ընդհանուր առմամբ ճանաչվում են

«ՖԻՆԵԱ» ՈՒՆԻՎԵՐՍԱԼ ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ ՓԲԸ

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2016 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (շարունակություն) (Յազար 33 դրամով, եթե այլ բան նշված չէ)

բոլոր նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների գծով միայն այն չափով, որքանով հավանական է, որ ապագայում առկա կլինի հարկման ենթակա շահույթ, որի դիմաց կարող են օգտագործվել նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունները: Նմանատիպ հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները չեն ճանաչվում այն ժամանակավոր տարբերությունների համար, որոնք առաջանում են ակտիվների և պարտավորությունների սկզբնական ճանաչման պահին այնպիսի գործարքների արդյունքում, որոնք ազդեցություն չունեն ինչպես հաշվապահական, այնպես էլ հարկվող շահույթի վրա:

Յետաձգված հարկային պարտավորությունները ճանաչվում են հարկվող ժամանակավոր տարբերությունների գծով՝ կապված հիմնական միջոցների և հաճախորդներին տրված վարկերի հետ: Յետաձգված հարկային ակտիվները նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների գծով, կապված վերը նշված ներդրումների հետ, ճանաչվում են միայն այն չափով, որով հավանական է, որ առկա կլինի հարկվող շահույթ, որի դիմաց կարող է օգտագործվել ժամանակավոր տարբերությունը և ժամանակավոր տարբերությունը կմարի տեսանելի ապագայում:

Յետաձգված հարկային ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը պետք է վերանայվի յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում և նվազեցվի այն չափով, որով այլևս հավանական չէ, որ կստանա բավարար հարկվող շահույթ, որը թույլ կտա հետաձգված հարկային ակտիվից օգուտն ամբողջությամբ կամ մասամբ իրացնել:

Յետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները պետք է չափվեն հարկերի այն դրույքների օգտագործմամբ, որոնք ակնկալվում է, որ կկիրառվեն ակտիվի իրացման կամ պարտավորության մարման ժամանակ՝ հիմք ընդունելով հարկերի այն դրույքները (և հարկային օրենքները), որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ ետևյալի ուժի մեջ են եղել հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում:

Յետաձգված հարկային պարտավորությունների և հետաձգված հարկային ակտիվների չափումը պետք է արտացոլի հարկային հետևանքները, որոնք կառաջանան՝ կախված այն եղանակից, որով Ընկերությունը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում, ակնկալում է փոխհատուցել կամ մարել իր ակտիվների կամ պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքները:

Տարվա ընթացիկ և հետաձգված հարկեր. Ընթացիկ և հետաձգված հարկերը ճանաչվում են ֆինանսական արդյունքում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ դրանք վերաբերում են տարրերի, որոնք ճանաչվել են այլ համապարփակ եկամուտներում կամ ուղղակիորեն սեփական կապիտալում, ինչի դեպքում ընթացիկ և հետաձգված հարկերը նույնպես ճանաչվում են այլ համապարփակ եկամուտներում կամ ուղղակիորեն սեփական կապիտալում:

Գործունեության հետ կապված հարկեր. Հայաստանի Հանրապետությունում կիրառվում են տարբեր այլ հարկատեսակներ ևս, որոնց գծով գումարների հաշվարկը կապված է Ընկերության գործունեության հետ: Այս հարկերը ներառվում են համապարփակ եկամուտների մասին հաշվետվությունում՝ որպես գործառնական ծախսերի բաղադրիչ:

Պահուստներ. Պահուստները ճանաչվում են, երբ Ընկերությունն ունի ներկա պարտականություն (իրավական կամ կառուցողական), որպես անցյալ դեպքերի արդյունք և հավանական է, որ Ընկերությունից կպահանջվի կատարել պարտականությունը և պարտականության գումարը հավաստիորեն կարող է գնահատվել:

Պահուստում ճանաչված գումարն իրենից ներկայացնում է հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ լավագույն գնահատականը, որը կպահանջվի ներկա պարտականությունը մարելու համար՝ հաշվի առնելով հարակից ռիսկերն և անորոշությունները: Եթե ժամանակի մեջ դրամի արժեքի ազդեցությունը էական է, ապա պահուստի գումարը պետք է իրենից ներկայացնի այն ծախսումների ներկա արժեքը, որոնք, ըստ ակնկալության, կպահանջվեն այդ պարտականությունը մարելու համար:

Եթե ակնկալվում է, որ որևէ այլ կողմ ամբողջությամբ կամ մասամբ փոխհատուցելու է պահուստը մարելու համար պահանջվող ծախսումները, ապա փոխհատուցումը պետք է դիտվի որպես առանձին ակտիվ, երբ ըստ ետևյալի որոշակի է, որ Ընկերության կողմից պարտականությունը մարելու դեպքում փոխհատուցումը կստացվի և փոխհատուցման գումարը կարող է արժանահավատորեն չափվել:

Պայմանական ակտիվներ և պարտավորություններ. Պայմանական պարտավորությունները չեն ճանաչվում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում սակայն բացահայտվում են, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ տնտեսական օգուտներ մարմնավորող միջոցների արտահոսքի հավանականությունը շատ փոքր է: Պայմանական ակտիվները չեն արտացոլվում ֆինանսական

«ՖԻՆԵԱ» ՈՒՆԻՎԵՐՍԱԼ ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ ՓԲԸ

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2016 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (շարունակություն) (Հագար 33 դրամով, եթե այլ բան նշված չէ)

վիճակի մասին հաշվետվությունում, բայց դրանք բացահայտվում են հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններում այն դեպքերում, երբ դրանց հետ կապված տնտեսական օգուտների ներհոսքը համարվում է հավանական:

Արտարժույթ. Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս Ընկերության գործառնական արժույթից տարբեր արժույթով (արտարժույթով) կատարված գործարքները ճանաչվում են գործարքի օրվա փոխարժեքով: Յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում արտարժույթով արտահայտված դրամային հոդվածները (տարբերը) վերահաշվարկվում են այդ օրվա փոխարժեքով: Իրական արժեքով հաշվառվող արտարժույթով արտահայտված ոչ դրամային հոդվածները, վերահաշվարկվում են իրական արժեքի սահմանման օրվա փոխարժեքով: Արտարժույթով հաշվարկված սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ դրամային հոդվածները չեն վերահաշվարկվում:

Դրամական միավորների գծով փոխարժեքային տարբերությունները ճանաչվում են եկամուտներում կամ ծախսերում՝ դրանց առաջացման ժամանակաշրջանում:

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացման տեսանկյունից, Ընկերության գործունեության ակտիվները և պարտավորությունները փոխարկվում են ԱՄՆ դոլարի՝ օգտագործելով յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ առկա փոխարժեքները: Եկամուտների և ծախսերի հոդվածները փոխարկվում են տվյալ ժամանակահատվածի միջինացված փոխարժեքով, բացառությամբ այն դեպքի երբ տվյալ ժամանակահատվածում առկա է փոխարժեքի էական տատանում: Այս դեպքում օգտագործվում են գործարքի ամսաթվի դրությամբ առկա փոխարժեքները: Առաջացող փոխարժեքային տարբերությունները ճանաչվում են այլ համապարփակ եկամուտի մեջ և կուտակվում սեփական կապիտալում:

Ֆինանսական հաշվետվություններ պատրաստելիս Ընկերության կողմից կիրառված փոխարժեքները տարվա վերջում հետևյալն են՝

	Միջին փոխարժեք		Սփոթ փոխարժեք	
	2016 թ.	2015 թ.	2016 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2015 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
ՀՀ դրամ/1 ԱՄՆ դոլար	480.45	477.82	483.94	483.75

Գրավ. Ընկերությունը որպես հաճախորդի պարտավորությունների ապահովման միջոց ընդունում է գրավ, երբ դա նպատակահարմար է համարվում: Գրավը հիմնականում լինում է հաճախորդի ակտիվների նկատմամբ կոշտ գրավի տեսքով և Ընկերությանը վերապահվում է պահանջի իրավունք այս ակտիվների նկատմամբ հաճախորդի առկա և ապագա պարտավորությունների դիմաց:

Բաժնետիրական կապիտալ. Բաժնետիրական կապիտալի համալրումները ճանաչվում են սկզբնական արժեքով: Թողարկված նոր բաժնեմասերին ուղղակիորեն վերագրելի ծախսերը, բացառությամբ ձեռնարկատիրական գործունեության միավորումներից, նվազեցվում են սեփական կապիտալից՝ հանած շահութահարկը:

3. Կարևոր հաշվապահական դատողություններ և գնահատումների հետ կապված անորոշության հիմնական աղբյուրները

Ընկերության հաշվապահական քաղաքականությունը կիրառելիս Ընկերության ղեկավարության անհրաժեշտ է կատարել դատողություններ, գնահատումներ և ենթադրություններ այն ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների վերաբերյալ, որոնք այլ աղբյուրներից ակնհայտ չեն երևում: Գնահատումներն և դրա հետ կապված ենթադրությունները հիմնված են նախկին փորձի և այլ համապատասխան գործոնների վրա: Փաստացի արդյունքները կարող են տարբերվել այդ գնահատումներից:

Գնահատումներն և ենթադրությունները շարունակաբար վերանայվում են: Հաշվապահական գնահատումներում փոփոխությունները ճանաչվում են այն ժամանակաշրջանում, երբ փոփոխությունը տեղի է ունենում, եթե փոփոխությունը վերաբերում է միայն այդ ժամանակաշրջանին կամ փոփոխությունը ճանաչվում է այդ և ապագա ժամանակաշրջաններում, եթե փոփոխությունն ազդում է ընթացիկ և ապագա ժամանակաշրջանների վրա:

Գնահատման անորոշությունների հիմնական աղբյուրները. Ստորև ներկայացվում են ապագային վերաբերող առանցքային ենթադրությունները և ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ գնահատումներից բխող անորոշության այլ հիմնական աղբյուրները, որոնք կրում են ակտիվների և

«ՖԻՆԵԱ» ՈՒՆԻՎԵՐՍԱԼ ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ ՓԲԸ

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2016 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (շարունակություն) (Յազար 33 դրամով, եթե այլ բան նշված չէ)

պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների՝ հաջորդող ֆինանսական տարում էական ճշգրտումների առաջացման զգալի ռիսկ:

Վարկերի և դեբիտորական պարտքի արժեզրկում. Ընկերությունը կանոնավոր կերպով վերանայում է իր վարկերը և դեբիտորական պարտքերը՝ դրանք արժեզրկման տեսանկյունից գնահատելու համար: Ընկերության վարկերի արժեզրկման պահուստները սահմանվում են վարկերի և դեբիտորական պարտքերի պորտֆելում առաջացած արժեզրկումից կորուստները ճանաչելու համար: Ընկերությունը վարկերի և դեբիտորական պարտքերի արժեզրկման պահուստին կատարվող մասհանումների վերաբերյալ գնահատումները դիտարկում է որպես գնահատման անորոշությունների հիմնական աղբյուր, որովհետև ա) դրանք բավականին զգայուն են մի ժամանակաշրջանից մյուսը տեղի ունեցող փոփոխությունների նկատմամբ, քանի որ հիմնված են չվճարումների չափերի և ապագա կորուստների գնահատման վերաբերյալ ենթադրությունների վրա, որոնք կատարվել են անցյալ գործունեության փորձի հիման վրա և բ) ցանկացած զգալի տարբերություն Ընկերության կողմից գնահատված կորուստների և դրանց փաստացի չափերի միջև կհանգեցնի անհրաժեշտության, որ Ընկերությունը գրանցի հավելյալ պահուստներ, որոնք կարող են ունենալ նշանակալի ազդեցություն նրա ապագա ժամանակաշրջանների ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

Ընկերությունը կիրառում է անհատական և խմբային գնահատումների համադրություն՝ հաշվետու ամսաթվի դրությամբ արժեզրկման պահուստին մասհանումները որոշելիս: Անհատական գնահատումները կիրառվում են այն վարկերի և դեբիտորական պարտքերի համար, որոնք առանձին վերցված նշանակալի են: Վարկերը և դեբիտորական պարտքերը, որոնց մնացորդը ընդհանուր վարկային պորտֆելի մնացորդի 0.5%-ից ավելին է կազմում, համարվում են առանձին վերցված նշանակալի: Այն դեպքում, երբ վարկառուն ունի ֆինանսական դժվարություններ, և առկա են սակավաթիվ պատմական տվյալներ՝ կապված համանման վարկառուների հետ, Ընկերությունը արժեզրկումից կորուստների գումարները գնահատելու համար հիմնվում է ղեկավարության դատողության վրա:

Առանձին վերցված նշանակալի վարկերն և դեբիտորական պարտքերը, որոնք արժեզրկված չեն, ինչպես նաև բոլոր այն վարկերն և դեբիտորական պարտքերը, որոնք անհատապես չեն գնահատվել, ներառվում են խմբային հիմունքով գնահատվող վարկերի և դեբիտորական պարտքերի մեջ: Խմբային հիմունքով գնահատվող վարկերն և դեբիտորական պարտքերը խմբավորվում են ըստ նմանատիպ վարկային ռիսկի բնութագրիչների և կետանցվածության կարգավիճակի և գնահատվում համապատասխանաբար: Ընկերությունը ապագա դրամական հոսքերում փոփոխությունները գնահատում է՝ ելնելով նախկին ցուցանիշներից, հաճախորդների նախկին վարքագծից, տվյալ խմբի վարկառուների կողմից վճարումների կատարման իրավիճակի վատթարացման դիտարկելի տվյալներից, ինչպես նաև տնտեսական պայմաններից, որոնք առնչություն ունեն խմբի ակտիվների գծով պարտավորությունների չկատարման հետ: Դեկավարությունն օգտագործում է գնահատականներ՝ ելնելով վստասների նախորդ փորձից այն ակտիվների գծով, որոնք ունեն վարկային ռիսկին բնորոշ հատկանիշներ և առկա է վարկերի խմբին համանման արժեզրկման հայտանիշ: Ընկերությունը հիմնվում է ղեկավարության դատողության վրա՝ վարկերի խմբի գծով դիտարկելի տվյալները ճշգրտելու համար այնպես, որ դրանք արտացոլեն պատմական տվյալներում չարտացոլված ընթացիկ հանգամանքները: Խմբային հիմունքով գնահատման մեթոդաբանության խնդիրն է՝ ապահովել, որ արժեզրկումից կորստի պահուստը արտացոլի կորստի պատճառ հանդիսացող իրադարձությունները, որոնք արդեն տեղի են ունեցել, սակայն դեռ չեն գնահատվել անհատական հիմունքով:

Ֆինանսական հաշվետվություններում ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման գծով պահուստավորումը որոշվում է՝ ելնելով ներկա տնտեսական և քաղաքական հանգամանքներից: Ընկերությունը հնարավորություն չունի կանխատեսելու հանգամանքների փոփոխությունները Յայաստանում և դրանց հնարավոր ազդեցությունները ֆինանսական ակտիվների արժեզրկումից կորուստների պահուստի համարժեքության վրա ապագա ժամանակաշրջաններում:

2016 և 2015 թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ համախառն վարկերը կազմում էին համապատասխանաբար՝ 26,607,459 և 28,701,290 հազար դրամ, իսկ պահուստը՝ համապատասխանաբար 591,991 և 460,744 հազար դրամ: 2016 և 2015 թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ վարկերը ներառում են վերանայված վարկերը համապատասխանաբար 1,375,183 և 763,757 հազար դրամ գումարով և արժեզրկումից պահուստը՝ համապատասխանաբար 196,603 և 67,084 հազար դրամ գումարով:

Հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետ. Հիմնական միջոցները ճանաչվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված մաշվածությունը և կուտակված արժեզրկումից կորուստները: Ընկերությունը վերանայում է հիմնական միջոցների գնահատված օգտակար

«ՖԻՆԵԱ» ՈՒՆԻՎԵՐՍԱԼ ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ ՓԲԸ

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2016 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (շարունակություն) (Հազար ՀՀ դրամով, եթե այլ բան նշված չէ)

Ծառայության ժամկետները յուրաքանչյուր հաշվետու տարվա վերջում: Հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետի գնահատումը ղեկավարության դատողության խնդիր է՝ հիմնված նմանատիպ ակտիվների գծով ունեցած նախկին փորձի վրա: Ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետը որոշելիս ղեկավարությունը հաշվի է առնում ակնկալվող օգտագործումը, գնահատված տեխնիկական կամ բարոյական մաշվածությունը, ֆիզիկական մաշվածքը և ֆիզիկական միջավայրը, որում գործարկվում է ակտիվը: Նշված հանգամանքներում կամ գնահատումներում որևէ փոփոխություն կարող է բերել ապագա մաշվածության դրույթաչափերի փոփոխության:

Գործառույթային արժույթ. Ընկերությունը յուրաքանչյուր տարի գնահատում է գործառույթային արժույթը, քանի որ հիմնական տնտեսական միջավայրը, ուր Ընկերությունը գործունեություն է ծավալում, հայաստանյան շուկան է, որտեղ գործառույթային արժույթը ՀՀ դրամն է:

Ֆինանսավորման ավելացման շարունակական կարողություններ. Քանի որ Ընկերությանն անհրաժեշտ է ֆինանսավորել իր աշխատանքները՝ որպես միկրոֆինանսավորող կազմակերպություն և փոխառությունները հիմնականում 1-ից 3 տարի ժամկետով են, Ընկերությունը գնահատում է ֆինանսական միջոցների ներգրավման շարունակականությունը ամեն տարի:

Բնականոն բիզնես գործընթացներից ելնելով՝ Ընկերությունը վարկատուների հետ մշտապես բանակցությունների և հաղորդակցման գործընթացում է գտնվում՝ թե՛ ընթացիկ վարկերի պայմանների վերանայման, թե՛ նոր վարկային պայմանագրերի ստացման նպատակներով:

4. Նոր և վերանայված ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների կիրառումը

Փոփոխություններ ՀՀՄՍ-ներում, որոնք ազդում են ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված գումարների վրա: Ընթացիկ տարում ընդունվել/վերանայվել են հետևյալ ստանդարտները և դրանց մեկնաբանությունները: Այս փոփոխությունների կիրառումը Էական ազդեցություն չի ունեցել սույն Ընկերության ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված գումարների վրա:

- ՀՀՄՍ-ների տարեկան բարելավումներ՝ 2010-2012 թվական
- ՀՀՄՍ-ների տարեկան բարելավումներ՝ 2011-2013 թվական

ՀՀՄՍ-ների տարեկան բարելավումներ՝ 2010-2012 թվական. ՀՀՄՍ-ների տարեկան բարելավումների 2010-2012 թվական. թվական ներառում է մի շարք ՀՀՄՍ-ների փոփոխություններ, որոնք ներկայացված են ստորև:

ՀՀՄՍ 2-ի փոփոխությամբ տեղի է ունենում փոփոխություն «իրավունքի առաջացման պայմաններ» և «շուկայական պայմաններ» հասկացության սահմանման մեջ, ավելացնելով «կատարողական պայմաններ» և «ծառայության պայմաններ» հասկացությունների սահմանումները, որոնք նախկինում ներառված էին «իրավունքի առաջացման պայմանների» սահմանման մեջ:

ՀՀՄՍ 3-ի փոփոխությունները պարզաբանում են, որ պայմանական վճարումը, որը դասակարգվում է որպես ակտիվ կամ պարտավորություն, պետք է չափվի իրական արժեքով յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, անկախ նրանից, թե արդյոք պայմանական վճարն իրենից ներկայացնում է ֆինանսական գործիք՝ համաձայն ՀՀՄՍ 39-ի կամ ՀՀՄՍ 9-ի, կամ ոչ ֆինանսական ակտիվ կամ պարտավորություն:

ՀՀՄՍ 8-ում տեղի ունեցած փոփոխություններով պահանջվում է, որպեսզի Ընկերությունը բացահայտի ղեկավարության դատողությունները՝ կիրառելով ամբողջականացման չափանիշը գործառնական սեզմենտների նկատմամբ և պարզաբանվում է, որ հաշվետու սեզմենտի ընդհանուր ակտիվների համեմատաբար Ընկերության ակտիվների հետ պետք է տեղի ունենա միայն այն դեպքում, երբ սեզմենտի ակտիվները կանոնավորապես տրամադրվում են գլխավոր գործառնական որոշում կայացնող մարմնին:

ՀՀՄՍ 13-ի եզրակացության հիմքերի վերաբերյալ փոփոխությունները պարզաբանում են, որ ՀՀՄՍ 13-ի թողարկումը և դրան հետևած փոփոխությունները ՀՀՄՍ 39-ում և ՀՀՄՍ 9-ում չեն հանգեցնում կարճաժամկետ դեբիտորական և կրեդիտորական պարտքի՝ առանց տոկոսադրույքի նշման, հաշիվ-ապրանքագրային արժեքով և առանց զեղչման չափման հնարավորության կասեցման, եթե զեղչման ազդեցությունը նշանակալի չէ: Այս փոփոխություններն ուժի մեջ են մտնում անմիջապես:

«ՖԻՆԵԱ» ՈՒՆԻՎԵՐՍԱԼ ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ ՓԲԸ

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2016 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (շարունակություն) (Յազար 33 դրամով, եթե այլ բան նշված չէ)

ՀՀՄՍ 16-ի և ՀՀՄՍ 38-ի փոփոխությունները վերացնում են առկա անհամապատասխանությունները կուտակված մաշվածության/ամորտիզացիայի հաշվառման գծով այն դեպքում, երբ հիմնական միջոցի միավորը կամ ոչ նյութական ակտիվը վերագնահատվում են: Ըստ վերանայված ստանդարտների պարզաբանվում է, որ համախառն հաշվեկշռային արժեքը ճշգրտվում է ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի վերագնահատմանը համապատասխան եղանակով և որ կուտակված մաշվածությունը/ամորտիզացիան իրենից ներկայացնում է համախառն հաշվեկշռային արժեքի և կուտակված մաշվածության գծով վնասների հաշվարկով դիտարկված հաշվեկշռային արժեքի միջև տարբերություն:

ՀՀՄՍ 24-ում տեղի ունեցած փոփոխությունները պարզաբանում են, որ առանցքային ղեկավար անձնակազմի ծառայություններ տրամադրող կառավարչական կազմակերպությունը հանդիսանում է հաշվետու ընկերության հետ փոխկապակցված կողմ: Համապատասխանաբար, հաշվետու ընկերությունը պետք է բացահայտի կառավարչական կազմակերպությանը առանցքային ղեկավար անձնակազմի ծառայությունների տրամադրման դիմաց վճարված կամ վճարման ենթակա բոլոր հաշվեգրված գումարները որպես կապակցված կողմերի հետ գործարքներ: Այնուամենայնիվ, նման փոխհատուցման բացահայտում չի պահանջվում:

ՖՀՄՍ-ների տարեկան բարելավումներ` 2011-2013 ցիկլ. 2011-2013 ցիկլի ՖՀՄՍ-ների տարեկան բարելավումները ներառում են տարբեր ՖՀՄՍ-ների հետևյալ փոփոխությունները:

ՖՀՄՍ 3-ի փոփոխությունը պարզաբանում է, որ ստանդարտը չի կիրառվում բոլոր տեսակի համատեղ ձեռնարկումների ձևավորման հաշվառման նկատմամբ տվյալ համատեղ ձեռնարկման ֆինանսական հաշվետվություններում:

ՖՀՄՍ 13-ի փոփոխությունը պարզաբանում է, որ ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների խմբի գուտ հիմունքով իրական արժեքի որոշման համար պորտֆելի բացառման շրջանակը ներառում է բոլոր պայմանագրերը, որոնք կարգավորվում են և հաշվառվում են համաձայն ՀՀՄՍ 39-ի կամ ՖՀՄՍ 9-ի, անկախ այն հանգամանքից, թե արդյոք տվյալ պայմանագրերը համապատասխանում են ֆինանսական ակտիվների կամ ֆինանսական պարտավորությունների սահմանմանը` համաձայն ՀՀՄՍ 32-ի:

ՀՀՄՍ 40-ի փոփոխությունները պարզաբանում են, որ ՀՀՄՍ 40-ը և ՖՀՄՍ 3-ը փոխադարձաբար բացառելի չեն, և կարող է պահանջվել այդ երկու ստանդարտների միաժամանակ կիրառումը: Համապատասխանաբար, ներդրումային գույք ձեռք բերող ընկերությունը պետք է որոշի, թե արդյոք տվյալ գույքը համապատասխանում է ներդրումային գույքի սահմանմանը` համաձայն ՀՀՄՍ 40-ի, և արդյոք գործարքը համապատասխանում է ձեռնարկատիրական գործունեության միավորման սահմանմանը` համաձայն ՖՀՄՍ 3-ի:

Ընկերությունը չի իրականացրել թողարկված, սակայն դեռևս չգործող որևէ այլ ստանդարտի, փոփոխության կամ մեկնաբանության վաղ կիրառում:

Հրապարակված, սակայն դեռևս չգործող նոր և վերանայված ՖՀՄՍ-ներ

Ընկերությունը չի իրականացրել հրապարակված, սակայն դեռևս չգործող հետևյալ նոր և վերանայված ՖՀՄՍ-ների վաղ կիրառում:

- ՖՀՄՍ 9. Ֆինանսական գործիքներ²
- ՖՀՄՍ 15. Հաճախորդների հետ պայմանագրերի գծով հասույթ (և առնչվող պարզաբանումները)²
- ՖՀՄՍ 16. Վարձակալություն³
- Փոփոխություններ ՀՀՄՍ 2-ում. Բաժնեմասի վրա հիմնված վճարումների գործարքների դասակարգում և գնահատում²
- Փոփոխություններ ՀՀՄՍ 10 և ՀՀՄՍ 28-ում. Ներդրողի և նրա հետ ասոցացված կազմակերպության կամ համատեղ ձեռնարկման միջև ակտիվների վաճառք կամ հատկացում⁴
- Փոփոխություններ ՀՀՄՍ 7 ստանդարտում. Բացահայտման նախաձեռնություն¹
- Փոփոխություններ ՀՀՄՍ 12 ստանդարտում. Հետաձգված հարկային ակտիվների ճանաչումը չիրացված կարուստների համար¹
- Փոփոխություններ ՀՀՄՍ 4 ստանդարտում. ՖՀՄՍ 9 ստանդարտի կիրառումը ՀՀՄՍ 4 (Ապահովագրության պայմանագրեր)²

«ՖԻՆԶԱ» ՈՒՆԻՎԵՐՍԱԼ ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ ՓԲԸ

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2016 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (շարունակություն) (*Հազար ՀՀ դրամով, եթե այլ բան նշված չէ*)

- ՖՅՄԿ 22. Արտարժույթով գործարքներ և կանխավճարներ²
- Փոփոխություններ ՀՀՄՍ 40 ստանդարտում. Ներդրումային գույքի փոխանցում ²
- ՖՀՄՍ-ների տարեկան բարելավումներ՝ 2014-2016 թթ.

¹Գործում է 2017 թ. հունվարի 1-ին սկսվող կամ դրանից հետո ընկած տարեկան ժամանակահատվածների համար, և թույլատրվում է դրանց ավելի վաղ կիրառումը:

²Գործում է 2018 թ. հունվարի 1-ին սկսվող կամ դրանից հետո ընկած տարեկան ժամանակահատվածների համար, և թույլատրվում է դրանց ավելի վաղ կիրառումը:

³Գործում է 2019 թ. հունվարի 1-ին սկսվող կամ դրանից հետո ընկած տարեկան ժամանակահատվածների համար, և թույլատրվում է դրանց ավելի վաղ կիրառումը:

⁴Գործում է որոշման ենթակա ժամկետների տարեկան ժամանակահատվածների համար: Թույլատրվում է ավելի վաղ կիրառումը:

ՖՀՄՍ 9. Ֆինանսական գործիքներ

2009 թ. նոյեմբերին հրապարակված ՖՀՄՍ 9 նոր պահանջներ է սահմանել ֆինանսական ակտիվների դասակարգման և չափման համար: ՖՀՄՍ 9 փոփոխվել է 2010 թ. հոկտեմբերին՝ ներառելով ֆինանսական պարտավորությունների դասակարգման և չափման, ինչպես նաև ապահովագրման պահանջներ, ինչպես նաև՝ 2013 թ. նոյեմբերին՝ սահմանելով հեջավորման ընդհանուր հաշվառման նոր պահանջներ: 2014 թ. հուլիսին թողարկվեց ՖՀՄՍ 9-ի լրամշակված տարբերակը, որում հիմնականում ներկայացված են ա) ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման գծով պահանջները, բ) ֆինանսական ակտիվների դասակարգման և չափման գծով սահմանափակ թվով փոփոխություններ՝ ներկայացնելով «այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող իրական արժեք» հասկացությունը որոշակի պարզ պարտքային գործիքների գծով:

ՖՀՄՍ 9-ի հիմնական պահանջները հետևյալն են՝

- **Ֆինանսական ակտիվների դասակարգումը և չափումը.** Բոլոր ճանաչված ֆինանսական ակտիվները, որոնք գտնվում են ՀՀՄՍ 39 «Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչումը և չափումը» ստանդարտի շրջանակներում, պետք է հետազայում դասակարգվեն ամորտիզացված արժեքով կամ իրական արժեքով: Մասնավորապես, պարտքային գործիքները, որոնք պահվում են բիզնես մոդելում, որի նպատակն է հավաքագրել պայմանագրով նախատեսված դրամական հոսքերը, և պայմանագրով նախատեսված դրամական հոսքերն իրենցից ներկայացնում են միայն մայր գումար և դրա չվճարված մասի նկատմամբ հաշվարկված տոկոսների հավաքագրում, սկզբնական ճանաչումից հետո սովորաբար չափվում են ամորտիզացված արժեքով: Բիզնես մոդելում պահվող պարտքային գործիքները, որոնց նպատակն իրագործվում է թե պայմանագրային դրամական հոսքերի հավաքագրման և թե ֆինանսական ակտիվների վաճառքի միջոցով, և որոնք ունեն ֆինանսական ակտիվին բնորոշ պայմանագրային պայմաններ, ըստ որոնց առաջանում են դրամական հոսքերի որոշակի ժամկետներ, որոնք իրենցից ներկայացնում են միայն մայր գումարի և դրա վրա կուտակված տոկոսի մարում՝ որպես կանոն չափվում են իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով: Բոլոր այլ պարտքային և կապիտալ ներդրումները չափվում են իրենց իրական արժեքով: Ավելին, ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն, կազմակերպությունները կարող են անփոփոխ որոշում կայացնել հետագա փոփոխությունները ներկայացնելու սեփական կապիտալում (որը չի պահվում առևտրային նպատակներով) ներդրման իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում, ընդ որում շահույթում կամ վնասում ճանաչելով միայն շահութաբաժինների տեսքով եկամուտը:
- **Ֆինանսական պարտավորությունների դասակարգումը և չափումը.** Ինչ վերաբերում է շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական պարտավորություններին, ըստ ՖՀՄՍ 9-ի պահանջվում է, որպեսզի ֆինանսական պարտավորության իրական արժեքի փոփոխությունը, որը վերագրելի է տվյալ պարտավորությանը բնորոշ վարկային ռիսկին, ներկայացվի այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում, եթե պարտավորության վարկային ռիսկի փոփոխությունների ազդեցության ճանաչումը այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում չի ստեղծում կամ մեծացնում շահույթում կամ վնասում հաշվառման անհամապատասխանությունը: Ֆինանսական պարտավորության վարկային ռիսկին վերագրվող իրական արժեքի փոփոխությունները հետագայում չեն դասակարգվում շահույթում կամ վնասում: Ըստ ՀՀՄՍ 39-ի, շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվի իրական արժեքի փոփոխության ամբողջ գումարը ներկայացվում է շահույթում կամ վնասում:

«ՖԻՆԵԱ» ՈՒՆԻՎԵՐՍԱԼ ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ ՓԲԸ

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2016 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (շարունակություն) (Հագար 33 դրամով, եթե այլ բան նշված չէ)

- **Արժեզրկում.** Ինչ վերաբերում է ֆինանսական ակտիվների արժեզրկմանը, ՖՀՄՍ 9-ով պահանջվում է «Ակնկալվող վարկային վնասի» մոդելը ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման չափման նպատակով՝ ի հակադրություն ՀՀՄՍ 39-ով նախատեսված հաշվեգրված վարկային վնասի մոդելի: Ակնկալվող վարկային վնասի մոդելով պահանջվում է, որպեսզի Ընկերությունը հաշվառի ակնկալվող վարկային վնասները և այդ ակնկալվող վարկային վնասներում տեղի ունեցած փոփոխությունները յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ՝ արտացոլելու համար վարկային ռիսկում սկզբնական ճանաչման պահից ի վեր տեղի ունեցած փոփոխությունները: Այլ կերպ ասած՝ վարկային պատահարի տեղի ունենալը այլևս անհրաժեշտ պայման չէ վարկային վնաս ճանաչելու տեսանկյունից:
- **Իջեցվորման հաշվառում.** Ներկայացնում է իջեցվորման հաշվառման նոր մոդել, որում պահպանվում են ներկայումս ՀՀՄՍ 39-ով սահմանված իջեցվորման հաշվառման մեխանիզմի 3 տեսակները : Ըստ ՀՀՄՍ 9-ի ավելի ճկուն մոտեցում է սկսել կիրառվել իջեցվորման ենթակա գործարքների տեսակների մասով, մասնավորապես, ընդլայնվել են այն գործիքների տեսակները, որոնք կարող են դիտարկվել որպես իջեցվորման գործիքներ, և ոչ ֆինանսական միավորների ռիսկի տարրերի տեսակները, որոնք ենթակա են իջեցվորման: Ավելին, արդյունավետության ստուգումը փոխարինվել է «տնտեսական հարաբերությունների» սկզբունքով: Բացի այդ, այլևս չի պահանջվում իջեցվորման արդյունավետության հետընթաց գնահատում: Ներդրվել են նաև Ընկերության ռիսկերի կառավարման գործունեության գծով բացահայտման լրացուցիչ պահանջներ:

Այս ստանդարտն ուժի մեջ է մտնում 2018 թ. հունվարի 1-ից և թույլ է տրվում դրա վաղ կիրառումը: Կախված ՀՀՄՍ 9-ի կիրառման ընտրված մոտեցումից, անցումային շրջանում տարբեր պահանջների գծով առաջին անգամ կիրառում կարող է տեղի ունենալ մեկ կամ մեկից ավելի ամսաթվերով:

Ընկերության ղեկավարությունը ակնկալում է, որ ՀՀՄՍ 9-ի կիրառումը ապագայում կարող է նշանակալի ազդեցություն ունենալ Ընկերության ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների գծով ներկայացված գումարների վրա: Սակայն, նպատակահարմար չէ ՀՀՄՍ 9-ի ազդեցության վերաբերյալ որչամիտ գնահատում տրամադրելը առանց մանրամասն ուսումնասիրություն իրականացնելու դրա ազդեցության վերաբերյալ:

ՀՀՄՍ 15. Հաճախորդների հետ պայմանագրերի գծով հասույթ

2014 թ. ապրիլին հապարակվեց ՀՀՄՍ 15-ը, որը միասնական համընդհանուր մոդել է սահմանում կազմակերպությունների կողմից հաճախորդների հետ պայմանագրերից զոյացած հասույթի հաշվառման համար: ՀՀՄՍ 15-ը ուժի մեջ մտնելուց հետո կփոխարինի ներկայումս գործող հասույթի ճանաչման ուղեցույցը, այդ թվում՝ ՀՀՄՍ 18 Հասույթ, ՀՀՄՍ 11 Կառուցման պայմանագրեր և դրանց հարակից մեկնաբանությունները:

ՀՀՄՍ 15-ի հիմնական սկզբունքը կայանում է նրանում, որ Ընկերությունը պետք է ճանաչի հասույթը՝ խոստացված ապրանքների կամ ծառայությունների՝ հաճախորդին փոխանցման փաստը ներկայացնելով այն գումարով, որն Ընկերությունը ակնկալում է ստանալ այդ ապրանքների և ծառայությունների դիմաց: Մասնավորապես, ստանդարտը ներկայացնում է որոշակի հիմունքներով մշակված հինգ քայլից բաղկացած մոդել, որը կիրառելի է հաճախորդների հետ ունեցած բոլոր պայմանագրերի գծով:

Մոդելի հինգ քայլերը հետևյալն են՝

- հաճախորդի հետ ունեցած պայմանագրի սահմանում
- պայմանագրի կատարման պարտավորությունների սահմանում
- գործարքի գնի որոշում
- գործարքի գնի բաշխում պայմանագրի կատարման պարտավորությունների նկատմամբ
- հասույթի ճանաչում այն ժամանակ (կամ այն բանից հետո), երբ ընկերությունը բավարարում է պայմանագրի կատարման պարտավորությունը:

Ըստ ՀՀՄՍ 15-ի, ընկերությունը ճանաչում է հասույթը այն ժամանակ, կամ այն բանից հետո, երբ պայմանագրի կատարման պարտավորությունը բավարարված է, այսինքն՝ երբ տվյալ կատարման պարտավորությանն առնչվող ապրանքների կամ ծառայությունների վերահսկողությունը փոխանցվում է հաճախորդին: Ավելի նկարագրական ուղեցույց է ավելացվել նաև այնպիսի թեմաների մասով,

«ՖԻՆԶԱ» ՈՒՆԻՎԵՐՍԱԼ ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ ՓԲԸ

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2016 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (շարունակություն) (Հազար ՀՀ դրամով, եթե այլ բան նշված չէ)

ինչպիսիք են՝ հասույթի ճանաչման պահը, փոփոխական հատուցման հաշվառումը, պայմանագրի կատարման և ձեռքբերման հետ կապված ծախսերը և մի շարք այլ հարակից հարցեր:

Փոփոխություններ ՀՀՍՍ 1 ստանդարտում. Բացահայտման նախաձեռնության ծրագիր. Այս փոփոխություններով պարզաբանվում են տեղեկատվության բացահայտման սկզբունքները: Ընդլայնվում է էականության սահմանումը: Այն սահմանում է տվյալների ընդհանրացման և տարանջատման պահանջները, պարզաբանում է, որ էականությունը կիրառելի է ֆինանսական հաշվետվությունների բոլոր բաժինների վրա, և անգամ այն դեպքերում, եթե ստանդարտներով պահանջվում է առանձնահատուկ բացահայտումների գծով էականության չափանիշների կիրառում: Ստանդարտը նաև ավելի ընդլայնված ուղեցույցներ է պարունակում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության և համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության ներկայացման, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրությունների հերթականության վերաբերյալ:

Փոփոխությունը գործում է 2016թ. հունվարի 1-ին սկսվող կամ դրանից հետո ընկած տարեկան ժամանակահատվածների համար, և թույլատրվում է դրա ավելի վաղ կիրառումը: Ընկերության ղեկավարությունը չի ակնկալում, որ այս փոփոխությունների կիրառումը էական ազդեցություն կունենա ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

Փոփոխություններ ՀՀՍՍ 16 և ՀՀՍՍ 38 ստանդարտներում. Մաշվածության և ամորտիզացիայի ընդունելի մեթոդների պարզաբանում. ՀՀՍՍ 16-ում կատարված փոփոխությունները արգելում են կազմակերպություններին հիմնական միջոցի միավորների նկատմամբ կիրառել հասույթի հիման վրա մաշվածության մեթոդը: ՀՀՍՍ 38 ստանդարտի փոփոխությունները ներկայացնում են վիճարկելի ենթադրություն և առ այն, որ հասույթը չի հանդիսանում ակտիվի ամորտիզացիայի համար պատշաճ հիմք: Այս ենթադրությունը կարող է վիճարկվել միայն այն դեպքում,
ա) երբ ոչ նյութական ակտիվն արտահայտված է որպես հասույթի չափման միավոր, կամ
բ) երբ հնարավոր է ցույց տալ, որ ոչ նյութական ակտիվի գծով հասույթը և դրա գծով տնտեսական օգուտների սպառումը սերտորեն փոխկապակցված են:

Այս փոփոխությունները կիրառվում են առաջընթաց կերպով 2016թ. սկսվող կամ դրան հաջորդող տարեկան ժամանակահատվածների համար: Ներկայումս Ընկերությունը իր հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների մաշվածության և ամորտիզացիայի համար կիրառում է գծային մեթոդը: Ընկերության ղեկավարության կարծիքով գծային մեթոդը առավել պատշաճ է ներկայացնում համապատասխան ակտիվներում պարունակվող տնտեսական օգուտների սպառումը և հետևաբար, չի ակնկալում, որ այս փոփոխությունների կիրառումը զգալի ազդեցություն կունենա ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

ՀՀՍՍ-ների տարեկան բարելավումներ՝ 2012-2014 թթ. ցիկլ. 2012-2014 թթ. ցիկլի ՀՀՍՍ-ների տարեկան բարելավումները ներառում են տարբեր ՀՀՍՍ-ների հետևյալ փոփոխությունները:

ՀՀՍՍ 5-ի փոփոխությունները պարզաբանում են, որ ակտիվի վերադասակարգումը կամ օտարումը՝ վաճառքի համար պահվող ակտիվից սեփականատերերին բաշխման համար պահվող ակտիվի կամ հակառակը, չպետք է համարվի վաճառքի պլանի կամ սեփականատերերին բաշխման պլանի փոփոխություն և պետք է կիրառվեն օտարման Նոր մեթոդի հանդեպ կիրառելի դասակարգման, ներկայացման և չափման պահանջները: Ավելին, այս փոփոխություններով պարզաբանվում է, որ ակտիվները, որոնք այլևս չեն համապատասխանում սեփականատերերին բաշխման համար և վաճառքի համար պահվող ակտիվի չափանիշներին, պետք է դիտարկվեն նույն կերպ, ինչ ակտիվները, որոնք դադարում են դասակարգվել որպես վաճառքի համար պահվող: Այս փոփոխությունը պետք է կիրառվի առաջընթաց կերպով:

ՀՀՍՍ 7-ի փոփոխությունները լրացուցիչ պարզաբանում են, թե արդյոք սպասարկման պայմանագիրն իրենից ներկայացնում է փոխանցված ակտիվում շարունակական մասնակցություն՝ փոխանցված ակտիվների գծով պահանջվող բացահայտումների տեսանկյունից: Ի լրումն, ՀՀՍՍ 7-ի փոփոխությունները նպատակ ունեն պարզաբանելու, որ ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվանցման բացահայտման պահանջները, թեև հստակորեն պարտադիր չէ ներկայացնել բոլոր միջանկյալ ժամանակահատվածների կրճատ միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվություններում, սակայն կարող է պահանջվել այս բացահայտումների ներառումը կրճատ միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվություններում ՀՀՍՍ 34-ի հետ համապատասխանություն ապահովելու տեսանկյունից: Այս փոփոխությունը պետք է կիրառվի հետընթաց կերպով:

«ՖԻՆԵԱ» ՈՒՆԻՎԵՐՍԱԼ ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ ՓԲԸ

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2016 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (շարունակություն) (Հազար ՀՀ դրամով, եթե այլ բան նշված չէ)

ՀՀՍՍ 19-ի փոփոխությունները պարզաբանում են, որ բարձր որակի կորպորատիվ պարտատոմսերը, որոնք օգտագործվում են կենսաթոշակային հատուցումների գեղչատոկոսի գնահատման համար, պետք է թողարկվեն հատուցումների վճարման արժույթով: Փոփոխությունները կիրառվում են տվյալ փոփոխությունների առաջին անգամ կիրառմամբ ներկայացված ֆինանսական հաշվետվություններում սկսած ամենավաղ համեմատական ժամանակաշրջանից:

ՀՀՍՍ 34-ի փոփոխությունները պարզաբանում են, որ ՀՀՍՍ 34-ով պահանջվող տեղեկատվությունը, որը ներկայացված է միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվությունների որևէ այլ մասում, սակայն միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվություններից դուրս, պետք է խաչաձև հղման միջոցով ներկայացվի միջանկյալ հաշվետվության և միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվությունների այլ մասերի միջև, որը պետք է հասանելի լինի օգտագործողներին միևնույն պայմաններով և միևնույն ժամանակ, ինչ միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվությունները:

Ընկերության ղեկավարությունը չի ակնկալում, որ այս փոփոխությունների կիրառումը զգալի ազդեցություն կունենա ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

5. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

	2016 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2015 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Կանխիկ դրամ	427,311	562,965
Հաշիվներ բանկերում	100,009	627,333
Տեղաբաշխված միջոցներ բանկերում՝ մինչև երեք ամիս մարման ժամկետով	740,383	-
Ընդամենը դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	1,267,703	1,190,298

2016 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, թղթակցային հաշիվները պահվում են առևտրային ռեզիդենտ բանկերում, ընդ որում մնացորդի 71.54%-ը պահվում է երկու ռեզիդենտ առևտրային բանկում: 2016 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, Ընկերությունը ունի մեկ ֆինանսական հաստատությունում կենտրոնացած միջոցներ, որոնց մնացորդը գերազանցում է սեփական կապիտալի 10%-ը 742,638 հազար դրամի չափով (2015 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ընկերությունը չունի մեկ ֆինանսական հաստատությունում կենտրոնացած միջոցներ, որոնց մնացորդը կգերազանցեր սեփական կապիտալի 10%-ը):

6. Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ

Ընկերությունն իրականացրել է տարբեր արժույթային սվոփեր: Նման ածանցյալ ֆինանսական գործիքները հետագայում չափվում են իրական արժեքով: Ածանցյալ գործիքները հաշվառվում են որպես ակտիվներ այն դեպքում, երբ նրանց իրական արժեքը դրական է, և որպես պարտավորություն այն դեպքում, երբ այն բացասական է:

Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվները/պարտավորությունները ներառում են.

«ՖԻՆԵԱ» ՈՒՆԻՎԵՐՍԱԼ ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ ՓԲԸ

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
2016 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (շարունակություն)
(Հազար ՀՀ դրամով, եթե այլ բան նշված չէ)

Ակտիվներ	Իրական արժեք		Անվանական գումար		Միջին կշռված պայմանագրային փոխարժեք	
	2016 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2015 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2016 թ.	2015 թ.	2016 թ.	2015 թ.
<i>ՀՀ դրամի առք</i>						
<i>ԱՄՆ դոլարի վաճառք</i>						
- մինչև 1 ամիս	-	1,338	-	483,125	-	483.13
- 1-ից 2 ամիս	-	2,806	-	480,460	-	480.46
	-	4,144	-	963,585	-	
Պարտավորություններ						
<i>ՀՀ դրամի առք</i>						
<i>ԱՄՆ դոլարի վաճառք</i>						
- 1-ից 2 տարի	(13,691)	(14,880)	960,760	960,760	480.38	480.38
- 2-ից 3 տարի	(44,647)	(77,111)	574,692	957,820	478.91	478.91
	(58,338)	(91,991)	1,535,452	1,918,580		

Նշված ֆինանսական գործիքներից որևէ մեկը ժամկետանց կամ արժեզրկված չէ: Վարկային ռիսկի առավելագույն չափը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ կազմում է հաշվեկշռում շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքը:

7. Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ

2016 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվները ներառում են ՀՀ ֆինանսների նախարարության պարտատոմսեր, որոնք գրավադրված են այլ բանկերի հետ կնքված հետգնման պայմանագրերի դիմաց 1,268,240 հազար դրամ ընդհանուր գումարով (2015 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 948,971 հազար դրամ): ՀՀ ֆինանսների նախարարության պարտատոմսերն ունեն 6.2% (2 պարտատոմս) և 6.9% (1 պարտատոմս) անվանական տոկոսադրույք և մինչև 2020 թ. ժամկետայնություն:

8. Հաճախորդներին տրված վարկեր

	2016 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2015 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Հաճախորդներին տրված վարկեր	26,607,459	28,701,290
Նվազեցված արժեզրկման կորուստների պահուստը	(591,991)	(460,744)
Ընդամենը հաճախորդներին տրված վարկեր	26,015,468	28,240,546

Ստորև ներկայացված են հաճախորդներին տրված վարկերը ըստ վարկատեսակների՝

	2016 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2015 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Անհատական բիզնես վարկեր	12,235,002	14,379,186
Սպառողական վարկեր	212,451	-
Անհատական գյուղատնտեսական վարկեր	13,755,785	10,121,052
Խմբային գյուղատնտեսական վարկեր*	184,783	2,342,242
Խմբային բիզնես վարկեր*	219,438	1,858,810
Հաճախորդներին տրված համախառն վարկեր	26,607,459	28,701,290
Նվազեցված՝ արժեզրկման կորուստների պահուստը	(591,991)	(460,744)
Ընդամենը հաճախորդներին տրված վարկեր	26,015,468	28,240,546

* Խմբային և գյուղատնտեսական վարկերը ներառում են խմբային գյուղատնտեսական և բիզնես վարկային խմբերի վարկեր, որոնց հիմնական բնութագիրը կայանում է նրանում, որ այս վարկերը տրամադրվում են միայն անհատների խմբերին, որոնք համաձայնում են իրավական պարտավորություն ստանձնել այլ գործընկերների անվճարունակության դեպքում, եթե նման

«ՖԻՆԵԱ» ՈՒՆԻՎԵՐՍԱԼ ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ ՓԲԸ

**Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
2016 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (շարունակություն)
(Հազար ՀՀ դրամով, եթե այլ բան նշված չէ)**

անհրաժեշտություն առաջանա: 2016 թ. հունվարի 1-ից սկսած Ընկերությունը նման բնութագրերով վարկեր չի տրամադրում:

Ստորև ներկայացված են հաճախորդներին տրված վարկեր ըստ տնտեսության ոլորտների.

	2016 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2015 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Վերլուծություն ըստ ճյուղայնության՝		
Գյուղատնտեսություն	14,095,231	12,666,080
Առևտուր	5,811,488	7,826,224
Արդյունաբերություն	1,527,933	2,164,642
Տրանսպորտ	1,161,260	1,440,284
Շինարարություն	681,099	828,753
Այլ	3,330,448	3,775,307
Հաճախորդներին տրված համախառն վարկեր	26,607,459	28,701,290
Նվազեցված՝ արժեզրկման կորուստների պահուստը	(591,991)	(460,744)
Ընդամենը հաճախորդներին տրված վարկեր	26,015,468	28,240,546

«ՖԻՆԵԱ» ՈՒՆԻՎԵՐՍԱԼ ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ ՓԲԸ

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
2016 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (շարունակություն)
(Հագար 33 դրամով, եթե այլ բան նշված չէ)

Ստորև ներկայացված է արժեզրկման գծով պահուստի շարժը.

	<u>Գյուղատնտեսություն</u>	<u>Առևտուր</u>	<u>Արդյունաբերություն</u>	<u>Տրանսպորտ</u>	<u>Շինարարություն</u>	<u>Այլ</u>	<u>Ընդամենը</u>
2015 թ. հունվարի 1	96,983	91,168	21,449	12,406	6,462	34,424	262,892
Հավելյալ ճանաչված պահուստներ	268,270	247,565	77,622	30,757	24,749	109,376	758,339
Ակտիվների դուրս գրում	(239,558)	(298,734)	(96,609)	(30,510)	(22,308)	(116,251)	(803,970)
Նախկինում դուրս գրված ակտիվների վերականգնում	56,101	94,557	38,974	7,769	4,927	41,155	243,483
2015 թ. դեկտեմբերի 31	181,796	134,556	41,436	20,422	13,830	68,704	460,744
Հավելյալ ճանաչված պահուստներ	662,755	277,607	78,185	85,654	38,360	157,196	1,299,757
Ակտիվների դուրս գրում	(629,185)	(360,104)	(117,024)	(78,417)	(44,508)	(210,763)	(1,440,001)
Նախկինում դուրս գրված ակտիվների վերականգնում	68,434	93,936	37,227	9,794	8,969	53,131	271,491
2016 թ. դեկտեմբերի 31	283,800	145,995	39,824	37,453	16,651	68,268	591,991

Ստորև բերվող աղյուսակն ամփոփում է հաճախորդներին տրված վարկերի հաշվեկշռային արժեքն՝ ըստ Ընկերության կողմից ստացված ապահովվածության տեսակի 2016 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ.

	<u>Գյուղատնտեսություն</u>	<u>Առևտուր</u>	<u>Արդյունաբերություն</u>	<u>Տրանսպորտ</u>	<u>Շինարարություն</u>	<u>Այլ</u>	<u>Ընդամենը</u>
Վարկեր ապահովված անշարժ գույքով	570,290	1,905,889	444,566	93,045	-	238,536	3,252,326
Վարկեր ապահովված շարժական գույքով	248,629	1,152,119	229,823	164,786	4,983	237,030	2,037,370
Վարկեր ապահովված անհատների երաշխավորությամբ	13,276,312	2,753,480	853,544	903,429	676,116	2,854,882	21,317,763
	14,095,231	5,811,488	1,527,933	1,161,260	681,099	3,330,448	26,607,459
Նվազեցված՝ արժեզրկման կորուստների պահուստը	(283,800)	(145,995)	(39,824)	(37,453)	(16,651)	(68,268)	(591,991)
Ընդամենը հաճախորդներին տրված վարկեր 2016 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	13,811,431	5,665,493	1,488,109	1,123,807	664,448	3,262,180	26,015,468

«ՖԻՆԵԱ» ՈՒՆԻՎԵՐՍԱԼ ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ ՓԲԸ

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2016 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (շարունակություն) (*Հազար ՀՀ դրամով, եթե այլ բան նշված չէ*)

Ստորև բերվող աղյուսակն ամփոփում է հաճախորդներին տրված վարկերի հաշվեկշռային արժեքն՝ ըստ Ընկերության կողմից ստացված ապահովվածության տեսակի 2015 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝

	Գյուղատնտեսություն	Առևտուր	Արդյունաբերություն	Տրանսպորտ	Շինարարություն	Այլ	Ընդամենը
Վարկեր ապահովված անշարժ գույքով	256,548	1,819,346	463,849	89,247	-	232,780	2,861,770
Վարկեր ապահովված շարժական գույքով	252,917	2,569,113	586,242	212,969	4,376	436,170	4,061,787
Վարկեր ապահովված անհատների երաշխավորությամբ	<u>12,156,615</u>	<u>3,437,765</u>	<u>1,114,551</u>	<u>1,138,068</u>	<u>824,377</u>	<u>3,106,357</u>	21,777,733
	12,666,080	7,826,224	2,164,642	1,440,284	828,753	3,775,307	28,701,290
Նվազեցված՝ արժեզրկման կորուստների պահուստը	(181,796)	(134,556)	(41,436)	(20,422)	(13,830)	(68,704)	(460,744)
Ընդամենը հաճախորդներին տրված վարկեր 2015 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	12,484,284	7,691,668	2,123,206	1,419,862	814,923	3,706,603	28,240,546

«ՖԻՆԵԱ» ՈՒՆԻՎԵՐՍԱԼ ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ ՓԲԸ

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2016 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (շարունակություն) (Հազար ՀՀ դրամով, եթե այլ բան նշված չէ)

2016 և 2015 թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդներին տրված բոլոր վարկերը (ընդհանուր պորտֆելի 100%) տրվել են Հայաստանի Հանրապետությունում գործող անհատներին և կազմակերպություններին, որը ցույց է տալիս, որ առկա է նշանակալի աշխարհագրական համակենտրոնացում մեկ շրջանում:

Ստորև ներկայացված է 2016 թ.-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ վարկային պորտֆելի որակի վերաբերյալ վերլուծությունը՝

	Համախառն վարկեր	Արժեզրկման գծով պահուստ	Չուտ վարկեր	Համախառն վարկերի արժեզրկման պահուստ
Խմբային գնահատված	25,827,599	246,596	25,581,003	0.95%
Ոչ ժամկետանց ժամկետանց՝				
- 1-ից 30 օր ժամկետանց	218,839	36,910	181,929	16.87%
- 31-ից 60 օր ժամկետանց	165,095	58,107	106,988	35.20%
- 61-ից 90 օր ժամկետանց	116,007	57,498	58,509	49.56%
- 91-ից 180 օր ժամկետանց	279,919	192,880	87,039	68.91%
Ընդամենը հաճախորդներին տրված վարկեր	26,607,459	591,991	26,015,468	2.22%

Ստորև ներկայացված է 2015 թ.-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ վարկային պորտֆելի որակի վերաբերյալ վերլուծությունը՝

	Համախառն վարկեր	Արժեզրկման գծով պահուստ	Չուտ վարկեր	Համախառն վարկերի արժեզրկման պահուստ
Խմբային գնահատված	27,887,311	139,447	27,747,864	0.50%
Ոչ ժամկետանց ժամկետանց՝				
- 1-ից 30 օր ժամկետանց	255,053	38,381	216,672	15.05%
- 31-ից 60 օր ժամկետանց	160,358	50,928	109,430	31.76%
- 61-ից 90 օր ժամկետանց	129,235	57,917	71,318	44.82%
- 91-ից 180 օր ժամկետանց	269,333	174,071	95,262	64.63%
Ընդամենը հաճախորդներին տրված վարկեր	28,701,290	460,744	28,240,546	1.61%

2016 և 2015 թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունը չի ունեցել անհատապես նշանակալի համարվող փոխառուներ:

Պայմանագրային պայմանների փոփոխությունը կրել է վարկի պայմանների ժամանակավոր փոփոխության բնույթ, ինչի արդյունքում պայմանագրային դրամական հոսքերի նկատմամբ իրավունքից իրաժարում է տեղի ունեցել սահմանված ժամկետում: 2016 թվականի ընթացքում Ընկերության վարկային ռիսկերի բաժինը դիտարկել է հաճախորդներից ստացված վարկերի վերակառուցման դիմումները, և վերակառուցվել են 1,133 վարկ 1,078,833 հազար դրամ ընդհանուր գումարով (2015թ. 512 վարկ 737,394 հազար դրամ գումարով): Ընդհանուր վերակառուցված վարկերի հաշվեկշռային արժեքը 31 դեկտեմբեր 2016 թվականի դրությամբ կազմում է 1,178,580 հազար դրամ (2015թ. 696,673 հազար դրամ):

«ՖԻՆԶԱ» ՈՒՆԻՎԵՐՍԱԼ ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ ՓԲԸ

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
 2016 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (շարունակություն)
 (Հազար ՀՀ դրամով, եթե այլ բան նշված չէ)

9. Հիմնական միջոցներ

	Վարձակալած հիմնական միջոցների վրա կապիտալ ներդրումներ	Կապի և հաղոր- դակցման միջոցներ	Գրասենյակային գույք	Փոխադ- րամիջոցներ	Այլ հիմնական միջոցներ	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք						
2015 թ. հունվարի 1	306,717	261,810	273,302	80,446	195,282	1,117,557
Ավելացում	14,836	18,986	25,059	-	23,970	82,851
Օտարում	(2,170)	(33,502)	(4,696)	(3,900)	(5,386)	(49,654)
Փոխանցումներ	(130)	50	130	-	(50)	-
2015 թ. դեկտեմբերի 31	319,253	247,344	293,795	76,546	213,816	1,150,754
Ավելացում	13,148	26,210	15,375	-	9,254	63,987
Օտարում	(12,457)	(363)	(1,817)	-	(2,210)	(16,847)
Փոխանցումներ	(123)	(20)	359	-	(216)	-
2016 թ. դեկտեմբերի 31	319,821	273,171	307,712	76,546	220,644	1,197,894
Կուտակված մաշվածություն						
2015 թ. հունվարի 1	100,652	193,668	130,170	57,066	87,003	568,559
Մաշվածության ծախս	31,680	46,322	46,956	10,080	36,902	171,940
Օտարում	(750)	(33,415)	(4,418)	(3,900)	(4,567)	(47,050)
Փոխանցումներ	-	50	-	-	(50)	-
2015 թ. դեկտեմբերի 31	131,582	206,625	172,708	63,246	119,288	693,449
Մաշվածության ծախս	34,001	30,042	46,377	10,080	36,282	156,782
Օտարում	(9,204)	(362)	(1,449)	-	(2,142)	(13,157)
Փոխանցումներ	(11)	198	28	-	(215)	-
2016 թ. դեկտեմբերի 31	156,368	236,503	217,664	73,326	153,213	837,074
Չուտ հաշվեկշռային արժեք						
2016 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	163,453	36,668	90,048	3,220	67,431	360,820
2015 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	187,671	40,719	121,087	13,300	94,528	457,305
2015 թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	206,065	68,142	143,132	23,380	108,279	548,998

2016 և 2015 թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ամբողջությամբ մաշված, բայց դեռ օգտագործվող ակտիվների համախառն հաշվեկշռային արժեքը կազմում էր 364,962 հազար և 225,573 հազար դրամ, համապատասխանաբար:

2016 և 2015 թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունը չի ունեցել գրավադրված հիմնական միջոց:

«ՖԻՆԵԼ» ՈՒՆԻՎԵՐՍԱԼ ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ ՓԲԸ

**Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
2016 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (շարունակություն)
(Հազար ՀՀ դրամով, եթե այլ բան նշված չէ)**

10. Ոչ նյութական ակտիվներ

	Համակարգչային ծրագրեր	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք		
2015 թ. հունվարի 1	192,532	192,532
Ավելացում	100,089	100,089
2015 թ. դեկտեմբերի 31	292,621	292,621
Ավելացում	86,440	86,440
2016 թ. դեկտեմբերի 31	379,061	379,061
Կուտակված ամորտիզացիա		
2015 թ. հունվարի 1	42,659	42,659
Ամորտիզացիայի ծախս	25,475	25,475
2015 թ. դեկտեմբերի 31	68,134	68,134
Ամորտիզացիայի ծախս	35,740	35,740
2016 թ. դեկտեմբերի 31	103,874	103,874
Չուտ հաշվեկշռային արժեք		
2016 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	275,187	275,187
2015 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	224,487	224,487
2015 թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	149,873	149,873

11. Այլ ակտիվներ

	2016 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2015 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Կանխավճարներ	36,456	26,162
Պաշարներ	10,137	9,147
Կանխավճարներ աշխատակիցներին	239	3,353
Այլ	11,279	5,191
Ընդամենը այլ ակտիվներ	58,111	43,853

12. Պարտավորություններ հետզման պայմանագրերի գծով

Ընկերությունն ունի գործարքներ հետզման համաձայնագրերով: Հետզման համաձայնագրերով փոխատվություն տրված կամ վաճառված արժեթղթերը փոխանցվում են երրորդ կողմին Ընկերության կողմից ստացած կանխիկ դրամի փոխարեն: Այս ֆինանսական ակտիվները կարող են վերագրավադրվել կամ վերավաճառվել գործընկերների կողմից Ընկերության պարտավորությունների չկատարման (դեֆոլտի) բացակայության դեպքում, սակայն գործընկերը պարտավորվում է վերադարձնել արժեթղթերը պայմանագրի ավարտին: Ընկերության սահմանամբ այդ արժեթղթերի գծով հիմնական ռիսկերն ու օգուտները պահպանվել են և այդ իսկ պատճառով դրանք չեն ապաճանաչվել: Այս գործարքներն իրականացվում են այն պայմաններով, որոնք ընդունված են ստանդարտ վարկավորման և արժեթղթերի փոխառության ու վարկային գործունեության ժամանակ, ինչպես նաև այնպիսի փոխանակման գործարքներում, որտեղ Ընկերությունը հանդես է գալիս որպես կողմ:

2016 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերության պարտավորությունները ֆինանսական հատվածի կազմակերպությունների հետ կնքված հետզման պայմանագրերի գծով կազմել է 1,196,795 հազար դրամ (2015 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 914,599 հազար դրամ): 2016 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այս պարտավորությունների գծով որպես զրավ տրված ակտիվների իրական արժեքը կազմել է 1,268,240 հազար դրամ, որն իրենից ներկայացնում է ՀՀ պետական պարտքային արժեթղթեր (2015 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 948,971 հազար դրամ): Տե՛ս ծան. 7:

«ՖԻՆԵԸ» ՈՒՆԻՎԵՐՍԱԼ ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ ՓԲԸ

**Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
2016 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (շարունակություն)
(Հազար ՀՀ դրամով, եթե այլ բան նշված չէ)**

13. Փոխառու միջոցներ

	Արժույթ	Մարման ժամկետ	Անվանական տոկոսադրույթ %	2016 թ. դեկտեմ- բերի 31-ի դրությամբ	Անվանական տոկոսադրույթ %	2015 թ. դեկտեմ- բերի 31-ի դրությամբ
Վարկեր բանկերից և ֆինանսական հաստատություն երից	ԱՄՆ դոլար	1-4 տարի	6.2-8%	16,694,295	5.7-8.5%	15,259,784
Վարկեր բանկերից և ֆինանսական հաստատություն երից	ՀՀ դրամ	2-5 տարի	11.6%-22.22%	3,630,431	14.5%-22.2%	7,446,242
Վարկեր ֆինանսական կազմակերպու յուն չհանդիսացող իրավաբանական անձանցից	ՀՀ դրամ	մինչև 1 տարի	6.25%	486,148	-	-
ՀՀ Կենտրոնական բանկից միջազգային ծրագրերով ստացված վարկեր	ՀՀ դրամ	5 տարի	6.75%	217,965	-	-
				21,028,839		22,706,026

2016 թ.-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունն ունի փոխառություններ ինը ֆինանսական հաստատություններից (2015 թ.-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ տասներկու ֆինանսական հաստատություններից), որոնց մնացորդներից յուրաքանչյուրը գերազանցում է սեփական կապիտալի 10%: Այս մնացորդների համախառն արժեքը 2016 թ.-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կազմում է 20,111,054 հազար դրամ (2015 թ.-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 21,568,150 հազար դրամ): Պարտավորությունները չափվում են ամորտիզացված արժեքով:

Ընկերությունը պարտավոր է համապատասխանություն ապահովել փոխառու միջոցներին առնչվող ֆինանսական պայմանների դրույթներին: Այս դրույթները ներառում են սահմանված գործակիցներ, պարտավորություն/սեփական կապիտալ հարաբերակցությունը և մի շարք այլ ֆինանսական գործակիցներ:

2016 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունը խախտել էր ֆինանսական հաստատության հետ ունեցած պայմանագրային դրույթներից մեկը վարկային մեկ պայմանագրի գծով՝ բաց վարկային ռիսկերի գործակիցը (2015 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 2 խախտում): Հիմնվելով վարկատուների հետ ընթացիկ բանակցությունների և հաղորդակցության վրա, ինչպես նաև՝ նորմալ գործարար գործընթացի շրջանակներում տարեվերջին հաջորդող ժամանակաշրջանում նոր վարկային պայմանագրի ստացման հանգամանքի վրա, դեկավարությունը հաստատուն համոզվածություն ունի այն մասին, որ այս զիջումները և վերանայված պայմանագրերը կպաշտոնականացվեն: Ընկերության իրացվելիության դիրքի վերլուծության նպատակով դեկավարությունը համապատասխան փոխառությունները ներառել է ցպահանջ կարգում: Տե՛ս ծան. 26:

«ՖԻՆԵԱ» ՈՒՆԻՎԵՐՍԱԼ ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ ՓԲԸ

**Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
2016 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (շարունակություն)
(Հազար ՀՀ դրամով, եթե այլ բան նշված չէ)**

14. Այլ պարտավորություններ

	2016 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2015 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ		
Պարտավորություններ անձնակազմի նկատմամբ	35,928	23,753
Պարտավորություններ մատուցած ծառայությունների գծով	107,695	114,417
Այլ	19,700	-
	163,323	138,170
Այլ ոչ ֆինանսական պարտավորություններ		
Արձակուրդի գծով պահուստ	163,392	195,525
Պարտավորություններ հարկերի գծով ըբացառությամբ շահութահարկի	109,585	114,967
Այլ	2,758	2,407
	275,735	312,899
Ընդամենը այլ պարտավորություններ	439,058	451,069

15. Ստորադաս փոխառություն

2009 թ. Ընկերությունը Finca Microfinance Fund B.V.-ից ստացել է 2,500,000 ԱՄՆ դոլարի ստորադաս փոխառություն: Finca Microfinance Fund B.V.-ի սեփականատերն է Հոլանդական Stichting holding Microfinance Fund անվանմամբ Հիմնադրամը, որի հիմնադիրն է Deutsche Bank-ը: Վարկը տրամադրված է 7 տարի ժամկետով 14,98% արդյունավետ տոկոսադրույքով:

2016 թ.-ի նոյեմբերի 11-ին ստորադաս փոխառությունն ամբողջովին մարվել է՝ հետվճարի գրաֆիկին համապատասխան:

16. Բաժնետիրական կապիտալ

2016 և 2015 թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հայտարարված, թողարկված և ամբողջությամբ վճարված բաժնետիրական կապիտալը բաղկացած էր 490,596 սովորական բաժնետոմսերից՝ 10,000 ՀՀ դրամ անվանական արժեքով: Սովորական բաժնետոմսեր տնօրինողները իրավունք ունեն ստանալ շահաբաժիններ, որոնք հայտարարվում են ժամանակ առ ժամանակ և Ընկերության տարեկան ընդհանուր ժողովներին ունեն մեկ բաժնետոմսի դիմաց մեկ ձայնի իրավունք:

Ընկերության բաժնետիրական կապիտալը բաժնետերերի կողմից վճարվել է ՀՀ դրամով և նրանք իրավունք ունեն ստանալ շահաբաժիններ և կապիտալի բաշխում ՀՀ դրամով:

Ընկերության՝ բաժնետերերի միջև բաշխվող պահուստները սահմանափակվում են կուտակված և չբաշխված շահույթի գումարի չափով՝ արտահայտված Ընկերության ՀՀ օրենսդրության համապատասխան պատրաստված հաշվետվություններում: Զբաղիվող պահուստներն իրենցից ներկայացնում են պահուստային ֆոնդը, որը ստեղծված է օրենսդրության պահանջով: Ընկերության պահուստային ֆոնդը ձևավորվում է պարտադիր տարեկան հատկացումների միջոցով՝ հաշվարկված Ընկերության գուտ շահույթի 5%-ի չափով, մինչև ֆոնդը կազմի բաժնետիրական կապիտալի 15%-ը:

Պահուստի այս գումարը կարող է օգտագործվել Ընկերության կորուստները ծածկելու, ինչպես նաև Ընկերության պարտատոմսերը մարելու և բաժնետոմսերը հետ գնելու համար, եթե այլ միջոցները դրա համար չեն բավարարում: Պահուստային ֆոնդը չի կարող օգտագործվել այլ նպատակների համար:

2016 և 2015 թթ. Ընկերությունը չի հայտարարել շահաբաժիններ:

«ՖԻՆԵԺ» ՈՒՆԻՎԵՐՍԱԼ ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ ՓԲԸ

**Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
2016 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (շարունակություն)
(Հազար ՀՀ դրամով, եթե այլ բան նշված չէ)**

17. Չուտ տոկոսային եկամուտ մինչև տոկոսակիր ակտիվների արժեզրկումից կորուստների գծով ծախսը

	2016 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2015 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Տոկոսային եկամուտ		
<i>Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներից տոկոսային եկամուտ</i>		
- հաճախորդներին տրված վարկեր	8,677,822	8,022,121
- դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	73,001	19,795
	8,750,823	8,041,916
Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներից տոկոսային եկամուտ	20,497	16,971
Վաճառքի համար մատչելի պետական արժեթղթերից տոկոսային եկամուտներ	74,464	32,106
Ընդամենը տոկոսային եկամուտ	8,845,784	8,090,993
Տոկոսային ծախս		
<i>Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական պարտավորություններից տոկոսային ծախս</i>		
- փոխառու միջոցներ	2,231,617	2,404,547
- ստորադաս փոխառություն	141,748	162,854
	2,373,365	2,567,401
Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներից տոկոսային ծախս	329,422	371,989
Յետգնման համաձայնագրերի գծով տոկոսային ծախսեր	59,668	26,299
Ընդամենը տոկոսային ծախս	2,762,455	2,965,689
Չուտ տոկոսային եկամուտ մինչև տոկոսակիր ակտիվների արժեզրկումից կորուստների գծով ծախսը	6,083,329	5,125,304

18. Չուտ օգուտ արտարժույթային գործառնություններից

	2016 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2015 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Դիվիդ, գուտ	110,866	116,857
Չուտ օգուտ/(վնաս) ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների վերագնահատումից	1,699	(31,219)
Ընդամենը զուտ օգուտ արտարժույթային գործառնություններից	112,565	85,638

19. Անձնակազմի գծով ծախսեր

	2016 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2015 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Աշխատավարձ, պարգևավճարներ և այլ հատուցումներ աշխատակիցներին	2,114,666	2,308,814
Վերապատրաստման ծախսեր	6,835	13,643
Ընդամենը անձնակազմի գծով ծախսեր	2,121,501	2,322,457

«ՖԻՆԵԼ» ՈՒՆԻՎԵՐՍԱԼ ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ ՓԲԸ

**Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
2016 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (շարունակություն)
(Հազար ՀՀ դրամով, եթե այլ բան նշված չէ)**

20. Այլ գործառնական ծախսեր

	2016 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2015 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Ռոյալթի և կառավարման վճարներ	753,947	745,751
Գործառնական վարձակալության գծով ծախսեր	331,797	327,173
Հիմնական միջոցների վերանորոգման և սպասարկման ծախսեր	166,490	156,632
Ապահովագրության գծով ծախսեր	94,699	115,165
Կոմունալ ծախսեր	64,804	60,812
Գրասենյակային ծախսեր	51,961	55,064
Կապի և հաղորդակցման միջոցների գծով ծախսեր	42,349	45,633
Խորհրդատվական և այլ մասնագիտական ծառայությունների գծով ծախսեր	42,157	19,019
Հարկեր՝ բացառությամբ շահութահարկի	37,325	56,208
Անվտանգության ծախսեր	28,930	57,475
Գործուղման ծախսեր	24,107	34,136
Ներկայացուցչական ծախսեր	15,952	30,239
Հիմնական միջոցների դուրս գրումից կորուստ	3,690	2,604
Գովազդի ծախսեր	1,735	2,757
Տույժեր ու տուգանքներ	322	275
Այլ ծախսեր	159,124	130,660
Ընդամենը այլ գործառնական ծախսեր	1,819,389	1,839,603

21. Շահութահարկ

Ընկերությունը գնահատում և գրանցում է իր ընթացիկ վճարվելիք շահութահարկը և իր ակտիվների և պարտավորությունների հարկային բազան համաձայն ՀՀ հարկային օրենսդրության, որը տարբերվում է ՖՀՄՍ-ից:

Ընկերությունն ունի որոշակի մշտական հարկային տարբերություններ, որոնք առաջանում են շահութահարկի նպատակներով չնվազեցվող որոշակի ծախսերից և շահութահարկի նպատակներով չհարկվող որոշակի եկամուտներից:

Հետաձգված հարկերը հաշվարկվում են ժամանակավոր տարբերությունների նկատմամբ, որոնք առաջանում են ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային գումարների և դրանց հարկման բազաների միջև: 2016 և 2015 թթ.-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ առկա ժամանակավոր տարբերությունները մեծամասնորեն վերաբերում են եկամուտի և ծախսի ճանաչման համար տարբեր մեթոդների/ժամկետների կիրառությանը, ինչպես նաև որոշակի ակտիվների հարկային և հաշվեկշռային բազաների ժամանակավոր տարբերություններին:

Ստորև բերված հաշվարկներում օգտագործվում է ներկայիս հարկի դրույքաչափը՝ 20%, որը ՀՀ-ում վճարում են կորպորատիվ ձեռնարկությունները հարկվող շահույթի համար (ինչպես սահմանված է) ՀՀ հարկային օրենսդրության համապատասխան:

«ՖԻՆԵԼ» ՈՒՆԻՎԵՐՍԱԼ ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ ՓԲԸ

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2016 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (շարունակություն) (Հազար ՀՀ դրամով, եթե այլ բան նշված չէ)

Ժամանակավոր տարբերությունները 2016 և 2015 թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ներկայացված են հետևյալ աղյուսակում՝

	2016 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2015 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
<i>Յետաձգված հարկային ակտիվներ/(պարտավորություններ) հետևյալի գծով՝</i>		
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	(10,656)	5,096
Հաճախորդներին տրված վարկեր	807	107,856
Հիմնական միջոցներ	8,672	2,503
Այլ ակտիվներ	(1,741)	(1,330)
Փոխառու միջոցներ	(10,274)	(10,322)
Այլ պարտավորություններ	42,193	42,463
Զուտ հետաձգված հարկային ակտիվ	29,001	146,266
	2016 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2015 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Շահույթ՝ մինչև շահութահարկը	748,615	78,794
Սահմանված դրույթաչափով հարկ (20%)	149,723	15,759
Մշտական տարբերություններից հարկի ազդեցությունը	6,803	9,294
Նախորդ տարվան վերաբերվող ընթացիկ հարկային ծախս	-	8,678
Շահութահարկի գծով ծախս	156,526	33,731
Ընթացիկ շահութահարկի գծով ծախս	55,012	36,333
Նախորդ տարվան վերաբերվող ընթացիկ հարկային ծախս	-	8,678
Յետաձգված հարկային ծախս/(օգուտ)՝ ճանաչված ընթացիկ տարում	101,514	(11,280)
Շահութահարկի գծով ծախս	156,526	33,731
	2016 թ.	2015 թ.
Յետաձգված հարկային ակտիվներ		
Հունվարի 1-ի դրությամբ հետաձգված հարկային ակտիվներ	146,266	129,890
Շահույթում կամ վնասում ընթացիկ տարում ճանաչված հարկային (ծախս)/օգուտ	(101,514)	11,280
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների պահուստում ճանաչված հետաձգված հարկի մնացորդների տարբերություն	(15,751)	5,096
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հետաձգված հարկային ակտիվներ	29,001	146,266

22. Պայմանական պարտավորություններ

Գործունեության բնականոն ընթացքում Ընկերությունը կնքում է հետհաշվեկշռային ռիսկեր ունեցող ֆինանսական գործիքներ, որպեսզի բավարարի հաճախորդների կարիքները: Այս գործիքները, որոնք ներառում են վարկային ռիսկի տարբեր աստիճաններ, չեն արտացոլվում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում:

Ընկերությունն հետհաշվեկշռային պարտավորությունները ստանձնելիս օգտագործում է նույն վարկային վերահսկողության և կառավարման քաղաքականությունը, ինչն օգտագործում է հաշվեկշռային գործառնությունների ժամանակ:

2016 և 2015 թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունը պայմանական պարտավորությունների կորուստների համար պահուստներ չունի:

Կապիտալի պարտավորություններ. 2016 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունը չունի կապիտալ ներդրման պարտավորություն (2015 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունը չունի կապիտալ ներդրման պարտավորություն):

Պարտավորություններ գործառնական վարձակալության գծով. Ընկերությունը գործառնական վարձակալությամբ վարձակալում է մի շարք գրասենյակային տարածքներ: Սովորաբար վարձակալության ժամկետը տևում է 3-5 տարի: Վարձակալության վճարները յուրաքանչյուր 2-3 տարին մեկ վերանայվում են՝ շուկայական վարձավճարներն արտացոլելու

«ՖԻՆԵԸ» ՈՒՆԻՎԵՐՍԱԼ ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ ՓԲԸ

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2016 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (շարունակություն) (Հազար ՀՀ դրամով, եթե այլ բան նշված չէ)

համար: Որոշակի վարձակալություններ տրվում են հավելյալ վարձավճարով, որը հիմնված է տեղական գնային ինդեքսի փոփոխությունների վրա:

Երբ Ընկերությունը հանդիսանում է վարձակալ, չդադարեցվող գործառնական վարձակալությամբ վերցված գրասենյակների ապագա նվազագույն վարձավճարների կառուցվածքը հետևյալն է՝

	2016 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2015 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Մինչև 1 տարի	302,784	317,103
1-5 տարի	437,831	585,122
5 տարուց ավելի	55,961	105,537
Ընդամենը պարտավորություններ գործառնական վարձակալության գծով	796,576	1,007,762

Պատական վարույթներ. Գործունեության բնականոն ընթացքում Ընկերությունը ենթարկվում է դատական վարույթների և բողոքների ռիսկերի: Ղեկավարությունը համոզված է, որ նման դատական վարույթները և բողոքներն անբարենպաստ ազդեցություն չեն ունենա ֆինանսական վիճակի կամ Ընկերության ապագա գործունեության արդյունքների վրա, ուստի ֆինանսական հաշվետվություններում ոչ մի պահուստ չի ստեղծվել:

Հարկային օրենսդրություն. Հայաստանի Հանրապետության առևտրային համակարգը կարգավորող օրենսդրությունը, ներառյալ հարկային օրենսդրությունը, կարող է ունենալ մեկից ավելի մեկնաբանություններ: Ավելին, վտանգ կա, որ հարկային մարմինները կամայական դատողություններ կարող են անել ձեռնարկատիրական գործունեության վերաբերյալ: Եթե Ընկերության գործունեության վերաբերյալ ղեկավարության որոշակի որոշումներ հարկային մարմինների կողմից վիճարկվեն, Ընկերությունը կարող է ենթարկվել հավելյալ հարկերի, տույժերի և տոկոսների:

Սովորաբար հարկային ստուգումը վերաբերում է ստուգման տարվան նախորդող երեք օրացուցային տարիներին:

Գործարար միջավայր. Չարգացող երկրների ֆինանսական շուկաները, ինչպիսին է Հայաստանի Հանրապետությունը, ավելի շատ են ենթարկվում գանազան ռիսկերի, քան ավելի զարգացած երկրների շուկաները, ներառյալ տնտեսական, քաղաքական, սոցիալական, իրավական և օրենսդրական ռիսկերը: Իրավական, հարկային և օրենսդրական համակարգերը շարունակում են զարգանալ, սակայն կարող են ունենալ տարբեր մեկնաբանություններ և ենթակա են հաճախակի փոփոխությունների: Հայաստանը դեռևս գտնվում է տնտեսական և քաղաքական փոփոխությունների գործընթացում: Որպես զարգացող շուկա, Հայաստանը չունի այն աստիճան զարգացած գործարար և կանոնակարգային ենթակառուցվածք, որը բնորոշ է ավելի հասուն ազատ շուկայական տնտեսություններին: Ի լրումն, տնտեսական պայմանները շարունակում են սահմանափակել ֆինանսական շուկաների գործունեության ծավալները, ինչը թերևս չի արտացոլում ֆինանսական գործիքների արժեքները: Հետագա տնտեսական զարգացման հիմնական խոչընդոտ են հանդիսանում տնտեսական և ինստիտուցիոնալ զարգացման ցածր մակարդակը և տնտեսավարման կենտրոնացվածությունը, տարածաշրջանային անկայունությունները և միջազգային տնտեսական ճգնաժամը:

Համաշխարհային ֆինանսական համակարգերում համակարգային ռիսկերը, այդ թվում՝ վարկային շուկաների իրադրության վատթարացումը կարող են բացասական ազդեցություն ունենալ Ընկերության կապիտալի և դրա հասանելիության, ավելի ընդհանրականորեն՝ գործունեության արդյունքների, ֆինանսական դրության և հեռանկարների վրա: Ավելին, դեռևս առկա են անորոշություններ՝ կապված երկրների տնտեսական իրավիճակի հետ, որը կարող է հանգեցնել արտասահմանից ներհոսող դրամական միջոցների պակասորդի, ինչպես նաև հանքարդյունաբերական արտադրանքի գների անկման, որը մեծապես որոշիչ դեր է խաղում ՀՀ տնտեսության համար: Առավել խիստ զգալի շուկայական սպառնալիքների և ռժմարությունների արդյունքում ՀՀ տնտեսությունը, ինչպես նաև Ընկերության գործունեությունը կարող են վատթարանալ: Այնուամենայնիվ, քանի որ նման ենթադրությունների հիմքում ընկած են բազմաթիվ փոփոխական պայմաններ և անորոշություններ, ղեկավարությունը հնարավորություն չունի արժանահավատ գնահատական տալ, թե նման հանգամանքները ինչ ազդեցություն կունենան Ընկերության ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների վրա:

Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունները չեն ներառում ճշգրտումների ազդեցությունը, եթե այդպիսիք կան, որոնք կարող էին անհրաժեշտ համարվել, եթե վերը նշված գործոնների ազդեցությունը դիտարկելի և արժանահավատորեն չափելի դառնար ՀՀ համար:

«ՖԻՆԶԱ» ՈՒՆԻՎԵՐՍԱԼ ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ ՓԲԸ

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
 2016 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (շարունակություն)
 (Հազար ՀՀ դրամով, եթե այլ բան նշված չէ)

23. Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ

	2016 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ		2015 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	
	Կապակցված կողմի հետ հաշվեկշիռ	Ընդհանուր դասն ըստ ֆինանսական հաշվետվությունների	Կապակցված կողմի հետ հաշվեկշիռ	Ընդհանուր դասն ըստ ֆինանսական հաշվետվությունների
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն	-	58,111	6,772	43,853
Այլ ակտիվներ (ծան. 11)				
- այլ կապակցված կողմեր	-	-	6,772	-
Այլ պարտավորություններ (ծան. 14)	(53,802)	(439,058)	(63,466)	(451,069)
- մայր ընկերություն	(51,922)	-	(52,969)	-
- այլ կապակցված կողմեր	(1,880)	-	(10,497)	-
	2016 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի		2015 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	
	Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ	Ընդհանուր դասն ըստ ֆինանսական հաշվետվությունների	Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ	Ընդհանուր դասն ըստ ֆինանսական հաշվետվությունների
Շահույթի կամ վնասի մասին հաշվետվություն	36,668	54,165	6,991	24,485
Այլ եկամուտներ				
Այլ գործառնական ծախսեր (ծան. 20)	924,040	1,819,389	888,265	1,839,603
- մայր ընկերություն (ռոյալթի և կառավարման վճարներ)	753,947	-	745,751	-
- այլ կապակցված կողմեր (տեղեկատվական և այլ ծառայություններ)	170,093	-	142,514	-

«ՖԻՆԶԱ» ՈՒՆԻՎԵՐՍԱԼ ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ ՓԲԸ

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
2016 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (շարունակություն)
(Հազար ՀՀ դրամով, եթե այլ բան նշված չէ)

	2016 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի		2015 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	
	Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ	Ընդհանուր դասն ըստ ֆինանսական հաշվետվությունների	Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ	Ընդհանուր դասն ըստ ֆինանսական հաշվետվությունների
Ղեկավար անձնակազմի վարձատրություն (ծան. 19) <i>- կարճաժամկետ վճարումներ աշխատակիցներին</i>	161,693	2,121,501	183,008	2,322,457

2016 և 2015 թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերության առանցքային ղեկավար անձնակազմը բաղկացած է եղել 3 պաշտոնից:

«ՖԻՆԵԱ» ՈՒՆԻՎԵՐՍԱԼ ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ ՓԲԸ

**Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
2016 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (շարունակություն)
(Հագար 33 դրամով, եթե այլ բան նշված չէ)**

24. Ֆինանսական գործիքների իրական արժեքը

ՖՀՄՍ-ն սահմանում է իրական արժեքը որպես գումար, որով ակտիվը կարող է վաճառվել կամ պարտավորությունը փոխանցվել շուկայի մասնակիցների միջև սովորական պայմաններով ընթացող գործարքում չափման ամսաթվի դրությամբ: Այստեղ ներկայացված գնահատումները պարտադիր կերպով չեն արտացոլում այն գումարները, որոնք Ընկերությունը կարող է ստանալ որոշակի գործիքի շուկայական փոխանակման արդյունքում:

Այնուամենայնիվ անհրաժեշտ է դատողություն որպեսզի մեկնաբանվեն շուկայական տվյալները շուկայական տվյալները, գնահատված իրական արժեքը որոշելու համար: Հայաստանի Հարապետության շուկան կարելի է բնութագրել որպես զարգացող, և տնտեսական պայմանները շարունակում են սահմանափակել ֆինանսական շուկաներում գործունեության ծավալները: Շուկայի գնանշումները կարող են հնացած լինել կամ արտացոլել վաճառքի գործարքների կրճատում և արդյունքում չեն արտացոլի ֆինանսական գործիքների իրական արժեքները: Դեկավարությունն օգտագործել է շուկայի ամբողջ հասանելի տեղեկատվությունը ֆինանսական գործիքների իրական արժեքը գնահատելիս:

Ընկերության` շարունակական հիմունքներով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը. Ընկերության որոշ ֆինանսական ակտիվներ և պարտավորություններ չափվում են իրական արժեքով յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում: Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է նշված ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի որոշման մեթոդները (մասնավորապես` օգտագործված գնահատման մեթոդները և ելակետային տվյալները):

Ֆինանսական ակտիվներ/Ֆինանսական պարտավորություններ	Իրական արժեք		Ֆինանսական ակտիվներ/Ֆին. պարտավորություններ	2016 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2015 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Ֆինանսական ակտիվներ/Ֆին. պարտավորություններ
	2016 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2015 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ				
Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ/ (պարտավորություններ) արտարժույթային սվոփեր	-	4,144	Սակարդակ 3	Չեղչված դրամական հոսքեր. Ապագա դրամական հոսքերը գնահատվում են` հիմք ընդունելով ֆորվարդային փոխարժեքները և պայմանագրով սահմանված ֆորվարդային դրույթաչափերը, զեղչված այն դրույթաչափով, որն արտացոլում է տարբեր պայմանագրային կողմերի վարկային ռիսկերը	Ֆորվարդային փոխարժեքները օգտագործելով գնողունակության համարժեքության և տոկոսադրույթի համարժեքության միասնությունը	Ռբան բարձր են ֆորվարդային և փոխարժեքները, այնքան բարձր է իրական արժեքը:
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	1,268,240	948,971	Սակարդակ 1	Գնանշումներ ակտիվ շուկայում	4/2	4/2
Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ/ (պարտավորություններ)	(58,338)	(91,991)	Սակարդակ 3	Չեղչված դրամական հոսքեր. Ապագա դրամական հոսքերը գնահատվում են` հիմք ընդունելով ֆորվարդային	Ֆորվարդային օգտագործելով գնողունակության համարժեքության և տոկոսադրույթի	Ռբան բարձր են ֆորվարդային և փոխարժեքները, այնքան բարձր է

«ՖԻՆԶԱ» ՈՒՆԻՎԵՐՍԱԼ ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ ՓԲԸ

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2016 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (շարունակություն) (Չազար 33 դրամով, եթե այլ բան նշված չէ)

-յուններ) արտարժույթ- ային սվոփեր	փոխարժեքները և պայմանագրով սահմանված Ֆորվարդային դրույթաչափերը, զեղչված այն դրույթաչափով, որն արտացոլում է տարբեր պայմանագրային կողմերի վարկային ռիսկերը	համարժեքությամբ յան միասնությունը	իրական արժեքը:
---	--	---	-------------------

Ֆինանսական ակտիվների մակարդակ 3-ի իրական արժեքով չափումների համեմատագրումը ներկայացված է ստորև՝

	Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ / (պարտավորություններ)	
	2016 թ.	2015 թ.
1 հունվարի	(87,847)	106,065
Ընդամենը օգուտներ կամ վնասներ		
- Շահույթում կամ վնասում	(319,386)	(333,078)
Մարումներ	348,895	139,166
31 դեկտեմբերի	(58,338)	(87,847)

Ընկերության՝ ոչ շարունակական հիմունքներով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը. Հաշվի առնելով մի շարք ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների կարճաժամկետ բնույթը՝ ղեկավարությունը կարծում է, որ դրանց հաշվեկշռային արժեքները մոտ են դրանց իրական արժեքին: Որոշակի այլ ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների գծով ղեկավարությունն օգտագործում է զեղչված դրամական հոսքերը՝ իրական արժեքը գնահատելու համար: Այս գնահատված դրամական միջոցների հոսքերի զեղչման համար օգտագործված տոկոսադրույթները հիմնված են հաշվետու ամսաթվի դրությամբ պետական պարտատոմսերի եկամտաբերության կորի վրա, գումարած արժույթը, գործիքի ժամկետայնության, կողմի վարկային ռիսկի վրա:

25. Կապիտալի ռիսկի կառավարում

Ընկերությունը կառավարում է իր կապիտալն՝ ապահովելու Ընկերության գործունեության անընդհատության սկզբունքը, միևնույն ժամանակ առավելագույնի հասցնելով շահագրգիռ կողմերի հատույցը ներգրաված և սեփական միջոցների հավասարակշռության օպտիմալացման ճանապարհով:

ՀՀ կենտրոնական բանկը Ընկերության համար սահմանում և վերահսկում է կապիտալի պահանջները: Ըստ ՀՀ ԿԲ կողմից սահմանված՝ ներկայումս գործող կապիտալի պահանջների, ունիվերսալ վարկային կազմակերպությունները 2016 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ պետք է ապահովեն 150,000 հազար ՀՀ դրամ նվազագույն բաժնետիրական կապիտալ (2015 թ. դեկտեմբերի 31-ին՝ 150,000 հազար ՀՀ դրամ):

Համաձայն ՀՀ ԿԲ կանոնակարգային պահանջների, որոնք ուժի մեջ են մտել 2011 թ.-ին, վարկային կազմակերպությունները, որոնք իրականացնում են արտարժույթի փոխանակման գործառնություններ կանխիկով, վարկային մարումներից բացի այլ պատճառներով, պարտավոր են ապահովել կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների հարաբերակցությունը (կապիտալի հարաբերակցության կանոնադրական պահանջ) նվազագույնից բարձր մակարդակով: 2013 թ.-ին Ընկերությունն իր կանոնադրությունում կատարել է փոփոխություն՝ սահմանելով արտարժույթի փոխանակման գործառնությունները որպես գործունեության առանձին տեսակ, այդպիսով՝ Ընկերությունը պարտավոր է իր կանոնադրական կապիտալի և կապիտալի հարաբերակցության պահանջը պահպանել և կատարել համապատասխան չափում: 2016 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կապիտալի ընդհանուր պահանջը կազմում է 1,000,000 հազար ՀՀ դրամ 10% նվազագույն կապիտալի հարաբերակցությամբ (2015 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 1,000,000 հազար ՀՀ դրամ 10% նվազագույն կապիտալի հարաբերակցությամբ):

«ՖԻՆԵԱ» ՈՒՆԻՎԵՐՍԱԼ ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ ՓԲԸ

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2016 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (շարունակություն) (Հազար ՀՀ դրամով, եթե այլ բան նշված չէ)

Հետևյալ աղյուսակը վերլուծում է Ընկերության կապիտալ ռեսուրսները կապիտալի համարժեքության նպատակներով՝ համաձայն ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից սահմանված սկզբունքների:

	31 դեկտեմբերի 2016 թ. աուդիտ չարված	31 դեկտեմբերի 2015 թ. աուդիտ չարված
Սկզբնական կապիտալ	5,862,106	5,263,044
Լրացուցիչ կապիտալ	-	-
Ընդամենը կապիտալ	5,862,106	5,263,044
Ռիսկով կշռված ակտիվներ	26,920,782	29,810,590
Կանոնադրական կապիտալի հարաբերակցությունը (%)	22%	18%
Կանոնակարգային նվազագույն պահանջը կանոնադրական կապիտալի հարաբերակցության գծով (%)	10%	10%
Համապատասխանություն նվազագույն բաժնետիրական կապիտալի պահանջներին	Խախտումներ չեն արձանագրվել 2016 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Խախտումներ չեն արձանագրվել 2015 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ

Տնօրինությունը վերանայում է կապիտալի կառուցվածքը կիսամյակային կտրվածքով: Ընկերության կապիտալի համարժեքությունը սահմանվում է վերահսկվում է՝ օգտագործելով ՀՀ ԿԲ կողմից սահմանված սահմանաչափերը: Որպես նման վերանայման մի մաս, Խորհուրդը դիտարկում է կապիտալի ինքնարժեքը և կապիտալի յուրաքանչյուր դասին առնչվող ռիսկերը: Խորհրդի առաջարկությունների հիման վրա Ընկերությունն իր ընդհանուր կապիտալի կառուցվածքը կառուցում է շահաբաժինների վճարման, նոր բաժնետոմսերի թողարկման, ինչպես նաև նոր պարտքի կամ գործող պարտքի մարման միջոցով: Ի լրումն, Ընկերությունը կառավարում է իր կապիտալը՝ պայմանագրային պահանջների իրականացման համար:

26. Ռիսկերի կառավարում

Ռիսկերի կառավարումն Ընկերության բիզնեսի հիմնարար տարրերից է և Ընկերության գործունեության էական բաղկացուցիչը: Ընկերության գործունեությանը բնորոշ հիմնական ռիսկերն են՝

- վարկային ռիսկը,
- իրացվելիության ռիսկը,
- շուկայական ռիսկը:

Ընկերությունն ընդունում է, որ անհրաժեշտ է ունենալ ռիսկերի կառավարման արդյունավետ և նպատակային գործընթացներ: Նշվածն իրականացնելու համար Ընկերությունը ստեղծել է ռիսկերի կառավարման հայեցակարգ, որի հիմնական նպատակն է պաշտպանել Ընկերությունը ռիսկերից և թույլ տալ նրան հասնելու իր գործունեության նպատակներին:

Ընկերության ռիսկերի կառավարման նպատակների սահմանման և քաղաքականությունների մշակման ընդհանուր պատասխանատվությունը կրում է Տնօրենների խորհուրդը: Տնօրենների խորհրդի ընդհանուր նպատակն է սահմանել քաղաքականություններ, որոնք հնարավորինս կնվազեցնեն ռիսկերն առանց անհարկի վատթարացնելու Ընկերության մրցունակությունն և ճկունությունը: Պահպանելով վերջնական պատասխանատվությունը՝ այն միաժամանակ փոխանցել է իրավասություններն Ընկերության ֆինանսական բաժնին՝ նախագծելու և գործարկելու գործընթացներ, որոնք կապահովեն նպատակների և քաղաքականությունների արդյունավետ իրականացումը:

Ընկերության ռիսկերի կառավարման քաղաքականությունը և ընթացակարգերը սահմանված են՝ Ընկերության ռիսկերի հայտնաբերման և վերլուծության նպատակով, որը թույլ կտա սահմանել ռիսկերի և վերահսկողությունների համապատասխան սահմանաչափեր, վերահսկել ռիսկերը և ապահովել սահմանաչափերի հետ համապատասխանությունը: Ռիսկերի կառավարման քաղաքականությունը և համակարգերը վերանայվում են կանոնավոր կերպով՝ շուկայի պայմանների, առաջարկվող ապրանքների և ծառայությունների փոփոխությունների արտացոլման նպատակով: Վերապատրաստման և կառավարման ստանդարտների միջոցով Ընկերությունը նպատակ ունի

«ՖԻՆԶԱ» ՈՒՆԻՎԵՐՍԱԼ ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱՎԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ ՓԲԸ

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2016 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (շարունակություն) (Հազար ՀՀ դրամով, եթե այլ բան նշված չէ)

կառուցել համակարգված և կառուցողական վերահսկողական միջավայր, որտեղ աշխատակիցները կպատկերացնեն իրենց դերը և պարտականությունները:

Վարկային, շուկայական և իրացվելիության ռիսկերը թե պորտֆելի և թե գործարքների մակարդակով կառավարվում և վերահսկվում են Վարկային կոմիտեների և ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման կոմիտեի (այսուհետ՝ ԱՊԿԿ) միջոցով: ԱՊԿԿ-ն պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման քաղաքականության, ընթացակարգերի մշակման, վերահսկողության և օրենսդրական/կանոնակարգային դաշտում առկա ռիսկերի վերահսկողության համար և գնահատում է դրանց ազդեցությունը Ընկերության գործունեության վրա: Այս մոտեցումը թույլ է տալիս Ընկերությանը նվազեցնել ՀՀ ներդրումային միջավայրի փոփոխությունների դեպքում Ընկերությանը սպառնացող հնարավոր կորուստները:

Վարկային ռիսկ

Ընկերությունը ենթակա է վարկային ռիսկի, այն է՝ ռիսկ, որ ֆինանսական գործիքի մի կողմը չի կատարի իր պարտավորությունը՝ ֆինանսական կորուստներ պատճառելով մյուս կողմին:

Ընկերության հիմնական գործունեությունը միկրովարկերի տրամադրումն է: Համապատասխանաբար, վարկային ռիսկը մեծագույն կարևորություն ունի միկրոֆինանսավորման կազմակերպությունների ռիսկերի կառավարման մեջ: Հաշվի ֆինանսական վնասներից խուսափելու համար Ընկերությունը կիրառում է տարբեր մեթոդներ վարկային ռիսկերը որոշելու և արդյունավետորեն կառավարելու նպատակով:

Միկրոֆինանսավորման ոլորտը ընդհանուր առմամբ հակված է վարկային ռիսկի՝ հաճախորդներին տրամադրվող վարկերի և բանկային ավանդների միջոցով: Ինչ վերաբերում է հաճախորդներին տրված վարկերին, այս ռիսկը կենտրոնացած է Հայաստանի Հանրապետությունում:

Ռիսկերի կառավարումը և մոնիտորինգն իրականացվում է սահմանված լիազորությունների շրջանակներում: Այս գործընթացներն իրականացվում են Վարկային կոմիտեների և Ընկերության Տնօրենների խորհրդի կողմից: Նախքան որևէ հայտի կազմումը Վարկային կոմիտեի կողմից, բոլոր առաջարկությունները վարկային գործընթացի վերաբերյալ (վարկառուի սահմանաչափի հաստատում կամ վարկային պայմանագրերի մեջ ուղղումների կատարում և այլն) վերանայվում և հաստատվում են վարկային ռիսկերի բաժնի կողմից: Առօրյա ռիսկերի կառավարումն իրականացվում է վարկային ռիսկերի բաժնի ղեկավարի և ներքին վերահսկողության բաժինների կողմից:

Ընկերության վարկային քաղաքականությունը սահմանված է մի շարք ներքին քաղաքականություններում և ընթացակարգերում, որտեղ հստակ սահմանված են բոլոր առնչվող ընթացակարգերը և պահանջները համապատասխան վերահսկողական մեխանիզմների հետ մեկտեղ, ներառյալ վարկի տրամադրումը, չվճարված վարկերի մոնիտորինգը և այլն:

Վարկային կոմիտեն վերլուծող մարմինն է, որը պատասխանատու է վարկային հայտերում ամփոփված տեղեկատվությունը վերլուծելու և վարկային ռիսկերը հնարավորինս նվազեցնելու համար: Վարկային կոմիտեն Ընկերության ներսում անկախ մարմին է, որը լիազորված է կայացնելու վերջնական որոշում վարկային հայտը ֆինանսավորելու կամ մերժելու վերաբերյալ:

Վարկային կոմիտե ներկայացվող տեղեկատվության ճշգրտությունը վարկային մասնագետի պատասխանատվությունն է, ով լրացնում է նախնական հայտը դիմողի բիզնեսի և վարկային ռիսկերի պատշաճ ուսումնասիրությունից հետո: Ի վերջո Վարկային կոմիտեի անդամները գնահատում են հայտի համապատասխանությունը սահմանված չափանիշներին (դիմողի վարկային պատմությունը, ֆինանսական վիճակը, մրցակցային ունակությունը և այլն):

Յուրաքանչյուր մասնաճյուղ պարտավոր է կիրառել Ընկերության վարկային քաղաքականությունները և ընթացակարգերը՝ Ընկերության վարկային կոմիտեից ստացված վարկային հաստատման սահմանաչափի շրջանակներում: Յուրաքանչյուր մասնաճյուղի մենեջեր վարկային բոլոր տեսակի խնդիրների վերաբերյալ զեկուցում է տնօրինությանը և վարկային կոմիտեին: Յուրաքանչյուր մասնաճյուղ պատասխանատու է իր վարկային պորտֆելի որակի և կատարողականի համար, ինչպես նաև իր պորտֆելի ներսում առկա ռիսկերի վերահսկողության և մոնիտորինգի համար: Ներքին աուդիտի և ներքին վերահսկողության բաժինները իրականացնում են մասնաճյուղերի և Ընկերության վարկային գործընթացների կանոնավոր ստուգումներ:

Ընկերության վարկային ռիսկերի բաժինը ուսումնասիրում է ժամկետանց վարկերի վերլուծությունը և հետամուտ է լինում ժամկետանց մնացորդներին: Դեկավարությունը, հետևաբար, տեղին է համարում ժամկետանց վարկերի և այլ վարկային ռիսկերի վերաբերյալ տեղեկությունների տրամադրումը:

«ՖԻՆԶԱ» ՈՒՆԻՎԵՐՍԱԼ ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱՎԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ ՓԲԸ

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2016 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (շարունակություն) (Հազար ՀՀ դրամով, եթե այլ բան նշված չէ)

Ընկերությունը բաշխում է վարկային ռիսկի մակարդակը՝ սահմանափակելով մեկ վարկառուի գծով կամ վարկառուների խմբի գծով, ինչպես նաև ըստ տնտեսության և աշխարհագրական սեգմենտների ռիսկի չափերը: Վարկային ռիսկի սահմանաչափերն ըստ վարկառուի և ըստ վարկատեսակի հաստատում է Տնօրենների խորհուրդը: Վարկառուի գծով ռիսկը հետագայում սահմանափակվում է ենթասահմանաչափերով, որոնք վերաբերում են հաշվեկշռային և հետհաշվեկշռային ռիսկերին և սահմանվում են վարկային կոմիտեի կողմից: Փաստացի ռիսկերի համապատասխանությունը սահմանաչափերին հսկվում է օրական կտրվածքով՝ ապահովելու համար, որ Ընկերության կողմից սահմանված վարկային սահմանաչափերը և վարկունակության ուղեցույցները չեն խախտվում:

Ըստ նպատակահարմարության, և վարկերի մեծ մասի դեպքերում, Ընկերությունն ընդունում է գրավ կամ անձնական երաշխավորություն: Այնուամենայնիվ, վարկերի զգալի մասն անհատական են, որտեղ այսպիսի ապահովության միջոցներ չեն կարող ձեռք բերվել: Այսպիսի ռիսկերը մոնիտորինգի են ենթարկվում շարունակական հիմունքով և ենթակա են տարեկան կամ ավելի հաճախակի վերանայումների:

Վերանայված պայմաններով վարկեր. Վերանայված պայմաններով վարկերն իրենցից ներկայացնում են վարկեր, որոնք վերակառուցվել են՝ վարկառուի ֆինանսական դրության վատթարացման արդյունքում, և Ընկերությունը կատարել է զիջումներ, որոնք այլապես չէր դիտարկի: Վարկի վերակառուցման դեպքում այն մնում է այդ դասում անկախ նրանից, որ վերակառուցումից հետո դրա կատարողականը եղել է բավարար:

Վերանայված պայմաններով ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը ներկայացված է ստորև բերված աղյուսակում.

	<u>31 դեկտեմբերի, 2016 թ.</u>	<u>31 դեկտեմբերի, 2015 թ.</u>
Հաճախորդներին տրված վարկեր	1,178,580	696,673

Արժեզրկման պահուստ. Ընկերությունը սահմանում է պահուստ արժեզրկումից կորուստների գծով, որն իրենից ներկայացնում է վարկային պորտֆելում կրած վնասների գնահատումը: Այս պահուստի հիմնական բաղկացուցիչը իրենից ներկայացնում է վարկերի գծով կորուստների խմբակային պահուստ, որը սահմանված է Ընկերության համասեռ ակտիվների գծով՝ կապված այն վնասների հետ, որոնք հաշվեզրկվել են, սակայն չեն վերագրվել վարկերին:

Վարկային ռիսկի առավելագույն չափը. Ընկերության վարկային ռիսկի առավելագույն չափը զգալիորեն տատանվում է և կախված է և անհատական ռիսկերից, և ընդհանուր շուկայական տնտեսության ռիսկերից:

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է վարկային ռիսկի առավելագույն չափը հաշվեկշռային ֆինանսական ակտիվների գծով: Հաշվեկշռային ֆինանսական ակտիվների գծով առավելագույն ռիսկը հավասար է այդ ակտիվների հաշվեկշռային արժեքին՝ նախքան որևէ հաշվանցում կամ գրավի ազդեցություն հաշվի առնելը:

	<u>2016 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ</u>	<u>2015 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ</u>
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	840,392	627,333
Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ	-	4,144
Հաճախորդներին տրված վարկեր	26,015,468	28,240,546
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	1,268,240	948,971
	<u>28,124,100</u>	<u>29,820,994</u>

Հետհաշվեկշռային ռիսկ. Ընկերությունը սկզբունքայնորեն կիրառում է միևնույն ռիսկերի կառավարման քաղաքականությունը հետհաշվեկշռային ռիսկերի համար, ինչը կիրառում է հաշվեկշռային ռիսկերի համար:

Աշխարհագրական համակենտրոնացում. Ընկերության ակտիվների և պարտավորությունների աշխարհագրական համակենտրոնացումը 2016 թ.-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ներկայացված է ստորև՝

«ՖԻՆԶԱ» ՈՒՆԻՎԵՐՍԱԼ ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ ՓԲԸ

**Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
2016 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (շարունակություն)
(Հազար ՀՀ դրամով, եթե այլ բան նշված չէ)**

	Հայաստանի Հանրապետություն	ՏՀԶԿ երկրներ	Ընդամենը
Ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ			
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	1,267,703	-	1,267,703
Հաճախորդներին տրված վարկեր	26,015,468	-	26,015,468
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	1,268,240	-	1,268,240
Ընդամենը ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	28,551,411	-	28,551,411
Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ			
Պարտավորություններ հետզնման պայմանագրերով	1,196,795	-	1,196,795
Փոխառու միջոցներ	2,159,014	18,869,825	21,028,839
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	163,323	-	163,323
Ընդամենը ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	3,519,132	18,869,825	22,388,957
Ոչ ածանցյալ ֆինանսական գործիքների զուտ դիրքը	25,032,279	(18,869,825)	6,162,454
Համախառն մարվող արժույթային սվոփեր	-	(58,338)	(58,338)
Չուտ դիրքը	25,032,279	(18,928,163)	6,104,116

Ընկերության ակտիվների և պարտավորությունների աշխարհագրական համակենտրոնացումը 2015 թ.-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ներկայացված է ստորև՝

	Հայաստանի Հանրապետություն	ՏՀԶԿ երկրներ	Ընդամենը
Ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ			
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	1,190,298	-	1,190,298
Հաճախորդներին տրված վարկեր	28,240,546	-	28,240,546
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	948,971	-	948,971
Ընդամենը ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	30,379,815	-	30,379,815
Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ			
Փոխառու միջոցներ	2,247,744	20,458,282	22,706,026
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	138,170	-	138,170
Ստորադաս փոխառություններ	-	1,231,024	1,231,024
Պարտավորություններ հետզնման պայմանագրերով	914,599	-	914,599
Ընդամենը ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	3,300,513	21,689,306	24,989,819
Ոչ ածանցյալ ֆինանսական գործիքների զուտ դիրքը	27,079,302	(21,689,306)	5,389,996
Համախառն մարվող արժույթային սվոփեր	4,144	(91,991)	(87,847)
Չուտ դիրքը	27,083,446	(21,781,297)	5,302,149

Ընկերությունն իրականացնում է բազմաթիվ գործարքներ, որտեղ գործընկերները վարկանշված չեն միջազգային վարկանշային գործակալությունների կողմից: Ընկերությունը մշակել է ներքին մոդելներ, որոնք թույլ են տալիս նրան որոշելու գործընկերների վարկանիշները, որոնք համադրելի են միջազգային վարկանիշային գործակալությունների վարկանիշների հետ:

Ընկերությունում մշակվել է վարկառուի գնահատման սթորինգային մոդել՝ փոքր և միջին ձեռնարկատիրությունները գնահատելու և դրանց վարկավորման վերաբերյալ որոշումներ կայացնելու նպատակով: Սթորինգային մոդելը մշակվել է ստանդարտ վարկատեսակների համար և ներառում է վարկառուների արդյունավետության հիմնական ցուցանիշները՝ ֆինանսական վիճակը, վարկառուների

«ՖԻՆԶԱ» ՈՒՆԻՎԵՐՍԱԼ ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ ՓԲԸ

**Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
2016 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (շարունակություն)
(Հազար ՀՀ դրամով, եթե այլ բան նշված չէ)**

հետ հարաբերությունները, կառավարման որակը, նպատակային օգտագործումը, տեղը, վարկային պատմությունը, գրավը և այլն:

Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկի կառավարումը. Իրացվելիության ռիսկը վերաբերում է բավարար միջոցների առկայությանը՝ բավարարելու ավանդների հետվերադարձման և այլ ֆինանսական պարտավորվածությունների գծով պահանջները, երբ փաստացի այդ ֆինանսական գործիքների ժամկետը լրանում է:

Ընկերության մոտեցումը իրացվելիության կառավարման խնդրին կայանում է նրանում, որպեսզի հնարավորինս ապահովվի բավարար իրացվելիություն պարտավորությունների մարման համար, թե՛ ընթացիկ, թե՛ սթրեսային իրավիճակներում՝ առանց Ընկերության վարկանիշին անընդունելի վնաս հասցնելու կամ կորուստներ առաջացնելու:

ԱՊԿԿ-ն (ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման կոմիտե) վերահսկում է այս տեսակի ռիսկերը ժամկետայնության վերլուծության միջոցով՝ որոշելով Ընկերության ռազմավարությունը հաջորդ ֆինանսական ժամանակաշրջանի համար: Ընթացիկ իրացվելիությունը կառավարվում է գանձապետի կողմից, ով վարում է կարճաժամկետ իրացվելի ակտիվների պորտֆելը, որը հիմնականում բաղկացած է կարճաժամկետ ավանդներից, ընթացիկ իրացվելիության աջակցման և դրամական հոսքերի օպտիմալացման նպատակով:

Իրացվելիության և տոկոսադրույքի ռիսկի վերլուծությունը ներկայացված է հետևյալ աղյուսակում:
Ստորև ներկայացվածը հիմնված է Ընկերության ղեկավար անձնակազմին տրամադրված ներքին տեղեկատվության վրա:

«ՖԻՆԵԱ» ՈՒՆԻՎԵՐՍԱԼ ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ ՓԲԸ

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
2016 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (շարունակություն)
(Հազար ՀՀ դրամով, եթե այլ բան նշված չէ)

	Միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույթ	Մինչև 1 ամիս	1-3 ամիս	3 ամսից 1 տարի	1-5 տարի	Ընդամենը 2016 թ. դեկտ. 31-ի դրությամբ
Ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ						
<i>Ֆիքսված տոկոսադրույթով գործիքներ</i>						
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	5.47%	840,392	-	-	-	840,392
Հաճախորդներին տրված վարկեր	35.93%	329,656	2,379,023	10,597,214	12,709,575	26,015,468
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ		1,268,240	-	-	-	1,268,240
Ընդամենը ֆիքսված տոկոսադրույթով ֆինանսական ակտիվներ		2,438,288	2,379,023	10,597,214	12,709,575	28,124,100
<i>Ոչ տոկոսակիր ֆինանսական ակտիվներ</i>						
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ		427,311	-	-	-	427,311
Ընդամենը ոչ տոկոսակիր ֆինանսական ակտիվներ		427,311	-	-	-	427,311
Ընդամենը ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ		2,865,599	2,379,023	10,597,214	12,709,575	28,551,411
Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ						
<i>Ֆիքսված տոկոսադրույթով գործիքներ</i>						
Փոխառու միջոցներ	8.72%	1,007,797	1,321,228	4,336,522	10,998,909	17,664,456
Պարտավորություններ հետգնման պայմանագրերով	3.55%	1,196,795	-	-	-	1,196,795
Ընդամենը ֆիքսված տոկոսադրույթով ֆինանսական պարտավորություններ		2,204,592	1,321,228	4,336,522	10,998,909	18,861,251
<i>Փոփոխական տոկոսադրույթով գործիքներ</i>						
Փոխառու միջոցներ	12.14%	3,150,681	6,476	207,226	-	3,364,383
Ընդամենը փոփոխական տոկոսադրույթով ֆինանսական պարտավորություններ		3,150,681	6,476	207,226	-	3,364,383
<i>Ոչ տոկոսակիր ֆինանսական պարտավորություններ</i>						
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ		156,123	-	7,200	-	163,323
Ընդամենը ոչ տոկոսակիր ֆինանսական պարտավորություններ		156,123	-	7,200	-	163,323
Ընդամենը ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ		5,511,396	1,327,704	4,550,948	10,998,909	22,388,957
Տոկոսադրույթի զգայունության տարբերություն		(2,916,985)	1,051,319	6,053,466	1,710,666	
Տոկոսադրույթի զգայունության կուտակային տարբերություն		(2,916,985)	(1,865,666)	4,187,800	5,898,466	
Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ						
Համախառն մարվող արժույթային սվոփեր		-	(13,691)	-	(44,647)	
Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրացվելիության տարբերություն		(2,645,797)	1,037,628	6,046,266	1,666,019	
Ֆինանս. ակտիվների և պարտավոր. կուտակային իրացվելիության տարբերություն՝ աճողական կարգով		(2,645,797)	(1,608,169)	4,438,097	6,104,116	

«ՖԻՆԵԱ» ՈՒՆԻՎԵՐՍԱԼ ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ ՓԲԸ

**Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
2016 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (շարունակություն)
(Չազար 33 դրամով, եթե այլ բան նշված չէ)**

	Միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույթ	Մինչև 1 ամիս	1-3 ամիս	3 ամսից 1 տարի	1-5 տարի	Ընդամենը 2015 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ						
<i>Ֆիքսված տոկոսադրույթով գործիքներ</i>						
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	0.2%	627,333	-	-	-	627,333
Հաճախորդներին տրված վարկեր	35.04%	389,258	3,241,816	13,722,307	10,887,165	28,240,546
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	6.9%	948,971	-	-	-	948,971
Ընդամենը ֆիքսված տոկոսադրույթով ֆինանսական ակտիվներ		1,965,562	3,241,816	13,722,307	10,887,165	29,816,850
<i>Ոչ տոկոսակիր ֆինանսական ակտիվներ</i>						
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ		562,965	-	-	-	562,965
Ընդամենը ոչ տոկոսակիր ֆինանսական ակտիվներ		562,965	-	-	-	562,965
Ընդամենը ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ		2,528,527	3,241,816	13,722,307	10,887,165	30,379,815
Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ						
<i>Ֆիքսված տոկոսադրույթով գործիքներ</i>						
Փոխառու միջոցներ	9.83%	502,473	3,225,060	5,637,311	6,878,527	16,243,371
Ստորադաս փոխառություն	14.14%	-	-	1,231,024	-	1,231,024
Պարտավորություններ հետզնման պայմանագրերով	11.90%	914,599	-	-	-	914,599
Ընդամենը ֆիքսված տոկոսադրույթով ֆինանսական պարտավորություններ		1,417,072	3,225,060	6,868,335	6,878,527	18,388,994
<i>Փոփոխական տոկոսադրույթով գործիքներ</i>						
Փոխառու միջոցներ	15.18%	3,750,900	2,713	1,838,292	870,750	6,462,655
Ընդամենը փոփոխական տոկոսադրույթով ֆինանսական պարտավորություններ		3,750,900	2,713	1,838,292	870,750	6,462,655
<i>Ոչ տոկոսակիր ֆինանսական պարտավորություններ</i>						
Սյլ ֆինանսական պարտավորություններ		138,170	-	-	-	138,170
Ընդամենը ոչ տոկոսակիր ֆինանսական պարտավորություններ		138,170	-	-	-	138,170
Ընդամենը ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ		5,306,142	3,227,773	8,706,627	7,749,277	24,989,819
Տոկոսադրույթի զգայունության տարբերություն		(3,202,410)	14,043	5,015,680	3,137,888	
Տոկոսադրույթի զգայունության կուտակային տարբերություն		(3,202,410)	(3,188,367)	1,827,313	4,965,201	
Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ						
Համախառն մարվող արժույթային սվոփեր		4,144	-	-	(91,991)	
Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրացվելիության տարբերություն		(2,773,471)	14,043	5,015,680	3,045,897	
Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների կուտակային իրացվելիության տարբերություն՝ աճողական կարգով		(2,773,471)	(2,759,428)	2,256,252	5,302,149	

Ակտիվների և պարտավորությունների կուտակային իրացվելիության տարբերություն՝ աճողական կարգով. Ստորև ներկայացված աղյուսակը ներկայացնում է Ընկերության ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների մարման ժամկետների վերլուծությունը ըստ պայմանագրով նախատեսված մարման ժամկետների: Վերը նշված գումարները փոփոխական տոկոսադրույթով գործիքների համար՝ ֆինանսական

«ՖԻՆԵԱ» ՈՒՆԻՎԵՐՍԱԼ ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ ՓԲԸ

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2016 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (շարունակություն) (Հազար ՀՀ դրամով, եթե այլ բան նշված չէ)

ակտիվների և պարտավորությունների գծով, ենթակա են փոփոխման, եթե փոփոխական տոկոսադրույքներում փոփոխությունները տարբերվեն հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում որոշված տոկոսադրույքների գնահատականներից: Արժեզրկված ակտիվները ներկայացված են հաշվեկշռային արժեքներով՝ հանած արժեզրկման գծով պահուստը և հիմնված են դրամական միջոցների ներհոսքի ակնկալվող ժամկետների վրա: Ինչպես ներկայացված է ծան. 13-ում, հաշվետու ամսաթվի դրությամբ փոխառու միջոցների գծով պայմանագրային դրույթների խախտման համար պաշտոնապես ստացված զիջումների բացակայության պայմաններում, ղեկավարությունը դասակարգել է 2,954,571 հազար դրամ գումարով փոխառու միջոցները որպես ցպահանջ (2015 թ.՝ 3,566,139 հազար դրամ):

2016 թ.-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունն ունի չօգտագործված վարկային գծեր ստացված երկու ռեզիդենտ բանկերից 1,935,760 հազար դրամի չափով: Հաշվի առնելով նշվածը, Ընկերությունը չի ակնկալում իրացվելիության խնդիր 2017 թվականի ընթացքում:

Հետևյալ աղյուսակները մանրամասնում են Ընկերության մնացորդային պայմանագրային պարտավորությունները իր ոչ անանցյալ ֆինանսական պարտավորությունների համար, որոնք ունեն համաձայնեցված մարման ժամկետներ: Աղյուսակը կազմվել է հիմնվելով ֆինանսական պարտավորությունների չգեղջված դրամական հոսքերի վրա՝ ելնելով ամենավաղ ժամկետից, երբ Ընկերությունից կարող է պահանջվել վճարել: Հավանական չէ, որ աղյուսակներում ներառված հոսքերը կկայանան Էականորեն վաղ ժամկետում, կամ Էականորեն տարբերվող գումարներով: Աղյուսակը ներառում է և՛ տոկոսից, և մայր գումարից բխող դրամական հոսքերը: Քանի որ տոկոսագումարներից հոսքերը լողացող դրույթով են, չգեղջված գումարը հաշվարկվել է հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ տոկոսադրույթի կորերի հիման վրա:

	Միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույք	Մինչև 1 ամիս	1-3 ամիս	3 ամսից 1 տարի	1-5 տարի	Ընդամենը	Հաշվեկշռային արժեք 2016 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
<i>Ֆիքսված տոկոսադրույթով գործիքներ</i>							
Փոխառու միջոցներ	9.76%	1,109,090	1,382,826	5,049,777	11,752,697	19,294,390	17,664,456
Պարտավորություններ հետգնման պայմանագրերով	11.31%	1,196,795	-	-	-	1,196,795	1,196,795
Ընդամենը ֆիքսված տոկոսադրույթով ֆինանսական պարտավորություններ		2,305,885	1,382,826	5,049,777	11,752,697	20,491,185	18,861,251
<i>Փոփոխական տոկոսադրույթով գործիքներ</i>							
Փոխառու միջոցներ	7.39%	3,628,248	12,150	219,376	-	3,859,774	3,364,383
Ընդամենը փոփոխական տոկոսադրույթով ֆինանսական պարտավորություններ		3,628,248	12,150	219,376	-	3,859,774	3,364,383

«ՖԻՆԶԱ» ՈՒՆԻՎԵՐՍԱԼ ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ ՓԲԸ

**Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
2016 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (շարունակություն)
(Չազար 33 դրամով, եթե այլ բան նշված չէ)**

							Հաշվեկշռային արժեք 2015 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
		Միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույք	Մինչև 1 ամիս	1-3 ամիս	3 ամսից 1 տարի	1-5 տարի	Ընդամենը
<i>Ոչ տոկոսակիր ֆինանսական պարտավորություններ</i>							
<i>Այլ ֆինանսական պարտավորություններ</i>							
		156,123	-	7,200	-	163,323	163,323
Ընդամենը ոչ տոկոսակիր ֆինանսական պարտավորություններ		156,123	-	7,200	-	163,323	163,323
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ		6,090,256	1,394,976	5,276,353	11,752,697	24,514,282	22,388,957
<i>Ֆիքսված տոկոսադրույքով գործիքներ</i>							
<i>Փոխառու միջոցներ</i>		9.83%	131,723	3,234,728	6,958,865	7,693,731	18,019,047
<i>Ստորադաս փոխառություն</i>		14.14%	-	-	1,385,219	-	1,385,219
<i>Պարտավորություններ հետգնման պայմանագրերով</i>		11.9%	914,599	-	-	-	914,599
Ընդամենը ֆիքսված տոկոսադրույքով ֆինանսական պարտավորություններ			1,046,322	3,234,728	8,344,084	7,693,731	20,318,865
<i>Փոփոխական տոկոսադրույքով գործիքներ</i>							
<i>Փոխառու միջոցներ</i>		15.18%	4,987,293	15,286	2,014,552	913,173	7,930,304
Ընդամենը փոփոխական տոկոսադրույքով ֆինանսական պարտավորություններ			4,987,293	15,286	2,014,552	913,173	7,930,304
<i>Ոչ տոկոսակիր ֆինանսական պարտավորություններ</i>							
<i>Այլ ֆինանսական պարտավորություններ</i>							
		138,170	-	-	-	138,170	138,170
Ընդամենը ոչ տոկոսակիր ֆինանսական պարտավորություններ		138,170	-	-	-	138,170	138,170
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ		6,171,785	3,250,014	10,358,636	8,606,904	28,387,339	24,989,819

«ՖԻՆԵԱ» ՈՒՆԻՎԵՐՍԱԼ ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ ՓԲԸ

**Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
2016 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (շարունակություն)
(Հազար ՀՀ դրամով, եթե այլ բան նշված չէ)**

Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկն այն ռիսկն է, որ Ընկերության շահույթները կամ կապիտալը կամ իր գործունեության նպատակներին հասնելու կարողությունը կվատթարանան շուկայական տոկոսադրույթներում և գներում փոփոխությունների կամ դրանց անկայունության պատճառով: Շուկայական ռիսկն ընդգրկում է տոկոսադրույթի և արժույթային ռիսկերը: Փոփոխություններ տեղի չեն ունեցել Ընկերության ռիսկերի գնահատման մոտեցումներում կամ ռիսկի աստիճանում, ինչպես նաև ռիսկերի կառավարման և չափման մեթոդներում:

Տոկոսադրույթի ռիսկ. Ընկերության դրամական հոսքերի տոկոսային վերլուծությունը իրենից ներկայացնում է ռիսկ, որ ֆինանսական ակտիվի ապագա դրամական հոսքերը կտատանվեն շուկայում առկա տոկոսադրույթների փոփոխությունների արդյունքում, և տոկոսադրույթի ռիսկի իրական արժեքն իրենից ներկայացնում է ռիսկ, որ ֆինանսական գործիքի արժեքը կտատանվի շուկայում գերակշռող տոկոսադրույթներում տեղի ունեցող փոփոխությունների արդյունքում թե արժեքի, և թե դրամական միջոցների հոսքի ռիսկի գծով:

Տոկոսադրույթի զգայունություն. Ընկերությունը կառավարում է իրական արժեքով տոկոսադրույթի ռիսկը՝ պարբերաբար գնահատելով պոտենցիալ կորուստները, որոնք կարող են առաջանալ շուկայական պայմանների անբարենպաստ փոփոխություններից: Ընկերության ղեկավարությունը իրականացնում է Ընկերության ընթացիկ ֆինանսական գործունեության մոնիտորինգ, գնահատում է Ընկերության իրական արժեքով տոկոսադրույթի փոփոխությունների զգայունությունը և դրա ազդեցությունն Ընկերության շահութաբերության վրա:

Զգայունության վերլուծություններն իրականացվել են՝ հիմք ընդունելով հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ ոչ ածանցյալ գործիքների գծով տոկոսադրույթի ռիսկը:

Լողացող տոկոսադրույթով պարտավորությունների համար վերլուծությունները պատրաստվել են՝ ենթադրելով, որ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ չմարված պարտավորության գումարն այդպիսին է եղել ամբողջ տարվա ընթացքում: Հիմնական ղեկավար անձնակազմին տոկոսադրույթի ռիսկի փոփոխությունը ներկայացնելիս օգտագործվում է 200 բազիսային կետով աճ կամ նվազում, և ներկայացնում է ղեկավարության գնահատականը՝ տոկոսադրույթի գծով հնարավոր փոփոխությունների վերաբերյալ:

Եթե տոկոսադրույթները լինեին 200 բազիսային կետով ավելի բարձր կամ ցածր, և բոլոր մնացած փոփոխականները լինեին հաստատուն, ապա Ընկերության եկամուտը 2016թ. ավարտված տարվա համար կաճեր/կնվազեր 49,421 հազար ՀՀ դրամի չափով (2015թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար՝ 151,255 հազար ՀՀ դրամի չափով):

Արտարժույթի ռիսկ. Արտարժույթի ռիսկը սահմանվում է որպես ֆինանսական գործիքի արժեքի տատանումն արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխությունների հետևանքով: Ընկերության ֆինանսական վիճակն և դրամական հոսքերը ենթակա են գերիշխող արտարժույթի փոխարժեքի տատանումների ազդեցության ռիսկին:

ԱՊԿԿ-ն վերահսկում է արտարժույթի ռիսկը՝ կառավարելով արժույթային բաց դիրքն ԱՄՆ դոլարի արժեքավազման և այլ մակրոտնտեսական ցուցանիշների գնահատումների հիման վրա, ինչն Ընկերությանը հնարավորություն է տալիս նվազագույնի հասցնել վնասներն ազգային արժույթի նկատմամբ փոխարժեքի զգալի տատանումներից: Գանձապետն իրականացնում է Ընկերության արժույթային բաց դիրքի ամենօրյա մոնիտորինգ:

Արտարժույթի փոխարժեքի գծով ռիսկի ազդեցությունը Ընկերության վրա 2016 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ներկայացված է ստորև բերված աղյուսակում՝

	Դրամ	ԱՄՆ դոլար	Այլ	Ընդամենը
Ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ				
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	924,640	300,714	42,349	1,267,703
Հաճախորդներին տրված վարկեր	10,171,926	15,843,542	-	26,015,468
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	-	1,268,240	-	1,268,240
Ընդամենը ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	11,096,566	17,412,496	42,349	28,551,411

«ՖԻՆԵԱ» ՈՒՆԻՎԵՐՍԱԼ ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ ՓԲԸ

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
2016 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (շարունակություն)
(Հազար ՀՀ դրամով, եթե այլ բան նշված չէ)

	<u>Դրամ</u>	<u>ԱՄՆ դոլար</u>	<u>Այլ</u>	<u>Ընդամենը</u>
Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ				
Փոխառու միջոցներ	3,848,397	17,180,442	-	21,028,839
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	89,594	54,029	19,700	163,323
Պարտավորություններ հետզնման պայմանագրերով	-	1,196,795	-	1,196,795
Ընդամենը ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	3,937,991	18,431,266	19,700	22,388,957
Հաշվեկշռային բաց դիրք	7,158,575	(1,018,770)	22,649	6,162,454
Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ				
Համախառն մարվող արժույթային սվոփեր	(1,606,946)	1,548,608	-	(58,338)
Բաց դիրք	5,551,629	529,838	22,649	6,104,116

Արտարժույթի փոխարժեքի գծով ռիսկի ազդեցությունը Ընկերության վրա 2015 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ներկայացված է ստորև բերված աղյուսակում՝

	<u>Դրամ</u>	<u>ԱՄՆ դոլար</u>	<u>Այլ</u>	<u>Ընդամենը</u>
Ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ				
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	521,629	600,412	68,257	1,190,298
Հաճախորդներին տրված վարկեր	15,574,235	12,666,311	-	28,240,546
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	-	948,971	-	948,971
Ընդամենը ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	16,095,864	14,215,694	68,257	30,379,815

Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ				
Փոխառու միջոցներ	7,446,242	15,259,784	-	22,706,026
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	74,727	63,443	-	138,170
Ստորադաս փոխառություններ	-	1,231,024	-	1,231,024
Պարտավորություններ հետզնման պայմանագրերով	914,599	-	-	914,599
Ընդամենը ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	8,435,568	16,554,251	-	24,989,819
Հաշվեկշռային բաց դիրք	7,660,296	(2,338,557)	68,257	5,389,996
Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ				
Համախառն մարվող արժույթային սվոփեր	(2,990,347)	2,902,500	-	(87,847)
Բաց դիրք	4,669,949	563,943	68,257	5,302,149

Արտարժույթի ռիսկի զգայունություն

Ստորև բերված աղյուսակը ներկայացնում է Ընկերության զգայունությունը ՀՀ դրամ/ ԱՄՆ դոլար փոխարժեքի 20% աճի կամ նվազման հանդեպ: Տվյալ 20%-ն իրենից ներկայացնում է այն զգայունակության տոկոսը, որն օգտագործվում է արտարժույթային ռիսկը հիմնական ղեկավար անձնակազմին ներկայացնելու և իրենից ներկայացնում է արտարժույթի փոխարժեքի ողջամտորեն հնարավոր փոփոխությունն ըստ ղեկավարության գնահատականի: Չզայունության վերլուծությունը ներառում է միայն վճարման ենթակա արտարժույթով գնանշված դրամական միավորները և ճշգրտում է դրանց փոխարկումը ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ՝ արտարժույթի փոխարժեքների 20% փոփոխության տեսանկյունից: Չզայունության վերլուծությունը ներառում է արտաքին վարկերը, որոնց դեպքում վարկի գնանշումը կատարված է վարկատուի կամ վարկառուի գործառնական արժույթից տարբեր արժույթով: Ստորև նշված դրական թիվը նշանակում է շահույթի կամ կապիտալի տարրի աճ այն դեպքերում, երբ ՀՀ դրամն արժևորվում է ԱՄՆ դոլարի նկատմամբ 20%-ի չափով:

	<u>2016 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի</u>	<u>2015 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի</u>
Շահույթի կամ վնասի վրա ազդեցությունը	(105,968)	(112,789)
Կապիտալի վրա ազդեցությունը	(105,968)	(112,789)

Չզայունության վերլուծության սահմանափակումները. Վերը նշված աղյուսակում բերված է առանցքային ենթադրության փոփոխության ազդեցությունը այլ ենթադրությունների անփոփոխ պայմանների դեպքում: Իրականում ենթադրությունների, ինչպես նաև այլ գործոնների միջև գոյություն ունի փոխադարձ կապ: Հարկ է նաև նշել, որ այս զգայունությունները ոչ գծային են, և ավելի մեծ կամ

«ՖԻՆԵԱ» ՈՒՆԻՎԵՐՍԱԼ ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ ՓԲԸ

**Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
2016 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (շարունակություն)
(Յազար 33 դրամով, եթե այլ բան նշված չէ)**

փոքր ազդեցությունները չպետք է միջարկվեն (ինտերպոյացիա) կամ արտարկվեն (էքստրապոյացիա) այս արդյունքներից:

Չգայունության վերլուծությունում հաշվի չի առնվում այն հանգամանքը, որ Ընկերության ակտիվները և պարտավորությունները ակտիվորեն կառավարվում են: Ի լրումն, Ընկերության ներկայիս ֆինանսական դիրքը կարող է տարբեր լինել այն ժամանակ, երբ որևէ իրական շուկայական շարժ տեղի ունենա: Օրինակ, Ընկերության ֆինանսական ռիսկերի կառավարման ռազմավարությունը նպատակ ունի կառավարելու շուկայական տատանումների ազդեցությանը ենթակա լինելը: Երբ ներդրումային շուկաներն անցնում են զանազան շեմային մակարդակներից, Ընկերության ղեկավարության արձագանքը կարող է ներառել այնպիսի գործողություններ, ինչպիսիք են ներդրումների վաճառքը, ներդրումային պորտֆելի բաշխվածության փոփոխությունը և այլ կանխարգելիչ միջոցառումներ: Յետևաբար, ենթադրությունների իրական փոփոխության ազդեցությունը կարող է որևէ ազդեցություն չունենալ պարտավորությունների վրա, մինչդեռ ակտիվները ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում հաշվառվում են շուկայական արժեքով: Այս հանգամանքներում, ակտիվների և պարտավորությունների տարբեր չափման հիմունքները կարող են հանգեցնել բաժնետիրական կապիտալի տատանումների:

Չգայունության վերլուծության այլ սահմանափակումները ներառում են հիպոթետիկ շուկայական շարժերի կիրառումը պոտենցիալ ռիսկերը ներկայացնելու նպատակով, որոնք ընդամենը ներկայացնում են Ընկերության տեսակետը մոտակա ժամանակների շուկայական հնարավոր փոփոխությունների վերաբերյալ, որոնք չեն կարող կանխատեսվել որևէ հավաստիությամբ, ինչպես և այն ենթադրությունը, որ բոլոր տոկոսադրույքները շարժվում են համանմանորեն:

Գնային ռիսկեր. Գնային ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքի արժեքը կտատանվի շուկայական գների փոփոխության արդյունքում անկախ նրանից, թե փոփոխությունները հետևանք են առանձին արժեթղթին կամ դրա թողարկողին բնորոշ գործոնների, թե շուկայում շրջանառվող բոլոր արժեթղթերի վրա ազդող գործոնների: Ընկերությունը ենթարկվում է իր ապրանքների կամ ծառայությունների շուկայական գների փոփոխության ռիսկին, որոնք ենթակա են թե՛ ընդհանուր, և թե՛ յուրահատուկ շուկայական տատանումների:

Ընկերությունը կառավարում է գնային ռիսկը այն պոտենցիալ կորուստների պարբերաբար գնահատման միջոցով, որոնք կարող են առաջանալ շուկայական պայմանների անբարենպաստ փոփոխություններից, ինչպես նաև սահմանելով և պահպանելով համապատասխան վնասների կանխարգելման սահմանաչափեր և միջակայքերի (մարժաներ) և գրավի պահանջներ: Ընկերության չտրամադրված վարկային պարտավորվածությունների գծով հնարավոր վնասների գումարը հավասար է այդ պարտավորվածությունների ընդհանուր գումարին: Այնուամենայնիվ, վնասի հավանական գումարը ավելի փոքր է քան այդ գումարը, քանի որ պարտավորվածությունների մեծ մասը պայմանական են՝ կախված մի շարք պայմաններից, որոնք սահմանված են վարկային պայմանագրերում:

Գործառնական ռիսկ. Գործառնական ռիսկն այն հնարավոր կորուստների ռիսկն է, որը կառաջանա համակարգերի թերություններից, մարդկային սխալից, կեղծիքից կամ արտաքին միջավայրի իրադարձություններից: Երբ վերահսկողությանը չի հաջողվում կատարել իր գործառնականությունները, գործառնական ռիսկերը կարող են վնասել Ընկերության հեղինակությանը, ունենալ իրավական կամ կանոնակարգիչ հետևանքներ, կամ հանգեցնել ֆինանսական կորուստների: Ընկերությունը չի կարող ակնկալել, որ կբացառի բոլոր գործառնական ռիսկերը, սակայն ջանքեր է ձեռնարկում կառավարելու դրանք, ինչպես վերահսկողական հայեցակարգի, այնպես էլ հնարավոր ռիսկերի մոնիտորինգի և դրանց հակազդման միջոցով: Վերահսկողությունը ներառում է պարտականությունների արդյունավետ տարանջատում, մուտքի հասանելիության, լիազորման և համադրման ընթացակարգեր, աշխատակազմի կրթության և գնահատման գործընթացներ:

«ՖԻՆԶԱ» ՈՒՆԻՎԵՐՍԱԼ ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ ՓԲԸ

**Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
2016 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (շարունակություն)
(Հազար ՀՀ դրամով, եթե այլ բան նշված չէ)**

---

27. Հաշվետու ժամանակաշրջանից հետո տեղի ունեցող դեպքեր

ՀՀ կենտրոնական բանկի նախագահի 2016 թ. դեկտեմբերի 30-ի թիվ N 1/970Ա որոշմամբ գրանցվել է «ՖԻՆԶԱ» ՈՒՎԿ ՓԲԸ անվանական, ոչ փաստաթղթային, արժեկտրոնային պարտատոմսերի թողարկման ծրագրային ազդագիրը: Ազդագրով գրանցված պարտատոմսերի ընդհանուր անվանական արժեքը կազմում է 4,900,000 հազար դրամ (10,125,222 ԱՄՆ դոլար):

2017 թվականի փետրվարի 22-ին «ՖԻՆԶԱ» ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ն թողարկել և ամբողջովին տեղաբաշխել է 4,000,000 ԱՄՆ դոլարի չափով պարտատոմսերի առաջին տրանշը: Պարտատոմսերը թողարկվել են երկու տարի ժամկետով և 7.5% տարեկան եկամտաբերությամբ: Պարտատոմսերը տեղաբաշխվել են «ՆԱՍԴԱՔ ՕԷՄԷՔՍ ԱՐՄԵՆԻԱ» ֆոնդային բորսայում:

2017 թվականի ապրիլի 27-ին «ՖԻՆԶԱ» ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ն թողարկել և ամբողջովին տեղաբաշխել է 1,500,000 հազար դրամի չափով պարտատոմսերի երկրորդ տրանշը: Պարտատոմսերը թողարկվել են երկու տարի ժամկետով և 12.75% տարեկան եկամտաբերությամբ: Պարտատոմսերը տեղաբաշխվել են «ՆԱՍԴԱՔ ՕԷՄԷՔՍ ԱՐՄԵՆԻԱ» ֆոնդային բորսայում:

ք.Երևան

«ՖԻՆԲԱ» ՈւՎԿ ՓԲԸ-ն (այսուհետ՝ «Թողարկող») ի դեմս Գլխավոր տնօրեն Հրաչյա Թոխմախյանի, որը գործում է Թողարկողի կանոնադրության հիման վրա, մի կողմից, և ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ ԲԲԸ-ն (այսուհետ՝ «Բանկ»), ի դեմս Գործադիր տնօրեն Աշոտ Օսիպյանի, որը գործում է Բանկի կանոնադրության հիման վրա, մյուս կողմից, միասին անվանվելով նաև «Կողմեր», կնքեցին սույն պայմանագիրը (այսուհետ՝ Պայմանագիր) հետևյալի մասին.

1. ՊԱՅՄԱՆԱԳՐԻ ԱՌԱՐԿԱԼ

1.1. Պայմանագրի շրջանակներում Բանկը Թողարկողին աջակցում է Թողարկողի Խորհրդի 2018 թվականի հոկտեմբերի 29-ի թիվ 25/2018 որոշման շրջանակներում մինչև 1,500,000,000 (մեկ միլիարդ հինգ հարյուր միլիոն) ՀՀ դրամ և մինչև 7,000,000 (յոթ միլիոն) ԱՄՆ դոլար ծավալով անվանական չփոխարկվող արժեկտրոնային ոչ փաստաթղթային պարտատոմսերի (այսուհետ՝ «Պարտատոմսեր») Ծրագրային ազդագրի կազմման, իրավասու մարմնում գրանցման, «ՆԱՍԴԱՔ ՕԷՄԷՔՍ Արմենիա» ֆոնդային բորսայում ցուցակման աշխատանքներում, ինչպես նաև պարտավորվում է Թողարկողին մատուցել Պարտատոմսերի տեղաբաշխման ծառայություններ և դրանց հետ կապված ու այդ գործընթացների հետ առնչվող այլ ծառայություններ (այդ թվում՝ «Արժեթղթերի շուկայի մասին» ՀՀ օրենքով նախատեսված՝ տեղաբաշխողի կողմից մատուցվող այլ ծառայություններ)՝ դրանց պայմանները նախապես համաձայնեցնելով Թողարկողի հետ:

1.2. Պարտատոմսերի տեղաբաշխման կազմակերպման յուրաքանչյուր դեպքի համար Պարտատոմսերի տեղաբաշխման ձևը (երաշխավորված կամ չերաշխավորված), տեղաբաշխման կարգը, Պարտատոմսերի ծավալը, քանակը, Կողմերի իրավունքներն ու պարտականությունները, Բանկին վճարման ենթակա գումարի չափն ու կարգը, Կողմերի պատասխանատվությունը և տեղաբաշխման կազմակերպմանն առնչվող այլ պայմանները կսահմանվեն Կողմերի միջև կնքվող լրացուցիչ համաձայնագրերով, որոնք կհանդիսանան Պայմանագրի անբաժանելի մասը:

2. ԵԶՐԱՓՈՒԿ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

2.1 Պայմանագիրն ուժի մեջ է մտնում ստորագրելու պահից և գործում է մինչև Պայմանագրով նախատեսված Կողմերի պարտավորությունների լրիվ և պատշաճ կատարումը:

2.2 Պայմանագիրը կարող է վաղաժամկետ լուծվել Կողմերի նախաձեռնությամբ՝ այդ մասին մյուս Կողմին առնվազն մեկ շաբաթ առաջ գրավոր ծանուցելով:

2.3 Պայմանագրում Կողմերի համաձայնությամբ կարող են կատարվել փոփոխություններ և լրացումներ, որոնք օրինական են միայն այն դեպքում, եթե դրանք կատարված են գրավոր և ստորագրված են Կողմերի կողմից:

2.4 Կողմերից յուրաքանչյուրը պարտավորվում է ապահովել մյուս կողմից ստացված բանկային, ֆինանսական, առևտրային և այլ տեղեկատվության խիստ զաղտնիությունը: Նման տեղեկատվության փոխանցումը երրորդ անձանց հնարավոր է միայն Կողմերի գրավոր համաձայնությամբ, ինչպես նաև ՀՀ օրենսդրությամբ նախատեսված դեպքերում:

2.5 Պայմանագիրը կնքված է երկու օրինակից, որոնք ունեն հավասարազոր իրավաբանական ուժ: Յուրաքանչյուր կողմին տրվում է մեկական օրինակ:

ԿՈՂՄԵՐԻ ՀԱՑԵՆԵՐԸ, ԲԱՆԿԱՅԻՆ ՎՎԿԵՐԱՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ ԵՎ ՍՏՈՐԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

ԲԱՆԿ

ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ ԲԲԸ

Հասցե՝ ՀՀ, ք.Երևան, Պուշկինի 19

ՀՎՀՀ՝ 02500518

թ/հ՝ 103002101519

ՀՀ կենտրոնական բանկ,

հեռ.՝ (+374 10) 59-23-23

ֆաքս.՝ (+374 10) 54-78-94

Գործադիր տնօրեն

Աշոտ Օսիպյան

ԹՈՂԱՐԿՈՂ

«ՖԻՆԲԱ» ՈւՎԿ ՓԲԸ

Հասցե՝ ք. Երևան, Ագաթանգեղոսի 2ա

ՀՎՀՀ՝ 00445174

h/h՝ 25000128800110

«ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ

հեռ.՝ (+374 10) 54 55 31, (+374 10) 54 55 32

ֆաքս.՝ (+374 10) 58 48 63

Գլխավոր տնօրեն

Հրաչյա Թոխմախյան

<p style="text-align: center;">Որոշում N 25/2018 Ընդունված է միաձայն գրավոր համաձայնությամբ առանց «ՖԻՆԲԱ» ՈՒՆԻՎԵՐՍԱԼ ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ փակ բաժնետիրական ընկերության («Ընկերություն») Տնօրենների խորհրդի նիստ գումարելու</p> <p style="text-align: center;">Հոկտեմբերի 29, 2018թ. ք. Երևան, Հայաստանի Հանրապետություն</p>	<p style="text-align: center;">Resolution № 25/2018 Adopted by Unanimous written consent in lieu of a meeting of the Board of Directors of “FINCA” Universal Credit Organization Closed Joint Stock Company (the “Company”)</p> <p style="text-align: center;">October 29, 2018 Yerevan, Republic of Armenia</p>
<p>2018 թվականի հոկտեմբերի 29-ին, համաձայն «Բաժնետիրական ընկերությունների մասին» ՀՀ օրենքի 84-րդ հոդվածի, ինչպես նաև Ընկերության կանոնադրության 12.3, 12.10 և 12.11 հոդվածների, Ընկերության տնօրենների խորհուրդը քննարկեց և որոշումներ կայացրեց օրակարգում նշված հետևյալ հարցի վերաբերյալ.</p>	<p>On this day of October 29, 2018 according to the article 84 of the RA law on Joint-Stock Companies, as well as the articles 12.3, 12.10 and 12.11 of Company’s Charter, the Board of Directors discussed and made decisions on the issue set forth in the following agenda:</p>
<p>ՕՐԱԿԱՐԳ</p>	<p>AGENDA:</p>
<p>1. Ծրագրային Ազդագիրը ՀՀ Կենտրոնական Բանկի կողմից գրանցումից հետո մեկ տարվա ընթացքում մինչև 1,500,000,000 (մեկ միլիարդ հինգ հարյուր միլիոն) ՀՀ դրամ և մինչև 7,000,000 (յոթ միլիոն) ԱՄՆ դոլար ծավալով անվանական չփոխարկվող արժեկտրոնային ոչ փաստաթղթային պարտատոմսերի թողարկման հաստատում:</p>	<p>1. Approval of non-convertible non-documentary coupon bond issue of up to AMD 1,500,000,000 (one billion five hundred million) and up to USD 7,000,000 (seven million) within a year following the registration of the Program Prospectus by the Central Bank of the RA.</p>
<p>ՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐ</p>	<p>APPROVED DECISIONS:</p>
<p>Տնօրենների խորհրդի անդամները որոշեցին.</p> <p>1. Հաստատել Ծրագրային Ազդագիրը ՀՀ Կենտրոնական Բանկի կողմից գրանցումից հետո մեկ տարվա ընթացքում մինչև 1,500,000,000 (մեկ միլիարդ հինգ հարյուր միլիոն) ՀՀ դրամ և մինչև 7,000,000 (յոթ միլիոն) ԱՄՆ դոլար ծավալով</p>	<p>Now therefore, the members of the Board of Directors have resolved:</p> <p>1. To approve issuance of non-convertible non-documentary coupon bonds up to AMD 1,500,000,000 (one billion five hundred million) and up to 7,000,000 (seven million) USD within a year following the registration of the Program Prospectus by the Central Bank of the RA, by</p>

<p>անվանական չփոխարկվող արժեկտրոնային ոչ փաստաթղթային պարտատոմսերի թողարկումը արժեկտրոնների կիսամյակային վճարումների պարբերականությամբ, առանձին փուլերով (տրանշերով), ընդ որում՝ դրամային պարտատոմսերի թողարկման ծավալ սահմանել ԱՄՆ դոլարով թողարկված պարտատոմսերի ծավալի առնվազն 10%-ի չափով:</p> <p>2. ՀՀ դրամով թողարկվող յուրաքանչյուր պարտատոմսի անվանական արժեքը սահմանել 10,000 (տասը հազար) ՀՀ դրամ, իսկ արտարժույթով թողարկվող յուրաքանչյուր պարտատոմսի համար՝ 25 (քսանհինգ) ԱՄՆ դոլար:</p> <p>3. Պարտատոմսերի թողարկումը և տեղաբաշխումն իրականացնել «ՆԱՍԴԱՔ ՕԷՍԷՔՍ ԱՐՄԵՆԻԱ» ԲԲԸ տեղաբաշխման համակարգով, ստանդարտ փակ (Եվրոպական) աճուրդի անցկացման միջոցով:</p> <p>4. Յուրաքանչյուր տրանշի թողարկման և տեղաբաշխման ժամկետները, արժույթը, ծավալը, եկամտաբերությունը և այլ էական պայմանները սահմանել Ընկերության Տնօրենների Խորհրդի առանձին որոշումներով:</p> <p>5. Պարտատոմսերի թողարկման, ինչպես նաև թողարկվող պարտատոմսերում ներդրումներ կատարողների նկատմամբ, պարտատոմսերի ձեռքբերման քանակի և ազատ շրջանառության հետ կապված որևէ սահմանափակում չսահմանել՝ բացառությամբ օրենսդրությամբ սահմանված դեպքերի:</p> <p>6. Յուրաքանչյուր տրանշի պարտատոմսերի արժեկտրոնային եկամտի վճարման փոխանցումը կատարել վճարման օրվան նախորդող աշխատանքային օրվա ժամը 18:00-ի դրությամբ պարտատոմսերի գրանցված սեփականատերերի ցուցակի (ռեեստրի) հիման վրա՝ պարտատոմսերի</p>	<p>semi-annual coupon payment frequency, in separate tranches. To establish the volume of bond issuance in AMD not less than 10% of the volume of bonds issued in USD.</p> <p>2. To set AMD 10, 000 (ten thousand) as nominal value of each bond issued in AMD and USD 25 (twenty-five) as nominal value of each bond issued in foreign currency.</p> <p>3. To perform issuance and placement of bonds via “NASDAQ OMX ARMENIA” OJSC placement system in standard closed (European) auction.</p> <p>4. To set term, currency, volume, profitability and other material provisions of issuance and placement of each tranche by Company Board of Directors separate resolutions.</p> <p>5. Except events stipulated by legislation, abstain from imposing any limits on issuance of bonds, as well as with regards to investors, volume of bond purchase, and free circulation.</p> <p>6. To transfer the coupon income of each tranche on the accounts provided by the coupon owners who are registered in the list of coupon bond owners (registry) as of 18:00 o'clock of the working day prior to the payment day.</p>
--	---

<p>սեփականատերերի կողմից նշված հաշիվներին:</p> <p>7. Յուրաքանչյուր տրանշի պարտատոմսերի մարման գումարի փոխանցումը կատարել պարտատոմսերի մարման օրվան նախորդող աշխատանքային օրվա ժամը 18:00-ի դրությամբ պարտատոմսերի գրանցված սեփականատերերի ցուցակի (ռեեստրի) հիման վրա՝ պարտատոմսերի սեփականատերերի կողմից նշված հաշիվներին</p> <p>8. Հանձնարարել Ընկերության գլխավոր տնօրենին.</p> <p>ա) բանակցել և կնքել պարտատոմսերի տեղաբաշխման ծառայությունների մատուցման պայմանագիր համապատասխան մասնագիտացված ընկերության հետ,</p> <p>բ) կազմակերպել «Հայաստանի Կենտրոնական Դեպոզիտարիա» բաց բաժնետիրական ընկերության հետ «Անվանական արժեթղթերի սեփականատերերի ռեեստրի վարման» պայմանագրի կնքումը,</p> <p>գ) Թողարկվող յուրաքանչյուր տրանշի պարտատոմսերի տեղաբաշխման ավարտից հետո ապահովել ցուցակման հայտի ներկայացումը «ՆԱՄԴԱՔ ՕԷՄԷՔՍ ԱՐՄԵՆԻԱ» ԲԲԸ՝ կարգավորվող շուկայում պարտատոմսերի առևտրի նպատակով,</p> <p>դ) Երկրորդային շուկայում պարտատոմսերի իրացվելիության և ներդրումային գրավչության բարձրացման նպատակով համապատասխան մասնագիտացված ընկերության հետ կնքել համապատասխան պայմանագիր:</p> <p>9. Որոշվեց նաև, որ սույն գրավոր համաձայնությունը կարող է ունենալ կրկնօրինակներ: Նման բոլոր կրկնօրինակները միասին իրենցից ներկայացնում են մեկ փաստաթուղթ: Սույն</p>	<p>7. To transfer the maturing bond amount of each tranche on the accounts provided by the coupon owners who are registered in the list of coupon bond owners (registry) as of 18:00 o'clock of the working day prior to the maturity day.</p> <p>8. To assign General Director of the Company:</p> <p>a) To negotiate and sign service agreement on bond placement with specialized company,</p> <p>b) To arrange the signing of an agreement on “The provision of bond owners’ registry keeping services” with “Central Depository of Armenia” OJSC”,</p> <p>c) Upon completion of each tranche bond placement to apply to “NASDAQ OMX ARMENIA” OJSC for the listing of bonds to ensure bond trading in the regulated market,</p> <p>d) To sign a contract with a specialized company to ensure bond liquidity and raise investment attractiveness in the secondary market.</p> <p>9. Further resolved, that this written consent may be executed in counterparts and that all such counterparts together shall be deemed to constitute one instrument and an original copy</p>
---	---

որոշման բնօրինակը ուժի մեջ է մտնում վերևում նշված ամսաթվից:	of the action adopted as of the date first written above.
Վաժա Մայսուրադզե Դեյն Սթիվեն ՄաքԳվայեր Օլգա Տոմաշ Արարատ Գյուլումյան 	Vazha Maisuradze Dane Steven McGuire Olga Tomash Ararat Gyulumyan

<p style="text-align: center;">Որոշում N 25/2018 Ընդունված է միաձայն գրավոր համաձայնությամբ առանց «ՖԻՆԲԱ» ՈՒՆԻՎԵՐՍԱԼ ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ փակ բաժնետիրական ընկերության («Ընկերություն») Տնօրենների խորհրդի նիստ գումարելու</p> <p style="text-align: center;">Հոկտեմբերի 29, 2018թ. ք. Երևան, Հայաստանի Հանրապետություն</p>	<p style="text-align: center;">Resolution № 25/2018 Adopted by Unanimous written consent in lieu of a meeting of the Board of Directors of “FINCA” Universal Credit Organization Closed Joint Stock Company (the “Company”)</p> <p style="text-align: center;">October 29, 2018 Yerevan, Republic of Armenia</p>
<p>2018 թվականի հոկտեմբերի 29-ին, համաձայն «Բաժնետիրական ընկերությունների մասին» ՀՀ օրենքի 84-րդ հոդվածի, ինչպես նաև Ընկերության կանոնադրության 12.3, 12.10 և 12.11 հոդվածների, Ընկերության տնօրենների խորհուրդը քննարկեց և որոշումներ կայացրեց օրակարգում նշված հետևյալ հարցի վերաբերյալ.</p>	<p>On this day of October 29, 2018 according to the article 84 of the RA law on Joint-Stock Companies, as well as the articles 12.3, 12.10 and 12.11 of Company’s Charter, the Board of Directors discussed and made decisions on the issue set forth in the following agenda:</p>
<p>ՕՐԱԿԱՐԳ</p>	<p>AGENDA:</p>
<p>1. Ծրագրային Ազդագիրը ՀՀ Կենտրոնական Բանկի կողմից գրանցումից հետո մեկ տարվա ընթացքում մինչև 1,500,000,000 (մեկ միլիարդ հինգ հարյուր միլիոն) ՀՀ դրամ և մինչև 7,000,000 (յոթ միլիոն) ԱՄՆ դոլար ծավալով անվանական չփոխարկվող արժեկտրոնային ոչ փաստաթղթային պարտատոմսերի թողարկման հաստատում:</p>	<p>1. Approval of non-convertible non-documentary coupon bond issue of up to AMD 1,500,000,000 (one billion five hundred million) and up to USD 7,000,000 (seven million) within a year following the registration of the Program Prospectus by the Central Bank of the RA.</p>
<p>ՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐ</p>	<p>APPROVED DECISIONS:</p>
<p>Տնօրենների խորհրդի անդամները որոշեցին.</p> <p>1. Հաստատել Ծրագրային Ազդագիրը ՀՀ Կենտրոնական Բանկի կողմից գրանցումից հետո մեկ տարվա ընթացքում մինչև 1,500,000,000 (մեկ միլիարդ հինգ հարյուր միլիոն) ՀՀ դրամ և մինչև 7,000,000 (յոթ միլիոն) ԱՄՆ դոլար ծավալով</p>	<p>Now therefore, the members of the Board of Directors have resolved:</p> <p>1. To approve issuance of non-convertible non-documentary coupon bonds up to AMD 1,500,000,000 (one billion five hundred million) and up to 7,000,000 (seven million) USD within a year following the registration of the Program Prospectus by the Central Bank of the RA, by</p>

<p>անվանական չփոխարկվող արժեկտրոնային ոչ փաստաթղթային պարտատոմսերի թողարկումը արժեկտրոնների կիսամյակային վճարումների պարբերականությամբ, առանձին փուլերով (տրանշերով), ընդ որում՝ դրամային պարտատոմսերի թողարկման ծավալ սահմանել ԱՄՆ դոլարով թողարկված պարտատոմսերի ծավալի առնվազն 10%-ի չափով:</p> <p>2. ՀՀ դրամով թողարկվող յուրաքանչյուր պարտատոմսի անվանական արժեքը սահմանել 10,000 (տասը հազար) ՀՀ դրամ, իսկ արտարժույթով թողարկվող յուրաքանչյուր պարտատոմսի համար՝ 25 (քսանհինգ) ԱՄՆ դոլար:</p> <p>3. Պարտատոմսերի թողարկումը և տեղաբաշխումն իրականացնել «ՆԱՍԴԱԶ ՕԷՄԵԷՍ ԱՐՄԵՆԻԱ» ԲԲԸ տեղաբաշխման համակարգով, ստանդարտ փակ (եվրոպական) աճուրդի անցկացման միջոցով:</p> <p>4. Յուրաքանչյուր տրանշի թողարկման և տեղաբաշխման ժամկետները, արժույթը, ծավալը, եկամտաբերությունը և այլ էական պայմանները սահմանել Ընկերության Տնօրենների Խորհրդի առանձին որոշումներով:</p> <p>5. Պարտատոմսերի թողարկման, ինչպես նաև թողարկվող պարտատոմսերում ներդրումներ կատարողների նկատմամբ, պարտատոմսերի ձեռքբերման քանակի և ազատ շրջանառության հետ կապված որևէ սահմանափակում չսահմանել՝ բացառությամբ օրենսդրությամբ սահմանված դեպքերի:</p> <p>6. Յուրաքանչյուր տրանշի պարտատոմսերի արժեկտրոնային եկամտի վճարման փոխանցումը կատարել վճարման օրվան նախորդող աշխատանքային օրվա ժամը 18:00-ի դրությամբ պարտատոմսերի գրանցված սեփականատերերի ցուցակի (ռեեստրի) հիման վրա՝ պարտատոմսերի</p>	<p>semi-annual coupon payment frequency, in separate tranches. To establish the volume of bond issuance in AMD not less than 10% of the volume of bonds issued in USD.</p> <p>2. To set AMD 10, 000 (ten thousand) as nominal value of each bond issued in AMD and USD 25 (twenty-five) as nominal value of each bond issued in foreign currency.</p> <p>3. To perform issuance and placement of bonds via “NASDAQ OMX ARMENIA” OJSC placement system in standard closed (European) auction.</p> <p>4. To set term, currency, volume, profitability and other material provisions of issuance and placement of each tranche by Company Board of Directors separate resolutions.</p> <p>5. Except events stipulated by legislation, abstain from imposing any limits on issuance of bonds, as well as with regards to investors, volume of bond purchase, and free circulation.</p> <p>6. To transfer the coupon income of each tranche on the accounts provided by the coupon owners who are registered in the list of coupon bond owners (registry) as of 18:00 o'clock of the working day prior to the payment day.</p>
--	---

<p>սեփականատերերի կողմից նշված հաշիվներին:</p> <p>7. Յուրաքանչյուր տրանշի պարտատոմսերի մարման գումարի փոխանցումը կատարել պարտատոմսերի մարման օրվան նախորդող աշխատանքային օրվա ժամը 18:00-ի դրությամբ պարտատոմսերի գրանցված սեփականատերերի ցուցակի (ռեեստրի) հիման վրա՝ պարտատոմսերի սեփականատերերի կողմից նշված հաշիվներին</p> <p>8. Հանձնարարել Ընկերության գլխավոր տնօրենին.</p> <p>ա) բանակցել և կնքել պարտատոմսերի տեղաբաշխման ծառայությունների մատուցման պայմանագիր համապատասխան մասնագիտացված ընկերության հետ,</p> <p>բ) կազմակերպել «Հայաստանի Կենտրոնական Դեպոզիտարիա» բաց բաժնետիրական ընկերության հետ «Անվանական արժեթղթերի սեփականատերերի ռեեստրի վարման» պայմանագրի կնքումը,</p> <p>գ) Թողարկվող յուրաքանչյուր տրանշի պարտատոմսերի տեղաբաշխման ավարտից հետո ապահովել ցուցակման հայտի ներկայացումը «ՆԱՍԴԱՔ ՕԷՍԷՔՍ ԱՐՄԵՆԻԱ» ԲԲԸ՝ կարգավորվող շուկայում պարտատոմսերի առևտրի նպատակով,</p> <p>դ) Երկրորդային շուկայում պարտատոմսերի իրացվելիության և ներդրումային գրավչության բարձրացման նպատակով համապատասխան մասնագիտացված ընկերության հետ կնքել համապատասխան պայմանագիր:</p> <p>9. Որոշվեց նաև, որ սույն գրավոր համաձայնությունը կարող է ունենալ կրկնօրինակներ: Նման բոլոր կրկնօրինակները միասին իրենցից ներկայացնում են մեկ փաստաթուղթ: Սույն</p>	<p>7. To transfer the maturing bond amount of each tranche on the accounts provided by the coupon owners who are registered in the list of coupon bond owners (registry) as of 18:00 o'clock of the working day prior to the maturity day.</p> <p>8. To assign General Director of the Company:</p> <p>a) To negotiate and sign service agreement on bond placement with specialized company,</p> <p>b) To arrange the signing of an agreement on “The provision of bond owners’ registry keeping services” with “Central Depository of Armenia” OJSC”,</p> <p>c) Upon completion of each tranche bond placement to apply to “NASDAQ OMX ARMENIA” OJSC for the listing of bonds to ensure bond trading in the regulated market,</p> <p>d) To sign a contract with a specialized company to ensure bond liquidity and raise investment attractiveness in the secondary market.</p> <p>9. Further resolved, that this written consent may be executed in counterparts and that all such counterparts together shall be deemed to constitute one instrument and an original copy</p>
---	---

որոշման բնօրինակը ուժի մեջ է մտնում վերևում նշված ամսաթվից:	of the action adopted as of the date first written above.
Վաժա Մայսուրադզե	Vazha Maisuradze
Դեյն Սթիվեն ՄաքԳվայեր	Dane Steven McGuire
Օլգա Տոմաշ	 Olga Tomash
Արարատ Գյուլումյան	Ararat Gyulumyan

<p style="text-align: center;">Որոշում N 25/2018 Ընդունված է միաձայն գրավոր համաձայնությամբ առանց «ՖԻՆԲԱ» ՈՒՆԻՎԵՐՍԱԼ ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ փակ բաժնետիրական ընկերության («Ընկերություն») Տնօրենների խորհրդի նիստ գումարելու</p> <p style="text-align: center;">Հոկտեմբերի 29, 2018թ. ք. Երևան, Հայաստանի Հանրապետություն</p>	<p style="text-align: center;">Resolution № 25/2018 Adopted by Unanimous written consent in lieu of a meeting of the Board of Directors of “FINCA” Universal Credit Organization Closed Joint Stock Company (the “Company”)</p> <p style="text-align: center;">October 29, 2018 Yerevan, Republic of Armenia</p>
<p>2018 թվականի հոկտեմբերի 29-ին, համաձայն «Բաժնետիրական ընկերությունների մասին» ՀՀ օրենքի 84-րդ հոդվածի, ինչպես նաև Ընկերության կանոնադրության 12.3, 12.10 և 12.11 հոդվածների, Ընկերության տնօրենների խորհուրդը քննարկեց և որոշումներ կայացրեց օրակարգում նշված հետևյալ հարցի վերաբերյալ.</p>	<p>On this day of October 29, 2018 according to the article 84 of the RA law on Joint-Stock Companies, as well as the articles 12.3, 12.10 and 12.11 of Company’s Charter, the Board of Directors discussed and made decisions on the issue set forth in the following agenda:</p>
<p>ՕՐԱԿԱՐԳ</p>	<p>AGENDA:</p>
<p>1. Ծրագրային Ազդագիրը ՀՀ Կենտրոնական Բանկի կողմից գրանցումից հետո մեկ տարվա ընթացքում մինչև 1,500,000,000 (մեկ միլիարդ հինգ հարյուր միլիոն) ՀՀ դրամ և մինչև 7,000,000 (յոթ միլիոն) ԱՄՆ դոլար ծավալով անվանական չփոխարկվող արժեկտրոնային ոչ փաստաթղթային պարտատոմսերի թողարկման հաստատում:</p>	<p>1. Approval of non-convertible non-documentary coupon bond issue of up to AMD 1,500,000,000 (one billion five hundred million) and up to USD 7,000,000 (seven million) within a year following the registration of the Program Prospectus by the Central Bank of the RA.</p>
<p>ՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐ</p>	<p>APPROVED DECISIONS:</p>
<p>Տնօրենների խորհրդի անդամները որոշեցին.</p> <p>1. Հաստատել Ծրագրային Ազդագիրը ՀՀ Կենտրոնական Բանկի կողմից գրանցումից հետո մեկ տարվա ընթացքում մինչև 1,500,000,000 (մեկ միլիարդ հինգ հարյուր միլիոն) ՀՀ դրամ և մինչև 7,000,000 (յոթ միլիոն) ԱՄՆ դոլար ծավալով</p>	<p>Now therefore, the members of the Board of Directors have resolved:</p> <p>1. To approve issuance of non-convertible non-documentary coupon bonds up to AMD 1,500,000,000 (one billion five hundred million) and up to 7,000,000 (seven million) USD within a year following the registration of the Program Prospectus by the Central Bank of the RA, by</p>

<p>անվանական չփոխարկվող արժեկտրոնային ոչ փաստաթղթային պարտատոմսերի թողարկումը արժեկտրոնների կիսամյակային վճարումների պարբերականությամբ, առանձին փուլերով (տրանշերով), ընդ որում՝ դրամային պարտատոմսերի թողարկման ծավալ սահմանել ԱՄՆ դոլարով թողարկված պարտատոմսերի ծավալի առնվազն 10%-ի չափով:</p> <p>2. ՀՀ դրամով թողարկվող յուրաքանչյուր պարտատոմսի անվանական արժեքը սահմանել 10,000 (տասը հազար) ՀՀ դրամ, իսկ արտարժույթով թողարկվող յուրաքանչյուր պարտատոմսի համար՝ 25 (քսանհինգ) ԱՄՆ դոլար:</p> <p>3. Պարտատոմսերի թողարկումը և տեղաբաշխումն իրականացնել «ՆԱՍԴԱԶ ՕԷՄԷՔՍ ԱՐՄԵՆԻԱ» ԲԲԸ տեղաբաշխման համակարգով, ստանդարտ փակ (եվրոպական) աճուրդի անցկացման միջոցով:</p> <p>4. Յուրաքանչյուր տրանշի թողարկման և տեղաբաշխման ժամկետները, արժույթը, ծավալը, եկամտաբերությունը և այլ էական պայմանները սահմանել Ընկերության Տնօրենների Խորհրդի առանձին որոշումներով:</p> <p>5. Պարտատոմսերի թողարկման, ինչպես նաև թողարկվող պարտատոմսերում ներդրումներ կատարողների նկատմամբ, պարտատոմսերի ձեռքբերման քանակի և ազատ շրջանառության հետ կապված որևէ սահմանափակում չսահմանել՝ բացառությամբ օրենսդրությամբ սահմանված դեպքերի:</p> <p>6. Յուրաքանչյուր տրանշի պարտատոմսերի արժեկտրոնային եկամտի վճարման փոխանցումը կատարել վճարման օրվան նախորդող աշխատանքային օրվա ժամը 18:00-ի դրությամբ պարտատոմսերի գրանցված սեփականատերերի ցուցակի (ռեեստրի) հիման վրա՝ պարտատոմսերի</p>	<p>semi-annual coupon payment frequency, in separate tranches. To establish the volume of bond issuance in AMD not less than 10% of the volume of bonds issued in USD.</p> <p>2. To set AMD 10, 000 (ten thousand) as nominal value of each bond issued in AMD and USD 25 (twenty-five) as nominal value of each bond issued in foreign currency.</p> <p>3. To perform issuance and placement of bonds via “NASDAQ OMX ARMENIA” OJSC placement system in standard closed (European) auction.</p> <p>4. To set term, currency, volume, profitability and other material provisions of issuance and placement of each tranche by Company Board of Directors separate resolutions.</p> <p>5. Except events stipulated by legislation, abstain from imposing any limits on issuance of bonds, as well as with regards to investors, volume of bond purchase, and free circulation.</p> <p>6. To transfer the coupon income of each tranche on the accounts provided by the coupon owners who are registered in the list of coupon bond owners (registry) as of 18:00 o'clock of the working day prior to the payment day.</p>
--	---

<p>սեփականատերերի կողմից նշված հաշիվներին:</p> <p>7. Յուրաքանչյուր տրանշի պարտատոմսերի մարման գումարի փոխանցումը կատարել պարտատոմսերի մարման օրվան նախորդող աշխատանքային օրվա ժամը 18:00-ի դրությամբ պարտատոմսերի գրանցված սեփականատերերի ցուցակի (ռեեստրի) հիման վրա՝ պարտատոմսերի սեփականատերերի կողմից նշված հաշիվներին</p> <p>8. Հանձնարարել Շնկերության գլխավոր տնօրենին.</p> <p>ա) բանակցել և կնքել պարտատոմսերի տեղաբաշխման ծառայությունների մատուցման պայմանագիր համապատասխան մասնագիտացված ընկերության հետ,</p> <p>բ) կազմակերպել «Հայաստանի Կենտրոնական Դեպոզիտարիա» բաց բաժնետիրական ընկերության հետ «Անվանական արժեթղթերի սեփականատերերի ռեեստրի վարման» պայմանագրի կնքումը,</p> <p>գ) Թողարկվող յուրաքանչյուր տրանշի պարտատոմսերի տեղաբաշխման ավարտից հետո ապահովել ցուցակման հայտի ներկայացումը «ՆԱՍԴԱՔ ՕԷՄԷՔՍ ԱՐՄԵՆԻԱ» ԲԲԸ՝ կարգավորվող շուկայում պարտատոմսերի առևտրի նպատակով,</p> <p>դ) Երկրորդային շուկայում պարտատոմսերի իրացվելիության և ներդրումային գրավչության բարձրացման նպատակով համապատասխան մասնագիտացված ընկերության հետ կնքել համապատասխան պայմանագիր:</p> <p>9. Որոշվեց նաև, որ սույն գրավոր համաձայնությունը կարող է ունենալ կրկնօրինակներ: Նման բոլոր կրկնօրինակները միասին իրենցից ներկայացնում են մեկ փաստաթուղթ: Սույն</p>	<p>7. To transfer the maturing bond amount of each tranche on the accounts provided by the coupon owners who are registered in the list of coupon bond owners (registry) as of 18:00 o'clock of the working day prior to the maturity day.</p> <p>8. To assign General Director of the Company:</p> <p>a) To negotiate and sign service agreement on bond placement with specialized company,</p> <p>b) To arrange the signing of an agreement on “The provision of bond owners’ registry keeping services” with “Central Depository of Armenia” OJSC”,</p> <p>c) Upon completion of each tranche bond placement to apply to “NASDAQ OMX ARMENIA” OJSC for the listing of bonds to ensure bond trading in the regulated market,</p> <p>d) To sign a contract with a specialized company to ensure bond liquidity and raise investment attractiveness in the secondary market.</p> <p>9. Further resolved, that this written consent may be executed in counterparts and that all such counterparts together shall be deemed to constitute one instrument and an original copy</p>
---	---

որոշման բնօրինակը ուժի մեջ է մտնում վերևում նշված ամսաթվից:	of the action adopted as of the date first written above.
Վաժա Մայսուրադզե	 Vazha Maisuradze
Դեյն Սթիվեն ՄաքԳվայեր	 Dane Steven McGuire
Օլգա Տոմաշ	Olga Tomash
Արարատ Գյուլումյան	Ararat Gyulumyan

<p>ՀԱՍՏԱՏՎԱԾ Է <u>«ՖԻՆՔԱ» ՈՒՆԻՎԵՐՍԱԼ ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ</u> փակ բաժնետիրական ընկերության Բաժնետեր (ընկերության իրավասու մարմնի անվանումը)</p> <p><u>«ՖԻՆՔԱ Սայրրոֆայնենս Կոոպերատիվ Յու.Էյ.»</u> <u>Տնօրեն Էյ</u> (իրավասու անձի պաշտոնը)</p> <p><u>«Դաչ Ինթերնեյշնլ Թրասթ Քոմփանի Էն.Վի.»</u> (անուն, ազգանուն, ստորագրություն)</p> <p><u>Տնօրեն Բի</u> (իրավասու անձի պաշտոնը) <u>Փի Դենիել Սմիթ</u> (անուն, ազգանուն, ստորագրություն)</p>	<p style="text-align: right;">ԳՐԱՆՑՎԱԾ Է ՀՀ կենտրոնական բանկում</p> <p style="text-align: right;">ՀՀ կենտրոնական բանկի նախագահ <u>Ա. Ջավադյան</u> (անուն, ազգանուն, ստորագրություն)</p>
--	---

ԿԱՆՈՆԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ
“ՖԻՆՔԱ” ՈՒՆԻՎԵՐՍԱԼ ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ
Փակ Բաժնետիրական Ընկերության

<p>ՀԱՍՏԱՏՎԱԾ Է <u>«ՖԻՆՔԱ» ՈՒՆԻՎԵՐՍԱԼ ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ</u> փակ բաժնետիրական ընկերության Բաժնետիրոջ 27/02/2006թ. որոշմամբ Փոփոխված է 06/12/2006թ.; 01/04/2008թ.; 25/06/2010թ. թիվ 2; 28/07/2011թ. թիվ 5/2011; 01/12/2012թ. թիվ 1/2012; 08/06/2012թ. թիվ 4/2012; 17/10/2012թ. թիվ 7/2012; 28/06/2013թ. թիվ 3/2013 27/09/2013թ. թիվ 8/2013 15/05/2014թ. թիվ 2/2014 24/06/2016թ. թիվ 4/2016 14/04/2017թ. թիվ 02/2017 18/01/2018թ. թիվ 01/2018 <u>«ՖԻՆՔԱ» ՈՒՆԻՎԵՐՍԱԼ ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ</u> փակ բաժնետիրական ընկերության Բաժնետիրոջ Որոշմամբ</p>	
--	--

APPROVED
SOLE SHAREHOLDER OF "FINCA" UNIVERSAL CREDIT
ORGANIZATION Closed Joint-Stock Company

REGISTERED BY
Central bank of RA

"FINCA Microfinance Coöperatief U.A."

Chairman of the Central Bank of RA

Director A: "Deutsche International Trust Company N.V."

A. Javadyan/ _____ / _____

Stephen de Haseth
Authorized signatory

Rens van Hoof
Managing Director

Director B: P. Daniel Smith / [Signature] /

CHARTER

OF "FINCA" UNIVERSAL CREDIT ORGANIZATION Closed Joint-Stock Company

BY THE RESOLUTION OF THE SOLE SHAREHOLDER
OF "FINCA" UNIVERSAL CREDIT ORGANIZATION
Closed Joint-Stock Company held on 27/02/2006

AMENDED

BY THE RESOLUTIONS OF THE SOLE SHAREHOLDER
OF "FINCA" UNIVERSAL CREDIT ORGANIZATION
Closed Joint-Stock Company

as of:

06/12/2006

01/04/2008

25/06/2010, N2

28/07/2011, N5/2011

01/12/2012, N1/2012

08/06/2012, N 4/2012

17/10/2012, N 7/2012

28/06/2013, N3/2013

27/09/2013, N8/2013

15/05/2014, N2/2014

24/06/2016, N4/2016

14/04/2017, N02/2017

18/01/2018, N01/2018

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

GENERAL PROVISIONS

Սույն Կանոնադրությունը համարվում է «ՖԻՆԲԱ» ՈՒՆԻՎԵՐՍԱԼ ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ փակ բաժնետիրական ընկերության (այսուհետ՝ «Վարկային կազմակերպություն») հիմնադիր փաստաթուղթը, որի դրույթները պարտադիր իրավական ուժ ունեն Վարկային կազմակերպության Բաժնետերերի և գործադիր մարմինների համար: Իր գործունեության իրականացման ընթացքում Վարկային կազմակերպությունն առաջնորդվում է Հայաստանի Հանրապետության Քաղաքացիական օրենսգրքով (այսուհետ՝ «Օրենսգրք»), «Բաժնետիրական ընկերությունների մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով (այսուհետ՝ «Օրենք»), վարկային կազմակերպությունների գործունեությունը կարգավորող օրենքներով, այլ իրավական ակտերով (բոլորը միասին՝ «Հայաստանի օրենսդրություն») և սույն Կանոնադրությամբ: Վարկային կազմակերպությունը սկսում է իր գործունեությունը Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական բանկում (այսուհետ՝ «ՀՀ ԿԲ») գրանցվելուց և վերջինիս կողմից լիցենզավորվելուց հետո: Վարկային կազմակերպության պաշտոնական լեզուն հայերենն է, իսկ աշխատանքային լեզուները՝ հայերենը, ռուսերենը և անգլերենը: Սույն Կանոնադրության մեջ մեծատառով օգտագործված բոլոր եզրույթներն ունեն այստեղ դրանց համար սահմանված իմաստը:

This Charter is deemed to be the founding document of “FINCA” Universal Credit Organization Closed Joint Stock Company, (hereinafter referred to as the “Credit Organization”) the provisions of which shall be binding upon the Shareholders and the executive bodies of the Credit Organization. While carrying out its activities the Credit Organization shall be governed by the Civil Code of the Republic of Armenia (hereinafter referred to as the “Code”), the Law of the Republic of Armenia on “Joint Stock Companies” (hereinafter referred to as the “Law”), the laws regulating the activities of credit organizations, other legal acts (altogether referred to as “Armenian Law”) and this Charter. The Credit Organization shall commence its operations upon registration with and licensing by the Central Bank of Armenia (hereinafter “the CBA”). The official language of the Credit Organization shall be Armenian, and the working languages of the Credit Organization shall be Armenian, Russian and English. All capitalized terms used in this Charter shall have the meaning set out herein.

**ՀՈՂՎԱԾ 1.
ԲԱԺՆԵՏԵՐԵՐ, ԱՆՎԱՆՈՒՄ ԵՎ
ԻՐԱՎԱԲԱՆԱԿԱՆ ՀԱՍՑԵ**

1.1. Բաժնետերեր:
Վարկային կազմակերպության Բաժնետերն է “ՖԻՆԲԱ Մայքրոֆայնենս Կոոպերատիվ ՅՈՒ.Էյ.”-ը, որը ձևավորվել է,

**ARTICLE 1.
SHAREHOLDERS, NAME AND LEGAL
ADDRESS**

1.1. Shareholders.
The Shareholder of the Credit Organization shall be “FINCA Microfinance Coöperatief U.A.” incorporated and validly existing under the laws

հիմնադրվել և օրինական կարգով գոյություն ունի Նիդերլանդերի օրենսդրության համաձայն և որի գտնվելու վայրի հասցեն է՝ Դե Էնտրե 99, 1101 Էյջ-Ի Ամստերդամ, Նիդերլանդներ :

of Netherlands with its address De Entree 99, 1101 HE Amsterdam, Netherlands.

1.2. Վարկային կազմակերպության անվանումը:

Վարկային կազմակերպության պաշտոնական առևտրային անվանումն է.

1.2. Name of the Credit Organization.

The official trade name of the Credit Organization shall be:

Հայերեն. «ՖԻՆԸԱ» ՈՒՆԻՎԵՐՍԱԼ ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ փակ բաժնետիրական ընկերություն

In Armenian: «ՖԻՆԸԱ» ՈՒՆԻՎԵՐՍԱԼ ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ փակ բաժնետիրական ընկերություն

Անգլերեն. “FINCA” UNIVERSAL CREDIT ORGANIZATION closed joint-stock company.

In English: “FINCA” UNIVERSAL CREDIT ORGANIZATION closed joint-stock company.

Ռուսերեն. «ФИНКА» УНИВЕРСАЛЬНАЯ КРЕДИТНАЯ ОРГАНИЗАЦИЯ закрытое акционерное общество.

In Russian: «ФИНКА» УНИВЕРСАЛЬНАЯ КРЕДИТНАЯ ОРГАНИЗАЦИЯ закрытое акционерное общество.

Վարկային կազմակերպության անվանման կրճատ տարբերակն է.

The abbreviated name of the Credit Organization shall be:

Հայերեն. «ՖԻՆԸԱ» ՈՒՎԿ ՓԲԸ
Անգլերեն. “FINCA” UCO CJSC:
Ռուսերեն. «ФИНКА» УКО ЗАО

In Armenian: «ՖԻՆԸԱ» ՈՒՎԿ ՓԲԸ
In English: “FINCA” UCO CJSC.
In Russian: «ФИНКА» УКО ЗАО

1.3. Վարկային կազմակերպության իրավաբանական հասցեն:

Վարկային կազմակերպության իրավաբանական հասցեն է՝ Հայաստանի Հանրապետություն, ք. Երևան, Ազաթանգեղոսի 2ա: Երևանում գտնվող հիմնական գրասենյակից զատ Վարկային կազմակերպությունն իրավասու է Հայաստանի Հանրապետության տարածքում բացել Վարկային կազմակերպության գործունեության իրականացման համար անհրաժեշտ կամ ողջամտորեն պահանջվող մասնաճյուղեր և ներկայացուցչություններ: Վերջիններս պետք է գրանցվեն Հայաստանի օրենսդրությանը համապատասխան:

1.3. Legal Address of the Credit Organization.

The legal address of the Credit Organization shall be 2a Agatangeghos St., Yerevan, Republic of Armenia. Along with its principal office in Yerevan, the Credit Organization may open branch and representative offices within or outside the Republic of Armenia, as may be necessary or reasonable for the operations of the Credit Organization. Such offices shall be registered in accordance with the Armenian Law.

1.4. Վարկային կազմակերպության ժամկետը:

Վարկային կազմակերպությունը ստեղծվում է անսահմանափակ ժամկետով:

1.4. Term of the Credit Organization.

The Credit Organization is established for an unlimited period of time.

1.5. Կնիքը:

Վարկային կազմակերպությունը պետք է ունենա իր սեփական հաշվեկշիռը, հայերեն և անգլերեն լեզուներով իր անվանումը պարունակող կլոր կինք, ինչպես նաև խորհրդանշան, դրոշմ և իրավաբանական անձանցից օրենքով պահանջվող այլ նշաններ: Վարկային կազմակերպության Գլխավոր տնօրենը պարտավոր է ապահովել Վարկային կազմակերպության կնիքի անվտանգ պահպանությունը: Որևէ փաստաթղթի վրա կնիք դնելու դեպքում կնիքը պետք է հաստատվի Գլխավոր տնօրենի կամ այդ նպատակով սույն Կանոնադրության համաձայն լիազորված այլ անձի ստորագրությամբ:

1.5. Seal.

The Credit Organization shall have its own balance sheet, a round seal bearing its name in English and Armenian languages, logo, stamp and other items as required by law for a legal entity. The General Director of the Credit Organization shall provide for the safe custody of the seal of the Credit Organization. The seal, when affixed to any instrument, shall be witnessed by the signature of the General Director or any other person so authorized in accordance with the provisions of this Charter.

ՀՈՂՎԱԾ 2.

**ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅԱՆ
ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՆՊԱՏԱԿՆԵՐԸ ԵՎ
ՈԼՈՐՏՆԵՐԸ**

ARTICLE 2.

**PURPOSES AND SPHERE OF ACTIVITIES
OF THE CREDIT ORGANIZATION**

2.1. Նպատակները:

Բացառությամբ Հայաստանի օրենսդրությամբ նախատեսված սահմանափակումների, Վարկային կազմակերպությունը տրամադրում է միկրոֆինանսավորման ծառայությունների ողջ տեսականին՝ նպատակ հետապնդելով կրճատել աղքատությունը, բարձրացնել զբաղվածության մակարդակը և խթանել ձեռներեցությունն ու Հայաստանի Հանրապետության բնակչության սոցիալական համախմբումը, ինչպես նաև ստանալ շահույթ Վարկային կազմակերպության գործունեությունից, որը հիմնականում պետք է ուղղվի այդ նպատակների իրագործմանը:

2.1. Purposes.

Except as may be limited by the Armenian Law, the Credit Organization shall provide a full range of microfinance services aimed at poverty alleviation, increasing the employment rate, and fostering entrepreneurship and social mobilization of the population of the Republic of Armenia as well as receiving a profit from the operations of the Credit Organization principally to achieve these objectives.

2.2. Գործունեության ոլորտը:

Վարկային կազմակերպության՝ սույնով նախատեսված նպատակներն իրագործելու համար Վարկային կազմակերպությունն իրավասու է, ՀՀ Կենտրոնական բանկի կողմից տրված լիցենզիայի հիման վրա, զբաղվել գործունեության հետևյալ տեսակներով

2.2. Sphere of Activities.

To further the objectives of the Credit Organization set forth herein, the Credit Organization may, on the basis of a license issued by the CBA, carry out the following operations:

- ա) Օրենքով թույլատրված սահմաններում՝ ներգրավել փոխառություններ և/կամ կնքել նմանատիպ գործարքներ, a) to the extent permitted by law, attract borrowings and/or execute like transactions;
- բ) Տրամադրել վարկեր, այդ թվում՝ ձեռնարկատիրական և սպառողական վարկեր, ինչպես նաև իրականացնել պարտքի կամ առևտրային գործարքների ֆինանսավորում (ֆակտորինգ), b) extend loans, including business and consumer loans, and finance debt or commercial transactions (factoring);
- գ) Տրամադրել երաշխիքներ, c) provide guarantees;
- դ) Թողարկել, գնել (զեղչել), վաճառել արժեթղթեր, ճանապարհային չեկեր, քարտեր և այլ գործիքներ, այդ կապակցությամբ կատարել նման այլ գործառնություններ, d) issue, purchase (discount) or sell securities, travelers checks, cards and other instruments and implement other operations in connection therewith;
- ե) Մատուցել ֆինանսական գործակալի (ներկայացուցչի) ծառայություններ, կառավարել այլ անձանց ներդրումները, իրականացնել հավատարմագրային (լիազորագրային) կառավարում, պետական պարտատոմսերի շուկայում իրականացնել մասնագիտացված գործունեություն (դիլերային, բրոքերային, գործակալական, ենթապահառուական), e) provide financial agent (representative) services, manage investments of other persons, carry out accredited management services, carry out specialized operations on the securities market (dealing, brokerage, agency, subdepository);
- զ) Մատուցել ֆինանսական խորհրդատվություն, f) provide financial consulting;
- է) Գնել և վաճառել արտարժույթ, այդ թվում՝ կնքել դրամի և արտարժույթի ֆյուչերսներ, օպցիոններ և նման այլ գործարքներ կանխիկ և անկանխիկ ձևերով: g) Purchase and sell cash and non-cash foreign currency, including execution of Dram and foreign exchange futures, options and other like transactions;
- ը) Իրականացնել ֆինանսական վարձակալություն (լիզինգ), h) carry out leasing activities;
- թ) Ի պահ ընդունել թանկարժեք մետաղներ, քարեր, ոսկերչական իրեր, արժեթղթեր, փաստաթղթեր և այլ արժեքներ, i) accept on deposit precious metals, stones, jewelry, securities, documents and other valuables;

- ժ) Ստեղծել և սպասարկել հաճախորդների վարկարժանության տեղեկատվական համակարգ, իրականացնել պարտքի հետ ստացման գործունեություն, և
- ժա) Կենտրոնական բանկի համաձայնությամբ իրականացնել վարկային կազմակերպություններին բնորոշ միջազգային պրակտիկայում ընդունված գործառնություններ, որը կնպաստի սույն կանոնադրությամբ նախատեսված նպատակների իրագործմանը:
- յ) create and maintain customer credit information system, perform debt collection operations; and
- կ) engage in any other activity permitted by the Central Bank of Armenia and specific to International practice of credit organizations in furtherance of the objectives set forth in this Charter .

ՀՈՂՎԱԾ 3.

ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅԱՆ ԻՐԱՎԱԿԱՆ ԿԱՐԳԱՎԻՃԱԿԸ

3.1. Վարկային կազմակերպության իրավական կարգավիճակը:

Վարկային կազմակերպությունն ինքնուրույն իրավաբանական անձ է՝ ստեղծված որպես փակ բաժնետիրական ընկերություն Հայաստանի գործող օրենսդրության համաձայն: Վարկային կազմակերպությունը ՀՀ կենտրոնական բանկում գրանցվելու պահից ձեռք է բերում իրավաբանական անձի կարգավիճակ, և ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից տրված լիցենզիայի ուժի մեջ մտնելու օրվա դրությամբ իրավունք ունի իրականացնել սույն Կանոնադրության 2.2 կետով նախատեսված ֆինանսական գործառնություններ:

Հայաստանի օրենսդրության համաձայն Վարկային կազմակերպությունը որոշում է իր կառավարման կառուցվածքը, որոշումների կայացման կարգը, շուկայավարման քաղաքականությունը, գնագոյացման քաղաքականությունը, ֆինանսավորման կառուցվածքը, աշխատողների վարձատրության քաղաքականությունը, շահութաբաժինները, ինչպես նաև իր գործարար գործունեության և ներքին կառավարման բոլոր այլ առանձնահատկությունները: Վարկային կազմակերպությունը ֆինանսապես լրիվ

ARTICLE 3. LEGAL STATUS OF THE CREDIT ORGANIZATION

3.1. Legal Status of the Credit Organization.

The Credit Organization shall be an independent legal entity formed as a closed joint-stock company in accordance with the applicable Armenian Law. The Credit Organization shall acquire the legal entity status as of the day of registration with the CBA, and shall be entitled to carry out the financial operations set forth in clause 2.2 of this Charter as of the effective day of the license issued by the CBA.

In accordance with the Armenian Law, the Credit Organization shall determine its management structure, decision-making procedures, marketing policy, pricing policy, financing structure, labor compensation policy, and dividends as well as all other aspects of its business and internal governance. The Credit Organization shall be completely independent financially and shall maintain an independent balance sheet.

անկախ է և ունի ինքնուրույն հաշվեկշիռ:

Վարկային կազմակերպությունն իր գործունեությունը մշտապես իրականացնում է Հայաստանի օրենսդրությանը համապատասխան:

The Credit Organization shall carry out its activities at all times in accordance with the Armenian Law.

3.2. Վարկային կազմակերպության իրավունքները:

Իր առաքելությունը կատարելու նպատակով Վարկային կազմակերպությունը Հայաստանի օրենսդրությամբ թույլատրված առավելագույն չափով ունի հետևյալ օրինական իրավունքները.

3.2. Rights Of The Credit Organization

To carry out its mission, the Credit Organization shall have the following legal rights to the fullest extent permitted by the Armenian Law:

- ա) Հայաստանի օրենսդրության համաձայն լինել ինքնուրույն իրավաբանական անձ՝ դրա կապակցությամբ և դրանից ծագող բոլոր իրավունքներով և պարտականություններով, և ստեղծել Հայաստանի օրենսդրությամբ թույլատրված առանձնացված ստորաբաժանումներ՝ մասնաճյուղեր և ներկայացուցչություններ Հայաստանի Հանրապետության տարածքում և դրանից դուրս,
- բ) Գործող օրենսդրությամբ թույլատրված չափով՝ դոնորներից, փոխատուներից և այլ վարկային հաստատություններից հրապարակային և ոչ հրապարակային օֆերտայի միջոցով ստանալ վարկեր և փոխառություններ այնպիսի պայմաններով և արժույթներով, որոնք Վարկային կազմակերպությունը կարող է ընդունելի համարել, եթե դա Հայաստանի օրենսդրությամբ արգելված չէ, ինչպես նաև ապահովել փոխառված, ներգրավված կամ պարտք միջոցների վճարումը Վարկային կազմակերպության գույքով, գույքային իրավունքներով կամ այլ ակտիվներով, կամ դրանց մի մասով, և իրականացնել ցանկացած այլ գործունեություն, որը կնպաստի 2.1 հոդվածով նախատեսված նպատակների իրագործմանը,
- գ) Հայաստանի Հանրապետության տարածքում կատարել ուղղակի

- a) be an independent legal entity in accordance with the Armenian Law with all rights and duties relating thereto and arising therefrom, and create subsidiaries, branch and representative offices within and outside the Republic of Armenia, as permitted by the Armenian Law;
- b) to the extent permitted by applicable laws, obtain loans and credits from donors, lenders and other credit institutions by public and non public offer upon such terms and in such currencies as the Credit Organization may consider appropriate, if not otherwise prohibited by the Armenian Law; to secure payment upon monies borrowed, raised or owing using all or any part of the property, property rights or other assets of the Credit Organization, and carry out all other operations in furtherance of the purposes described in Article 2.1 above;
- c) make direct investments and operations with securities in the Republic of Armenia according to applicable laws regulating

- ներդրումներ և գործառնություններ արժեթղթերի հետ՝ արժեթերը և ներդրումային գործունեությունը կարգավորող գործող օրենսդրության համաձայն, ինչպես նաև ՀՀ կենտրոնական բանկի նորմատիվ իրավական ակտերին և սույն Կանոնադրությանը համապատասխան,
- դ) Գնել և վաճառել պարտամուրհակներ, իրականացնել ֆինանսական վարձակալության գործառնություններ, որոնցում Վարկային կազմակերպությունը հանդես է գալիս որպես միջնորդ որևէ գույքի մատակարարի և արտադրողի միջև՝ ֆինանսավորելով մատակարարի կամ արտադրողի գույքի վաճառքը հաճախորդին տրվող վարկի պայմաններով այդ գույքը գնելու և վաճառելու միջոցով,
- ե) իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց տրամադրել վարկեր «ՖԻՆՔՍ» ՈՒՎԿ ՓԲԸ ներքին իրավական ակտերով սահմանված չափով և կարգով,
- զ) Տրամադրել վարկեր Հայաստանի Հանրապետության ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց, բացառությամբ այն իրավաբանական անձանց, որոնց միակ սեփականատերը պետությունն է, կամ որոնցում պետությունը խոշոր բաժնետեր է,
- է) Բացառապես իր հայեցողությամբ և ՀՀ կենտրոնական բանկի նորմատիվ իրավական ակտերի համաձայն, սահմանել սոկոսադրույքներ, միջնորդավճարներ և վարկ տրամադրելու առնչությամբ մատուցված այլ ծառայությունների դիմաց գանձվող վճարներ,
- ը) Վարկային կազմակերպության նկատմամբ ունեցած պարտավորությունների կատարումն ապահովելու նպատակով իրացնել և
- securities and investment activity, and in accordance with normative acts of the CBA and this Charter;
- d) purchase and sell notes, carry out financial leasing operations, in which the Credit Organization shall act as an intermediary between a supplier and a producer of property, by financing the sale of the supplier's or the producer's property through the purchase and sale thereof on terms of a loan to the customer;
- e) extend loans to the entities and individuals in the amount and manner foreseen by the legal acts of "FINCA" UCO CJSC,
- f) make loans to individuals and legal entities of the Republic of Armenia, except for legal entities fully owned by the state or in which the state is a major shareholder;
- g) define, at its sole discretion and in accordance with the normative acts of the CBA, interest rates, commission fees and other fees for services rendered in connection with extending a loan;
- h) withdraw and sell the property pledged by a pledgor for discharging obligations to the Credit Organization;

վաճառել գրավատուի կողմից
գրավադրված գույքը,

- թ) Հայաստանի Հանրապետության այլ վարկային և ֆինանսական կազմակերպությունների, իրավակաբանական անձանց և քաղաքացիների, ինչպես նաև օտարերկրյա իրավաբանական անձանց հետ ստեղծել միավորումներ և այլ միություններ,
- ժ) Խմբավորել իր ակտիվները և վարկային պորտֆելը, հնարավոր կորուստները ծածկելու նպատակով ձևավորել պահուստներ, դուրս գրել անհուսալի վարկերը, ինչպես նաև ճշգրտել հնարավոր կորուստների պահուստի չափը ՀՀ կենտրոնական բանկի նորմատիվ իրավական ակտերին համապատասխան,
- ժա) Գնել, վարձակալել, ստանալ, ներդնել, որևէ օրինական եղանակով վերցնել կամ այլ կերպ ձեռք բերել, տիրապետել, տնօրինել, բարելավել, օգտագործել և այլ գործողությունների ենթարկել անշարժ և շարժական գույք, ինչպես նաև վերջինիս հետ կապված ցանկացած իրավունք, ինչպես նաև վաճառել, փոխանցել, վարձակալել, փոխանակել կամ այլ կերպ օտարել, գրավադրել կամ ծանրաբեռնել իր գույքը և ակտիվները, կամ դրանց ցանկացած մաս, կամ դրանց հետ կապված ցանկացած իրավունք,
- ժբ) Կնքել պայմանագրեր, կրել պարտավորություններ, հրապարակային և ոչ հրապարակային օֆերտային միջոցով ներգրավել գումարներ, թողարկել մուրհակներ, պարտամուրհակներ և այլ պարտատոմսեր, ինչպես նաև հիփոթեքով, գրավով կամ իր ակտիվների, գույքի, իրավունքների և եկամտի, կամ դրանց ցանկացած մասի այլ ծանրաբեռնվածության միջոցով ապահովել իր պարտավորությունների
- i) create associations and other unions with other credit and financial organizations, legal entities and citizens of the Republic of Armenia as well as foreign legal entities;
- j) itemize its assets and credit portfolio, form reserves to cover potential losses, write off bad loans, as well as adjust reserves to cover potential losses in accordance with the normative acts issued by the CBA;
- k) purchase, lease, receive, invest, take by any legal means, or otherwise acquire, own, hold, improve, use and otherwise deal in and with immovable and movable property or any interest therein, and sell, convey, lease, exchange, transfer or otherwise dispose of, pledge or otherwise encumber all or part of its property and assets, or any interest therein;
- l) make contracts, incur liabilities, borrow money by public and non public offer, issue notes, bonds and other obligations, and secure any of its obligations by mortgage, pledge or other encumbrance of all or any of its assets, property, rights and income, and make contracts of guaranty and suretyship which are necessary or convenient to the conduct, promotion or attainment of its business;

- կատարումը, ինչպես նաև կնքել երաշխիքային և երաշխավորության պայմանագրեր, որոնք անհրաժեշտ են կամ նպատակահարմար իր գործար գործունեության իրականացման, խթանման կամ արդյունքների ապահովման համար,
- ժգ) Իր Բաժնետերերի և երրորդ անձանց հետ կնքել գործարքներ Հայաստանի օրենսդրության և սույն Կանոնադրության համաձայն,
- ժդ) Ներմուծել և արտահանել իր գործունեության իրականացման համար անհրաժեշտ ապրանքներ, աշխատանքներ և ծառայություններ,
- ժե) Բացել, ունենալ և օգտագործել բանկային հաշիվներ Հայաստանի Հանրապետությունում՝ Հայաստանի օրենսդրության համաձայն, ինչպես նաև այլ երկրներում, դրամով և/կամ արտարժույթով,
- ժզ) Իրականացնել իր ֆինանսական գործունեությունը կամ դրամով կամ այլ արտարժույթով՝ «Արժույթային կարգավորման և արժույթային վերահսկողության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված կարգով,
- ժե) Հայաստանի Հանրապետության տարածքում և դրանից դուրս դատարաններում և արբիտրաժային մարմիններում հանդես գալ որպես հայցվոր և պատասխանող, դատավարության շրջանակներում հետամուտ լինել դատավճիռների կայացման և ճանաչման, ի կատար ածման և հարկադիր կատարման, ինչպես նաև վեճերի խաղաղ լուծման վերաբերյալ հաշտություն կնքել,
- ժը) Աշխատանքի ընդունել Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիների և օտարերկրյա ֆիզիկական անձանց և որոշել նրանց աշխատանքային
- m) conclude transactions with its Shareholders and third parties in accordance with the Armenian Law and this Charter;
- n) import and export goods, supplies and services necessary for its operations;
- o) open, maintain and utilize bank accounts in the Republic of Armenia, according to the Armenian Law, and in other countries, in AMD and/or in foreign currencies;
- p) carry out its financial activities either in AMD or in any other foreign currency as defined by the law of the Republic of Armenia on “Currency Regulation and Control”;
- q) be a plaintiff and defendant before courts and arbitral tribunals within and outside the Republic of Armenia, and to pursue such proceedings to judgment and recognition, enforcement and execution of judgment, and to conclude amicable settlements of dispute;
- r) employ citizens of the Republic of Armenia and foreign persons and determine scope of employment and remuneration thereof;

պարտականությունների շրջանակը և վարձատրության չափը,

Ժթ) Իրականացնել ցանկացած այլ գործունեություն, որը կապված է Վարկային կազմակերպության նպատակների հետ և ուղղակիորեն արգելված չէ Հայաստանի օրենսդրությամբ:

s) engage in such other activities, which are connected with the Credit Organization's purposes and which are not specifically prohibited by the Armenian Law..

Վարկային կազմակերպության իրավունքները կարող են սահմանափակվել միայն Հայաստանի օրենսդրությամբ նախատեսված դեպքերում և կարգով:

The rights of the Credit Organization may be restricted only in the cases and in the order established by the Armenian Law.

Վարկային կազմակերպությունը իրավունք ունի հրապարակային օֆերտայի միջոցով կանխիկ ձևով գնել և/կամ վաճառել արտարժույթ:

The Credit Organization is entitled to sell and/or buy cash foreign currency by public offer;

Անկախ վերոգրյալից, Վարկային կազմակերպությունն ունի Հայաստանի օրենսդրությամբ նախատեսված իրավունքները և պարտավորությունները՝ անկախ այն հանգամանքից, թե արդյոք դրանք ուղղակիորեն կամ հղում կատարելու միջոցով ներառվել են սույն Կանոնադրության մեջ, թե ոչ:

Notwithstanding the above, the Credit Organization has the rights and obligations prescribed by the Armenian Law, whether they are incorporated into this Charter, expressly or by reference, or not.

ՀՈՂՎԱԾ 4.

ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ:

4.1. Սահմանափակ պատասխանատվություն:

Վարկային կազմակերպության պատասխանատվությունն իր պարտքերի և ֆինանսական պարտավորությունների համար սահմանափակվում է Վարկային կազմակերպությանը պատկանող ամբողջ գույքով:

4.1. Limited Liability.

The Credit Organization's liability for its debts and financial obligations shall be limited to the extent of all of its property.

Վարկային կազմակերպության բաժնետերերը պատասխանատու չեն Վարկային կազմակերպության պարտավորությունների և պատասխանատվության համար, և ընդամենը կապիտալում իրենց մասնակցության սահմաններում կրում են

Shareholders of the Credit Organization shall not be liable for the Credit Organization's obligations and liabilities, and shall bear the risk of losses in connection with the operation of the Credit Organization only to the extent of their respective capital contribution, as valued at the time a Shareholder subscribed for or purchased his or her share or shares.

Վարկային կազմակերպության գործունեության հետ կապված վնասների ռիսկը, ընդ որում, այդ մասնակցության չափը որոշվում է այն պահի դրությամբ, երբ Բաժնետերը բաժանորդագրվել է իր բաժնետոմսի/-երի համար կամ գնել է դրանք:

Բաժնետերերը պատասխանատու չեն այլ Բաժնետերերի պարտավորությունների և պատասխանատվության համար: Վարկային կազմակերպությունը պատասխանատու չէ Բաժնետերերի պարտավորությունների կամ պատասխանատվության համար:

ՀՀ կենտրոնական բանկը և Վարկային կազմակերպությունը պատասխանատու չեն միմյանց պարտավորությունների համար, եթե Հայաստանի օրենսդրությամբ այլ բան նախատեսված չէ:

4.2. Փոխհատուցում:

Վարկային կազմակերպությունը կարող է Հայաստանի օրենսդրությամբ թույլատրված կամ պահանջվող առավելագույն չափով փոխհատուցել Տնօրեններին, Բաժնետերերին, կառավարիչներին և պաշտոնատար անձանց: Վարկային կազմակերպությունը կարող է նախապես փոխհատուցել Տնօրենին, Բաժնետիրոջը, կառավարչին կամ պաշտոնատար անձին նրանց կողմից կատարվելիք ծախսերի դիմաց, եթե ստացվել է տվյալ Տնօրենի, Բաժնետիրոջ, կառավարչի կամ պաշտոնատար անձի պահանջի ներկայացման ամսաթվի դրությամբ Վարկային կազմակերպության ռեեստրում նշված Բաժնետերերի մեծամասնության համաձայնությունը, և եթե Վարկային կազմակերպությունը տվյալ Տնօրենից, Բաժնետիրոջից, կառավարչից կամ պաշտոնատար անձից ստացել է հանձնառություն այն մասին, որ վերջինս կվերադարձնի փոխհատուցման գումարը Վարկային կազմակերպությանը, եթե հետագայում պարզվի, որ տվյալ Տնօրենը, Բաժնետերը, կառավարիչը կամ պաշտոնատար անձն իրավունք չունի այդ

Shareholders shall not be liable for each other's obligations and liabilities. The Credit Organization shall not be liable for the obligations or liabilities of the Shareholders.

The CBA and the Credit Organization shall not be responsible for the obligations of each other, unless otherwise provided by the Armenian Law.

4.3. Indemnification.

The Credit Organization may indemnify the Directors, Shareholders, managers and officers to the fullest extent permitted or required by the Armenian Law, and the Credit Organization may advance expenses incurred by the Director, Shareholder, manager or officer upon the approval of a majority of the Shareholders named in the Credit Organization's registry as of the date of the request from such Director, Shareholder, manager or officer and the receipt by the Credit Organization of an undertaking by such Director, Shareholder, manager or officer to reimburse the Credit Organization in the event it shall ultimately be determined that such Director, Shareholder, manager or officer is not entitled to be indemnified by the Credit Organization for such expenses. The Credit Organization may also indemnify its employees and other representatives or agents to the fullest extent permitted by applicable laws, provided that the indemnification in each such situation is first approved by all of the Shareholders.

ծախսերի դիմաց փոխհատուցում ստանալ
Վարկային կազմակերպությունից:
Վարկային կազմակերպությունը կարող է
գործող օրենսդրությամբ թույլատրված
առավելագույն չափով փոխհատուցում
տրամադրել նաև իր աշխատակիցներին, այլ
ներկայացուցիչներին կամ գործակալներին,
սակայն պայմանով, որ յուրաքանչյուր նման
դեպքի համար այդ փոխհատուցումը պետք է
նախապես հաստատվի բոլոր
Բաժնետերերի կողմից:

**ՀՈՂՎԱԾ 5.
ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅԱՆ
ԳՈՒՅՔԸ**

5.1. Գույքը:

Վարկային կազմակերպության գույքը
պատկանում է Վարկային
կազմակերպությանը սվյալ գույքի
նկատմամբ վերջինիս սեփականության
իրավունքների ուժով: Վարկային
կազմակերպության գույքը ներառում է.

- ա) Բաժնետոմսերի դիմաց վճարման
տեսքով Բաժնետերերի ներդրած բոլոր
միջոցները,
- բ) Վարկային կազմակերպության
գործունեությունից ստացված
եկամուտը,
- գ) Չբաշխված շահույթը,
- դ) Հայաստանի օրենսդրության համաձայն
Վարկային կազմակերպության ձեռք
բերած գույքը:

Վարկային կազմակերպության կողմից
գույքի նկատմամբ սեփականության
իրավունքների ձեռքբերման և դրանց
դադարեցման հետ կապված բոլոր
խնդիրները, գույքի տիրապետման,
տնօրինման և օգտագործման
առանձնահատկությունները սահմանվում
են Հայաստանի օրենսդրությամբ, ինչպես
նաև նման գործառնություններ կարգավորող
այլ կիրառելի օրենսդրությամբ:

**ARTICLE 5.
THE PROPERTY OF THE CREDIT
ORGANIZATION**

5.1. Property.

The property of the Credit Organization belongs to
it by virtue of the Credit Organization's ownership
rights thereof. The property of the Credit
Organization includes:

- a) all funds invested by Shareholders in the form
of payments for shares;
- b) income received from the operations of the
Credit Organization;
- c) non-allocated profit;
- d) property acquired by the Credit Organization
in accordance with the Armenian Law.

All the issues related to the Credit Organization's
acquisition of ownership rights over property and
the termination thereof, particularities of
possession, use and disposition of property shall be
determined by the Armenian Law as well as by
other applicable laws governing such transactions.

Վարկային կազմակերպության գույքը կարող է առգրավվել միայն Հայաստանի օրենսդրությամբ նախատեսված դեպքերում և կարգով:

The property of the Credit Organization may be seized only in the cases and in an order prescribed by the Armenian Law.

ՀՈՐՎԱԾ 6.

**ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅԱՆ
ԿԱՆՈՆԱՊՐԱԿԱՆ ԿԱՎԻՏԱԼԸ ԵՎ
ԲԱԺՆԵՏՈՄՍԵՐԸ, ԱՅԼ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄՆԵՐԸ**

Կանոնադրական կապիտալը:

Վարկային կազմակերպության կանոնադրական կապիտալը չի կարող պակաս լինել ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից սահմանված գումարից («Կանոնադրական կապիտալ»): Վարկային կազմակերպության Կանոնադրական կապիտալը հավասար է թողարկված և Բաժնետերերի կողմից ձեռք բերված բոլոր բաժնետոմսերի ընդհանուր արժեքին:

Վարկային կազմակերպության կանոնադրական կապիտալը կազմում է 4,905,960,000.00 ՀՀ դրամ՝ կազմված ոչ փաստաթղթային տեսքով թողարկված 490 596 սովորական բաժնետոմսերից («Սովորական բաժնետոմսեր»): Ընդ որում, մեկ բաժնետոմսի անվանական արժեքը 10 000 ՀՀ դրամ է: Բոլոր 490 596 սովորական բաժնետոմսերը տեղաբաշխվում են Վարկային կազմակերպության միակ Բաժնետիրոջը, որը վճարում է դրանց ողջ արժեքը:

6.1. Կանոնադրական կապիտալի փոփոխումը: Բաժնետոմսերի թողարկումը:

Վարկային կազմակերպության Կանոնադրական կապիտալը կարող է ավելացվել՝ մեծացնել Վարկային կազմակերպության բաժնետոմսերի անվանական արժեքը կամ տեղաբաշխելով լրացուցիչ բաժնետոմսեր, եթե նախկինում տեղաբաշխված բաժնետոմսերը լիովին վճարված են: Լրացուցիչ բաժնետոմսեր թողարկելու միջոցով Վարկային

ARTICLE 6.

**CHARTER CAPITAL AND SHARES OF
THE CREDIT ORGANIZATION, OTHER
FUNDS**

6.1. Charter Capital.

The Charter Capital of the Credit Organization cannot be less than the amount established by the CBA (“Charter Capital”). The Credit Organization shall have the Charter Capital equal to the total value of all issued shares acquired by the Shareholders.

The Charter Capital of the Credit Organization shall constitute AMD 4,905,960,000.00 comprised of 490 596 common shares issued in non-documentary form with nominal value of AMD 10 000 per share (“Common Shares”). All 490 596 Common Shares shall be allocated to and fully paid by the Sole Shareholder of the Credit Organization.

6.2. Changes in the Charter Capital; Share Issuance.

The Charter Capital of the Credit Organization may be increased by increasing the nominal value of the shares of the Credit Organization or by issuing additional shares, if all previously issued shares are fully paid. The decision on increasing the Charter Capital of the Credit Organization through issuance of additional shares may be adopted according to the procedure prescribed by the Armenian Law and this Charter. Increases in the Charter Capital of the Credit Organization shall become effective as of the day of registration of the

կազմակերպության Կանոնադրական կապիտալն ավելացնելու մասին որոշումը կարող է ընդունվել Հայաստանի օրենսդրությամբ և սույն Կանոնադրությամբ նախատեսված կարգի համաձայն: Վարկային կազմակերպության Կանոնադրական կապիտալի ավելացումներն ուժի մեջ են մտնում այդ փոփոխությունն արտացոլող՝ փոփոխված Կանոնադրությունը ՀՀ կենտրոնական բանկում գրանցելու օրվանից:

6.2. Արտոնյալ բաժնետոմսեր, բաժնետոմսերի այլ տեսակներ:

Վարկային կազմակերպությունն իրավունք ունի թողարկել Հայաստանի օրենսդրությամբ նախատեսված արտոնյալ բաժնետոմսեր՝ փոփոխելով Կանոնադրության այն դրույթները, որոնք վերաբերում են արտոնյալ բաժնետոմսերի սեփականատեր հանդիսացող բաժնետերերին բաշխվող շահութաբաժինների չափին, դրանց բաշխման կարգին, ինչպես նաև բաժնետոմսի յուրաքանչյուր տեսակի սեփականատերերի իրավունքներին: Թողարկված արտոնյալ բաժնետոմսերի անվանական արժեքը չի կարող գերազանցել Վարկային կազմակերպության Կանոնադրական կապիտալի 25 տոկոսը: Վարկային կազմակերպությունը կարող է ժամանակ առ ժամանակ Բաժնետերերի ժողովի որոշմամբ ստեղծել, թողարկել և տեղաբաշխել ցանկացած այլ տեսակի կամ դասի բաժնետոմսեր: Բաժնետերերի ժողովի կողմից սահմանվում են բաժնետոմսերի նոր տեսակի կամ դասի սեփականատերերի իրավունքները և/կամ սահմանափակումները, բաժնետոմսերի վճարման պայմանները, ինչպես նաև դրանց թողարկման ու տեղաբաշխման կարգը և ժամկետները: Չնայած վերոգրյալին, սովորական բաժնետոմսերը պետք է կազմեն Վարկային կազմակերպության Կանոնադրական կապիտալի առնվազն 75%-ը:

6.3. Փակ բաժանորդագրություն:

Վարկային կազմակերպության

amended Charter reflecting such change with the CBA.

6.3. Preferred Shares; Other Classes of Shares.

The Credit Organization shall have the right to issue preferred shares as provided for under Armenian Law on the condition of amending the Charter with respect to the size and procedure for distribution of dividends to shareholders owning preferred shares, and the rights endowed by each type of share. The nominal value of the issued preferred shares shall not exceed 25 per cent of the Charter Capital of the Credit Organization.

The Credit Organization may from time to time create, issue and allot any other class or type of shares through a decision of the Shareholders' Meeting. The Shareholders' Meeting shall define the rights and/or restrictions of the owners of the new type or class of shares, the terms of payment for the shares and the procedure and timing for the issuance and allotment of the shares. Notwithstanding the above, the common shares shall constitute at least 75% of the Charter Capital of the Credit Organization.

6.4. Closed subscription.

The shares of the Credit Organization shall be

բաժնետոմսերը տեղաբաշխվում են Բաժնետերերին փակ բաժանորդագրության միջոցով՝ անվանական արժեքով կամ շուկայական արժեքով, Հայաստանի օրենսդրությամբ սահմանված կարգով:

6.4. Կանոնադրական կապիտալի փոփոխումը: Լրացուցիչ բաժնետոմսերի թողարկումը:

Բաժնետերերի ժողովի որոշմամբ, եթե նախկինում թողարկված բոլոր բաժնետոմսերը լիովին վճարված են, Կանոնադրական կապիտալը կարող է, ի թիվս այլ եղանակների, ավելացվել շահույթի մի մասը Կանոնադրական կապիտալ փոխանցելու միջոցով: Կանոնադրական կապիտալի ավելացումներն ուժի մեջ են մտնում Հայաստանի գործող օրենսդրության համաձայն:

ա) Եթե Կանոնադրական կապիտալն ավելացնելու համար պահանջվում են լրացուցիչ դրամական վճարումներ Բաժնետերերի կողմից, ապա, սույն Կանոնադրության դրույթների համաձայն, յուրաքանչյուր Բաժնետեր պարտավոր է իրեն տեղաբաշխված նոր թողարկման բաժնետոմսերի արժեքի առնվազն 50%-ը վճարել Վարկային կազմակերպության որևէ թղթակից հաշվի՝ Բաժնետերերի ժողովի կողմից սահմանված պայմաններին համապատասխան, սակայն Կանոնադրական կապիտալի համապատասխան ավելացումը գրանցելու համար պահանջվող փաստաթղթերը ՀՀ կենտրոնական բանկ ներկայացնելու օրվանից ոչ ուշ: Յուրաքանչյուր Բաժնետեր պարտավոր է իր բաժնետոմսերի արժեքի մնացած մասը վճարել ոչ ուշ, քան լրացուցիչ բաժնետոմսերի տեղաբաշխման պահից մեկ տարվա ընթացքում:

բ) Եթե Բաժնետերերից մեկը հրաժարվում է բաժանորդագրվել իրեն առաջարկվող բաժնետոմսերին կամ դրանց մի մասին, ապա այն բաժնետոմսերը, որոնցից նա հրաժարվել է, համամասնության

allocated among the Shareholders through closed subscription at the nominal value or at a market value, in an order defined by the Armenian Law.

6.5. Changes in the Charter Capital; Additional Share Issuance.

By a decision of the Shareholders' Meeting and if all previously issued shares have been fully paid, the Charter Capital may be increased, among other things, through reinvested profits. Increases in the Charter Capital shall be effectuated in accordance with applicable Armenian Law.

a) In the event an increase in the Charter Capital requires additional monetary payments by Shareholders, and subject to the terms of the present Charter, each of the Shareholders shall pay at least 50% of the respective value of shares of the new issuance allocated to it to a correspondent account of the Credit Organization in accordance with such terms as indicated by the Shareholders' Meeting, but not later than on the date of submission to the CBA of the documents required for the registration of the relevant increase in the Charter Capital. Each Shareholder must pay the remaining value of its shares no later than one year after the allocation of the additional shares.

b) In the event that a Shareholder declines to subscribe to all or a portion of the shares offered to him, such declined shares shall be offered pro-rata to the remaining Shareholders or as otherwise agreed by the Shareholders in accordance with the Armenian Law.

սկզբունքով առաջարկվում են մնացած Բաժնետերերին կամ, Բաժնետերերի համաձայնությամբ, տնօրինվում այլ կերպ՝ Հայաստանի օրենսդրությանը համապատասխան:

- գ) Բաժնետերերի ժողովը կարող է Կանոնադրական կապիտալը նվազեցնելու մասին որոշում կայացնել միայն ՀՀ կենտրոնական բանկի համաձայնությամբ, եթե Վարկային կազմակերպության պարտատերերը չեն առարկում Կանոնադրական կապիտալ նվազեցմանը, արդար շուկայական գնով մարելով Բաժնետերերի բաժնետոմսերի մի մասը՝ դրանք չեղյալ հայտարարելու նպատակով, կամ նվազեցնելով բաժնետոմսերի անվանական արժեքը և անվանական արժեքի տարբերությունը վճարելով յուրաքանչյուր Բաժնետիրոջ: Այդ կերպ կապիտալը նվազեցնելուց հետո Վարկային կազմակերպության Կանոնադրական կապիտալը չի կարող պակաս լինել Հայաստանի օրենսդրությամբ պահանջվող նվազագույն չափից:
- զ) The Shareholders' Meeting may decide to decrease the Charter Capital only with the consent of the CBA and with no objection from the Credit Organization's creditors by redeeming some of the shares of the Shareholders at fair market value with the purpose of their cancellation or by lowering the nominal value of shares and paying back the difference in nominal values to each Shareholder. After such capital decrease, the Charter Capital of the Credit Organization cannot be lower than the minimum amount required by the Armenian Law.

6.5. Բաժնետոմսերի համախմբումը և բաժանումը:

Վարկային կազմակերպությունն իրավունք ունի Բաժնետերերի ժողովի որոշմամբ համախմբել իր բաժնետոմսերը՝ մեծացնելով դրանց անվանական արժեքը, կամ բաժանել իր բաժնետոմսերն ավելի փոքր անվանական արժեքով բաժնետոմսերի:

6.6. Բաժնետերերի ռեեստրը:

Վարկային կազմակերպությունը Հայաստանի օրենսդրությանը համապատասխան ապահովում է բաժնետերերի ռեեստրի («Բաժնետերերի ռեեստր») վարումը: Բաժնետերերի ռեեստրը վարվում է Վարկային կազմակերպության կամ բաժնետերերի ռեեստրներ վարելու համար լիցենզավորված անկախ իրավաբանական անձի կողմից: Բաժնետերերի ռեեստրը պարունակում է

6.6. Consolidation and Split of Shares.

The Credit Organization may upon the decision of the Shareholders' Meeting consolidate its shares by increasing the nominal value thereof or split them into shares with a smaller nominal value.

6.7. Shareholder Register.

The Credit Organization shall provide for the keeping and maintenance of the register of shareholders ("Shareholder Register") in accordance with Armenian Law. The Shareholder Register shall be kept by the Credit Organization or an independent legal entity licensed to keep and maintain shareholders registers. The Shareholder Register shall contain data on number and class of the issued shares, their nominal value, date of acquisition of the shares by a Shareholder, name and location (address) of each Shareholder, number of the shares owned by the Shareholder, as

տվյալներ թողարկված բաժնետոմսերի քանակի և դասի, դրանց անվանական արժեքի, յուրաքանչյուր Բաժնետիրոջ կողմից բաժնետոմսերի ձեռքբերման ամսաթիվը, յուրաքանչյուր Բաժնետիրոջ անունը և գտնվելու վայրը (հասցեն), Բաժնետիրոջը պատկանող բաժնետոմսերի քանակությունը, դրանց ձեռքբերման արժեքը, բաժնետոմսերի գրավադրման իրավունք ունեցող անձանց վավերապայմանները (ռեկվիզիտներ) և Հայաստանի օրենսդրությամբ պահանջվող այլ տեղեկություններ:

6.7. Պահուստային հիմնադրամ:

Վարկային կազմակերպության շահույթի հաշվին ստեղծվում է Կանոնադրական կապիտալի 15%-ին (տասնհինգ տոկոս) հավասար պահուստային հիմնադրամ: Վարկային կազմակերպության պահուստային հիմնադրամը ձևավորվում է Վարկային կազմակերպության գույտ շահույթից տարեկան պարտադիր 5% մասհանումների հաշվին՝ մինչև հիմնադրամը հասնի Կանոնադրական կապիտալի 15%-ի:

Պահուստային հիմնադրամը կարող է օգտագործվել Վարկային կազմակերպության կորուստները ծածկելու, ինչպես նաև Վարկային կազմակերպության պարտատոմսերը մարելու և բաժնետոմսերը հետ գնելու համար, եթե այլ միջոցները դրա համար չեն բավարարում: Պահուստային հիմնադրամը չի կարող օգտագործվել այլ նպատակների համար:

6.8. Այլ հիմնադրամ:

Վարկային կազմակերպությունը կարող է Հայաստանի գործող օրենսդրության պահանջները կատարելու նպատակով ստեղծել այլ հիմնադրամներ:

well as their acquisition value, the requisites of persons having the pledge rights to the shares and such other information as may be required by Armenian Law.

6.8. Reserve Fund.

A reserve fund equal to 15% (fifteen percent) of the Charter Capital shall be created from the profit of the Credit Organization. The reserve fund of the Credit Organization shall be formed by compulsory annual deductions in the amount of 5% from net profits of the Credit Organization until the fund reaches 15% of its Charter Capital.

The reserve fund may be used to cover losses of the Credit Organization, as well as for retirement of debentures and redemption of stock of the Credit Organization in the event that no other funds are available. The reserve fund shall not be used for any other purposes.

6.9. Other Funds.

The Credit Organization may establish other funds to comply with applicable Armenian laws.

**ՀՈՒՎԱԾ 7.
ԲԱԺՆԵՏՈՄՍԵՐԻ ՕՏԱՐՈՒՄԸ**

7.1. Բաժնետոմսերի օտարումը:

Հայաստանի օրենսդրությամբ թույլատրված չափով՝ Բաժնետերերի կողմից բաժնետոմսերի փոխանցումը կատարվում է

**ARTICLE 7.
SHARE TRANSFER**

7.1. Transfer of Shares.

To the extent permitted by the Armenian Law, the transfer of shares by the Shareholders shall be made without any limitations. Notwithstanding the foregoing, no sale of or any transfer of ownership

առանց որևէ սահմանափակումների: Չնայած վերոգրյալին, վաճառքի և/կամ օտարման համար առաջարկվող բաժնետոմսերի («Առաջարկվող բաժնետոմսեր») նկատմամբ սեփականության իրավունքների որևէ վաճառք կամ օտարում չի կարող իրականացվել, եթե բոլոր մյուս Բաժնետերերը կամ Վարկային կազմակերպությունը սույն Հոդվածի 7.2 կետի համաձայն չեն իրականացրել Առաջարկվող բաժնետոմսերը ձեռք բերելու՝ նախապատվության իրավունքը: Բաժնետոմսերի ցանկացած օտարում ուժի մեջ է մտնում Վարկային կազմակերպության Բաժնետերերի ռեեստրում այդ մասին գրառում կատարելուց հետո: Սույն հոդվածի 2-րդ մասի դրույթները տարածվում են նաև բաժնետոմսերի գրավադրման և հետագայում դրանց իրացման նկատմամբ՝ սակայն պայմանով, որ գրավառումն իրավասու է պահպանել այդ բաժնետոմսերի նկատմամբ իր սեփականության իրավունքը՝ դրանք որևէ երրորդ անձի օտարելու փոխարեն:

7.2. Նախապատվության իրավունքները:

Բաժնետերերից յուրաքանչյուրը և Վարկային կազմակերպությունն ունեն Առաջարկվող բաժնետոմսերը գնելու նախապատվության իրավունքներ Հայաստանի օրենսդրության համաձայն, հետևյալ կարգով.

- ա) Իր բոլոր բաժնետոմսերը կամ դրանց մի մասը վաճառելու կամ այլ կերպ օտարելու մտադրություն ունեցող Բաժնետերը («Վաճառող բաժնետեր») տվյալ առաջարկի գնի, պայմանների և դրույթների մասին գրավոր ծանուցում է («Վաճառքի ծանուցագիր») մյուս Բաժնետերերին, որոնք իրենց բաժնետոմսերը չեն վաճառում («Չվաճառող բաժնետերեր»):
- բ) Վաճառքի ծանուցագիրը ստանալուց հետո Չվաճառող բաժնետերերը և Վարկային կազմակերպությունը կարող են իրականացնել Վաճառող

rights to the shares offered for sale and/or transfer (the “Offered Shares”) may be effected unless all other Shareholders or the Credit Organization exercise their preemption rights to purchase the Offered Shares under and in conformity with paragraph 7.2 of this Article. Any share transfer shall become effective after the entry thereof is made in the Register of Shareholders of the Credit Organization. The provisions of paragraph 2 of the present article shall also apply to the pledge of shares and their subsequent execution; however, the pledgee may reserve its title to such shares instead of alienating them to any third person.

7.3. Preemption Rights.

Each of the Shareholders and the Credit Organization shall have preemption rights to purchase Offered Shares in accordance with the Armenian Law as well as in conformity with the following procedure:

- a) the Shareholder willing to sell or otherwise transfer all or portion of his shares (the “Selling Shareholder”) shall notify in writing (the “Sale Notice”) other Shareholders which are not selling their shares (the “Non-Selling Shareholders”) and the Credit Organization of a price, terms and conditions of such offer;
- b) after they receive the Sale Notice, the Non-Selling Shareholders and the Credit Organization may exercise their preemption rights to purchase all or portion of the Offered Shares from the Selling Shareholder (the

բաժնետիրոջից Առաջարկվող բաժնետոմսերն ամբողջությամբ կամ դրանց մի մասը ձեռք բերելու՝ իրենց նախապատվության իրավունքները («Նախապատվության իրավունք»): Եթե մեկից ավելի Չվաճառող բաժնետերեր ցանկանում են իրականացնել իրենց Նախապատվության իրավունքը, ապա նրանք կարող են համամասնությամբ (այսինքն, Չվաճառող բաժնետերերին արդեն պատկանող Բաժնետերերի թվաքանակին համամասնորեն) ձեռք բերել վաճառքի համար առաջարկվող բաժնետոմսերը:

“Preemption Right”). If more than one Non-Selling Shareholder wish to exercise their Preemption Right, they can purchase shares offered for sale on a pro rata basis (in proportion to the number of Shares held by such Non-Selling Shareholders);

զ) Չվաճառող բաժնետերերը կարող են իրենց Նախապատվության իրավունքներն իրականացնել՝ Վաճառքի ծանուցագիրը ստանալուց հետո երեսուն (30) օրացուցային օրվա ընթացքում («Կատարման ժամկետ») Վաճառող բաժնետիրոջը և Վարկային կազմակերպությանն ուղարկելով առաջարկի ընդունման գրավոր ծանուցում, որի մեջ պետք է նշված լինի, թե Առաջարկվող բաժնետոմսերից քանիսն է մտադիր ձեռք բերել Չվաճառող բաժնետերը («Ընդունման ծանուցագիր»):

c) the Non-Selling Shareholders may exercise their Preemption Rights by sending written notice of acceptance of such offer, stating the number of the Offered Shares that the Non-Selling Shareholder wishes to purchase (the “Acceptance Notice”), to the Selling Shareholder and the Credit Organization within thirty (30) calendar days after receipt of the Sale Notice (the “Performance Period”);

դ) Եթե Չվաճառող բաժնետերերը հրաժարվում են իրենց նախապատվության իրավունքից կամ Կատարման ժամկետի ընթացքում Ընդունման ծանուցագիր չեն ներկայացնում Վաճառող բաժնետիրոջը, ապա Վաճառող բաժնետերը կարող է, նախապես ստանալով Չվաճառող բաժնետերերի համաձայնությունը, Առաջարկվող բաժնետոմսերը վաճառել կամ այլ կերպ օտարել երրորդ անձանց՝ վերջիններիս հետ համաձայնեցված պայմաններով, սակայն պայմանով, որ երրորդ անձին առաջարկվող գինը չպետք է ավելի ցածր լինի, քան Չվաճառող բաժնետերերին առաջարկված գինը, և որ գնորդը պետք է լինի վարկարժան, հասարակայնորեն պատասխանատու

d) if the Non-Selling Shareholders waive their preemption right or fail to furnish the Acceptance Notice to the Selling Shareholder within the Performance Period, the Selling Shareholder may sell or otherwise transfer the Offered Shares with prior approval of Non-Selling Shareholders to third persons on the terms as agreed with such third person; provided, that the offer price may not be less than such price offered to the Non-Selling Shareholders, and that the buyer is a creditworthy, socially responsible investor with a good reputation and like minded social objectives consistent with the mission of the founders and the Credit Organization.

ներդրող, բարձր հեղինակությամբ, և Վարկային կազմակերպության ու վերջինիս հիմնադիրների առաքելությանը համահունչ սոցիալական նպատակներով:

Սույն հոդվածը չի տարածվում այն դեպքերի նկատմամբ, երբ բաժնետոմսերն օտարվում են Բաժնետիրոջից (1) որևէ փոխկապակցված անձի, որը Բաժնետիրոջ կողմից ուղղակիորեն կամ անուղղակիորեն հսկվող, և/կամ ուղղակիորեն կամ անուղղակիորեն տվյալ Բաժնետիրոջը պատկանող կազմակերպություն է («Փոխկապակցված անձ»), (2) Բաժնետիրոջ տնօրենի, պաշտոնատար անձի կամ աշխատակցի, կամ (3) Փոխկապակցված անձի տնօրենի, պաշտոնատար անձի կամ աշխատակցի:

This Article shall not apply to transfers of shares from a Shareholder to (1) an affiliated entity, such entity being an organization that is either directly or indirectly controlled and/or owned by a Shareholder (“Affiliated Entity”) (2) a director, officer, or employee of a Shareholder, or (3) a director, officer, or employee of an Affiliated Entity.

ՀՈՂՎԱԾ 8.
ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅԱՆ
ԲԱԺՆԵՏԵՐԵՐԸ, ՆՐԱՆՑ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԸ
ԵՎ ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

ARTICLE 8.
SHAREHOLDERS OF THE CREDIT
ORGANIZATION, THEIR RIGHTS AND
OBLIGATIONS

8.1. Վարկային կազմակերպության բաժնետերերը:
Վարկային կազմակերպության Բաժնետերերն այն ֆիզիկական և իրավաբանական անձինք են, որոնք Հայաստանի օրենսդրությամբ և սույն Կանոնադրությամբ նախատեսված կարգով սեփականության իրավունքով ձեռք են բերել Վարկային կազմակերպության բաժնետոմսեր:

8.1. Shareholders of the Credit Organization.
The Shareholders of the Credit Organization shall be individuals and legal entities having acquired shares of the Credit Organization by virtue of ownership rights in an order prescribed by the Armenian Law and this Charter.

Վարկային կազմակերպությունը պետք է ունենա ոչ ավելի, քան 49 Բաժնետեր: Եթե Բաժնետերերի թիվը 49-ից ավել է դարձել, ապա Վարկային կազմակերպությունը մեկ տարվա ընթացքում պետք է վերակազմավորվի բաց բաժնետիրական ընկերության կամ համապատասխանաբար կրճատի իր Բաժնետերերի թիվը: Հակառակ դեպքում Վարկային կազմակերպությունը ենթակա է լուծարման դատական կարգով:

The Credit Organization shall not have more than 49 Shareholders. If there are more than 49, the Credit Organization shall be reorganized into an open joint-stock company or the number of the Shareholders shall be reduced within one year. Otherwise the Credit Organization shall be liquidated by court.

8.2. Բաժնետերերի իրավունքները:
Վարկային կազմակերպության

8.2. Shareholders' rights.
Shareholders of the Credit Organization shall have

Բաժնետերերն իրավունքները.	ունեն հետևյալ	the following rights:
ա) Սույն համապատասխան Վարկային կառավարմանը, Կանոնադրությանը մասնակցել կազմակերպության կառավարմանը,		a) to participate in management of the Credit Organization pursuant to this Charter;
բ) Անձամբ կամ լիազոր ներկայացուցչի միջոցով մասնակցել Վարկային կազմակերպության Բաժնետերերի ժողովին՝ վերջինիս ընթացքում քննարկվող բոլոր հարցերի նկատմամբ ձայնի իրավունքով,		b) to participate in the Shareholders' Meeting of the Credit Organization in person or by proxy with the right to vote on all issues discussed during the meeting;
գ) Ստանալ Բաժնետերերի ժողովների մասին գրավոր ծանուցում և այդ ժողովների համար առաջարկվող օրակարգը,		c) to receive a written notification of the Shareholders' Meetings and the proposed agenda for such meetings;
դ) Մասնակցել կազմակերպության կառավարմանը, Վարկային գործունեության		d) to participate in the management of the activities of the Credit Organization;
ե) Մասնակցել կազմակերպության բաշխմանը, Վարկային շահույթի		e) to participate in the distribution of profits of the Credit Organization;
զ) Հայաստանի օրենսդրությամբ և սույն Կանոնադրությամբ նախատեսված կարգով նախապատվության իրականացնել նախապատվության իրավունք Վարկային կազմակերպության կողմից լրացուցիչ թողարկված բաժնետոմսերի և Բաժնետիրոջ/Բաժնետերերի կողմից վաճառքի համար առաջարկվող՝ Վարկային կազմակերպության բաժնետոմսերի նկատմամբ,		f) to exercise preemptive right with respect to shares additionally issued by the Credit Organization and shares of the Credit Organization offered for sale by other Shareholder/s in accordance with the Armenian Law and procedures specified in this Charter;
է) Առաջարկներ անել կազմակերպության ժողովի ընթացքում, Վարկային Բաժնետերերի		g) to make proposals at the Shareholders' Meeting of the Credit Organization;
ը) Հայաստանի օրենսդրությամբ նախատեսված կարգով դիմել դատարան և բողոքարկել Բաժնետերերի ժողովի կամ Տնօրենների խորհրդի կողմից ընդունված որոշումները,		h) to seek court protection and challenge decisions adopted by the Shareholders' Meeting or the Board of Directors according to the procedure prescribed by the Armenian Law;

- թ) Վարկային կազմակերպության լուծարման դեպքում ստանալ Վարկային կազմակերպության գույքի՝ տվյալ Բաժնետիրոջը պատկանող ամբողջությամբ վճարված սովորական բաժնետոմսերի քանակին համապատասխանող մասը կամ արժեքը, պարտատերերի և արտոնյալ բաժնետոմսերի սեփականատերերի հետ վերջնահաշվարկ կատարելուց հետո,
- ժ) Ընտրել Վարկային կազմակերպության ընտրովի մարմինների անդամների և ընտրվել որպես այս մարմինների անդամ,
- ժա) Վարկային կազմակերպության բարձրագույն և այլ մարմինների քննարկմանը ներկայացնել առաջարկներ,
- ժբ) Ստանալ տեղեկություններ Վարկային կազմակերպության գործունեության մասին, այդ թվում՝ վերջինիս աուդիտի ենթարկված ֆինանսական հաշվետվությունները, ծանոթանալ Վերստուգողի, Տնօրենների խորհրդի Աուդիտի հանձնաժողովի (եթե այդպիսին ստեղծվում է) և արտաքին աուդիտորի հաշվետվություններին, հաշվապահական հաշվառման տեղեկություններին և Հայաստանի օրենսդրությամբ և սույն Կանոնադրությամբ նախատեսված այլ փաստաթղթերի:
- ի) should the Credit Organization be liquidated, to receive part of the property of the Credit Organization or its value corresponding to the number of fully paid-in common shares held by such Shareholder, after the settlement with the creditors and preferred shareholders;
- յ) to elect members and be elected a member of elective bodies of the Credit Organization;
- կ) to submit proposals for discussion by the supreme and other bodies of the Credit Organization;
- լ) to receive information on the activities of the Credit Organization including its audited financial statements, have access to reports of the Controller, the Audit Committee of the Board of Directors, if such is created, and External Auditor, accounting information, and other documentation as provided for under Armenian Law and this Charter.

Բաժնետերերի՝ այստեղ նշված իրավունքների ցանկը սպառիչ չէ: Բաժնետերերը կարող են իրականացնել նաև Հայաստանի օրենսդրությամբ նախատեսված այլ իրավունքներ:

The rights of the Shareholders stated herein are not exhaustive. Shareholders may exercise other rights as provided by the Armenian Law.

8.3. Բաժնետերերի

պարտականությունները:

Վարկային կազմակերպության Բաժնետերերը պարտավոր են.

8.3. Shareholders' obligations:

Shareholders of the Credit Organization shall:

- ա) Աջակցել Վարկային կազմակերպության գործունեությանը, a) support the activities of the Credit Organization;
- բ) Կատարել սույն Կանոնադրության և Բաժնետերերի ժողովի որոշումների պահանջները, b) comply with the provisions of this Charter and decisions of the Shareholders' Meeting;
- գ) Կատարել Վարկային կազմակերպության նկատմամբ ունեցած իր բոլոր պարտավորությունները, այդ թվում՝ գույքային մասնակցության հետ կապված պարտավորությունները, ինչպես նաև վճարել բաժնետոմսերի արժեքը սույն Կանոնադրությամբ և Բաժնետերերի ժողովի որոշմամբ սահմանված չափով, կարգով և եղանակով, c) execute all obligations to the Credit Organization, including those, connected with property participation, as well as pay the value of shares at the rate, in the order and manner as determined by the this Charter and decision of the Shareholders' Meeting;
- դ) Կատարել Վարկային կազմակերպության հետ կնքված բոլոր առանձին պայմանագրերով նախատեսված բոլոր պարտավորությունները՝ այդ պայմանագրերի դրույթներին և պայմաններին համապատասխան, d) perform all obligations under any separate agreements entered into with the Credit Organization subject to the terms and conditions of such agreements;
- ե) Վարկային կազմակերպությանը ծանուցել բաժնետոմսերի ցանկացած օտարման կամ գրավադրման, կամ հասցեի ցանկացած փոփոխության մասին, e) notify the Credit Organization of any transfer or pledges of shares or any changes of address.
- զ) Չհրապարակել որևէ Գաղտնի տեղեկություններ՝ սույնով նախատեսված իմաստով: f) not disclose any Confidential Information, as defined herein.

Վարկային կազմակերպության Բաժնետերերը կարող են ունենալ Հայաստանի օրենսդրությամբ և Վարկային կազմակերպության Բաժնետերերի ժողովի կողմից սահմանված այլ պարտավորություններ:

Shareholders of the Credit Organization may have other obligations prescribed by Armenian Law and the Shareholders' Meeting of the Credit Organization.

8.4. Նշանակալից մասնակցությունը Վարկային կազմակերպության Կանոնադրական կապիտալում:
Անձն առանձին կամ իր հետ

8.4. Significant Participation in the Charter Capital of the Credit Organization.
A person individually or together with other persons related to him/her may, as a result of one or more transactions, acquire a significant

փոխկապակցված այլ անձանց հետ միասին իրավասու է մեկ կամ մի քանի գործարքների արդյունքում Վարկային կազմակերպության Կանոնադրական կապիտալում ձեռք բերել նշանակալից մասնակցություն, որը գերազանցում է Վարկային կազմակերպության քվեարկող բաժնետոմսերի 10%-ը, միայն նախապես այդ նպատակով ստանալով ՀՀ ԿԲ-ի համաձայնությունը:

**ՀՈՒՎԱԾ 9.
ՇԱՀՈՒՅԹԻ ԲԱՇԽՈՒՄԸ:
ՇԱՀՈՒԹԱԲԱԺԻՆՆԵՐ:**

9.1. Շահութաբաժիններ:

Չուտ շահույթը, որը մնում է բոլոր հարկերը վճարելուց և շահույթը ստանալու համար անհրաժեշտորեն կատարված այլ ծախսերը կրելուց հետո, հանդիսանում է Վարկային կազմակերպության սեփականությունը, որը Բաժնետերերի ժողովի որոշմամբ շահութաբաժինների տեսքով բաշխվում է Բաժնետերերի միջև, բացառությամբ երբ Բաժնետերերի ժողովը որոշում է այդ շահույթը վերներդնել այլ գործունեության կամ ծրագրերի մեջ:

Շահութաբաժինները հայտարարվում և վճարվում են եռամսյակը, կիսամյակը (միջանկյալ) կամ տարին մեկ անգամ՝ սույն Կանոնադրության և Հայաստանի օրենսդրության համաձայն: Վարկային կազմակերպության կողմից վճարման ենթակա բոլոր շահութաբաժինները բաշխվում են Բաժնետերերի միջև վերջիններիս պատկանող Բաժնետոմսերի քանակին համամասն: Շահութաբաժիններ վճարելու, դրանց չափի և վճարման ձևի մասին որոշումը Տնօրենների խորհրդի ներկայացմամբ կայացվում է Բաժնետերերի ժողովի կողմից՝ ձայների պարզ մեծամասնությամբ:

Շահութաբաժինները վճարվում են կանխիկով, եթե Բաժնետերերի որոշմամբ ուղղակիորեն այլ բան չի նախատեսվում: Շահութաբաժինների վճարման ամսաթիվը սահմանվում է Բաժնետերերի որոշմամբ: Օտարերկրացի Բաժնետերերն իրավունք ունեն շահութաբաժինները

participation in the Charter Capital of the Credit Organization that is more than 10% of voting shares of the Credit Organization only with the prior consent of the CBA.

**ARTICLE 9.
ALLOCATION OF PROFITS. DIVIDENDS.**

9.1. Dividends.

The net profit which is left over after the payment of all taxes and other necessary expenses made in receipt of the profit is the property of the Credit Organization which by a decision of the Shareholders' Meeting shall be distributed as dividends among the Shareholders unless the Shareholders Meeting decides to reinvest such profit into other activities or ventures.

Dividends may be declared and paid quarterly, semi-annually (interim) or annually in accordance with the provisions of this Charter and the Armenian Law. All dividends payable by the Credit Organization shall be distributed among Shareholders in proportion to the number of Shares held by such Shareholders. A decision on payment of dividends, their size and form of payment, shall be made by the Shareholders' Meeting by a majority vote upon the recommendation of the Board of Directors.

Dividends shall be paid in cash unless otherwise specified by resolution of the Shareholders. The date of payment of dividends shall be set in the resolution of the Shareholders. Foreign Shareholders shall have the right to repatriate dividends in freely convertible currency without any restrictions in accordance with Armenian Law.

վերահայրենականացնել ազատ փոխարկելի արժույթով, առանց որևէ սահմանափակումների, Հայաստանի օրենսդրության համաձայն:

9.2. Շահութաբաժինների չվճարումը:

Վարկային կազմակերպությունն իրավունք չունի հայտարարել և վճարել շահութաբաժիններ, եթե շահութաբաժինների վճարումից անմիջապես հետո.

- ա) Վարկային կազմակերպությունն ի վիճակի չի լինի բավարարել իր պարտավորությունները, որոնք կձագեն Վարկային կազմակերպության սովորական գործարար գործունեության ընթացքում,
- բ) Վարկային կազմակերպության Կանոնադրական կապիտալը լրիվ չի վճարվել,
- գ) Վարկային կազմակերպությունը հետ չի գնել բոլոր բաժնետոմսերը՝ Օրենքի 58-րդ հոդվածի համաձայն,
- դ) Շահութաբաժիններ վճարելու որոշումն ընդունելու պահի դրությամբ Վարկային կազմակերպության վիճակը համապատասխանում է օրենքով սահմանված անվճարունակության (անանկության) հայտանիշներին, կամ դրանք ի հայտ կգան շահութաբաժինների վճարման հետևանքով, և
- ե) Վարկային կազմակերպության զուտ ակտիվների արժեքը պակաս է Կանոնադրական կապիտալից կամ կպակասի շահութաբաժինների վճարման հետևանքով:

9.2. Non-Payment of Dividends.

The Credit Organization may not declare and pay dividends if immediately after the payment of dividends:

- a) the Credit Organization will not be able to satisfy its liabilities as they become due in the ordinary course of business;
- b) the Credit Organization's Charter Capital has not been paid up;
- c) the Credit Organization has not bought back all the shares under the provision of Article 58 of the Law;
- d) as of the time of adopting a decision on payment of dividends, the condition of the Credit Organization is consistent with the insolvency (bankruptcy) criteria stipulated by law, or the Credit Organization will become insolvent (bankrupt) due to the payment of dividends; and
- e) the Credit Organization's net assets are less than its charter capital, or they will become less as a result of dividend payment.

**ՀՈՂՎԱԾ 10.
ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅԱՆ
ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄԸ**

10.1. Վարկային կազմակերպությունն ունի կառավարման հետևյալ կառուցվածքը.

**ARTICLE 10.
MANAGEMENT OF THE CREDIT
ORGANIZATION**

10.2. The Credit Organization shall have the following management structure:

- ա) Բաժնետերերի ժողով,
- բ) Տնօրենների խորհուրդ,
- գ) Վարչություն,
- դ) Գլխավոր տնօրեն:

- a) Shareholders' Meeting
- b) Board of Directors
- c) Executive Board;
- d) General Director.

Վարկային կազմակերպության Բաժնետերերի ժողովը Վարկային կազմակերպության կառավարման բարձրագույն մարմինն է: Վարկային կազմակերպության Տնօրենների խորհուրդն ընտրվում է Բաժնետերերի որոշմամբ՝ սույն Կանոնադրությանը համապատասխան: Վարչությունը և Գլխավոր տնօրենը կառավարում են Վարկային կազմակերպության առօրյա գործունեությունը:

The highest managing body of the Credit Organization shall be the Shareholders' Meeting of the Credit Organization. The Board of Directors of the Credit Organization shall be elected by resolution of the Shareholders in accordance with this Charter. The Executive Board and the General Director shall manage the day-to-day operations of the Credit Organization.

ՀՈՂՎԱԾ 11. ԲԱԺՆԵՏԵՐԵՐԻ ԺՈՂՈՎԸ

ARTICLE 11. THE SHAREHOLDERS' MEETING

Բաժնետերերի ժողովը («Ժողով») Վարկային կազմակերպության կառավարման բարձրագույն մարմինն է: Բոլոր Բաժնետերերն իրավասու են մասնակցել Բաժնետերերի ժողովին: Տնօրենների խորհրդի և Վարչության անդամները կարող են Բաժնետերերի հրավերով մասնակցել ժողովին և ելույթներ ունենալ ժողովի ընթացքում:

The Shareholders' Meeting (the "Meeting") is the supreme governing body of the Credit Organization. All Shareholders may participate in the Shareholders' Meeting. Members of the Board of Directors and Executive Board may participate and take the floor at the invitation of the Shareholders.

11.1. Բաժնետերերի տարեկան ժողովը:

Բաժնետերերի ժողովը կարող է լինել երկու տեսակի՝ տարեկան և արտահերթ: Բաժնետերերի տարեկան ժողովը գումարվում է տարին մեկ անգամ՝ նախքան հուլիսի 1-ը: Ժողովի կոնկրետ ամսաթիվը, ժամը և վայրը նշանակվում են Տնօրենների խորհրդի որոշմամբ: Վարկային կազմակերպության Բաժնետոմսերի առաջին տարեկան ժողովը գումարվում է գործունեության առաջին ֆինանսական տարվա ավարտից հետո վեց ամսվա ընթացքում:

11.1. Annual Shareholders' Meeting.

Shareholders' Meeting may be of two types: annual and extraordinary. The Annual Shareholders' Meeting shall be convened once a year prior to July 1. The exact date, time and place of the Meeting shall be fixed by the Board of Directors. The first Annual Shareholders' Meeting of the Credit Organization shall be convened within six months after the end of the first financial year.

11.2. Բաժնետերերի արտահերթ ժողովը:

Բաժնետերերի արտահերթ ժողովը գումարվում է Տնօրենների խորհրդի կողմից՝ սեփական նախաձեռնությամբ, կամ

11.2. Extraordinary Shareholders' Meeting.

The Extraordinary Shareholders' Meetings shall be convened by the Board of Directors on its own initiative or upon a request of the Controller or Audit committee of the Board of Directors, if such

Վերստուգողի կամ Տնօրենների խորհրդի Առաջին հանձնաժողովի (եթե այդպիսին ստեղծվում է) պահանջով, եթե դա են պահանջում Վարկային կազմակերպության շահերը: Քվեարկող բաժնետոմսերի առնվազն 10%-ի տեր Բաժնետեր/Բաժնետերերն իրավասու են պահանջել, որպեսզի հրավիրվի Արտահերթ ժողով: Արտահերթ ժողով անցկացնելու պահանջը ստանալուց հետո 10 օրվա ընթացքում Վարկային կազմակերպության Տնօրենների խորհուրդը պարտավոր է որոշում կայացնել այդ ժողովն անցկացնելու կամ դրա անցկացումը մերժելու մասին: Վարկային կազմակերպության Տնօրենների խորհուրդն իրավասու է մերժել Արտահերթ ժողովի անցկացման պահանջը միայն Օրենքով նախատեսված դեպքերում: Արտահերթ ժողով անցկացնելու կարգը որոշվում է Վարկային կազմակերպության Տնօրենների խորհրդի կողմից Հայաստանի օրենսդրությանը համապատասխան: Եթե Վարկային կազմակերպության Տնօրենների խորհուրդը սույնով նախատեսված ժամկետում որոշում չի կայացնում Արտահերթ ժողով անցկացնելու մասին, կամ որոշում է կայացնում Ժողովի անցկացումը մերժելու մասին, ապա Արտահերթ ժողով կարող է անցկացվել պահանջը ներկայացրած անձի/անձանց կողմից՝ Վարկային կազմակերպության հաշվին:

11.3. Բաժնետերերի ցուցակը:

Ժողովին մասնակցելու իրավունք ունեցող Բաժնետերերի ցուցակը կազմվում է Վարկային կազմակերպության Տնօրենների խորհրդի կողմից որոշված ամսաթվով՝ Բաժնետերերի ռեեստրում առկա տվյալների համաձայն:

11.4. Ժողովի մասին ծանուցումը:

Ժողովին մասնակցելու իրավունք ունեցող բոլոր Բաժնետերերին տրվում է գրավոր ծանուցում Բաժնետերերի ժողովի մասին ֆաքսիմիլով, ֆաքսով, փոստով, սուրհանդակի կամ էլեկտրոնային փոստի միջոցով՝ պայմանով, որ այդ էլեկտրոնային փոստի ստացումը հավաստված լինի

is created, if the interests of the Credit Organization require so. The Shareholder(s) owning at least 10% of the voting shares shall have the right to request calling the Extraordinary Meeting. Within 10 days after the receipt of the request to hold an Extraordinary Meeting the Board of Directors of the Credit Organization shall make decision on holding or on refusing to hold such a meeting. The Board of Directors of the Credit Organization shall have the right to refuse the request on holding an Extraordinary Meeting only in the cases prescribed by the Law. The order of holding an Extraordinary Meeting shall be determined by the Board of Directors of the Credit Organization in accordance with the Armenian Law.

In the event the Board of Directors of the Credit Organization does not make a decision on holding an Extraordinary Meeting within the period specified herein or makes a decision on refusing to hold a Meeting, the Extraordinary Meeting may be held by the person/persons having submitted the request at the expense of the Credit Organization.

11.3. Shareholders' list.

The list of the Shareholders having the right to participate in the Meeting shall be made as of the date determined by the Board of Directors of the Credit Organization in accordance with the data provided in the Shareholders Register.

11.4. Notice of the Meeting.

Written notice of the Shareholders' Meeting shall be provided to all Shareholders entitled to attend the Meeting by facsimile, fax, mail, courier or electronic mail provided that receipt of such electronic mail is confirmed by the recipient. The notice of the Annual Shareholders' Meeting shall be provided not later than 10 days in advance of the date of the Meeting; the notice of the

ստացողի կողմից: Բաժնետերերի տարեկան ժողովի մասին ծանուցումը պետք է տրվի Ժողովի օրվանից առնվազն 10 օր առաջ: Բաժնետերերի արտահերթ ժողովի մասին ծանուցումը տրվում է Բաժնետերերին ողջամտորեն հնարավորին չափ շուտ: Ծանուցումը պետք է ներառի Ժողովի անցկացման ամսաթիվը, վայրը և առաջարկվող օրակարգը:

11.5. Օրակարգը:

Բաժնետերերի ժողովը չի կարող որոշումներ կայացնել Ժողովի օրակարգում չներառված հարցերի վերաբերյալ: Ժողովի օրակարգը հաստատվում է Խորհրդի կողմից՝ հաշվի առնելով Օրենքով սահմանված կարգով տարբեր Բաժնետերերի արած առաջարկությունները:

Վարկային կազմակերպության քվեարկող բաժնետոմսերի առնվազն 2 տոկոսի տեր ցանկացած Բաժնետեր իրավասու է ներկայացնել իր առաջարկությունները Բաժնետերերի ժողովի օրակարգի մասին, ինչպես նաև առաջադրել Տնօրենների խորհրդի անդամության և Վերստուգողի թեկնածություններ Ժողովի գումարից ոչ ուշ, քան 30 օր առաջ: Տնօրենների խորհուրդը Հայաստանի օրենսդրության համաձայն քննարկում և որոշում է, թե արդյոք առաջարկությունները պետք է ներառվեն օրակարգի, կամ առաջադրումները՝ թեկնածուների ցանկի մեջ:

11.6. Ներկայացուցիչը:

Եթե Բաժնետերը մտադիր չէ մասնակցել Բաժնետերերի ժողովին, ապա նա կարող է գրավոր լիազորել մեկ այլ Բաժնետիրոջ կամ որևէ երրորդ անձի՝ Բաժնետերերի ժողովում հանդես գալու որպես Բաժնետիրոջ ներկայացուցիչ և քվեարկելու այդ Բաժնետիրոջ անունից:

11.7. Քվորում:

Ժողովն իրավասու է որոշումներ կայացնել (առկա է քվորում), եթե Ժողովին մասնակցում են Վարկային կազմակերպության բաժնետերերը (նրանց ներկայացուցիչները), որոնք համատեղ տիրապետում են Վարկային

Extraordinary Shareholders' Meeting shall be provided to the Shareholders as far in advance as reasonably possible. The notice shall include the date and place of the Meeting and its proposed agenda.

11.5. Agenda.

The Shareholders' Meeting shall not make decisions on the issues not included in the Meeting agenda. The agenda of the Meeting shall be approved by the Board, taking into consideration the propositions made by different Shareholders in the order prescribed by the Law.

Any Shareholder who owns at least 2 percent of the voting shares of the Credit Organization shall have the right to submit his/her proposals to the agenda of the Shareholders' Meeting as well as propose candidates for the members of the Board of Directors and the Controller position not later than 30 days prior to the Meeting convocation. The Board of Directors shall discuss and decide in accordance with the Armenian Law whether it will or will not incorporate the proposals in the agenda or the list of candidates.

11.6. Proxy.

If a Shareholder does not plan to participate in a Shareholders' Meeting, such Shareholder may issue a written proxy to another Shareholder or a third person to be the Shareholder's representative at the Shareholders' Meeting and to vote on the Shareholder's behalf.

11.7. Quorum.

The Meeting is competent to transact business (the quorum is available) if Shareholders (their representatives) representing more than 50% of the voting shares of the Credit Organization are participating in the Meeting. Separate lists of the participants of the Meeting shall be prepared should the Meeting of the Credit Organization last

կազմակերպության տեղաբաշխված քվեարկող բաժնետոմսերի 50-ից ավելի տոկոսին: Եթե Վարկային կազմակերպության Ժողովը տևում է մեկ օրից ավելի, ապա յուրաքանչյուր օրվա համար կազմվում են Ժողովի մասնակիցների առանձին ցուցակներ: Եթե Վարկային կազմակերպությունն ունի միայն մեկ Բաժնետեր, ապա Բաժնետերերի Ժողովի իրավասությանը վերապահված խնդիրների վերաբերյալ որոշումները կայացվում են այդ՝ միակ Բաժնետիրոջ կողմից, գրավոր, առանց Ժողով հրավիրելու և այդ մասին ծանուցելու:

11.8. Բաժնետերերի Ժողովի իրավասությունները:

Բաժնետերերի Ժողովի իրավասությանն են պատկանում.

- ա) Վարկային կազմակերպության Կանոնադրության հաստատումը, դրանում փոփոխությունների և լրացումների կատարումը,
- բ) Վարկային կազմակերպության վերակազմակերպման մասին որոշումներ կայացնելը,
- գ) Վարկային կազմակերպության լուծարման մասին որոշումներ կայացնելը, լուծարման հանձնաժողով նշանակելը, լուծարման պլանի, ամփոփ, միջանկյալ և լուծարման հաշվեկշիռների հաստատումը,
- դ) Խորհրդի քանակական կազմի հաստատումը, դրա անդամների ընտրությունը և նրանց լիազորությունների վաղաժամկետ դադարեցումը,
- ե) Թողարկված բաժնետոմսերի առավելագույն քանակի որոշումը,
- զ) Հայտարարված բաժնետոմսերի քանակի, անվանական արժեքի, տեսակների, և այդ բաժնետոմսերի սեփականատերերին վերապահված

more than one day.

In the event that the Credit Organization has a sole Shareholder, decisions on the matters within the competence of the Shareholders' Meeting shall be made by the sole Shareholder in writing, without calling a Meeting and providing a notice thereof.

11.8. Competence of the Shareholders' Meeting.

The Shareholders' Meeting has competence to:

- a) approve the Charter of the Credit Organization, approve revised and restated Charter;
- b) make decisions on the reorganization of the Credit Organization;
- c) make decisions on the liquidation of the Credit Organization, appoint a liquidation commission, approve the liquidation plan, the final, interim, and liquidation balance sheets;
- d) determine the number of the Board members, elect them, and terminate their powers prior to the expiration of their term;
- e) determine the maximum number of issued shares;
- f) determine the number, nominal value, type of the authorized shares and the rights vested in these shares;

իրավունքների որոշումը,

- է) Բաժնետոմսերի անվանական արժեքը մեծացնելու կամ լրացուցիչ բաժնետոմսեր թողարկելու միջոցով Վարկային կազմակերպության Կանոնադրական կապիտալի ավելացումը, g) increase the Charter Capital of the Credit Organization by increasing the nominal value of shares or issuing additional shares;
- ը) Վարկային կազմակերպության բաժնետոմսերի անվանական արժեքի փոքրացման, ընդհանուր քանակի կրճատման նպատակով Վարկային կազմակերպության կողմից տեղաբաշխված բաժնետոմսերի ձեռքբերման, ինչպես նաև Վարկային կազմակերպության կողմից ձեռք բերված կամ հետ գնված բաժնետոմսերի մարման ճանապարհով Կանոնադրական կապիտալի չափի նվազեցումը, h) decrease the Charter Capital of the Credit Organization by decreasing the nominal value of shares, by purchasing by the Credit Organization part of the shares in order to decrease their total number, and subsequent cancellation of the shares purchased by the Credit Organization;
- թ) Վարկային կազմակերպության Վերստուգողի ընտրությունը և նրա լիազորությունների վաղաժամկետ դադարեցումը, i) elect and remove the Controller;
- ժ) Վարկային կազմակերպության Գլխավոր տնօրենի և Վարչության անդամների վարձատրության չափի և պայմանների որոշումը, j) determine the terms and conditions of remuneration and compensation for the General Director and members of the Executive Board of the Credit Organization;
- ժա) Արտաքին աուդիտորի հաստատումը, k) approve the external auditor;
- ժբ) Վարկային կազմակերպության տարեկան հաշվետվությունների, հաշվապահական հաշվեկշիռների, շահույթների և վնասների բաշխման հաստատումը, տարեկան շահութաբաժինների վճարման մասին որոշման ընդունումը և տարեկան շահութաբաժինների չափի հաստատումը, Վարկային կազմակերպության մասնաճյուղերի և ներկայացուցչությունների գործունեության տարեկան արդյունքների հաստատումը, l) approve annual reports, accounting balance sheets, allocation of profits and losses of the Credit Organization, adopt decisions on payment of dividends and define the size thereof, approve annual results of the operations of the branch and representative offices of the Credit Organization;
- ժգ) Բաժնետերերի ժողովի անցկացման m) determine procedures for holding the

- կարգի որոշումը,
- Shareholders' Meeting;
- ժդ) Տնօրենների խորհրդի ներկայացմամբ՝ առաջին եռամսյակի, կիսամյակի, ֆինանսական տարվա առաջին ինը ամիսների արդյունքների հիման վրա շահութաբաժինների վճարման մասին որոշման կայացումը, ինչպես նաև դրանց գումարի, վճարման ձևի և ամսաթվի որոշումը,
- n) upon recommendation of the Board of Directors decide on dividends payment upon the results of first quarter, half year, nine months of the financial year, as well as their amount, form and date of payment;
- ժե) Օրենքով սահմանված կարգով խոշոր գործարքների կնքման թույլատրումը,
- o) authorize the conclusion of large-scale transactions and related party transactions as provided by the Law;
- ժզ) Օրենքով սահմանված դեպքերում Վարկային կազմակերպության թողարկած բաժնետոմսերի ձեռքբերման թույլատրումը,
- p) authorize purchase of issued shares by the Credit Organization in cases provided by the Law;
- ժէ) Տնօրենների խորհրդի ներկայացմամբ՝ բաժնետոմսերի համախմբման կամ բաժանման մասին որոշումը,
- q) upon recommendation of the Board of Directors decide on split or consolidation of shares;
- ժը) Վարկային կազմակերպության Վարչության կազմի հաստատումը,
- r) determine composition of the Executive Board of the Credit Organization;
- ժթ) Հայաստանի օրենսդրությամբ ժողովին վերապահված այլ իրավասությունների իրականացումը:
- s) exercise other powers granted to the Meeting by the Armenian Law.

11.9. Քվեարկությունը:

Քվեարկությունը Բաժնետերերի ժողովում իրականացվում է «մեկ բաժնետոմս՝ մեկ ձայն» սկզբունքով: Բաժնետերերի ժողովի որոշումները, բացառությամբ Հայաստանի օրենսդրությամբ կամ սույն Կանոնադրությամբ նախատեսված այլ դեպքերի, կայացվում են Բաժնետերերի ժողովին մասնակցող Բաժնետերերի ձայների պարզ մեծամասնությամբ:

Վերոհիշյալ «ա», «բ», «ե» և «ժե» կետերով նախատեսված որոշումները կայացվում են ժողովին մասնակցող Բաժնետերերի ձայների $\frac{3}{4}$ -ի (երեք քառորդի) մեծամասնությամբ:

Վարկային կազմակերպության լուծարման և Վարկային կազմակերպության Կանոնադրական կապիտալի նվազեցման

11.9. Voting.

Voting at the Shareholders' Meeting is based on the principle "one share – one vote". Resolutions of the Shareholders' Meeting are, except as otherwise provided by the Armenian Law or this Charter, passed by a simple majority of votes belonging to the Shareholders attending the Shareholders' Meeting.

Resolutions referred to in Clauses a, b, e and o above, shall be passed by the majority of $\frac{3}{4}$ (three fourths) of votes of the Shareholders participating in the Meeting.

Decisions on liquidation of the Credit Organization and decreasing the Charter Capital of the Credit Organization by any means shall be passed by the majority of $\frac{3}{4}$ (three fourths) of votes of the Shareholders participating in the Meeting, but not less than $\frac{2}{3}$ (two thirds) of all voting shares of the Credit Organization.

մասին որոշումները ցանկացած պարագայում պետք է ընդունվեն ժողովին մասնակցող Բաժնետերերի ձայների 3/4-ի (երեք քառորդի) մեծամասնությամբ, որը, սակայն, չպետք է պակաս լինի Վարկային կազմակերպության բոլոր քվեարկող բաժնետոմսերի 2/3-ից (երկու երրորդից):

11.10. Բաժնետերերի որոշումների կայացումն առանց ժողով անցկացնելու:

Բաժնետերերի ժողովի որոշումներ կարող են կայացվել առանց ժողով (օրակարգը քննարկելու և քվեարկության դրված հարցերի վերաբերյալ որոշումներ կայացնելու նպատակով բաժնետերերի համատեղ հանդիպում) անցկացնելու առանց նախնական ծանուցման՝ հեռակա քվեարկությամբ: Հեռակա քվեարկությամբ կայացված որոշումներն իրավական ուժ ունեն, եթե քվեարկությանը մասնակցել են քվեարկող բաժնետոմսերի տերերի 50%-ից ավելին: Հեռակա կարգով քվեարկության ժամանակ հեռակա կարգով կայացվող որոշման նախագիծը ներկայացվում է բաժնետերերին և իրավական ուժ ստանում որոշման ստորագրման օրը կամ որոշմամբ սահմանված ավելի ուշ ժամկետում: Հեռակա կարգով քվեարկության ժամանակ քվեաթերթիկները պետք է տրամադրվեն առնվազն 30 օր առաջ:

11.11. Արձանագրությունը և քվեարկության արդյունքները:

Բաժնետերերի ժողովը նախագահում է Տնօրենների խորհրդի նախագահը, իսկ վերջինիս կողմից ժողովը նախագահելու անհնարինության դեպքում՝ այդ նպատակով Բաժնետերերի ժողովի կողմից նշանակված անձը: Աուդիտի հանձնաժողովի այն անդամները, Վերստուգողը և Տնօրենների խորհրդի այն անդամները, որոնք Բաժնետերեր չեն, Գլխավոր տնօրենը, Գլխավոր տնօրենի տեղակալը և Վարչության այլ անդամները կարող են Բաժնետերերի պահանջով մասնակցել ժողովին:

Բաժնետերերի ժողովի արձանագրությունը կազմվում է ժողովի ավարտից հետո 5 օրվա ընթացքում՝ առնվազն երկու բնօրինակով, որոնք ստորագրում են ժողովի նախագահը

11.10. Shareholder resolutions without holding a meeting.

Resolutions of the Shareholders' Meeting may be made without holding a meeting (joint session of shareholders for discussion of agenda and resolving issues put to vote) through a remote voting. Decisions adopted by means of a remote vote shall have legal effect if more than 50% of the owners of the voting shares participated in the vote. In a remote voting the draft resolution of the Shareholders' Meeting shall be provided to the shareholders and will take effect from the moment of signature or later as foreseen by the resolution. In a remote voting the voting ballots shall be provided to the shareholders at least 30 days in advance.

11.11. Minutes and voting results.

The Shareholders' Meeting shall be chaired by the Chairman of the Board of Directors; failing him, the person appointed by the Shareholders' Meeting. Members of the Audit Committee, Controller as well as the members of the Board of Directors who are not Shareholders, the General Director, the deputy general director and other members of the Executive Board may participate in the Meeting at the request of the Shareholders.

The minutes of the Shareholders' Meeting shall be prepared within 5 days after the Meeting is closed at least in two original copies and shall be signed by the chairman and the secretary of the Meeting. The minutes must record the place and time of the Meeting, the total number of votes held by all Shareholders who own the voting shares, the number of votes held by all Shareholders participating in the Meeting, the chairman and secretary of the Meeting, the agenda, the principal topics addressed in the speeches, the issues put to the vote and the voting results, and the resolutions

և քարտուղարը: Արձանագրության մեջ պետք է նշված լինի Ժողովի գումարման ամսաթիվը և վայրը, քվեարկող բաժնետոմսերի տեր բոլոր Բաժնետերերի ձայների ընդհանուր քանակը, Ժողովին մասնակցած բոլոր Բաժնետերերին պատկանող ձայների գումարային քանակը, Ժողովի նախագահը և քարտուղարը, Ժողովի օրակարգը, ելույթների հիմնական դրույթները, քվեարկության դրված հարցերը, այդ հարցերի վերաբերյալ քվեարկության արդյունքները և Ժողովի ընդունած որոշումները:

Բաժնետերերի ժողովի կողմից ընդունված որոշումների մասին տեղեկությունները, ինչպես նաև քվեարկության արդյունքները տրամադրվում են Վարկային կազմակերպության Բաժնետերերին այդ որոշումների ընդունումից հետո 45 օրվա ընթացքում:

ՀՈՂՎԱԾ 12. ՏՆՕՐԵՆՆԵՐԻ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

12.1. Տնօրենների խորհուրդը:

Տնօրենների խորհուրդը («խորհուրդ») իրականացնում է Վարկային կազմակերպության գործունեության ընդհանուր ղեկավարումը, բացառությամբ այն հարցերի, որոնք վերապահված են Ժողովի բացառիկ իրավասությանը, կամ սույն Կանոնադրության համաձայն կամ Տնօրենների խորհրդի որոշմամբ պատվիրակված են Վարչությանը կամ Վարչության նախագահին:

Խորհրդի անդամները պետք է համապատասխան չեն կենտրոնական բանկի սահմանած որակավորման և արհեստավարժության պահանջներին:

12.2. Խորհրդի ընտրությունը:

Խորհուրդը բաղկացած է հինգ (5) անդամներից, որոնք ընտրվում են Բաժնետերերի ընդհանուր ժողովի կողմից, եթե սույն Կանոնադրությամբ այլ կերպ նախատեսված չէ, Ժողովի մասնակից Բաժնետերերի ձայների մեծամասնությամբ, երեք (3) տարի ժամկետով՝ վերընտրման հնարավորությամբ: Խորհրդի

adopted by the Meeting.

Information regarding the decisions adopted by the Shareholders' Meeting as well as voting results shall be provided to the Shareholders of the Credit Organization within 45 days after adoption of those decisions.

ARTICLE 12. BOARD OF DIRECTORS

12.1. Board of Directors.

The Board of Directors (the “Board”) implements the general management of the activities of the Credit Organization except for the matters that are within the exclusive competence of the Meeting or matters delegated to the Executive Board and the Chairman of the Executive Board pursuant to this Charter or decisions of the Board of Directors. Members of the Board shall meet the qualifications and professional requirements determined by the CBA.

12.2. Election of the Board.

The Board shall consist of five (5) members elected by the Shareholders' Meeting, unless otherwise specified in this Charter, by a majority vote of the Shareholders participating in the Meeting for a term of three (3) years with the possibility of re-nomination upon the close of each term. The rights of the Board terminate when the Shareholders' Meeting elects new Board members. General Director and members of the Executive

իրավասությունները դադարում են այն ժամանակ, երբ Բաժնետերերի տարեկան ժողովի կողմից կատարվում է խորհրդի կազմի փոփոխություն: Վարկային կազմակերպության Գլխավոր տնօրենը և Վարչության անդամները չեն կարող լինել Խորհրդի անդամներ: Խորհրդի ցանկացած անդամ կարող է Բաժնետերերի ժողովի որոշմամբ հեռացվել Խորհրդի կազմից՝ որոշակի պատճառով կամ առանց որևէ պատճառի: Խորհրդի ցանկացած անդամ կարող է ցանկացած ժամանակ դուրս գալ Խորհրդի կազմից՝ նախապես այդ մասին գրավոր ծանուցելով Խորհրդի նախագահին: Անդամի վաղաժամկետ հեռացման կամ հրաժարականի դեպքում Խորհրդում առաջացող բոլոր թափուր տեղերը լրացվում են Բաժնետերերի ժողովի կողմից: Անկախ Խորհրդում թափուր տեղերի առկայությունից, Խորհուրդն իրավասու է իրականացնել իր ցանկացած իրավասություն, եթե շարունակում է պաշտոնավարել Խորհրդի քվորում ապահովող անդամների քանակություն՝ սույնով նախատեսված իմաստով: Բաժնետերերի ցուցակի կազմման օրվա դրությամբ Վարկային կազմակերպության քվեարկող բաժնետոմսերի 10%-ի կամ ավելի մեծ մասի տեր բաժնետերերն իրավասու են Խորհրդի մեկ անդամի նշանակել առանց ընտրության:

12.3. Խորհրդի իրավասությունները:

Խորհուրդն իրավասու է.

- ա) Որոշել Վարկային կազմակերպության գործունեության հիմնական ոլորտները,
- բ) Վերահսկել Վարկային կազմակերպության ղեկավար մարմինների գործունեությունը,
- գ) Հաստատել Վարկային կազմակերպության վարչակազմակերպական կառուցվածքը,
- դ) Գումարել տարեկան և արտահերթ ժողովներ, բացառությամբ Օրենքով

Board of the Credit Organization can not be members of the Board of Directors.

Any Board member may be removed from the Board with or without cause by the decision of the Shareholders' Meeting. Any Board member may resign from the Board at any time by providing a prior written notice to the Chairman of the Board. All vacancies in the Board due to early removal or resignation of the member/s shall be filled in by the Shareholders' Meeting. Notwithstanding any vacancy on the Board, as long as a quorum of the Board, as defined herein, remains in office, the Board is competent to exercise all and any of its powers.

Shareholders of the Credit Organization owning 10% or more of the voting shares as of the date of the preparation of the Shareholders' list shall have the right to appoint one member of the Board without election.

12.3. Board Functions.

The Board shall have the following functions:

- a) determine the main areas of Credit Organization activities;
- b) supervise the activities of the management of the Credit Organization;
- c) approve the internal organizational structure of the Credit Organization;
- d) assemble annual and special Meetings, except for cases specified in the Law;

նախատեսված դեպքերի,

- ե) Հաստատել Ժողովների օրակարգը, e) approve the Meeting agenda;
- զ) Հաստատել Ժողովներին մասնակցելու իրավունք ունեցող բաժնետերերի ցուցակը կազմելու ամսաթիվը, ինչպես նաև լուծել բոլոր այն հարցերը, որոնք կապված են Ժողովների նախապատրաստման ու գումարման հետ և վերապահված են Խորհրդի իրավասությանն Օրենքի դրույթներին համապատասխան, f) approve the date of preparing the list of shareholders eligible to participate in the Meeting, and resolve all those issues related to the preparation and implementation of the Meeting, which the Board is authorized to resolve according to the provisions of the Law;
- է) Օրենքի համաձայն առաջարկություններ ներկայացնել Ժողովների քննարկմանը, g) present recommendations to the Meeting in accordance with the Law;
- ը) Օրենքով սահմանված կարգով որոշել գույքի շուկայական արժեքը, h) determine the market price of property in the manner stipulated in the Law;
- թ) Վարկային կազմակերպության Վերստուգողի վարձատրության և ծախսերի փոխհատուցումների վճարման կարգի և պայմանների վերաբերյալ առաջարկություններ նախապատրաստել Ժողովի համար, i) prepare recommendations to the Meeting regarding the procedure and conditions of remuneration and compensation to the Credit Organization's Controller;
- ժ) Սահմանել Վարկային կազմակերպության Արտաքին աուդիտն իրականացնող անձի վճարման չափը, j) determine the amount of payment to the External Auditor of the Credit Organization;
- ժա) Միջանկյալ և տարեկան շահութաբաժինների չափի և վճարման կարգի վերաբերյալ Ժողովին ներկայացվելիք առաջարկություններ նախապատրաստել, k) prepare recommendations to the Meeting regarding the size and payment procedure of interim and annual dividends;
- ժբ) Օգտագործել Վարկային կազմակերպության պահուստային և այլ հիմնադրամները, l) utilize the Credit Organization's reserve fund and other funds;
- ժգ) Հաստատել կառավարման մարմինների գործունեությունը կանոնակարգող ներքին փաստաթղթեր և այլ ներքին կանոնակարգեր, m) approve internal documents regulating the activities of management bodies and other internal regulations;
- ժդ) Հաստատել Վարկային n) approve annual budget and business plan of the

- կազմակերպության ամենամյա
ծախսերի նախահաշիվը և գործարար
ծրագիրը,
- ժե) Որոշումներ կայացնել Վարկային
կազմակերպության տեղաբաշխված
բաժնետոմսեր, պարտատոմսեր և այլ
արժեթղթեր ձեռք բերելու վերաբերյալ,
- ժզ) որոշումներ կայացնել վարկային
կազմակերպության պարտատոմսերի և
այլ արժեթղթերի տեղաբաշխման, այդ
թվում հրապարակային տեղաբաշխման
մասին
- ժէ) Նշանակել Վարկային
կազմակերպության Գլխավոր տնօրենի
և Վարչության այլ անդամների,
վաղաժամկետ դադարեցնել նրանց
իրավասությունները,
- ժը) Որոշում կայացնել դուստր
ընկերությունների ստեղծման, դրանց
կանոնադրական կապիտալում
Վարկային կազմակերպության
մասնակցության չափի մասին, եթե այդ
մասնակցությունն իրենից խոշոր
գործարք չի ներկայացնում, որը
ենթակա է հաստատման Բաժնետերերի
Ժողովի կողմից՝ Օրենքով սահմանված
կարգով,
- ժթ) Որոշում կայացնել Վարկային
կազմակերպության մասնաճյուղերի և
ներկայացուցչությունների ստեղծման
մասին և հաստատել դրանց ներքին
կանոնակարգերը,
- ի) Որոշում կայացնել այլ
իրավաբանական անձանց
կանոնադրական կապիտալում
մասնակցելու մասին, եթե այդ
մասնակցությունն իրենից խոշոր
գործարք չի ներկայացնում, որը
ենթակա է հաստատման Բաժնետերերի
Ժողովի կողմից՝ Օրենքով սահմանված
կարգով,
- իա) Որոշում կայացնել հոլդինգային
ընկերություններում, ֆինանսական և
- Credit Organization;
- o) decide on acquiring outstanding shares, bonds
and other securities of the Credit Organization;
- p) making a decision on placement, including
public placement of bonds and other
securities of the Credit Organization;
- q) appoint General Director and other members
of the Executive Board of the Credit
Organization, terminate their powers prior to
the expiration of their terms;
- r) make decision on creating a subsidiary and on
the size of participation of the Credit
Organization in its charter capital unless such
participation is considered a large-scale
transaction which is subject to the approval of
the Shareholders' Meeting as specified by the
Law;
- s) make decision on establishing branches and
representative offices of the Credit
Organization and approve their internal
regulations;
- t) make decision on participation in the charter
capital of other legal entities unless such
participation is considered a large-scale
transaction which is subject to the approval of
the Shareholders' Meeting pursuant to the
Law;
- u) make decision on participation in holding
companies, financial and industrial groups,

արդյունաբերական խմբերում, միավորումներում և առևտրային կազմակերպությունների այլ միություններում մասնակցության մասին,

associations and other unions of commercial organizations;

իբ) Հաստատել ցանկացած պայմանագիր, ներառյալ՝ առանց սահմանափակման, Վարկային կազմակերպության գույքի օտարման, վարկային պայմանագրեր, ծախսերի նախահաշվով (բյուջեով) չնախատեսված՝ գումարի փոխանցում, չեկ, մուրհակ, վարկ, երաշխիք կամ հավաստագիր, կամ այլ ֆինանսական գործիք կամ գործառնություն, որը գերազանցում է 50,000 ԱՄՆ դոլարին համարժեք ՀՀ դրամը: Ընդ որում, 50,000 ԱՄՆ դոլարի սահմանափակման մեջ չեն մտնում Վարկային կազմակերպության բանկային հաշվների միջև փոխանցումները, ծախսերի նախահաշվով (բյուջեով) նախատեսված գործունեությունները, Վարկային Կազմակերպության կողմից որպես հիմնական գործունեություն հաճախորդներին տրվող վարկերը, ՀՀ բանկերում դրված ավանդները, ինչպես նաև կարճաժամկետ (վեց ամիսը չգերազանցող) գործարքները՝ (back to back transactions (ներառյալ սվոփ)), ռեպո, դրամական միջոցների գրավով ապահովված վարկերի գործարքները, բանկերից ստացվող վարկերի և դեպոզիտների գործարքները, ֆինանսական կազմակերպություն չհամարվող Հայաստանի Հանրապետության ռեզիդենտ և ոչ ռեզիդենտ իրավաբանական կամ ֆիզիկական անձանցից ստացվող փոխառությունների, արտարժույթի առուվաճառքի և կանխիկացման գործարքները,

իզ) Օրենքով նախատեսված դեպքերում թույլատրել խոշոր գործարքների կնքումը,

իդ) Սահմանել և ըստ անհրաժեշտության փոփոխել վարկային քաղաքականության ուղղությունը և ներքին վերահսկողության կանոնները, այդ թվում՝ Վարկային կազմակերպության աուդիտի և

v) approve any and all agreements, including, but not limited to contracts for the disposal of the Credit Organization's property, any loan agreement, the non-budgeted transfer of money, a check, a draft, a loan, guarantee or endorsement, note, or other financial instrument or activity, exceeding the local currency equivalent of USD 50,000. Transfers between the Credit Organization's bank account, activities included in the approved budget, loans provided to Clients as a main activity performed by the Credit Organization, deposits in the banks of Armenia as well as short-term transactions with a maturity of less than six months limited to deliverable back to back transactions (including swaps), repo, loans with cash collateral, loan and deposit loans received from non-financial companies or physical persons, which are or are not residents of the Republic of Armenia, Foreign Exchange and cash deals are not included in the USD 50,000 limitation.

w) authorize the conclusion of a large-scale transaction in the cases specified by the Law;

x) determine the credit policy line and the internal control rules, including audit and financial supervision procedures of the Credit Organization and amend them as necessary;

Ֆինանսական վերահսկողության
ընթացակարգերը,

Իե) Լուծել այլ հարցեր, որոնք Խորհուրդն էական է համարում Վարկային կազմակերպության զարգացման համար, կամ որոնք նախատեսված են Օրենքով և սույն Կանոնադրությամբ:

y) resolve other issues which the Board deems material for the development of the Credit Organization or which are stipulated by the Law and this Charter.

Սույն կետով նախատեսված հարցերը պատկանում են Վարկային կազմակերպության Խորհրդի բացառիկ իրավասությանը և չեն կարող պատվիրակվել Վարչությանը՝ բացառությամբ Օրենքով նախատեսված դեպքերի:

The issues defined in this clause are within the exclusive competence of the Board of the Credit Organization and cannot be delegated to the executive body except for the cases defined by the Law.

12.4. Խորհրդի անդամների պարտականությունները և պարտավորությունները:

Խորհրդի անդամները պետք է պատրաստ լինեն բավարար ժամանակ հատկացնել իրենց պարտականությունների և պարտավորությունների արդյունավետ կատարմանը և պետք է պատրաստ լինեն երկարաժամկետ ծառայություն իրականացնել Խորհրդի կազմում: Ցանկացած անդամ պարտավոր է սույնով նախատեսված իր պարտականությունները կատարել բարեխղճորեն և այնչափ հոգատար, որչափ կկատարեր նմանատիպ իրավիճակում հայտնված շրջահայաց անձը: Տնօրեններն իրավասու են այդ պարտականությունների կատարման մեջ հենվել Վարկային կազմակերպության մեկ կամ մի քանի գործակալների կամ աշխատակիցների, խորհրդատուների, հաշվապահների կամ այլ վարձու աշխատողների պատրաստած այն տեղեկությունների, կարծիքների, հաշվետվությունների կամ տեղեկանքների, այդ թվում՝ ֆինանսական հաշվետվությունների վրա, որոնք Խորհրդի անդամների կարծիքով պատկանում են տվյալ անձի իրավասությունների շրջանակին:

12.4. Duties and responsibilities of the Board members.

Members of the Board must be willing to devote sufficient time to carrying out their duties and responsibilities effectively, and shall be committed to serve on the Board for an extended period of time. Any and all members shall perform their respective duties hereunder in good faith and with that degree of care that an ordinary prudent person in a like position would use under similar circumstances. The directors shall be entitled to rely, in the performance of such duties, on information, opinions, reports or statements, including financial statements, in each case prepared by one or more agents or employees, counsel, public accountants or other persons employed by the Credit Organization as to matters that the members of the Board believe to be within such person's competence.

Members of the Board shall have the right to obtain any information from the Executive Board that the Board reasonably deems necessary, to visit the premises where the business of the Credit Organization is conducted, and to have access to the Credit Organization's corporate books and records.

Խորհրդի անդամներն իրավասու են Վարչությունից ստանալ ցանկացած տեղեկություն, որը Խորհուրդը ողջամտորեն

անհրաժեշտ կհամարի, ինչպես նաև այցելել Վարկային կազմակերպության գործունեության իրականացման տարածքները և ունենալ Վարկային կազմակերպության կորպորատիվ մատյաններին և գրառումներին ծանոթանալու հնարավորություն:

12.5. Խորհրդի Նախագահը:

Խորհրդի Նախագահին ընտրվում, վերընտրվում և պաշտոնից ազատվում է Բաժնետերերի ժողովի կողմից: Վարկային կազմակերպության Խորհրդի Նախագահը.

- ա) Համակարգում է Վարկային կազմակերպության Խորհրդի աշխատանքները,
- բ) Գումարում է Խորհրդի նիստերը և նախագահում է դրանք,
- գ) Կազմակերպում է նիստերի արձանագրության վարումը,
- դ) Նախագահում է Բաժնետերերի ժողովները:

Խորհրդի Նախագահի բացակայության կամ իր պարտականությունները կատարելու անհնարինության դեպքում նրա պարտականությունները Խորհրդի որոշմամբ կատարում է Խորհրդի անդամներից մեկը:

12.6. Խորհրդի անդամների ռեեստրը:

Վարկային կազմակերպությունը Հայաստանի օրենսդրությանը համապատասխան վարում է Խորհրդի անդամների ռեեստրը: Ռեեստրը տրամադրվում է Վարկային կազմակերպության Բաժնետերերին:

12.7. Խորհրդի նիստերը:

Խորհրդի հերթական նիստեր անցկացվում են յուրաքանչյուր օրացուցային եռամսյակի ընթացքում առնվազն մեկ անգամ: Խորհրդի հերթական և արտահերթ նիստերը գումարում է Խորհրդի նախագահին իր նախաձեռնությամբ՝ Վարկային

12.5. The Chairman of the Board.

The Chairman of the Board shall be elected, re-elected and dismissed by Shareholders Meeting. The Chairman of the Board of the Credit Organization shall:

- a) coordinate the activities of the Board of the Credit Organization;
- b) assemble Board sessions and preside over them;
- c) organize the filing of session minutes; and
- d) presides over the Shareholders' Meetings;

The duties of the Chairman of the Board shall be exercised by one of the Board members on the decision of the Board should the Chairman of the Board be absent or unable to perform his/her duties.

12.6. The Board Members Register.

The Credit Organization shall keep the register of the Board members in accordance with the Armenian Law. The register shall be available to the Shareholders of the Credit Organization.

12.7. Board Meetings.

Regular meetings of the Board shall be held not less than once every calendar quarter. Regular and special meetings of the Board shall be convened by the chairman of the Board on his/her initiative, on the demand of a member of the Board, the Controller, the General Director or the Executive Board of the Credit Organization.

կազմակերպության Խորհրդի անդամի, Վերստուգողի, Գլխավոր տնօրենի կամ Վարչության պահանջով:

Խորհրդի նիստերը կարող են անցկացվել Հայաստանի Հանրապետությունում կամ այլ պետություններում՝ ցանկացած վայրում, Խորհրդի որոշմամբ, և կարող են անցկացվել նաև հեռախոսային խորհրդածոցովի (կոնֆերանս), վիդեո-կոնֆերանսի կամ էլեկտրոնային կամ հեռախոսային հաղորդակցության նմանատիպ այլ եղանակներով:

12.8. Ծանուցումը:

Խորհրդի հերթական նիստերը գումարվում են Խորհրդի Նախագահի (կամ նրա կողմից լիազորված անձի) կողմից՝ նախապես առնվազն հինգ (5) օր առաջ Խորհրդի բոլոր անդամներին փոստով, ֆաքսով, տելեգրամով կամ էլեկտրոնային փոստով ծանուցելով նիստի ամսաթվի, ժամի, վայրի և օրակարգի մասին: Եթե Խորհրդի հերթական նիստի ամսաթիվը կամ օրը, ժամը և վայրը հայտարարվել են Խորհրդի նախորդ նիստի ընթացքում, ապա ծանուցել չի պահանջվում: Արտահերթ նիստի անցկացման վայրի, ամսաթվի և ժամի ծանուցումը պետք է փոստով, ֆաքսով կամ էլեկտրոնային փոստով հնարավորին չափ շուտ նախապես տրվի Խորհրդի բոլոր անդամներին: Եթե ծանուցման մեջ այլ բան նշված չէ, ապա արտահերթ նիստի ընթացքում կարող է քննարկվել ցանկացած հարց և ընդունվել ցանկացած որոշում:

Խորհրդի որևէ նիստի մասին ծանուցում ստանալու պահանջից Խորհրդի ցանկացած անդամ կարող է տվյալ նիստից առաջ, նիստի ընթացքում կամ նիստից հետո հրաժարվել կամ բանավոր, կամ գրավոր՝ տվյալ անդամի ստորագրությամբ: Խորհրդի որևէ նիստին Խորհրդի անդամի ներկա գտնվելու փաստը համարվում է այդ նիստի մասին ծանուցվելու պահանջից հրաժարում տվյալ անդամի կողմից, բացառությամբ երբ անդամը նիստի սկզբում առարկում է որոշումների կայացմանն այն հիմքով, որ նիստը օրինական կարգով չի հրավիրվել կամ գումարվել, և դրանից հետո չի մասնակցում նիստին:

Meetings of the Board may be held in any location in the Republic of Armenia and in other countries as determined by the Board, and may also be held via telephone conference, video-conference or similar form of electronic or telephone communication.

12.8. Notice.

Regular meetings of the Board shall be called by the Chairman of the Board (or his/her designee) by giving at least five (5) days' notice of the date, time, place, and agenda thereof to each member of the Board by mail, fax, telegram, or e-mail. If the day or date, time and place of the regular meeting of the Board has been announced at a previous meeting of the Board, no notice is required. Notice of the place, date, and time of a special meeting shall be given to each member of the Board as far in advance as reasonably possible by mail, fax, or e-mail. Unless otherwise indicated in the notice thereof, any and all business may be transacted at a special meeting.

Notice of any meeting of the Board may be waived by any member of the Board either before, at, or after such meeting orally or in a writing, signed by such member. A member, by his attendance at any meeting of the Board, shall be deemed to have waived notice of such meeting, except where the member objects at the beginning of the meeting to the transaction of business because the meeting is not lawfully called or convened and does not participate thereafter in the meeting.

12.9. Օրակարգը և փաստաթղթերը:

Խորհրդի և Հանձնաժողովների հերթական նիստերի օրակարգը և հարակից նյութերը, այդ թվում՝ ֆինանսական հաշվետվությունները և որոշումները, բաժանվում են բոլոր անդամներին նիստից առնվազն հինգ (5) առաջ: Որպես կանոն, կոնկրետ թեմաների վերաբերյալ ներկայացվելիք նյութերն ուղարկվում են Խորհրդի և Հանձնաժողովների անդամներին նախապես, որպեսզի հնարավոր լինի տնտեսել նիստի ժամանակը և նիստի ընթացքում քննարկումը սկսել տվյալ նյութի վերաբերյալ անդամների հարցերի ուղղությամբ: Այն դեպքերում, երբ խնդրո առարկան չափազանց զգայուն է և չի կարող գրավոր ներկայացվել, դրա ներկայացումը կատարվում է միայն նիստի ընթացքում: Խորհրդի և վերջինիս Հանձնաժողովների արտահերթ նիստերի օրակարգը և հարակից նյութերը բաժանվում են նախապես՝ ողջամտորեն հնարավորին չափ շուտ:

12.10. Առանց նիստի գործողություններ կատարելը:

Ցանկացած գործողություն, որը պահանջվում կամ թույլատրվում է կատարել Խորհրդի ցանկացած նիստի ընթացքում, կարող է կատարվել առանց նիստի, առանց նախապես ծանուցելու, և առանց քվեարկելու, եթե սույն Կանոնադրության 12.11 կետի համաձայն քվորում կազմող՝ Խորհրդի անդամների կողմից գրավոր ստորագրվում է կամ ստորագրվում են կատարվելիք գործողությունը նկարագրող համաձայնություն կամ համաձայնություններ: Սույն պարբերության համաձայն Խորհրդի անդամների կողմից գրավոր ստորագրված կամ հաստատված որոշումը նույնչափ վավեր է և ունի նույնչափ օրինական ուժ, որչափ կունենար, եթե կայացվեր Խորհրդի՝ սահմանված կարգի համաձայն հրավիրված և անցկացված նիստի ընթացքում: Այդ որոշումը կարող է բաղկացած լինել նույն տեսքն ունեցող և հավասարազոր կրկնօրինակներով ստորագրված մեկ կամ մի քանի փաստաթղթերից: Գրավոր

12.9. Agenda and documents.

For regular Board and Committees meetings, the agenda and associated materials, including financial reports and resolutions, will be circulated to all members at least five (5) days in advance. As a general rule, presentations on specific subjects will be sent to the Board and Committee members in advance so that meeting time may be conserved and discussion time focused on the members' questions on the materials. On those occasions when the subject matter is too sensitive to put in writing, the presentation will then be confined to the meeting. For special meetings of the Board and Committees thereof, the agenda and associated materials shall be circulated as far in advance as reasonably possible.

12.10. Action without a meeting.

Any action which is required or permitted to be taken at any meeting of the Board, may be taken without a meeting, without prior notice and without a vote if a consent or consents in writing, setting forth the action so taken, shall be signed by the members of the Board constituting a quorum in accordance with section 12.11 of this Charter. A decision signed or approved in writing by members of the Board pursuant to this paragraph shall be as valid and effective as if the same had been made at a meeting of the Board duly called and held. Such a decision may consist of one or more documents in identical form signed in counterpart. Within 3 days after the action has been taken by written consent, a copy of the written consent shall be distributed to those members who have not consented in writing.

համաձայնության միջոցով գործողություն կատարելուց հետո 3 օրվա ընթացքում գրավոր համաձայնության մեկ օրինակը բաժանվում է այն անդամներին, ովքեր գրավոր իրենց համաձայնությունը չեն տվել:

12.11. Քվորում:

Խորհրդի երեք անդամի ներկայությունն ապահովում է քվորում Խորհրդի նիստերի ընթացքում որոշումներ կայացնելու համար: Խորհրդի անդամն օրինական կերպով կարող է մասնակցել նիստին հեռախոսային կոնֆերանսի, վիդեո-կոնֆերանսի կամ էլեկտրոնային կամ հեռախոսային հաղորդակցության նմանատիպ որևէ այլ եղանակով, եթե նիստին մասնակցող բոլոր մյուս անձինք ի վիճակի են ողջ նիստի ընթացքում լսել իրար և խոսել, կամ այլ կերպ հաղորդակցվել իրար հետ: Համարվում է, որ այս կերպ նիստին մասնակցող անդամն անձամբ ներկա է Խորհրդի նիստին, և իրավասու է քվեարկել և ներառվել քվորումի հաշվարկի մեջ:

Խորհրդի անդամը կարող է նախապես գրավոր տալ իր համաձայնությունը կամ առարկությունը Խորհրդի նիստում քննարկման դրված առաջարկի վերաբերյալ: Եթե Խորհրդի այդ անդամը նիստին ներկա չէ, ապա, քվորումի առկայությունը պարզելու առումով, առաջարկի վերաբերյալ նրա համաձայնությունը կամ առարկությունը համարվում է ներկայություն:

12.12. Խորհրդի որոշումները:

Խորհրդի որոշումներն ընդունվում են Խորհրդի անդամների՝ նիստին ներկա անդամների ձայների մեծամասնությամբ: Քվեարկության ժամանակ Խորհրդի յուրաքանչյուր անդամ ունի մեկ ձայն: Չայնի և քվեարկության իրավունքի փոխանցումը Խորհրդի մեկ անդամից մյուսին չի թույլատրվում: Նիստին ներկա անդամների ձայների հավասարապես բաշխման դեպքում Վարկային կազմակերպության Խորհրդի Նախագահն ունի վճռորոշ ձայնի իրավունք:

Վարկային կազմակերպության անունից ստորագրվելիք բոլոր պայմանագրերը կամ

12.11. Quorum.

Three members of the Board shall constitute a quorum for the transaction of business at the Board meetings. A member of the Board may validly participate in a meeting through the medium of telephone conference, video-conference or similar form of electronic or telephone communication, if all persons participating in the meeting are able to hear and speak, or otherwise communicate, to each other throughout the meeting. A member participating in this way is deemed to be present in person at the meeting of the Board and shall be entitled to vote and be counted in a quorum.

A member of the Board may give advance written consent or opposition to a proposal to be acted on at a meeting of the Board. If such member of the Board is not present at the session, consent or opposition to the proposal shall constitute presence for purposes of determining the existence of a quorum.

12.12. Board decisions.

The Board decisions shall be adopted by the majority of the votes of the Board members present in the meeting. Each Board member shall have one vote. It is prohibited to transfer the voting right and the vote itself from one Board member to another. In case the votes of Board members present in the meeting are equally distributed the Chairman of the Board of the Credit Organization shall have a casting vote.

All contracts or documents to be signed on behalf of the Credit Organization which require approval by the Board may be signed by the General Director only after approval by the Board.

փաստաթղթերը, որոնց համար պահանջվում է Խորհրդի հաստատում, կարող են ստորագրվել Գլխավոր տնօրենի կողմից միայն Խորհրդի կողմից դրանց հաստատումից հետո:

12.13. Արձանագրությունները:

Խորհրդի նիստերն արձանագրվում են: Արձանագրությունը կազմվում է նիստի ավարտից հետո 5-օրյա ժամկետում: Արձանագրությունը ստորագրում են Խորհրդի նիստին մասնակցող բոլոր անդամները, որոնք և պատասխանատվություն են կրում արձանագրությունում առկա տեղեկությունների հավաստիության համար: Խորհրդի նիստերի արձանագրություններն անվտանգ պահպանվում են Վարկային կազմակերպության գլխավոր գրասենյակում:

12.14. Տնօրենների խորհրդի Հանձնաժողովները:

Խորհրդի նիստում, որում առկա է քվորում, ներկա գտնվող Խորհրդի անդամների մեծամասնությամբ կարող են նշանակվել և հաստատվել Վարկային կազմակերպության կառավարման գործում Խորհրդի իրավասություններ չունեցող և չիրականացնող Հանձնաժողովներ: Խորհրդի Նախագահը կարող է նշանակել ժամանակավոր հանձնաժողովներ: Հանձնաժողովի նիստերը կարող են գումարվել Հայաստանի Հանրապետության տարածքում կամ դրանից դուրս: Դրանք կարող են անցկացվել նաև հեռախոսային խորհրդաժողովի (կոնֆերանս), վիդեո-կոնֆերանսի կամ էլեկտրոնային կամ հեռախոսային հաղորդակցության նմանատիպ այլ եղանակներով: Ժամանակի կոնկրետ պահի դրությամբ որևէ հանձնաժողովի կազմի մեջ մտնող անդամների մեծամասնությունը հանդիսանում է քվորում, բացառությամբ հանձնաժողովը բաղկացած է երկու (2) անդամից, որի դեպքում հանձնաժողովի ցանկացած գործողություն պետք է կատարվի միաձայն համաձայնությամբ, իսկ

12.13. Minutes.

Minutes shall be taken at the meetings of the Board. The minutes shall be prepared within 5 days after closing of the meeting. The minutes shall be signed by all the members of the Board participating in the meeting who shall be responsible for validity of the data provided in the minutes. Minutes of the meetings of the Board shall be safe-kept at the Credit Organization's principal office.

12.14. Committees of the Board of Directors.

Committees not having or exercising the authority of the Board in the management of the Credit Organization may be designated by resolution and adopted by a majority of the members of the Board present at a meeting at which a quorum is present. The Chairman of the Board may appoint ad hoc committees. Meetings of a committee may be held within or outside the Republic of Armenia and may be held by means of telephone conference, video-conference or similar form of electronic or telephon communication. A majority of then serving members of any committee shall constitute a quorum, unless the committee shall consist of two (2) members, in which event any action must be by unanimous consent, or of one (1) member, in which event one (1) member shall constitute a quorum; and all matters shall be determined by a majority vote of the members present. Action may be taken by any committee without a meeting if all members thereof consent thereto in writing, and the writing or writings are filed with the minutes of the proceedings of such committee. Each committee shall keep records of its actions, and report such actions to the Board.

Եթե հանձնաժողովը բաղկացած է մեկ (1) անդամից, ապա այդ մեկ (1) անդամի ներկայությունը հանդիսանում է քվորում: Հանձնաժողովների ցանկացած որոշումներ կայացվում են ներկա գտնվող անդամների ձայների մեծամասնությամբ: Ցանկացած հանձնաժողովի կողմից որոշումները կարող են կայացվել առանց նիստ գումարելու, եթե դրա բոլոր անդամները գրավոր տալիս են իրենց համաձայնությունն այդ կերպ վարվելու համար, ընդ որում՝ համաձայնությունը հաստատող գրությունը կամ գրությունները ներառվում են տվյալ հանձնաժողովի նիստի արձանագրության մեջ: Յուրաքանչյուր հանձնաժողով պարտավոր է վարել իր գործունեության արձանագրություններ և իր գործունեության արդյունքների մասին զեկուցել Խորհրդին:

12.15. Տնօրենների խորհրդի Աուդիտի հանձնաժողովը:

Տնօրենների խորհուրդը կարող է պաշտոնավարող Տնօրենների ձայների մեծամասնությամբ կայացվող որոշմամբ նշանակել և հաստատել Աուդիտի հանձնաժողով, որը պետք է բաղկացած լինի առնվազն երեք անդամից: Աուդիտի հանձնաժողովի անդամներից առնվազն մեկը պետք է լինի ֆինանսական փորձագետ: Աուդիտի հանձնաժողովի գործունեությունն ուղղորդվում և վերահսկվում է Տնօրենների խորհրդի կողմից: Տնօրենների խորհուրդն է որոշում Աուդիտի հանձնաժողովի անդամների վարձատրության կարգը և չափը և լրացնում Աուդիտի հանձնաժողովում առաջացող թափուր տեղերը:

Աուդիտի հանձնաժողովը չի իրականացնում ֆինանսական վերահսկողության այնպիսի գործառույթներ, որոնք սույն Կանոնադրությամբ և Հայաստանի օրենսդրությամբ վերապահված են Վարկային կազմակերպության Վերստուգողին:

12.15. Audit Committee of the Board of Directors.

The Board of Directors by resolution adopted by a majority of the Directors in office may designate and appoint an Audit Committee which shall consist of not less than three members. At least one member of the Audit Committee shall be a financial expert. Audit Committee is subject to the direction and control of, including the decision on remuneration of the Audit Committee members and the size thereof, and vacancies in the membership thereof shall be filled by, the Board of Directors.

The Audit Committee shall not exercise financial control functions which are reserved for the Controller of the Credit Organization in accordance with this Charter and the Armenian Law.

Վարկային կազմակերպության ընթացիկ գործունեությունը ղեկավարվում է Վարկային կազմակերպության Գլխավոր տնօրենի կողմից՝ Վարչության հետ միասին: Վարկային կազմակերպության Գլխավոր տնօրենը և Վարչությունը հաշվետու են Տնօրենների խորհրդին և Բաժնետերերի ժողովին:

13.1. Վարչության կազմը:

Վարչությունը Վարկային կազմակերպության կոլեգիալ գործադիր մարմին է: Գլխավոր տնօրենը, Գլխավոր ֆինանսական տնօրենը և Գլխավոր գործառնական տնօրենն ի պաշտոնե հանդիսանում են Վարչության անդամներ: Վարչության կազմը կարող է ժամանակ առ ժամանակ փոփոխվել Տնօրենների խորհրդի որոշմամբ: Գլխավոր տնօրենը հանդիսանում է Վարչության նախագահը և պատասխանատու է Վարչության գործունեության համար:

Գլխավոր տնօրենի և Վարչության անդամների հետ պայմանագրերը ստորագրվում են Տնօրենների խորհրդի Նախագահի կողմից, բացառությամբ երբ Վարչության անդամներն աշխատանքի են վերցվում Բաժնետիրոջ կողմից և Վարկային կազմակերպության պաշտոնատար անձանց իրենց գործառույթները կատարում են Վարկային կազմակերպության ու Բաժնետիրոջ միջև կնքված կառավարչական կամ գործուղման պայմանագրերի հիման վրա:

Գլխավոր տնօրենը և Վարչության այլ անդամները պետք է համապատասխանեն ՀՀ կենտրոնական բանկի սահմանած նրակավորման և արհեստավարժության պահանջներին:

13.2. Վարչության նիստերը:

Վարչությունը պարբերաբար նիստեր է գումարում՝ քննարկելու Վարկային կազմակերպության ընթացիկ գործունեությունը: Վարչության որոշումները կայացվում են անդամների կողմ ձայների մեծամասնությամբ: Վարչության որևէ որոշում չի կարող կայացվել առանց Գլխավոր տնօրենի՝ այդ որոշմանը կողմ քվեարկելու:

The day-to-day activities of the Credit Organization shall be managed by the General Director of the Credit Organization together with the Executive Board. The General Director and the Executive Board of the Credit Organization shall report to the Board of Directors and to the Shareholders' Meeting.

13.1. Composition of the Executive Board.

The Executive Board is a collegial executive body of the Credit Organization. The General Director, the Chief Financial Officer and the Chief Operational Officer shall be the designated ex officio members of the Executive Board. The composition of the Executive Board can be changed from time to time by the decision of the Board of Directors. The General Director shall be the chair of the Executive Board and shall be responsible for its activity.

The contracts with the General Director and Executive Board members should be signed by the Chairman of the Board of Directors, unless members of the Executive Board shall be employed by the Shareholder and shall act in their capacities as officers of the Credit Organization under management or secondment contracts between the Credit Organization and such Shareholder.

The General Director and the other Executive Board members should meet the qualifications and professional requirements determined by the CBA.

13.2. Meetings of the Executive Board.

The Executive Board shall meet regularly to discuss the day-to-day activities of the Credit Organization. Decisions of the Executive Board shall be taken by an affirmative vote of a majority of the members thereof. No decisions of the Executive Board can be taken without an affirmative vote of the General Director.

The Executive Board shall act on the basis of the regulation approved in accordance with this Charter. Such regulation shall determine the

Վարչությունը գործում է սույն Կանոնադրությանը համապատասխան հաստատված կանոնակարգի համաձայն: Կանոնակարգը սահմանում է Վարչության նիստերի անցկացման և որոշումների կայացման կարգը:

procedure of holding meetings and adopting decisions of the Executive Body.

13.3. Վարչության իրավասությունները:

13.3. Competence of the Executive Board.

Վարկային կազմակերպության Վարչությունն իրականացնում է հետևյալ գործառույթները.

The Executive Board of the Credit Organization shall exercise the following functions:

ա) Նախապատրաստում և Տնօրենների խորհրդի հաստատմանն է ներկայացնում Վարկային կազմակերպության վարչակազմակերպական կառուցվածքը,

a) prepare and recommend for approval to the Board of Directors the internal organizational structure of the Credit Organization;

բ) Նախապատրաստում և Տնօրենների խորհրդի հաստատմանն է ներկայացնում Վարկային կազմակերպության ծախսերի ամենամյա նախահաշիվը և գործարար ծրագիրը,

b) prepare and recommend for approval to the Board the annual budget and business plan of the Credit Organization;

գ) Իրականացնում է Վարկային կազմակերպության ընթացիկ գործունեությունը և բոլոր գործառնությունները, ներառյալ պայմանագրերի բանակցումը և կնքումը, որը սույն Կանոնադրությամբ պահանջվող դեպքերում ենթակա է հաստատման Բաժնետերերի ժողովի կամ Տնօրենների խորհրդի կողմից,

c) conduct the day-to-day operations and all activities of the Credit Organization, including negotiation and conclusion of agreements, subject to approval as may be required by this Charter by the Shareholders' Meeting or the Board of Directors;

դ) Որոշումներ է կայացնում աշխատակազմի ընտրության, նշանակման և վերապատրաստման մասին, մշակում, հաստատում և անհրաժեշտության դեպքում Տնօրենների խորհրդի հաստատմանն է ներկայացնում Վարկային կազմակերպության աշխատակիցների աշխատավարձի կառուցվածքը, խթանները և նյութական պարգևների ծրագրերը,

d) make decisions related to personnel selection, assignment and retraining, develop, approve and, when necessary recommend for approval to the Board of Directors, salary structures, incentives and benefit plans for the Credit Organization's employees;

- ե) Վարկային կազմակերպության ներքին կանոնակարգերը և մասնաճյուղերի ու ներկայացուցչությունների կանոնակարգերը ներկայացնում է Տնօրենների խորհրդի հաստատմանը,
- զ) Խորհրդի հաստատմանն է ներկայացնում Վարկային կազմակերպության ծառայությունների նոր տեսակները և նոր գործառնությունների ու գործունեության իրականացման կարգը՝ սույն Կանոնադրությամբ նախատեսված շրջանակներում, ի նպաստ Վարկային կազմակերպության նպատակների իրագործման,
- է) Սահմանում է Վարկային կազմակերպության կողմից վարկերի և փոխառությունների տրամադրման կարգն ու պայմանները, վարկային կազմակերպության կողմից մատուցվող ծառայությունների սակագները, ինչպես նաև վարկավորման ընթացակարգին վերաբերվող ներքին իրավական ակտերը, բացառությամբ Վարկային կազմակերպության առաքելության, Վարկային բաժնի կառուցվածքի, հաճախորդների ընտրության չափանիշների, վարկային ծառայողների, թիմի ղեկավարների և տարածքային ստորաբաժանումների ղեկավարների խրախուսական համակարգի, վարկերի վերակառուցման (վարկային գործող պայմանագրի պայմանների փոփոխության) կարգի, վարկային կազմակերպության կողմից մատուցվող ծառայությունների ընդհանուր բնութագրման, ներքին վերահսկողության հետ հարաբերությունների ընթացակարգերի, որոնք սահմանելու իրավասությունը հանդիսանում է Ընկերության Տնօրենների խորհրդի իրավասությունը
- ը) Ամենամյա հաշվետվություններ է
- e) submit internal regulations and regulations on branch and representative offices of the Credit Organization for the approval of the Board of Directors;
- f) recommend to the Board for approval new kinds of services and carrying out new transactions and activities by the Credit Organization within the framework of this Charter and in furtherance of the objectives of the Credit Organization;
- g) determine the terms and conditions of loans, the fees for the services provided by the Credit organization as well as adopt internal legal acts providing lending procedures, except the mission of the credit organization, the structure of the credit department, criteria for clients selection, loan officers, team leaders and branch and representative office managers incentive system, loan restructuring terms, interconnection with the internal audit department, the general description of loan products which are adopted by the Board of Directors of the credit organization;
- h) prepare monthly reports on key aspects of the

պատրաստում
կազմակերպության
գործունեության
կարևորագույն
ուղղությունների վերաբերյալ և դրանք
ներկայացնում Տնօրենների խորհրդին,

Credit Organization's business operations and present these reports to the Board of Directors;

թ) Որոշումներ է կայացնում Վարկային կազմակերպության գործունեության այլ կարևոր հարցերի վերաբերյալ:

i) make decisions on other significant matters of the Credit Organization's operations.

Վարչությունը կարող է իրականացնել Հայաստանի օրենսդրությամբ և Վարչության կանոնակարգով նախատեսված այլ գործառնություններ:

The Executive Board may exercise other powers defined by the Armenian Law and the regulation on the Executive Board.

ՀՈԴՎԱԾ 14.

**ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅԱՆ
ԳԼԽԱՎՈՐ ՏՆՕՐԵՆԸ ԵՎ ԱՅԼ
ՊԱՇՏՈՆԱՏԱՐ ԱՆՁԻՆՔ:**

ARTICLE 14.

**GENERAL DIRECTOR AND OTHER
OFFICERS OF THE CREDIT
ORGANIZATION**

14.1. Գլխավոր տնօրենը:

Գլխավոր տնօրենը Վարչության ղեկավարն է: Գլխավոր տնօրենը սույնով նախատեսված կարգով Տնօրենների խորհրդի ներկայացմամբ նշանակվում է Բաժնետերերի ժողովի կողմից երկու տարի ժամկետով:

14.1. General Director.

The General Director shall be the head of the Executive Board and shall be appointed for a two-year term by the Shareholders' Meeting upon the recommendation of the Board of Directors as provided herein.

Գլխավոր տնօրենը Վարկային կազմակերպության քաղաքականության իրագործման և Վարկային կազմակերպության գործունեության համար պատասխանատու, լրիվ դրույքով աշխատող ամենաբարձր պաշտոնատար անձն է: Գլխավոր տնօրենը գործում է Վարկային կազմակերպության անունից առանց լիազորագրի, մասնավորապես.

The General Director shall be the highest ranking full time officer in charge of implementing the policy of the Credit Organization and responsible for its operations. The General Director shall act on behalf of the Credit Organization without a power of attorney, and in particular shall:

ա) Տնօրինում է Վարկային կազմակերպության գույքը,

a) dispose of the property of the Credit Organization;

բ) Վարկային կազմակերպության անունից սույն Կանոնադրության դրույքների համաձայն կնքում է գործարքներ և պայմանագրեր, այդ թվում՝ աշխատանքային պայմանագրեր,

b) enter into transactions and execute contracts, including labor contracts, on behalf of the Credit Organization in accordance with the provisions of this Charter;

գ) Ներկայացնում է Վարկային կազմակերպությունը Հայաստանի

c) represent the Credit Organization in the relations with the government and agencies of

- Հանրապետության կառավարության և պետական գերատեսչությունների, ինչպես նաև Հայաստանի Հանրապետությունում և արտերկրում կազմակերպությունների, իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց հետ հարաբերություններում,
- դ) Տալիս է Վարկային կազմակերպության անունից գործելու լիազորագրեր,
- ե) Արձակում է հրամաններ, հրահանգներ, տալիս է կատարման համար պարտադիր ցուցումներ աշխատակիցներին և աշխատակազմի անդամներին և վերահսկում է դրանց կատարումը,
- զ) Աշխատանքի է ընդունում և աշխատանքից ազատում Վարկային կազմակերպության աշխատակիցներին,
- է) Աշխատակիցների նկատմամբ կիրառում է Վարչության կողմից հաստատված խրախուսման և շահադրդման միջոցներ, ինչպես նաև կարգապահական պատասխանատվության միջոցներ կիրառում Վարկային կազմակերպության աշխատակիցների նկատմամբ,
- ը) Ապահովում է, որպեսզի Վարկային կազմակերպության ծախսերը չգերազանցեն հաստատված բյուջեն,
- թ) Իրականացնում է Հայաստանի օրենսդրությամբ և Վարչության Կանոնակարգով նախատեսված այլ լիազորություններ:
- the Republic of Armenia as well as with organizations, legal entities and individuals in the Republic of Armenia and abroad;
- d) issue powers of attorneys to act on behalf of the Credit Organization;
- e) issue decrees, orders, give compelling instructions to the staff members and employees, and monitor the way they are implemented;
- f) hire and dismiss employees of the Credit Organization;
- g) apply employment incentives and benefits approved by the Executive Board as well as impose disciplinary measures on the employees of the Credit Organization;
- h) ensure that expenditures of the Credit Organization are within the approved budget;
- i) exercise other powers as defined by the Armenian Law and the Regulation on the Executive Board.

Գլխավոր տնօրենն առաջնորդում է Վարկային կազմակերպությունը՝ մշակելով Տնօրենների խորհրդի և/կամ Բաժնետերերի ժողովի կողմից հաստատման ենթակա կարճաժամկետ և երկարաժամկետ նպատակներ, պլաններ և քաղաքականություններ, ինչպես նաև հաստատված քաղաքականություններն ի կատար ածելու և դրանց կատարում

The General Director shall give leadership to the Credit Organization through developing both short and long-range objectives, plans and policies for approval of the Board of Directors and/or Shareholders' Meeting, and through implementing and maintaining the approved policies.

ապահովելու միջոցով:

14.2. Գլխավոր ֆինանսական և գործառնական տնօրենները:

Վարչության անդամների, ինչպես նաև Գլխավոր ֆինանսական և գործառնական տնօրենների պարտականությունները սահմանվում են Տնօրենների խորհրդի կողմից կամ, եթե չեն սահմանվում Տնօրենների խորհրդի կողմից, ապա սահմանվում են Վարկային կազմակերպության Գլխավոր տնօրենի կողմից:

14.3. Պաշտոնատար անձանց վարքագծի կանոնադիրքը:

Վարկային կազմակերպության պաշտոնատար անձինք պարտավոր են գործել բարեխղճորեն, ելնելով Վարկային կազմակերպության շահերից:

14.2. Chief Financial and Chief Operational Officers.

The members of the Executive Board, Chief Financial and Chief Operational Officers, shall have such responsibilities as determined by the Board of Directors or if not so determined, by the General Director of the Credit Organization.

14.3. Code of Conduct of the Officers.

Officers of the Credit Organization shall act in good faith and in the best interests of the Credit Organization.

ՀՈԴՎԱԾ 15.

ՖԻՆԱՆՍԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱՀՄԿՈՒՄԸ

ARTICLE 15.

FINANCIAL CONTROLS

15.1. Աուդիտի գործառույթը:

Վարկային կազմակերպությունն աուդիտի գործառույթի համար ունի հետևյալ կառուցվածքը.

- ա) Վերստուգող,
- բ) Ներքին աուդիտ,
- գ) Արտաքին աուդիտ:

15.1. Audit Function.

The Credit Organization shall have the following structure for the audit function:

- a) Controller;
- b) Internal Audit;
- c) External Audit.

15.2. Վերստուգողը:

Վերստուգողը հետևում է Վարկային կազմակերպության կառավարման մարմինների որոշումների կատարմանը և ապահովում կիրառելի օրենքների, կանոնակարգերի և ստանդարտների պահանջների կատարումը Վարկային կազմակերպության կողմից: Վերստուգողը նշանակվում է Բաժնետերերի ժողովի կողմից երեք տարի ժամկետով: Վերստուգողի նշանակման ժամկետի ավարտից հետո նոր ժամկետով վերստուգողի նշանակման վերաբերյալ որոշում չընդունելու պարագայում վերստուգողի ժամկետը համարվում է

15.2. Controller.

Controller shall monitor the implementation of the decisions of the management bodies of the Credit Organization and ensure that Credit Organization is in compliance with applicable laws, regulations and standards. The Controller shall be appointed by the Shareholders' Meeting for a three-year term and shall have financial experience and expertise. Members of the Board of Directors and Executive Board of the Credit Organization may not be appointed as the Controller If after the expiration of the term of appointment of the Controller there is no resolution on the appointment of the Controller the same Controller is considered appointed for the next three years. The Credit Organization's operations shall be subject to review by the Controller who shall

երկարաձգված ևս երեք տարով: Վերստուգողը պետք է ունենա ֆինանսական ոլորտում աշխատանքի փորձ և գիտելիքներ: Վարկային կազմակերպության Տնօրենների խորհրդի և վարչության անդամները չեն կարող նշանակվել Վերստուգող:

Վարկային կազմակերպության գործունեությունը վերստուգվում է Վերստուգողի կողմից, որը ստուգում է Վարկային կազմակերպության ֆինանսատնտեսական գործունեության տարեկան արդյունքները, ստուգում է Վարկային կազմակերպության ֆինանսատնտեսական գործունեությունը սեփական նախաձեռնությամբ՝ ցանկացած ժամանակ, Բաժնետերերի ժողովի կամ Տնօրենների խորհրդի որոշմամբ, ինչպես նաև Վարկային կազմակերպության՝ քվեարկող բաժնետոմսերի առնվազն 10%-ի սեփականատեր Բաժնետիրոջ (Բաժնետերերի) պահանջով:

Ստուգումներ կատարելու ընթացքում Վերստուգողն իրավասու է ստանալ Վարկային կազմակերպության, վերջինիս մասնաճյուղերի և ներկայացուցչությունների գործունեությունը վերաբերող անհրաժեշտ ցանկացած փաստաթուղթ, նյութեր և բացատրություններ: Վերստուգողը հաշվետու է Բաժնետերերի առջև:

15.3. Ներքին աուդիտ:

Վարկային կազմակերպության ներսում, սահմանված պահանջների կատարումը և ապահովումը վերահսկելու նպատակով ստեղծվում է ներքին աուդիտ («Ներքին աուդիտ»): Ներքին աուդիտը կատարում է հետևյալ գործառնությունները.

ա) Ապահովում է Վարկային կազմակերպության գործունեության համապատասխանությունը Հայաստանի գործող օրենսդրության պահանջներին, Վարկային կազմակերպության նկատմամբ տարածվող՝ Բաժնետերերի քաղաքականություններին և այլ կիրառելի ստանդարտներին,

inspect the results of the annual financial performance, financial activities of the Credit Organization either on its own initiative at any time or based on a decision of the Shareholders' Meeting or Board of Directors, as well as at the request of the Shareholder(s) owner(s) of at least 10% of the voting shares of the Credit Organization.

In performing inspections the Controller shall have access to all necessary documents, materials, and explanations concerning the financial activities of the Credit Organization, its branches and representative offices. The Controller shall be accountable to the Shareholders.

15.3. Internal Audit.

The internal audit (“Internal Audit”) shall be established to oversee the compliance and assurance function within the Credit Organization. The Internal Audit shall perform the following functions:

a) ensure that the activities of the Credit Organization are in compliance with applicable Armenian Law, policies of the Shareholders to which the Credit Organization is subject to and other applicable standards.

- բ) Վերստուգում է Վարկային կազմակերպության ֆինանսատնտեսական գործունեության արդյունքները,
- գ) Վերլուծում է Վարկային կազմակերպության գործունեության, դրա աշխատակիցների մասնագիտական գործունեության, ինչպես նաև Վարկային կազմակերպության պաշտոնատար անձանց կողմից լիազորությունների չարաշահման դեպքերի վերաբերյալ տեղեկություններ և հաշվետվություններ,
- դ) Վերստուգումն ավարտելուց հետո եզրակացություններ և առաջարկություններ է ներկայացնում Վերստուգողին, Վարչությանը և Տնօրենների խորհրդի Աուդիտի հանձնաժողովին, եթե այդպիսին ստեղծվում է սույն Կանոնադրության համաձայն,
- ե) Կատարում է Վարկային կազմակերպության գործունեության ներքին վերստուգման և աուդիտի հետ կապված այլ գործառույթներ:
- b) review results of the financial activity of the Credit Organization;
- c) analyze information and reports on the activity of the Credit Organization, on professional activity of its employees, on the cases of abuse of authority by the officers of the Credit Organization;
- d) upon completion of the review, provide conclusions and recommendations to the Controller, the Executive Board and the Audit Committee of the Board of Directors, if such is established pursuant to this Charter;
- e) other functions associated with the internal review and audit of the Credit Organization's activity.

Ներքին աուդիտը գործառնական առումով հաշվետու է «ՖԻՆԲԱ ինտերնեյշնլ ինք.»-ի Տարածաշրջանային աուդիտորին, իսկ վարչական առումով հաշվետու է Վարկային կազմակերպության Գլխավոր տնօրենին: Ներքին աուդիտը հաշվետու է Վերստուգողին և Տնօրենների խորհրդի Աուդիտի հանձնաժողովին, եթե այդպիսին ստեղծվում է սույն Կանոնադրության համաձայն: Հաշվետու լինելն իրականացվում է Վարկային կազմակերպության ներքին քաղաքականությունների և ընթացակարգերի համաձայն:

15.4. Արտաքին աուդիտ:

Հայաստանի օրենսդրությամբ պահանջվող կարգով Վարկային կազմակերպության գործունեությունը տարին մեկ անգամ ստուգվում է արտաքին աուդիտորի,

The Internal Audit shall be operationally responsible to the FINCA International, Inc.'s Regional Auditor and administratively reports to the General Director of the Credit Organization. The Internal Audit shall be accountable to the Controller and the Audit Committee of the Board of Directors, if such is established pursuant to this Charter. Reporting shall be conducted in accordance with the internal policies and procedures of the Credit Organization.

15.4. External Audit.

As required under the Armenian Law, on an annual basis, the activity of the Credit Organization shall be subject to review by an external auditor, i.e., an independent audit organization licensed in Armenia to conduct such reviews and otherwise

այսինքն՝ անկախ աուդիտորական կազմակերպության կողմից, որը լիցենզավորվել է Հայաստանի տարածքում նման ստուգումներ իրականացնելու համար և այլ առումներով իրավասու է աուդիտորական հաշվետվություններ ներկայացնել Հայաստանի Հանրապետության հաշվապահական հաշվառման ստանդարտներին և Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտներին («IAS») համապատասխան («Արտաքին աուդիտոր»):

authorized to provide audit reports in accordance with the Armenian accounting standards and IAS (the “External Auditor”).

ՀՈՂՎԱԾ 16.

**ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅԱՆ
ՄՍՏՅԱՆՆԵՐԸ, ԳՐԱՌՈՒՄՆԵՐԸ,
ՀԱՇՎԱՀԱՊԱԿԱՆ ՀԱՇՎԱՌՈՒՄԸ ԵՎ
ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ:**

16.1. Հաշվառումը:

Վարկային կազմակերպության Վարչության այն անդամները, որոնք պատասխանատու են հաշիվների և ֆինանսական հաշվետվությունների նախապատրաստման և վարման համար, պատասխանատվություն են կրում հաշիվներ հաշվետվություններում պարունակվող տեղեկությունների իսկության, Հայաստանի օրենսդրությամբ պահանջվող կարգով փաստաթղթային ու էլեկտրոնային տեսքով հաշվառումների պատշաճ և անվտանգ պահպանման, ինչպես նաև Վարկային կազմակերպության պարբերական և տարեկան ֆինանսական և այլ հաշվետվությունները ժամանակին ՀՀ կենտրոնական բանկին, Տնօրենների խորհրդին, Բաժնետերերին և Հայաստանի Հանրապետության այլ իրավասու մարմինների ներկայացնելու համար: Վարկային կազմակերպությունը պարտավոր է իր կորպորատիվ գրառումները պահպանել իր գրանցված հասցեում:

Ֆինանսական հաշվետվությունները, վիճակագրական հաշվառման հաշվետվությունները և պարբերական ֆինանսական հաշվետվությունները պետք է նախապատրաստվեն և, պահանջվող

ARTICLE 16.

**BOOKS, RECORDS, ACCOUNTING AND
REPORTING OF THE CREDIT
ORGANIZATION**

16.1. Record-Keeping.

Members of the Executive Board of the Credit Organization responsible for preparation and maintenance of accounts and financial records shall bear responsibility for the authenticity of the information contained in the accounts, for proper and safe record-keeping in documentary and electronic form, as required by the Armenian Law, and for timely submission of periodic and annual financial and other reports of the Credit Organization to the CBA, Board of Directors, Shareholders and other relevant authorities of the Republic of Armenia. The Credit Organization shall keep its corporate records at its registered address.

Financial records, statistical accounting and periodic financial reports shall be prepared and, to the extent required, submitted to the CBA and other competent governmental authorities and to the Board of Directors and the Shareholders' Meeting in conformity with this Charter, accounting principles mandated by the Armenian Law and IAS. The Credit Organization shall regularly submit to the CBA (and other authorities in accordance with the Armenian Law) such reports and information as the CBA (or another authority) may require.

չափով, ներկայացվեն ՀՀ կենտրոնական բանկին և պետական այլ իրավասու մարմինների, ինչպես նաև Տնօրենների խորհրդին և Բաժնետերերի ժողովին սույն Կանոնադրության, Հայաստանի օրենսդրությամբ սահմանված հաշվապահական հաշվառման սկզբունքների և Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների («IAS») համաձայն: Վարկային կազմակերպությունը պարտավոր է պարբերաբար ՀՀ կենտրոնական բանկին (և Հայաստանի օրենսդրությամբ նախատեսված այլ իրավասու պետական մարմինների) ներկայացնել ՀՀ կենտրոնական բանկի (կամ այլ պետական մարմինների) կողմից պահանջվող հաշվետվություններ և տեղեկություններ:

16.2. Արժույթը:

Վարկային կազմակերպության ֆինանսատեսական գործունեության արդյունքները պետք է ներկայացվեն Հայաստանի Հանրապետության դրամով: Արժույթի փոխարկումները պետք է գրառվեն Հայաստանի օրենսդրության և հաշվապահական հաշվառման ընդունված սկզբունքների համաձայն: Վարկային կազմակերպությունն իրավասու է Տնօրենների խորհրդի սահմանած կարգով գուգահեռաբար վարել գրքեր դառնալով կամ այլ արտարժույթներով:

16.3. Ֆինանսական տարին և տարեկան ֆինանսական հաշվետվությունը:

Վարկային կազմակերպության ֆինանսական տարին համընկնում է օրացուցային տարվա հետ (հունվարի 1 – դեկտեմբերի 31): Վարկային կազմակերպության տարեկան ֆինանսական հաշվետվությունը հաստատվում է Բաժնետերերի տարեկան ժողովի կողմից:

16.4. Վարկային կազմակերպության գրառումների հասանելիությունը Բաժնետերերին:

Վարկային կազմակերպությունը պարտավոր է ապահովել Վարկային

16.2. Currency.

The Credit Organization’s financial results shall be stated in AMD. Currency conversions shall be recorded in accordance with the Armenian Law and sound accounting principles. The Credit Organization may maintain a parallel set of books in US Dollars or other foreign currencies, as shall be determined by the Board of Directors.

16.3. Fiscal Year and Annual Financial Report.

The fiscal year of the Credit Organization shall be the calendar year (January 1 - December 31). The annual report of the Credit Organization shall be approved by the Annual Shareholders’ Meeting.

16.4. Shareholders Access to the Credit Organization’s Records.

The Credit Organization shall ensure that the Shareholders and members of the Board of Directors shall have access to the Credit

կազմակերպությունների գրառումների հասանելիությունը Բաժնետերերին և Տնօրենների խորհրդի անդամներին և պահանջի դեպքում տրամադրել դրանց կրկնօրինակներ:

Organization records and shall provide copies thereof upon request.

**ՀՈՂՎԱԾ 17.
ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅԱՆ
ՍՏՈՐԱԲԱԺԱՆՈՒՄՆԵՐԸ ԵՎ ԴՈՒՍՏՐ
ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ:**

**ARTICLE 17.
SUBDIVISIONS AND SUBSIDIARIES OF
THE CREDIT ORGANIZATION**

17.1. Մասնաճյուղերի և ներկայացուցչությունների ստեղծումը:

Վարկային կազմակերպությունը կարող է Հայաստանի Հանրապետությունում կամ արտերկրում ստեղծել մասնաճյուղեր և ներկայացուցչություններ, որոնք իրավաբանական անձի կարգավիճակ չունեն: Հայաստանի Հանրապետությունում ստեղծվելու դեպքում դրանք իրավունք կունենան գործել ՀՀ կենտրոնական բանկում հաշվառվելուց հետո, իսկ արտերկրում ստեղծվելու դեպքում դրանք կարող են բացվել և գործել համապատասխան պետության օրենքների համաձայն:

Վարկային կազմակերպությունը հաստատում է իր մասնաճյուղերի և ներկայացուցչությունների կանոնակարգերը, որոնցում սահմանվում են դրանց իրավասությունները և լուծարման կարգը:

Վարկային կազմակերպության մասնաճյուղերի և ներկայացուցչությունների բացումը, հաշվառումը և լուծարումն իրականացվում է Հայաստանի օրենսդրությամբ և սույն Կանոնադրությամբ նախատեսված կարգով:

Վարկային կազմակերպության մասնաճյուղերը և ներկայացուցչությունները գործում են Վարկային կազմակերպության անունից, վերջինիս կողմից իրենց վերապահված լիազորությունների սահմաններում:

Վարկային կազմակերպությունը պատասխանատու է իր մասնաճյուղերի և ներկայացուցչությունների գործունեության համար: Մասնաճյուղերը և ներկայացուցչությունները ֆինանսական գործառնություններ են իրականացնում

17.1. Establishment of Branches and Representative Offices.

The Credit Organization may establish, either in the Republic of Armenia or abroad, branch and representative offices that are not legal entities. In case if they are established in the Republic of Armenia they shall be able to operate after registration with the CBA and in case if they are founded abroad they may be opened and operate in accordance with the laws of such other countries.

The Credit Organization shall approve regulations on its branch and representative offices where their powers and liquidation process shall be defined.

The opening, registration and liquidation of the branch and representative offices of the Credit Organization shall be carried out in accordance with the procedure defined by the Armenian Law and this Charter.

Branches and representative offices of the Credit Organization shall operate in the name of the Credit Organization in accordance with the powers granted by the latter. The Credit Organization shall be responsible for the activity of its branches and representative offices. The branch and representative offices shall carry out financial transactions in accordance with the Armenian Law (either in AMD or in foreign currencies), this Charter and the charter of the relevant branch or representative office.

Հայաստանի օրենսդրության համաձայն (դրամով կամ արտարժույթով), սույն Կանոնադրության և համապատասխան մասնաճյուղի կամ ներկայացուցչության կանոնադրության համաձայն:

17.2. Դուստր ձեռնարկության ստեղծումը:

Վարկային կազմակերպությունը կարող է Հայաստանի Հանրապետությունում կամ արտերկրում ստեղծել իրավաբանական անձի կարգավիճակ ունեցող դուստր ձեռնարկություններ կամ մասնակից լինել դրանց: Հայաստանի Հանրապետությունում ստեղծվելու դեպքում դրանք ենթակա են գրանցման Հայաստանի օրենսդրությամբ սահմանված կարգով, իսկ արտերկրում ստեղծվելու դեպքում՝ համապատասխան պետության օրենքներով սահմանված կարգի համաձայն:

17.2. Establishment of a subsidiary.

The Credit Organization may establish, either in the Republic of Armenia or abroad, legal entity subsidiaries or otherwise participate in them. In the event they are founded in the Republic of Armenia they should be registered in accordance with the procedure prescribed by the Armenian Law and if they are founded abroad they should be registered in accordance with the procedure prescribed by the laws of such other countries.

**ՀՈՂՎԱԾ 18.
ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅԱՆ
ՎԵՐԱԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒՄԸ ԵՎ
ԼՈՒԾԱՐՈՒՄԸ**

18.1. Վերակազմակերպում:

Վարկային կազմակերպությունը կարող է հոժարակամ վերակազմակերպվել Բաժնետերերի որոշման հիման վրա, Հայաստանի օրենսդրությամբ սահմանված կարգով: Վերակազմակերպումը կարող է տեղի ունենալ միաձուլման, միացման, բաժանման, առանձնացման կամ վերակազմավորման ձևով: Վերակազմակերպման դեպքում Վարկային կազմակերպության իրավունքները և պարտավորություններն փոխանցվում են նրա իրավահաջորդին/-ներին և նրա կողմից նշված անձին/անձանց:

18.2. Լուծարում:

Վարկային կազմակերպության լուծարումը հանգեցնում է վարկային կազմակերպության գործունեությամբ զբաղվելու լիցենզիայի ուժը կորցրած ճանաչելու և Վարկային կազմակերպության՝ որպես իրավաբանական անձի գոյության դադարեցման: Վարկային

**ARTICLE 18.
REORGANIZATION AND LIQUIDATION
OF THE CREDIT ORGANIZATION**

18.1. Reorganization.

The Credit Organization may be reorganized voluntarily by a decision of the Shareholders in accordance with Armenian law. Reorganization shall take place in the form of merger, acquisition, division, separation or transformation. In the event of reorganization, the rights and obligations of the Credit Organization shall be transferred to its successor(s) and assignee(s).

18.2. Liquidation.

Liquidation of the Credit Organization shall result in revocation of its license to operate as a credit organization and termination of the Credit Organization's existence as legal entity. The Credit Organization shall be liquidated as follows:

կազմակերպությունը կարող է լուծարվել հետևյալ կարգով.

ա) Հայաստանի օրենսդրության համաձայն նման որոշում կայացնելու իրավասություն ունեցող համապատասխան դատարանի կամ արբիտրի որոշմամբ,	a) by order of a relevant court or arbitrator empowered to grant such order pursuant to Armenian law;
բ) Բաժնետերերի որոշմամբ՝ ՀՀ կենտրոնական բանկից նախապես ստացված համաձայնությամբ, կամ	b) by a decision of the Shareholders with prior consent of the CBA; or
գ) Հայաստանի օրենսդրությամբ նախատեսված այլ հիմքերով:	c) on other grounds stipulated by the Armenian law.

Անվճարունակության կամ սնանկության դեպքում Վարկային կազմակերպությունը լուծարվում է անվճարունակության (սնանկության) մասին Հայաստանի Հանրապետության օրենքների համաձայն:

In the event of insolvency or bankruptcy, the Credit Organization shall be liquidated in accordance with the insolvency (bankruptcy) laws of the Republic of Armenia.

18.3. Լուծարային հանձնաժողովը:

Վարկային կազմակերպության Բաժնետերերի նախաձեռնությամբ Վարկային կազմակերպության լուծարումն ի կատար է ածվում Հայաստանի օրենսդրության համաձայն, նախապես ՀՀ ԿԲ-ից ստացված համաձայնությամբ: Վարկային կազմակերպության լուծարումն իրականացվում է Հայաստանի օրենսդրության համաձայն Բաժնետերերի նշանակած լուծարային հանձնաժողովի («Լուծարային հանձնաժողով») կողմից, իսկ դատարանի որոշմամբ լուծարման դեպքում, դատարանի նշանակած Լուծարային հանձնաժողովի կողմից: Լուծարային հանձնաժողովը պետք է կազմված լինի առնվազն 3 հոգուց: Լուծարային հանձնաժողովը գնահատում է Վարկային կազմակերպության ակտիվները, բացահայտում պարտավորությունները, դրանց հետ կապված վերջնահաշվարկներ կատարում, և կազմում ու Բաժնետերերի հաստատմանն է ներկայացնում լուծարային հաշվեկշիռը:

18.3. Liquidation Commission.

Liquidation of the Credit Organization on the initiative of the Credit Organization's Shareholders shall be executed in accordance with the Armenian law and with the prior consent of the CBA. Liquidation of the Credit Organization shall be carried out by the liquidation commission (hereinafter the "Liquidation Commission") appointed by the Shareholders in accordance with the Armenian law, and, in case of liquidation by a judicial decision, by the Liquidation Commission appointed by the court. The Liquidation Commission should comprise of at least 3 persons. The Liquidation Commission shall appraise the assets of the Credit Organization, reveal its liabilities, make settlements in relation thereto, and draw up and submit a liquidation balance sheet for approval to the Shareholders.

18.4. Լուծարման կարգը:

18.4. Liquidation Procedure.

Վարկային կազմակերպության լուծարումն իրականացվում է Բաժնետերերի կողմից հաստատված և Հայաստանի օրենսդրությամբ նախատեսված լուծարման ընթացակարգի համաձայն:

Պարտատերերի պահանջների ներկայացման ժամկետը սահմանվում է Վարկային կազմակերպության լուծարման մասին հայտարարության մեջ, որը հրապարակվում է թերթերում Հայաստանի օրենսդրությամբ նախատեսված կարգով:

Վարկային կազմակերպությունը համարվում է լուծարված Լուծարային հանձնաժողովի գործունեության հաշվետվության՝ ՀՀ ԿԲ-ի կողմից հաստատվելուց հետո: ՀՀ ԿԲ-ում վարկային կազմակերպությունների ռեեստրում և Իրավաբանական անձանց պետական ռեգիստրում կատարվում են համապատասխան գրառումներ Վարկային կազմակերպության լուծարման մասին:

18.5. Բաշխումը:

Վարկային կազմակերպության լուծարման դեպքում դրա բոլոր միջոցները, այդ թվում՝ Վարկային կազմակերպության գույքի օտարումից ստացված հասույթը Հայաստանի օրենսդրությամբ նախատեսված հերթականությամբ ուղղվում են Վարկային կազմակերպության պարտատերերի պահանջների բավարարմանը: Մնացորդը Հայաստանի օրենսդրությամբ նախատեսված հերթականությամբ բաշխվում է Վարկային կազմակերպության Բաժնետերերի միջև՝ վերջիններիս բաժնետոմսերի թվաքանակին, տեսակին և դասին համամասն:

ՀՈՂՎԱՍԾ 19. ԱՅԼ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

19.1. Գաղտնի տեղեկություններ:

Բաժնետերը (Բաժնետերերը) ընդունում է ի գիտություն, որ հնարավոր են դեպքեր, երբ անհրաժեշտ կլինի, որպեսզի ինքը Վարկային կազմակերպությանը հայտնի, կամ Վարկային կազմակերպությունն իրեն՝ Բաժնետիրոջը հայտնի որոշ առևտրային գաղտնիքներ, հստություններ (know-how),

The liquidation of the Credit Organization shall be carried out in accordance with the liquidation procedure approved by the Shareholders and the Armenian law.

The term for submitting creditors' demands shall be set forth in the announcement on the liquidation of the Credit Organization to be published in the newspapers in accordance with the procedure defined by the Armenian law.

The Credit Organization shall be deemed to be liquidated after approval of the report of the Liquidation Commission on its activities by the CBA. Relevant records shall be made in the Credit Organizations registry at the CBA and with the State Register of Legal Entities on the liquidation of the Credit Organization.

18.5. Distribution.

In the event of the liquidation of the Credit Organization, all of its funds, including the proceeds received from the alienation of the property of the Credit Organization, shall be used to satisfy demands of the creditors of the Credit Organization in a sequence prescribed by the Armenian law. The balance shall be distributed among the Shareholders of the Credit Organization in a sequence prescribed by the Armenian law in proportion to the number, type and class of their shares.

ARTICLE 19. MISCELLANEOUS PROVISIONS

19.1. Confidential Information.

The Shareholder(s) acknowledge that it may need to disclose to the Credit Organization, or the Credit Organization may have a need to disclose to the Shareholder certain commercial secrets, know-how, technical, financial, commercial and/or business information of a private or confidential nature (the “Confidential Information”). Provided that the Shareholder complies with the broader

ինչպես նաև գաղտնի կամ խորհրդապահական բնույթի տեխնիկական, ֆինանսական, առևտրային և/կամ գործարար տեղեկություններ («Գաղտնի տեղեկություններ»): Եթե Բաժնետերը կատարում է նման տեղեկությունների տրամադրում թույլատրող այլ պայմանագրերով իր ստանձնած ավելի ընդհանուր բնույթի հանձնառությունները, ապա Բաժնետերը պարտավոր է ապահովել, որպեսզի իր դուստր ձեռնարկությունները, տնօրենները, պաշտոնատար անձինք, գործակալները և աշխատակիցները գաղտնի պահեն Վարկային կազմակերպությանը վերաբերող Գաղտնի տեղեկությունները, իսկ Վարկային կազմակերպությունը պարտավոր է ապահովել, որպեսզի իր դուստր ձեռնարկությունները, տնօրենները, պաշտոնատար անձինք, գործակալները և աշխատակիցները գաղտնի պահեն Բաժնետիրոջը վերաբերող Գաղտնի տեղեկությունները, և որևէ կերպ չօգտագործել այդ տեղեկությունները, բացառությամբ երբ դրա համար գրավոր ստացվել է Գաղտնի տեղեկությունների տիրոջ թույլտվությունը:

19.2. Նամակագրությունը:

Վարկային կազմակերպության և վերջինիս Բաժնետիրոջ միջև ցանկացած նամակագրություն պետք է լինի գրավոր, անգլերեն, և, եթե անհրաժեշտ է, հայերեն, այդ նամակագրությունն ուղարկող անձի ստորագրությամբ: Ծանուցումները և այլ գրությունները համարվում են պատշաճ կերպով տրված, երբ առաքվում են. (ա) առձեռն՝ ստացման հաստատմամբ, (բ) տելեքսով, ֆաքսիմիլով կամ հաղորդման այլ միջոցներով՝ ստացման հաստատմամբ, կամ (գ) պատվիրված փոստով. սակայն, պայմանով, որ այդ ծանուցումները և այլ գրություններն ուղարկվեն համապատասխան կողմի՝ Բաժնետերերի ռեեստրում նշված հասցեով: Ծանուցումը համարվում է ստացված և օրինական ուժ ունի ստացման հաստատման օրվա դրությամբ: Բաժնետերը կարող է այդպիսի փաստաթղթերի և նամակագրության

commitments taken under other agreements allowing the disclosure of such information, the Shareholder shall ensure that its subsidiaries, directors, officers, agents, and personnel keep confidential the Confidential Information pertaining to the Credit Organization, and the Credit Organization shall ensure that its subsidiaries, directors, officers, agents, and personnel keep confidential the Confidential Information pertaining to the Shareholder, and make no use thereof unless permitted in writing by the owner of the Confidential Information.

19.2. Correspondence.

Any correspondence to be made between the Credit Organization and its Shareholders shall be in writing in English and, if necessary, in Armenian and signed by a person sending such correspondence. Such notice and other correspondence shall be deemed to have been duly given or made when it is delivered: (a) in hand with receipt confirmation; (b) by telex, facsimile or other means of transmission with receipt confirmation; or (c) by express mail; provided that such notice or communication is sent at such party's address specified in the Shareholder Register. The notice shall be deemed to be received and effective as of the date of its receipt confirmation. The Shareholder may specify any other address for receipt of such documents or correspondence by notifying the Credit Organization thereof, which information should be immediately incorporated in the Shareholder Register.

ստացման համար նշել ցանկացած այլ հասցե՝ այդ մասին ծանուցելով Վարկային կազմակերպությունը, ընդ որում, այդ դեպքում նման տեղեկություններն անհապաղ գետեղվում են Բաժնետերերի ռեեստրի մեջ:

19.3. Կառավարող օրենսդրությունը և արբիտրաժը:

Սույն Կանոնադրությունը կարգավորվում է Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ և մեկնաբանվում ՀՀ օրենսդրության համաձայն՝ հաշվի չառնելով դրանով նախատեսված՝ օրենսդրական նորմերի բախման սկզբունքները:

Այն դեպքում, երբ առաջ են գալիս վեճեր մի կողմից Վարկային կազմակերպության, իսկ մյուս կողմից՝ նրա Բաժնետերերի, վերջիններիս ինսամակալների, լուծարային կառավարիչների կամ լիազոր ներկայացուցիչների միջև, որոնք վերաբերում են սույն Կանոնադրության բուն իմաստին, մեկնաբանմանը, կիրառմանը կամ ազդեցությանը, Հայաստանի օրենսդրության համաձայն կատարված, կնքված, բաց թողնված կամ կրած ցանկացած երևույթի, կամ Վարկային կազմակերպության կամ վերջինիս գործերի վրա ազդող որևէ խախտման, ենթադրյալ խախտման, կամ որևէ իրավական ակտի կամ որևէ դրույթի, նման տարաձայնությունները ենթակա են լուծման արբիտրաժային կարգով՝ միանձնյա արբիտրի կողմից, որը պետք է անցկացվի ԱՄՆ-ի Կոլումբիա օկրուգի Վաշինգտոն քաղաքում՝ Արբիտրաժի ամերիկյան միության (American Arbitration Association)՝ այդ ժամանակ գործող Արբիտրաժի միջազգային կանոնների (International Arbitration Rules) համաձայն: Արբիտրաժի արդյունքում կայացվող արբիտրաժային ցանկացած որոշում կարող է ի կատար ածվել համապատասխան պետության ցանկացած դատարանի կողմից: Կողմերից յուրաքանչյուրն ինքն է կրելու իր սեփական ծախսերը, այդ թվում, առանց սահմանափակման, իրավաբանների

19.3. Governing Law and Arbitration.

This Charter shall be governed by, and shall be construed in accordance with, the laws of the Republic of Armenia, without regard to the principles of conflict of laws therein.

Whenever any dispute arises between the Credit Organization on the one hand and any of its Shareholders, their executors, administrators or assigns on the other hand touching the true intent or construction or the incidence or consequences of this Charter, touching anything done or executed, omitted or suffered in pursuance of the Armenian Law, or touching any breach or alleged breach or otherwise relating to the premises or to any ordinance affecting the Credit Organization or to any of the affairs of the Credit Organization, such difference shall be settled by arbitration by a single arbitrator, which shall be conducted in Washington, D.C. pursuant to the then prevailing International Arbitration Rules of the American Arbitration Association. Any arbitral award resulting from arbitration may be enforced by any court of competent jurisdiction. Each party shall bear its own costs, including but not limited to attorneys' fees, of arbitration and any litigation thereon.

վճարները, արբիտրաժի և ցանկացած այլ վեճի հետ կապված ծախսերն ու վճարները:

19.4. Անջատելիությունը և բաժինների վերնագրերը:

Սույն Կանոնադրության դրույթներից յուրաքանչյուրն անջատելի է սույն Կանոնադրության ցանկացած այլ դրույթից, և սույն Կանոնադրության մեկ կամ մի քանի դրույթների անվավերությունը կամ անկիրարկելիությունը չի ազդում սույն Կանոնադրության մնացած դրույթների վավերության կամ կիրարկելիության վրա: Սույն Կանոնադրության մեջ տեղ գտած՝ բաժինների վերնագրերը միայն հղումներ անելու համար են նախատեսված և չեն կարող որևէ կերպ ազդել սույն Կանոնադրության իմաստի կամ մեկնաբանության վրա:

19.5. Լեզու:

Սույն Կանոնադրությունը կազմվել և հաստատվել է վեց անգլերեն և վեց հայերեն բնօրինակներով: Յանկացած տարաձայնության դեպքում պետք է գերակայի հայերեն տարբերակը, իսկ անգլերեն տարբերակը պետք է համապատասխանաբար ուղղվի և փոփոխվի՝ սույն Կանոնադրությամբ սահմանված կարգով:

19.4. Severability and Section Headings.

Each of the provisions of the present Charter is severable from every other provision of the present Charter and the invalidity or unenforceability of any one or more provisions of the present Charter shall not affect the validity or enforceability of the remaining provisions of the present Charter. The section headings contained in the present Charter are for reference purposes only and shall not affect in any way the meaning or interpretation of the present Charter.

19.5. Language.

The present Charter is made and executed in six English and six Armenian originals. In the event of any inconsistency, the Armenian version shall prevail and the English version shall be corrected and amended accordingly pursuant to a procedure set forth in the present Charter.

ՎՃԱՐՄԱՆ ՀԱՆՁՆԱՐԱՐԱԳԻՐ N 01 "03" նոյեմբերի 2018թ.			Էլ Էկտրոնային
ԱՐԱՐԱՏՔԱՆԿ ՔՔԸ			
Չեքեի 15100-23156470100	Կրեդիտ 90000-5016119	Գումար AMD	50,000.00
Վճարող «ՖԻՆՔԱ» ՈՒՎԿ ՓՔԸ Վճարողի ՀՎՀՀ 2300445174 Վճարողի բանկ ԱՐԱՐԱՏՔԱՆԿ ՔՔԸ			Բանկի կողմ` 15100
Ըստառու ՀՀ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿ Ըստառուի բանկ Կենտրոնական գանձապետարան			Բանկի կողմ` 90000
Գումարը բառերով Յիսուհի հազար դրամ Վճարման նպատակը ՖԻՆՔԱ ՈՒՎԿ ՓՔԸ անվանական պարտատույն թղթ. նպ. մշակված ազդագրի ՀՀ ԿԲ-ում գրանց. համար պեռ. տուրք			
Կ. Ս.	Հաճախորդի ստորագր.		Բանկի ստորագր. _____

